ישראל

תעודות

דצמבר

1947-

מאי

1948

Israel

Documents

December

1947-

May

1948

שם תיק: תעודות מדיניות ודיפלומטיות דצמבר - 1947 מאי 1948

מזהה פיזי ג-18126/3

מזהה פריט: 001mftd

כתובת 3-308-7-11-3

תאריך הדפסה 14/07/2020

STATE OF ISRAEL • WORLD ZIONIST ORGANIZATION

POLITICAL AND DIPLOMATIC DOCUMENTS

DECEMBER 1947 — MAY 1948

מדינת ישראל • ההסתדרות הציונית העולמית
תעודות מדיניות ודיפלומטיות, דצמבר 1947 — מאי 1948

מדינת ישראל
הגנזך והספרים

מדינת ישראל

גנזך המדינה

ההסתדרות הציונית העולמית

הארכיון הציוני המרכזי

תעודות
מדיניות ודיפלומטיות

דצמבר 1947 — מאי 1948

מדינת ישראל
הגנזך והספריה

ירושלים תש״ם

סגל המערכת

עורך כללי: גדליה יוגב

משנה לעורך הכללי: יהושע פרוינדליך

מיכל אנגל

ימימה רוזנטל

©

כל הזכויות שמורות

נדפס על־ידי המדפיס הממשלתי

בדפוס קואופרטיבי "אחוה", ירושלים

התוכן

מפות

פתח־דבר

בסוף שנת 1979 ייחשפו לעיון תיקי משרד־החוץ מן השנים 1948—1949. בד בבד עם חשיפת התיקים יתחיל גנזך המדינה בפרסום סדרת כרכים של תעודות נבחרות. הכרך שלפנינו, המכיל תעודות מתקופת המעבר שבין החלטת האו״ם מיום 29 בנובמבר 1947 לבין כינונה של מדינת ישראל, הוא בבחינת כרך מקדים והוא יוצא לאור בשיתוף עם הסוכנות היהודית.

לפני שבע שנים כינסתי מספר מרצים להיסטוריה ולמדעי המדינה שבאוניברסי־טאות ונציגים של משרדי ממשלה להתייעצות בדבר תכנית לפרסום סדרה קבועה של תעודות על יחסי החוץ של מדינת ישראל.

במרכז ההתייעצות עמדו ארבע שאלות: האם רצוי לפרסם בצורה רשמית סדרה של תעודות המדינה? איזה גוף יהיה אחראי לביצוע משימה זו? על־פי אילו קריטריונים ייבחר וייערך החומר לפרסום ובאילו שפות יפורסם? האם יוחל בפרסום התעודות מיום קום המדינה או ממועד מוקדם יותר, ואם ממועד מוקדם יותר — מאימתי?

הכרך המוגש עתה לציבור הקוראים נערך בהתאם לתשובות ולמשאלות שהושמעו באותה התייעצות. דעתם של המשתתפים הייתה שפרסום סדיר של תעודות המדינה, סמוך לפתיחתן של התעודות לעיון חופשי, יתרום לשימוש אחראי בתיקים על־ידי קהל המשתמשים וימנע קביעת תדמיתה ההיסטורית של ישראל ומדיניותה על יסוד פרסומי התעודות של מדינות אחרות.

הכרך הזה והכרכים שיבואו אחריו הכנתם הופקדה בידי צוות היסטוריונים של גנזך המדינה, האחראי באורח בלבדי לשיקולים המקצועיים ביחס לבחירת התעודות הנועדות לפרסום ולאפראט המדעי.

מתוך כ־5,000 תעודות שנבחרו בשלב הראשון מתפרסמות כאן כ־500 תעודות בלבד. תפקידם של עורכי הכרך היה להבטיח שהמבחר ישקף את הבעיות שבפני־הן עמדו מעצבי המדיניות, שיקוליהם והכרעותיהם. תעודות מעטות בלבד, שחשיפ־תן הייתה עלולה לפגוע במגעים מדיניים או בתהליך העבודה הרגילה של משרד־החוץ, טרם נחשפו לעיון.

נציגי משרד־החוץ קראו את כתב־היד של הכרך ומסרו לנו את הערותיהם. במקרים מעטים בלבד הסתייגו מפרסום קטע או תעודה בקובץ. ההסתייגויות נסבו כולן על ניסוחים העלולים לפגוע באנשים; תעודות שלימות הושמטו בגלל שיקולים מסוג זה רק אם ניתן היה להאיר את הנושא בעזרת תעודות אחרות.

כאמור, היה צריך להכריע בשאלה אם להתחיל את פרסום התעודות ב־14 במאי 1948 — עם הכרזת עצמאות המדינה — או בתאריך מוקדם יותר. משתתפי ההתייעצות היו בדעה, שהכרת התעודות שקדמו להכרזת העצמאות חשובה להבנת

התעודות ממאי 1948 ואילך. כל תאריך שרירותי מבחינה זו, שהתהליך ההיסטורי מתמשך ולעולם אינו מתחיל בנקודה כלשהי. עם זאת, ראינו הצדקה להיאחז בתאריך שלאחר החלטת האו"ם מיום 29 בנובמבר 1947 בדבר הקמת מדינה יהודית, שהרי ההחלטה יצרה מצב חדש — הן מהבחינה המדינית והן מהבחינה הצבאית: מאותו יום ראו עצמם הנציגים של מוסדות היישוב והסוכנות היהודית כנציגי מדינה בהתהוותה, וגם מדינות העולם התייחסו אליהם כאל דוברים של מדינה בתהליך הקמתה.

משתתפי ההתייעצות המליצו שהתעודות תתפרסמנה בשפות המקור ובסדר כרונולוגי ושיצורף תרגום של התעודות הכתובות עברית. קיבלנו באופן עקרוני המלצה זו, והתעודות הכתובות עברית, אנגלית וצרפתית תתפרסמנה בשפת המקור. שאר התעודות — בתרגום עברי. בכרך־לוואי יתפרסמו תקצירים אנגליים של התעודות העבריות, תרגום אנגלי של כל ההערות לתעודות שאינן כתובות עברית ומפתח שמות ועניינים באנגלית. אנו מקווים שבדרך זו גם הקורא שאיננו שולט בעברית יוכל להפיק מפרסומנו את התועלת המלאה.

חובה נעימה היא לי להודות לאנשים ולמוסדות שסייעו בידנו: למר משה יובל, לשעבר יועץ מדיני וראש אגף תיעוד והיסטוריה במשרד החוץ, על שיתוף־הפעולה והעזרה שהושיט לנו בכל השלבים של הכנת הכרך; לד"ר יחיאל אילסר, לשעבר מנהל המחלקה להיסטוריה של משרד־החוץ; לד"ר מיכאל היימן, מנהל הארכיון הציוני המרכזי, שקרא את כתב־היד וסייע לנו הרבה במידע ובעצה; לפרופ' גבריאל כהן ולפרופ' יהושע פורת, שלא נלאו לענות על שאלותינו הרבות; לד"ר אליהו אילת על סיועו בתיעוד ובמידע; לגב' שונית דגני על חלקה בהכנת המפתח ובהגהות; למר מיכאל פלוטקין על הכנת התקצירים האנגליים; למר יעקב לזרוס על העריכה הלשונית של כרך־הלוואי האנגלי; לגב' הדס בר יוסף על העיצוב הגרפי; לגב' לאה אלדור ולגב' לו קדר על עזרתן בענייני כתיב לועזי ותרגום; למר יעקב אייל על תרגום תעודה מערבית לעברית; לגב' קלאוד וולפיש, לגב' איליין סינגר, לגב' ורה עדן, לגב' בינה פאר ולגב' פנלופ קרייצר, שהדפיסו את כתב־היד של התעודות וההערות.

תודתי נתונה גם לעובדי הארכיון הציוני המרכזי ובמיוחד לסגן המנהל, מר ישראל פיליפ; לעובדי ארכיון צה"ל וארכיון בית ברל; לגב' נחמה שלום, מנהלת גנזך וייצמן; למר פסח גני ממכון ז'בוטינסקי; ולכל האנשים בארץ ובחוץ־לארץ שמסרו לנו מידע ביוגרפי על אישים הנזכרים בתעודות.

פ"א אלסברג
גנז המדינה

הקדמה

הנושא המרכזי של התעודות המתפרסמות בכרך שלפנינו הוא "מדיניות החוץ" של הנהלת הסוכנות היהודית והמחלקה המדינית שלה ערב הקמתה של מדינת ישראל; אולם נכללו גם תעודות הדנות בענייני רכש, גיוס כספים, כלכלה ועלייה, כאשר לנושאים אלה יש השלכות ישירות על המדיניות והדיון בהם הוא במסגרת ניהולה של מדיניות זו. הוא הדין ביחס לענייני פנים ומפלגות.

התעודות נבחרו מתוך מספר גדול מאוד של תעודות שנשתמרו מאותה תקופה, במגמה לתת כיסוי רחב ורצוף לבעיות, לשיקולים, למגוון הדעות ולעיצוב המדי־ניות. נכללו גם תעודות אחדות בעלות אופי פרגמנטרי, וזאת מחמת העדר תיעוד מקיף. כמו כן מובאות תעודות שנועדו להאיר עניינים שאינם נמנים עם הנושאים המרכזיים של מדיניות החוץ, אבל אינם חסרי חשיבות, כגון בעיות מינהל הכרוכות בחיסול המנדט הבריטי. תעודות שעיקרן מסירת מידע־רקע כללי נכללו בכרך רק כאשר העובדה שמידע מסוים נמצא ברשותה של הנהלת הסוכנות או של המחלקה המדינית וחשיבותו של מידע זה מצדיקים את פרסומן.

בבחירת התעודות המיועדות לפרסום לא הובא בחשבון בדרך־כלל השיקול, אם הטיפול בנושא הנידון הוביל לתוצאות משמעותיות או בנות־קיימא. לדוגמה, בכרך שלפנינו מובאות תעודות אחדות הדנות בטיוטות השונות של חוקת האיזור הבינ־לאומי של ירושלים, שנידונו במועצת־הנאמנות ושנציגי הסוכנות היהודית בניו יורק הקדישו להן תשומת־לב מרובה בתחילת 1948. זאת למרות העובדה שהתברר, בסופו של דבר, כי כל הדיונים הללו היו דיוני סרק. עם זאת, אין העורכים רשאים להתעלם לגמרי מהשיקול הזה והם חייבים לשמור על יחס נאות בין המקום המוקדש לנושא מסוים לבין חשיבותו בפרספקטיבה היסטורית.

התעודות המתפרסמות בכרך זה נמצאות, רובן ככולן, בתיקי המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית בירושלים ובתיקים של משרדי הסוכנות היהודית ושל נציגויות משרד־החוץ בחוץ־לארץ. (הללו, ובמיוחד תיקי הנציגות בניו יורק, מכי־לים חומר רב מן התקופה שקדמה להקמת המדינה). אולם לוקטו גם תעודות ממקורות אחרים, כגון גנזך וייצמן, ארכיון בן־גוריון, ארכיון ליאו כהן ולשכת אליעזר קפלן. לכל התעודות האלו יש זיקה לנושא הנידון, ובדרך כלל יש להניח שהן חסרות בתיקי החטיבות המרכזיות בגלל תיוק לקוי או אבדן תיקים.

בכרך שלפנינו מובאים מברקים, דו"חות, תזכירים, מזכרים, רישומי שיחות טלפון ומספר קטן של תעודות המכילות נוסח כתוב של דברים שהושמעו בעל־פה, בעיקר במוסדות האו"ם ובוועדותיו.

התעודות מובאות בסדר כרונולוגי, חוץ מתעודה מס' 1, המתארת את השתלשלות

העניינים בעצרת הכללית של האו״ם ובוועדותיה לקראת ההצבעה ב־29 בנובמבר 1947.

הטכסט. נוסח התעודות המודפסות הוא הנוסח המקורי, להוציא את השינויים ותיקוני העריכה הבאים:

א הושמטו המען של השולח ושל הנמען וגם התאריך בצורתו המקורית, ולעתים גם כותרות או חלקי כותרות של דו״חות, תזכירים ופרוטוקולים. פרטים אלה נכללו בחלקם, במתכונת אחידה, בכותרת העורך (ראה להלן) או בהערה לתעודה.

ב בתעודות אחדות הושמטו קטעים שאין להם זיקה ישירה לנושאים המדיניים (בכלל זה עניינים אישיים). כמו כן הושמטו משפטים או חלקי משפטים שיש בהם פגיעה אישית חמורה או העלבה או שנזכרים בהם נושאים או שמות החייבים להישאר חסויים לאחר מועד החשיפה הרגיל. כל השמטה סומנה בטכסט והוסברה בהערה.

ג פליטות־קולמוס, טעויות־הדפסה זעירות ושגיאות־כתיב תוקנו בלא שהדבר צוין.

ד קיצורים מקובלים וקיצורים שמשמעם אינו מוטל בספק הושלמו בלא שהדבר צוין. אולם קיצורי שמות של אנשים ומקומות, וקיצורים שנעשו מטעמי סודיות, הושלמו בסוגריים מרובעים.

יוצאים מכלל זה קיצורי מלים שנהוג להגותן על דרך הקיצור (לדוגמה: או״ם, UNSCOP, UNO, U.N.). קיצורים אלה נכתבו כפי שהם רשומים בטכסט.

ה נוספו מלים החסרות במקור — אם על־פי השערה (בסוגריים מרובעים, עם סימן־שאלה), אם על־פי נוסח מקביל (בסוגריים מרובעים, עם הערת־הסבר).

ו מלים לועזיות הרשומות בתעודות עבריות בתעתיק עברי, הודפסו בדרך־כלל באותיות לועזיות.

ז הכתיב העברי הואחד לפי כללי הכתיב המלא.

ח הכתיב של תעודות כתובות אנגלית הואחד לפי כללי הכתיב הבריטי, להוציא תעודות שמקורן באישים או במוסדות אמריקאים.

ט פיסוק: סימני־פיסוק נוספו או שונו לפי הצורך. במברקים גם הוכנסו סימני־פיסוק במקום שמות הסימנים: נקודה — במקום STOP, פסיק — במקום COMMA, מרכאות פותחות וסוגרות — במקום QUOTE ו־UNQUOTE, וכו׳.

י במברקים שהועברו באמצעות סוכנות־הידיעות פלקור שימשו קידומות רומיות במקום מלות יחס וחיבור, וזאת כדי להקטין את מספר המלים במברק. בנוסח שהודפס כאן הוחלפו הקידומות האלו במלות היחס והחיבור שאותן הן מייצגות.

יא כאשר יש נוסח יוצא ונוסח נכנס של מברק, נחשב הנוסח היוצא כנוסח הקובע. אם התברר מהשוואת הנוסחים, שבנוסח הנכנס יש שבושים חמורים, צוין הדבר על־ידי לוכסנים משני צדי המלה או המלים ששובשו.

יב תעודות כתובות ערבית הובאו כאן בתרגום עברי. בתיקים נמצאו תרגומים עבריים מקוריים של כל התעודות הערביות הכלולות בכרך, חוץ מאחת (מס׳ 376).

תאריכי מברקים. לפעמים יש תאריכים שונים בנוסח היוצא ובנוסח הנכנס של

מברקים — בהפרש של יום בין זה לזה (נוסף על תאריך הקבלה). התאריך המוקדם הוא, כנראה, תאריך חיבורו של המברק, והמאוחר — תאריך שיגורו. מקומו הכרונולוגי של המברק נקבע תמיד על־פי התאריך המוקדם יותר; תאריך השיגור ותאריך הקבלה, ושעת השיגור, צוינו גם הם, כשהם ידועים.

תאריכי דו"חות על דיונים ושיחות. דו"חות שתאריכי ח י ב ו ר ם רשומים בתעודות המקוריות שובצו בסדר הכרונולוגי לפי התאריכים האלה. דו"חות שתאריכי חיבורם אינם רשומים, מיקומם נקבע לפי תאריך הדיון או השיחה (התאריך רשום בכותרת הראשית).

כותרת העורך. הכותרת כוללת, בין היתר, את סימול התיק שבו נמצאת התעודה, ולגבי מברקים — את סימולי התיקים שבהם מתויקים הנוסח היוצא והנוסח הנכנס.
במראי־מקום לתיקים השמורים בגנזך המדינה ניתנים רק מספרי החטיבה, הסדרה, המיכל והתיק, ללא ציון הארכיון. במראי־מקום לתיקים השמורים בארכיונים אחרים צוין שם הארכיון. (ראה רשימת ארכיונים וקיצורים במראי־מקום).
שם המקום שאליו נשלחה התעודה רשום בכותרת העורך. שם המקום לא צוין כאשר מדובר במקום מושבן של הרשויות המרכזיות של הסוכנות היהודית בארץ־ישראל.
שם המקום שממנו נשלחה התעודה ותאריך כתיבתה או שיגורה מובאים בראש הטכסט בניסוח אחיד.

הערות־העורך באות להאיר פרשיות או אירועים חשובים, והן שובצו בדרך־כלל לפני התעודה שבה נזכר הנושא בפעם הראשונה. מקצת ההחלטות שהתקבלו במועצת־הביטחון או הצעות־החלטה שהוגשו למועצה מובאות כלשונן בהערות־עורך.

הערות־שוליים. רוב ההערות הן הערות־שוליים ממוספרות — הערות־הסבר ומראי־מקום. במראי־המקום צוינו בעיקר מקורות ראשוניים (בכלל זה מקורות שפורסמו בדפוס, ומדובר בעיקר בתעודות של מחלקת־המדינה של ארצות־הברית שהופיעו בסידרה *Foreign Relations of the United States*. מטרתן העיקרית של הערות־השוליים היא להאיר עניינים הטעונים הסבר ולהצביע על תעודות המכילות מידע משלים. במראי־המקום יש גם הפניות לתיקים ולתעודות שיישארו חסויים במשך תקופה נוספת, זאת לאור ההנחה שבעתיד ייפתח גם החומר הזה לעיון החוקרים.
הערות־שוליים ביוגרפיות ניתנו כאשר הדבר דרוש להבנת הטכסט. מידע ביוגרפי על רוב האישים הנזכרים בתעודות נמצא במפתח השמות והעניינים. במפתח אין מידע ביוגרפי על אישים הנזכרים בהערות בלבד.

מובאות מילוליות בהערות. רוב המובאות מטכסטים לועזיים, ובמיוחד המובאות הקצרות, תורגמו לעברית.

משמעם של המונחים "הפסקת־אש", "הפוגה" ו"שביתת־נשק" בהערות: במחצית הראשונה של 1948 דובר בעיקר על cease-fire ו־ truce בארץ־ישראל. המונח cease-fire תורגם בזמן ההוא כמעט תמיד: "הפסקת־אש", ואילו לתרגומו של truce שימשו שני מונחים: "הפוגה" ו"שביתת־נשק". מאחר שלבסוף נתקבל: truce — הפוגה, armistice — שביתת־נשק, אומץ תרגום זה בהערות. בתעודות כתובות עברית לא שונו כמובן המונחים המקוריים. לפיכך, בהערות:

cease-fire — הפסקת־אש
truce — הפוגה
armistice — שביתת־נשק.

נספחים. בסוף הכרך הראשון יש שני נספחים: א) החלטת העצרת הכללית של האו"ם מיום 29 בנובמבר 1947. ב) טיוטות להסכם הפוגה בארץ־ישראל, שנוסחו במחלקת־המדינה של ארצות־הברית בחודשים אפריל־מאי 1948.

מפות. בספר שתי מפות — של ארץ־ישראל ושל ירושלים — שבהן צוינו, באנגלית, מקומות ישוב, איזורים, שכונות וכו' הנזכרים בכרך שלפנינו. במפה גם סומנו גבולות החלוקה לפי החלטת האו"ם. המפות מיועדות בעיקר לסייע לקורא הלא־ישראלי שאינו מתמצא במפת ארץ־ישראל ואינו מכיר את ירושלים ושכונותיה.

כרך־לוואי אנגלי. בכרך־הלוואי מובאים, בין היתר, תקצירים אנגליים של התעודות העבריות, תרגום אנגלי של ההערות לתעודות שאינן כתובות עברית ושל הערות־העורך, ומפתח אנגלי לכרך הראשי ולכרך־הלוואי.

מבוא

בכרך המוגש בזה לקורא קובצו 510 תעודות מדיניות מן התקופה שתחילתה בהחלטת העצרת הכללית של האו"ם מיום 29 בנובמבר 1947 בדבר חלוקת ארץ־ישראל וסיומה עם הקמתה של מדינת ישראל ופלישת הצבאות של מדינות ערב.

ב־2 באפריל 1947 ביקש נציג בריטניה הגדולה באו"ם לכלול את שאלת ארץ־ישראל בסדר־היום של העצרת הכללית השנייה של האו"ם ולכנס עצרת מיוחדת, שתמנה ועדה שתעשה את עבודת ההכנה הדרושה לקראת הדיון בעצרת השנייה. הוועדה שמונתה — הוועדה המיוחדת של האו"ם לעניין ארץ־ישראל (אונסקופ) * — לא הצליחה להגיע לידי תמימות־דעים ביחס להמלצותיה העיקריות והגישה לעצרת שתי סדרות של המלצות — של הרוב ושל המיעוט. המלצות הרוב, עיקרן היה: תכנית לחלוקת ארץ־ישראל למדינה יהודית ומדינה ערבית, שתהיינה מאוגדות באיחוד כלכלי, ואיזור בינלאומי לעיר ירושלים. המיעוט המליץ על הקמת מדינה פדרלית בארץ־ישראל. המלצות הרוב וכמו כן הצעה של מדינות ערב לכינונה של מדינה לא מחולקת בארץ־ישראל נידונו בוועדת אד הוק של העצרת הכללית, ועל־פי המלצתה אישרה העצרת ב־29 בנובמבר 1947 תכנית חלוקה שתאמה בקווים כלליים את המלצת הרוב של אונסקופ **.

בהחלטת העצרת נקבע שהמנדט הבריטי על ארץ־ישראל יסתיים והצבא הבריטי יפונה מן הארץ ב־1 באוגוסט 1948 לכל המאוחר, וכי המדינה היהודית, המדינה הערבית והמימשל הבינלאומי בירושלים ייכונו חודשיים אחרי סיום הפינוי, היינו ב־1 באוקטובר לכל המאוחר. הוחלט שביצוע ההחלטה יוטל על ועדה בת חמישה חברים (ועדת האו"ם לארץ־ישראל ***, שכונתה גם "ועדת הביצוע"). ועדה זו הייתה אמורה לקבל לידיה בהדרגה את האחריות לאדמיניסטרציה של ארץ־ישראל מידי מעצמת המנדט, להקים מועצות ממשלה זמניות למדינה היהודית ולמדינה הערבית ולהורות להן להקים מוסדות מימשל מינהליים. נקבע שבתקופת המעבר — שתתחיל עם קבלת ההחלטה על־ידי העצרת ותסתיים עם הקמתן של שתי המדינות — יהיו למועצות הממשלה הזמניות סמכויות מלאות בשטחים הנתונים למרותן, בכפיפות להוראות של החלטת העצרת ולסמכויות הפיקוח של ועדת האו"ם לארץ־ישראל. הסמכויות של מועצות הממשלה הזמניות היו אמורות לחול גם על ענייני עלייה וקרקעות.

החלטת העצרת הכללית לא כללה שום הנחיות בדבר הקמת כוח צבאי בינלאומי

* United Nations Special Committee on Palestine (UNSCOP)

** ראה נספח א, עמ' 797—820.

*** United Nations Palestine Commission

לשם אכיפת תכנית החלוקה. (הצעות בדבר הקמת כוח כזה, שהועלו בעת הדיונים בעצרת, לא התקבלו). בהחלטה רק נאמר, שמועצות הממשלה הזמניות יקימו מיליציות חמושות ושהפיקוח עליהן יהיה בידי ועדת האו״ם לארץ-ישראל.

עם זאת, ייעדה העצרת תפקידים מסוימים למועצת-הביטחון. קודם כול, נתבקשה המועצה באורח כללי לנקוט את האמצעים שנקבעו בתכנית החלוקה למטרת ביצועה. המועצה גם נתבקשה, אם תמצא במשך תקופת המעבר שהמצב בארץ-ישראל מהווה איום על השלום, וכהשלמה להסמכה שניתנה על-ידי העצרת הכללית, ליפות את כוחה של ועדת האו״ם לארץ-ישראל להוציא אל הפועל את התפקידים שיועדו לה בהחלטת העצרת. ולבסוף, נתבקשה המועצה להגדיר כל נסיון לשנות בכוח את ההסדר שנקבע בהחלטת העצרת כאיום על השלום, הפרת השלום או מעשה תקפנות, בהתאם לסעיף 39 של מגילת האו״ם.

הנהלת הסוכנות היהודית הסכימה לפתרון החלוקה כרע במיעוטו. ההשלמה עם חלוקה הייתה כרוכה בוויתור על התביעה למדינה יהודית בארץ-ישראל כולה ועל ירושלים. זאת ועוד: הגבולות שנקבעו בהחלטת העצרת היו ארוכים ומפותלים וקשים להגנה. לפי גבולות אלה הייתה המדינה היהודית מפוצלת לשלושה חלקים הקשורים ביניהם בקשר רופף ב״נקודות הצטלבות״. אולם לאור הסיכוי לזכות בהסכמה בינלאומית לכינונה של מדינה יהודית ריבונית הוחלט לאמץ את הפתרון המוצע ולחתור לאישורו בעצרת הכללית של האו״ם. מאמצים אלה הוכתרו בהצלחה כשנתקבלה החלטת החלוקה ברוב של 33 נגד 13, ו־10 נמנעים. בין התומכים היו שלוש מתוך חמש החברות הקבועות במועצת-הביטחון (ארצות-הברית, ברית-המועצות וצרפת), ואילו שתי האחרות (בריטניה הגדולה וסין) נמנעו.

המאבק המדיני לא תם עם אישורה של תכנית החלוקה ב־29 בנובמבר 1947. מדינות ערב, המאוגדות בליגה הערבית, והוועד הערבי העליון של ערביי ארץ-ישראל, הודיעו שאינם מקבלים את החלטת העצרת, שלטענתם לא הייתה חוקית, ואיימו להתנגד בכוח לביצועה. ימים ספורים אחרי אישורה של תכנית החלוקה התחיל מצב הביטחון בארץ-ישראל להתערער מחמת מעשי טרור ערביים והתקפות נגד שכונות וישובים יהודים ונגד התחבורה היהודית. הושמעו איומים בפלישה של צבאות ערב לארץ-ישראל לאחר סיום המנדט, איומים שמימושם היה עלול לא רק לסכל את ביצועה של החלטת האו״ם אלא אף לסכן את עצם קיומו הפיסי של הישוב היהודי בארץ-ישראל.

בריטניה הגדולה הודיעה מראש שהיא לא תשתתף בביצוע החלטה שאינה מקובלת על הערבים והיהודים כאחד. הממשלה הבריטית סירבה להתיר את בואה של ועדת האו״ם לארץ-ישראל אלא זמן קצר לפני תום המנדט (ב־15 במאי, לפי החלטת הממשלה הבריטית) וכך שמה לאל את הוראות העצרת בדבר העברה הדרגתית של סמכויות לידי הוועדה ולידי מועצות הממשלה הזמניות שהיו אמורות לקום בתקופת המעבר. היא גם סירבה להיענות להמלצת העצרת בדבר פתיחת נמל לעלייה יהודית לאלתר ולכל המאוחר ב־1 בפברואר.

בעמדתה של ארצות-הברית ניכרו מלכתחילה סימני אי-יציבות. ההחלטה לתמוך בתכנית החלוקה נתקבלה בניגוד לדעתם של מקצת אנשי מחלקת-המדינה, וגם

במשרד ההגנה נמצאו לה מתנגדים ובראשם שר־ההגנה פורסטאל. התנגדות זו גברה ככל שהסתבך המצב בארץ־ישראל ובמיוחד כשנוצר הרושם, בחורף תש״ח, שיכולת ההתגוננות של הישוב היהודי בארץ־ישראל קטנה מן המצופה. מגמות אלו הגיעו לשיאן ב־19 במארס 1948, כשנציג ארצות־הברית במועצת־הביטחון הודיע על נסיגה — ארעית לכאורה — מתכנית החלוקה, והציע לכונן בארץ־ישראל משטר נאמנות זמני.

עמדתה של צרפת גם היא לא הייתה חד־משמעית. היו ביטויי אהדה ועידוד, אבל מדי פעם היו גם סימנים לכך, שתמיכתה בתכנית החלוקה עלולה להיחלש. צרפת אף תמכה לבסוף בתכנית הנאמנות האמריקאית.

ברית־המועצות הייתה המעצמה היחידה שלא סטתה כהוא זה מתמיכתה בתכנית החלוקה ותבעה לבצע אותה כרוחה וכלשונה.

מערכת עמדות ויחסים מסובכת זו הייתה הרקע למאבק המדיני על ביצוע תכנית החלוקה וכינונה של מדינה יהודית בארץ־ישראל בחודשים דצמבר 1947 — מאי 1948. בזמן שבארץ־ישראל הלכה והחריפה המערכה הצבאית, התפתחה פעילות מדינית אינטנסיבית שמוקדה היה בארצות־הברית — בניו יורק, בלייק סאכסס ובוואשינגטון — בניצוחו של ראש המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית, משה שרתוק (שרת); הוא נשאר בארצות־הברית לאחר נעילת העצרת ושהה בה (להוציא ביקור קצר בארץ־ישראל בתחילת ינואר) עד ה־8 במאי 1948. מכאן דיווח להנהלת הסוכנות בארץ־ישראל וליושב־ראש שלה, דוד בן־גוריון, למחלקה המדינית בירושלים וגם לאגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות בראשות אבא הלל סילבר. סמכות ההכרעה העליונה הייתה בידי הנהלת הסוכנות בארץ־ישראל, אבל האגף האמריקאי, שנמצא במוקד הפעילות המדינית, קיבל דיווחים שוטפים ובלתי־אמצעיים, קיים דיונים תכופים על המצב המדיני ולעתים הכריע בשאלות שדרשו הכרעה מיידית.

מבחינת סדרי השלטון והמינהל העצמי של הישוב היהודי בארץ־ישראל היו החודשים דצמבר 1947 — מאי 1948 תקופת מעבר, שעמדה בסימן התארגנות לקראת עצמאות, בד בבד עם הינתקות מהירה מכפיפות למימשל המנדטורי המתחסל. בפועל שימשו הנהלת הסוכנות היהודית בארץ־ישראל והנהלת הוועד הלאומי כרשויות האכסקוטיביות העליונות של הישוב עד שהוקמו מנהלת־העם ומועצת־העם באפריל 1948. לצורך הפעולות המיוחדות וההכנות לקראת הקמת המדינה הוקם כבר בנובמבר 1947 גוף מיוחד — ועדת המצב, שמזכירה היה זאב שרף. באותה עת הועתק מרכז השלטון והמינהל היהודיים מירושלים לתל אביב. מאמצע דצמבר 1947 היה מקום מושבו הקבוע של יושב־ראש הנהלת הסוכנות בתל אביב. המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית ורוב עובדיה נשארו בירושלים. בחודשים דצמבר—ינואר התמקדה פעילותה של המחלקה המדינית בעיקר במגעים עם נציגיה של ממשלת המנדט בירושלים. בדין־ודברים זה יצגו את המחלקה בעיקר: ראש המחלקה בירושלים — גולדה מאירסון (מאיר), עד יציאתה למסע מגבית בארצות־הברית בינואר 1948, המזכיר המדיני של הסוכנות — ליאו כהן, מזכיר המחלקה המדינית — חיים ברמן (רדי) וולטר איתן. מגעים אלה נועדו בראש ובראשונה להעמיד את ראשי המימשל על החובות הנובעות מהצהרת ממשלתם

שהיא תהיה אחראית לשמירת הסדר והביטחון בארץ עד תום המנדט, במיוחד בכל הנוגע לאבטחת התחבורה בכביש ירושלים — תל אביב ולבטחון הרובע היהודי בעיר העתיקה של ירושלים. אנשי המחלקה השתדלו לעשות למען מניעת תמיכה בריטית — במעשה או במחדל — בפעולות האיבה הגוברות של ערביי ארץ־ישראל ושל יחידות "צבא ההצלה" הערבי, שהתחילו לחדור לארץ ולהתבסס בה בינואר 1948. בהקשר זה התריעו גם על הסכנה הצפויה מצד הלגיון הערבי ותבעו לפנות מן הארץ את יחידותיו שהיו מוצבות ממערב לירדן. אנשי המחלקה המדינית שאפו להבטיח, ככל הניתן, העברה סדירה של המינהל בשטח המדינה היהודית העתידה לקום לידי הרשויות היהודיות, בשיתוף־פעולה עם ועדת האו"ם לארץ־ישראל. נושא אחר שזכה לטיפול תכוף היה גורלם של המעפילים העצורים בקפריסין, במגמה להקדים את מועד שחרורם ועלייתם.

דיונים אלה לא התנהלו כמובן על מי־מנוחות אלא עמדו בסימן האווירה הנסערת והמתוחה שחוללו ההתקפות הערביות ומבצעי התגובה של ה"הגנה", האצ"ל והלח"י והפעולות הנמשכות, בעיקר של הלח"י, נגד כוחות בריטיים, המצור על הרובע היהודי בעיר העתיקה וסכנת ניתוקה של ירושלים כולה, כשבאופק נשקפת סכנת הפלישה של צבאות ערב. לנוכח סכנה זו היה כורח חיוני למנוע, ככל האפשר, הפרעה בריטית למאמצי ההתגוננות — הפסיבית והאקטיבית — של הישוב היהודי ולפריסתם של כוחות המגן בעוד מועד לקראת האפשרות של התמודדות עם צבאות סדירים.

פרשת היחסים עם עבדאללה מלך עבר הירדן הייתה גם היא בין הנושאים המרכזיים שבהם טיפלה המחלקה המדינית, ובמיוחד האגף הערבי בראשותו של אליהו ששון. בנובמבר 1947 נפגש המלך עם משלחת הסוכנות, שבראשה עמדה גולדה מאירסון, ונסתמנה אפשרות של הסכמה, שלפיה יתפוס הלגיון הערבי את החלק הערבי של ארץ־ישראל ולא יפגע במדינה היהודית שתקום. המחלקה המדינית המשיכה לקיים מגעים עם המלך, באמצעות נציגיו, במשך שבועות אחדים, אולם הקשר התרופף ועבדאללה הקצין במהרה את עמדתו. פגישה נוספת, ערב הקמת המדינה, לא הניבה תוצאות.

המחלקה המדינית גם קיימה קשר רצוף עם שלושה הקונסולים הזרים בירושלים שמדינותיהם — ארצות־הברית, בלגיה וצרפת — היו חברות במועצת־הביטחון, ושהיו למעשה נציגי מדינותיהם בארץ־ישראל. באפריל מינתה מועצת־הביטחון ועדת הפוגה, שחבריה היו שלושה הקונסולים האלה (ראה להלן).

בתקופת המעבר שבין דצמבר למאי נפגע מאוד מעמדה של המחלקה המדינית בירושלים ופחתה חשיבותה. הדבר קרה בגלל העתקת מרכז הכובד של המינהל היהודי לתל אביב, העדרם של ראשי המחלקה — משה שרתוק וגולדה מאירסון — וגם מחמת המצור המתהדק על העיר וניתוקה מן השפלה. גם חשיבות הקשר עם השלטונות הבריטיים בירושלים הצטמצם במרוצת הזמן, עם התקדמות תהליך הפינוי והתחסלות המימשל המנדטורי.

מתחילת מארס ואילך עסקה המחלקה המדינית בעיקר במגעים עם קבוצת־החלוץ של מזכירות ועדת האו"ם לארץ־ישראל, שהגיעה לארץ באותם הימים, ועם ועדת ההפוגה מטעם מועצת־הביטחון ("ועדת הקונסולים"), שכוננה על־פי החלטת

מועצת־הביטחון מיום 23 באפריל 1948 לשם פיקוח על ההפוגה שהייתה אמורה להיכנס לתוקף בארץ־ישראל. מחמת המסיבות הוגבלה פעילותה של הוועדה בעיקר לירושלים ולמאמצים להגיע לידי הפסקת־אש בעיר.

אולם דומה שדווקא הצטמקות תחום פעולתה של המחלקה המדינית נתנה אפשרות ופנאי לבכירי עובדיה להרהר ולדון, בעיצומו של המצור על ירושלים, בשאלות מדיניות שחשיבותן לטווח ארוך יותר, ולהתוות קווים למדיניות עתידה, בעיקר בתחום היחסים עם מדינות ערב. הרעיונות שהועלו גובשו בכמה תעודות המתפרסמות בכרך זה.

המשרדים של הסוכנות היהודית בארצות־הברית, בבריטניה ובצרפת היו מעין שלוחות או נציגויות של המחלקה המדינית. המשרד בניו יורק, בראשותו של ארתור לוריא, ריכז את הפעילות המדינית באו״ם, את עבודת ההסברה ואת הקשרים עם המנהיגות היהודית והציונית במקום, בתיאום עם מועצת החירום הציונית האמריקאית. המשרד בוואשינגטון, בראשותו של אליהו אפשטיין (אילת), היה אחראי בעיקר למגעים עם חוגי המימשל ומחלקת־המדינה ועם נציגים דיפלומטיים של מדינות אחרות בארצות־הברית.

מטרותיה העיקריות של הפעילות המדינית בארצות־הברית בשבועות הראשונים אחרי החלטת ה־29 בנובמבר היו: למנוע נסיגה של ארצות־הברית מתמיכתה בחלוקה; להבטיח שמועצת־הביטחון תקבל עליה את התפקידים שיועדו לה לגבי ביצוע תכנית החלוקה; לעודד את ועדת האו״ם לארץ־ישראל לקבל עליה את התפקידים שהטילה עליה העצרת הכללית, במיוחד בכל הנוגע לכינונה של מועצת ממשלה זמנית למדינה היהודית; לפעול למען הקמת מיליציה יהודית בהתאם להחלטת ה־29 בנובמבר ולהתריע נגד החלת האמברגו האמריקאי על אספקת נשק למזרח התיכון על תוקף ומותקף ללא הבחנה. בהקשר זה גם הועלו הצעות להקמת כוח צבאי בינלאומי שימנע נסיונות לסכל את החלטת העצרת או לפחות יקבל עליו את הגנת ירושלים.

במקביל קיימו נציגי הסוכנות קשר הדוק עם קבוצת־העבודה של מועצת־הנאמנות שהכינה את התקנון החוקתי לאיזור הבינלאומי של ירושלים. מטרתם העיקרית הייתה להבטיח ששיטת הבחירות למועצה המחוקקת של האיזור הבינ־לאומי לא תוביל ליצירת רוב עוין ליהודים.

לאחר ה־19 במארס התמקדה הפעילות המדינית בארצות־הברית במאמצים להכשלת תכנית הנאמנות האמריקאית ובמשא־ומתן אינטנסיבי עם מחלקת־המדינה בדבר הצעותיה להפוגה בארץ־ישראל, שהיו כרוכות בוויתור על הכרזת המדינה לאלתר. הנוסח האחרון של הצעות אלו נידון במנהלת־העם ב־12 במאי ולא נתקבל.

בהעדר נציגויות רשמיות של הסוכנות היהודית במדינות מזרח אירופה — (חוץ ממשרד העלייה בווארשה), היו גם רוב המגעים עם נציגי המדינות האלה — באו״ם ובוואשניגטון. חשיבות מיוחדת נודעה לקשר עם הנציג הקבוע של ברית־המועצות באו״ם, אנדריי גרומיקו.

המוקדים האחרים של פעילות מדינית רצופה היו לונדון ופאריס. בלונדון הייתה האחריות בידי שני חברים של הנהלת הסוכנות — זליג ברודצקי וברל לוקר;

המזכיר המדיני של המשרד, איוור יוסף לינטון, סופח בינואר 1948 באורח ארעי למשרד בניו יורק. המגעים עם אנשי משרד־החוץ ומשרד־המושבות בלונדון נסבו בעיקר על הבעיות השוטפות בארץ־ישראל וחפפו במידה רבה את מגעיה של המחלקה המדינית עם נציגי המימשל הבריטי בירושלים.

בראש המשרד בפאריס עמד למעשה מאז דצמבר 1947 המזכיר המדיני, מוריס פישר, שניסה לעמוד על המגמות המסתמנות בקבינט ובמשרד־החוץ של צרפת ולהשפיע עליהן.

המעיין בתעודות המתפרסמות כאן צריך לזכור, שהפעילות המדינית בחודשים שקדמו להקמת המדינה, אף שנודעה לה חשיבות מרובה, הייתה פעילות מסייעת. המאמץ העיקרי והמכריע של הישוב היהודי היה במישור הבטחוני־הצבאי בארץ־ישראל. שלשלת המאורעות שראשיתה בהתקפות ערביות פזורות בתחילת דצמבר 1947 הוביל בהדרגה לפעולות איבה בקנה־מידה גדול. באפריל 1948, אחרי שהגיע המשלוח הראשון של נשק שנרכש בצ׳כוסלובקיה, פתח ארגון ה״הגנה״ בשורה של מבצעים צבאיים שהבטיחו שליטה רצופה בחלקים גדולים של ארץ־ישראל, ואף נפרצה זמנית טבעת המצור על ירושלים. לולא הצליחו הכוחות היהודיים להדוף את התקפות הערבים ולהעביר את היוזמה לידיהם, היה המאמץ המדיני חסר תכלית ולא הייתה קמה מדינת ישראל.

גדליה יוגב

רשימת ארכיונים וקיצורים במראי־מקום

גנזך המדינה

.93 חטיבת משרד־החוץ, נציגויות בחוץ־לארץ
93.01 מברקי צופן
93.02 פאריס
93.03 ניו יורק
93.08 ואשינגטון

.130 חטיבת משרד־החוץ, המשרד הראשי
130.02 לשכות שר־החוץ והמנכ״ל
130.09 מברקי צופן
130.11 מחלקת מזרח אירופה

.41 ועדת המצב, 1947—1948

.68 ארכיון ליאו כהן*

.134 אוסף תעודות לתולדות מדינת ישראל והקמתה

הארכיון הציוני המרכזי (קיצור: **אצ״מ**)

S25 המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית
S40 הלשכה הכלכלית, תל אביב
S44 לשכת דוד בן־גוריון
S53 לשכת אליעזר קפלן
Z4 המשרד המרכזי של ההסתדרות הציונית והסוכנות היהודית, לונדון
Z5 המשרד של הנהלת הסוכנות היהודית בארצות־הברית, ניו יורק
Z5/39-43 סיכומי ישיבות של האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית (קיצור: **הס״י — א״א**)
Z5/2379-90 פרוטוקולים של ישיבות האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית (קיצור: **הס״י — א״א**)

Z6 לשכת נחום גולדמן, ניו יורק

ארכיון דוד בן־גוריון

גנזך וייצמן (קיצור: **ג״ו**)

בית ברל

ארכיון מפלגת העבודה

תיקי אליהו אילת

* במראי־מקום לארכיון ליאו כהן חלו השינויים הבאים: במקום 68/576/35 צ״ל 68/573/1; במקום 68/577/36 צ״ל 68/573/12.

רשימה ביבליוגרפית וקיצורים במראי־מקום

(ברשימה זו מובאים שמות הספרים והפרסומים הנזכרים בהערות)

א. כללי

בגין, מנחם המרד, ירושלים תש"י

גולני, ירדנה המיתוס של דיר־יאסין, תל אביב תשל"ו

הורוביץ, דוד בשליחות מדינה נולדת, ירושלים תשי"ב

הנהלת ההסתדרות הציונית והנהלת הסוכנות היהודית לארץ־ישראל, דין־וחשבון על הפעולות בשנים תש"ז—תשי"א, מוגש אל הקונגרס הציוני הכ"ג, ירושלים אב תשי"א

וייצמן, חיים מסה ומעש; זכרונות חייו של נשיא ישראל, ירושלים ותל אביב תש"ט

מאחורי הפרגוד (תרגם ש. שגב), תל אביב 1954

מועצת־העם, מועצת־המדינה הזמנית, פרוטוקול דיונים, כרך א'

מנהלת־העם, פרוטוקולים, 18 באפריל — 13 במאי 1948, גנזך המדינה, ירושלים אייר תשל"ח

קארפי, דניאל (עורך) הציונות, מאסף לתולדות התנועה הציונית והישוב היהודי בארץ־ישראל, ג', תל אביב תשל"ד

שרף, זאב שלשה ימים, והם ג, ד, ה באייר התש"ח, 12, 13, 14 במאי 1948, תל אביב תשי"ט

Foreign Relations of the United States, 1947, Vol. V, Washington 1971 (קיצור: **FRUS, 1947, V**)

Foreign Relations of the United States, 1948, Vol. V, Washington 1976 (קיצור: **FRUS, 1948, V**)

Ganin, Zvi The diplomacy of the weak; American Zionist leadership during the Truman era, 1945–48. Ph.D. dissertation, Brandeis University 1974

Parliamentary Debates (Hansard), House of Commons, Official Report, Fifth Series, Vol. 445 (קיצור: **445 H.C. Deb. 5s**)

Parliamentary Debates (Hansard), House of Commons, Official Report, Fifth Series, Vol. 448 (קיצור: **448 H.C. Deb. 5s**)

Parliamentary Debates (Hansard), House of Commons, Official Report, Fifth Series, Vol. 450 (קיצור: **450 H.C. Deb. 5s**)

Proskauer, Joseph M. *A Segment of My Times*, New York 1950

Public Papers of the Presidents of the United States, Harry S. Truman, 1948, Washington 1964

Sieff, Israel *The Memoirs of Israel Sieff*, London 1970

Yearbook of the United Nations, 1947–48, New York 1949

ב. פרסומי האו"ם

United Nations. *Official Records of the Second Session of the General Assembly, Plenary Meetings of the General Assembly, Verbatim Record, 16 September – 29 November 1947*

(קיצור: GAOR, 2nd Sess., Plenary)

United Nations. *Official Records of the Second Session of the General Assembly, Ad Hoc Committee on the Palestine Question, Summary Record of Meetings, 25 September – 25 November 1947*

(קיצור: GAOR, 2nd Sess., AHC)

United Nations. *Official Records of the Second Special Session of the General Assembly, Volume I, Plenary Meetings of the General Assembly, Summary Records of Meetings, 16 April – 14 May 1948*

(קיצור: GAOR, 2nd Sp. Sess., Plenary)

United Nations. *Official Records of the Second Special Session of the General Assembly, Volume II, Main Committees, Summary Records of Meetings, 16 April – 14 May 1948*

(קיצור: GAOR, 2nd Sp. Sess., Main Committees)

United Nations. *Official Records of the Second Special Session of the General Assembly, Annex to Volumes I and II*

(קיצור: GAOR, 2nd Sp. Sess., Annex)

United Nations. *Security Council Official Records, Second Year*

(קיצור: SCOR, Second Year)

United Nations. *Security Council Official Records, Third Year*

(קיצור: SCOR, Third Year)

United Nations. *Security Council Official Records, Third Year, Supplement for January, February and March 1948*

(קיצור: SCOR, Third Year, Supplement I-III 1948)

United Nations. *Trusteeship Council Official Records, Second Session: Third Part, from the Thirty-Sixth Meeting (21 April 1948) to the Forty-Sixth Meeting (4 May 1948)*

(קיצור: TCOR, 2nd Sess., Third Part)

דו"חות ועדת האו"ם לארץ-ישראל

United Nations Palestine Commission. First monthly progress report to the Security Council, 29 January 1948 (U.N. document A/AC.21/7)

(קיצור: PC Rep. 29.1.1948)

United Nations Palestine Commission. First special report to the Security Council: The problem of Security in Palestine, 16 February 1948 (U.N. document A/AC.21/9)

(PC Rep. 16.2.1948 :קיצור)

United Nations Palestine Commission. Second monthly progress report to the Security Council, 15 March 1948 (U.N. documents A/AC.21/14 dated 12 March 1948 and A/AC.21/14/Corr.1 dated 15 March 1948)

(PC Rep. 15.3.1948 :קיצור)

Report of the United Nations Palestine Commission to the Second Special Session of the General Assembly, 10 April 1948 (U.N. document A/532)

(PC Rep. 19.4.1948 :קיצור)

רשימת התעודות

34. 11.12.1947 מ. שרתוק אל ג. מאירסון (מברק)
35. 11.12.1947 א. ששון אל מ. שרתוק (מברק)
36. 11.12.1947 א. אבן אל י. לינטון (מברק)
37. 11.12.1947 מ. שרתוק אל ג. מאירסון (מברק)
38. 11.12.1947 א. לוריא אל ט. לי
39. 11.12.1947 א. אפשטיין אל י. קלינוב
40. 12.12.1947 תזכיר בשביל יהודית אפשטיין
41. 12.12.1947 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון (מברק)
42. 12.12.1947 ל. גלבר אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית
43. 12.12.1947 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון (מברק)
44. 12.12.1947 מ. שרתוק אל נ. ארמור
45. 14.12.1947 ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק
46. 15.12.1947 מ. שרתוק אל ג. מאירסון (מברק)
47. 15.12.1947 מ. שרתוק אל ג. מאירסון (מברק)
48. 15.12.1947 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון (מברק)
49. 16.12.1947 א. אבן אל ז. שרף (מברק)
50. 16.12.1947 א. אבן אל הנהלת הסוכנות היהודית
51. 16.12.1947 א. אבן אל מ. פישר
52. 16.12.1947 א. אבן אל י. לינטון
53. 16.12.1947 שיחת י. לינטון — ט. סמית
54. 16.12.1947 שיחת י. לינטון — ג׳. מ. מארטין
55. 16.12.1947 מ. פישר אל מ. סנה (מברק)
56. 16.12.1947 ג. מאירסון אל מ. שרתוק (מברק)
57. 16.12.1947 י. קלינוב אל מ. סנה
58. 17.12.1947 המוסד לעלייה אל מ. שרתוק (מברק)
59. 17.12.1947 שיחת ג. מאירסון — סר א. קאנינגהם
60. 17.12.1947 ג. מאירסון אל סר א. קאנינגהם
61. 18.12.1947 נ. גולדמן אל מ. שרתוק
62. 18.12.1947 ח. ברמן אל ג. מאירסון
63. 19.12.1947 ח. ברמן אל ג. מאירסון
64. 20.12.1947 הנהלת הסוכנות היהודית בארץ־ישראל אל מ. שרתוק (מברק)
65. 20.12.1947 א. ששון אל מ. שרתוק (מברק)
66. 21.12.1947 א. אבן אל מ. שרתוק
67. 22.12.1947 א. אבראל אל מ. שרתוק (מברק)
68. 22.12.1947 ג. מאירסון אל מ. שרתוק וא. קפלן (מברק)
69. 22.12.1947 א. קפלן אל ו. תורפ
70. 23.12.1947 שיחת נציגי הסוכנות היהודית עם שר־המושבות ואנשי משרד־המושבות הבריטי
71. 23.12.1947 ג. מאירסון אל מ. שרתוק (מברק)
72. 23.12.1947 ש. ז. שרגאי אל ג. מאירסון (מברק)

306. 23.3.1948 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון (מברק)
307. 23.3.1948 מ. שרתוק אל ר. זסלני (מברק)
308. 24.3.1948 שיחות ב. לוקר בבריסל
309. 24.3.1948 א. הייט אל מ. שרתוק (מברק)
310. 24.3.1948 שיחת ז. ברודצקי — ב. קראטוחוויל
311. 24.3.1948 מ. פישר אל נ. גולדמן
312. 24.3.1948 שיחת ו. איתן — פ. אסקאראטה
313. 24.3.1948 ח. ו. הרצוג אל מ. שרתוק (מברק)
314. 24.3.1948 ל. כהן אל מ. שרתוק (מברק)
315. 25.3.1948 מ. שרתוק אל יושב־ראש ועדת האו״ם לארץ־ישראל
316. 25.3.1948 ש. לנגנס אל הנהלת הסוכנות היהודית בארץ־ישראל
317. 25.3.1948 הסוכנות היהודית בארץ־ישראל אל מ. שרתוק (מברק)
318. 26.3.1948 שיחת מ. שרתוק, א. אפשטיין — ג׳. מארשאל, ר. לווט
319. 26.3.1948 תזכיר מאת ו. איתן, א. לבבי, ח. ו. הרצוג, ח. ברמן וא. ששון
320. 26.3.1948 ח. ו. הרצוג אל מ. שרתוק (מברק)
321. 27.3.1948 ש. מאירוב אל מ. שרתוק (מברק)
322. 27.3.1948 ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (מברק)
323. 28.3.1948 ח. ברמן, ו. איתן, ל. כהן וא. ששון אל מ. שרתוק (מברק)
324. 28/29.3.1948 ו. איתן אל מ. שרתוק (מברק)
325. 29.3.1948 א. אפשטיין אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית
326. 29.3.1948 ר. באנץ׳ אל מ. שרתוק
327. 29.3.1948 מ. שרתוק אל ר. זסלני (מברק)
328. 30.3.1948 א. ששון אל ד. בן־גוריון, ג. מאירסון וא. קפלן
329. 31.3.1948 מ. שרתוק אל ר. באנץ׳
330. 31.3.1948 א. לוריא אל ד. ואהל
331. 1.4.1948 שיחת נ. גולדמן — ה. מקניל
332. 1.4.1948 הרב י. הלוי הרצוג אל סר ה. גרניי
333. 1.4.1948 מ. קומיי אל ג. מאירסון, ד. ב. יוסף ול. כהן
334. 2.4.1948 האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית אל ד. בן־גוריון (מברק)
335. 2.4.1948 מ. פישר אל א. ז׳. רונקאלי
336. 2.4.1948 שיחות ו. איתן עם חברי קבוצת־החלוץ של ועדת האו״ם לארץ־ישראל
337. 4.4.1948 הנהלת הסוכנות היהודית בארץ־ישראל אל מ. שרתוק (מברק)
338. 4.4.1948 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וג. מאירסון (מברק)
339. 4.4.1948 מ. שרתוק אל א. ששון (מברק)
340. 4.4.1948 מ. טוב אל מ. שרתוק
341. 5.4.1948 או. גאס אל א. אפשטיין (מברק)
342. 5.4.1948 מ. שרתוק אל ו. איתן (מברק)
343. 5.4.1948 מ. פישר אל ח. ברמן (מברק)
344. 5.4.1948 י. בן־צבי אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית
345. 5.4.1948 שיחת ו. איתן — פ. אסקאראטה

.426 29.4.1948 ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (הודעה טלפונית)
.427 29.4.1948 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון (מברק)
.428 29.4.1948 מ. שרתוק אל ג'. מארשאל
.429 29.4.1948 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון (מברק)
.430 29.4.1948 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון (מברק)
.431 29.4.1948 מ. שרתוק אל י. פרוסקאואר
.432 29.4.1948 א. אבן אל מ. פישר
.433 29.4.1948 א. קפלן אל ז'. ניואנהויס
.434 29.4.1948 ו. פוקס־סטרנגוורייס אל הסוכנות היהודית
.435 29.4.1948 ל. כהן אל סר ה. גרניי
.436 29.4.1948 סר ה. גרניי אל ד. בן־גוריון
.437 29.4.1948 ל. כהן אל סר ה. גרניי
.438 30.4.1948 ד. בן־גוריון אל משרד הסוכנות היהודית בניו יורק (מברק)
.439 30.4.1948 י. פרוסקאואר אל ד. בן־גוריון (מברק)
.440 30.4.1948 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון (מברק)
.441 30.4.1948 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון (מברק)
.442 30.4.1948 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון (מברק)
.443 30.4.1948 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון (מברק)
.444 30.4.1948 א. ה. סילבר אל ד. בן־גוריון (מברק)
.445 30.4.1948 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון (מברק)
.446 30.4.1948 א. לוריא אל ו. איתן
.447 1.5.1948 מ. שרתוק אל א. פארודי (מברק)
.448 1.5.1948 מ. שרתוק אל א. קפלן (מברק)
.449 1.5.1948 מ. שרתוק אל ר. זסלני (מברק)
.450 2.5.1948 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וא. קפלן (מברק)
.451 2.5.1948 ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (מברק)
.452 2.5.1948 י. לינטון אל ז. ברודצקי
.453 2.5.1948 שיחת א. קפלן — סר ה. גרניי
.454 3.5.1948 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון (מברק)
.455 3.5.1948 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וא. קפלן (מברק)
.456 3.5.1948 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וא. קפלן (מברק)
.457 3.5.1948 ר. זסלני אל מ. שרתוק (מברק)
.458 4.5.1948 ח. ו. הרצוג אל מ. שרתוק (מברק)
.459 4.5.1948 (?) הערות המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית לטיוטת הסכם ההפוגה של מחלקת־המדינה
.460 4.5.1948 תזכיר מאת צ'. פאהי אל ר. לווט
.461 4.5.1948 מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון (מברק)
.462 4.5.1948 מ. שרתוק אל ד. ראסק (מברק)
.463 4.5.1948 ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (מברק)
.464 4.5.1948 ל. כהן אל מ. שרתוק (מברק)

תעודות

DOCUMENTS

הערת־עורך

Editorial Note

בתיקי המחלקה המדינית ומשרד הסוכנות היהודית בניו יורק לא נמצא דין־וחשבון רשמי מסכם על דיוני העצרת הכללית של האו״ם וועדותיה לקראת ההצבעה ב־29 בנובמבר. לכן מובא כאן, כתעודה ראשונה, דין־וחשבון של מ. קומיי, יועץ בנציגות של הסוכנות בעצרת, אל ב. גרינג, יושב־ראש ההסתדרות הציונית בדרום־אפריקה. העתקים של דין־וחשבון זה נשלחו גם להסתדרויות הציוניות באוסטרליה ובניו־זילנד.

1

מ. קומיי אל ב. גרינג (יוהאנסבורג)

M. Comay to B. Gering (Johannesburg)

העתק: 93.03/2266/15

[New York], 3 December 1947

Dear Barney,

As you may imagine, we are all feeling rather limp after the last few months, and particularly after the climax of the last few days which were as tense and as hectic as any I have spent. For purposes of your Zionist Council meeting, I cannot do more at the moment than add a few supplementary notes about the United Nations proceedings, which might throw a little additional light on the newspaper reports, and also give you some observations regarding the immediate tasks which lie ahead of us.

1. The first comment I should make should stress the gratifying harmony and cooperation achieved on the job by all members of the Executive, by the large staff and by the Political Advisory Committee of 17 members[1] which was appointed to represent all parties, and which remained in close touch with the situation throughout. This teamwork was mainly based on the realization that a partition state was the most acceptable of all alternatives facing us, and that even that required a determined struggle to achieve. Although one should not single out any particular individuals, all of us who have been

1 .1 הוועדה המדינית המייעצת (Political Advisory Committee) הוקמה על־פי החלטת הוועד־הפועל הציוני בספטמבר 1947. תפקידה היה לייעץ להנהלת הסוכנות היהודית ״בכל העניינים הנובעים מהדיון בבעיית ארץ־ישראל באו״ם.״ בוועדה היו מיוצגות גם סיעות שלא היו מיוצגות בהנהלת הסוכנות. (ראה הנהלת ההסתדרות הציונית והנהלת הסוכנות היהודית לארץ־ישראל, דין־וחשבון על הפעולות בשנים תש״ז— תשי״א, מוגש אל הקונגרס הציוני הכ״ג, ירושלים אב תשי״א, עמ׳ 72).

working here feel that Shertok's splendid leadership is deserving of the highest praise, and that he more than any other one person must get the credit for the results achieved at United Nations.

2. During the discussions we realized how much was built upon the Majority Report of UNSCOP,[2] without which we would have got nowhere. This itself was the result of a very skillful and determined appeal by our people, particularly by Shertok, Horowitz, and Eban, who were on the spot in Geneva when the report was under discussion.[3] To indicate how easily the report could have been a great deal more unfavourable, I need only mention that at one stage only three of the eleven members of the commission (Granados, Fabregat and Judge Rand) were prepared to support a Jewish State in a substantial part of Palestine.

Although the result of the revision at Lake Success is nominally to cut down both the area, and the number of Arabs in the Jewish State,[4] in fact it is accepted here that our gains far outweigh our losses, and that the revised scheme is an improved one from our point of view, although the concessions to us do not look large on the map, they are all significant, for instance the inclusion of Lydda Airport, and of a strip near Safad which is important for irrigation purposes.

3. It would take many hours of speaking to present for you all the various shifts and turns of the struggle and the extraordinary variety and complexity of the factors that entered into it. I shall, however, make brief comments on the attitudes of some of the countries.

I maintained close relations with the South African delegation, who were always willing to be helpful and accessible, as I have reported previously. They played, however, a much more passive and insignificant role in the proceedings than we had hoped. This is partly for practical reasons, as the two senior members, Lawrence and Harry Andrews, were completely tied up with the South West African and South African Indian issues. I was also, however, compelled to realize

2. הדין־וחשבון של הרוב בוועדה המיוחדת של האו"ם לעניין ארץ־ישראל (UNSCOP, וכך להלן), שהמליץ על חלוקת ארץ־ישראל למדינה יהודית ומדינה ערבית ועל משטר בינלאומי לאיזור ירושלים.

3. UNSCOP התכנסה באוגוסט 1947 בז'נבה, לאחר שסיימה שמיעת העדויות בארץ־ישראל ובלבנון, כדי לחבר את הדין־וחשבון שלה.

4. ההבדלים העיקריים בין מפת החלוקה שהציעה UNSCOP לבין המפה שאישרה העצרת הכללית היו: א. יפו, באר שבע וכן רצועה לאורך החלק הצפוני של הגבול המצרי הועברו לתחום המדינה הערבית. ב. שטחים קטנים יחסית באיזורי הגליל, עמק יזרעאל ושפילת־החוף הועברו מתחום המדינה היהודית למדינה הערבית, ולהיפך.

certain unpalatable facts. As a result of the atmosphere created by the aforesaid two issues, South Africa's standing in the United Nations is very low, and General Smuts' name no longer carries the authority that it once did. In fact, I believe that the Union is in for an increasingly difficult and embarrassing time on the international scene in the years to come. In a world organization which is based on equality of race and colour, South Africa has become a symbol for discrimination and colour bars. All the coloured races are bitterly hostile to her, and although many other countries accept that there are many mitigating circumstances, they feel that the South African system is basically untenable. I mention this as background to the fact that the South African delegation remained inconspicuous in the highly controversial Palestine issue, and was in fact the most passive of all the Dominions. Even on the sub-committee of nine countries[5] which spent nearly a month working out a detailed plan, the South African representative played an inactive part. I do not offer these remarks in any spirit of criticism of Mr. Lawrence or other members of the delegation, who were invariably friendly, but merely to explain a matter which may have puzzled you from a distance.

4. The key to the struggle was our relations with the United States which were never satisfactory until right at the end, and were at times disheartening. As you recall, they declared themselves in favour of the principle of partition only after a long delay;[6] even then, the statement itself was a great improvement on draft produced by the State Department, which was stiffened up within the 48 hours before its delivery[7] as a result of strong pressure from other sources. At the end of the general debate in the Ad Hoc Committee they did not insist on a vote on the principle, as we were anxious to have, and during the sub-committee stage they were the delegation most insistent on changes to our detriment. To two changes which they wanted, regarding the economic union[8] and the chopping off of a whole of the southern Negev, the State Department [?stuck] stubbornly

5. מדובר בוועדת־המשנה הראשונה של ועדת אד־הוק לעניין ארץ־ישראל. ועדה זו עיבדה את תכנית החלוקה. ועדת־משנה אחרת הכינה תכנית למדינה ארצישראלית לא־מחולקת. על ועדה שלישית הוטל לנסות להביא את הצדדים לידי פשרה.

6. בישיבה האחת־עשרה של ועדת אד־הוק (11.10.1947). ראה *GAOR, 2nd Sess., AHC*, pp. 62 ff

7. ראה מראי־מקומות לתיעוד, — *FRUS*, 1947, V, p. 1177, n.1.

8. בדבר ההסתייגויות האמריקאיות מהצעות ועדת־המשנה א׳ בעניין האיחוד הכלכלי ראה *FRUS*, 1947, V, p. 1268. ראה גם נוסח שתי הצעות־תיקון של משלחת ארצות־הברית לסעיף 14 D של המלצות ועדת־המשנה, בתיק 93.03/2269/11. מטרתן הייתה להגדיל את חלקה של המדינה הערבית בהכנסות המשותפות ממכסים ומשירו־תים אחרים ובהקצאות מטבע זר.

to the last moment, and only modified their demands as a result of intervention on the highest level. They also insisted on a scheme of implementation which assumed British cooperation,[9] and when it became clear that this was a false assumption, a great deal of valuable time had been wasted. During the last stage in the General Assembly, the lack of pressure on other countries to support American policy became evident to everybody, and did us great damage. A number of delegations, normally very susceptible to American views, told us that they had been given to understand that Washington did not insist on their support on this particular issue. One highly placed official candidly told one of our people that in Marshall's[10] view this was a United Nations policy rather than a United States one; that they were not anxious to go out in order to line up votes; and that they would not be influenced either by Jewish votes or by Arab threats. The climax to this policy of indifference, or worse, came last Wednesday,[11] when the matter should have been put to the vote. Greece, the Philippines and Haiti — three countries completely dependent on Washington — suddenly came out one after another against its declared policy. We stalled off a decision, and over Thanksgiving Day which was a holiday, an avalanche descended upon the White House while some newspapers openly accused officials in the State Department of sabotage. The President, we learned, became very upset and threw his personal weight behind the effort to get a decision. From then on Washington exerted itself to rally support and the situation improved. Certain members of the United Nations delegation, like Herschel Johnson and General Hilldring, did their best but were hampered by lack of a positive attitude from the State Department. It was only in the last 48 hours, i.e. on Friday and Saturday, that we really got the full backing of the United States.

5. Most of the British delegation remained coldly correct throughout, but one was always conscious of their disapproval, and at least two of them. Beeley and a man called Hadow, actively and stubbornly fought us all the time.

6. The Arab delegations put up a very hard fight, and produced a formidable mass of historical, political and moral arguments which had a good deal of cumulative effect. They found a powerful champion in Sir Zafrulla Khan of Pakistan, who became their chief spokesman,

9. ראה *FRUS*, 1947, V, p. 1243.
10. ג'.ק. מארשאל, מזכיר־המדינה של ארצות־הברית.
11. 26.11.1947.

and was undoubtedly one of the ablest and most impressive delegates present from any country. He and some of the other Arab spokesmen were badly hampered by the refusal of the Palestine Arabs to consider making any concessions or talking in conciliatory terms. But for this we may have had an even more difficult time, as many delegations supported the partition scheme with the greatest reluctance, and were willing to grasp at any possibility of rapprochement.

7. Once the Russians had come out in our favour, they supported us loyally, and permitted us to maintain friendly informal relations with them, which is somewhat unusual. Their chief concern was to insist on the rule of the Security Council,[12] since this was one of the many bones of contention between the Americans and themselves in the wider conflict at United Nations. Even here, however, they were prepared to go over half-way in the Palestine context.

8. A few explanatory words regarding the attitudes of certain other delegations.

France — Remained a source of anxiety all the time and a great deal of activity was maintained in Paris, in which Leon Blum and certain other people in public life played a notable role. At first there was a cabinet decision to postpone, then this decision was revoked, leaving the whole question open, then it was decided to vote affirmatively only if that was essential for a ⅔ majority, and finally, at the end there was an unequivocal instruction to vote affirmatively. Quai d'Orsay still tried to upset this decision partly under British influence, and partly for fear of reactions in North Africa, and this accounts for Parodi's last-minute stall.[13]

Yugoslavia — Although they stuck to their abstention because of their Moslem population, we were fairly confident that they would vote yes if theirs was the decisive vote, which they would have been able to judge exactly as they were the last on the roll-call.

Greece — It is believed that they had bartered their vote for Arab support on the Greek issue. Nevertheless, we were told that they

12. בישיבה של ועדת־המשנה א׳, ב־3 בנובמבר, הציע הנציג הסובייטי, צאראפקין, שבתקופת המעבר שבין סיום המנדט לבין מתן העצמאות למדינה היהודית ולמדינה הערבית, תנוהל ארץ־ישראל על־ידי מועצת־הביטחון, באמצעות ועדה של נציגי המועצה.

13. ב־28 בנובמבר החליטה העצרת הכללית, לפי הצעתו של הנציג הצרפתי (פארודי) לדחות את המשך הדיון למחרת כדי לאפשר נסיון אחרון להשגת פתרון של פשרה. משנכשל נסיון זה, נערכה ההצבעה ונתקבלה הצעת החלוקה ב־29 בנובמבר. (ראה *GAOR, 2nd Sess., Plenary*, pp. 1401-4, 1410). בדבר העמדה הצרפתית בשלב זה של דיוני העצרת ראה גם מס׳ 39 ; אפשטיין אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית, 14.1.1948 (אצ"מ S 25/6595) ; פישר אל ברמן, לינטון ואפשטיין, 19.1.1948 (שם).

would abstain, and their anti-partition speech on Wednesday came as a bad shock.

Scandinavia — A good job was done by Judge Sandström[14] at the beginning of the session in rallying Scandinavian support, but Denmark, under British influence, remained doubtful till the end.

Benelux — Belgium, Netherlands and Luxembourg — Although they had promised support, they remained wavering for most of the time as a result of Foreign Office influence, the hesitation of France, and in the case of Holland, their concern about Indonesia. Their affirmative vote at the end came with some relief.

India — We had many conversations with Mrs. Pandit and several other Indian delegates, who were well disposed towards us, and tried to get affirmative instructions or at least an abstention. They did not succeed, however, in overcoming opposition inside their own delegation and from the majority of the Indian cabinet. Their desire to be helpful also came up against the anti-Zionist position which India has maintained in the past in order to placate her Moslem population, by and large it was difficult to reverse suddenly, especially as there are still 30,000,000 Moslems left in the new Indian state.

Ethiopia — On the whole friendly towards us, but under heavy pressure from Egypt, they explained that they were compelled to remain neutral.

Argentina — After a great deal of work the Peron Government was swung around, but this was obstructed by the hostile delegate here, Arce. In the end they abstained, although instructions had gone out from Buenos Aires to vote in favour.

Cuba — Supported the Arabs mainly through the personal ambitions of their foreign minister,[15] Belt, who aspires to leadership of a possible Latin American–Asiatic bloc.

Colombia — Here too existed a matter of personal ambitious rivalry centring around Lopez who was following an independent line of obstruction and delay.

Chile — Switched from yes to abstention at the end as a result of joint British—Arab pressure in that country.

China — Also wobbled all over but mainly hostile because of their dread of China being split up as well, plus some colour affinity with the Arabs. In fact, these colour sympathies in some degree

14. השופט א. סאנדסטרום היה יושב־ראש של UNSCOP.
15. כך במקור. הכוונה לג. בלט אי ראמירס, הנציג הקבוע של קובה באו״ם.

affected all the non-white countries who hold 17 seats at United Nations.

10. As I need hardly stress, the last few days were very tense and you will want to know a little about the inside story. On Wednesday, when we were playing for time, the score probably stood at 30–15 or 30–16, i.e. a probable defeat. By Friday morning the situation had greatly improved, for whereas the Arabs could only count then on 13, we definitely had more than 30. Realizing this, a last-minute plot was hatched between one of the British and a couple of the Arab leaders. They decided to throw out a little conciliation talk as ground bait and then get some delegation friendly to the Arabs to back it up with a motion to refer the matter back, and postpone a final decision for a couple of months. This motion was in turn offered to, and refused by the Chinese, the Turks and the Greeks, but taken up by the Colombian delegate, because it chimed in with his own approach. The French proposal to adjourn for 24 hours for "conciliation" came independently of this, but became interwoven with it, because it gave a chance to muster support for the Colombian proposal. Between Friday and Saturday we and our friends were, as you can imagine, extremely active in every direction. At first we were worried, because many people felt that the Colombian proposal would affect the votes of the waverers. The Arabs meanwhile have long had acrimonious discussions among themselves. This manoeuvration had come as a surprise to most of them, including the Arab Higher Committee, who felt that they had been put on the spot, as they were now expected to make a gesture. This they refused to do and washed their hands of the whole matter. Sir Zafrulla Khan insisted that the anti-partition fight was now lost, and they should now save the situation by following back on some federal compromise proposal. In the end Camille Chamoun of Lebanon came out at the Assembly with a revival of the principles of the Minority Report.[16] This he did off his own bat, against the will of the Palestine Arabs and with the connivance but not public support of other Arab delegations, who were afraid to proceed without instructions from their governments. By then, however, we had got the United States to take a firm stand, and persuade everybody else to disregard phony conciliation talk. The Colombian plan also miscarried. Aranha[17]

16. מדובר בהמלצות המיעוט של UNSCOP, שעיקרן הקמת מדינה פדרלית בארץ־ישראל.
17. או. ארניה (בראזיל), נשיא העצרת הכללית השנייה של האו"ם.

took a firm line that it was a substantive matter which according to the rules had to be voted on after the partition plan, and which would also need a ⅔ majority. In order to get past this, Lopez arranged with the delegate for Chile to produce at the last moment a bare motion to refer the matter back to the Ad Hoc Committee, without any directives regarding the principles, this would then take precedence as a matter of procedure. The Chilean changed his mind however and refrained from intervening when he was expected to do so. The Iranian delegate was then hurriedly put up to make a similar proposal, but either deliberately or stupidly also put extraneous matter into his motion, which enabled Aranha to push this aside as well, until after the vote on the main issue. Once the latter vote was taken, both the Colombian and the Iranian motions simply fell away. Those of us who had some idea of what was going on were nervous till the end, as it was always a possibility that some delaying tactic of a purely procedural nature might get a simple majority made up of the negative countries, a number of abstainers, and the wobbly fringe of the pro-partition forces.

11. In the few days that have elapsed since the historic vote was taken our people have had little chance to relax, as they are confronted with a whole range of immediate and urgent tasks.

Firstly, we still have intimate dealings with the United Nations, of which we have become one of the principal clients. Trygve Lie[18] and the Secretariat are very busy preparing for the United Nations Commission, and assembling for it a staff of 60 to 70 people. The Trusteeship Council is now concentrating on Jerusalem. The Social and Economic Council is concerned with the Economic Union and it has to appoint three United Nations members for the Economic Board, plus experts of various sources. The Security Council has to keep a watchful eye on the security position and Trygve Lie is ready to invoke it at short notice.

You may be puzzled by the composition of the United Nations Commission. The list which had been more or less agreed upon a few days previously included Poland, Belgium, Norway, Australia and Brazil. Then Czechoslovakia was substituted for Poland and Denmark for Norway. Finally Belgium, Australia and Brazil all dropped out and were replaced by Panama, Bolivia and the Philippines. The final selection was really pushed through by the State

18. טריגווה לי, המזכיר הכללי של או"ם.

Department. They refused to consider either Granados or Fabregat, on the gound that they had gone too definitely on record as pro-Zionist and anti-British, and would have no access either to the Arabs or to the British. The Philippines was brought in on the argument that at least one member should be able to develop some contacts on the Arab side. The original idea was to bring in Pakistan, but it was realized that this would meet with great opposition, as their spokesman had been too strong an opponent of the partition scheme. One also has the feeling that the final list is one which the State Department is likely to be able to control to some extent. As far as I could make out, the only Dominion which may have been prepared to accept nomination was South Africa, but for reasons I mentioned earlier in this letter, this suggestion may not have been welcomed in certain United Nations quarters.

As you will have read, the Trusteeship Council has set up a six-member working group on Jerusalem,[19] that we are arranging to present our views on all stages of discussion, and it is likely that a couple of our people familiar with Jerusalem affairs, like Daniel Auster and Eliash, will come right over. Undoubtedly, the British Government is not keen on the United Nations Commission proceeding to Palestine immediately, while the unrest lasts.

Another immediate task of the greatest importance is the practical following up of the decision in Washington. There are two main aspects — the financial (loans, currency, etc.) for which Kaplan[20] has come over,[21] and in connection with which he will be assisted by our top experts, such as Robert Nathan,[22] Oscar Gass[23] and David Horowitz. The second aspect is military, where we want both equipment, and expert advice and assistance. A couple of first-rate people who held responsible positions in the American Army and Supply Organization during the war, have come forward to assist us. It would be premature to comment on these negotiations and activities at this stage.

12. It is also too early to prophesy how the British authorities will behave during these next crucial months, but there are indications

19. בקבוצת העבודה של מועצת־הנאמנות להכנת תקנון חוקתי לאיזור הבינלאומי של ירושלים השתתפו נציגי אוסטרליה, ארצות־הברית, בריטניה, מכסיקו, סין וצרפת.
20. א. קפלן, גזבר הסוכנות היהודית וחבר הנהלתה.
21. ראה מס' 69.
22. ר. נתן, יועץ כלכלי לסוכנות היהודית בוואשינגטון.
23. או'. גאס, יועץ כלכלי לסוכנות היהודית בוואשינגטון.

that they may not be as obstructionist as they might be. The high-level inter-departmental committee, representing the Foreign Office, the Colonial Office and the Defence Ministries, has been set up in London to supervise the withdrawal from Palestine. It looks as if during this period the Colonial Office may have more say than it has had lately, which would suit us, as both the Ministry and the officials concerned are better disposed towards us than their opposite numbers in the Foreign Office. It was very noticeable at Lake Success that whereas Creech Jones,[24] Martin of the Colonial Office, and MacGillivray[25] of the Palestine Administration, kept aloof from the conflict and continued to maintain informal relations with us, the Foreign Office officials like Beeley and Hadow strenuously operated on the Arab side. Since Saturday there has been some contact with Martin here and in London with Trafford Smith of the Colonial Office and there is a prospect of conversations opening up with London regarding a measure of technical coordination during the withdrawal period. For this reason Goldmann and Locker are returning to London shortly. I should mention at this stage that as a result of the various approaches to General Smuts, he tackeld both Attlee and Bevin about Palestine, and before his departure wrote to our people in London that he expected good results from this intervention.[26] He also saw Marshall in London during the last day or two at the United Nations when things were critical, and we understand that Marshall then also took steps to procure a firm stand against the manoeuvres at the end. It is possible that the Mandate may be formally ended sooner than has been generally assumed, maybe about March or April. The crucial feature in any discussions with the British is that paragraph in the United Nations plan which calls for making a port area available to us by 1 February.[27] The British are of course not bound by this and have made no commitment in connection with it, but there is some hope that they may go along with this proposal. I expect that they will almost immediately leave the defence and the internal security of the Tel Aviv–Petach Tikvah area to the Haganah, at least de facto.[28] The thing they are most

24. א. קריץ' ג'ונס, שר־המושבות הבריטי.
25. ד. מקגיליוורי — אחד מסגני המזכיר הראשי של ממשלת ארץ־ישראל. שימש קצין־קישור של הממשלה ל־UNSCOP.
26. ראה תכתובת לינטון—סמאטס, 27—28.11.1947 ; לינטון אל שרתוק, 1.12.1947, 93.03/2267/6.
27. ראה נספח א, עמ' 798.
28. ראה מס' 13.

concerned about is that their troops should not get involved in any fighting with the Arabs, prior to their withdrawal. The actual military evacuation will take place last of all in respect of Jerusalem and Haifa areas.

13. The situation itself as seen from this distance is of course very fluid.

Firstly, as regards the Arabs. The Mufti, having so far failed to get any definite large-scale military commitment from the Arab League or any of the Arab States, is not waiting for the British evacuation but is trying to force the situation now and create the maximum of tension and disturbance throughout Palestine and the Middle East, in order to bring the maximum pressure to bear on the forthcoming meeting of the Arab League. One important unknown is of course Abdullah. It is no secret that he will look for an opening to grab off the Arab part of Palestine, and is in a strong position because of the Arab Legion. The British would, I believe, welcome this because of their military pact with Abdullah,[29] and because the Mufti is as bitterly hostile to them as he was to us. I imagine we would welcome it too. What will actually emerge from a confused situation cannot, however, be prophesied now. In Palestine itself the atmosphere is of course very tense and the situation may get out of hand, but so far it has not yet assumed serious proportions and our people seem to be standing up to it with great confidence. One all-important aspect is to restrain wanton retaliation from our side, or the exploitation of the atmosphere by the dissident groups. All our information is that the Mufti is counting on the Yishuv being drawn into a general *schlemozzle* with the Arab community, as nothing could suit him better. It must be left to the Haganah to strike back at the right time and place and at the proper people.

Our security problems are lack of sufficient equipment and above all, lack of money. Any substantial mobilization of Haganah requires a large amount of cash for daily maintenance and Jerusalem simply does not possess adequate funds for this purpose. An emergency drive for funds is in progress in the Yishuv, and efforts are in progress here to receive urgent funds.

29. חוזה־הברית בין בריטניה ועבר־הירדן, ממארס 1946, שבו הכירה בריטניה בעצמאות עבר־הירדן, כלל סעיף שחייב את הצדדים לבוא זה לעזרת זה במקרה של התקפה על־ידי צד שלישי. בנספח צבאי לחוזה הוכרה זכותה של בריטניה להחזיק צבא ובסיסים בעבר־הירדן, ואילו בריטניה התחייבה לתת סיוע כספי לאחזקת היחידות הצבאיות של עבר־הירדן.

14. As regards immigration, this is another urgent and rather complicated matter. As you have read in the papers, there are large boatloads of Rumanian Jews trying to come from Black Sea ports.[30] Such a move would now be made not only with British opposition, but with that of the United States Government as well, and it would also come into conflict with the United Nations General Assembly resolution which was passed during our session against illegal immigration.[31] Apart from this, however, the British authorities are making an effort to clear up the Cyprus situation before they pull out, and are agreeing to bring over additional "unofficial" quotas from Cyprus.[32] There is in fact a substantial increase in legal immigration over and above the normal quota. According to Kaplan, the total figure for November and December will be between 7,000 to 9,000. If the Tel Aviv area becomes available to us in February, increased immigration would have to be set in motion almost immediately from Europe as well. I can hardly stress to you the financial burdens involved. Incidentally, the British Government is debiting Palestine with something like LP 4½ million in respect of the Cyprus camps and other expenses connected with unauthorized immigration,[33] including even the return of the Exodus passengers.[34] Some LP 2 million has already been diverted to this account.

15. From a brief word with Kaplan I gathered that the general economic situation is being maintained, and there is little unemployment, but the financial stringency is extremely acute and will become worse as we team up the burdens of security and *aliya,* which will all be to our own expense. Our people also have some concern regarding food supply (as the reserves of grain stocks are dangerously low) and regarding fuel supply, as of industry, agriculture and transport depend on the oil which we have to get from Britain. There is also some anxiety about the currency position, as any British move to let us drop technically out of the Sterling bloc would leave us in a vacuum.

30. ראה הערת־עורך, עמ' 19.
31. ב־15.5.1947 החליטה העצרת הכללית לקרוא "לכל הממשלות והעמים, ובמיוחד לתושבי ארץ־ישראל, להימנע מכל איום או שימוש בכוח ומכל פעולה אחרת העלולה ליצור אווירה שאינה נוחה לפתרונה המוקדם של שאלת ארץ־ישראל", וזאת עד שהעצרת תנקוט פעולה על סמך הדו"ח של הוועדה המיוחדת לעניין ארץ־ישראל (UNSCOP).
32. בסוף נובמבר היו כלואים בקפריסין 18,000 מעפילים בקירוב. באותו זמן הוחל בהעלאתם מקפריסין של כ־4000 תינוקות עם הוריהם וכן נוער עד גיל 18, שהממשלה הבריטית התירה את עלייתם, נוסף על המכסה החודשית הקבועה של 1500 עולים.
33. ראה תזכירו של ד. הורוביץ בעניין זה, מיום 9.2.1948, 93.03/127/3.
34. מעפילי "יציאת אירופה תש"ז", שהוחזרו על־ידי הבריטים לגרמניה.

16. I do not want to paint a gloomy picture. The decision at United Nations will, I am absolutely sure, release a tremendous burst of confidence and energy amongst our people everywhere which will carry them through the difficulties ahead both those foreseen and unforeseen. But we cannot afford any illusions about it. We shall have to mobilize the manpower of the Yishuv and the financial resources of the diaspora to an unprecedented extent in order to carry us through. In saying this may I add that I have assured our leaders here that these things do not need saying to the Zionists in South Africa.

If I can get hold of Kaplan between now and my departure tomorrow, I shall try to add a further financial footnote to this letter. However, give my most cordial greetings to all our *chaverim* on the Federation and to those who will be coming to your council meeting. I wish it had been possible for me to rush down in order to tell them the full story personally. I feel, however, that it would be premature at this moment, when the pattern of events has not yet emerged clearly, and that I should get back to Eretz Israel as soon as possible. I shall be hanging over a few days in London awaiting a plane connection and will write you again from there if there is anything further to report.

With kindest regards.

Yours sincerely,

2

שיחת ד. בן־גוריון — סר א. קאנינגהם (בירושלים, ב־1 בדצמבר 1947)

Meeting: D. Ben-Gurion — Sir Alan Cunningham (Jerusalem, 1 December 1947)

דין־וחשבון: ארכיון בן־גוריון 94

ירושלים, 1 בדצמבר 1947

בשעה 3 היתה לי שיחה עם הנציב העליון.

אמרתי לו שאחרי ההחלטה הברורה אני מחדש את הקריאה לפרידה של שלום, לא נגד הערבים ולא על חשבון הערבים. גם אנחנו לא נעשה שום דבר נגד הערבים ולא על חשבון הערבים. אמרתי לו שהם יכולים ללכת בשני דרכים: או אדישות ידידותית או קואופרציה ידידותית.

עמדתי על מלאי מזון לארץ, שהם ישיגו מלאי נוסף, כי אנחנו איננו יודעים איזה מאורעות עוד יהיו בארץ, ואנחנו רוצים לדאוג לאותו יום. הוא אמר שבעינייני

המזון יש סידור עולמי.[1] אמרתי שאנחנו איננו רוצים לשנות הסידור העולמי, אבל אנחנו רוצים לדאוג למלאי מזון במסגרת הסידור העולמי ויחד עם המפקח על המזונות.

אחר־כך עמדתי על שאלת הדלק. הוא אמר שבמשך כל שנות המלחמה לא הייתה בארץ חלוקת דלק לפי מנות קצובות, והמנות הקצובות הנהיגו עתה החברות, ולממשלה אין יד בזאת. אמרתי שאנחנו נבוא בדברים עם החברות, אבל אנחנו רוצים לבקש ממנו, שלא תהיינה הפרעות מצד הממשלה.

הדבר הראשון שהתחלתי בו היה עניין צילומי התעודות של ה־ Land Registry[2]. הוא אמר שהם עושים זאת לטובת הארץ, זה יעלה להם הרבה כסף. אמרתי: גם אנחנו מתכוונים לטובת הארץ, ואנחנו רוצים קואופרציה בעניין זה; האם יישמדו התעודות המקוריות? הוא אמר: כל התעודות נשארות בארץ. שאלתי אותו אם גם סרט הצילום ישאר, ולזאת ענה שאינו יכול להגיד לי.

דיברתי אחר־כך על הרכוש הצבאי, הוא אמר שזה אינו עסקו, אבל הוא ימליץ. שכחתי להזכיר עניין המלאי הרפואי.

אחר־כך דיברתי על משדר, ואמרתי לו לשם מה נחוץ לנו משדר. הוא אמר: נעמיד לרשותכם את המשדר בירושלים. אמרתי: הכוונה היא לתחנה שלנו, למשדר בתל אביב. הוא אמר: אילו היית מביא לי הצעה כזאת גם מהערבים, היית מקל עלי. אמרתי לו: איני יכול לדבר בשמם. יעשו הם מה שהם רוצים. והוספתי: בהרבה ארצות אין כדבר הזה, כל אחד יכול להשיג רשיון למשדר.

דיברתי על ליווי מזוין של התחבורה, ואמרתי שאין אנחנו רוצים ששוטרים ילוו, לא אנשים במדים, אלא אנשים ציוויליים שלנו שיהיו מזוינים, והנימוק שאין אנחנו רוצים לובשי מדים הוא, שאין אנחנו רוצים להפנות תשומת־לב לליווי זה. אנחנו איננו רוצים שיהיו מאורעות, איננו רוצים גם כן, שנצטרך להתנקם בערבים, אך גם איננו רוצים שאנשים שלנו ייהרגו. הוא אמר: לעתים אתה אומר, שאתה צריך להתייעץ עם חבריך; גם אני צריך להתייעץ עם אנשי, גם לי יש Executive Council.[3] אמרתי שזה דחוף, והיינו רוצים לקבל תשובה מהירה.

בעניין הנמל [4] החלטתי לא לדבר.

בסוף עוררתי שאלת משמר־העם.[5] אמרתי: בעניין זה היית צריך לפנות אלי. הוא אמר: אנחנו גמרנו הכול והודענו לכם. אמרתי: א) אמרתם שלא יתנו נשק, אם זה נכון או לא נכון כך לעשות, אבל קיבלנו זאת, אך אנחנו צריכים לזיין

2

1. מכסות של מצרכי מזון בסיסיים הוקצבו לארץ־ישראל, במסגרת ההקצאות לכל איזור המזרח־התיכון שבשליטת הבריטים, על־ידי מועצת המזון הבינלאומית לשעת חירום (International Emergency Food Council) בוואשינגטון, על סמך בקשות שהגישה משלחת־המזון הבריטית בארצות־הברית.
2. משרד רישום הקרקעות.
3. המועצה האכסקוטיבית של ממשלת ארץ־ישראל. הנציב־העליון היה נשיא המועצה, וחבריה — המזכיר הראשי ועוד ארבעה פקידים בכירים.
4. מדובר בפתיחת נמל לעלייה בהתאם להחלטת ה־29 בנובמבר (ראה נספח א, עמ' 798).
5. בפגישה עם הנציב־העליון, ב־17.11.1947, הודיע בן־גוריון, בתגובה על תלונות הנציב בדבר אי־שיתוף־פעולה מצד ה"הגנה" במלחמה נגד אצ"ל ולח"י, כי הוועד הלאומי מתכוון להקים משמר אזרחי ("משמר העם") לשם שמירה על הביטחון הפנימי במקומות ישוב יהודים. (ראה מברק בן־גוריון אל שרתוק, 18.11.1947, אצ"מ S 25/1699; מס' 45 להלן. על המשא־ומתן עם השלטונות בעניין זה ראה מס' 13).

את האנשים שלנו, נחוץ לנו נשק, ואנחנו רוצים לקבל רשיונות יבוא לנשק. ב) משוריינים — אנחנו רוצים להשתמש במשוריינים שלנו, וגם זאת אינם נותנים לנו. הוא אמר שעל כל העניינים האלה הוא מוכרח להתייעץ.

בקשר לערבים הוא אמר, שהם מתכוונים ליפו, שכם ועזה.[6] אמרתי: בשטח המדינה הערבית? הוא אמר: כוונתנו לשלושת המקומות האלה. מנין יהיה הנשק לערבים, שכחתי לשאול. כשאחזור לדבר אתו, אדבר על זה ועל שרונה.[7]

אמרתי לו שאני השתוממי כאשר ראיתי חיילים בריטיים מורכבים על כתפי בחורים יהודים ומרימים דגל שלנו, רוקדים. הוא לא היה כל כך מרוצה ואמר שהיה אצלו כאלדי [8] והראה לו צילום — שמשוריין שלהם מוביל יהודים לחגיגות והוא מקושט בדגל ציוני, והם מתכוננים לעשות מזה "עסק". אמרתי לו מה המצב שלנו, עד כה היו לנו צרות, עתה החליטה אמנם או"ם מה שהחליטה, אבל הערבים עוד פה בארץ, נכונות לנו צרות — אל תקנאו בנו.

עוד הפעם הזכרתי את עניין הזיון והדגשתי שזה דחוף. הוא אמר שהוא מבקש, שהישוב יתנהג כך, שלא להתגרות בערבים ולא להרגיזם. אמרתי לו: אם אתה מתכוון לשמחה שהייתה אתמול, מותר ליהודים לשמוח. אני הייתי גם עצוב, כי זו היא חלוקת הארץ, היהודים שמחו כי קיבלו לאחר אלפיים שנה עצמאות, והערבים צריכים גם הם לשמוח, גם הם קיבלו עצמאות. אמרתי לו שבבוקר היה אצלי איש ה"הגנה" מירושלים, והוא הוציא לחוצות ירושלים חמש־מאות איש כדי לשלח את היהודים לבתיהם לאחר שרקדו דיים. אך אנחנו לא ניתן שיפגעו בנו, לא ניתן שיפגעו בתחבורה שלנו.

הוא אמר שיתן תשובה. אני מניח שהתשובה בעניין ההגנה על התחבורה תהיה חיובית, בעניין המשדר — שלילית.

אשר למכתב שכתבתי לו לפני שבוע,[9] הוא אמר שאקבל תשובה בכתב. עניין מכירת הקרקע — זה עניין התקציב, עליהם לאזן את התקציב. אמרתי: אמנם נכון שזה רכוש הממשלה, אבל יש גישה ציבורית מוסרית גם לעניינים אלה, זה מקור הכנסה לציבור. הוא אמר שגם תקציב הממשלה הוא עניין ציבורי.

הערת־עורך

Editorial Note

אחרי שנתקבלה החלטת העצרת הכללית מיום 29 בנובמבר נשלחו מכתבי תודה ומברקי תודה רבים לראשי משלחות ולאישים שסייעו להשיג את תמיכת הרוב בתכנית החלוקה. שלושה מהם מובאים כאן (מס' 3, 4, 9).

6. ראה מס' 13.
7. באותו זמן נוהל משא־ומתן בדבר העברת בתי שרונה, המושבה הגרמנית לשעבר, לרשות הסוכנות היהודית או עיריית תל אביב.
8. ד"ר חוסיין אל־ח'אלדי, מזכיר הוועד הערבי העליון.
9. מיום 23.11.1947, ארכיון בן־גוריון 94. בן־גוריון הביע התנגדות לתכניתה של ממשלת ארץ־ישראל, שפורסמה בהודעה רשמית מיום 17.11.1947, למכור את קרקעות נמל חיפה ולהשקיע את יתרת אגרות־החוב הממשלתיות בבריטניה. בן־גוריון תבע שלא יינקטו צעדים כלשהם ללא התייעצות עם ועדת או"ם לארץ־ישראל. ראה גם גרניי אל בן־גוריון, 11.12.1947 (אצ"מ S 25/7752).

3

א. ה. סילבר אל הנשיא טרומן (ואשינגטון)

A. H. Silver to President Truman (Washington)

מברק
נוסח יוצא : אצ"מ Z 5/456III

1 December 1947

At this historic hour in the rebirth of the Jewish nation in Palestine we wish to express to you, Mr. President, the profound gratitude of Jewish people everywhere for your leadesrhip in the cause of Zion which bore fruit at the momentous closing session on Saturday, November 29, of the General Assembly of the United Nations. Your public statements on the issue as a whole were milestones on a path of constructive statesmanship. You will remain forever enshrined in the hearts and memories of the Jewish people.

Abba Hillel Silver
Chairman, American Section,
Jewish Agency for Palestine

4

מ. פישר אל ג. בונו[1] (פאריס)

M. Fischer to G. Bonneau (Paris)

העתק : 93.02/183/2

[Paris], 1er décembre 1947

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur de vous transmettre ci-joint la copie d'une lettre que j'adresse au Président du Conseil.[2]

en ne saurait surestimer l'importance qu'a pour nous le vote français. Il nous était difficile d'imaginer que la France, initiatrice de l'émancipation juive, co-signataire du Mandat, puisse être absente au moment de la reconnaissance de nos pleins droits nationaux. L'ardeur que nous avons mise à défendre ce point de vue procédait de la conscience de la valeur inestimable qu'attache le peuple juif à l'amitié du peuple français.

Le soir du vote, les rues de Tel-Aviv retentissaient du cri: "Vive la France".

4
1. ג. בונו (Bonneau), מנהל מחלקת אפריקה-לוואנט במשרד-החוץ הצרפתי.
2. פישר אל שומאן, 1.12.1947 (93.02/172/9). שומאן נתמנה לראש-ממשלת צרפת ב־22 בנובמבר.

Je vous prie de bien vouloir transmettre nos très chaleureux remerciements au Ministre des Affaires étrangères.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma très haute considération.

M. Fischer
Secrétaire politique

הערת־עורך
Editorial Note

ה"פאנים" — אניות המעפילים הגדולות "פאן יורק" ו"פאן קרסצ'נט" ("קיבוץ גלויות" ו"עצמאות") עגנו אז בנמל קונסטאנצה, ברומניה. מחלקת־המדינה של ארצות־הברית הפעילה לחץ כבד למניעת הפלגתן של האניות. לפי דיווח של ד. ראסק, ממחלקת־המדינה, הודיע לו ל. גלבר ב־2 בנובמבר, כי הסוכנות היהודית תעשה כל שביכולתה כדי "למנוע תקריות נוספות", אך ציין כי לסוכנות "אין שליטה מלאה במחתרת." (ראה *FRUS*, 1947, V, pp. 1229-30). מאידך גיסא, דרש המוסד לעלייה שהנהלת הסוכנות תאשר את הפלגתן של האניות. שני גורמים מרכזיים לדחיפות ההפלגה היו: א) אלפי מועמדים לעלייה חיסלו את עסקיהם ועשו את כל ההכנות הדרושות לעלייה. ב) החשש שממשלת רומניה עלולה לחזור בה מהסכמתה ליציאת העולים. ראה גם מס' 43.

5

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 83/62
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1700
נוסח נכנס: 93.01/2180/4

Jerusalem, 1 December 1947 (17.47)

Sneh[1] reports two boats prepared sail from Rumania December 10th with 13,000 people. Executive Jerusalem decide hold up for the present, view hearing your opinion. Meyerson, Shapiro, Gruenbaum, Ben-Gurion opposed sending at present large boats, which likely to be interpreted as move against U.N. Commission, provocation Arabs and encouraging their British supporters. Propose at present only send smaller boats. Sneh, Dobkin favour sending /these/ two boats. Cable immediately your view.[2]

Ben-Gurion

5
1. מ. סנה, חבר הנהלת הסוכנות היהודית, פיקח על פעילות המוסד לעלייה בפאריס מטעם ההנהלה.
2. ראה מס' 6.

6

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן
נוסח יוצא: 93.01/2180/5
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1700

[New York], 1 December 1947

Regarding big boats:[1] though after U.N. decision we free from our pledge State Department, consider their arrival will gravely jeopardize our chances Washington present stage, may completely wreck prospect working arrangement London which anyhow slender, will entail charge our defying U.N. authority view certain resolution[2] at time when [major resolution is in our favour and][3] we most anxious not to give /avoidable/ excuses Arabs for such defiance.[4] Am telephoning brother-in-law.[5]

Moshe

7

שיחת י. בן־צבי, מ. עליאש — סר ה. גרני (בירושלים, ב־3 בדצמבר 1947)
Meeting: I. Ben-Zvi, M. Eliash — Sir Henry Gurney (Jerusalem, 3 December 1947)

דין־וחשבון: אצ"מ S 25/7725

Jerusalem, 3 December 1947

Mr. Ben-Zevie and Mr. Eliash[1] explained to the Chief Secretary that the main purpose of their visit was to obtain an assurance that there will be a radical change in the attitude of the Security Forces towards rioters and violent mobs. They explained that the attitude of the Police, which was one of benevolent neutrality during the looting

6

1. ראה הערת־עורך, עמ' 19.
2. ראה מס' 1, הערה 31.
3. המלים המובאות בסוגריים מרובעים נשמטו בהעתק של הנוסח היוצא ונוספו כאן על־פי הנוסח הנכנס.
4. שרתוק הבריק לבן־גוריון ב־2.12.1947, שכל האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית מסכים עם דעת הרוב בהנהלה הארצישראלית (93.03/2267/4).
5. ש. מאירוב (אביגור), גיסו של שרתוק, שעמד בראש המוסד לעלייה בפאריס.

7

1. בן־צבי ועליאש ייצגו בשיחה זו את הוועד־הלאומי.

and arson which took place on 2.12.47,[2] leaves the Jewish Community no alternative but to provide for its own protection, and that unless they can give the Jewish population the assurance that the Police have been instructed to deal effectively with any repetition of acts of violence against life or property, the Community will have to make its own provisions for its safety.

Sir Henry, at the end of the interview, assured the delegates on the following:

a) Curfew will continue in the affected areas so long as the strike continues.[3]

b) Police will be given definite instructions to deal effectively with any attempted violence. Shooting will be avoided as far as possible, but will be resorted to if necessary to restore order or save lives.

c) Arrangements will be made to restore communications on the highways, which will be patrolled to ensure safety of traffic.

d) It will be of the greatest assistance to the Security Forces, who undertake to deal effectively with any situation, if Jewish crowds and groups of armed men will not assemble in quarters where their presence may act as a provocation to Arabs.

The delegation then withdrew.

8

נאום ד. בן־גוריון בוועד־הפועל של הסתדרות העובדים (ב־3 בדצמבר 1947)

D. Ben-Gurion: Speech at meeting of Executive Committee of General Federation of Jewish Labour in Palestine (3 December 1947)

רישום : ארכיון בן־גוריון 94

נדמה לי שכל המסובים כאן מאוחדים בהערכת היום הזה, שבו החליטו אומות העולם להקים מדינה יהודית בארץ־ישראל. את ההערכה הנאמנה והקולעת ביותר נתן, נדמה לי, העם היהודי בעצמו באופן ספונטני, גם בארץ וגם בגולה. מסופקני אם אפשר להוסיף על כך ; ודאי לא ייתכן לגרוע. אני אנסה פה רק לעשות באלאנס יבש של הדבר שקרה, ולהוסיף שלוש־ארבע הערות למה שעומד לפנינו בעתיד הקרוב.

2. ב־2 בדצמבר שדד המון ערבי את המרכז המסחרי בירושלים והעלה באש חנויות יהודיות שם וברחובות סמוכים. המשטרה נמנעה מהפעלת כוח ומנעה את התערבות ה"הגנה".

3. הוועד הערבי העליון הכריז על שביתה כללית בת שלושה ימים, החל ב־2 בדצמבר, כמחאה נגד החלטת ה־29 בנובמבר.

אין ספק שבהחלטה זו קוצצו שאיפותינו; אין ספק שבהחלטה זו קופחו התחייבויות בינלאומיות שניתנו לנו, אף הן על־ידי אומות העולם, לאחר מלחמת־העולם הראשונה. ברור שבהחלטה זאת צומצם השטח של ארץ העם היהודי. באופן מיוחד אי־אפשר שלא לציין, שירושלים נעשתה בינלאומית; שלמעלה משלושים נקודות שלנו נשארו בשטח הערבי; שכמעט כל ההרים ניטלו מאתנו, ושבדרך־כלל הגבולות שהותוו למדינה היהודית הם משונים מאוד. מסופקני אם היו פעם גבולות כאלה באיזה מדינה שהיא.

ועם זה נדמה לי, שזהו אולי ההישג הגדול ביותר שהשיג העם היהודי בהיסטוריה שלו בבת־אחת מאז היה לעם; ההישג הגדול שהשיג בבת־אחת. אם המדינה הזאת תקום ותתקיים, יהיה בידינו רוב חוף הים, רוב עמקי הארץ, רוב מקורות המים שבצפון, רוב השטחים של מערב ארץ־ישראל, אפשרויות גדולות של פיתוח והתיישבות, ולבסוף ש נ י י מ י ם: ים תיכון וים סוף. זוהי הארץ היחידה בעולם, כמדומני, שאיננה זקוקה לתעלת סואץ כדי ללכת למערב ולמזרח — יש לה גם ים למערב וגם ים למזרח.

ומבחינה פוליטית: זוהי העובדה הראשונה בהיסטוריה האנושית, שהקמת מדינה חדשה אושרה למפרע על־ידי רוב האנושות, על־ידי רוב המדינות בעולם, על־ידי כל הדמוקרטיות באירופה ובאמריקה. ולבסוף, עובדה בעלת חשיבות מוסרית ופוליטית כבירה (הן מבחינה פנימית והן מבחינה חיצונית), שבין הרוב הזה היו יחד אמריקה ורוסיה.

קשה להוסיף משהו על הביטוי שהעם היהודי נתן באופן סטיכי, ספונטני, בארץ ובגולה, מהרגע שנודעה לו הבשורה הגדולה מהאו"ם.

לאחר שנסעה מפה ועדת פיל[1] לפני כאחת־עשרה שנה, ניסיתי במרכז מפלגת פועלי ארץ־ישראל לנתח את המצב הפוליטי שהעמדנו לפניו. מסרתי לחברים את התרשמותי, שאנו עומדים בפני נסיונות של החנקת העלייה היהודית בצורות שונות, ושאנו צריכים להתכונן למלחמה, אולי ממושכת, על זכותנו לעלייה ולהתיישבות. אמרתי, שיחד עם ההתכוננות הזאת למלחמה עלינו להתכונן גם לפתרון חיובי רדיקלי, שיקח את מקום המנדט שנתערער, והפתרון הזה הוא: הקמת מדינה יהודית מיד בחלק של הארץ. ניסיתי גם לתאר את השטחים של המדינה הזאת, שאפשר להקים מיד, והם בערך השטחים והגבולות שניתנו הפעם.

היה אז בתוכנו ויכוח, אם דבר זה ייתכן או לא ייתכן, אם הוא רצוי או לא רצוי. דעתי כדעת עוד חברים הייתה, שאם כי אין הדבר הזה ודאי, הוא אפשר ורצוי. אולם היבעתי אז חשש — במסיבה יהודית פנימית אפשר להביע את החשש הזה, שלא פסק בלבי גם עכשיו: אמרתי אז שמבחינה פנימית אני רואה קושי עצום בהגשמת המדינה, כי מי יודע אם אנו היהודים מסוגלים לשלטון עצמי. חושש אני שבמקום הבנייה הגדולה נתחיל במלחמה פנימית. אולי לא הייתי משתמש עכשיו במלים כל כך חריפות, אולם לאחר ההכרעה ההיסטורית הזאת לא נעקר החשש לגמרי מלבי, ובמסיבה זו, אולי רק במסיבה של פועלים, אני רואה צורך להשמיע אותו.

8

1. הוועדה המלכותית בראשות הלורד פיל, שהמליצה ב־1937 על חלוקת ארץ־ישראל למדינה יהודית, מדינה ערבית ושטח מנדט בריטי.

ולכן אני רוצה להוסיף הערות אחדות על מה שעומד לפנינו בעתיד. לא אעמוד הפעם על השאלה המרכזית שעומדת עכשיו בארץ, שאלת הביטחון — אני רק אעיר הערות אחדות לעניין הקמת המדינה וקיומה.

הערה א) : נעשה טעות מסוכנת אם נחשוב ששאלת הביצוע, שהיא עכשיו השאלה המרכזית, היא רק שאלת הקמת המדינה, זאת אומרת — הקמת ממשלה יהודית, חוקה למדינה, אסיפה מכוננת ואפרט ממלכתי יהודי. שאלת הביצוע היא שאלת קיום המדינה, ותקופת הביצוע אינה מסתיימת בשעה שהמדינה תוכר ותאושר באופן רשמי ותתקבל כחברה בארגון האומות המאוחדות, אלא הרבה יותר מאוחר. תקופת הביצוע היא לכל הפחות תקופה של 10 שנים, שבהן אנו צריכים להעלות מיליון וחצי יהודים ראשונים. כל זמן שלא נעשה זאת, כל זמן שלא נבצע מפעל גדול של עלייה והתיישבות ולא נקלוט מיליון וחצי היהודים הראשונים, קודם יהודי אירופה, ארצות המזרח וגם כמה מארצות מערב, אין ביטחון וקיום ממשי למדינה היהודית. גם אם יהיה פרלמנט יהודי ונציג יהודי ישב בעצרת האומות המאוחדות.

ומכאן מסקנות: מסקנה ראשונה — עד גמר תקופת הביצוע, כשתיכון מדינה יהודית, שיש בה למעלה משני מיליונים יהודים, ופיתוח חלקי לפחות של שטחים שוממים, בעיקר בנגב, יש לקיים ק ו א ל י צ י ה ל א ו מ י ת שצריכה להתבסס על שלושה עקרונות: א) הגשמה ציונית — כלומר עיקרון, שעם הקמת המדינה עוד לא נתגשמה הציונות ואין מטפלים רק בשאלות פנימיות של המדינה ואזרחיה אלא הפעולה העיקרית גם אז, ודווקא אז, הם מפעלי עלייה והתיישבות גדולים; ב) משטר דמוקרטי, כלומר שוויון כל האזרחים, חרות היחיד והכרעת הרוב; ג) קואופרציה יהודית-ערבית. בכל שאר השאלות יכולים להיות חילוקי-דעות, אולם שלושת עקרונות אלה צריכים להיות היסודות של השותפות הלאומית, ויש לקיים קואליציה לאומית של כל הכוחות בעם היהודי המקבלים את שלושת העקרונות האלה. לכל תקופת הביצוע — עד שנעלה מיליון וחצי יהודים. אז נחליט שוב איך לנהוג להבא.

מסקנה שנייה, אשר בלעדיה הראשונה איננה בטוחה וממשית: זוהי הגמוניה חלוצית ואחדות פועלי ארץ-ישראל. אחדות פועלים פירושה, לדעתי, אחדות כל פועלי ארץ-ישראל המקבלים מרות מעמד הפועלים והרוצים לבנות מדינה יהודית ולהגן על עצמאותה. זה מוציא רק מספר קטן מאוד של פועלים. נדמה לי שרובם הגדול של פועלי ארץ-ישראל מסוגלים להתאחד על יסוד זה: לקבל מרות מעמד הפועלים ולהתמכר לבניין המדינה ושמירת עצמאות העם היהודי.

מסקנה שלישית, שהיא אולי מדרגה אחרת, אבל חשובה: עלינו להפוך את ירושלים למרכז העם היהודי בעולם כולו. ירושלים לא נקבעה כבירת המדינה היהודית. אבל ירושלים הייתה וצריכה להישאר לב העם היהודי. היא צריכה להיות מרכז לא רק של ישוב גדול וגדל, אלא מרכז של כל המוסדות היהודיים הכלליים והלאומיים, מרכז התנועה הציונית, מרכז כנסת-ישראל, שתקיף את כל יהודי ארץ-ישראל, גם אלה שמחוץ למדינה היהודית; מרכז היהדות בעולם, מרכז מדעי, תרבותי, רוחני, אמנותי, מקום מזכרת לכל מה שנוגע לעם היהודי כולו ולחלקים חשובים בתוכו, גם של החיים וגם של המתים, כל אלה צריכים להתרכז בירושלים.

והדבר האחרון, אולי פחות חשוב, אבל לא לגמרי בלתי חשוב לתנועתנו. אני מאמין שכל המסובים כאן שייכים לתנועה אחת. אנו יודעים שאין סידורים סופיים בהיסטוריה, אין גבולות נצחיים ואין תביעות פוליטיות סופיות, ועוד יחולו הרבה חליפות ותמורות בעולם. אבל תנועתנו כולה צריכה להשתמש בכוחה המוסרי הגדול למנוע כל נאומים וכל ספרות וכל תעמולה של אירידנטה בארץ, למנוע כל דיבור נפסד על כיבוש כל הארץ, על כיבוש ירושלים, וכדומה. נזכור, כשם שהמדינה היהודית לא תוקם רק בהכרזה ובקונסטיטוציה אלא במפעלי עלייה והתיישבות גדולים ומתמידים, שיבואו לאחר הקמת המדינה, כך לא תתקיים המדינה אם לא נגלה כושר, רצון ויכולת לרכוש ידידות אמיתית ומתמדת של העם הערבי בארץ ובחוץ־לארץ.

9

א. ה. סילבר אל א. גרומיקו [1] (ניו יורק)

A. H. Silver to A. Gromyko (New York)

העתק: 93.03/2268/16

New York, 4 December 1947

Your Excellency,

The Jewish Agency for Palestine desires to express its profound gratitude to the Government of the Union of Soviet Socialist Republics for supporting the Resolution adopted by the General Assembly of the United Nations in favour of the establishment of a Jewish State.

The acceptance of this Recommendation marks a turning-point in the history of the Jewish people. After two thousand years of national homelessness the Jews are now accorded an opportunity of entering the family of nations and making their distinctive contribution to international life. In giving its sanction to this great cause the General Assembly also offers the prospect of rehabilitation to hundreds of thousands of our people who have been the victims and survivors of Nazi oppression or are otherwise in need of a home.

The Jewish State will strive to conform to the highest example of democracy, good neighbourship and international cooperation. The Jewish people will ever be grateful to your Government, which, at this session of the General Assembly, assisted it towards national liberation.

9

1. א. גרומיקו, הנציג הקבוע של ברית־המועצות באו"ם.

We should appreciate your transmitting the contents of this letter to your government.

I have the honour, Sir, to be

Yours sincerely,

Abba Hillel Silver
Chairman, American Section
[Jewish Agency for Palestine]

10

מ. שרתוק אל ג. מאירסון
M. Shertok to G. Meyerson

מברק מוצפן —/50
נוסח יוצא : 93.01/2180/5
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1700

[New York], 4 December 1947

Gathered from yesterday's conversation Trygve Lie Commission[1] will probably be constituted before end December, will not leave for Palestine before end January. Slow pace probably due British pressure.

Moshe

11

מ. שרתוק אל ג. מאירסון
M. Shertok to G. Meyerson

מברק מוצפן —/48
נוסח יוצא : 93.01/2180/5
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1700

[New York], 4 December 1947

In press reports /occurrances/ miss political background contained Sasson's[1] cable.[2] Suppose Zaslani, others, doing everything possible. Suggest Arab leaflet explain U.N. decision, /setting forth/ our policy,

10

1. ועדת האו"ם לארץ־ישראל ("ועדת־הביצוע") — ראה נספח א, עמ' 799—802.

11

1. א. ששון, מנהל האגף הערבי במחלקה המדינית של הסוכנות היהודית.
2. הכוונה אולי למברק ששון אל שרתוק מיום 2.12.1947 (93.03/2267/4). ששון הבריק, כי עד כה בוצעו כל פעולות הטרור הערביות על־ידי שכירי המופתי, בניגוד לרצונם של רוב ערביי ארץ־ישראל, וכי הם נועדו להביא לידי ניסוח החלטות קיצוניות במושב הקרוב של הליגה הערבית.

appealing peace, warning against futile bloodshed; for widest possible distribution throughout country.[3]

Moshe

12

ד. בן־גוריון אל חברי המרכז החקלאי
D. Ben-Gurion to members of the Agricultural Centre

העתק: ארכיון בן־גוריון 1497

תל אביב, 4 בדצמבר 1947

לחברים במרכז החקלאי,

יש עניין דחוף שאינו סובל דיחוי — כי לאחר התחלת ה"ביצוע" ייתכן שלא יינתן לנו לעשות את הדבר. העניין נוגע לשלוש קבוצות של ישובים: בדרום המערבי (נגב), בדרום המזרחי (כפר עציון ובנותיה), והגליל המערבי. שאלת הביטחון בכל הישובים האלה היא קודם־כול — הגדלת הישוב, הכפלה, השלשה — עד קצה היכולת. לפי הצעת ועדת הרוב,[1] אסור יהיה ליהודי להתיישב בשטח הערבי בתקופת המעבר,[2] ואם לא נעשה הדבר במהירות, נאחר אולי המועד. יש איפוא צורך, שתעבדו מיד תכנית הגדלת הישובים, ויחד עם מחלקת ההתיישבות של הסוכנות לבדוק מה הם האמצעים הדרושים לכך. בלי קפלן איני יכול להבטיח, שהכסף יימצא — אבל כשתהיה תכנית מבוססת פחות או יותר, מן הצורך יהיה לעשות מאמץ כספי מיוחד.

היות ואין צורך לעשות לכם תעמולה בעניין זה — אסתפק בנ"ל.

בברכת חברים

13

ר. זסלני אל מ. שרתוק (ניו יורק)
R. Zaslani to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 84/133
נוסח יוצא: אצ"מ S 44/716
נוסח נכנס: 93.01/2180/4

Jerusalem, 4 December 1947 (17.00)

Further to Ben Gurion's telegram 18.11:[1] Practical scheme raised second interview with High Commissioner has been subject negotiations

3. ראה מס' 19.

12
1. ועדת־המשנה להכנת תכנית החלוקה — ראה מס' 1, הערה 5.
2. ראה סעיף (9) B, I בהחלטת העצרת הכללית מיום 29.11.1947 (נספח א, עמ' 801).

13
1. ראה מס' 2, הערה 5.

series conversations Sacharov,[2] myself, Chief Secretary and Inspector General of Police.[3] Scheme as tentatively agreed subject final approval Government:

1) Internal security Tel Aviv, Petah Tiqva, Ramat Gan area, to be handed over voluntary guards with own /arms/ licensed by Government under central supervision Va'ad Le'umi. 2) All non-Jewish security personnel will be withdrawn this area. /3)/ Normal police duties to be performed by Jewish members Palestine Police. 4) This arrangement experimental area may be expanded later.

Government refused to issue arms, /allow/ use armoured cars, lest this be interpreted as arming Jews warlike equipment against other community. Similar schemes being planned for Jaffa, Nablus and Gaza, although their intention to issue them Government arms. We strongly objected, particularly when no replacement Jewish Settlement Police allowed.[4]

Zaslani

14

א. ששון אל ע. עזאם פאשה [1] (קהיר) [2]
E. Sasson to A. Azzam Pasha (Cairo)

S 44/708 העתק : אצ"מ

5 December 1947

Dear Azzam Pasha,

I have for some time past been wanting to write to you, but I have been hesitating to do so before the United Nations had taken its decision on Palestine. Now that that step has been taken and a new chapter is about to begin, I do not want to put it off any longer, more especially in the light of what has been reported during the last few days in the press concerning your most recent utterances on Palestine[3] and the decision of the General Assembly.

2. י. סחרוב (סהר), מנהל אגף השלטונות והאגף המיוחד במחלקה המדינית של הסוכנות היהודית. בתחילת דצמבר 1947 מונה לקצין־קישור ראשי עם השלטונות, בענייני ביטחון.
3. קולונל ו.נ. גריי.
4. מאז אוקטובר 1947 לא התירו השלטונות לגייס אנשים חדשים למשטרת הישובים העברים.

14

1. עבד אל־רחמן עזאם פאשה, המזכיר הכללי של הליגה הערבית.
2. ב־18 בדצמבר שלח ששון העתק של מכתב זה אל חוסיין הייכל פאשה, יושב־ראש הסנאט המצרי (ראה מכתב־לוואי באצ"מ S 25/4063). נוסח המכתב אל עזאם פאשה פורסם על־ידי משרד־החוץ, בהודעה לעיתונות, ב־20.8.1948.
3. ראה ידיעה ב"הארץ" מיום 30.11.1947, לפיה אמר עזאם פאשה, שצבאות ערב יפלשו לארץ־ישראל אחרי צאת הבריטים.

We are not victory-intoxicated, dear Azzam Pasha, in spite of the fact that after the most strenuous political struggle we have ever had to endure, after the most exhaustive investigation of our problem that we have ever had to face, the bulk of civilized humanity has recognized the justice of our cause. We know that a formidable task is still in front of us. Ours is an effort of nation-building which has no precedent in the history of man. We have to overcome obstacles such as have faced no other people on earth. But, if we are not triumphant, neither are we faint-hearted. Our faith in the ultimate triumph of our cause is not based on those material forces to which you referred in speaking this week at your headquarters. It is not by material force that our people have been able to withstand the oppressions of centuries, the might of Rome, the Inquisition of Spain, the despotism of Czarist Russia and the mailed fist of Hitler. Material force has always been against us. We have survived by the force of the spirit alone. A people which, after eighteen centuries of exile and ceaseless persecutions, still has the spiritual strength and virility to build up a new civilisation, is not a factor which can be treated with contempt. It is certainly not a factor that can be wiped out by brute force, as some of your friends seem inclined to think.

This is not to say that we under-estimate the harm and the suffering that brute force can inflict upon us. There is no people in the world which has paid such a terrible price for survival as we have. We have made the reckoning and we know what we have to face. We are not thinking merely in terms of weeks and months. We are thinking in terms of years, of decades. But we know that, however bitter and however long the struggle may be, we shall prevail because our cause is of the spirit. Never yet in the history of mankind has a cause of that kind been crushed by force. We have no choice in this matter. Sheer necessity is compelling us to tread this, the only way we have to ensure our survival as a people.

The choice lies with *you.* It lies with you whether you will hamper or help our re-integration in the Middle East. I know that the disposition of most of you at this stage is still to choose the former. You have in this generation achieved freedom and independence, but a great many of you are not ready equally to concede to others the right to live and to be free. Yet the same forces and the same necessities as gave you your freedom are also behind our effort to secure our freedom. And in preparing yourselves to thwart our effort

of national liberation by brute force you are placing yourselves in exactly the same position in which were those who opposed your effort of liberation. I have too much respect for the political intelligence of the Arab people among whom I have grown up and lived all my life to pretend to offer them political advice, but no man of imagination can fail to see that these leaders are dragging you to an abyss and are placing your people into a position which is the reverse of all the ideas from which your movement of liberation drew its strength and to which it owed its success. We are, as I said before, not underestimating your strength, but I humbly urge you not to underestimate our strength either. Our strength, as I said, is rooted in the force of the spirit and in the force of necessity, but these are forces that can mobilise also physical force. Our numbers may be small, but our courage is great and we now have the additional strength — and it is not inconsiderable — derived from the decision of the overwhelming majority of the United Nations. We may suffer reverses, but our people here and elsewhere will not give up the struggle, and should that struggle be prolonged, it will inevitably bring on the scene forces that may threaten not only our independence but also yours. Peace and freedom are indivisible. Let no man believe that our freedom can be suppressed and that of our neighbours survive. Let no man think that Palestine can be drenched in blood and our neighbours dwell in security.

There is fortunately a very different path open to you and to us. Some of your leaders have told the Arab peoples that we constitute a threat to their security, that Palestine is to us but a bridgehead from which to conquer the whole of the Middle East. They have repeated these assertions so often that I am sure a good many of them sincerely believe them. Yet for all the sincerity of that belief it nevertheless remains an utterly absurd apprehension. Jews come back to Palestine not in order to conquer or suppress anyone, but in order to find a home in the one land which can give them that home, in the one land with which they have an unbroken and unbreakable historical connection. They want a home in Palestine and nowhere else. Syria, Iraq, etc. — they are to us as much foreign lands as are East Africa or South America. Looking at it again from the practical point of view, what justification is there for these fears? Do you think that the rebuilding of the Jewish State in part of Palestine will be an easy task? Do you believe that the transfer and settlement of Jews from Europe and elsewhere on land, much of which is at present

nothing but desert, will be achieved with slight effort? The number of Jews who will come to resettle in Palestine is not such as to constitute the slightest possible threat to the 40,000,000 Arabs who populate the Middle East, whose numbers are growing year by year, whose territories are vast and whose potentialities unlimited. It requires a state of mind bordering on lunacy to conjure up the bogey of a Jewish conquest of the Middle East. It may be a good slogan to incite a fanatical mob. It should be laughed out of court in the counsels of responsible statesmen.

You and we stand today at the crossroads of history. It depends on you whether you are going to hamper our path or to accept us as we ask to be accepted, as sons of the East returning after centuries of an enforced exile to the Land of our Fathers. I am not going to indulge in prophecies, but I should like to say to you who, I believe, has an eye for historic perspectives, that these returning sons of Israel may become a source of great blessing to the Middle East as a whole. They were driven out against their will and they have given a great deal to the lands of their adoption. They are now returning laden with the treasures of that unique experience of an Eastern people in Western lands, to find here what no other land can give them: roots in the soil, peace, security, a home. Their efforts will be concentrated on that task alone and on this land alone, but it is inevitable that what they achieve here will beneficially affect also their neighbours and will help in that general revival of the Middle East on which the peace, the security and the prosperity of all that dwell therein essentially depend. Such, indeed, is our hope which we maintain in spite of what is being inflicted on us in these days. During the past week, while a deliberate effort was made to embroil us in trouble and goad us into reprisals, our people maintained self-restraint and our leaders continued to hold out the hand of peace and cooperation to our Arab neighbours. Our work of reconstruction will proceed whether our neighbours wish it or not, but it depends on them what part our new Commonwealth will take in the revival of the Middle East. The choice is theirs. Let me end by quoting a passage from our Holy Bible:[4] "I have set before thee life and death, blessing and cursing: therefore choose life, that both thou and thy seed may live."

Yours sincerely, Elias Sasson[5]

4. דברים, ל', י"ט.
5. לא נתקבלה תשובה על המכתב הזה — ראה מס' 220.

15

ג. מאירסון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
G. Meyerson to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 87/223
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1700
נוסח נכנס: 93.01/2180/4

Jerusalem, 5 December 1947 (15.23)

Saw Chief Secretary Wednesday[1] his request. He said was assured by Arabs strike peaceful demonstration grief, counterbalance previous Jewish joy outbreaks caused by irresponsible elements. View assurances, police insrtucted non-intervention unless serious situation. /Some/ police possibly misconstrued instructions,[2] which now clarified. He mentioned armed appearance Haganah and firing at police. I rejected Haganah firing police as well reports good behaviour police, which are not borne out facts. Police had over two hours restore order Commercial Centre, only afterwards Haganah intervened. Haganah will continue intervene until police do duty. Arabs must learn use violence cannot upset U.N. decision. Chief Secretary agreed Sacharov Chief Liaison Officer Security and also arrange liaison officers Jerusalem, Haifa. I suggested civic guard Jerusalem similar Tel Aviv. Chief Secretary refused, stated Tel Aviv area will be transferred next days. If experiment succeeds, also other places, not Jerusalem. Sarona will probably /be transferred/ fortnight. I demanded permission import arms. Chief Secretary /replied/ unnecessary view grant port 1st February.[3] Promised restore traffic Jerusalem–Tel Aviv. Intimated intention raise Arab civic guard Jaffa under police control which /to receive/ government arms withdrawn from Arab Supernumerary Police. Upon my demand agreed condition this — Arabs cease rioting. Conversation unusually cordial, praised Haganah behaviour restoring order Jerusalem and good work Jaffa, Tel Aviv.

Meyerson

15
1. 3.12.1947.
2. ראה מס' 7, הערה 2.
3. ראה גם מס' 46, הערה 1.

16

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 86/21
נוסח יוצא : אצ"מ S 25/1700
נוסח נכנס : 93.01/2180/4

Jerusalem, 5 December 1947 (11.06)

Following from Ben-Gurion: "I do not recommend your going London as initiative to talks, or anything liable to be interpreted as such, should not come from our side."

17

ד. ראסק אל ל. גלבר [1] (ניו יורק)
D. Rusk to L. Gelber (New York)

מקור : אצ"מ Z 5/456III

Washington, 6 December 1947

Dear Lionel,

Thank you very much for your note of December 3.[2] It was a very great pleasure to me to run across you again in New York. I hope that our paths will cross again, but I hope not because the question of Palestine raises fresh woes for the United Nations.

The first outburst of reaction appears to be quieted down to some extent. A great deal depends upon the resurgence of the basic realism of the saner leaders involved. The decision of the Assembly was, if nothing else, an act of great courage. Whether it proves to be merely foolhardy is for the future to decide. I know you will agree with me that a great deal will depend upon the efforts of both sides now to reach agreement on the spot as to how this thing can be worked out.

Cordially yours,

Dean Rusk
Director, Office of
Special Political Affairs

17

1. ל. גלבר היה יועץ מדיני במשרד הסוכנות היהודית בניו יורק.
2. אצ"מ Z 5/456III. גלבר, שהכיר את ראסק מתקופת שהותם באוכספורד לפני מל־חמת־העולם השנייה, הודה לו ולמשלחת האמריקאית באו"ם על הישגם בעצרת הכ־ללית.

18

מ. שרתוק אל י. לינטון [1] (לונדון) [2]
M. Shertok to I. J. Linton (London)

מברק מוצפן. נשלח: 7.12
נוסח יוצא: 93.01/2180/5
נוסח נכנס (ירושלים): אצ"מ S 25/1700

New York, 6 December 1947

Suggest urge in debate: [3] 1) Immediate talks with Agency with view to working arrangement. 2) Earliest possible evacuation Tel Aviv with part coast and hinterland with a view to immigration, as otherwise renewal illegal immigration inevitable. 3) Same partial evacuation should enable initial formation militia[4] as otherwise we cannot be expected be ready take over on termination Mandate. 4) Irrespective three, immediate large-scale extension Settlement Police throughout country or, in substance, legalization Haganah, enable Jews bear larger share their own defence interim period. 5) Fullest possible cooperation U.N. Commission. 6) Use all diplomatic channels and Security Council warn Arab states against local anti-Jewish reprisals and armed support Palestine Arabs.[5]

Shertok

18

1. י. לינטון, מזכיר מדיני במשרד הסוכנות היהודית בלונדון.
2. המברק נשלח ללונדון דרך ירושלים והוברק מירושלים ללונדון ב־10.12.1947 (אצ"מ S 25/1700). בסוף המברק שנשלח מירושלים נוסף המשפט: "Instruct United States cable you directly avoiding delay".
3. הדיון הצפוי בבית־הנבחרים הבריטי בשאלת ארץ־ישראל. הדיון נערך בימים 11—12 בדצמבר. מדובר כאן בפנייה אל חברי פרלמנט אוהדים. ראה גם מס' 24, 27.
4. בהחלטת העצרת הכללית מן ה־29 בנובמבר, בפרק הדן בצעדים שיש לנקוט לפני הענקת עצמאות, הומלץ על הקמת מיליציות חמושות על־ידי מועצות המדינה הזמ־ניות של המדינה היהודית והמדינה הערבית. ועדת האו"ם לארץ־ישראל הייתה אמורה לפקח על מיליציות אלה ולמנות את מפקדותיהן (ראה נספח א, עמ' 800).
5. בנוסח הראשון של המברק היה גם סעיף שביעי, שחלקו העיקרי הושמט בנוסח שהוברק: "7) Query why should not Abdullah be encouraged take over Arab part Palestine, provided he undertake respect Jewish part." בטעות לא הושמט המשכו של סעיף זה: "This not in general brief, but say Crossman or somebody similar". אולם במברק נוסף לירושלים, מ־9.12.1947, ביקש שרתוק להשמיטו (93.01/2206/10).

19

א. ששון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
E. Sasson to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן —/91
נוסח יוצא : אצ"מ S 25/1700
נוסח נכנס : 93.01/2180/4

Jerusalem, 7 December 1947 (16.47)

Your cable 4.12.47.[1] Doing utmost guide press, Haganah, Va'ad Le'umi, Rabbinate published leaflets. So far Arabs unimpressed. We publishing Arab pamphlet containing Ben-Gurion's, Meyerson's, /speeches/. Myself, in consultation with Meyerson and colleagues, wrote to Azzam connection with League Council, analysing our position after U.N. decision.[2] Airmailing copy.

Sasson

20

ג. מאירסון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
G. Meyerson to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 92/94. נשלח : 8.12
נוסח יוצא : אצ"מ S 25/1700
נוסח נכנס : 93.01/2180/4

Jerusalem, 7 December 1947

Saw Gurney Saturday. Complained /of activities/ certain police officer[1] Jerusalem Commercial Centre who according information head Fascist group, disregards orders given by Police Headquarters against searches and arrests Haganah men. Demanded his removal. Gurney grateful information, promised investigate this, also searches. Reiterated no intention Government search Jewish arms. Notified me Civil Guard Tel Aviv, Petah Tiqva, go into force 15 December. Sarona be /leased/ Municipality six months as billets Civil Guard.

19

1. ראה מס' 11.
2. ראה מס' 14.

20

1. הכוונה לקצין פולי (Foley), מפקד המשטרה באיזור המרכז המסחרי של ירושלים. (ראה מס' 7, הערה 2). על אי־התערבותו נגד הפורעים הערבים ב־2 בדצמבר ראה המחלקה המדינית אל שרתוק ולינטון, 17.12.1947, (נספח "ירושלים"), 93.03/2267/4.

Ben-Gurion seeing High Commissioner today his invitation.[2] Arab Higher Committee conveying threats to consulates that their nationals U.N. Commission /staff/ in danger on arrival Palestine.

Meyerson

21

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 95/155. נשלח: 9.12
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1700
נוסח נכנס: 93.01/2180/4

Jerusalem, 8 December 1947

Saw High Commissioner yesterday. He instructed inform us and Arab Higher Committee that His Majesty's Government decided evacuate smoothly as early as possible, evacuation to be completed not later than first August, possibly earlier. Evacuation army difficult owing big stores, maybe arrangements will have to be made for guarding part of stores. Realises difficulty evacuation army after dissolution administration, but decision to evacuate administration not piecemeal. Policy evacuate administration before evacuation army, only leave essential staff administration aid final army evacuation. Aware of "Recommendation U.N." regarding port and hinterland for immigration first February. Says this determinable between Commission and His Majesty's Government. Re Government arming Arab Civil Guard,[1] he insisted Jews have plenty arms. As for Arab Legion, Government responsible its conduct.[2] Complained Haganah aggressiveness last days, denying Arab Higher Committee /inciting/ disturbances. I told him /our information/ Hatiqvah armoured car affair cold-blooded /murder/ by Police.[3] My impression date of evacuation far off. Conversation stiff, I apprehensive what up their sleeves.

Ben-Gurion

2. ראה מס' 21.

21

1. ראה גם מס' 22.
2. בן־גוריון תבע מן הנציב־העליון כבר באוקטובר, שהלגיון יפונה מארץ־ישראל ויוגבל לתחום עבר־הירדן — ראה מכתבו מיום 14.10.1947 (אצ"מ S 25/10551).
3. ב־5 בדצמבר התקיפו ערבים את שכונת התקווה בתל־אביב. בעת ההתקפה ירה משוריין של המשטרה על אנשי ה"הגנה" והרג שלושה מהם.

22

ד. בן־גוריון אל סר א. קאנינגהם (ירושלים)
D. Ben-Gurion to Sir Alan Cunningham (Jerusalem)

העתק : אצ"מ S 25/5583

8 December 1947

Your Excellency,

The Executive of the Jewish Agency has considered the decisions of the Government which you were good enough to communicate to me at our interview yesterday.[1]

2. The Executive welcomes the Government's decision to evacuate British and Arab police and military personnel from the areas of Tel Aviv, Ramat Gan and Petah Tiqvah as from December 15th. The Jewish Community is willing and ready to assume responsibility for the maintenance of internal peace and order in this area. It is prepared to assume the same responsibility in any other area of the future Jewish State upon evacuation by the forces of Government.

3. The Executive of the Jewish Agency cannot, however, but regard the Government's refusal to provide the Jewish Civil Guard with arms, while at the same time distributing such arms to the Arab Civil Guard, as utterly unjustified, and as fraught with grave danger. We must take exception to this decision not only because it constitutes a flagrant discrimination. As Your Excellency is aware, several of the Arab Governments and the Arab Higher Committee have publicly declared war on the Jews of Palestine and the future Jewish State. The Arab Higher Committee last week proclaimed a three-days' strike which was accompanied by bloodshed that still continues. The Arabs possess large quantities of arms and they are constantly receiving more supplies from the neighbouring countries. Detachments of the Arab Legion are stationed in Palestine, some of them in close proximity to Jewish settlements and Jewish cities. No such Jewish military unit exists in Palestine. While we have been assured by the Government that they are responsible for the control of the Arab Legion, the B.B.C., in its English and Arabic broadcasts on the night of December 6th, gave publicity to a statement of Fawzi el-Mulki, the Transjordan Minister at Cairo, to the effect that "our Army is already in action between Jaffa and Tel Aviv."[2] I would further draw attention

22

1. ראה מס' 21.
2. למחרת כתב בן־גוריון מכתב נוסף לנציב־העליון. הוא ציטט ידיעה מתוך עיתון

ערבי, שלפיה היה הלגיון הערבי מעורב בקרבות עם אנשי ה"הגנה" בחיפה. (ראה מכתב מיום 9.12.1947 [במקור בטעות: 9.11.1947] 68/577/36).

3. ראה גם מס' 25.

to the statement made by Rafiq Tamimi on his return from the Lebanon at the head of a delegation of the Arab Higher Committee and the Jaffa National Committee, as reported in *Falastin* of December 6th, in which he conveyed that arms were being provided in large quantities and with the utmost speed to prevent the implementation of the United Nations decision to establish a Jewish State in Palestine. He also reported that volunteers were being recruited in the Lebanon and that the same was happening in Damascus and other Arab countries. No day passes without attacks being made on Jews in the neighbourhood of Tel Aviv, in Jerusalem, on the Jerusalem–Tel Aviv highway, in the south and in other places. In these circumstances every grant of arms by the Government to the Arabs, whatever the intention of the Government may be, is bound to be interpreted by the Arabs as an indication that the Government is supporting them in their declared war on the Jews and the Jewish State. The supply of Government arms to the Jewish Settlement Police ten years ago at a time when the Arab disturbances were at their height and when Jewish settlements were subjected day and night to murderous attacks by Arab bands, can hardly serve as a precedent for the provision of arms to the Arabs now, when they have declared war on the Jews and are attacking them.

4. In the light of these circumstances we would respectfully urge that Government should reconsider its decision in this matter and either require the Arabs themselves to provide the arms for the Civil Guard in the Arab towns, as we have been requested to do, or to supply arms to the Jewish Civil Guard on exactly the same footing.[3]

I have the honour to be,
Your Excellency's
obedient servant,

D. Ben-Gurion
Chairman
Executive of the Jewish Agency

23

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 96/33
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1700
נוסח נכנס: 93.01/2180/4

Jerusalem, 8 December 1947 (17.35)

You undoubtedly realise that delay in Commission's arrival[1] is result of surrender to Arab pressure, probably supported by Foreign Office. This facilitates Arab arming and preparations. Essential to do everything expedite /Commission's/ arrival.

Ben-Gurion

24

א. אבן אל י. לינטון (לונדון)
A. Eban to I. J. Linton (London)

מברק
נוסח יוצא: 93.01/2206/10

New York, 8 December 1947

Following general consideration may interest friends addition Moshe's (Shertok's cable on way) cable:[1] Government cannot wish neutrality between implementation Assembly verdict and violation thereof view general principles British policy. Delegation here repeatedly exhorted Assembly provide succession regime; also assured Britain would not obstruct measures necessary implementation Assembly recommendations; also promised hand powers, when time came, to United Nations Commission. These assurances honoured only if suggestions Moshe's cable accepted. Important friends point out advantages scheme to Arabs: 1) Creation new unit independence addition to seven existing. 2) Incorporation 900,000 Arabs new state, thus making two Arab states on territory original Palestine Mandate. 3) Simultaneous preservation economic benefits of unitary Palestine.

23

1. ועדת או"ם לארץ־ישראל הוקמה לקראת סוף דצמבר וקיימה את ישיבתה הראשונה ב־9.1.1948, בניו יורק.

24

1. ראה מס' 18.

Therefore sense Arab grievance unjustified. Compare Arab minority 350,000 with thirty million Arabs independent elsewhere and alternative 700,000 Jewish minority if no partition. Assembly adopted solution advocated most authoritative British commission.[2] British Dominions leading role recent Assembly. Labour spokesmen often emphasized need American, Russian, support Palestine policy. Useful if many calls to Arabs cooperate peacefully in spirit Charter since impossible United Nations yield violence.

Eban

25

סר ה. גרני אל ד. בן־גוריון
Sir Henry Gurney to D. Ben-Gurion

S 25/5583 העתק : אצ"מ

Jerusalem, 9 December 1947

Sir,

I am directed to acknowledge the receipt of your letter No. Pol/58/47 of the 8th December addressed to His Excellency the High Commissioner,[1] in which you state that the Executive of the Jewish Agency regards as unjustified and fraught with grave danger the Government's intention to equip municipal police forces in certain Arab towns.

2. It appears that this intention has been misinterpreted. The small number of municipal guards to whom arms will be issued will be attested as special constables and will be under police control until the time comes to transfer control to the local authority, which will clearly require a small protective force of its own on the withdrawal of the Palestine Police. It is clearly preferable that such a force should exist under responsible control than that a local authority should be left with no means of protecting life and property under its jurisdiction.

3. The civil guard body which it is agreed should be formed in the Tel Aviv area has no police powers and its members will not be enrolled in the Palestine Police. It is not possible for the Government to equip with arms any person or body of persons outside its own control.

2. הוועדה המלכותית ("ועדת פיל") מ־1936/37 — ראה מס' 8, הערה 1.

25

1. ראה מס' 22.

4. In regard to the statement that the Jewish Community is willing and ready to assume responsibility for the maintenance of internal peace and order in the Tel Aviv area, I am to say that this is a responsibility which remains with the Government, which has agreed to recognise the civic guard as a body of citizens offering their services to combat terrorism in this area and still subject to the law.

I am, Sir,

Your obedient servant,

H. L. G. Gurney
Chief Secretary

26

ח. וייצמן אל הנשיא טרומן (ואשינגטון)
C. Weizmann to President Truman (Washington)

העתק: ג"ו

[New York], 9 December 1947

Dear Mr. President,

Before my departure from the United States[1] I feel moved to address a few words to you on the subject of Palestine and the Jewish people.

In recent weeks I have been in close touch with Jewish opinion both in the United States and throughout the world. I can testify from this contact that the Jewish world is dominated by a profound sense of gratitude to you and your administration for the initiative and leadesrhip which led to the Assembly's historic decision last week. Desultory criticism from certain unrepresentative circles should not be allowed to create any false impressions on this score. Our people everywhere fully understand where their gratitude lies.

Our concern and attention now shift to Palestine itself, and I have been at pains to establish close contact with events there. Our people are deliberately reacting with the utmost restraint to Arab attacks with the aim of avoiding the spread of localized violence. This restraint means sacrifice to us; but I believe that a prudent and unprovocative attitude will best serve our interests and the cause of ultimate peace. We rely on the United Nations and its leading members to remain resolute in defence of the Charter against any intimidation.

26

1. וייצמן שהה בארצות־הברית בזמן דיוני העצרת הכללית בסתיו 1947. ב־19 בנובמבר נפגש עם הנשיא טרומן והניעו להתנגד להוצאת הנגב מתחום המדינה היהודית, וזאת בניגוד לקו שנקטה מחלקת־המדינה (ראה *FRUS*, 1947, V, p. 1271).

The only matter which causes us anxiety is our people's deficiency in the equipment necessary for their defence. The Arabs obviously suffer no such lack. It is a paradox of history that the Jews, who are the only people in the Near East threatened by aggression, are the only people who have not been able to provide freely for their own defence. In our efforts to correct this dangerous position we shall have cause to rely on the good will of your administration; and it is for this reason that I venture to bring the matter to your attention.[2]

In conclusion, Mr. President, may I say how deeply I valued the privilege of meeting you during these crucial days in our people's history and how keenly I felt your sympathy and generous spirit.[3]

I am, Mr. President,
With deep respect,
Sincerely yours, Chaim Weizmann

27

ד. בן־גוריון אל י. לינטון (לונדון)
D. Ben-Gurion to I. J. Linton (London)

מברק מוצפן —5/
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1700

[Jerusalem], 9 December 1947

Suggest following points for debate: [1] Government's refusal provide arms Jewish Civil Guard while supplying arms Arab Civil Guard. 2) Implementation U.N. decision for evacuation port and hinterland. 3) Government's failure to stop Arab attacks on Jewish quarters and highway traffic while not permitting Jews defend themselves. This encourages Arab agitators. 4) Urgent need immigration facilities, also [for] Oriental Jews, demonstrated by events Aden.[2] 5) Need liaison between Yishuv and Government regarding evacuation problems. 6) Release

2. לפי החלטה של מחלקת־המדינה באמצע נובמבר, נאסר יצוא ציוד צבאי אמריקאי לארץ־ישראל ולארצות הסמוכות. ההחלטה בעניין האמברגו פורסמה ב־5 בדצמבר (ראה FRUS 1947, V, p. 1300; תזכיר מיום 13.5.1948, 93.03/125/17).
3. בתשובתו מיום 12.12.1947 (ג"ו) הודה טרומן על מכתבו של וייצמן והוסיף: "...It is very essential that restraint and tolerance be exercised from now on if we are to get a peaceful settlement in the Near East."

27

1. הדיון הצפוי בבית־הנבחרים הבריטי. ראה גם מס' 18, 24.
2. בימים 2—3 בדצמבר נערכו פרעות ביהודי עדן. הפורעים, שביניהם היו אנשי חיל־העזר המקומי, שדדו והציתו בתים וחנויות והרגו עשרות יהודים. ג. מאירסון הבריקה לשרתוק ב־21.12.1947 והציעה, שהוא יניע עיתון אמריקאי או סוכנות־ידיעות לשלוח כתבים לעדן. (93.01/2180/4).

all Haganah men and cessation arm searches. 7) According to withdrawal orders only personal arms will be left Police, remainder to be either sold War Department or dumped sea. Armoured cars to be destroyed. This means not only illegal destroyal [*sic*] Palestine Government property but also leaving successors without effective police arms.

Ben-Gurion

28

מ. שרתוק אל ג. מאירסון
M. Shertok to G. Meyerson

מברק מוצפן —/57
נוסח יוצא : 93.01/2180/5
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1700

New York, 9 December 1947

Most essential you should immediately issue statement, also send cables all Zionist centres, reassuring Jewish public regarding position on lines your telephonic explanation, as afraid panic spreading among Jews and our stock dropping general press.[1] Marked excess our casualties over Arabs has particularly depressing effect. Repeat most important our /background/ appreciation should figure in newspaper dispatches.[2]

Moshe

29

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 100/62
נוסח יוצא : אצ"מ S 25/1700
נוסח נכנס : 93.01/2180/6

Jerusalem, 9 December 1947 (17.46)

Have cabled Kaplan asking for 500,000 pounds, half of which will be given by Granovsky.[1] You and Kaplan should know this sum

28

1. בתשעת הימים הראשונים של דצמבר נהרגו 59 יהודים בירושלים, באיזור יפו־תל אביב, בכביש ירושלים־תל אביב ובנגב. בין ההרוגים היה מפקד בכיר ב"הגנה" — יהושע גלוברמן. רוב החללים נהרגו בידי ערבים ומקצתם מיריות שוטרים וחיילים בריטיים. ה"הגנה" הגבילה עצמה בזמן הזה לפעולות מגננה.

will suffice short period. Situation becoming grave. Sasson believes Mufti /now/ ruling all Palestine Arabs, opposition practically non-existent. The King also completely isolated, cannot be relied upon.[2] Tremendous sums will be required. You should immediately make all efforts to get them. Desirable you stay time being United States.

Ben-Gurion

30

י. לינטון אל ד. בן־גוריון
I. J. Linton to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן —2/
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1700

London, 9 December 1947

Yesterday over food Lewis Jones[1] warned urgently against danger present circumstances of arrival Palestine of ships from Constanza. He telephoned today in the name of Ambassador,[2] received there(?) ships leaving between December 10th and December 15th. Desired draw attention to assurance recently given by Jewish Agency America.[3] Expressed hope ships will not sail, thus prevent damaging developments present critical phase. Understand similar representations may be made our representatives Washington.

Linton

2. ג. מאירסון הבריקה ב־15.12.1947 (אצ"מ S 25/1700), כי ההצהרה המבוקשת הוכנה, אולם לאור ההתפתחויות האחרונות סבורים שאין צורך בה. (הכוונה כנראה לפעולות־התגמול של ה"הגנה" באמצע דצמבר).

29

1. קפלן הבריק לבן־גוריון ב־5.12.1947, כי הסיכויים להשיג מזומנים לאלתר קלושים, והציע שהקרן־הקיימת־לישראל תלווה לסוכנות היהודית 3 מיליון דולרים לצרכי חירום. בן־גוריון ענה ב־8.12.1947, כי הוא אינו יכול לכפות זאת על גרנובסקי (יושב־ראש מועצת־המנהלים של הקרן־הקיימת) — "ביחוד כאשר אתם עצמכם מסרבים לעשות דבר" בתחום שבו "תלויים חיי הישוב ואף כל עתידנו." בן־גוריון תבע להעביר מיד סכום של 1/2 מיליון ליי"ש. באותו יום הבריק קפלן לבן־גוריון, שהוא מפקיד לרשותו 1/2 מיליון (דולרים ?), ולמחרת (9.12) הבריק בן־גוריון לקפלן, כי גרנובסקי הסכים להעמיד לרשות הנהלת הסוכנות 250,000 ליי"ש, בתנאי שקפלן יעביר סכום דומה. ראה גם מברק שרתוק אל בן־גוריון, מיום 12.12.1947, שבו סתר את טענותיו של בן־גוריון נגד קפלן (כל המברקים באצ"מ S 25/1700).
2. בדבר המגעים עם המלך עבדאללה ראה מס' 31.

30

1. ג'. ל. ג'ונס, מזכיר־ראשון בשגרירות ארצות־הברית בלונדון.
2. ל. ו. דוגלאס.
3. ראה הערת־עורך, עמ' 19.

הערת־עורך
Editorial Note

ג. מאירסון, א. ששון וע. דנין נפגשו עם המלך עבדאללה בנהרים, ב־17 בנובמבר 1947. עבדאללה הביע הסכמה לחלוקת ארץ־ישראל, בתנאי שלא תבייש אותו בעיני הערבים. הוא ציין כי אינו רוצה להילחם ביהודים או לשתף פעולה עם כוחות אחרים שילחמו בהם, ואמר שיש לסלק את המופתי, האג' אמין אל־חוסייני, מן הזירה, והוא מוכן לשתף פעולה עם היהודים בעניין זה. עבדאללה אמר שהוא מתנגד להקמת מדינה ערבית נוספת בארץ־ישראל, ושאל מה תהיה עמדת היהודים אם ינסה לתפוס את החלק הערבי של הארץ. נציגי הסוכנות היהודית השיבו, שהיהודים יראו זאת בעין יפה, בתנאי שהדבר יוסבר כצעד זמני. עבדאללה אף הביע נכונות לחתום על חוזה כתוב עם היהודים, בתנאי שיסייעו בידו לספח את החלק הערבי לעבר־הירדן, שהוא יהיה מלכה, וזאת במקביל לשאיפתו להקים "סוריה רבתי". המלך גם הציע "רעיון למחשבה עתידה": איחוד בין המדינה היהודית העצמאית בארץ־ישראל לבין עבר־הירדן, שבמסגרתו יהיו הכלכלה, הצבא ובתי־המחוקקים משותפים. (ראה דו"ח דנין, אצ"מ S 25/4004; ששון אל שרתוק, 20.11.1947, אצ"מ S 25/1699).

31

י. שמעוני [1] אל ג. מאירסון
Y. Shimoni to G. Meyerson

העתק: ארכיון בן־גוריון 5

ירושלים, 10 בדצמבר 1947

שיחה עם [—] [2]

ביום 8.12 הגיע לירושלים [—] ונפגשתי אתו לשיחה ממושכת אשר בחלקה השני השתתף גם ה' א. ששון. ואלה עקרי הדברים:

1. ה' מאיר [3] מוכן לפגישה נוספת ומחכה שיבואו אליו (דובר על סידורים טכניים).
2. המלך עבדאללה לא הוציא כרוז או קריאה אל העם הערבי לשלום וכו'. נודע ל[—] שהמלך העריך את המצב כך, שקריאה כזו מצדו הייתה מזיקה ולא מועילה. אולם נודע ל[—], שהמלך שלח מברק עם עצת מתינות אל המופתי. [—] השיג העתק מן המברק הזה, והוא מצורף כאן כנספח א' [4] (נודע לנו ממקורות מוסמכים ביותר, נוסף על זה, שהמלך התקשר גם עם עזאם ודרש ממנו בתוקף לתת פקודה להפסיק את המהומות בארץ).
3. [—] השיג העתק של ההוראות שנתן המלך עבדאללה לראש ממשלתו [5] לקראת מועצת הליגה המתכנסת בימים אלה. תרגום ההוראות מצורף כאן

31
1. י. שמעוני, סגן מנהל האגף הערבי במחלקה המדינית של הסוכנות היהודית.
2. במקור מופיע כאן ולהלן כינויו של נציג המלך עבדאללה.
3. "מאיר" — המלך עבדאללה.
4. תרגום עברי של המברק, מיום 3.12.1947 — באותו תיק. המלך עבדאללה הזהיר את המופתי, שיחדל ממעשי הסתה מסוכנים וימתין לכינוס מועצת הליגה הערבית.
5. סמיר רפאעי.

כנספח ב׳.[6] דומני שהתעודה מדברת בעדה ואין צורך בפירושים. מכל מקום: נוסף על האינטרס הראשי — שלא לתת למופתי להשתלט בארץ או אף בחלקה הערבי — ונוסף על הדגשת חילוקי־הדעות ועל ראיית סוריה, סעודיה ואף עירק כמדינות עוינות, ונוסף על עצת המתינות — יש בהוראות האלו נקודה אחת שהתמיהה אותי: בסעיף 6 נראה, שהמלך יוצא כאילו מהנחה, שהליגה תשתדל להקים ולארגן את החלק הערבי של ארץ־ישראל כמדינה ערבית;[7] והרי פירוש הדבר, שהליגה תשלים עם החלוקה? אולם כאשר שאלתי את [—], אם כך יש להבין ומה דעתו — לא היה בפיו מענה.

4. כידוע שהה בעמאן במשך שלושה ימים, בדרכו לכינוס הליגה, ראש ממשלת עירק, צאלח ג׳בר. מטרת ביקורו הייתה רק אחת: ללחוץ על המלך, שירשה כניסת יחידות צבא עירקיות לעבר־הירדן, על אף התשובה השלילית שהמלך כבר נתן לבקשה זו במכתב אל העוצר העירקי.[8] המלך עומד בתוקף על סירובו: לא ירשה בשום אופן כניסת חייל אחד עירקי לארצו תוך כדי הסברת הדבר הזה בלטה העובדה, שהמלך רואה היום את עירק — עם העוצר בן אחיו — לא כידידה.

5. לשאלתנו הקודמת בדבר ועדת הליגה להכנת צעדים צבאיים,[9] נמסר לנו שאמנם הקימה הליגה ועדה כזאת; אולם עבר־הירדן איננה מיוצגת בה. לו שלח עבדאללה נציג אל הוועדה הזאת, היה בכך משום הכרה בסמכויותיה ובסמכויות הליגה להשתמש בכוחות עבר־הירדן ולהחליט עליהם. ובכך אין עבדאללה מכיר בשום אופן. לשאלתי, אם אין חוששים שמא דיונים של כל מדינות הליגה בלי עבר־הירדן עלולים להיות מופנים נגד עבר־הירדן ולתת מקום למזימות שונות, נעניתי שאין עבדאללה חושש מפני כך.

6. אשר להצעת עאבדין חושיימי בדבר ברית עבדאללה־דרוזים־יהודים: עאבדין טען, כידוע, שהוא הציע זאת למוחמד שורייקי, ראש לשכת המלך, ושזה הלך לשאול כאילו את פי המלך וחזר עם תשובה, שהאנגלים לא יתנו, או בדומה.[10] עתה נמסר לנו, ששורייקי לא שאל את המלך ושהמלך לא ידע על כל העניין. המלך מוכן בפרינציפ לפגישה משולשת לדיון בעניין זה (כאשר שאלתי האם פירוש הדבר, שעד כה אין למלך ברית מהודקת עם

6. התרגום — בתיק. מדובר בהנחיות לישיבת קבינט, שבה עמדה להידון עמדת עבר־הירדן במועצת הליגה הערבית. עבדאללה כתב, שמדינה ערבית תחת שלטון המופתי פירושה — חנק כלכלי של עבר־הירדן, העלול להביא לידי סיפוחה לערב הסעודית, עירק או סוריה. הוא הזהיר, שהאו״ם עלול להטיל סנקציות על הערבים או אף לשלוח כוחות צבא לארץ־ישראל.
7. בסעיף זה מדובר על האפשרות, שתוקם מדינה ערבית בראשותו של המופתי, שבירתה תהיה בשכם, ביפו או בעזה.
8. המכתב מיום 29.11.1947. תרגום עברי נמצא בתיק 93.08/347/55. עבדאללה הודיע, שלא ירשה כניסת כוח צבאי לעבר־הירדן. כניסת יחידה עירקית עלולה לגרור כניסת יחידות סעודיות וסוריות וחיסול עצמאותה של עבר־הירדן.
9. הוועדה הצבאית של הליגה הערבית הוקמה בסתיו 1947, בעקבות החלטת הוועדה המדינית של הליגה בסופאר (ספטמבר 1947) להקים צבא כל־ערבי. בסוף 1947 היו מיוצגים בוועדה זו רק עירק, סוריה והוועד הערבי העליון, ומעמדה וסמכויותיה לא הוגדרו בצורה ברורה. מאוחר יותר הצטרפו אליה גם נציגי עבר־הירדן ולבנון. (ראה סקירה מיום 2.4.1948, אצ״מ S 25/9020).
10. ראה מברק ששון אל שרתוק, 28.11.1947 (אצ״מ S 25/1699).

הדרוזים המורדים, ענה לי [—] : לא ולא, יש ברית). אולם המלך מטיל ספק בנאמנותו של עאבדין. ידוע לו שהאיש קשור עם פואד אל־ח׳טיב (מי שהיה יועצו של עבדאללה, אחר־כך עבר לשרות סעודיה ויושב היום בבירות כסוכנו של אבן־סעוד), ושמא כל העניין איננו אלא פח או פרובוקציה. ״אולם אם ידידינו היהודים יאמרו לנו, שהם סומכים במאה אחוז על עאבדין, הריני מוכן לסמוך עליהם ולקבל את האיש כמתווך.״ נמנענו כמובן מלתת עדות כזאת על עאבדין. סוכם עם [—] שעאבדין יבקר אצל ה׳ מאיר לבירור העניין.

י.ש.

32

י. גלילי [1] אל ר. זסלני
I. Galili to R. Zaslani

העתק : אצ״מ S 25/5583

10 בדצמבר 1947

הבוקר התקיימה שיחה בין ראש עיריית תל אביב ובין הא׳ בן־גוריון.

א׳ רוקח סיפר, כי ביום ב׳ הייתה לו שיחה עם המושל מר פול[ר] [2] ובה הודיע המושל: ב־15 לח.ז. תצא המשטרה הבריטית והערבית מן התחומים המוניציפליים של עיריית תל אביב, שאינם כוללים את השכונות היהודיות השייכות מבחינה מוניציפלית לעיריית יפו. בשכונות אלו תשמור על הביטחון משטרה בריטית וערבית. ובגבולות המוניציפליים של תל אביב תשמור המשטרה היהודית.

אשר למשמר־העם אמר המושל, כי אלה יהיו שומרים, בלא זכויות שוטרים, שיוכלו לקבל רשיונות לנשק.

א׳ בן־גוריון קובע, כי בשיחות עם המזכיר הראשי והמפקח הכללי דובר בפירוש, שהשכונות היהודיות של יפו תהיינה בתוך השטח אשר יפונה ממשטרה בריטית וערבית ; כמו־כן דובר בפירוש, כי משמר־העם יהיה כוח מזוין. לא דובר בשום הזדמנות על כך, שבשכונות היהודיות שבגבול יפו תשמור משטרה בריטית וערבית.

העניין הוא בעל חשיבות בטחונית ומדינית ממדרגה חיונית ביותר, והדבר טעון בירור מהיר ומוסמך עם השלטונות בשתי נקודות עיקריות :

א. הכללת השכונות היהודיות, השייכות לעיריית יפו, בתוך הסידור שיפונה ממשטרה בריטית וערבית ;

ב. לא ייתכן שבצד הערבי תעמוד משטרה בריטית־ערבית ובעבר היהודי — משטרה יהודית בלבד ; היות שבשטח היהודי לא תעמוד יותר משטרה בריטית, אנו דורשים שבצד הערבי תעמוד רק משטרה ערבית ולא בריטית. במקרה שהם

32

1. י. גלילי, ראש המפקדה הארצית של ה״הגנה״.
2. במקור בטעות : ״פולי״. ו. ו. פולר (Fuller) היה מושל מחוז לוד, ומקום מושבו היה ביפו.

יתחרטו על הסידור המכליל את השכונות היהודיות בתוך התחום המפונה, והשמירה בהן תהיה בריטית וערבית, הכרחי שבגבול שלנו תשמור משטרה בריטית ויהודית.

א׳ בן־גוריון רוצה, כי תסדרו בלי דיחוי פגישה עם השלטונות, שבה ישתתפו מצדנו: הגב׳ מאירסון, א׳ רוקח, א׳ סהרוב או אתה. ומצד השלטונות — המזכיר הראשי והמפקח הכללי.

אני מדגיש את דחיפות הדבר. אם תהיינה לכם שאלות, תוכלו להתקשר טלפונית עם הא׳ בן־גוריון.

33

ג. מאירסון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
G. Meyerson to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 1/23
נוסח נכנס: 93.01/2180/4

Jerusalem, 10 December 1947 (12.31)

Our views essential strongest warning be addressed immediately by principal powers U.N. to Arab League against direct or indirect action frustrate decision General Assembly.[1]

Meyerson

34

מ. שרתוק אל ג. מאירסון
M. Shertok to G. Meyerson

מברק. התקבל: 12.12
נוסח יוצא: 93.03/2267/4
נוסח נכנס: אצ״מ S 25/1584

New York, 11 December 1947

Your 1/23.[1] Already made such representations *vis-à-vis* to major partners. So far resultless but let's see what happens board[2] meeting.

Moshe

33

1. בימים 8—17 בדצמבר דנה הוועדה המדינית של הליגה הערבית בשאלת ארץ־ישראל. על־פי המידע שהגיע למחלקה המדינית של הסוכנות היהודית, נתקבלו החלטות בדבר מימון פעולות גרילה בארץ־ישראל, אספקת ציוד ואימון לוחמים; ואילו לגבי התערבות ישירה של צבאות ערב הוחלט לעת־עתה בשלילה, וסוכם שהאפשרות תידון שוב לאור ההתפתחויות בעתיד. (ראה "Cabled Report from Jerusalem", 93.03/2267/26, 11.2.1947). ראה גם מס׳ 65. על המדיניות של מדינות ערב ושל הליגה הערבית בעניין ארץ־ישראל בתקופה זו, ראה מאמרו של מ. פעיל, ״הפקעת הריבונות המדינית על פלשתין מידי הפלשתינאים על־ידי ממשלות ערב, בתקופת מלחמת העצמאות (1947—1949) ועמדת ההנהגה המדינית של התנועה הציונית ושל ישראל כלפי תופעה זו״, הציונות ג, תל אביב תשל״ד, עמ׳ 439—489.

34

1. מס׳ 33.
2. הכוונה, כנראה, למועצת־הביטחון. ראה גם מס׳ 43 והערה 3 שם.

35

א. ששון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
E. Sasson to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 2/55
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1700
נוסח נכנס: 93.01/2180/5

Jerusalem, 11 December 1947 (16.38)

In continuation our cable of 9.12.47:[1] King gave strict instructions his representative League Council: 1) Under no circumstances agree passage Arab military through Trans-Jordan. 2) Oppose vigorously free hand Mufti both militarily and politically. 3) When voting, consider primarily economic, political, interests Trans-Jordan. Airmailing full text.[2] But seems King ineffective owing lack encouragement British, also fear Palestine opposition [to] approach him.[3]

Sasson

36

א. אבן אל י. לינטון (לונדון)
A. Eban to I. J. Linton (London)

מברק
נוסח יוצא: 93.01/2206/10

New York, 11 December 1947

Executive here asked me postpone departure in order maintain contact Security Council, Trusteeship Council, and five-member Commission shortly assembling. Decision taken view atmosphere Security Council and Syrian attempt influence Council against assumption responsibilities.[1] Will probably accompany Commission of Five to London mid-January. Please inform Goldmann.

Eban

35
1. ראה מס' 29.
2. הנוסח שנשלח לניו יורק לא נמצא. מדובר מן־הסתם בהנחיות של המלך עבדאללה לקבינט — ראה מס' 31 והערה 6 שם.
3. על־פי הדו"ח של דנין, אמר המלך עבדאללה בפגישה עם נציגי הסוכנות היהודית (ראה הערת־עורך, עמ' 44), כי הוא מעדיף שמנהיגי האופוזיציה למופתי יבואו אליו ללא הזמנה מצדו, מפני שהוא חושש, "שמא לא יעמדו במבחן בשעת חירום."

36
1. בדבר הדיון במועצת־הביטחון ב־9.12.1947 ראה מס' 50 והערה 2 שם.

הערת־עורך

Editorial Note

קבוצת־העבודה של מועצת־הנאמנות לעניין ירושלים קיימה ישיבות אחדות במחצית הראשונה של דצמבר והקימה שתי ועדות־מומחים, שחבריהן מונו על־ידי משלחות ארצות־הברית, בריטניה וצרפת, ואליהן צורף סגל מזכירות מטעם האו״ם. ועדות־המומחים התכנסו לראשונה ב־11 בדצמבר, וב־7 בינואר הגישו לקבוצת־העבודה הצעת טיוטה לתקנון חוקתי לאיזור הבינלאומי של ירושלים. רשימה של חברי ועדות־המומחים ומזכירויותיהן ראה הודעה לעיתונות מטעם האו״ם, מיום 11.12.1947 (מסמך או״ם TR/124, בתיק 93.03/2273/3).

37

מ. שרתוק אל ג. מאירסון

M. Shertok to G. Meyerson

מברק. התקבל: 12.12
נוסח יוצא: 93.01/2206/10
נוסח נכנס: אצ״מ S 25/5353

New York, 11 December 1947 (13.15)

Hope cable definitely Saturday regarding Auster, Eliash.[1] Suggest they be instructed on policy, either first: maintaining Jerusalem Municipality with autonomous Jewish, Arab townships outside wall, or second: two separate municipalities with joint board for common services.[2] Myself prefer first on assumption this would place Old City direct under municipality, in which we have full share, while under second and according Fitzgerald plan[3] Old City goes Arab. Would

37

1. שרתוק הבריק לירושלים ב־2.12.1947 וביקש שדניאל אוסטר — לשעבר ראש עיריית ירושלים בפועל, ומרדכי עליאש — היועץ המשפטי של הוועד־הלאומי ויושב־ראש ועד־החירום ליד ועד־הקהילה בירושלים, יצאו מיד לניו יורק. (93.03/2267/4). באותו יום פנה א. לוריא, מנהל משרד הסוכנות היהודית בניו יורק, אל נשיא מועצת־הנאמנות וביקש שנציגי הסוכנות יורשו להשתתף בדיוני המועצה וועדותיה בעניין ירושלים. (93.03/128/14). מכתב זה נקרא בישיבת מועצת־הנאמנות ב־11 בדצמבר, וזו יפתה את כוחה של קבוצת־העבודה להזמין, במועד מתאים, ״נציגים של עדות, שיש להם אינטרסים רוחניים ודתיים בירושלים״, להביע דעתם על טיוטת התקנון (ראה נשיא מועצת־הנאמנות אל לוריא, 12.12.1947, שם).
ב־16 בדצמבר הבריק שרתוק לירושלים, כי בגלל ההפסקה בעבודת הקבוצה, אין צורך בבואם של אוסטר ועליאש לפני תחילת ינואר. (שם).
2. בהחלטת העצרת הכללית מן ה־29 בנובמבר נאמר, שמושל ירושלים מטעם האו״ם יגיש למועצת־הנאמנות תכנית ״להקמת יחידות עירוניות מיוחדות לחלק היהודי ולחלק הערבי של ירושלים. היחידות העירוניות החדשות יוסיפו להיות חלק של עיריית ירושלים העכשווית.״ (ראה נספח א, עמ׳ 816—817).
3. בעקבות חילוקי־דעות בעניין ראשות עיריית ירושלים, מינה הנציב העליון ב־1945 ועדה קרואה לניהול ענייני העיר, וכן הטיל על השופט העליון, סר ויליאם פיצג׳־ראלד, לחקור בבעיה ולהגיש המלצות. פיצג׳ראלד המליץ להקים עיריות נפרדות לחלק היהודי ולחלק הערבי של ירושלים, וכן מועצה משותפת. הוא גם הציע לתקן את פקודת העיריות משנת 1934 במגמה להעניק יתר אוטונומיה מקומית.

press wider scope for townships than that contemplated for urban district under ordinance, view municipality retaining only organically inseparable services.[4]

Moshe

38

א. לוריא [1] אל ט. לי (לייק סאכסס)
A. Lourie to T. Lie (Lake Success)

העתק: 93.03/2269/5

New York, 11 December 1947

Sir,

The Security Council being now seized of the Palestinian question in accordance with the formula adopted by the Council at its meeting on December 9, 1947,[2] the Jewish Agency for Palestine, as representing the interests of the Jewish community in Palestine and of the Jewish people generally in regard to Palestine, respectfully requests the opportunity to be admitted and to be heard in any discussions which may take place in the Security Council regarding the Palestinian question.[3]

It will be recalled that the General Assembly at its First Special Session resolved "that the First Committee grant a hearing to the Jewish Agency for Palestine on the question before the Committee." During the Second Regular Session of the General Assembly, further, the Jewish Agency for Palestine was again granted the opportunity to participate in the work of the Ad Hoc Committee on the Palestinian Question and of Sub-Committee 1 of the Ad Hoc Committee.

It is obvious that the Jewish people in Palestine and elsewhere are vitally interested in any discussions on the Palestinian question which may take place in the Security Council, and the Jewish Agency for

4. מברקו של שרתוק נידון ב"ישיבה מוניציפלית" בירושלים ב־16 בדצמבר. ג. מאירסון הייתה יושבת־ראש והשתתפו, בין היתר, אוסטר ועליאש. ג. מאירסון תמכה בדעתו של שרתוק, והוחלט ברוב־קולות להמליץ על קבלת הקו שבו צידד. (ראה פרוטוקול באצ"מ S 25/9038, שם גם רשימת המשתתפים ופירוט שמי של ההצבעה).

38

1. א. לוריא, מנהל משרד הסוכנות היהודית בניו יורק.
2. ראה מס' 50 והערה 2 שם.
3. בישיבת מועצת־הביטחון ב־9.12.1947 הוגשו בקשות מטעם ממשלות מצרים ולבנון להשתתף בדיוני המועצה בשאלת ארץ־ישראל. א. סובולב, עוזר המזכיר הכללי לענייני מועצת־הביטחון, הציע לשרתוק להגיש הצעה דומה. (ראה הס"י — א"א, 10.12.1947, אצ"מ Z 5/58).

Palestine accordingly requests the right to be admitted and to be heard, as aforesaid, in any such discussions.

It is our understanding that it is open to the Security Council, under Rule 39 of its Provisional Rules of Procedure and under the general powers of the Security Council with respect to its procedure, to admit the Jewish Agency for Palestine to be represented before it.[4]

Sincerely yours,

Arthur Lourie
Director, New York Office
Jewish Agency for Palestine

39

א. אפשטיין [1] אל י. קלינוב [2] (פאריס)
E. Epstein to Y. Klinow (Paris)

מקור: 93.02/184/9

Washington, 11 December 1947

My dear Klinow,

Thank you for your letter of December 1[3] and for the interesting information about your activities in Paris.

I have just returned to Washington after the conclusion of the United Nations General Assembly. A lot of grave responsibilities and hard work lie before us everywhere and especially in this Capital. In the few days I have been here, I can smell that many circles of official Washington are not at all jubilant about the decision taken by the United Nations and backed by the White House. There is a great deal of disappointment coupled with bitterness among those people, who do not like the idea of a Jewish State and who will not so easily digest it. I see before us a great job to be done here to keep American public opinion at the proper level in our favour, when we shall need so much this country's help in the making of a Jewish State. I expect that similar problems — perhaps in lesser degree — are being faced by our people all over the world, including Paris.

4. סובולב ענה ב־17.12.1947, שהמכתב של לוריא הופץ לחברי מועצת־הביטחון (93.03/2269/5).

39

1. א. אפשטיין (אילת), מנהל משרד הסוכנות היהודית בוואשינגטון.
2. י. קלינוב, מנהל לשכת ההסברה של הסוכנות היהודית. בסוף 1947 שהה במשך חודשים אחדים בפאריס כמזכיר מדיני ליד משרד הסוכנות שם, כממונה על ענייני הסברה לברית־המועצות ומדינות מזרח־אירופה.
3. המכתב בתיק 93.02/184/9. הוא דן בעיקר בפעולות הסברה בפאריס.

The undecisive attitude of the French Government regarding their position on the vote was a source of many worries to us, which reached their climax after Parodi's "conciliation speech" on that crucial Friday of November 28.[4] I had learned of his intention to make the speech a few hours earlier, and, knowing that he had clear instructions to vote in favour of partition, pled with him not to make his speech, which could only serve as a torpedo at the moment when we were quite confident of a two-thirds majority vote in our favour. All my arguments were in vain; I could not persuade him to change his mind. Some of the members of the French delegation were definitely against him, but failed in their attempts to prevent him from making his statement.

That Friday was one of the most crucial and critical moments in the whole battle at Lake Success. Although the twenty-four hours of postponement gave us one or two more votes, all our work was never so near collapse as during those twenty-four hours. It is only because of some of the vigorous efforts made in Washington and the determination of the American Government to bring the matter to a conclusion that the situation was saved from further postponement and deterioration.

At the opening of the Saturday session on November 29, the Arabs made several mistakes in procedure. Because of this and because the Colombian[5] and French suggestions had not been renewed, President Aranha could proceed to bring the session to its conclusion, supported by Johnson and Gromyko, by a final vote on the proposals of the Ad Hoc Committee.

Some day many interesting stories will be told and books written by future historians about all these details and many more, but just now I wanted to mention some of the highlights which might be of interest to you.

I thought at first that there would be an opportunity for me to go to Palestine, at least for a month, as I have been away too long from the country to be able to deal with many things with sufficient confidence and knowledge. The situation here, however, does not permit my leaving Washington even for one day, and I shall have to postpone my journey to Palestine *sine die* again.

4. ראה מס' 1, הערה 13.
5. נציג קולומביה בעצרת הכללית הציע ב־28 בנובמבר לדחות את המשך הדיון בשאלת ארץ־ישראל ולהטיל על ועדת אד־הוק לעשות נסיון נוסף למצוא פתרון שיתקבל על דעת שני הצדדים.

I wholeheartedly accept your suggestion to exchange news and to keep as close contact as possible between our offices.

Excuse me for writing to you in English, but we shall probably have to wait till a Jewish State is established to fix a budget which will include a Hebrew secretary and typewriter.

Kindest regards to you and my friends in the office.

Very sincerely yours,

בברכה
א. אפשטיין

40

תזכיר [1] בשביל יהודית אפשטיין [2]
Memorandum for Judith Epstein

העתק: 93.03/128/14

12 December 1947

NOTES FOR MRS. JUDITH EPSTEIN
JERUSALEM UNDER THE PARTITION SCHEME.

1. The Trusteeship Council is now engaged in working out a Statute of Jerusalem in accordance with Part III of the General Assembly's Recommendation of 29 November 1947.
2. Under the terms of the Assembly Recommendation, Jerusalem becomes a separable unit independent of Jewish or Arab sovereignty. This applies to the entire area, not only to the Old City and Holy Places.
3. The Governor of Jerusalem will be appointed by the Trusteeship Council, his assistants will wherever possible be Palestinians. He will be assisted by a Legislative Council.
4. For Jews the issue is how to reconcile the international character of Jerusalem with the national interests of its inhabitants. The separation of Jerusalem Jews from the activities of the Jewish State would be quite artificial; and ways must be sought within the framework of the Assembly's recommendation for preserving an organic contact as closely as possible.
5. The methods whereby the Jewish Agency will endeavour to fulfil these objectives are as follows:

40
1. תזכיר חסר חתימה.
2. יהודית אפשטיין, חברת הוועד־הפועל הציוני ולשעבר נשיאת "הדסה" בארצות־הברית.

A. The Legislative Council (Page 20), elected by proportional representation, will have a large, perhaps a preponderant Jewish group. Steps must be taken to ensure that our numerical advantage is not lost through migration.

B. A liberal interpretation must be sought of the Assembly's recommendation for freedom of residence (Page 21, para 8).[3]

C. The Jewish State will have the right to accredit a representative to the Governor for the protection of Jewish State nationals in Jerusalem. Under the citizenship provisions of the Recommendation *all* Jews in Jerusalem will have the right of becoming Jewish State nationals. *This link with the Jewish State is the strongest guarantee of effective connection between the Jews of Jerusalem and the Jewish State.*

6. The Jewish sections of Jerusalem, including Mount Scopus, will form an autonomous municipal unit with wide powers of local government (Page 20, para 3).
7. Jews should realise that the population and institutions of Jewish Jerusalem can thus be brought under substantial Jewish control despite the titular sovereignty of the United Nations. The need is to intensify, not to abandon, all phases of Jewish activity in the City.

41

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן
נוסח יוצא: 93.01/2180/5
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1700

Washington, 12 December 1947

British definitely against Commission's early arrival but this is not reason why Commission does not yet exist.[1] So far only Czech[2] appointed, even he not yet definitely. Panama representative not yet accepted. Bolivia has not yet decided participate. Denmark, Philippines looking for candidates, former unhappy about Commission's

3. בסעיף זה נאמר, כי חופש הכניסה לירושלים והישיבה בה יובטחו לכל התושבים והאזרחים של המדינה הערבית והמדינה היהודית, בכפיפות לשיקולים בטחוניים וכלכליים. ראה נספח א, עמ' 818.

41

1. השווה מס' 23.
2. ק. ליסיצקי.

composition. We active all capitals, trying utmost expedite. Secretariat most anxious get men high calibre; promised send reminders outstanding governments; recruiting advisers, including military and large staff; assumes Commission will be formed end December, spend fortnight New York, study material, address /initial requests/ British Government, possibly /proceed/ via London; planning send party officials in advance soon as Commission meets, can do nothing on /its own/. Their reaction Creech Jones' statement[3] yet unknown.

Shertok

42

ל. גלבר אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית

L. Gelber to members of the Jewish Agency Executive

תזכיר משוכפל : 93.03/93/6

[New York], 12 December 1947

BRITISH–UNITED NATIONS COOPERATION?
A CONFLICT IN TIMETABLES

Addressing the House of Commons during the Palestine debate on Thursday, December 11th, 1947, Mr. Arthur Creech Jones, Colonial Secretary in the United Kingdom Government, is quoted in press reports as having declared that it would be "undesirable for the Commission to arrive in Palestine until shortly before the termination of the Mandate."…. "Much preliminary work", he added, "could be done by the Commission outside Palestine." The date planned tentatively for the laying down of the Mandate, it should be recalled in this context, Mr. Creech Jones announced as being May 15th, 1948.[1]

There may be appeals to the United Kingdom Government to favour the earlier presence of the United Nations Commission on the spot in order to smooth the transition from the Mandatory to the successor regimes. But the situation is a more serious one than that. If this point in Mr. Creech-Jones' stand is correctly reported, it may require either a public statement by the Jewish Agency for Palestine or direct representations at London and Lake Success.

Let us recall the actual wording of the Plan of Partition with Economic Union as submitted by the Ad Hoc Committee on the

3. הכרזת קריץ' ג'ונס בדבר בואה של ועדת האו"ם לארץ-ישראל — ראה מס' 42. ראה גם מס' 70.

42

1. ראה *445 H.C. Deb. 5s,* cols. 1213, 1374.

Palestine question and as adpoted by the United Nations General Assembly on November 29th. Part I, Division A, Section 4, consists of the following two paragraphs:

> The Commission, after consultation with the democratic parties and other public organizations of the Arab and Jewish States shall select and establish in each State as rapidly as possible a Provisional Council of Government. The activities of both the Arab and Jewish Provisional Councils of Government shall be carried out under the general direction of the Commission.
>
> If by 1 April 1948 a Provisional Council of Government cannot be selected for either of the States, or, if selected, cannot carry out its functions, the Commission shall communicate that fact to the Security Council for such action with respect to that State as the Security Council may deem proper, and to the Secretary-General for communication to the Members of the United Nations.

In the light of the foregoing, unless the Committee is allowed to get down to work in the near future in Palestine itself, it is hard to see how this United Nations recommendation can be honoured; how the Commission might select and establish in either State "as rapidly as possible" a Provisional Council of Government. Nor can the Commission exercise "general direction" over the activities of the Provisional Councils of Government if, for a critical period, they are to operate, as Mr. Creech Jones seems to imply, by remote control.

The clash in dates is crucial. The Assembly resolution (in the second paragraph of Section 4 as cited above), envisages that this phase of the process be under way before April 1st. Mr. Creech Jones' desire to delay the arrival of the Committee until the eve of May 15th must preclude the fulfilment of that provision on or before the date specified in the United Nations Assembly's recommendation.

But the timetable indicated by Mr. Creech Jones would not only interfere with the responsibilities assigned to the United Nations Committee. It might hold up the function allotted to the Security Council itself. Paragraph 2 of Section 4, as quoted above, requires that the United Nations Commission report to the Security Council by April 1st, 1948 any failure to set up one or other of the Provisional Councils of Government — and also keep the Secretary-General informed for communication to the members of the United Nations.

There is thus a combined operation between the projected Commission and the Security Council, and this British policy might impede. The United Kingdom Government could argue, of course, that the Commission does not have to be on the soil of Palestine itself in order to report back to the Security Council. But in view of Section 4 as a whole calling for consultations, the selecting and establishing of Governmental Councils and specifying the general direction of concrete activities in Palestine, it is difficult to believe that such a contention would carry weight.

We have always expected the Security Council to act in this matter, even if peace and security are not previously violated, on or after April 1st in order to fill a vacuum which must exist internationally in the partitioned Arab areas of Palestine. Mr. Creech Jones' statement does not fit in with this expectation and may have been designed to undemine it. We shall have to make clear that the disposition of Arab territory so integrally bound up with that of the new Jewish State is a matter to us of the most profound concern. It is not to our interest that there be a breach in this phase of the United Nations programme.

The issue is one which should be further examined and upon which steps by the Jewish Agency for Palestine may have to be taken at once.

43

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן. נשלח: 13.12
נוסח יוצא: 93.01/2180/5
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1700

Washington, 12 December 1947

Johnson[1] invited me yesterday. Transmitted message from Marshall. Understands the two boats due sail between tenth fifteenth. Expects us keep our undertaking prevent illegal immigration near future.[2] Same repeated by Armour whom saw today Washington, [re] my

43

1. ה. ו. ג'ונסון, סגן ראש משלחת ארצות־הברית באו"ם.
2. ראה מברק מאת מזכיר־המדינה מארשאל אל לווט, מלונדון, מיום 6.12.1947, על שיחתו עם שר־החוץ הבריטי בווין ביום הקודם. (*FRUS* 1947, V, pp. 1301-2). בווין ביקש שממשלת ארצות־הברית תנקוט צעדים למניעת עלייה לא־חוקית, ומארשאל הבטיח לשלוח אשגר לוואשינגטון ברוח זו. ראה גם שם, עמ' 1312.

request regarding warning Arab states.[3] Myself explained we /did not/, could not, give undertaking, [had] only assured them on basis ascertained facts that boats would not sail pending U.N. decision. For present we ourselves anxious avoid complications but pressure Jewish need may /prove irresistible/, and British attitude regarding February first recommendation[4] is direct /incentive/ illegal immigration, anyhow have no absolute control. Added dates mentioned inoperative. As to future, while will do best, can undertake no responsibility. Gave detailed account condition Rumanian Jews, why they fleeing. Described Communist infiltration stunt as cruel joke.[5] Johnson promised report fully, seemed content my denial regarding dates. Armour appreciated information, continued urge further efforts our part. Please consult me before final decision. Anyhow essential await discussions Security Council.

Shertok

44

מ. שרתוק אל נ. ארמור (וואשינגטון)
M. Shertok to N. Armour (Washington)

העתק : אצ"מ S 25/1584

Confidential — *[Washington], 12 December 1947*

Dear Mr. Armour,

During our conversation this morning[1] I said that a great deal might depend on the decisions of the Arab League Council which was now in session.

3. שרתוק נפגש ב־8 בדצמבר עם ל. הנדרסון, מנהל המשרד לענייני המזרח הקרוב ואפריקה במחלקת־המדינה, ודן עמו על שאלות עלייה, תמיכה אמריקאית בביצוע החלטות האו"ם, אספקת נשק ושיגור יועצים צבאיים. (ראה גם מס' 75). שרתוק ביקש להיפגש גם עם ממלא־מקום מזכיר־המדינה, ר. לווט, ועם עוזר מזכיר־המדינה, נ. ארמור. (*FRUS* 1947, V, pp. 1302-4). דיווח של ארמור על שיחתו עם שרתוק פורסם שם, עמ' 1311—1312 : בפגישה השתתפו גם א. אפשטיין, מנהל משרד הסוכנות היהודית בוואשינגטון, וג. מטיסון, ממחלקת־המדינה. שרתוק ביקש שנציג ארצות־הברית ישמיע הצהרה במועצת־הביטחון, שתשמש אזהרה למדינות ערב מפני התערבות בענייני ארץ־ישראל. ראה גם מס' 44.
4. בדיון שנערך בבית הנבחרים הבריטי ב־11 בדצמבר אמר שר־המושבות קריץ' ג'ונס, כי המלצת העצרת הכללית בדבר פתיחת נמל לעלייה יהודית לא יאוחר מיום 1.2.1948 "כרוכה בקושי גדול ודורשת עיון נוסף ביחד עם ועדת האו"ם..." (ראה *445 H.C. Deb. 5s*, col. 1215). ראה גם מס' 70.
5. ראה מס' 87, הערה 3 ; מס' 171, הערה 1 ; מס' 172.

44

1. ראה מס' 43 והערה 3 שם.

On coming back to our office, I found an authentic report about the proceedings in Cairo which was cabled to us from Jerusalem, ending with a reference to the line now taken by the Mufti.[2] I submit the report in the enclosure for your information. It seems to me that it adds weight to the suggestion that a warning be addressed to the Arab States against defying the authority of the U.N.

I had intended to refer during our interview to the question of supplementary military equipment for the present Jewish defence organization or the future militia in Palestine, and I hope an early opportunity may be afforded for us to discuss the matter.[3]

With renewed thanks for your kind reception, I am,

Yours sincerely,

M. Shertok

45

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

העתק: ארכיון בן־גוריון 1497

תל אביב, 14 בדצמבר 1947

משה יקר,

אני מבין מה המריץ אותך לייעץ לנו למצוא פתרון לצרת הפורשים. אבל כל זמן שאינך יכול לייעץ כיצד לעשות זאת ביעילות מספיקה, עצתך אינה מקדמת אותנו בהרבה.[1]

אחדים מחברי ה״קואופרטיב״ [2] נפגשו עם ב[גין], והוא הבטיח להם להתפרק ל א ח ר קום המדינה. י[צחק] ג[רינבוים] מייעץ לעשות הסדר לא רשמי בשביל החזית הערבית, ולהניח להם החזית האנגלית. מ[שה] ש[פירא], שהשתתף בפגישה, מתנגד לכך ורוצה בהסדר בשביל כל החזיתות. דעתו של ב[גי]ן היא כנראה אחרת.

2. ״מברק מירושלים, 11 בדצמבר 1947״, לא חתום, אצ״מ S 25/1584. העתק אחר נמצא בתיק ״מברקי ששון״, 93.03/2267/26. רוב המברק מוקדש לדיוני הליגה הערבית. בפיסקה האחרונה נאמר, שהמופתי מדרבן את אנשיו לפעולה ולניצול הריסון העצמי של היהודים ״כדי שממשלות ערב ועמיהן יתרשמו, שהכוח היהודי הוא אגדה, וכדי לחזק, בדרך זו, את ההיענות לתמיכה בתכניותיו.״
3. ראה גם מס׳ 82 והערה 1 שם.

45

1. ראה מברק שרתוק אל בן־גוריון, בלי תאריך (93.01/2180/5):
"My conviction we must make utmost efforts bring Dissidents into fold."
על הדיונים בדבר הסכם עם האצ״ל ראה פרוטוקול ועד־הביטחון, 4.12.1947, 25.12.1947, אצ״מ S 25/9344.
2. הנהלת הסוכנות היהודית.

סנה, הרומז על כניסתו למפלגה החדשה של השומר־הצעיר וסיעה ב׳,[3] דורש לדון אתם רק על התפרקות מיידית. אני הודעתי לי[צחק] ג[רינבוים] וגם לרוקח־ספיר־אריאב,[4] שמה שדרוש ברגע זה הוא רק, שיתחייבו להימנע מ כ ל פ ע ו ל ה ס פ ר א ט י ת בכל ש ל ו ש החזיתות.[5] מה שיעשו לאחר קום המדינה לא מעניין אותי. דרישתי הניחה, נדמה לי, דעת ראשי האיחוד האזרחי, אולם מסופקני אם הפורשים יתחייבו על כך.

המצב בקרב הערבים, לפי הערכתי, הוא בערך כזה: המופתי השתלט בציבוריות על־ידי הוועדים המקומיים שיסד, אבל אופוזיציה קיימת — אם כי אינה מעיזה ואין בה כושר התנגדות אקטיבית. המוני הפלחים לא הצטרפו עדיין למהומות, ובכלל אין להם רצון לכך. אולם ההתנגשויות בערים, ופה ושם גם בכפר, נוסף על ההסתה של העיתונות הערבית והפרובוקציות של אצ״ל — עלולים לסחוף גם אותם.

עד עכשיו לא גילו הערבים ארגון מוצלח ותכונה יעילה. אם כי אומץ־לבם עולה על מה שהיה מקובל עד עכשיו. השינוי החשוב שחל במצב לעומת 1936 — שגדלה ה־ vulnerability של המשק הערבי בעיר. יפו וחיפה הערביות הן נתונות ל״חסד״ שלנו. נקל להרעיב אותם. גם התחבורה הערבית המוטורית — שנעשתה גורם חשוב בחייהם, תלויה בחסדנו במידה מרובה. מיפו ומחיפה בורחים ערבים. הבידואים מהשרון עוברים לשטחים ערביים: לשכם, לנצרת ולג׳נין. ה״מלך״ עדיין עומד במרדו — אינו נותן יד לא למופתי אף לא לליגה; אם יעמוד עד הסוף — לא ברור לי, אם כי יש סיכוי לכך.

בארגוננו נתגלה כושר פעולה רב, ארגון טוב בדרך כלל. על מסירות ואומץ־לב — אין צורך להצביע.

נתגלו גם ליקויים לא חשובים, שנתונים לתיקון. החסר הגדול והחיוני — זהו ציוד. ידוע לך בוודאי, שאהוד[6] נשלח לשם כך לאירופה. לפי שעה אין עוד תוצאות מעשיות — אבל לדבריו יש סיכויים — ודרוש כסף.

אני מתקשה בהערכה מדויקת של עמדת הממשלה. נדמה לי שיש התרוצצות בין רגשות וכיוונים פוליטיים: מצד אחד יש רצון (וצורך בינלאומי) להוכיח, שכל זמן שהם פה — הם משליטים סדר ואחראים לביטחון. מצד שני יש רצון להיות ״נייטרליים״ כלפי הערבים והיהודים — ומעמידים שניהם ת מ י ד בשורה אחת. מצד שלישי יש כעס על עמידתנו על דם החיילים והשוטרים הנרצחים בלי עזרה לממשלה (אצל רבים אין זה כעס בלבד — אלא שנאה לוהטת). מצד רביעי יש כאילו רצון להתפייסות אתנו לפני צאתם. רבים סבורים שיש גם מזימות־סתר — להפוך החלטת או״ם לתכנית מוריסון,[7] למנוע הקמת מדינה יהודית,

3. סיעה ב׳ לשעבר במפא״י, ומאז פרישתה ב־1944 — ״התנועה לאחדות־העבודה״, התאחדה ב־1946 עם פועלי־ציון (שמאל) ובסוף 1947 ניהלה משא־ומתן על איחוד עם ״מפלגת פועלים השומר־הצעיר״, שהוביל בינואר 1948 להקמת ״מפלגת הפועלים המאוחדת״ (מפ״ם).
4. י. רוקח, י. ספיר וח. אריאב — מראשי ״האיחוד האזרחי״.
5. כלומר, במישור היחסים עם הבריטים, העימות עם הערבים והמישור הפנים־יהודי.
6. אהוד אבראל (אבריאל).
7. ״תכנית מוריסון״, הידועה גם כ״תכנית מוריסון־גריידי״, הוצעה על־ידי השר הרברט מוריסון בבית הנבחרים הבריטי, ביולי 1946, על־סמך המלצות משותפות של נציגי

להרבות במהומות וכדומה. איני יכול להישבע שאין אי־שם "מזימות" — אבל איני מאמין ביותר בקיומן.

בעניין ה"פינוי" של תל אביב—פתח תקוה עלולים הדברים להסתבך. ידידנו רוקח רוצה (כספיר וקריניצי) להשליט העירייה. הממשלה מצדה שנתה את טעמה. בהתחלה דיברתי ברורות עם הנציב, ש"המשמר" יהיה בפועל כפוף ל"הגנה" וחלק אורגני ממנה, בפומבי יהיה כפוף לוועד הלאומי, ולא לרשויות היהודיות המקומיות. בשיחה הסופית שלי עם הנציב בעניין זה, לפני שבוע, לא שמעתי התנגדות בנקודה יסודית זו.[8] בינתיים מודיעים מחוגי המשטרה, שהמשמר צריך לקבל רשיונות לנשק — אם כי הממשלה מסרבת לתת נשק משלה — והוא כפוף למשטרה היהודית במקום. לסידור זה לא נסכים: לא ניקח רשיונות בלי נשק, ולא ניתן למשטרה, המקבלת עדיין פקודות מהממשלה, לשלוט על המשמר — שאינו אלא חטיבה, אחת החטיבות, של הארגון.[9] עוד לא נתבררה גם נקודת שרונה: בשיחות אתנו נאמר, ששרונה (המושבה — כלומר הבתים) תעמוד לרשותנו, ורק לשם נוחיות פורמלית תוחכר לעיריית תל אביב לחצי שנה. כפי שאנו שומעים עכשיו, עומדת העירייה להתנחל בשרונה ולהכניס לשם כמה ממוסדותיה.

שמעתי שאתה רוצה, שראובן או זאב[10] יצאו לאמריקה למסור לך דו"ח — התנגדתי לכך, כי לא ייתכן שאף אחד משניהם יצא עכשיו את הארץ.

(דעת ראובן היא לקחת רשיונות לנשק).[11]

דב"ג

46

מ. שרתוק אל ג. מאירסון
M. Shertok to G. Meyerson

מברק
נוסח יוצא: 93.01/2206/10

New York, 15 December 1947

Thanks your 12/24. Still don't understand why February first, which

ועדת קבינט אמריקאית בראשות ה. פ. גריידי, מומחים אמריקאים ופקידים בריטיים. הוצע לחלק את ארץ־ישראל לארבעה מחוזות: ערבי, יהודי (הגליל המזרחי, עמק יזרעאל, איזור בית שאן, ושפילת־החוף בין חיפה ותל אביב), ושני מחוזות — ירו־שלים והנגב — תחת שלטון ישיר של הממשלה המרכזית (הבריטית). הוצע להעניק אוטונומיה מוגבלת למחוז הערבי ולמחוז היהודי. היקף ההגירה למחוז היהודי ולמחוז הערבי ייקבע על־פי המלצותיהם, אולם בכפיפות לשיקולי הממשלה המרכזית לגבי כושר הקליטה הכלכלי.

8. מדובר בשיחותיו של בן־גוריון עם הנציב־העליון ב־17 בנובמבר וב־7 בדצמבר — ראה מס' 2, הערה 5; מס' 21, 22.
9. ארגון ה"הגנה".
10. ראובן זסלני (שילוח) וזאב שרף — ראה מברק שרתוק אל בן־גוריון, 11.12.1947, 93.03/2267/4.
11. בן־גוריון הוסיף משפט זה בכתב־יד.

is immigration date. Also baffled implications our complete control, which doesn't tally intentions declared otherwise.[1]

Moshe

47

מ. שרתוק אל ג. מאירסון
M. Shertok to G. Meyerson

מברק
נוסח יוצא: 93.01/2206/10

New York, 15 December 1947

Cable detailed memo enumerating incidents since U.N. decision — where administration failed maintain law order and turned against Haganah.

Shertok

48

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן —/68
נוסח יוצא: 93.01/2180/5
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1700

[New York], 15 December 1947

Ehud[1] reports position Rumania untenable.[2] Unless boats sail, serious excesses imminent, creating anarchy, liquidating our control. He proposes boats should sail, announcing their destination for Cyprus and they /sail/ contrary to wishes Jewish authorities. Executive meeting here Wednesday. Cable your views.

Moshe

46

1. שרתוק ביקש הבהרה לדברי המזכיר הראשי של ממשלת ארץ־ישראל בדבר מסירת נמל לרשות היהודים ב־1 בפברואר 1948 (ראה מס' 15). ג. מאירסון ענתה, שמדובר רק באפשרות ליבוא נשק, בהקשר של חימוש המשמר האזרחי (ראה מברקים: שרתוק אל מאירסון, 9.12.1947, 93.01/2180/5; מאירסון אל שרתוק, 15.12.1947, 93.01/2180/4).

48

1. אהוד אבראל (אבריאל).
2. ראה הערת־עורך, עמ' 19.

49

א. אבן אל ז. שרף
A. Eban to Z. Sharef

מברק
נוסח יוצא: 93.01/2206/10
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1700

New York, 16 December 1947 (13.07)

Formal position Security Council not responsible internal security Palestine so long Mandate in force. Therefore inadvisable spokesman link its name with grievances Yishuv against Police and security authorities. Nevertheless we transmit your information to ten delegations[1] for background; they evince keen concern, indignation. Council directly interested threats or actions by member states to frustrate Assembly resolution, therefore all such information highly relevant, important, and we can use effectively. Am sending memorandum Security Council position for urgent study[2].

Eban

50

א. אבן אל הנהלת הסוכנות היהודית
A. Eban to the Jewish Agency Executive

תזכיר משוכפל: 93.03/2266/38

[New York], 16 December 1947

ROLE OF THE SECURITY COUNCIL IN THE IMPLEMENTATION OF THE ASSEMBLY'S RECOMMENDATIONS

1. It is evident that the successful implementation of the Assembly's Recommendation largely depends on the Security Council. The effort which the Jewish Agency deployed with 57 countries in recent months must therefore be repeated with the 11 countries who constitute the Security Council. The composition of the Security Council is as follows:

1. United States
2. U.S.S.R.
3. United Kingdom

49
1. למשלחות של עשר מתוך אחת־עשרה החברות במועצת־הביטחון (להוציא את סוריה).
2. ראה מס' 50.

4. France
5. China
6. Colombia
7. Australia replaced by Canada on 1st January
8. Poland replaced by Ukraine on 1st January
9. Brazil replaced by Argentine on 1st January
10. Belgium
11. Syria

Seven of the present members voted for partition, one opposed (Syria) and three abstained (Britain, China and Colombia). The abstainers include two permanent members with veto power. The seven pro-partitionists include four enthusiastic advocates and three (France, Belgium and Brazil) who supported the Resolution with some tepidity and reluctance. The changes on 1st January 1948 (Argentine for Brazil) reduce the number of pro-partitionists to six.[1]

2. An affirmative decision on substance in the Security Council requires the positive vote of seven members and the absence of a negative vote by one of the Big Five, i.e., any of the Big Five may abstain but not oppose if a decision of the Security Council is to be valid.

3. The question arises: To what degree is it vital for us to take steps now to strengthen our position in the Security Council? The answer is that it is *very vital indeed*.

4. The efforts of the United States to diminish the role of the Security Council in the implementation of partition were frustrated by Soviet insistance and by the pressure of New Zealand and Denmark to improve the enforcement provisions of the Recommendation by putting the authority of the Security Council behind that of the General Assembly.

5. The Security Council figures in the implementation scheme through the following provisions of the Assembly's Recommendation.

(a) The United Nations Commission of five small powers is to "act under the guidance of the Security Council" to which it is "to render monthly reports."

(b) If a situation arises in Palestine which "constitutes a threat to the peace", the Security Council is to take action under Articles 39 and 41 of the Charter.

50

1. ארגנטינה נמנעה מהצבעה.

(c) A "threat to the peace" in this context is defined in the Assembly's Resolution as "any attempt to alter by force the settlement envisaged by this resolution."

6. It follows that we are bound to require an affirmative act of the Security Council in the acceptance of responsibility for guiding the U.N. Commission. This responsibility might in theory be accepted by acquiescence without any specific action, if there were no opposition. It is safe to assume, however, that there will be a Syrian motion as soon as the Commission is formed, calling on the Security Council *not* to accept this responsibility. *There are precedents for the refusal of the Security Council to accept responsibilities allotted to it by an Assembly recommendation.* It is obvious how grave such a refusal would be for the fate of the Assembly's recommendation in this instance.

7. Moreover it would be naive to assume that there will be no "attempt to alter by force the settlement envisaged by this resolution." In other words affirmative Security Council decisions or, at least, declarations are almost certain to be required by the march of events in Palestine and the Middle East. In particular, action by the Security Council may be necessary to facilitate the arming and equipment of the Jewish militia.

8. The certainty that we shall require valid decisions of the Security Council (i.e. the support of seven members) arouses serious concern in the light of the present mood of that body. The record of the meeting held on 9 December 1947 reinforces that concern. At that meeting the Council was merely asked to "take note" or "be seized" of the Assembly's Recommendation and thus to put the Palestine question permanently on its agenda. The Syrian member opposed; and three members — France, Belgium and Colombia — urged all manner of delays, dilutions and restraints, while Britain, China and Brazil sat silent. All this occurred despite a clear lead from America, Russia and the Australian President in favour of immediate formal action in the spirit of the Assembly's recommendation.[2]

2. בישיבת מועצת הביטחון, ב־9 בדצמבר, קרא היושב־ראש האוסטרלי (הוד) מכתב מאת המזכיר הכללי, שהעביר לידיעת המועצה את נוסח החלטת העצרת הכללית מן ה־29 בנובמבר, והיסב את תשומת־לבה לסעיפים הנוגעים למועצת־הביטחון בחלק האופרטיבי של ההחלטה. בפתיחת הדיון הציע היושב־ראש, שהמועצה תקבל את המכתב לתשומת־לבה (that the letter be noted...), ללא דיון. הנציג הסורי (אל־ח׳ורי) ערער על עצם חוקיות ההחלטה של העצרת ותבע לקיים דיון ממצה במועצה. נציג ברית־המועצות (גרומיקו) הציע, שהמועצה תחליט שהיא ״מקבלת (accepts) את החלטת העצרת, ושמעתה היא מטופלת (is seized of) בשאלת ארץ־ישראל.״ הנציג האמריקאי (ג׳ונסון) תמך בהצעת היושב־ראש, ואילו הנציג הצרפתי

9. During the December 9th meeting the delegations of the United States, the Soviet Union, Poland and Australia gave indications of their immediate readiness to align the Security Council with the spirit of the Assembly's Resolution. It follows that an intensive campaign must be undertaken to induce a similar mood in the other members. With regard to the United Kingdom and China it should be emphasized that abstention in the vote of the General Assembly need not rule out a cooperative spirit in the Security Council. A member who did not wish to be responsible for promoting the Assembly's resolution is nevertheless morally bound to honour that resolution once it has been accepted as part of the law of the U.N. At a meeting of the General Assembly on the 26th of November the United Kingdom's representative Sir Alexander Cadogan stated that his Government would "loyally accept the Assembly's resolution", provided that such acceptance did not conflict with previous declarations of the United Kingdom Government relating to the non-availability of the British forces for the imposition of partition.[3] It would seem to follow that in all matters which do not involve any burden for British forces the United Kingdom in the Security Council might be expected to act in the spirit of the Assembly's recommendation. For example, in the two matters which are most likely to arise — supervision and guidance of United Nations Commission and the denunciation of violent acts or threats directed by member states against the United Nations resolution, the United Kingdom Government would have no special reason for declining to bring the Security Council into line with the Assembly. It would seem urgent therefore to begin discussions with the United Kingdom Government, no longer in its capacity as mandatory power but in its capacity as a member of the Security Council and "a good member of the United Nations." Similarly, the motives which impelled China to abstain in the General Assembly need not apply in a contest where the only issue is to honour a decision already taken. In his address to the General Assembly on the 26th of November the Belgian representative declared that he had voted for partition on the understanding that the "Security Council would facilitate the

(פארודי) והנציג הבלגי (ואן לאנגהופה) טענו, שאין צורך בקבלת החלטה כלשהי. לבסוף נתקבלה ההחלטה הבאה:
"The Security Council received the letter from the Secretary-General enclosing the resolution of the General Assembly concerning Palestine; and being seized of the question, decided to postpone the discussion."
(ראה *SCOR, 2nd Year*, No. 106, pp. 2276-89).

3. ראה *GAOR, 2nd Sess., Plenary*, II, p. 1324.

necessary measures" being taken for its enforcement.[4] This speech can ill be reconciled with his attitude in the Security Council on December 9th, when he urged the postponement even of formal action to enable the Security Council to be seized of the Palestine problem.

11.[5] The above considerations demand from the Jewish Agency an intensive programme of work with the aim of strengthening its position in the Security Council. The programme should include

(a) Work at Lake Success and Washington among 10 Security Council delegations.

(b) Contacts in London, Paris, Brussels, Buenos Aires, Rio de Janeiro, with the object of strengthening the attitude of Security Council members which are still hesitant in this matter.

(c) Maintenance of a close scrutiny and record of Arab threats and actions which indicate "an attempt to alter by force the settlement envisaged by this resolution (that is of the Assembly)."

12. With reference to (a), the Security Council is in continuous session and consists mostly of permanent representatives of governments in the United Nations. The Secretariat is represented by the Assistant Secretary-General, Mr. Sobolev, both he and the President of the Security Council, Mr. Hood, have expressed a desire to receive all our information bearing upon the security position. With reference to (b) above, it should be stressed that Argentine and Colombia sit on the Security Council not in their own right but on behalf of the Latin-American bloc as a whole. Of this bloc, 14 voted for the Assembly's recommendation, one voted against and 4 abstained. It is obvious, therefore, that Argentine and Colombia can not reflect the views of their constituents except by positive action on behalf of the Assembly's recommendation. With regard to (c) above, the information most relevant for the Security Council at the moment is that which relates to the threatened activities of the Arab *States* with the aim of altering the Assembly's resolution. The Security Council has no jurisdiction over internal security in Palestine, which remains the undivided responsibility of the United Kingdom. Nevertheless, since the Security Council will have responsibilities in this field after May 15,

4. הנציג הבלגי הסביר את הסתייגות ממשלתו מהצעת החלוקה, אך הודיע כי יצביע בעדה על יסוד ההנחה, שהחברות הקבועות במועצת־הביטחון ינקטו את הצעדים הדרושים לשמירת השלום, וגם יאפשרו ויקלו על קבלת ההחלטות שיידרשו. (ראה שם, עמ' 1365).

5. בתעודה אין סעיף 10.

it may legitimately be expected to follow current events which will influence its eventual responsibility.

51

א. אבן אל מ. פישר (פארים)
A. Eban to M. Fischer (Paris)

העתק: 93.03/2266/38

[New York], 16 December 1947

My dear Fischer,

I enclose a note on the Security Council[1] for the urgent consideration of your office. You will have seen from the report of the December 9th meeting that the French representative intervened at a crucial moment when [an][2] initiative had been taken to secure whole-hearted acceptance of the Assembly's recommendation.[3] This is the third time that Mons. Parodi has intervened on a matter of procedure with bad effects for us in substance.[4]

In the light of the enclosed memorandum you will appreciate how urgent it is to stabilize our position in the Security Council.

Yours sincerely,

Aubrey S. Eban

52

א. אבן אל י. לינטון (לונדון)
A. Eban to I. J. Linton (London)

העתק: ג"ו

New York, 16 December 1947

My dear Ivor,

I would be grateful if you would bring the enclosed memorandum on the Security Council[1] to the notice of the London Executive. As you will see, our position in this field is by no means as stable as

51

1. ראה מס' 50.
2. במקור רשום בטעות: any.
3. ראה מס' 50, הערה 2.
4. ב־25.11.1947 דנה ועדת אד־הוק של העצרת הכללית בהצעות ועדת־המשנה ב', שהכינה תכנית למדינה אחידה בארץ־ישראל, ביניהן הצעה לבקש חוות־דעת של בית־הדין הבינלאומי על שמונה שאלות. הפניית שבע השאלות הראשונות לבית־הדין נדחתה ברוב של 25 נגד 18; אולם בשאלה השמינית, שביקשה לקבוע אם האו"ם מוסמך לכפות תכנית חלוקה, נערכה הצבעה נפרדת — על־פי הצעת הנציג הצרפתי (פארודי) — **והיא נפלה על חודו של קול** (21 נגד 20). ראה *GAOR, 2nd Sess., AHC*, pp. 203-4. אשר להתערבות פארודי ב־28.11.1947 — ראה מס' 1 והערה 13 שם.

52

1. ראה מס' 50.

it should be; and we can no more afford any weakness here than we could at the Assembly itself last month.

May I draw special attention to para 11 b., which suggests, *inter alia*, that work be done in London, Paris and Brussels parallel with the efforts being made here to influence those three delegations to act in the spirit of the Assembly's resolution. Some people think it here naive to expect any assistance from the United Kingdom delegation on the Security Council. Many others, however, point to many precedents for a delegation on the Security Council striving to honour a resolution which it did not support itself in the Assembly. Moreover, you might argue with effect in London that the very reluctance of the United Kingdom to accept responsibility for enforcement, itself implies a duty to facilitate the assumption of that responsibility by others — in this case by the Security Council. Anything else would mean the advocacy of disorder as a principle. You might argue that the just criticism levelled at the partition's scheme's deficiency in respect of enforcement can only be sincere if it is accompanied by an effort to strengthen that enforcement within the limits laid down by the resolution itself. At any rate, it may be advisable to include some reference to the Security Council in any talks or contacts which are made in London these days, not excluding contacts with the Press.

It will be comforting to know that you personally would take an interest in this Security Council phase and that I could turn to you for any cooperation that may seem necessary in the light of developments here.

The situation in Brussels needs special vigilance in view of the absence of an office there.

Hoping to hear from you.

Ever yours,

Aubrey S. Eban

53

שיחת י. לינטון — ט. סמית (בלונדון, ב־15 בדצמבר 1947) [1]

Meeting: I. J. Linton — T. Smith (London, 15 December 1947)

דין־וחשבון : אצ"מ S 25/7567

Confidential

London, 16 December 1947

I telephoned to Mr. Trafford Smith on Monday at about 2.30 p.m. and asked him to see me at short notice, because of the security situation in Palestine. We arranged to meet at 4 p.m.

53

1. תוכן השיחה הוברק לג. מאירסון ב־16.12.1947. (אצ"מ S 25/1700).

I said that we had been seriously disturbed at the deteriorating situation in Palestine, and had just received information from the Executive in Jerusalem which I felt it my duty to communicate to him. There were a number of points, but first of all I wished to say a few words about the dreadful incident with the Arab Legion which had ocurred the previous day, resulting in the loss of 14 Jewish lives and the wounding of some 10 Jews.[2] I recalled that a few weeks ago Dr. Brodetsky[3] and I had come to the Colonial Office to ask for the removal of the Arab Legion from Palestine and the shifting of the Transjordan Frontier Force from the Jewish area.[4] We had warned that the continued presence of the Arab Legion might lead to dangerous incidents; we had not expected that our words of warning would come true so soon. This was the second incident of that kind. The first attack had happened near Yazur.[5] Just as the British authorities were unable to control every soldier and policeman, so we could not control the dissident groups, and there was no telling whether retaliation for this wanton killing of Jewish Settlement Police by the Arab Legion might not follow and whether such retaliatory action might not bring counter-reprisals; and so His Majesty's Government, by retaining a foreign force on the soil of Palestine, might drag the Yishuv into a war with Transjordan.

Mr. Trafford Smith said that they appreciated the danger involved in keeping the Arab Legion in Palestine, but no doubt we had noticed that a statement had been made about their eventual withdrawal.[6]

I replied that we had noticed the statement during the recent debate, but that it did not go far enough.

Mr. Trafford Smith remarked that the Colonial Office had taken action after our visit a few weeks ago. Among other things, they had stopped — if ever there was such an intention — the stationing of the Transjordan Force at Tel Litvinsky. He asked what our proposals were now with regard to the Arab Legion.

I said that they should be withdrawn immediately from the Jewish areas, which were now well defined in the partition scheme. They

2. שיירת אספקה, שהייתה בדרכה לבן שמן עם לווי של אנשי ה"הגנה" ומשטרת הישובים העברים, הותקפה על־ידי חיילי הלגיון הערבי ליד בית נאבאלה.
3. ז. ברודצקי, חבר הנהלת הסוכנות היהודית ונשיא ה־ Board of Deputies of British Jews
4. ראה דו"ח מיום 3.11.1947 על פגישה במשרד־המושבות ב־20 באוקטובר, אצ"מ S25/7567.
5. ב־11 בדצמבר הותקפה שיירת מכוניות יהודיות ביאזור.
6. שר־החוץ בווין הצהיר בבית־הנבחרים הבריטי ב־12 בדצמבר, כי הלגיון הערבי יוצא מארץ־ישראל בעת ובעונה אחת עם הכוחות הבריטיים.

should also be removed from points of intersection across which Jewish traffic passes.

Mr. Trafford Smith said he would take up this matter at once, but of course the War Office too was involved in it. He then added that it was quite clear that the Government would maintain law and order strictly and impartially as long as the Mandate continued.

I replied that we welcomed that, but that one of the tests was the Jerusalem–Tel Aviv road, which after two weeks of lawlessness was still unsafe. I asked why proper escorts had not been given to Jewish convoys, and why Jewish bus drivers had been refused licences to carry revolvers, which had been granted them at the time of the 1936–1939 disturbances.

Mr. Trafford Smith said that he had no information about the escorts, but with regard to revolvers they had to act impartially and if revolvers were provided for Jewish bus drivers, they would have to be furnished also to Arab drivers.

I observed that if there were areas through which Arab buses travelled, in which they had been attacked by Jews, then the Government might be justified in issuing arms to the drivers. But in any case, as regards the Egged drivers on the Jerusalem–Tel Aviv road, there could be no doubt that they had been subjected to attack, and it seemed to us unreasonable (to say the least) that these men should be forced to proceed along that unsafe highway without any means of personal defence.

The second point which I raised was the refusal of permission to Jewish Settlement Police to use their armoured cars, on the ground that the Arabs "would be infuriated." Was it really intended to suggest that the Arabs would be propitiated by the sight of Jewish Settlement Police travelling in open tenders? As a result of this refusal, many valuable Jewish lives had already been lost. I thought this was a matter into which the Colonial Office should look immediately.

Lastly, I pointed out that there had been cases of the police intervening on the side of the Arabs when they had come across Jews defending themselves against Arab attacks, and that after such incidents Jewish quarters had been searched for arms and Jews found armed had been arrested. There had hardly been a case of an Arab arrested under similar circumstances.

Mr. Trafford Smith interjected that these allegations against the Police had been denied.

I replied that I knew they had been denied, but nonetheless there had been persistent reports from Palestine that such incidents had happened. He might also perhaps remember that British Police, some of them of fairly high rank, had stood about idle while looting and arson were going on in Jerusalem.[7] I understood that there [were] photographs, and possibly he might have seen them.

Mr. Trafford Smith said that no doubt Arabs too had been arrested. I replied that it might have been so, but pointed out that it was curious that in a recent statement by Mr. Creech Jones in the House, he had mentioned that a number of Jews had been arrested for carrying arms, but made no mention of any Arabs having been arrested. The matter had to be looked at in the light of what has happened in the last couple of years. I quite understood that as a result of acts terrorism of Jews there were individuals in the Police and Army who thought this was a good opportunity of getting a smack in at the Jews. Something like that had been expressed in a dispatch this week in the *Observer*, and other press reports had made reference to the attitude of the police and military towards the Jews.

Mr. Trafford Smith said their duty was to maintain law and order impartially, and they would not take into consideration any psychological factor of this kind.

I quite agreed, and said that because this psychological state of affairs existed, it laid a special duty upon His Majesty's Government to give the strictest and the most detailed instructions to the local authorities in regard to the maintenance of law and order.

Mr. Trafford Smith promised to take up urgently all the points raised in the conversation.

I.J.L.

54

שיחת י. לינטון — ג׳. מ. מארטין [1] (בלונדון, ב־16 בדצמבר 1947)

Meeting: I. J. Linton — J. M. Martin (London, 16 December 1947)

דין־וחשבון : אצ״מ S 25/7567

Confidential *London, 16 December 1947*

Mr. Martin said he was aware of the talk I had had yesterday with

7. ראה מס׳ 7, הערה 2.

54

1. ג׳. מ. מארטין, עוזר המנהל־הכללי במשרד־המושבות.

Mr. Trafford Smith about the security position in Palestine.[2] They would do what they could.

In the course of the conversation, two things emerged which I think worth recording:

I asked whether plans had already been made for the transfer of the refugees from Cyprus to Palestine, and suggested that this matter might be discussed with the Jewish Agency. Mr. Martin said that no plans had yet been made. I said I assumed that they would be transferred to Palestine before the Mandate terminated on May 15th, for two reasons, apart from other considerations: (i) that the camps would probably be needed for the troops, and (ii) that it might be inconvenient to keep Jews in custody in Cyprus after the termination of the Mandate. Mr. Martin said that he thought it could not be done before the end of the Mandate, in view of what had been said in the House during the debate, but in any case it might be a good idea to discuss the matter with the Agency. I said that it should not be beyond the ingenuity of the Government to find a formula which would enable them to admit the Cyprus people before the 15th May.

When we came to the subject of the Committee of Five (Implementation Committee), Mr. Martin said that he had mentioned to some of the U.N. officials that their idea was that the main work of the Committee should be done in Palestine. I asked how that squared with Mr. Creech Jones's statement that the Committee would only be admitted to Palestine shortly before the termination of the Mandate? Mr. Martin said that after the Committee had been formed, they would have some discussions in New York; they would pass through London, but it was not intended that they should stay here very long, and they would then go on to Jerusalem, where discussions would take place with the High Commissioner. It would be dangerous and inconvenient for the Palestine Government to send the Committee immediately to Palestine; they might perhaps adjourn after their discussions in New York, and wait until their officials, who might precede them, advised them that the time had arrived for them to come to Palestine.

I pointed out that Mr. Creech Jones had been pressed during the debate by a number of people to allow the Committee to come as early as possible, and I thought that Mr. Creech Jones had nodded sympathetically to the suggestion that he should reconsider this matter.

2. ראה מס' 53.

Mr. Martin said that the difficulty might perhaps be overcome by the officials and advisers coming early, and beginning discussions and preparatory work in Palestine; there would not be so much public reaction to officials as there would be to the members of the Committee. I said that a suggestion had been made that, if not all the Committee, then at least some of it, including the Chairman, might be invited earlier. Mr. Martin said he doubted whether that would be feasible with such a small committee.

I.J.L.

55

מ. פישר אל מ. סנה
M. Fischer to M. Sneh

מברק מוצפן —1/
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1700

Paris, 16 December 1947

Following for Sneh. Referring your cable 14.12.47 from Meyerson.[1] France reluctantly agreed Partition scheme, partly under the impression our strength and internal unity and Arab weakness and division. Will not initiate even formally implementing move, and doubtful if would follow Anglo-American lead.

Fischer

56

ג. מאירסון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
G. Meyerson to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 16/167
נוסח יוצא :[1] אצ"מ S 25/1700
נוסח נכנס : 93.01/2180/5

Jerusalem, 16 December 1947

Have seen Macatee,[2] informed him various instances which prove to our mind /that/ there is a united front /of Arabs and Govern-

55

1. ג. מאירסון הבריקה, כי חיוני שהמעצמות המרכזיות באו"ם יזהירו מיד את הליגה הערבית מפני נסיון לשים לאל את החלטת העצרת הכללית. (אצ"מ S 25/1700).

56

1. הנוסח היוצא הוא של העתק המברק, שנשלח אל לינטון בלונדון.
2. השיחה עם ר. מקאטי — הקונסול הכללי של ארצות־הברית בירושלים — הייתה ב־15 בדצמבר. דין־וחשבון של מקאטי על השיחה פורסם ב־*FRUS*, 1947, V, pp. 1314-5.

ment/ against us. Impressed upon him we convinced as ever Haganah sufficiently strong to fight the Arab battle. We have followed policy of restraint which we shall not be able to continue much longer and then Haganah can hurt Arabs much more than they can hurt us. We do not like to do it. We have also followed policy of restraint *vis-à-vis* Government forces searching arms, arresting Haganah people. This too becoming strained. Conveyed to him information we have Arab quarters about agreement Arabs and Government: Arabs not attack British and British not attack Arabs, as though Arabs attack Jews non-existent. Asked him convey his Government how we see the situation: Arabs receiving arms through the Arab states, we also ought to be helped with arms. We should like Commission come as soon as possible; if not — at least one observer on behalf of Commission or U.N. Secretariat. Was very careful to /impress upon him/ it is not a question of inability /our side/ facing the Arabs if Government will not interfere by disarming and arrests. Our anxiety due to Government's stand.

Meyerson

57

י. קלינוב אל מ. סנה
Y. Klinow to M. Sneh

העתק: 93.02/184/9

[פאריס], 16 בדצמבר 1947

ד"ר סנה היקר,

הטלגרמה שלך נתקבלה, ובהתאם אליה גם פעלתי בצ׳כוסלובקיה.[1] בזמן האחרון היו הבעות־תודה מצדנו במספר רב כל כך, שבאמת לא כדאי היה להוסיף עליהן. אגב, הייתה ביום הראשון לבואי לפראג מסיבת־עיתונאים עם מאסאריק.[2] וברצוני להקדיש למסיבה הזאת כמה מלים בראש המכתב:

מאסאריק מסר במסיבה זאת סקירה על המושב האחרון של או"ם ועל העמדה של צ׳כוסלובקיה לגבי השאלות העקרוניות במושב. רוב דבריו היו מוקדשים

57

1. י. קלינוב הוזמן על־ידי ההסתדרות הציונית בצ׳כוסלובקיה לנאום בפראג ובבראטיסלאבה. בתשובה על שאלת קלינוב הבריק לו סנה, כי רצוי שישוחח עם "ידידים במשרד־ההסברה הצ׳כוסלובקי", אבל אין צורך שימסור הבעות־תודה במשרד־החוץ על הצבעת צ׳כוסלובקיה בעד החלטת העצרת הכללית של האו"ם ב־29 בנובמבר. (ראה קלינוב אל סנה, 3.12.1947, 93.02/184/9; סנה אל קלינוב, 10.12.1947, אצ"מ S 25/1700).
2. י. מאסאריק, שר־החוץ של צ׳כוסלובקיה וראש משלחתה לעצרת הכללית השנייה של או"ם.

לשאלת ארץ־ישראל. נמצאו בין העיתונאים אחד ממצרים ואחד מהודו, והם שהתקיפו אותו ביותר. בתשובתו להם אמר מאסאריק את הדברים הללו בערך: "סבורני, כי העמדה בה נקטה צ׳כוסלובקיה הייתה נכונה בהחלט. יש לי רפוטציה של ציוני. אלא שלאמיתו של דבר גישתי לכל הפרובלמה הציונית היא בעיקר גישה מוסרית ואנושית. לא רציתי מכל מקום לעולם לכוף את דעתי על הממשלה הצ׳כוסלובקית, וביקשתי מאת הקבינט שיחקרו את המצב מתוך אוביקטיביות יתירה. וכך נשלח מר ליסיצקי לארץ־ישראל.[3] ואם הוא חזר מן הארץ תוך דעה ברורה, שיש להקים בארץ־ישראל מדינה יהודית, אפשר היה לסמוך עליו. כי תפיסתו של מר ליסיצקי היא תמיד תפיסה רצינית. 5000 יהודים מצ׳כוסלובקיה עלו אל הארץ, ואני יודע כיצד הם הסתדרו וכיצד הם עובדים, ואנו רואים בדרך זו בשביל היהודים משום ברכה." העיתונאי ההודי שאל, למה לא נתנה צ׳כו־סלובקיה את ידה להצעת המיעוט המתקבלת על הדעת. מאסאריק ענה, כי הערבים דחו גם את הצעת המיעוט.[4] התרגש מאוד העיתונאי המצרי, הוא שאל אפילו את מאסאריק, מה היה אומר לחלוקת צ׳כיה. מאסאריק התרגז, דיבר על רקע הפתרון של בעיית היהודים, על 6 מיליון הקדושים, על ארצות בהן עוד עכשיו מתנהלת הסתה נגד היהודים. המצרי קם ועזב את המסיבה. כל האווירה של המסיבה הייתה מאוד ידידותית.

אני באתי לצ׳כוסלובקיה, כפי שהודעתי לך, לפי הזמנת ההסתדרות הציונית, לשם השתתפות בהפגנה החגיגית. הפגנה זו נערכה: על־ידי ועד הקהילות בפראג, ועל־ידי המרכז של ההסתדרות הציונית בבראטיסלאבה. רוב היהודים (30,000) נמצא בסלובקיה. בצ׳כיה ומוראביה חיים כ־15,000 איש, ואחוז הציונים בהם קטן מן האחוז בסלובקיה. למרכז בבראטיסלאבה התביעה על כן להופיע כנציגות ב"הא הידיעה". קיימת, אגב, מתיחות פוליטית כללית בין צ׳כיה וסלובקיה, ומשהו מן המתיחות הזאת ניכר גם במערכה היהודית. לאחר שציוני פראג (עם ד"ר פרישר[5] בראש) הסכימו, יצאתי איפוא לבראטיסלאבה.

בפראג גופא קיימתי מסיבה פנימית ציונית, בה מסרתי אינפורמציה על המצב בארץ.

האסיפה החגיגית בפראג — מטעם ועד הקהילות — עברה בהצלחה. הציבור היה קצת מאוכזב מן העובדה, שלא מאסאריק ולא מישהו אחר מן המיניסטרים לא בא. נוכח היה רק מר דוד,[6] נשיא הפרלמנט, ושליחים — פקידים מטעם המיניסטריונים. לא הופיעו גם כל הקונסולים שהוזמנו (נעדרו, למשל, הקונסול האמריקאי, האנגלי, הרוסי). את הנאום העיקרי נשא פרישר. בתשואות נתקבלו ברכות בכתב שנשלחו על־ידי בנש[7] ודוד. תוכן הברכות מאוד חביב, ואני עוד אעביר אותן אל הארץ במקורן.

במערכה הפוליטית הצ׳כוסלובקית יש עתה ערך מיוחד לגורם הסלובקי. והיה

3. ליסיצקי היה חבר UNSCOP. מתחילת 1948 — יושב־ראש ועדת או"ם לארץ־ישראל.
4. הצעת המיעוט ב־UNSCOP להקמת מדינה פדרטיבית בארץ־ישראל.
5. א. פרישר נשיא מועצת הקהילות היהודיות בצ׳כיה ויושב־ראש ועדת־התיאום של המועצות היהודיות של צ׳כיה וסלובקיה.
6. י. דוד, יושב־ראש האסיפה הלאומית של צ׳כוסלובקיה.
7. א. בנש, נשיא צ׳כוסלובקיה.

כדאי לנו להיות מיוצגים כאן בשעה זו. המיניסטריון לאינפורמציה בסלובקיה קיבל אותי יפה. לפי יוזמתם נקראו העיתונאים לפגישה אתי במשרדי הממשלה. ישב ראש המינ. קומיסר אנדריי טורדי, הוא הציג אותי בפני העיתונאים, והרציתי על המצב בארץ־ישראל ועל כל הכרוך בתכניות המדינה היהודית. דברי הופיעו בעיתונות. בערב נמסרה רפורטז'ה ברדיו הממשלתי על המסיבה. למחרת נתקיימה האסיפה החגיגית בתיאטרון העירוני. קרסננסקי והאחרים — מן המרכז הציוני — בקשוני לכוון את דברי בעיקר כלפי חוץ, כיוון שהוזמנו כל האישים הרשמיים וכן כל הנציגים הזרים. היתה שאלת השפה, והוחלט שאדבר רוסית. בסלובקיה מבינים פחות או יותר רוסית. וכך דיברתי. יחד אתי הופיעו וינטרשטיין, ועוד. בא באופן מיוחד מפראג נציג המיניסטריון לאינפורמציה מר אק[א]רט. בהזדמנות זו התראינו גם באופן מיוחד, וניצלתי את השעה לשם שיחה מפורטת, וקבעתי אתו קשרים. נדברתי אתו על ראיון עם המיניסטר לאינפורמציה קו[פ]צקי (עוד קודם לכן דיברתי על כך גם עם פרישר בפראג). המיניסטר הסכים, אלא שברגע האחרון אמר שנאלץ לדחות את השיחה לכמה ימים. לא חיכיתי, ונדברנו על פגישה בפעם אחרת. ראיתי עוד פקידים מן המיניסטריון, ונקבעו באמת יחסים בינינו. האסיפה בתיאטרון הצליחה. לאחר הסיום, במשך החג, נוער רקד ברחבה על־יד התיאטרון, וכל היהדות היתה במצב־רוח של שמחה.

לא באו גם בבראטיסלאבה **הקומיסרים**[8] עצמם, וכן לא באו כל הקונסולים (שוב נעדרו האנגלי, האמריקאי, הרוסי). היו נוכחים: הקונסול הצרפתי, השוודי, הפולני, הרומני, הבולגרי ועוד. אומרים, כי אנשים רשמיים מגבוה, וכן נציגים זרים מסוימים — על כל אהדתם לנו — מבכרים להישאר עכשיו ברזרווה ידועה. ואינני יודע, אם הסברה זו היא הנכונה.

הערך המיוחד שבכל ההופעות הללו הוא בראש וראשונה בשביל **היהודים**. אין לנו ממש מושג, כיצד השפיעו המאורעות על היהודים ועל היחס אליהם מצד הזולת. פתאום יישרו היהודים את גבם. מתייחסים אליהם בכבוד. "המדינה היהודית" — זהו **מושג** העולה על הכול. מתעניינים כמובן ומצטערים על מאורעות הדמים בארץ. אבל על כל צעד ושעל אתה שומע רק דבר אחד: הסוף לגלות. מתעניינים באפשרויות העלייה (גם מומרים, שמספרם מגיע בצ'כוסלובקיה ל־4000), מתעניינים בשאלת ההתאזרחות, ובכל יום מופיעים במשרדים לגיונרים יהודיים צ'כיים לשעבר ומציעים את שירותם לנו. מצליחה המגבית של אירמה פולק.[9] לאחר ההפגנה הגדולה, קיימתי מספר מסיבות ציוניות פנימיות (עם הנוער לחוד). ראיתי שהיה בזה משום צורך. במיוחד בקשר למגבית המסוימת, שעליה טלגרפתי לכם. מערבבים את הפרשיות. ויש הכרח בהסברה, גם בחוגים הציוניים הנאמנים ביותר. ובעצם, לו יכולנו, צריך היה לדעתי עכשיו לקיים שורה של סיורים לכל הארצות באירופה, ללא קשר דווקא עם מגביות. זה מעודד, וזה מכניס בהירות בהרבה מערכות.

מספר מלים על המפעל המיוחד המוקדש לבית־ספר מאסאריק:

הייתה, כידוע לכם, החלטה פרינציפיונית ליתן מן התקציב הרשמי בשביל בית־

8. חברי מועצת הקומיסרים של סלובקיה.
9. אירמה פולק, מראשי ויצ"ו בארץ־ישראל. עלתה מצ'כוסלובקיה ב־1940.

הספר 3.5 מיליונים קרונות. ואילו השאלה הייתה: מי יתן, איזה מיניסטריון? פתאום התהוו קשיים. אמר לי עכשיו אחד, איש רשמי בפראג, כי גרם לכך הקונסול נובאק מירושלים. זה הוא שכתב, כי במצב הפוליטי המתוח לא כדאי כי פראג תפגין את עמדתה בצורה זו. לאחר משא־ומתן ארוך הסכים בכל־זאת המיניסטריון לאינפורמציה להקדיש למטרה זו 1.5 מיליון. מנהלים משא־ומתן עם המיניסטריון לחינוך, למען יתן 2 מיליונים, ובכל יום מחכים לתשובה. ברור, כי ערך התרומה הזאת הוא גדול יותר, כיוון שהסכומים יינתנו על־ידי חומרי בניין. וחשיבות הדבר חורגת ממסגרת העניין החומרי בלבד. אם בית־ספר ייפתח במרץ, והמצב בארץ יהיה שקט, מתכונן המיניסטר מאסאריק לבוא בעצמו ארצה כדי להשתתף בהנחת אבן־הפינה של הבית.

הארכתי קצת בדברי, ועמך הסליחה.

אם תמצאו לנחוץ, תמסרו אי־אלה קטעים מן המכתב הזה גם לפלקור.[10]

ואני דורש בשלומך הטוב ובשלום כל החברים,

בידידות, שלך,   י. קלינוב

[.....][11]

58

המוסד לעלייה אל מ. שרתוק (ניו יורק)
The Mosad le-Aliya to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 23/89
נוסח נכנס: 93.01/2180/4

Paris, 17 December 1947 (12.58)

Following for Shertok. Rumanian authorities and Jewish public continue pressure immediate departure.[1] 14,000 immigrants virtually liquidated existence, expecting departure since July. Pending strict definite decision, routine work continues. After expulsion by Rumanian Government, boats [– –] Bulgaria.[2] Special trains ready for December twenty-first. Aftermath Agami[3] informs situation completely out of hand. Arzi[4] informs Ben Yehuda[5] contemplates visiting you for definite decision since reluctant agree cancellation before renewal consultation, in view of created situation and imminent consequences. Expecting your affirmative instructions.

Mossad

10. סוכנות־הידיעות של ההסתדרות הציונית, "פלקור".
11. במקור נוספה פיסקה שעניינה אישי ושלא הודפסה כאן.

58
1. ראה הערת־עורך, עמ' 19.
2. ה"פאן קרסצ'נט" וה"פאן יורק" הפליגו לנמל בורגאס בבולגריה.
3. מ. אורבוך (אגמי), האחראי על פעולות המוסד לעלייה ברומניה.
4. "ארצי" — מטה המוסד לעלייה בארץ־ישראל.
5. בן־יהודה — שאול מאירוב (אביגור).

59

שיחת ג. מאירסון — סר א. קאנינגהאם (בירושלים, ב־17 בדצמבר 1947)[1]
Meeting: G. Meyerson — Sir Alan Cunningham (Jerusalem, 17 December 1947)

דין־וחשבון : אצ"מ S 25/22

ג. מ. פתחתי ואמרתי שהוא קרא לי כאשר היו לו טענות קשות נגדנו. הפעם יש לי טענות קשות. גם הוא הודיע וגם הממשלה הודיעה, שהיא אחראית לחוק ולסדר. אנחנו יודעים שאנחנו עומדים בנקודת פרידה, וקיווינו שבחודשים האלה, שעלינו לחיות יחד, תיווצר אפשרות של שיתוף והבנה. לא שכחת העבר. כל אחד רואה זאת כפי שגם הוא בוודאי רואה את זה: לכל צד יש טענות, אינני אומרת שאפשר לסלוח את העבר, אבל אפשר להניחו הצידה, וניפרד ברוח אחרת משהייתה. הדבר הראשון שקיווינו לו בזמן כזה הוא, שתהיה הבנה על שמירת סדר בארץ. שמחנו להכרזת הממשלה,[2] חשבנו שתבין שאין כישוב מעוניין בסדר ובשלום בארץ. למעשה זה למעלה משבועיים, שאין סדר ושלום בארץ. הפעילות העיקרית של הממשלה הייתה מכוונת להחליש את כוח העמידה של היהודים על־ידי חיפושי נשק ומאסרים כמעט יום־יום. על מאסרים בין היהודים אנו מקבלים ידיעות מדויקות, אך על המאסרים בין הערבים אנו יודעים רק מהעיתונות. אנחנו יודעים על 4—6 מאסרים של ערבים.

— פה התרתח ואמר למזכיר שלו, שיביא את המספרים. הוא אמר : אוכל לענות מיד.

[ג.מ.] אמרתי שהידיעות שלי באות מהעיתונות, יש לך בוודאי אחרות. אחרי שהביא לו את החומר, לא הוסיף כלום. אמרתי לו שמהיום הראשון — [יש] לי חומר ותמונות — המלה הכי רכה לציון התנהגות השוטרים היא ניטרליות. יש לי ידיעות על ציונים יותר גרועים. שוטרים וחיילים עמדו בזמן שהציתו חנויות, פגעו ביהודים, והם נהגו כאילו אין זה עניין שלהם. יש ידיעות על השתתפות אקטיבית. הם אינם חושבים שמתפקידם להתערב. יש עניין של התחבורה. הישוב העברי טעם טעם עוצר (הממשלה חשבה שהיא צודקת והטילה עוצר גם בימים האחרונים בהדר הכרמל). למה כל כך קשה להטיל עוצר על רמלה ואפילו להטיל עוצר שם ? [כך]. העבירו את התנועה דרך מסמיה וקרו שם אסונות, כפי שחזיתי מראש ואמרתי זאת למזכיר הראשי. השיעור שהערבים לומדים הוא שהממשלה לא די חזקה או לא רוצה להתערב. איך זה פועל על הערבים שיש חיפושי נשק יום־יום ? זה עידוד. מדוע ה־ Jewish Settlement Police מוכרחה לנסוע כך, שיהיה קל להרוג אותם ? מדוע דורשים מאתנו, שיהיה לנו אמון בביטחון, ששומרים עליו הלגיון הערבי, צבא עבר־הירדן, ומדוע השמירה בדרום בידי שוטרים ערבים רוצחים ?

59
1. בכותרת של הדין־וחשבון רשום : "לא ערוך".
2. בהודעה רשמית של ממשלת ארץ־ישראל מיום 10.12.1947 נאמר, כי הממשלה תמלא את תפקידיה בתחום שמירת החוק והסדר עד מועד סיום המנדט ; אם לא ייפסקו המהומות, תנקוט הממשלה אמצעים חריפים נגד מפירי החוק, יהודים כערבים.

אינני רוצה להיכנס לפרטים הרבים. שיבדוק את החומר. אנחנו רוצים להיות שותפים בבדיקה. בכל מקרה ומקרה האנשים שלנו עומדים בקשר עם הצבא והמשטרה; כל פעם קיבלנו תגובה מהמזכירות הראשית וגם מהמשטרה: אתם התחלתם. בכל מקרה אנו לא מוכנים לקבל תשובה זו: לא כשהיא באה מהערבים וגם לא מחוגי המשטרה.

באתי לשאול אותו: מה יהיה? היש אפשרות של קואופרציה או שהמגע בינינו יהיה בנקודה אחת, שהממשלה תחפש אצלנו נשק? הממשלה לא הצליחה להנהיג חוק וסדר. אינני יודעת מדוע. היו לי שלוש שיחות עם המזכיר הראשי. באתי לחברי ואמרתי: יש לי אמון, שהממשלה רוצה לקחת את הדברים בידיה; בימים האחרונים התעוררה המחשבה בי, שזה לא כך. אנחנו מול מתקיפים ערבים ומול פעולה של הממשלה. אנו במלכודת ואנו צריכים להתגונן נגד שניהם. אני מבקשת להגיד: היש תקווה שיחול שינוי? תכיר שהמתקיפים ערביים. עלינו להחליט באיזו דרך נלך.

בינתיים הביאו לו את החומר שהוא ביקש. יש מספר יהודים הרוגים — כ־96, ערבים — 106, וכן מספר פצועים ערבים העולה על מספר הפצועים היהודים.

— שאל: מה זה אומר? אם כי נכון שהערבים התחילו.

[ג. מ.] אמרתי: זה נכון שמספר הקרבנות הערבים עולה על היהודים. אך המספרים האלה לא אומרים כלום. צריכים לבדוק באיזה מסיבות נהרגו אלה. בהתקפה על שכונת התקווה האנשים שלנו הרגו מספר רב של ערבים: הם יותר בעלי יכולת. אך כל היהודים נהרגו על־ידי כך, שהערבים התקיפו אותם, הערבים נהרגו בזמן שהם התקיפו. התמונה הנשקפת מתוך המספרים מסולפת.

— הוא לא ענה. הוא קיבל את הדבר בתור שכזה. הוסיף: איך את יכולה לדרוש ממני התנהגות אחרת כשה"הגנה" יוצאת בשיטה של "הגנה תוקפנית" ושאתם עד עתה לא יכולים להשתלט על אצ"ל? זוהי המכה שלכם. כל הזמן זה cancer שאתם לא יודעים לעקור עד השורש, איך תקווי שאעשה איזה דבר? קיבלתם את המדינה היהודית שתהיה בעתיד. אני שמח לכך, "I sympathize", אני רוצה שתצליחו. איך אתם יכולים להצליח אם cancer, כזה בתוככם? גם ה"הגנה" מה היא עושה? גם היא עוברת לפעולות כאלה.

[ג. מ.] אמרתי לו: אתה גם פה חייב לבדוק את העובדות; מתי ה"הגנה" הודיעה על פעולות? עלי רובצת אשמה כבדה. המומחים אמרו לי אחרי המקרה הראשון בנגב, שעם בדואים אפשר לנהוג רק בדרך אחת, באו אלי ואמרו כי יש רק דרך אחת: לתת מכה כזאת, שתלמדם לקח. אמרתי: חס וחלילה. אולי זה רק מקרה? יש לי הרגשה שאני אשמה.

— הוא אמר: אולי זה היה יותר גרוע?

[ג. מ.] עניתי: אני נכשלתי, יש אסונות יום־יום.

— הוא אמר: אינני מאושר ממצב הנקודות שלכם בנגב.

ג. מ. אף אני כך, אבל אין לנו כל כוונה לעשות אבאקואציה. אני יודעת שנשלח לשם צבא, הצבא היה אמש פעיל, הממונה על השוטרים עושה פעולה טובה. אנו מרוצים לציין גם איזה דבר לטובה. בקשר להריסת האוטובוסים

ברמלה [3] אמרתי: באוטובוסים הללו הועברו כנופיות, מוכרחים ללמד אותם לקח.

— הוא שאל: ואפילו אם ייפגעו אנשים חפים מפשע?

[ג. מ.] אמרתי: אף שלנו אשר נהרגו היו חפים מפשע. הנה הבחור מרביבים המוכר לי, אמו עומדת להגיע ארצה בימים אלה ולא ראתה אותו זה שנים.

— הוא טען שנהרגו ערבים אף הם חפים מפשע. אין זה מצדיק. מה העולם יחשוב?

ג. מ. אנחנו מוכנים לעמוד בפני בית־דין עולמי על התנהגותנו. אותנו הרגו ורצחו. אנו לא נוכל לא לעשות שום דבר — זה לא. מאף עם לא דורשים שמול התקפות יעמוד בחיבוק־ידים. מי ידרוש זאת מאתנו? אני בטוחה שהמשפט המוסרי נגדנו לא יהיה לרעתנו. נתגונן, ובפירוש לא רק כשמתקיפים, ואם ייהרגו עשרות ערבים, זה הוא בדיוק מה שאנחנו רוצים. בבית שאן בחורים שלנו עצרו אוטובוס ונאמו נאום, ואין להסתפק בזה כאשר בנו ישלחו אש.

אתה מדבר על אצ"ל ושטרן — אתה יודע את דעתי עליהם. מה שהם עושים עכשיו זה סכין בגב הישוב, אך אף הם חיכו שבוע ולא עשו כלום. כבר אמרתי זאת למזכיר הראשי.

— הוא אמר: הארץ הזאת מלאת חשדות ומלאת אנשים נושאי נשק, וקשה לעשות ריאוריאנטציה במשטרה כאשר היו מותקפים אפילו על־ידי ה"הגנה".

ג. מ. כאשר היה לממשלה חשד, שה"הגנה" התקיפה את המשטרה, עשו חיפוש בבית הסוכנות ושלחו את ההנהלה ללטרון.[4] ארגון הכנופיות וחלוקת הנשק לערבים, כל זה נעשה מטעם הוועד הערבי העליון — אך אין חיפושי נשק אצל הערבים. באם יש, אנחנו לא יודעים מזה שום דבר.

— כאן שאל: האם את מציעה, שיהיו חיפושי נשק אצל יהודים וערבים?

ג. מ. לא.

— הוא אמר: אנו נאסור אנשים מזוינים בזמן התקפה, ערבים ויהודים.

ג. מ. אבל כוחות הממשלה באו אחרי המקרה והחיפושים רק אצל היהודים. מדוע אין אתה יכול לחפש נשק בעזה, כשידוע שיש נשק ומרכזי כנופיות, בזמן שאתה מחפש בנגב?

— הוא אמר: לא אמרתי שנחפש, אבל אאסור ערבים כשאמצא אותם בזמן התקפה.

ג. מ. האם זה התפקיד? לא למנוע התקפה? יש נשק בעזה, בבאר שבע, הנועד להתקיף יהודים.

— הוא שאל: לעשות חיפושי נשק רק אצל ערבים, זוהי הצעתך?

ג. מ. בדיוק. באם יהודים יתקיפו את הערבים, תחפש אצלם. אלה הם הדברים שבגללם נוצרת החשדנות. עד לפני ימים אחדים האמנתי, אך מתעורר ספק — מה המדיניות, מה הכוונות?

— הוא אמר: תאמיני, אינני יודע כמה זמן נישאר בארץ, אולי רוצים אתם שנלך יותר מוקדם, אז יהיה לכם חוק צבאי, אינני מאחל לכם דבר זה. אני רוצה

3. בליל ה־12/13 בדצמבר חדרה חוליה של ה"הגנה" לרמלה וחיבלה בתחנת־דלק ובשני מוסכים. הוצתו 15 כלי־רכב.

4. ביוני 1946.

לשמור, שיהודים לא ייהרגו. אני בודק מחדש את כל ענייני הביטחון, באופן מיוחד את רמלה, אך אינני רוצה שזה ייוודע. דיברתי עם ה־ Inspector General ונכנסתי לפרטי־פרטים. יכול להיות שהדברים מצד המשטרה לא היו לגמרי בסדר. קשה להם, אבל הם בחורים טובים, אני מקווה שהמצב הולך והוטב. ישנם "better Arabs". יש לי ידיעות כאילו יש איזה מאמץ מצדם. אני מקווה שהדבר שוקע, תנו לי להשתלט על הדבר. הנני מוכן לקבל כל מיני הצעות, גם בעניין ה־ Jewish Settlement Police הבו לי הצעות קונקרטיות. הנני בודק את עניין בן שמן.[5] בן־גוריון אמר לי: אני מבין שאתה לא יכול להכיר ב"הגנה", אבל יש הבדל בין הכרה פומבית ובין תפישה.

ג. מ. זהו כוח מאורגן המעוניין בסדר ושלום בארץ. אני מודה לך על זה, שאתה שמח על הכרזת המדינה העברית. יש לנו תפקיד גדול, לא מעט שילמנו לזה, עוד להבא יש זמן חמור. אנחנו מעוניינים ראשונים בשלום בארץ, והכוח הצבאי שלנו זהו ה"הגנה". בין הכרה פומבית לחיפושי נשק יש הבדל רב.

— הוא העיר: אסרו אנשים רק כאשר השתתפו בפעולות עם נשק.

ג. מ. היו גם מאסרים וחיפושים בלי פעולות.

— הוא הוסיף: אמרתי שאינני יכול להכיר את ה"הגנה", אך הכרנו במקשרים עם ה"הגנה"; אם נעבוד יחד, נשתלט על המצב. הנני מבקש שלא יהיה בימים הקרובים מעשה של תגובה. נדמה לי שהסוכנות לא אמרה שום דבר נגד המעשים של אצ"ל.

ג. מ. אמרנו. גם אני אמרתי דברים כאלה באסיפה גדולה בשבת.[6] הדובר אמר את זה אף הוא.

— אני מקבל את זה.

ג. מ. היו לי רגעים שהרגשתי, שאין לנו ברירה אלא לצעוק לעולם. אנשים לחצו עלי שאלך ואגלה ב־ press conference, שייוודע לעולם. יש עלי לחץ. חשבתי "אנו במלכודת". אם במשך הימים הקרובים לא תבוא הטבה, אנחנו נהיה מוכרחים לצעוק לעולם כולו.

— הוא אמר: אינני מפחד, לא איכפת לי.

ג. מ. אינני אוהבת לעשות כך, אבל תדע לך שכך יהיה. אך אודיע לפני כן.

— הוא אמר: אודיע שקיבלתי אותך לפי בקשתך, דיברנו על ענייני ביטחון, הבאת דרישות, הבטחתי להתעניין בהן.

ג. מ. אם לא תהיה הטבה, אני אודיע לך קודם ואודיע על כך לעולם כולו.

— הוא אמר: הנני מבקש ממך, שנעבוד יחד. את רוצה בזה, אני רוצה בזה. אני מקווה שיחד נשתלט על המצב. את יודעת שאני רוצה לשמור על חיי יהודים — זהו תפקידי הרשמי. אבל לא בתוקף תפקידי, אני רוצה שיהיה לכם יותר קל אחרי שנלך מכאן. צריך למצוא דרך של הבנה וקואופרציה עם ערבים. אני זקן ממך, יש לי יותר נסיון.

ג. מ. מחפשים דרך לשלום, בכל שעה, בכל רגע. אם שלום זה צריך לקום

5. ראה מס' 53, הערה 2.
6. ג. מאירסון נאמה בירושלים, באסיפה לכבוד מלאות 28 שנה ליסוד הסתדרות העובדים. בסיום דבריה קראה לביטול ה"פרישה" ולליכוד השורות.

במחיר של עצמאות, אין אנו רוצים בו; אבל מחוץ לזה — מתי לא רוצים בזה? הלוואי ונמצא ערבים שרוצים זאת.

— שמרי על אנשיכם. אינני יכול להגיד את הכול. הערבים אומרים אפילו, שאני משקר. אני אומר מה שצריך לערבים, את הלחץ עליהם אינכם יודעים. הנני מוכן לבדוק כל מקרה שיש לכם טענה.

ג.מ. רק בזאת אנחנו רוצים, ומוכנה אני לחכות ימים אחדים. נכון, זו ארץ של ספקות וחשדנות.

הערות:

1. לפני כן הזכיר לי: את פעם אמרת, שגוי לא יכול להבין ליהודי. אני אומר לך, שיהודים אינם מסוגלים להבין ערכה של התאפקותם של הכוחות שלנו נוכח הפרובוקציה של השנתיים האחרונות. אמרתי: זה לא נכון, שלא ידענו להעריך, ציינו את זאת לא פעם. יודעים זאת.

2. על הלגיון הערבי: הוא העיר — שמעת שהם אמרו, שהם יצאו במידה שאנחנו נצא.[7]

ג.מ. זה לא מספק אותנו, אין לנו אמון במקום שחיל־הספר, הלגיון הערבי, שוטרים רוכבים ערבים במדבר שומרים עליו.

3. בעניין בן שמן — אמר שיש חקירה. הדבר טרם מוכן, בודקים מחדש.

4. בעניין שמירה על פקידים: אמרתי שלא יכולתי לקבל אחריות על כך, שהאנשים ילכו לעבודה. לפי דעתו הפחד מופרז. טענתי שאפילו הידידים הערבים מזהירים — אולי אזהרה זו היא מזימה. הוא סיכם שגם עניין זה בודקים.

את הנקודות הקונקרטיות אעלה על הכתב ואשלח לו.[8]

60

ג. מאירסון אל סר א. קאנינגהם (ירושלים) [1]

G. Meyerson to Sir Alan Cunningham (Jerusalem)

S 25/22 העתק: אצ"מ

[Jerusalem], 17 December 1947

Dear Sir Alan,

In the course of our interview this morning,[2] I referred to several security matters on which, I submitted, urgent action should be taken. I should like briefly to specify these points and one or two others which I had no opportunity of mentioning:

7. ראה מס' 53, הערה 6.
8. ראה מס' 60.

60

1. מתשובת סגן המזכיר הראשי על מכתב זה מתברר, כי הוא הודפס מחדש ונוסף בו סעיף תשיעי, שאינו נמצא בהעתק שבתיק. הנוסח הסופי של המכתב, שנשלח ב־18 בדצמבר, לא נמצא. (ראה הערה 4 להלן).
2. ראה מס' 59.

1. The refusal of the Police authorities to permit the Jewish Supernumerary Police to make use of the armoured cars which were provided by the Jewish Agency during the 1936–39 troubles is, in our view, the cause of the carnage which occurred on the Hebron Road, at Beit Nabala and in the Negev. The position in the Negev has become extremely serious in the last few days, as Your Excellency is aware, and we are most anxious to afford the maximum protection to our settlers and the Jewish Settlement Police travelling there.
2. The experience of the past fortnight shows that the presence of units of the Arab Legion and the Trans-Jordan Frontier Force in Jewish areas constitutes a danger to public security. It is urged that they may be withdrawn forthwith from these areas. The recent conduct of the Arab Camelry Corps in the Negev had also given rise to serious apprehensions.
3. There is urgent need for security measures to ensure the safety of road transport, especially on the Jerusalem–Tel Aviv Road — more particularly in the Ramle–Lydda area.
4. Police searches for Haganah arms and arrests of members of Haganah on defence duty should be discontinued.
5. Desertions of Arab Temporary Additional Constables with their arms have of late assumed most disturbing proportions.
6. Immediate steps should be taken for the construction of urgently needed security roads such as the planned road from Rishon [le-Tzion], to Holon and from the Hatikva Quarter to Mikve Israel. The latter, I understand, is being held up upon demand of the Mayor of Jaffa.[3]
7. Effective protection should be afforded to the Jewish personnel in Government employ. We suggest Jewish guards in addition to those employed at present.
8. A further point which I had no opportunity of mentioning this morning is the urgent need for a rectification of the "Mishmar" area by the inclusion within it of the Jewish quarters of Karton, Ezra and Wolowelsky on the Jaffa–Tel Aviv border. These are important commercial and industrial centres which, if not so included, would almost certainly be evacuated. The Tel Aviv Municipality is very

3. י. הייכל.

much apprehensive that it may be faced with the problem of having to accommodate another 500 refugees and numerous business firms from the border quarters unless they are included in the area of the "Mishmar".[4]

Yours sincerely, G. Meyerson

61

נ. גולדמן אל מ. שרתוק (ניו יורק)

N. Goldmann to M. Shertok (New York)

העתק: ג"ו

Secret and Personal *London, 18 December 1947*

My dear Moshe,

I would like to report on a conversation[1] I had a day or two back with my friend at the U.S. Embassy.[2] It was a long talk, and he was rather frank. He discussed first with me the question of the *Aliyah B* boats, and gave me a very earnest warning about the danger this continuing immigration would be for us. He told me that Marshall feels very strongly about it. At the time I saw him, I told him in good faith that the boats would probably not sail anyway;[3] but I am now afraid, in the light of what you told me on the telephone, that I shall appear as having deceived him about this. The more I think about it, the more I am convinced that we are making a fatal mistake, which will have unforeseen and disastrous consequences for us.

I am cabling to-day to B[en] G[urion] stating my strong objections, and I hope there may still be time to get something done to stop the boats leaving.[4]

4. פוקס־סטרנגווייס ענה על המכתב הזה אך ב־2.2.1948 (אצ"מ S 25/7725). בתשובתו על סעיף 8, דחה פוקס־סטרנגווייס את הבקשה להרחבת איזור משמר־העם. הוא הוסיף כי לא הובנה הטענה בדבר הצורך לפנות את השכונות המוזכרות אם לא ייכללו בתחום משמר־העם, וזאת לאור העובדה כי הממשלה הסכימה להקמת המשמר על סמך הקביעה המפורשת שמטרתו העיקרית היא לסכל הפרות שלום על־ידי יהודים ולא לנהל פעולות נגד ערבים. (השווה מס' 2, הערה 5). פוקס־סטרנגווייס ביקש לאשר כי אין כוונה לשנות את הגדרת תפקידו של משמר־העם. אשר לסעיף 9, (שאינו כלול בהעתק שנמצא — ראה הערה 1 לעיל), כתב פוקס־סטרנגווייס, כי הפעלת משטרה מעורבת בריטית־ערבית בצד הערבי של גבול יפו—תל אביב יש לה השפעה מייצבת ואין כוונה לבטל הסדר זה לעת־עתה.

61

1. לינטון הבריק אל ג. מאירסון תמצית של תוכן השיחה ב־22.12.1947 (אצ"מ S 25/1700).
2. לואיס ג'ונס.
3. השווה מס' 58.
4. ראה מברק ברודצקי ולינטון אל בן־גוריון, 18.12.1947 (אצ"מ S 25/1700). במברק הוצע להביא את השאלה להכרעה בהנהלת הסוכנות היהודית.

In this connection I would like to report to your briefly [.....][5] about a remark of Marshall's at a Staff Meeting here in London;[6] he expressed himself as thinking that the U.S. Government may have made a mistake in supporting partition. Dave[7] is sailing tomorrow, and will see you next week in New York. In the light of this attitude of Marshall's, it would be more than foolish of us to antagonise him further with regard to this immigration matter, on which he feels so strongly.

I then raised with my friend the question of equipment from the U.S., but found that he took a very negative position. The State Department is definitely against giving us any equipment, and especially any heavy equipment, on the ground that our having heavy equipment in Palestine would be a provocation to the Arabs. He said that either we rely on the U.N. for protection against the Arab States, and leave it to the Security Council, or, if the Security Council will not or cannot protect us, then we must admit that with or without equipment we could not defend ourselves against concerted attack by the Arab States. For dealing with troubles in Palestine itself, we should not need heavy equipment. I naturally argued our case fully, and gave him all the facts, but I got only a clear indication that there is no willingness, at least in the State Department, to help us in this respect.

He was equally doubtful about the possibility of getting any financial help now from the U.S. Government.[8] I wanted you to know all this, so that you may be fully informed with regard to the State Department's line of thought.

I shall see my friend Hector[9] this afternoon, and will let you know about the talks afterwards. I doubt if there is any purpose in my trying to see Hector's boss[10] if the decision with regard to the boats still stands, as this is bound to be the basis of any discussion with him, and I do not want to appear as having fooled him. But I will be in a better position to judge of this after my talk this afternoon.

With best regards, I am Yours,

N.G.

5. מלים אחדות לא הודפסו כאן.
6. משלחת אמריקאית בראשותו של מזכיר המדינה מארשאל באה ללונדון בנובמבר 1947 כדי להשתתף במושב החמישי של מועצת שרי־החוץ.
7. צ׳ארלס דוד גינסבורג שותף בחברת עורכי־הדין גינסבורג, לוונטאל ובראון. ב־1947 היה חבר נציגות ארצות־הברית בוועדת החווה האוסטרי ויועץ במשלחת למושב החמישי של מועצת שרי־החוץ.
8. השווה מס׳ 69 והערה 7 שם.
9. ה. מקניל, השר הזוטר (Minister of State) במשרד־החוץ הבריטי וחבר המשלחת לעצרת הכללית השנייה של האו״ם. על שיחת גולדמן עמו ראה מס׳ 73.
10. שר־החוץ בווין.

62

ח. ברמן [1] אל ג. מאירסון
H. Berman to G. Meyerson

מקור: אצ"מ S 25/6661

ירושלים, 18 בדצמבר 1947

בשיחה עם הקונסול הפולני, ה' זנפט,[2] ספר לי הלז, כי הוא קִיבל מברק סודי בן 250 מלה מהצירות הפולנית בלונדון, ובו הודעות ושאלות דלקמן:

א. אנשי הסוכנות מנהלים משא-ומתן עם הממשלה האנגלית על הקניית סטטוס של דומיניון אנגלי למדינה העברית. (בפגישה שנייה הכחשתי בפניו את הדבר).

ב. יש משא-ומתן, כאילו, על מתן בסיסים צבאיים לאנגלים במדינה העברית. הכחשתי זאת במקום.

ג. קיים משא-ומתן על כניסת המדינה העברית העצמאית לגוש השטרלינג.

בכלל יש להדגיש, כי בימים האחרונים מורגשת עצבנות מה בין הקונסולים של הארצות הסלביות ביחס לאפשרות של השלמה עם האנגלים, דבר אשר, כפי הנראה, לא לגמרי לפי רוחם.

הקו אשר אני נוקט בו בשיחותי על נושא זה הוא — של: "אנחנו נהיה מדינה קטנה. כל שאיפותינו ומאוויינו הם לחיות בשלום עם כולם, לא ליפול תחת השפעת מדינה זרה ולא לתת לאף-אחד להשתלט עלינו, בין שלטון כלכלי ובין שלטון פוליטי."

חיים ברמן

63

ח. ברמן אל ג. מאירסון
H. Berman to G. Meyerson

מקור: אצ"מ S 25/6595

ירושלים, 19 בדצמבר 1947

ביקרתי אצל הקונסול הכללי הצרפתי.[1] מסרתי לו אינפורמציה על המצב. השתדלתי להבהיר באריכות את קו-הפעולה אשר בה נקטה ה"הגנה" מאז פרוץ המאורעות: לא צריך להיווצר הרושם, כי זו חולשה או חוסר תכנית, זהו רצון להימנע משפיכות-דמים, אשר ייתכן ואפשר יהיה למנעה. קיווינו כי הממשלה

62

1. ח. ברמן (רדי), מזכיר המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית.
2. מדובר ב ס ג ן הקונסול הפולני, ו. זנפט-ליסובסקי.

63

1. ר. נוויל.

תעשה את המוטל עליה ותשמור על הסדר — אולם טעינו. כעת מתברר יותר ויותר, כי למעשה עשו האנגלים יד אחת עם הערבים, ועלינו לנהל כעת מלחמה בשתי חזיתות וכו׳ וכו׳. האדמיניסטרציה הממשלתית מבטיחה לפעול, אולם התוצאות אינן משביעות רצון. העובדה שאצלנו מחפשים ומחרימים נשק ואוסרים את חברי ה״הגנה״ בזמן שבערבים לא נוגעים — מעמידה אותנו במצב קשה ומוזר. צריך שהעולם ידע זאת וצריך שהממשלות אשר נתנו ידן לפתרון שאלת ארץ־ישראל יקבלו תמונה ברורה מפי הקונסולים שלהם היושבים כאן. יש לנו צורך בנשק, יש הכרח לזרז את בוא ועדת הביצוע, ובמקרה שזה לא ניתן מבחינה טכנית, הרי לפחות — משקיף מטעם האו״ם.

הקונסול, נאמן לדעתו מאז, מנסה להוכיח ולשכנע כי אין האנגלים חושבים כלל לעזוב את ארץ־ישראל. בכל הכרזותיהם הוא מוצא סימוכין לדעתו זאת. הם יעשו הכול כדי להוכיח לעולם, כי אין תכנית החלוקה ניתנת לביצוע, כי זה כרוך בשפיכות־דמים בלתי פוסקת וכו׳ וכו׳, שלא נשלה את עצמנו באמונת שווא, שאפשר יהיה להסתדר אתם. ההכרזה האחרונה בלונדון, שוועדת המטבע הארץ־ישראלית יכולה להתקיים גם אחרי גמר המנדט — מלמדת משהו.[2] למזלנו, היחסים בין מדינות ערב השונות הם לטובתנו (וכאן הפלגנו לניתוח ארוך על המצב בעולם הערבי). לדעתו, אנו צריכים לפתח את דבר הסכסוך בין עבדאללה לבין המופתי ולהעביר את עיקר התעניינות העולם לכך; זה יראה לפוליטיקאים, כי הסכסוך איננו יהודי־ערבי.

רואה קשיים גדולים בהבאת נשק כל עוד האנגלים נמצאים כאן, אבל בטוח שנמצא דרך להסתדר.

כבר כתב כמה דינים־וחשבונות לממשלתו על המאורעות ועל התנהגות הממשלה. ציטט פסוק אחד מהדו״ח הראשון לאחר פרוץ המאורעות במרכז המסחרי בירושלים, בערך כך: בזמן שעל כל פעולה או חשש לפעולה מצד טרוריסטים יהודים היו מכריזים עוצר מיידי, הרי נתנו לערבים אפשרות להשתולל ימים שלמים, כאשר אפשר היה להפסיק את כל העניין ברגעים ספורים על־ידי שלוש מכוניות משוריינות. את זאת הוא כתב בתור עד־ראיה ולא בתור עד־שמיעה.

הצעתי לו שיפנה לממשלתו, בתור אחת מאלה אשר תמכו בתכנית באו״ם, ויסב את תשומת־לבה למצב הביטחון המתערער בארץ־ישראל. דבר זה עלול לגרום לקשיים גדולים לעבודת הוועדה בבואה לארץ להתחיל בביצוע. באם כרוכים בדבר קשיים טכניים שאין להתגבר עליהם, או אז יבוא נא לפחות משקיף

2. מועצת המטבע הארצישראלית (Palestine Currency Board), שמקום מושבה היה בלונדון, הנפיקה את המטבע הארצישראלי ופיקחה עליו. מטעם משרד־האוצר הבריטי הוצע, שהמועצה תמשיך לפעול גם לאחר תום המנדט, ללא שינוי בהרכבה ובסמכויותיה (פרט לשיתוף משקיף מטעם ועדת האו״ם לארץ־ישראל בדיוניה), וזאת, אולי, עד שיקום האיחוד הכלכלי בין המדינה היהודית והמדינה הערבית. ראה תזכיר של הסוכנות היהודית מיום 10.3.1948 (93.03/94/7) ותזכיר של או. גאס מיום 15.3.1948 (אצ״מ Z 5/1466) — שם גם ביקורת על הצעה זו ומניעיה, וניתוח מגרעותיה — בעיקר מבחינת שליטתה של המדינה היהודית בהכנסותיה במטבע זר. ראה גם הנחיות או טיוטת הנחיות — כנראה ממשרד־האוצר הבריטי למשלחת הבריטית באו״ם — ללא תאריך (״הודפס 12.1.1948״), אצ״מ S 25/8945.

מטעם מזכירות או"ם, אשר יראה וירשום את תעלולי האנגלים ואולי אף יצליח להשפיע לטובה.

הקונסול קיבל ברצון את הצעתנו והבטיח תיכף־ומיד להתקשר ברוח זו עם ממשלתו.

לאחר תום חלק זה של השיחה, סיפר לי דברים שונים מפעולת הקורפוס הקונסולרי כאן. מתברר, כי היתה הצעה בין הקונסולים להיפגש אחת לשבוע לשם חילופי אינפורמציה והערכת המצב בארץ. איש שיחי התנגד לכך מפאת אי־האפשרות להיפגש עם הקונסולים הערביים וכן מפאת אי־הרצון לדון בעניינים אלה עם באי־כוח הארצות הסלביות. בעובדה מתקיימות פגישות סדירות בינו לבין הקונסולים הבלגי והאמריקני, והוא רואה בזה ברכה.

[....][3]

חיים ברמן

64

הנהלת הסוכנות היהודית בארץ־ישראל אל מ. שרתוק (ניו יורק) [1]

The Jewish Agency Executive in Palestine to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן J416N/97
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1700
נוסח נכנס: 93.01/2180/6

Tel Aviv, 20 December, 1947

Have impressed strongly our people Rumania views Executive London, U.S.A., Jerusalem,[2] but they informed us: 1) They can under no circumstances delay sailing. 2) They will announce that they acted against /instructions/ central Jewish authorities because thousands of people involved gave up employment and homes since October. 3) Our people Rumania entreat us believe they have no desire go against decisions Executive, forced to do so result circumstances as event cancellation sailing many liable arrests and thousands may face military trial for deserting. 4) They also fear large number suicides among refugees. 5) Rumania authorities urge immediate departure. Utmost being done delay departure and low speed ships *en route*.

Executive

3. החלק האחרון של התעודה, הכולל דיווח של הקונסול הצרפתי על עמדותיהם של הקונסול הכללי האמריקאי בירושלים (ר. מקאטי) ושל הקונסול הכללי הבלגי (ז'. ניואנהויס — Nieuwenhuys), לא הודפס כאן.

64

1. מברק זהה נשלח אל נ. גולדמן ואל ז. ברודצקי בלונדון.
2. מדובר בהפלגת ה"פאנים". ראה הערת־עורך, עמ' 19; מס' 6, הערה 4; מס' 61.

65

א. ששון אל מ. שרתוק (ניו יורק) [1]
E. Sasson to M. Shertok (New York)

דין־וחשבון מוברק
נוסח נכנס : 93.03/2267/26

Jerusalem, 20 December 1947

Among the secret resolutions on Palestine adopted at the Arab League meeting in Cairo last week,[2] are the following:

1. To establish Headquarters in Syria for an all-Arab military committee. Training camps, military arsenals and medical supplies shall be set up in Syria. Senior military commanders of all the Arab States shall participate in this military committee, which will direct military and terrorist activities in regard to Palestine on the basis of mutual agreement. The committee will act in consultation with the Syrian and Lebanese defence ministers.

2. To establish Syria and Lebanon as the first centres for the concentration of volunteer doctors and nurses; and to set up permanent and mobile hospitals for the treatment of casualties brought from Palestine.

3. To embark on planned and organised military operations and terrorism in place of the current outbreaks. The plans shall conform with the withdrawal of British forces from Palestine. Terrorism shall be planned with a view to spreading and dispersal of the Jewish defence forces by creating numerous fronts inside Palestine in order to enable military action to achieve its aims in the minimum of time and with the minimum of forces and casualties.

4. The official military forces of the Arab States will guard the hinterland along the frontiers. The forces will not, however, participate in action inside of Palestine as long as British forces are present there. Even after the withdrawal of the British forces, the official Arab armies will refrain from action inside Palestine, in the event that the Security Council sends an international force to Palestine. But if the volunteer Arab forces should suffer setbacks, or prove insufficient to overcome the Jewish defence forces and any international units, then a large part of the regular Arab army forces will be released from regular army duty and will go over to the ranks of the volunteers.

65
1. המברק, שאינו חתום, נמצא בתיק "מברקי ששון" (93.03/2267/26).
2. מדובר בהחלטות הוועדה המדינית של הליגה הערבית. ראה גם מס' 33 והערה 1 שם.

5. The seven Arab States shall provide funds on a proportional basis for the purchase of arms and medical equipment for volunteers to be sent to Palestine for military operations. (It is reported that an initial sum of £2,000,000 was indicated). Each state is to decide for itself the manner in which its share of these funds is to be raised, whether by imposing new taxes, increasing current taxes, or by direct allocation from its treasury.

It is not yet known whether Transjordan approved the above decisions; nor is it clear further whether the decisions are final or subject to ratification by the states and parliaments concerned.

66

א. אבן אל מ. שרתוק (ניו יורק)
A. Eban to M. Shertok (New York)

העתק: 93.03/2268/21

ניו יורק, 21 בדצמבר [1947]

משה יקירי,

נוסף על מה שמסרתי לארתור משיחתי עם נשיא מועצת־הביטחון ביום ו' שעבר, נזכרתי בפרטים הבאים:

א. מר ה[וד] התקשר עם כמה מחברי המועצה ובא לידי מסקנה, שהופעתנו בשעת ויכוח על ארץ־ישראל בטוחה לגמרי.

ב. חזר והדגיש, שאם יש איזו אפשרות שהיא להחיש את הרכבת הוועדה עד יום ל' בדצמבר, עלינו לנצל אפשרות זו בכדי שהמועצה בהרכבה הנוכחי תקבל את הוועדה תחת חסותה. בחודש הבא אנחנו מפסידים את הקשר הזה עם הנשיאות, נוסף על השינוי לרעה מהחלפת בראזיל בארגנטינה.

אני נוסע לשיקאגו היום לצרכי המגבית וההלוואה, וחוזר ביום ג' בערב.

שלום וברכה

אוברי

67

א. אבראל אל מ. שרתוק (ניו יורק)
E. Uberall to M. Shertok (New York)

מברק
נוסח נכנס : 93.01/2206/11

Prague, 22 December 1947 (19.15)

Competitor effectuating considerable deal these days. Please inform results intervention.[1]

Ehud

68

ג. מאירסון אל מ. שרתוק וא. קפלן (ניו יורק)
G. Meyerson to M. Shertok and E. Kaplan (New York)

מברק מוצפן 28/27
נוסח יוצא : אצ"מ S 25/1700
נוסח נכנס : 93.01/2180/4

[Jerusalem], 22 December 1947

1) /Following for Shertok/. Reliably informed opinion prevailing among British high officials withdrawal to be carried out suddenly, much earlier than announced. 2) Following for Kaplan. Reliably informed 7 million pound notes will be destroyed.

Meyerson

69

א. קפלן אל ו. תורפ [1] (ואשינגטון)
E. Kaplan to W. Thorp (Washington)

העתק : אצ"מ S 53/1765

Washington, 22 December 1947

Dear Mr. Thorp,

I wish to thank you and Mr. Ness[2] for your courtesy in meeting with me and my associates last Monday to discuss Palestine's financial

67
1. ראה גם מברק מאירסון אל שרתוק, מיום 19.12.1947, בדבר קניית נשק בצ׳כוסלו־בקיה על־ידי הסורים. (פירוט במברק). ג. מאירסון הציעה, שווייצמן יפנה בעניין זה אל י. מאסאריק, שר־החוץ הצ׳כוסלובקי. (אצ"מ S 25/1700).

69
1. ו. תורפ, עוזר מזכיר־המדינה לעניינים כלכליים.
התזכירים שצורפו למכתב זה נשלחו באותו יום גם אל פ. סאותרד (Southard), מנהל המשרד לענייני פיננסים בינלאומיים במשרד־האוצר האמריקאי. קפלן וגאס, היועץ הכלכלי של הסוכנות היהודית בוואשינגטון, שוחחו עם סאותרד ימים אחדים

and monetary problems. We have had the opportunity since then to meet also with several of the officers of the Export-Import Bank and the Treasury Department. Some ideas have crystallized, and we have thought it best to set them down in writing.

Two memoranda dealing with these matters are enclosed.[3] As you will note, one of them is a general description of the financial requirements of our Four-Year Plan of Resettlement and Development.[4] The other is responsive to the request of the Chairman of the Export-Import Bank[5] that we set down concisely the basic terms of the immediate credit that we suggest.[6]

I have ventured, in both of these memoranda, to emphasize particularly the decisive character of the needs for 1948, because only the United States Government can assist us to come through this crucial year with credit to the Jewish people, to the United Nations, and to the Palestine policy which has received the warm support of the United States. We anticipate an extraordinarily generous flow of contributions from world Jewry during 1948, but we shall also have to bear a large share of extraordinary State responsibilities without having, during these next months, any of the normal sources of public revenue.

I shall be obliged on Thursday to go to London for a few days to deal with some financial matters requiring attention there. It would be most helpful if you could communicate to me before then some indication, however preliminary, of the views of the State Department on the basic financial questions which we discussed last week and

קודם לכן. (ראה מכתב־לוואי באותו תיק). התזכירים נשלחו גם אל מנהל המשרד לענייני המזרח הקרוב ואפריקה במחלקת־המדינה (הנדרסון) ; קטע ממכתב־הלוואי אליו מובא ב־*FRUS*, 1947, V, p. 1317.

2. נ. ת. נס, מנהל המשרד למדיניות פיננסית ומדיניות פיתוח במחלקת־המדינה.
3. התזכירים מצורפים להעתק המכתב שבתיק. על שניהם חתם קפלן.
4. בתזכיר מוסברת התכנית הכלכלית לארבע השנים הראשונות של המדינה היהודית, שנקבעה, בקווים כלליים, על־ידי הסוכנות היהודית. מטרות התכנית : א) העלאת כ־400,000 יהודים לארץ־ישראל בתוך תקופה זו, וקליטתם. ב) שיפור רמת־החיים של האוכלוסיה הערבית. התזכיר סוקר את ההשלכות הכספיות של התכנית ואת ההכנסות הצפויות ממקורות פנימיים ומתרומותיהם של יהודי העולם, וצופה גירעון של 500 מיליון דולר. ממשלת ארצות־הברית מתבקשת לסייע בכיסוי חלק־הארי של גירעון זה — אולי, באופן חלקי, באמצעות מענקים, ובעיקר על־ידי הסמכה, שיתן הקונגרס לבנק ליצוא וליבוא, להעניק אשראי לטווח ארוך למימון מפעלי פיתוח של המדינה היהודית. כן הוצע שהבנק ליצוא וליבוא יעניק אשראי מוגבל לכיסוי הצרכים הדחופים של השנה הראשונה, וזאת עוד לפני מתן ההסמכה המיוחדת על־ידי הקונגרס.
5. ו. מ. מארטין.
6. בתזכיר זה ביקש קפלן אשראי בסך 75 מיליון דולר למימון צרכי הפיתוח הדחופים של השנה הראשונה. הוצע שהבנק ליצוא וליבוא יעניק אשראי זה לסוכנות היהודית, לתקופה של עשר שנים בקירוב, ושלאחר הקמת המדינה תקבל עליה זו את ההתחייבויות הנובעות מן המלווה.

which are dealt with more precisely in the enclosed memoranda. If advisable, I could come to Washington to see you at any time convenient for you.[7]

We are much concerned that the need for my going to London for a few days shall not delay matters. During my absence, you will be able to get any necessary information from Mr. Oscar Gass, who serves as Economic Adviser to the Jewish Agency.

Yours sincerely,

Eliezer Kaplan, Treasurer
Jewish Agency for Palestine

70

שיחת נציגי הסוכנות היהודית עם שר־המושבות ואנשי משרד־המושבות הבריטי
(בלונדון, ב־23 בדצמבר 1947) [1]

Meeting: Representatives of the Jewish Agency — Secretary of State for the Colonies and Colonial Office staff
(London, 23 December 1947)

דין־וחשבון : 93.03/2266/32

Secret *London, 23 December 1947*

Present: The Rt. Hon. A. Creech Jones — Dr. Brodetsky
Mr. J. M. Martin — Dr. Goldmann
Mr. Mathieson — Mr. D. Horowitz
Mr. Linton

LAW & ORDER

1) The first point raised was the question of law and order in Palestine. Dr. Brodetsky referred to the disturbing reports received

7. לא נמצאה תשובה על פנייתו של קפלן. גאס הודיע לו בסוף דצמבר או בתחילת ינואר, כי הנדרסון רק אישר את קבלת המכתב והתזכירים, אולם ה. גאסטון (סגן יושב־ראש של הבנק ליצוא וליבוא) הפיץ את התזכיר (כך) בין מנהלי הבנק והמ־ליץ על אישור הבקשה. גאס גם דיווח, שהבנק ימליץ כנראה לאשר את הבקשה למלווה בסך 75 מיליון דולר. (ראה מברק גאס אל קפלן, בלי תאריך, 93.01/2180/10. המברק נשלח אך ב־9 בינואר — ראה נוסח נכנס באצ"מ S 25/1701). ב־ *FRUS* מובאת תרשומת של ג. מריאם, ראש האגף לענייני המזרח הקרוב במחלקת־המדינה. מריאם הטיל ספק, אם אפשר לשקול ברצינות בקשת סיוע מסוג זה, כל עוד לא הושתת המצב המדיני בארץ־ישראל ובמדינות השכנות על בסיס איתן. אין להעלות על הדעת שהקונגרס והבנק ליצוא וליבוא יאשרו מימון למשטר עלייה שבסיסו רעוע ; היענות חיובית תגרור בקשות נוספות לסיוע כספי וגם, קרוב לוודאי, לנשק ולכוחות צבא (ראה *FRUS*, 1947, V, p. 1317). ראה גם מס' 159.

70

1. לינטון הבריק את תוכן השיחה אל ג. מאירסון ב־24.12.1947 (אצ"מ S 25/1700).

in London, which showed that the situation was deteriorating, and that the steps taken by the security forces were not very effective. The first Arab disturbances, the day after the U.N. decision, were not of a very serious character, and could have been settled by firm action on the part of the Police.

Dr. Brodetsky then referred to specific problems such as the fact that the roads had not been kept open, and that there had been undisciplined acts on the part of both police and troops. He realised that there was a background because of terrorist acts in the past, but that was all the more reason why care should be taken in regard to the discipline of the security forces now. Dr. Brodetsky then referred to special points: the absence of adequate escorts for convoys on the roads; the refusal to licence revolvers etc. for bus drivers; the prohibition, at first, of the use of armoured cars by Jewish Settlement Police, and later their restriction to the settlements; the danger of the continuing use of the Arab Legion and the Transjordan Frontier Force in Jewish areas; the arrests of Jews found defending themselves against Arab attack, and the searches for arms in Jewish quarters. He said that there should be a firm declaration by the Government against disturbers of the peace. There must be explicit orders to all ranks to maintain law and order, prevent attacks, take firm action against aggressors and not against defenders, to maintain discipline, and not to give way to private acts of retaliation. Secondly, he asked that the Jewish Settlement Police should be enlarged, and given wider use and powers. Thirdly, that every effort should be made to prevent infiltration of armed Arabs across the land frontiers.

Mr. Creech Jones said that the ultimate responsibility for law and order was of course in London, but the Palestine Government had general responsibility for maintaining law and order in Palestine. The security forces could only be organised in relation to the local situation. They had made their position quite clear: as long as the Mandate continued, they would be responsible for law and order; they had said so in Parliament, and the High Commissioner had indicated that the sternest measures would be taken, and that there would be no slackening off. Difficulties arose because of the uncertain conditions in Palestine, and the plans for implementing the political decision of the U.N. He had some difficulty in discussing with them the points of detail they had raised, because responsibility for them lay with the High Commissioner. These matters had best be dealt

with on the spot, with those who had knowledge of the situation and were going through the difficulties. He could only convey the views which had been expressed here by them. He thought that the Agency in Palestine should contact the High Commissioner on some of the points they had raised. He himself was keeping in the closest touch with the High Commissioner on this subject. He agreed that the situation had deteriorated and he was afraid it might deteriorate still further. They wanted to hold the position as tightly as possible and arrest any further deterioration. They had added difficulties because the two communities were not co-operating with the Administration, and there was a further complication due to the fact that the forces had to arrange for withdrawal. An additional difficulty was that everyone knew that the British Administration was coming to an end, and that this created psychological factors belonging to an interim period. Nonetheless, they would do their best to assure as good an administration as they could right up to the end. He would like them to know that the Arab community felt much as the Jews did. He had seen some of the Arabs the previous day, and they had said that the Jews were the aggressors and had asked for the right of defending themselves, and for protection. The Government was in a difficult position because the population was not with it. As regards arming the bus drivers, he had heard from experts that it was likely to do more harm than good. Generally he thought that instead of distributing more arms, it would be better if there were no arms at all.

At one stage of the Colonial Secretary's statement he said that the Haganah was mixed up with the Jewish Agency, and he had recently heard that there had been contacts between the Haganah and the terrorist groups. He spoke strongly against Jewish provocative acts, which increased the difficulties of the Security Forces.

A discussion ensued during which we reacted to some of the points raised by the Colonial Secretary, particularly his references to Jewish provocation and aggression acts. The Colonial Secretary finished by saying that he would put the proposals we had made to the High Commissioner and say how strongly we felt about them.

With regard to the Arab Legion, Mr. Creech Jones said, they had originally been brought in for guard duties, and were needed because of the shortage of manpower. When the British forces withdrew, there would also be a withdrawal of the Arab Legion. Both he and

the High Commissioner wanted so far as possible to have the Arab Legion stationed in places where their presence would not be likely to create difficulties. If we had any proposals with regard to particular positions, they might be taken up in Jerusalem. The Transjordan Frontier Force would, of course, [. . . . .][2] permitting Arabs to come into Palestine, armed or otherwise; they were as rigid with the Arabs as they were with the Jews in this respect.

IMPLEMENTATION COMMITTEE

2) We next raised the question of the Implementation Committee, and urged that they should be invited to come to Palestine as quickly as possible. The maximum time should be given them for preparing the machinery of administration, militias, etc. We drew attention to the fact that the U.N. had provided for the appointment of Provisional Councils of Government by April 1st. How could this be carried out if the Government adhered to the statement made in the debate that the Committee would only be asked to come out a short time before the termination of the Mandate?

The Colonial Secretary replied that they could not have duplication in authority. As soon as the Committee came to Palestine, they would try to apply the decision of the U.N. and there would be conflict between Arabs and Jews. He thought the Jews were taking a light-hearted view of the tasks to be taken over. There would have to be discussions on a whole complex of problems, and these discussions could not take place in Palestine. They should be held in London and New York before the Committee proceeded to Palestine. It would be grossly unfair, in his opinion, for the Committee to arrive in Palestine before these problems had been properly discussed. That was his personal view and also the view of the Government. Apart from this, the Committee was not yet in being; they were anxious that it should be constituted as soon as possible. They had worked out a timetable, with the 15th May as the focal date, and they would like to present this plan to the Committee as soon as possible. The feeling had been expressed in Parliament that the period before the termination of the Mandate should be shortened, and of course they would like to do that, but he was not sure whether it was possible. There should be as little overlapping with the British Mandate as possible. Some of the staff of the Committee could go out in advance

2. בטכסט המקורי חסרות כאן מלים אחדות.

מדינת ישראל
הגנזך והספרים

for preliminary work, so that when the Committee came to Palestine they could go ahead quickly with the execution of the plan.

Answering our questions about the arrangements to be made in regard to the appointment of the Provisional Councils by the 1st April, and the administration of law and order, the Colonial Secretary said that up to the 15th May they would be responsible; after that date responsibility would lie with the United Nations. There might be an overlap of two or three weeks. We pointed out that unless adequate arrangements were made well beforehand, chaos would result. After the 15th May, Jewish militias would have to be responsible for law and order in the Jewish area, and that needed preparations for which two or three weeks would not be enough. The Jewish militia would need equipment and training. Then time would also be needed for the preparation of the administration, and for the constitution of the Provisional Council.

The Colonial Secretary replied that the Committee could discuss in New York with both Jews and Arabs, the arrangements for the establishment of the shadow Councils.

Mr. Martin said that he had been given to understand that the Jews could prepare their militia in 48 hours. Dr. Goldmann replied that it was not only a question of manpower, but also of getting in additional equipment.

Mr. Creech Jones said that the Committee must discuss these problems with Jews and Arabs, and also with the British in America; if the Committee were satisfied that certain things had to be done by His Majesty's Government, they could make their representations to the British representatives in New York, and His Majesty's Government would see what modifications could be made. They preferred such discussions to take place in New York.

CYPRUS

3) We drew attention to the urgency of clearing the camps in Cyprus as quickly as possible, and before the end of the Mandate. We mentioned the great pressure of unauthorised immigration, and we thought it might be helpful if the clearance of the Cyprus camps could start early. The Colonial Secretary said that they were anxious to continue the trickle of immigrants from Europe — about half the quota was being used for that purpose. He could not say more than what they had said in Parliament, that Cyprus would be cleared before they withdrew, that is before the 1st August. He could not

make any other public declaration. He could assure them that they were aware of the problems and were considering them carefully. They did not want to hold that liability any longer than was necessary.

FREE PORT

4) We referred to the decision of the U.N. in regard to the freeing of a port and hinterland for immigration as soon as possible, and again stressed the importance of beginning as quickly as possible with a substantial regular immigration. Mr. Creech Jones said that the decision of the U.N. in regard to the date had created difficulties for them. They would have to discuss this problem with the U.N. Committee. A great deal would depend on the general timetable of withdrawal, which they desired to discuss with the Committee. The decision about the free port was connected not only with immigration, but also with the question of the infiltration of arms.

As we were leaving, the Colonial Secretary said that he had been seeing the Arabs, and if half what they told him was true, then we were going to have a very trying time. He begged us not to take it light-heartedly: sometimes he had read speeches made in Palestine which almost bordered on levity. They did not want to put difficulties in the way of the Jews, because they were aware of the heavy responsibility which they, the Jews, would have to shoulder. The ground must be prepared in advance by the U.N. Committee. They would like to see a smooth and effective transfer. If they, the Jewish Agency, had any difficulties, then they should put them to the Committee; if the Committee felt that Britain should do something, then the Committee would discuss it with the British Representatives in New York.

We asked whether the Colonial Office would be sending out people to New York, and Mr. Martin replied in the affirmative, saying that he would not himself be going, but Mr. Trafford Smith and some others would.

IJL

71

ג. מאירסון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
G. Meyerson to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 30/55
נוסח יוצא : אצ"מ S25/1700
נוסח נכנס : 93.01/2180/4

Jerusalem, 23 December 1947 (12.40)

United States Consul approached us regarding British reports alleging you said: Foreign policy Jewish state will be based on friendship with Soviet Russia."[1] Told him our reports your recent speeches contained no such statements. Suggest that you take early opportunity emphasising our friendship all countries. Could you find out source original story, which given great publicity by B.B.C. and leading British papers?

Meyerson

72

ש. ז. שרגאי [1] אל ג. מאירסון
S. Z. Shragai to G. Meyerson

מברק מוצפן —/13
נוסח נכנס : אצ"מ S25/1700

London, 23 December 1947

Following for Meyerson, Shertok. When in Warsaw met [O]lshewsky,[2] Berman.[3] Informed me Polish Government in future will give

71

1. ידיעה זו מקורה בכתבה שפורסמה בכתב־העת הבריטי *Economist* ב־20.12.1947, שלפיה אמר שרתוק, כי "ידידות עם רוסיה צריכה להיות עקרון־יסוד במדיניות החוץ שלנו." במברק לעורך ה"אקונומיסט" מן ה־21 בדצמבר הכחיש שרתוק שהוא אמר את הדברים שיוחסו לו, וכעבור יומיים הבריק שוב וביקש לשנות את נוסח ההכחשה הסתמי, כלהלן :
"While I consider friendly relations with the Soviet Union, as with other powers, most desirable, have never made statement attributed."
ה"אקונומיסט" פרסם את ההכחשה, בנוסחה הראשון, בגליון של ה־27 בדצמבר, ובהערת־העורך הוסבר שאת הדברים שצוטטו אמר מ. סנה והם יוחסו בטעות לשרתוק. (ראה מברקי שרתוק : אל ראוסון, מן המשרד הציוני בלונדון, 22.12.1947 ; אל עורך ה"אקונומיסט", 23.12.1947. שני המברקים בתיק 93.01/2206/12).

72

1. ש. ז. שרגאי, חבר הנהלת הסוכנות היהודית בלונדון.
2. י. אולשבסקי, מנהל המחלקה המדינית במשרד־החוץ הפולני. השיחה עמו התקיימה ב־19 בדצמבר והשתתף בה גם ש. לנגנס (Langnas), מנהל משרד העלייה של הסוכנות היהודית בווארשה. ראה גם מס' 316.
3. י. ברמן, סגן־שר במשרד ראש־הממשלה הפולני וחבר בפוליטבירו של המפלגה הקומוניסטית.

all assistance Palestine in international field. Said Slav bloc will insist upon implementation UNO decision. From April 1st, all emigration Poland will cease except Jews whose names submitted for Palestine by Jewish Agency or Government, to whose emigration there will not be obstacle. I promised not to publish new Polish emigration law. Letter follows.[4]

S.Z.

73

י. לינטון אל ג. מאירסון
I. J. Linton to G. Meyerson

מברק מוצפן —12/
נוסח נכנס : אצ״מ S25/1700

London, 23 December 1947

Following for Meyerson. McNeil advised Goldmann wait interview with Bevin until middle of January; he will also be able to take part. Bevin resigned to partition and thought establishment Jewish State not preventable. His Majesty's Government warned Arab States trouble might bring collapse their regime and leave Mufti sole control. He not believed likelihood outside Arab aggression. Though His Majesty's Government would discuss with Committee of Five, we could express our views to Cadogan and Colonial Secretary. Britain legal advisers regarded Mandate as single document for the whole of Palestine, therefore difficulty in piecemeal handing over and freeing ports immediately. Thought compromise possible regarding suggested earlier arriving Committee of Five Palestine. Was hopeful evacuation Cyprus would be carried out before the end of Mandate. Said Nuri Pasha[1] and Ibn Saud possibly (?) prepared accept partition, though former did not represent Iraq. Not believed Egypt likely to cause trouble.

Linton

4. המכתב לא נמצא.

73

1. נורי אל־סעיד, נשיא הסנאט העירקי, ולשעבר ראש ממשלת עירק.

74

מ. שרתוק אל א. אבראל (פראג)
M. Shertok to E. Uberall (Prague)

מברק
נוסח יוצא : 93.01/2206/12

New York, 24 December 1947

Staying Geneva Sunday *en route* home.[1] Inquire address from office Pino.[2] Come if you can. Nahum's friend[3] denies categorically anything been dispatched,[4] whole question under special consideration. Decision deferred till January. Suggest you ask see him my behalf, show him this telegram, transmitting my heartiest regards.

Moshe

75

מזכר מאת מ. שרתוק אל פ. ד. רוזוולט (הבן)
M. Shertok: Aide-mémoire for F. D. Roosevelt Jr.

העתק : 93.03/2268/21

24 December 1947

AIDE MEMOIRE

I. The problem is twofold:

(a) To obtain military equipment, in part immediately and in part after the withdrawal of British forces.

(b) To enlist the temporary services of two or three competent American officers who would be prepared to proceed to Palestine and advise on defence arrangements.

II. General Hilldring,[1] who was consulted early in December on the method of approach, advised that we go "to the very top" in the first instance, and work our way downwards, rather than the other way around. He foresaw that (a) would be more difficult than (b).

III. Prior to that, during the U.N. session, a statement was made by a representative of the Jewish Agency to the working group of

74

1. שרתוק יצא בסוף דצמבר לביקור קצר בארץ־ישראל. הוא חזר לניו יורק ב־9 בינואר.
2. פנחס גינזבורג, גזבר המוסד לעלייה, בג'נבה.
3. כנראה יאן מאסאריק.
4. מדובר בקניית נשק על־ידי הסורים בצ'כוסלובקיה — ראה מס' 67 והערה 1 שם.

75

1. מייג'ור־ג'נרל ג'ון הילדרינג, ב־1947 היה עוזר מזכיר־המדינה לענייני השטחים הכבושים. כיהן גם כיושב־ראש של ועדת־התיאום של משרדי החוץ, המלחמה והצי. היה חבר המשלחת האמריקאית במושב הסתיו של עצרת האו"ם ותמך בתכנית החלוקה. בדצמבר פרש ממחלקת־המדינה. שרתוק נפגש עם הילדרינג בתחילת דצמבר (ראה הס"י — א"א, 9.12.1947, אצ"מ Z 5/58).

four delegations (U.S., U.S.S.R., Canada and Guatemala)[2] to the following effect: The Jews regard an international force in aid of their defence of the Jewish State territory as most desirable. It is not for them however to say whether it is practicable, still less to bring it about. If the U.N. decide that this is impracticable, the Jews would not shrink from the responsibility of defending their State alone, but in that case they would expect help in terms of equipment and financial assistance to tide them over the initial period.

IV. The question was brought up twice with Mr. Loy Henderson and his assistants in the State Department. The reaction of Mr. Henderson was that the State Department would be ready to go into the question but that this would require considerable discussion. He intimated that one of the points to be examined would be whether the required equipment should be given to the Jews direct or whether the whole proposition should be transacted through U.N. channels; in the latter case, whether the U.N. Commission charged with the implementation of the partition scheme should not be considered as the competent organ to deal with the matter. Mr. Henderson explained that the embargo on the export of U.S. arms to the Middle East had been decided upon by Secretary Marshall months before it was published and that as a result of the embargo pending deliveries of arms to the Syrian Government had been stopped. He seemed to indicate, though this is by no means certain, that the embargo would not stand in the way of the delivery of arms for the protection of Palestine Jews, should this course be decided upon.

V. There was an exploratory talk with Messrs. Ohly and Leva[3] in Mr. Forrestal's department. Their reaction was that the matter, both as regards equipment and the sending of officers, would have first to be settled with the State Department, and only then could the military authorities take a hand. They assumed that unless the question of equipment could be brought within the framework of the discharge by the United States Government of its obligations as a member of the Security Council, then the matter would require Congressional authority. They asked whether the giving of arms to Jews would not involve the U.S. Government into giving arms to the Arab States. The answer, with which they seemed to be satisfied, was as follows: The Jews do not ask for any preferential treatment.

2. ועדת־העבודה לשאלות הביצוע — אחת מוועדות־העבודה של ועדת־המשנה שהכינה את תכנית החלוקה. (ראה מס' 1, הערה 5). שרתוק דיבר בוועדה זו ב־16.11.1947.
3. ג'. אוהלי ומ. ליווא, עוזרים מיוחדים בלשכת שר־ההגנה.

They ask for help in implementing a U.N. decision and in protecting themselves against those who defy it. Arms should be given to all those who cooperate, and withheld from the aggressors. It is one thing for the U.S. Government to say that they are not prepared to send troops to Palestine. It is quite another thing for them to deny arms to the Jews when they are attacked and ready to defend themselves.

VI. It was intended to raise the question with Assistant Secretary Armour in the State Department, but the interview with him which took place on December 12th was too short and left no time for this particular item.[4] Subsequently a letter was received from Mr. Armour, copy of which is enclosed.[5] In reply to this it will be indicated that the penultimate sentence is based on a misunderstanding and that no discussions of this nature are forthcoming in London. It will be stated that the matter brooks no delay and an opportunity to discuss it will be sought in the first half of January.

VII. A table summing up the requirements is attached.[6] Column 1 indicates the immediate needs, while Column 2 lists the quantities, the deliveries of which can or should be deferred till after the withdrawal of British troops. It is of course essential that the decision as regards deliveries under Column 2 should be taken well ahead of the deadline (August 1) so that no time should be lost in effecting the deliveries when the deadline has been reached.

VIII. As explained orally, the Jewish Agency would be prepared to pay for the equipment if it could not be obtained free of charge. The latter course will be preferable, but it might be easier to come to a practical arrangement on the former basis.

76

מ. פישר אל מ. סנה
M. Fischer to M. Sneh

מברק מוצפן —9/
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1700

Paris, 24 December 1947

Following for Sneh. 1) Re French attitude Security Council, officially negotiating with Bonneau, who told me he rebuked Syria's

4. ראה מס' 43 והערה 3 שם ; מס' 44.
5. ראה מס' 82, הערה 1.
6. הנספח אינו בתיק.

demand that France in Council should compensate attitude in Assembly. He will discuss matter with Bidault[1] and see me afterwards. In contact with several ministers, and Blumel[2] seeing Bidault, remitting memorandum. 2) Najar[3] and myself met unofficially Busson, President Bank of Syria Lebanon; informed us Middle East affairs here and Levant. He advocates Jewish–Arab understanding before Arab leadership bound to act following expensive preparations. He thinks on basis general welfare Middle East talks through Paris with Jamil Mardam[4] possible. He will submit idea next week. We pointed out understanding possible only on constructive basis, no [—] our side. 3) [. . . . .].[5] 4) Quai [d'Orsay] agrees my leaving North Africa January 20th.

Fischer

77

ח. וייצמן אל הנהלת הסוכנות היהודית בארץ-ישראל [1]

C. Weizmann to the Jewish Agency Executive in Palestine

מברק מוצפן —/17
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1700

London, 25 December 1947

Am greatly disturbed deterioration security position. Must do everything possible avoid, prevent, acts of retaliation however provocative others are *vis-à-vis* ourselves. Fully realize difficulties situation, grievances against Administration and security forces; nevertheless restraint absolute essential if we wish avoid disaster. Next 8 months before State established most critical and acts of retaliation may undo good so far achieved. I speak advisedly on definite information [—].[2]

76

1. ז'. בידו, שר־החוץ של צרפת.
2. א. בלימל, נשיא ה־Union Sioniste Française.
3. א. נג'ר, הממונה על ענייני הסברה בצרפת ובארצות דוברות צרפתית במשרד הסוכנות היהודית בפאריס.
4. ג'מיל מרדם, ראש ממשלת סוריה ושר־החוץ שלה.
5. משפט אחד לא הודפס כאן.

77

1. תוכן המברק גם נמסר במכתב של לינטון אל אבן מיום 24.12.1947 (ג"ו). לינטון ביקש, בשם וייצמן, למסור את תמצית הדברים לפליכס פראנקפורטר, "שיעביר אותם, אולי, בצורה סודית, לחוגים שבהם הם עשויים להועיל, לדעתו."
2. במכתב של לינטון (ראה הערה 1) כתוב: "... on definite information which he [Weizmann] had received."

Rumoured sailing ships from Constanza may equally cause gravest difficulties.

Weizmann

78

א. הייט[1] אל ח. ברמן
U. Heydt to H. Berman

מקור: אצ"מ S 25/6648

London, 25 December 1947

Dear Haim,

I make use of your kind suggestion to apply to you if I need any assistance. We here think that the time has come to change the general trend of our information work and stress our constructive efforts to establish the State rather than our traditional grievances and complaints. For this we need, however, much more information both on what is being prepared in the line of blueprints and of what is going on day by day in the various fields of political, organisational and administrative work. I would be glad if you could let me have material on these questions. Although I know that at present security is the main problem, I think that we here should lay the stress on the questions I mentioned. If George Pape[2] too can help in this respect, please forward my letter to him.

Rowson,[3] who is about to leave London, will give you any information you would like to have on the situation here.

Many regards, yours

Uriel Heydt

על הכתיבה בלשון האנגלית, הסליחה אתך.

אוריאל

78

1. א. הייט (הד), ממשרד הסוכנות היהודית בלונדון.
2. ג. פפה (פלטי), סגן מנהל לשכת ההסברה של הסוכנות היהודית בירושלים.
3. ש. ראוסון (רוזן), עד סוף 1947 — מעובדי משרד הסוכנות היהודית בלונדון. מת־חילת 1948 — חבר מזכירות המועצה המשפטית של ועדת המצב.

79

תזכיר מאת הסוכנות היהודית [1]

Memorandum by the Jewish Agency

S 25/5176 תזכיר : אצ"מ

Jerusalem, 26 December 1947

THE SITUATION IN PALESTINE

1. By a resolution passed on 29th November 1947, the General Assembly of the United Nations recommended the establishment in Palestine of independent Arab and Jewish States and of a special international regime for the City of Jerusalem. In conformity with the terms of the resolution (Part I, section B, para 1), a Commission was set up to take all steps preparatory to the independence of the two new States.

2. Part I, section B, para 2 of the resolution includes the following clause: "The Mandatory Power shall not take any action to prevent, obstruct or delay the implementation by the Commission of the measures recommended by the General Assembly."

3. The Commission, in accordance with para 4 of the same section of the resolution, is to "select and establish in each State as rapidly as possible a Provisional Council of Government", a step which it is envisaged will be completed by 1st April 1948.

4. The Jewish Agency understands that the United Kingdom, as the Mandatory Power, is working towards a termination of the Mandate by 15th May 1948 and has intimated that it would be undesirable for the United Nations' Commission to arrive in Palestine before 1st May 1948, on the ground that matters would be needlessly complicated by the simultaneous presence in the country of two separate governing authorities.

5. Under these circumstances, it is understandable that no great speed is being shown in the appointment of the five members who are to compose this Commission.

6. The Jewish Agency is of the opinion that the arrival of the Commission in Palestine should be expedited, so as to enable it, in accordance with its mandate, to "establish in each State as rapidly as possible a Provisional Council of Government." Under the arrangement favoured by the Mandatory Power, this could not be achieved

79
1. התזכיר הזה נשלח לקונסול הכללי של ארצות־הברית בירושלים, שנתבקש להעבירו אל ממשלתו. (ראה *FRUS*, 1947, V, p. 1326, n. 1).

by 1st April 1948, and the Commission would be bound, under Part I, section B, para 4 of the resolution of 29th November 1947, to "communicate the fact to the Security Council for such action... as the Security Council may deem proper."

7. It is the view of the Jewish Agency that, by favouring such a course, the Mandatory Power is, in fact, acting in a way that will "obstruct or delay the implementation by the Commission of the measures recommended by the General Assembly", contrary to the provisions of Part I, section B, para 2 of the resolution of 29th November 1947.

8. The adoption by the General Assembly of the United Nations of its resolution of 29th November 1947 was followed almost immediately by Arab attacks on Jews and on Jewish property. These attacks have continued daily, with varying intensity, ever since. During the past four weeks hundreds of lives have been lost by acts of violence, and material loss has been caused which, though difficult to estimate, certainly runs into many hundreds of thousands of pounds. Road traffic in many parts of the country has become insecure. Building and other development activities have everywhere been held up.

9. Until the termination of the Mandate, the Mandatory Power remains responsible for public order in Palestine. This responsibility was reaffirmed by Mr. Ernest Bevin, the British Foreign Secretary, in the course of his speech in the House of Commons on 12th November 1947.

10. In practice, however, this responsibility has not been effectively exercised during the past four weeks. The Jewish Agency had made repeated representations on the subject to the Government of Palestine, but so far without satisfactory response. To this day Jewish convoys have to travel unescorted on the road between Jerusalem and Tel Aviv, in spite of the fact that many travellers have lost their lives at Ramle, Yazur, Bab el Wad and other points. In spite of repeated requests, the authorities have refused even to impose roadside curfews at places where attacks are likely to occur. Much of the blame for the loss of life that has been caused must be imputed directly to the Government and its security authorities for the passivity they have shown in the face of Arab attacks.

11. The present wave of disorders in Palestine was started by Arab groups, with the support of the Arab Higher Executive, as a protest against the United Nations' recommendation for the future

of Palestine, and as a first step in the attempt to prevent its implementation. The Jewish military forces have been doing their duty in protecting Jewish life and property. They are under orders to keep on the defensive and not to make unprovoked attacks. Their work has been severely hampered by the Government's attitude. Scores of members of the Haganah have been arrested, and are about to face trial before British military courts, on charges of carrying arms. The situation thus created is intolerable. On the one hand, the Government has failed conspicuously to maintain public order and guarantee security in the country. On the other hand, it refuses the Jewish community the right to defend itself.

12. Part I, section B, para 8 of the United Nations' resolution of 29th November 1947 contains the following passage: "The Provisional Council of Government of each State shall, within the shortest time possible, recurit an armed militia from the residents of that State, sufficient in number to maintain internal order and to prevent frontier clashes." The Jewish Agency is anxious to see the speedy implementation of this plan.

13. There are therefore compelling reasons for expediting the Commission's arrival, not only in the interest of the future good government of Palestine, but to mend the security situation, which would otherwise continue as at present, and probably deteriorate, for many months to come. In the latter event, the Commission may find itself faced with conditions over which it will have no control. The Commission can only carry out the charge laid upon it by the General Assembly of the United Nations if it has the chance of operating under conditions of public security. It is fair to call upon the Commission to bear responsibility for *maintaining* law and order, as laid down in Part I, section B, para 13 of the resolution of 29th November 1947, but it may be difficult for it to *restore* law and order when owing to the passivity of the Mandatory Power these have ceased to exist.

80

ג. מאירסון אל מ. שרתוק (ניו יורק) ואל א. קפלן (לונדון)
G. Meyerson to M. Shertok (New York) and E. Kaplan (London)

מברקים מוצפנים —/34, —/13
נוסח יוצא : אצ"מ S 25/1700

26 December 1947

Informed by serious source Administration to cease by February 15th. Arabs then to start their attack. Have arranged leakage *Herald Tribune.*

Meyerson

81

שיחת מ. שרתוק — א. סובולב (ב־26 בדצמבר 1947) [1]
Meeting: M. Shertok — A. Sobolev (26 December 1947)

דין־וחשבון : 93.03/2268/16

Secret

Mr. Shertok opened the conversation by asking if there is any truth in the press reports that preparations are being made by the U.N. to form an International Force for Palestine, or if there are any plans with regard to such projects.

Mr. Sobolev confirmed, in confidence, these reports, saying that the permanent representatives of the Big Five were asked by Mr. Lie if they are prepared to agree to the formation of such an International Force. The question was put to them during a conference on various subjects and Mr. Lie took the opportunity to raise the Palestine question. They were not in a position to give an answer and Mr. Lie is still waiting for it. Mr. Sobolev made it clear that they were not asked just to agree to the formation of this force but also to indicate the likelihood of their participation in it, although Mr. Lie told them that other nations as well might be invited to participate.

Mr. Shertok asked if a formation of forces of this kind is possible from a legal aspect and from a practical-political aspect.

Mr. Sobolev thought that legally the U.N. is certainly entitled to form such a force. As far as one can see regarding the political complications of the formation of such a force, the key is the United

81

1. התזכיר חתום על־ידי מ. יובל ממשרד הסוכנות היהודית בוואשינגטון. ראה גם מכתב־הלוואי שלו אל א. לוריא, מיום 26.12.1947, באותו תיק.

States because the U.K. will have to leave some force in Palestine anyway, the French will be prepared to participate, the Russians are prepared even now, and China is not important and not decisive. He asked Mr. Shertok whether, in his opinion, there are chances that the U.S. will participate.

Mr. Shertok answered that it is well known that the Americans are against sending their own troops to Palestine and to the sending of troops by the Soviet Union.

To Mr. Shertok's question about the possibilities of intervention by the Security Council, Mr. Sobolev replied that this is definitely possible provided that there is a majority of seven in accordance with the procedure of the Security Council.

When Mr. Shertok pointed out that one should distinguish between a Security Council action while the British are still in Palestine, and action after their evacuation, Mr. Sobolev said that it is true that the consent of the British will be required and at any rate their opposition means a veto, but practically it is possible to deal with sending troops to Palestine even when the British are still there. He thinks that if we are only after a demonstration of U.N. power and determination, it could be arranged in a couple of days because the U.S. has naval units and planes in the Mediterranean, the Russians could send two squadrons of bombers within short notice. However, if the intention will be to send a force capable of conducting military operations, then infantry is required, and it will take at least a month to bring them over from their present stations.

Mr. Shertok asked what steps can be taken against States that violate the U.N. decision by sending armed assistance to Palestine Arabs. Mr. Sobolov answered: "We can take diplomatic action; then can come an action of the Security Council in sending a warning to the States concerned; the Security Council can call them to stop their actions and also threaten them with action to be taken against them. The practical form of those steps can be decided only after the scale of their action is known." The distinction between aggression and indirect assistance also depends on the scale of their action. It is quite possible that if Arab Governments will be very active in supporting the Palestine Arabs, though not sending their own troops to Palestine, there will be justification on the part of the Security Council to take action against them. One must realize that this is a slow process.

Mr. Shertok mentioned the explanation Loy Henderson gave him with regard to the embargo[2] and mentioned that Loy Henderson also asked about our needs. Mr. Sobolev agreed that the answer Mr. Henderson gave was not a positive one but cannot be considered completely negative. Mr. Shertok conveyed to Mr. Sobolev the information we had about Czechoslovakia selling arms to Arab Governments.[3]

Mr. Shertok explained that our demands for arms will be based on the principle that those who undertake to obey the U.N. decision and to help in carrying it out are entitled to military and other support.

Mr. Sobolev agreed and said that the right procedure of dealing with our demands will be through the Palestine Commission and the Security Council.

Mr. Shertok also explained the difficulties we find ourselves facing in the very pressing need for arms on the one hand and our determination to be correct with all the members of the U.N.

In reply to a question by Mr. Shertok, Mr. Sobolev expressed his views that when arms will be issued, it will be to the Government of the Jewish State or to the Jewish Agency and not to the Commission. The Commission has no financial means for such a purpose, it is only a guiding and supervisory body and one of her duties might be to see that we get the arms. The Commission will recommend how much arms are needed, how to get them and how to distribute them to Governments, Jewish Agency or Arabs.

Mr. Shertok informed Mr. Sobolev in the course of the conversation about British intentions to conduct negotiations with the Commission in New York, and their opinion that the Commission should stay in New York for some time. Mr. Sobolev asked how will the Provisional Council of Government come into existence. The first meeting of the Commission was fixed for January 9th, and Mr. Sobolev thinks that we should be ready with our recommendations for the composition of the Provisional Council of Government for the first meeting.

M.Y.

2. ראה מס' 75.
3. ראה מס' 67 והערה 1 שם.

82

מ. שרתוק אל נ. ארמור (ואשינגטון)

M. Shertok to N. Armour (Washington)

העתק: 93.03/2269/29

New York, 26 December 1947[1]

Dear Mr. Armour,

I am grateful to you for your letter of December 22 in which you refer to the matter of military supplies for Palestine.[2]

I fear that a misunderstanding may have arisen in connection with Dr. Goldmann's visit to London, as the question of military equipment did not figure specifically on his agenda. The policy pursued by the British authorities in Palestine in withdrawing from that country is to remove what they can of the military supplies in their possession, and to destroy the rest. As I understand, the interview which took place in London yesterday, between the British Colonial Secretary and the representatives of the Jewish Agency,[3] produced no change in that situation.

In these circumstances and in view of the growing responsibilities which face us in Palestine in the field of public security, we feel that the question of securing the necessary equipment to enable us to discharge our responsibilities there gains in urgency with every day that passes. I am flying to Palestine on Friday, December 26, in order to familiarize myself more fully with the actual state of affairs. I hope to be back towards the end of the first week in January, and I shall permit myself upon my return to seek the opportunity of an early interview with you to discuss this and other problems which may then be pending.

May I, in conclusion, add a word with reference to the Constanza boats. Everything that could possibly be done by us from this end or by our colleagues in Palestine to prevent or at least delay the departure of these vessels has been done. Reports which have reached me, however, lead me to fear that the situation in Rumania is such that the people on the spot, driven by the desperate anxiety to leave before it is too late, may at any moment, if they have not already done so, take matters into their own hands. Your attention may have

82

1. כך במקור, אך אפשר שהמכתב נכתב כבר ב־24 בדצמבר — ראה להלן והערה 3.
2. ארמור השיב על מכתבו של שרתוק מיום 12.12.1947 (מס' 44): הוא שמע כי ד"ר גולדמן עומד להעלות את שאלת הציוד הצבאי בשיחותיו עם השלטונות הבריטיים, ולפיכך הוא מציע לדחות, לעת־עתה, את הדיון בשאלה זו. (93.03/2269/29).
3. הכוונה כנראה לפגישה שנערכה ב־23 בדצמבר — ראה מס' 70.

been drawn to a report in the press that the boats have sailed empty.[4] I doubt whether this is the case and I am anxiously awaiting further news on the subject.

With best compliments of the season,

Sincerely yours,

Moshe Shertok

83

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק) [1]
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן J 420N/189
נוסח יוצא : אצ״מ S 25/1700
נוסח נכנס : 93.01/2180/6

Tel Aviv, 27 December 1947 (17.25)

Becoming increasingly evident complete failure Government not only provide security but also /carry out/ specific promises such as guarding roads. Seems we can no longer rely any Government assistance. Activity security forces mainly confined preventing our defence forces from acting, and frequently searching and arresting our men. Most glaring case /yesterday/ Negev, when after an attack on party guarding pipe,[2] in /course/ which two Jews killed, party of 35 reinforcements intercepted by troops, arrested, and arms confiscated. This act amounts to /complete surrender/ Negev and /our/ men to Mufti's murderers. Owing communication difficulties, could not yet consult colleagues. I personally inclined bringing case immediately before Security Council, charging Palestine Administration with openly assisting Arab Higher Executive in their declared war on us, and

4. ה״פאן קרסצ׳נט״ וה״פאן יורק״ הפליגו מבורגאס ב־25 בדצמבר כשעל סיפונן כ־15,000 מעפילים. הן נתפסו על־ידי אניות־מלחמה בריטיות והובאו לקפריסין.

83

1. מתברר ממכתב שכתב זסלני אל סחרוב באותו יום (אצ״מ S 25/815), כי המברק דלהלן חובר במהלך שיחה בין בן־גוריון וזסלני. זסלני ציין, כי בן־גוריון שיגר את המברק על דעתו הוא ואמר כי יתייעץ עם חבריו לאחר־מכן.
זסלני כתב לסחרוב, כי לאור התקרית בנגב ״מתעורר מחדש הספק, שמא צודקים אלה הטוענים, כי הממשלה הבריטית החליטה לעשות יד אחת עם המופתי והוועד הערבי העליון במלחמתם נגדנו, ולחינם כל המאמצים שלנו לשדלם ולפייסם.״ לו — לזסלני — ברור ״כי הגענו למפנה עדין ומסוכן מאוד ביחסינו עם השלטון הזה״, וכי ״יש לעשות מאמץ עליון להביא לידי שינוי בהתנהגותם, כי אחרת נתחיל להסתבך ולהתגלגל במדרון של מלחמה גלויה בינינו לבין האנגלים.״ זסלני כתב כי ״יש לעשות מאמץ נואש להגיע לידי לשון משותפת עם הממשלה, גם פה וגם בלונדון״, וכי הוא יציע לבן־גוריון, שהוא (זסלני) יסע לשם כך ללונדון.
2. מדובר בקבוצה של חברי קיבוץ צאלים, שיצאה לבדוק את צינור המים באיזור.

request immediate measures to the effect: /1)/ Immediate revoking all authority British Government /Palestine/. 2) Sending immediately /United Nations/ Commission or Commissioner take over authority here. 3) Allow us acquire arms, munitions, and act as militia under supervision UNO Commission. If hostile attitude and acts British /forces/ continue, may be forced come /into/ open conflict with British. Hope communicate with all collagues in /country/ within 48 hours and give you our final views.

Ben-Gurion

84

א. אבן אל י. לינטון (לונדון)
A. Eban to I. J. Linton (London)

העתק: 93.03/2266/38

[New York], 30 December 1947

My dear Ivor,

I have had a reply from Fischer in Paris to my memorandum on the Security Council.[1] Mr. Bonneau, head of the African Levant Department at the Quai d'Orsay, informed Fischer that the Syrian Minister in Paris had been told that France finds itself bound by the decision of the Assembly. This was in reply to Syrian representations which expressed the hope that "France's attitude at the Security Council would atone for their unhappy vote at the Assembly."

Further, André Blumel is having dinner with Bidault, to whom he will hand a shortened version prepared by Fischer on the basis of the Security Council memorandum. I am writing to ask whether some corresponding activity might not be undertaken by you in Brussels. In February, which may be a crucial month for us, Belgium will preside over the Security Council. Last week the President of the Security Council informed me that the Palestine debate in the Council will probably coincide with the appointment of the Five Power Commission,[2] when the Security Council will be asked by the Secretary-General to assume responsibility for the Commission's guidance and supervision. If we can elicit from the Belgians a statement that they regard themselves bound by the decision of the Assembly, it would be a useful step in the stabilization of our position.

84

1. ראה מס' 50. תשובת פישר לא נמצאה, אך ראה מס' 76.
2. ועדת האו"ם לארץ־ישראל.

May I also revive the suggestion in my previous letter[3] that a talk be held with someone at the Foreign Office to plead for a constructive British attitude at the Security Council. I would suggest that you go along and see Gladwyn Jebb[4] with Dr. Weizmann's introduction.

I feel apologetic at burdening you with these worries, but it seems to us here that unless the Five Power Commission obtains a real measure of support from the Security Council, it will be weak both in effectiveness and prestige.

Yours ever,

Aubrey

85

שיחת ג. מאירסון — סר ה. גרניי (בירושלים, ב־29 בדצמבר 1947)
Meeting: G. Meyerson — Sir Henry Gurney (Jerusalem, 29 December 1947)

דין־וחשבון : אצ"מ S 25/7725

31 בדצמבר 1947

המזכיר הראשי מסביר שביקש את השיחה לפי בקשתו של הנציב העליון לאחר שזה האחרון לא יכול היה להיענות לבקשתה להתקבל לראיון. שואל מתי יהיה סוף למעשי תגובה. הממשלה אינה יכולה לדאוג לחוק וסדר כל זמן שנמשכים מעשי התגובה וההתקפות על הערבים. רק היום נהרג רופא ערבי אחד,[1] נזרקה פצצה על־יד שער שכם ונהרגו ונפצעו עשרות ערבים חפים מפשע.[2] יש צורך לשים קץ לזה.

ג. מאירסון כידוע לא התחילה "ההיסטוריה" במעשי תגמול. הדבר התחיל בהתקפות מצד הערבים על יהודים ואפס פעולה מצד המשטרה. חיכינו, הבלגנו. עוד בשיחה הקודמת הודגשה ההבלגה מצד ה"הגנה" ואפילו מצד הפורשים. חיכו למעשים מצד הממשלה, אלו לא באו עד כה, ולכן פגה ההבלגה, קודם מצד הפורשים, בסוף גם מצדה של ה"הגנה".

המזכיר הראשי מזכיר שלפוקס־סטראנגווייס [3] ניתנה הבטחה, שה"הגנה" לא תנקוט בשום מעשי תגמול.

3. ראה מס' 52.
4. ה. מ. גלדווין ג'ב, עוזר למנהל הכללי של משרד־החוץ הבריטי ויועץ ראשי למשלחת הבריטית באו"ם.

85

1. ד"ר מאלוף, נורה למוות בבית לחם אחרי שביום הקודם נורה ונהרג רופא יהודי, ד"ר ה. להרס (Lehrs), בבית צפאפה.
2. הפצצה הוטלה על־ידי יחידה של האצ"ל. נהרגו 17 ערבים ו־2 בריטים.
3. ו. פוקס־סטרנגווייס, אחד מסגני המזכיר הראשי של ממשלת ארץ־ישראל. טיפל בקשרים עם הסוכנות היהודית.

ג. מאירסון כן, אולם הצד השני לא קיים את הבטחתו, ולכן לא הייתה כל אפשרות ל"הגנה" להמשיך בשתיקה.

המזכיר הראשי מי הוא הצד השני, האם הממשלה?

ג. מאירסון כן. ה"הגנה" מוכנה עוד היום לקיים את הבטחתה, אבל לא חל שום שינוי בעמדת הממשלה, והפורעים הערבים בשלהם.

המזכיר הראשי האם אין אמונה בממשלה? היא משתדלת לעשות את הכול למען החזר את השקט בארץ.

ג. מאירסון אין זה דבר של אמונה אלא של פירוש. אני מתקרבת יותר ויותר — למרות רצוני — לפירוש המקובל ברחוב היהודי.

המזכיר הראשי דברי בגילוי-לב.

ג. מאירסון ממשלת הוד-מלכותו התנגדה מן הרגע הראשון לרעיון החלוקה ולא קיבלה אותה עד היום, ולכן היא עושה את הכול כדי למנעה. היא מעוניינת איפוא בקשיים ובשפיכת-דמים. ובסוף, כשהחליט האו"ם על חלוקה, הכריזה שלא תבצעה. אם עקב החלטת האו"ם ישנם מאורעות בארץ, הרי הממשלה לא תתערב, כי התערבות כזאת יכולה להתפרש כעזרה בביצוע. אתם אומרים לנו: רציתם בחלוקה, הזהרנוכם, והנה אינה בת-ביצוע ועכשיו דאגו לעצמכם.

המזכיר הראשי אם כן זה משחק כפול מצדנו, כלומר אנחנו עם הערבים נגד היהודים?

ג. מאירסון לא בדיוק כך. הממשלה בשמרה על נייטראליות, כביכול, עוזרת לערבים. גמרתי אומר לא לבקש עוד דבר מכם. ביקשתי מן הנציב העליון וממך שמירה על בטחון הדרכים, דבר אשר הובטח לי פעמים מספר על-ידי מר פוקס-סטראנגוויים, אבל שום דבר לא השתנה. ראיתי את השמירה שלכם, רק בנס ניצלתי ויצאתי שלימה מן הדרך ביום שישי.[4]

המזכיר הראשי שמעתי שאמרת שהיה רק משמר צבא אחד בדרך, וזה לא כך, היו משמרות רבים.

ג. מאירסון גם ד"ר ג'וזף אמר לי, ששמע מחוגי הממשלה, שהיו משמרות רבים בדרך. לא ראיתי אותם, ייתכן שאיני יודעת מה זה משמר, אולי מושגי של משמר הוא שונה משלך. אם אוטו צבאי, העובר בדרך ובו חיילים שוכבים, הוא משמר, אזי ראיתי משמרות אחדים. אולם משמר שהופקד לשמור על הדרך ובאמת מסייר ושומר עליו, כזה ראיתי רק אחד.

המזכיר הראשי כל החיילים שאת ראית בדרך היו אנשי משמר.

ג. מאירסון ייתכן, אבל עובדה שקרה מה שקרה.

השיחה עברה לבטחון הנגב ולחיפושי נשק.

המזכיר הראשי מספר שרק לפני ימים אחדים יצאה מחדש הפקודה לא לחפש או לקחת נשק חוץ מנשק שנמצא אצל מתקיפים, אולם קשה לו לקבל את האחריות על כל אחד ואחד מאנשי הצבא והמשטרה ועל כל מקרה.

4. ג. מאירסון נסעה מתל אביב לירושלים בשיירה שהותקפה במעלה הקסטל. נהרגו ארבעה נוסעים, ביניהם האנס בייט, מנהל מחלקת עליית-הנוער של הסוכנות היהו-דית.

ג. מאירסון מזכירה את המקרה האחרון שקרה בנגב, בו נאסרו המותקפים היהודים ונלקח נשקם.[5] לעומת זאת הורשו המתקפים הערבים לחזור לכפרם.

המזכיר הראשי מעיר שבאותו מקרה היו רק 5 שוטרים, וכוחם לא הספיק להחרים את הנשק גם מן הערבים.

ג. מאירסון לא כך. עשיתם את זאת מפני שידעתם שלבחורינו הוראות מפורשות לא להתנגד למשטרה.

המזכיר הראשי נו, טוב. זה היה בעבר, אבל הדגשתי כבר שניתנה הוראה לא לקחת נשק מגן בעתיד.

ג. מאירסון נניח לרגע. אם ייצאו הבחורים לבדוק את צינור המים, האם עליהם לצאת בלי נשק ?

המזכיר הראשי לא.

ג. מאירסון ואם יפגשו בטור צבא, הוא יחרים את הנשק ?

המזכיר הראשי לא יחרים.

ג. מאירסון אם יפגשו בכנופיה ערבית, בוודאי עליהם להתגונן ; אבל אם יעברו אנשי צבא ויראו את זאת, מה יעשו, יקחו מהם הנשק ?

המזכיר הראשי אם לא יתקיפו, לא יקחו.

ג. מאירסון איך נוכל להוכיח להם, שבחורינו לא התקיפו ? הלא אמרתם תמיד, ותאמרו גם עכשיו, שבחורינו הם אשר התחילו. כך היה תמיד. אחרי המקרה ביאזור[6] התקשרתי עם פוקס־סטראנגוויים והוא אמר לי שלא ברור לו מי התקיף בראשונה.

המזכיר הראשי באמת קשה, אבל מה היא הצעתך ? אינך יודעת מה עושה הממשלה ומה המצב ביאזור היום.

ג. מאירסון למה זה צריך להישאר סוד ? אם אתם עושים משהו נגד היהודים, לשכת המודיעין הממשלתית מודיעה על זה בקולי־קולות, ואם אתם, לפי דבריך, פועלים נגד הערבים, זה נשאר בגדר סוד. אין אנחנו מעוניינים בסטיספקציה, אבל לא נהיה כמו יהודי עדן.[7] הערבי בארץ צריך לדעת, שהוא יקבל תגמול בעד פשעיו או מכם או מאתנו, אבל יבוא על עונשו. הוא צריך לדעת, שמסוכן הוא לפגוע ביהודי. הודעתם ברדיו שחייליכם יורים מעל ראשי הערבים, שמתקיפים רכבות לשם שוד, מתוך חשש לפגוע בהם. הלא זוהי הזמנה ברורה לשוד חדש. בידינו אינפורמציה מי הם מארגני השוד, לאן מעבירים את הביזה, ושרק חלק קטן ממנה מגיעה בידי מארגניו.

המזכיר הראשי למה אינך מודיעה לנו את זאת ?

ג. מאירסון האם האינטליג׳נס שלכם גרוע מזה שלנו ? ומאידך, מה התועלת אם אודיע לך ? הלא שלחתי לך פתק ולא עשיתם שום דבר. אמנם הממשלה אינה מחויבת להודיע לי באיזה צעדים נקטה.

המזכיר הראשי למה מוסרים לך ידיעות כאלה ?

5. ראה מס׳ 83 והערה 2 שם.
6. ראה מס׳ 53 והערה 5 שם.
7. ראה מס׳ 27, הערה 2.

ג. מאירסון האנשים רואים חובה לעצמם למסור לי ולא לכם כי הם יודעים שאינכם פועלים.

המזכיר הראשי מעתה ניקח את עניין הרכבות בידינו. קשה הדבר כי אין שיתוף־פעולה ועזרה.

ג. מאירסון פעם שרציתם יכולתם. ירדתם לתל אביב והכרזתם על עוצר־בית וחיפשתם טרוריסטים. ומה עשיתם עכשיו? אילו ירדתם לסלמה וחיפשתם ומצאתם.

המזכיר הראשי הלא את אינך רוצה שנחפש נשק בארץ.

ג. מאירסון אינני יכולה לקבל את השוויון הזה. האם אין שום הבדל מה עושים בנשק?

המזכיר הראשי אבל,[8] המתקיפים הם ערבים.

ג. מאירסון מעניין מאוד. אם יהודי מתקיף יהודי, אזי יש הבדל בין מתקיף ומותקף, אם ערבי מתקיף ערבי, יש הבדל, אולם אם ערבי מתקיף יהודי אזי פועל חוק אחר. אבל אם אין ברירה, בעצמנו נתגונן ונכה את המתקיף.

המזכיר הראשי האם את רוצה שנחפש בכל מקום?

ג. מאירסון לא! רק באותם המקומות שמהם מתקיפים. הראו את יכולתכם, החזירו הביטחון בדרכי התחבורה. הכריחו את רמלה לפתוח את שעריה לתחבורה. אתם יודעים היטב מאין באים המתקיפים.

המזכיר הראשי אינך יודעת מה שאנחנו עושים. יאזור סובלת יותר משאתם יודעים.

ג. מאירסון אינך מחויב לספר לי. אבל לא תוכל לדרוש מן הישוב שיאמין כשאינו יודע זאת.

המזכיר הראשי לא רק אתם טוענים, גם לערבים טענות שאנחנו מקפחים אותם.

ג. מאירסון אמנם אינני מבינה את זאת, אבל טוב שיש טענות גם להם.

המזכיר הראשי עובר לעניין הנסיעות בשיירות. הוא רוצה לדעת למה נוסעים ככה.

ג. מאירסון אנו יודעים את החסרונות שבדבר. חשתי אותם בבשרי. אולם תאר לך שנוסעת מכונית אחת לבדה ונתקלת פתאום במחסום דרכים. באותו רגע ממטירים עליה מכל הצדדים מטר יריות, ועד שיבוא המשמר שלכם לא ימצאו אלא גופות ומכונית שרופה. אין ברירה אחרת. אתם אוסרים עלינו את השימוש במשוריין, ליווי אינכם נותנים, אינכם נותנים לנו משמר בדרכים, את נשקנו אתם מחרימים. ראיתי במו עיני איך הבחורים שלנו לוקחים אתם נשק ומחביאים אותו.

המזכיר הראשי לא, אתם לא צריכים לקחת אתכם נשק.

ג. מאירסון אפילו מן הטכסי שלי ירו. אמנם אין בזה תועלת לירות על הסלעים, אבל צריך להתגונן.

המזכיר הראשי אמרתי לך כבר שניתנה הוראה לא לחפש נשק.

8. כך במקור. היה כתוב: "נכון, המתקיפים הם ערבים"; המלה "נכון" נמחקה ובמקומה נכתב "אבל".

ג. מאירסון רק אתמול חיפשו נשק בשיירות. באחת לא מצאו, בשנייה מצאו והחרימו. לוקחים מאתנו ונותנים לערבים ואחר־כך אנו מוצאים את נשקנו המוחרם אצל ערבים.

המזכיר הראשי נתנו נשק רק ליפו, ל־20 נכבדים ערבים להגנה עצמית. לעומת זאת אישרנו עכשיו 300 נוטרים למפעלי תעשייה יהודים שונים. קיבלתי את רשימתך בעניין משטרת הישובים העברים, בעוד מספר ימים תקבלי תשובה חיובית.[9] אולם אתם מפריעים. הנה שמעתי שפקיד הסוכנות בשם ליבל דרש שהעובדים הממשלתיים בשירותי הרפואה יפסיקו את העבודה, עבודה שהיא הומניטרית גרידא.

ג. מאירסון אין לנו פקיד בשם זה. אין אנו נותנים הוראות כאלה, אנחנו רק אומרים שאין אנו יכולים לקבל על עצמנו אחריות לחיי אנשים בשירותי רפואה. יהודי שמטפל בערבים מסכן את חייו, ראיה לכך — ד"ר להרס, שנהרג על־יד בית־חולים בבית צפאפה. אפילו רופא יהודי, שמטפל בחולה ערבי, אינו יכול להיות בטוח בחייו; רופא ערבי אמר לחברו, רופא יהודי, שאם יקבל הוראה מהוועד הערבי העליון להרוג אותו, יעשה כך. אנחנו חייבים לשמור על הפרסונל הרפואי שלנו.

המזכיר הראשי אם כן, ניאלץ לתת הוראה לאחיות לעזוב את בית־החולים בבת ים, דבר שיגרום לתוהו ובוהו. האם אתם מעוניינים להכניס ערבוביה בארץ הזאת?

ג. מאירסון יפה שמאשימים אותנו ברצון לתוהו ובוהו. אתה יודע מה שקרה היום. הזהרנו כי ידענו שהמקום ההוא מסוכן. הבטחתם שמירה, הפקידים היהודים קבלו הוראה לחזור לעבודה. זרקו עליהם פצצה ממשרדי ה־National Bus Company. התוצאות ידועות לך.[10]

המזכיר הראשי שמעתי. אני בודק את העניין.

ג. מאירסון יש עוד מקומות מסוכנים רבים. ידוע לכול הסיכון שיש בלגיון הערבי, הלגיון מחפש נשק בגליל ובחיפה, ידוע שהפקידים הממשלתיים הערבים באים עם נשק למשרדם, ואין מונע בעדם.

המזכיר הראשי אבדוק את זאת. אחשוב על הבעיה כולה, קיבלתי הבטחה בכתב מהמועצה המוסלמית וגם מהוועד הערבי העליון, שלא יהיה נשק בעיר העתיקה. האם גם את תוכלי להבטיח לי את זאת?

9. ג. מאירסון ביקשה, שהממשלה תרשה לגייס אנשים חדשים למשטרת הישובים העברים במקום אלה שנהרגו ונפצעו (ראה גם מס' 13, הערה 4), וכן ביקשה להגדיל את מצבתה של משטרת הישובים ב־30% בקירוב. למכתב צורפה רשימת הישובים הזקו־קים לתגבורת ומספר האנשים הנוספים הדרושים בכל ישוב — בסך הכול: 930 איש. (ג. מאירסון אל גרניי, 25.12.1947, אצ"מ S 25/6973). פוקס־סטרנגווייס ענה על המכתב, בשם המזכיר הראשי, ב־2.1.1948 (שם). הוא דחה את הבקשה בהנמקה, שכוחה של משטרת הישובים יחד עם השוטרים המיוחדים, מספיק להגנת הישובים. פוקס־סטרנגווייס ציין, כי האבידות של משטרת הישובים מסתכמות ב־2% מכוחה, וכי כמעט כולם נפגעו לאחר ש"בניגוד לפקודות שקיבלו, עזבו את הישובים שלהגנתם הם מועסקים, כדי למלא תפקידי־לווי בשיירות של תחבורה יהודית, מבלי שהוסמכו לכך."
10. בבוקר של אותו יום נזרקה פצצה על קבוצת פקידים יהודים שהיו בדרכם לעבודה בירושלים. פקיד של בנק בארקליס נהרג ושניים נפצעו.

ג. מאירסון אפילו אם אגיד לך כזאת, אל תאמין לי. ועצתי היא: אל תאמין גם להם. פעם כבר האמנת להם בשעה שהכריזו על 3 ימי הפגנה [11] והבטיחו שהכול יעבור בשקט.

המזכיר הראשי אין בי אמונה לגבי הוועד הערבי העליון, אבל אני מאמין במועצה המוסלמית.

ג. מאירסון איני יכולה להאמין. אם תבדקו, תמצאו נשק. אולם אני בטוחה שלא תחפשו במסגד. דבר אחד כן אוכל להבטיח לך: לא נירה ירייה אחת אם לא נותקף. שם נמצאים רק אנשי ה"הגנה" ואוכל לקבל עלי את האחריות.

המזכיר הראשי אולי תקבלי על עצמך אחריות כזאת כלפי הארץ כולה?

ג. מאירסון הלא ידוע לך שיש אצלנו שני מחנות: ה"הגנה" והפורשים. קיבלתי הבטחה מה"הגנה" שלא תתקיף, והיא שמרה על הבטחתה. עתה על הממשלה לקיים את הבטחותיה ולדאוג לשקט.

המזכיר הראשי אבל בינתיים נהרגו ערבים חפים מפשע.

ג. מאירסון ומה היה עם הנס בייט? האם הוא התקיף ערבים? אני מאמינה שגם הפורשים יבטיחו שקט ולא יתקיפו לאחר שמלאתם את הבטחותיכם וקיימתם סדר בארץ.

86

ד. בן־גוריון: דין־וחשבון של ד. הורוביץ
D. Ben-Gurion: Report of D. Horowitz

רישום: יומן בן־גוריון

31 בדצמבר 1947

ד. הורוביץ מוסר על המצב בלונדון על יסוד שיחות עם ק[ריץ'] ג'[ונס], מארטין, לואיס ג'ונס (מהצירות האמריקנית, מחלקת המזרח התיכון), קרוסמן,[1] בילי, ג'ון קמחי, שיחות גולדמן — הקטור מקניל, קולונל צ'רטריס (ממונה על פינוי ארץ־ישראל במשרד־המלחמה). לדעת משרד־החוץ, אבן־סעוד הוא מתון, נורי סעיד בעד הסכם עם היהודים על יסוד חלוקה. מחפש קשרים למצרים, שגם בה יש זרמים הרוצים פשרה. עם הכוחות השולטים עכשיו במזרח התיכון אפשר להגיע לעמק־השווה, אולם הכוחות ההמוניים במזרח נוהים אחרי המופתי, והשליטים מפחדים מפניו. עבדאללה הזמין המופתי לעמון, אבל המופתי סירב מפחד.

בווין סבור שאין צורך בכוח בינלאומי, כי רק מעטים מהארצות השכנות יסתננו. אולם ק[ריץ] ג'[ונס] סבור אחרת: יש סכנה של מלחמת גרילה ממושכת, שתחריב הכוח הכלכלי של היהודים, ואין זה הוגן מצד האו"ם להניח היהודים

11. ראה מס' 7, הערה 3.

86

1. ר. קרוסמן, חבר פרלמנט מטעם מפלגת הלייבור. היה חבר ועדת־החקירה האנגלו־אמריקאית לעניין ארץ־ישראל, 1946.

לנפשם. ק[ריץ'] ג'[ונס] דרש עזרה ליהודים בקבינט, ובכלל דרש הקלת ביצוע החלוקה. אומרים שדבריו עשו רושם על הקבינט. נשלחה נוטה לארצות ערב — יעצו מתינות והבלגה. איימו שיש כמה וכמה מיעוטים במזרח־התיכון, ואם יהיו זעזועים — הרי כל הסידור מ־1921 בסכנה. האויבים לנו הם בילי וחבריו. תהיה התנגשות עם היהודים, החלוקה אמנם לא תיבטל — אבל היהודים יוותר[ו] על שטחים — בצפון ובנגב. בנגב אמנם יש מעט ערבים — אבל אין כלל יהודים. גם ל. ג'ונס עשה רמז כזה ביחס לנגב. הפינוי הבריטי — הודיע מארטין ר ש מ י ת, והתפלא שאין אנו יודעים זאת, כי הממשלה בארץ הייתה צריכה להודיע לנו זאת — "יתגולל" מהדרום לצפון: תחילה יפנו הנגב, אחר־כך — איזורי תל אביב וירושלים (ירושלים ?), ומשם ילכו צפונה, חיפה בסוף. בעניין עבדאללה יש היסוסים. גלאב פשה[2] הוא בעד חלוקה (צ'רטריס), אבל ייתכן חלוקה בנוסח בילי.

אינם רוצים שהוועדה תבוא מיד, מפני: 1) שניות בסמכות, 2) בוא הוועדה תעורר התקוממות כללית ויסבך הצבא הבריטי. הוועדה צריכה לבוא שבועות אחדים לפני הפינוי (15 במאי). אלה הם דברי ק[ריץ'] ג'[ונס]. הקטור מקניל סבור שבוא הוועדה יהיה בהדרגה (על־ידי אינפילטרציה), ובהקדם יותר. שניהם סבורים שרצוי לבוא עם תכנית מוכנה, והסידורים ייעשו בניו יורק. קאדוגן יפעל שם, לעזרתו יהיו יועצים, בילי לא יהיה ביניהם (יישלח טרפורד סמית ממשרד־המושבות). יהיו מוכנים לעשות ויתורים לוועדה, אשר לא יעשו לנו, כגון בעניין נמל תל אביב, קפריסין ועוד. לדברי מקניל, מעוניינים בפינוי קפריסין: מפרעות,[3] ילדים וכל מיני הסוואות אחרות. כי המחנה הובטח לצבא. הם סבורים שנסיגה מארץ־ישראל פירושה עזיבת כל המזרח, מקווים עוד שהאמריקנים ייכנסו. יש להם קשיים בקבלת אינפורמציה מהערבים — לעומת זאת יש להם פרוטוקולים מדויקים מהנהלת הסוכנות. (בירושלים ? בניו יורק ? לא ברור !) באמריקה היה במשרד "אינפורמר" — זה הגיע לנו ממקורות ערביים.

ל. ג'ונס נגד זיון היהודים ושימוש בנשק כבד ומתן נשק על־ידי אמריקה — כשליהודים [לא] יהיה נשק כבד, לא ישתמשו גם הערבים בנשק זה. שם האו"ם יגן על היהודים.[4] ל. ג'ונס מושפע מהבריטים, נאמן ל־S[tate] D[epartment], אם כי אישית הוא ידידותי. לדבריו, הבריטים מעוניינים במו"מ עם הוועדה, וייתכן שיעשו הנחות לוועדה. גם לדעתו אפשר היה להשתוות עם שליטי ערב — אך הקולר תלוי במופתי. F[oreign] O[ffice] הציע לקבינט להצביע נגד חלוקה, הצעה זו לא נתקבלה.

לשיחות בין הוועדה ובין אנגליה יש להתכונן: בהצעת ממשלה,[5] בדרישה לנשק (חינם !), לאספקת מזון (מהוועד המשותף האנגלו־אמריקני),[6] פינוי הנמל לעלייה, קיום הסטטוס־קוו של המטבע.

2. ג'. ב. גלאב, מפקד הלגיון הערבי.
3. כלומר "מפרעות" על חשבון מכסת העלייה הרשמית (1500 בחודש). ראה גם מס' 1, הערה 32.
4. ראה גם מס' 61.
5. הצעה למועצת ממשלה זמנית של המדינה היהודית.
6. השווה מס' 2, הערה 1.

87

א. אפשטיין אל ל. שולץ[1] (ניו יורק)
E. Epstein to L. Shultz (New York)

העתק: 93.03/129/10

[Washington], 2 January 1948

Dear Lillie,

Thank you for your letters of December 30th and 31st.[2]

I entirely agree with you on the necessity of publishing a sort of *"J'Accuse"* against the British. Yesterday's despatch in *The New York Times* from London which disclosed at last the British intrigues in connection with the boats in Constanza,[3] is a good indication of the methods used by the British in trying to destroy the validity of the U.N. decision and in turning the American Government against us by bringing in the Russian bogey time and again. This is, however, only one of the many deeds which have to be carefully compiled and exposed. In order to make your work effective, you will have to obtain the necessary data from Palestine.

I would strongly advise you not to delay this matter but to start working on it as soon as possible. You will have my full cooperation as soon as the Agency agrees on the enterprise.[4]

I am sending a copy of this letter on to Arthur, who together with Aubrey Eban will probably be the two people with whom you will have to get into touch in executing the plan. They are in possession of more material than we are here on the subject of British discrimination. [. . . .][5]

Please remember me to Freda[6] — with best regards,

Cordially,

Eliahu Epstein

87

1. לילי שולץ, מנהלת של The Nation Associates, שמטעמם הופיע השבועון *The Nation*.
2. שני המכתבים בתיקי א. אילת (תיק General Press in America, II). במכתב מיום 30.12.1947 הציעה ל. שולץ לפרסם מעין "אני מאשים" נגד הבריטים, שבו תוכח תמיכתם בערבים בארץ־ישראל ואחריותם לשפיכות־הדמים שם.
3. בידיעה נאמר כי בספינות המעפילים שהפליגו לארץ־ישראל ("פאן קרסצ'נט" ו"פאן יורק") יש סוכנים קומוניסטיים רבים ואוהדי הקומוניזם המקורבים ללח"י. נאמר כי הבריטים חוששים פן כניסת המעפילים לארץ־ישראל תשנה את ההרכב האידיאולוגי של הישוב.
4. ראה תזכיר מודפס שהגישו ה־Nation Associates לעצרת הכללית המיוחדת של או"ם, באפריל 1948: *The British Record on Partition as Revealed by the British Military Intelligence and Other Official Sources*. (ג"ו, מצורף למכתב של פ. קרצ'ווי אל וייצמן מיום 30.4.1948).
5. הפיסקה האחרונה במכתב, המוסבת על עניין שאינו שייך לנושא הנידון לעיל, לא הודפסה כאן.
6. פרדה קרצ'וויי (Kirchwey), נשיאת ה־Nation Associates ועורכת *The Nation*.

88

א. לוריא אל י. לינטון (לונדון)
A. Lourie to I. J. Linton (London)

העתק: 93.03/127/8

[*New York*], *3 January 1948*

Dear J. L.,

This is to let you know that Eban conferred with a senior member of the Secretariat on Wednesday, who indicated to him the view of the Secretariat that preliminary meetings of the Commission would take place here, but that their aim would be to depart for London towards the end of January. We were requested urgently to submit memoranda for the opening meetings of the Commission as follows:

1. Regarding the formation of the Provisional Government; its powers, functions and portfolios; its relations with the Commision and an indication of its prospect of securing the complete allegiance of the Yishuv; also, the earliest date at which it could be formed. The latter point was much stressed as the Secretariat apparently envisages this as the first point to be taken up on arrival of the Commission in Palestine and hopes that we are ready to discuss even names, if possible.

2. A statement on the reasons why immigration as from the first of February is urgent; the port and hinterland which we would recommend under the Assembly's recommendation,[1] and whether the Commission or the Provisional Council of Government should, until actual independence, be responsible for determining the quotas; also, whether the Commission should negotiate in America regarding shipping and financial assistance.

3. Regarding the militia to be established — such matters as numbers, organization, equipment, command, function and the role of the Commission as regards command and the obtaining of equipment, as well as the financial problem.

4. Procedure to be followed on frontier delimitation in disturbed areas.

Regarding these four points, it was explained that: 1) must be ready almost on arrival of the Commission here; 2) must be settled in principle before the Commission arrives; 3) may involve discussions with the Security Council and with Washington before the

88

1. ראה נספח א, עמ' 798.

Commission leaves for Palestine. Aubrey was told, further, that Lie is convinced that an international force will be established for implementation and that serious discussions are now proceeding in this connection in Washington. The Secretariat, apparently, favours Big Power contingents, believing that troops of the small nations would not be sufficiently deterrent. Jerusalem will be the seat of the Commission. The Commission will formulate a list of items requiring British cooperation and will submit them to the British Government.

The above has been transmitted to Jerusalem.[2] It is, of course, strictly confidential.

A.L.

89

א. הייט אל מ. שרתוק
U. Heydt to M. Shertok

מברק מוצפן : —/25
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1701

London, 4 January 1948

Following for Shertok. [—][1] arriving Palestine Wednesday, make contact with you immediately, anxious to see you before departure. Hopes arrange you see Abdullah. [British][2] still undecided Abdullah's part. Paramount consideration prevent split Arab League. Abdullah hesitating whether cooperate Arab states joint invasion, forcing Jews into Tel Aviv–Athlit area, aiming at compelling Yishuv accept cantonisation.[3] Musa Alami[4] promised Abdullah recognition of his part by Egypt, Lebanon, Iraq, if participates. Musa Alami also hesitating, hopes success Arab plans, but if Abdullah with British backing acts independently, occupying Arab area only, may consider forming Arab Government on condition that Abdullah forces retrieve part Jewish area, satisfy Arab pride. No Nuri Said plan existing.[5] Mufti hopes solve problem alone by invasion 10,000 Moslem Brothers.

Uriel

2. המברק לא נמצא. ראה תשובת שרתוק במברק אל לוריא מיום 2.1.1948 (93.03/128/1), ומברק נוסף מאת לוריא אל שרתוק, 3.1.1948 (אצ"מ S 25/1584).

89

1. במקור כתוב כאן כינויו של שליח המלך עבדאללה.
2. פוענח בטעות : "Maronites". הנוסח הנכון — במברק הייט אל רופר, 5.1.1948 (93.01/2180/12).
3. דהיינו, מדינה ארצישראלית אחידה, מחולקת לקנטונים ערביים ויהודיים.
4. מוסה אל־עלמי, לשעבר ממקורבי חאג' אמין אל־חוסייני ונציג ערביי ארץ־ישראל בליגה הערבית. הקים וניהל משרדי הסברה בירושלים, בבריטניה ובארצות־הברית.
5. ראה גם מס' 100 והערה 3 שם.

90

ע. דנין אל א. ששון
E. Danin to E. Sasson

העתק: אצ"מ S 25/4050

4 בינואר 1948

שיחה עם בק [1] ועם דוד הורוביץ.

חזרתי והסברתי את התכנית של קלייטון [2] או מפקדיו: ההנחה היסודית היא, שהבריטים מחסלים בעבר־הירדן את הבסיס הצבאי, ויישארו להם רק בסיסי תעופה. עם סיום שנת התקציב או עם גמר הפינוי יפסיקו הבריטים את תמיכתם לעבר־הירדן עבור החזקת הלגיון, בסך 2 מיליון לא"י. שמענו שהליגה הערבית החליטה בישיבתה בחודש דצמבר 1947 לקיים על חשבונה את הלגיון והוצאותיו, בסך 6 מיליון לא"י. המלך יישאר מפקד הלגיון והאחראי לו כלפי הליגה. הליגה תקבע את סידורי הפעולה עם המלך. לפי תכנית זו הלגיון יכבוש את כל הארץ, ינסה להימנע ממלחמה ביהודים, אולם לא ירתע ממנה אם יסרבו להיכנע. לאחר הכיבוש יפתח במשא־ומתן עם באי־כוח היהודים. תינתנה להם זכויות בגבולות תכנית מוריסון.[3]

במקרה התגשמות תכנית זו, יהיו הבריטים נקיים מהאשמה של קשירת קשר נגד האו"ם. יש להניח שהם יוזמי התכנית או הסכימו לה.

ההצעה מצדנו הייתה: להסביר למלך שעל־ידי הסדר כזה הוא מסגיר את עצמו ואת תכניותיו הקרובות והרחוקות. לאחר הסתכסכותו ביהודים ייחלש או יישבר ולא יוכל להטריד יותר את סוריה בתכנית סוריה רבתי.[4] יש כל הסיכויים, שלאחר שיריביו בליגה יעשוהו תלוי בהם, יעוררו מרד צבאי נגדו או שיבטלו את החלטתם ויעמידו את המלך ככלי ריק. אולם אם יסתלק מתכנית זו, בשתדל שישיג הלוואה למשך שנה עבור צבאו, ולאחר שישתלט על החלק הערבי של הארץ, נראה כיצד יפול דבר. במקרה כזה תהא עובדת העזרה ההדדית בינינו ובינו שרירה וקיימת ותימצא דרך להסדר בעתיד. בעזרתנו ישתלט על החלק הערבי של הארץ ולא יצטרך לרכז בה כוחות לוחמים. אנו נשתדל אז לרכוש את אהדתה של ארצות־הברית, ואולי גם של רוסיה, לעניינו. מכל הבחינות, השיתוף עמנו כדאי לו, ושיתופו עם הליגה — אסון לו.

בק אמר: 1) המדינה היהודית תשלם כל שנה עד 4 מיליון לא"י למדינה הערבית למען קיום המדינה והשירותים.[5] אם היהודים יאשרו את העובדה,

90

1. בק — בן־קדם, כינוי ספרותי של מ. שרתוק.
2. בריגאדיר א. נ. קלייטון. באותו זמן היה אחראי על הקשרים עם הליגה הערבית בשגרירות הבריטית בקהיר.
3. ראה מס' 45, הערה 7.
4. מדובר בתכניתו של המלך עבדאללה להגשים את רעיון "סוריה רבתי" תחת שלטונו, במסגרת ממלכה שתכלול את סוריה, לבנון, עבר־הירדן, ארץ־ישראל (כולה או חלקה), ואולי אף תתאחד עם עירק בפדרציה. התכנית נתקלה בהתנגדות נחרצת מצד סוריה, ערב־הסעודית ומצרים.
5. ראה סעיף 14 בחלק א', פרק 4, של החלטת העצרת הכללית מן ה־29 בנובמבר, הדן באיחוד הכלכלי בין המדינה היהודית והמדינה הערבית (נספח א, עמ' 808—809). נאמר

שהמדינה הערבית הזאת היא המדינה האחות — יינתן לה סך 4 מיליון לא״י לתקופת 5 שנים, ובסך־הכול לא יותר מ־20 מיליון לא״י. הקצבה זו תלויה בהסכמתנו. אין חובה זו חלה כשהמדינה הארצישראלית הערבית לא תהיה עצמאית (כנראה במקרה שתסופח או תתפורר בין הארצות השכנות), אולם ברצון טוב שלנו אפשר להסדיר את העניין. 2) אנו מטפלים בהשגת מלווה של 4 מיליון לא״י לשם הקמת הצבא והשירותים. אין זה מעניינו של או״ם אם אנו אוספים תרומות עבור העלייה ושיכון. זו פילנטרופיה. אולם עבור הקמת המדינה צריך כסף, ואת זה צריכות האומות־המאוחדות לתת. אם נקבל הלוואה כזו, נוכל להפריש לו ממנה חלק בתורת הלוואה. 3) אין ספק, שאם יתברר שהמלך עלול להצליח להשתלט על ארץ־ישראל בעצמו או על־ידי שליח (לא ברור לבק אם הכרחי שזה ייעשה על־ידי קאוקג׳י[6] או מי שדומה לו, שיקים כאן משטר עצמאי, שאחר־כך יסופח לעבר־הירדן), יהיה כדאי לנו לעשות מאמצים רציניים כדי לקיימו. החשש הגדול הוא, שמא המלך יוליך אותנו שולל וירמה אותנו. את זה יש להבטיח ולא להיכשל. 4) באם נהיה בטוחים שיש סיכויים לקיום הבטחותיו, והן: השתלטות על החלק הערבי של ארץ־ישראל; סיוע ממשי בהשלטת סדר בחלק הערבי והעברי; עזרת בן־ברית להקמת המדינה העברית וכו׳, כי אז מאמין בק, שאפשר יהיה לרכוש את אהדת הרוסים והאמריקנים ואת תמיכתם. עניינך שונה. לרוסים יוסבר שהואיל והבריטים הזניחו את המלך, הוא הולך ונעשה בלתי־תלוי בהם, צבאו לא ימשיך לשרת את האינטרס הבריטי אלא את האינטרסים שלו. והואיל והרוסים מעוניינים בהקמת המדינה העברית, והמלך מסייע מבלי שיחזק את כוח הבריטים כאן, כי הנו פועל בניגוד לקנוניות המוכתבות למדינות ערב האחרות — הרי שכדאי לרוסיה לתמוך בו באופן אקטיבי או לפחות לא להתנגד לו. האמריקאים מעוניינים וחפצים בהקמת המדינה העברית, ואם ישוכנעו שהמלך יהיה הגוף אשר יסייע להקמתה ואשר יפיג את הקיצוניות החריפה השוררת, וימנע או יסייע במניעת או בהפחתת שפיכת־דמים — יעזרו לו. 5) קשה מאוד להניח שנוכל להלוות לו כסף מכספינו או לתמוך בו בכספים ונשק לשם החזקת הלגיון בתקופת המעבר. ״אמרו לו בשמי, שלא באתי לבקרו מחשש עינא בישא, אשר תזיק לו ותשמיצנו בזמן הנוכחי הקשה. אני הולך ללוות כספים עבורנו וממה שנקבל נפריש לו ולצבאו.״ 6) דוד ה[ורוביץ] אישר את הדברים מלה במלה. בטוח שנשיג עבורו תמיכה רבה אצל המדינות. מאמין שנשיג עבורו כספים. חושש מאוד שמא ירמה אותנו ויכשילנו. הוא היה נלהב מאוד מן ההצעה ותבע טיפול רציני בה. איננו מאמין שכוחותינו יספיקו לנו למלחמה קשה, ובעיקר היה חפץ לחסוך את הכספים המרובים למטרות בניין ולא להרס. היה שמח מאוד לו הצלחנו למנוע או לעקוף את שפיכת־הדמים בארץ במקרה של הגשמת החלוקה או בהמשך ההתפרעות הקיימת. לדעתו חשוב זה מאוד להצגת מעמדנו הפוליטי

שם כי עודף ההכנסה של שתי המדינות ממכסים ומשירותים אחרים יחולק ביניהן באופן צודק ״במטרה לקיים רמה מספיקה ונאותה של מימשל ושל שירותים סוציאליים בכל אחת מהמדינות, בתנאי שחלקה של כל אחת מהן בשנה כלשהי לא יעלה בשיעור של יותר מארבעה מיליון לירות בקירוב על תרומתה של אותה מדינה להכנסות של האיחוד הכלכלי.״

6. פאוזי קאוקג׳י, מפקד ״צבא ההצלה״ הערבי בצפון ארץ־ישראל.

בין הערבים, שהוא הרבה יותר טוב מן התמונה שהוצגה על־ידי ג׳מאל חוסייני,[7] פאדל ג׳מאלי[8] וכו׳.

כל האמור לעיל עלול לבוא רק כתוספת ועזרה להכנות הצבאיות וגיוס הכוחות, בהם אנו עוסקים. במקרה של הגשמת משאלתנו יהיה זה כסיוע נאה לכוח שהכינונו ולא במקומו. ד[וד] ה[ורוביץ] מאמין, שלו הגענו להבנה עם הכורדים, היה מוצא אוזן קשבת ויד מסייעת להם בין ידידיו החדשים שרכש לו בחוץ־לארץ.

7) בהזדמנות זו שאלני בק 2 שאלות, שעניתי עליהן: א. מהו מצב כוחות האופוזיציה בארץ וסיכויי עמידתה או העזרה שאפשר לקבל מהם?

תשובה: אין לציין כיום ארגון אופוזיציוני קיים ומאורגן, שאפשר להצביע עליו כעל גוף פוליטי. רוב אלה, שהשתייכו בעבר לזרם האופוזיציוני, לא שינו את עמדתם. הם אינם מאמינים לרוב השליט או המשתלט. ספק רב אם ישלימו בעובדת השתלטותם של החוסיינים. מצבם קשה מכמה בחינות: חסרה להם תמיכת הממשלה כבעבר, עת שהופיעו בגלוי על הבמה הציבורית. אין להם ממלא־מקום לתומך זה, הואיל והמלך טרם הראה סימנים ברורים ובהירים על השתלטותו בארץ. מה שכבר הראה, אינו מספיק כדי לבנות על זה בניין פוליטי קיים. עם היהודים לא יכלו לבוא לידי הסכם, מחשש דחייה מוחלטת על־ידי הציבור. בסתר־לבם הם בטוחים במשענת היהודית ורואים אותה כעובדה קיימת ובלתי־מתערערת לשעה שיימצאו במצוקה. עד אותה שעה של מצוקה הם חוששים להופיע בכלל בתור אופוזיציונרים. מאידך, נזהר המופתי ואנשיו מפגוע בהם ולהימנע מלבות מחדש את האיבה העתיקה. לכן יש להניח, שכל עוד לא יופיע עבדאללה ככוח המתערב בארץ־ישראל או כל זמן שלא יפגעו בהם — ספק אם יהוו כוח מלוכד. הם סבורים שמבצריהם הם מחוז שכם, הכולל את ג׳נין וטול כרם, מחוז חברון, סביבות עזה.

ב. היסכימו הערבים לחלוקה, ומי יסכים? תשובה: דומני שההמון, ברובו, השלים עם החלוקה כעובדה קיימת. אינו מאמין שאפשר יהיה להתגבר עליה או לדחותה. חששותיהם לחלוקה רבות ושונות. המהומות האחרונות אינן מעודדות אותם מבחינה זו, שהם רואים ביהודים כוח תוקפני, שיתנגד בכל כוחו לתעלולים שהערבים התרגלו לעולל ליהודים בשנות השלטון הבריטי (חוק אריסים,[9] משטרה מושחתת, שלטון פרוטקציוניסטי, הפלייתם לטובה בכל מיני עסקי מסחר, יבוא, עבודה וכו׳). הפגיעות בערבים כערבים, ערבות הדדית לפשעי זולתם, הנחה מקובלת ומוסכמת בציבור הערבי לצרכי עצמו, היא חידוש לגבי התנהגותם של היהודים. הפחד מזה גדול. האם כל זה יגביר את ההתנגדות או יחלישה? באם לא יופיע כוח צבא סדיר מחוץ־לארץ — לא תימשך מלחמת ערביי ארץ־ישראל והיא תדעך. פעולותיהם ישאו אופי של הטרדה ולא של כיבושים צבאיים או של

7. ג׳מאל אל־חוסייני, ממלא־מקום נשיא הוועד הערבי העליון.
8. מוחמד פאדל ג׳מאלי, שר־החוץ של עירק.
9. מדובר בפקודת העברת קרקעות משנת 1920 והתיקונים שהוטלו בה בתקופת המנדט. חקיקה זו היקשתה על רכישת קרקעות מעובדות בידי אריסים, בכך שהתנתה את העברת הבעלות בהסדרים המבטיחים לאריסים קרקע די הצורך לקיומם ולקיום משפחותיהם.

מלחמה צבאית. מה שנעשה עתה בארץ שייך לדעתי לפרשת ההטרדה, ולא יותר מזה. (לא ברור לי אם בק ירד לעומק כוונתי על ההפרש היסודי בין מלחמה ובין הטרדה. לגבי הראשון אין לי ידיעות מספיקות על כוחנו. לגבי השני ברור לי שבכוחנו להתגבר, אם כי מספר האבדות בנפש עלול להיות גדול והפסדי רכוש וכלכלה ניכרים).

ערערתי על הנחתו של דוד הכהן, שטען לבק שאין ערבים שיסכימו לחלוקה ושהם יתגייסו כולם וילחמו בה עד חרמה. סיפרתי שבפגישתי האחרונה עמו הגעתי למסקנה, שהוא קובע דברים על־פי החוש ועל־פי אינפורמציה לקויה. אני מעריך מאוד את חושיו, אולם לא בונה עליהם. ד. הכהן סבור ש־Transfer[10] הוא הפתרון היחידי. אני מצדי מסכים לכך, אולם זה לא מספיק כיום.

בק מסר לי מפי בנו שבנגב, כאילו אסר הצבא על היהודים לצאת מפתח ישוביהם, וזה בגלל הסכנה והמצב המתוח. תשובתי הייתה, שזה שייך למלחמת הבריטים ולא להתמודדות ערבית־יהודית ישירה.

91

א. אבן אל י. לינטון (לונדון) [1]

A. Eban to I. J. Linton (London)

מברק

נוסח יוצא: 93.03/127/8

[New York], 5 January 1948

Referring *Chevrat Bitachon* matters. Dayyag reports useful action his quarters.[2] Neighbours westward now important gap. *Zirim* here sympathetic, but hint renewed rival activity their capital may again induce reserve. Most earnestly urge immediate action, including visit Henry Paul. Explain our demands: 1) Strong warning against violence. 2) Support for *Va'ad Bitsua* in all its measures and proposals. 3) Support for swift equipment only force available now for *bitsua*. 4) Support for proposals involving International Force. Refer their own speech twenty-six November, stressing importance *Chevrat Bita-*

10. חילופי אוכלוסין בין המדינה היהודית למדינות ערב.

91

1. להלן פירוש הכינויים ו״מלות הצופן״ המופיעים במברק: Chevrat Bitachon — מועצת־הביטחון; Dayyag — מ. פישר; Neighbours Westward — בלגיה; Zirim — משלחת בלגיה באו״ם; Henri Paul — פול אנרי ספאק, ראש ממשלת בלגיה ושר־החוץ שלה; Va'ad Bitsua — ועדת האו״ם לארץ־ישראל. (הפיענוח — על־פי טיוטת המברק בכתב־יד, באותו תיק).
2. ראה מס׳ 84. בינתיים גם הבטיח ליאון בלום לנסות להשפיע על ממשלת צרפת ועל מפלגת העבודה הבריטית. (פישר אל ברמן, 4.1.1948, אצ״מ S 25/1701).

chon.[3] Discussion may be imminent or may take place under their chairmanship February. Therefore await news anxiously.

Eban

92

א. לוריא אל י. פישר (פאריס)
A. Lourie to J. Fisher (Paris)

העתק: 93.03/128/10

[*New York*], *5 January 1948*

Dear Mr. Fisher,

I have discussed with members of the Executive here your letter of 24 December regarding the news brought to you by Mr. Leontino Soloveitchik about the pitiful situation of a number of Lithuanian Zionists who have been deported to different parts of Russia.[1]

So far as a political intervention is concerned, I regret to say that we feel there is no possibility at this point of taking any useful initiative with the Russian representatives here. The matter is one of extreme delicacy. I do not need to indicate that since the persons concerned are, in the eyes of the Russian authorities, Russian citizens, any approach on our part may produce undesirable reactions of a character which, in the light of larger issues at present at stake, we would not wish to risk.

We shall give the matter further consideration after the return of Mr. Shertok, but I have little hope that we shall be able to achieve anything through diplomatic channels at this stage. On the other hand, we shall look into the possibilities of sending food and clothing to those persons indicated in the enclosure to your letter. While I understand that there are various obstacles in the way and that in particular the expense is disproportionately high, we shall do what we can in this regard.

Yours sincerely,

Arthur Lourie
Director
[New York Office of the Jewish Agency for Palestine]

3. ראה מס' 50 והערה 4 שם.

92

1. יוסף פישר (אריאל), המזכיר הכללי של Union Sioniste Française, ביקש מן הסוכנות היהודית בניו יורק לסייע למשפחותיהם של ציונים ליטאים שהוגלו ב־1941 ממקומות מגוריהם לאיזורים פנימיים של ברית־המועצות. הוא שאל אם הסוכנות תוכל לבקש מן השלטונות הסובייטים לשחרר ולהתיר את יציאתם מברית־המועצות. (המכתב בתיק 93.03/128/10).

93

ל. סק[1] אל ב. אקצין[2] (ניו יורק)
L. Sack to B. Akzin (New York)

העתק : אצ"מ Z 5/409I

[Washington], 6 January 1948

Dear Doctor,

I wrote you earlier today that Brewster[3] denied, as was alleged in the Cairo dispatches, that the Mufti had turned down his request for an appointment. When I saw Brewster at his office later, he expressed the fear to me that the situation in the Middle East is going to become increasingly worse. This he based on an hour's conversation with Azzam Pasha, the Secretary-General of the Arab League, in Cairo and from information which he obtained from others in Cairo.

It is Brewster's opinion that the anti-Jewish demonstrations in Palestine are not the result of overwhelming anti-Zionist feelings on the part of the Moslem population, but is agitation stimulated by Arab politicians, and which Brewster thinks will continue for a long time. Brewster said that he found Azzam Pasha to be a "very intelligent and very forceful man." He is not as fanatical as the Mufti but, in Brewster's opinion, he is more intelligent and more literate.

He said that Azzam Pasha spent the first 25 minutes of the visit pointing out that the Moslems and the Communists are two "absolutely incompatible peoples." Brewster recalled that "he went to great lengths to prove to me that the Arabs have nothing in common with Communists. Then he began assailing the U.S.A. He is not blaming Russia for what happened at Lake Success. He blames the United States. This is a part of the British line. He declared that we put the heat on the smaller nations and that we forced them to support the partition of Palestine. When I told him that Russia and her satellites have also supported partition, he discounted the Russian action as of no consequence but insisted that all the blame attaches to the United States. From him and from others of our American business men, I learned of the very rapidly arising antagonism to to the United States. This antagonism already is sufficient to give much concern to business men and especially the oil people."

93
1. ל. סק סייע בעבודת המשרד של מועצת החירום הציונית האמריקאית בוואשינגטון.
2. ב. אקצין, מזכיר מדיני של מועצת החירום הציונית האמריקאית.
3. או. ברוסטר, סנאטור רפובליקני. אחד מיושבי־הראש של ה־ American Christian Palestine Committee

Senator Brewster told me that he gathered from Azzam Pasha that the Arabs intend to carry their warfare against the Jews everywhere in the Middle East, in the smaller countries and communities where the Jews are not able to defend themselves. This pressure will be financial as well as physical.

"In Iraq, it is expected that there will be pogroms against the Jews. In Cairo, where the Jewish population is financially strong, the pressure will be of a financial nature. Jewish business people and the Jewish population generally will be subjected to a series of Nurnberg laws for the purpose of destroying them economically. Of course, there will be physical pressure, too, but the Egyptian Arabs are determined to wipe out Jewish influence. This agitation already has reached such proportions that the Jewish population has become very much concerned. Egyptian Jews are already disclaiming sympathy with Zionists' aspirations. Azzam Pasha and his associates intend to give every possible support to the war activities of the Palestinian Arabs."

Continuing, Brewster quoted Azzam Pasha as saying that, "the upshot of the present situation will be that eventually either the Jews or the Arabs will be lined up with the Russians." Brewster recalled that he told Azzam Pasha that this statement did not make sense in the light of his disclaimers against the Arabs and Communism. Brewster quoted himself as telling Azzam Pasha that "he who sups with the devil needs a very long spoon." But regardless of whether the Arabs may eventually have to do business with the Russians, Brewster said that at the moment the Arabs are not letting anything interfere with their determination to upset the Jewish State. He quoted Ibn Saud as having made four million dollars available to help the fight and that Ibn Saud is calling on his fellow monarchs to put up additional monies.

It was Brewster's opinion that the British are doing all in their power to "let the situation drift into chaos." Supporting his contention that the Arab people generally are not concerned over Palestine, but that it is the business of the politicians, Brewster said that he was in Cairo at the time of a much publicized student demonstration on the main streets of the town. The demonstration was not against Palestine at all, but against the Egyptian school system, which was forcing the students to study too much Arabic and not enough modern languages, history and customs.

In Istanbul, he said, he had a press conference and his embassy press relations chaperone was very much concerned lest the Turkish newspaper people would start a backfire on Palestine. To Brewster's surprise, not a single Turkish newspaperman questioned him about Palestine and there was no mention made of Palestine whatsoever during the entire period of the interview.

Brewster told me that this morning he had a conversation with one of Mr. Rockefeller's[4] personal attorney's. He told this man about his trip and suggested that Mr. Rockefeller and his oil associates busy themselves in an effort to influence the joint establishment by the United States and Russia, through the United Nations, of a constabulary to enforce peace and to insure the successful etablishment of partition of Palestine. Otherwise, Mr. Brewster said, "you will lose your oil and the United Nations, too, for which Mr. Rockefeller has just given eight million dollars to build a new home. The Arabs will respect force and nothing else."

Brewster also told me that prior to his remarks in the Senate on December 1, 1947, during the rejoicing over the establishment of the Jewish State, his remarks concerning the necessity for a volunteer constabulary to go to Palestine were "cleared with Vandenberg[5] ahead of time." "Vandenberg told me", he continued, "that he would not favor the sending of American soldiers, but when I told him of the constabulary idea made up of volunteers, he thought that was excellent and urged me to make my speech. This I did, and I still feel that a voluntary constabulary is necessary."

The above covers Brewster's impressions, insofar as he related them to me. His chief impression is that there is going to be much more distress and disorder throughout the entire Middle East.

Very sincerely yours,

Leo R. Sack

4. ג'ון ד. רוקפלר, הבן.
5. א. ה. ואנדנברג, ממלא־מקום נשיא הסנאט ויושב־ראש הוועדה ליחסי חוץ. מסגני היושב־ראש של ה־American Christian Palestine Committee.

94

אל א. לוריא (ניו יורק) [1]
To A. Lourie (New York)

מברק מוצפן J 424/N/44
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1701
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Tel Aviv, 6 January 1948

Moshe suggests consider [advisability][2] frank talk Washington re materials which most vital for ammunition, urge release.[3]

95

א. אפשטיין וא. אבן אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית
E. Epstein and A. Eban to members of the Jewish Agency Executive

תזכיר: תיקי א. אילת; אצ"מ S 25/5354

Secret, Memorandum No. 1 — *[Washington], 7 January 1948*

Subject: Implementation of Assembly's Resolution
Attitude of State Department

On January 6[1] and 7 we discussed problems of implementation with Mr. Loy W. Henderson, Mr. Dean Rusk, Mr. Gordon Merriam, Mr. Fraser Wilkins (State Department), and Col. Robert McDowell (War Department). Our theme was:

1. *Implementation*

The psychological basis of disorder in Palestine was the Arab hope that the U.N. recommendation would not be implemented. Anything which dispelled that hope by visibly advancing the process of implementation would be a contribution to eventual peace.

94

1. שם השולח חסר.
2. במקור כתוב: disability; תוקן על־פי הנוסח הנכנס.
3. ב־3 בינואר נתפסה והוחרמה בניו ג'רסי כמות גדולה של חומר־נפץ שהיה מיועד ל"הגנה", בשעת הטענתו על אניה שעמדה להפליג לארץ־ישראל. כמות נוספת של חומר־נפץ נתפסה ב־8 בינואר.

95

1. אבן דיווח על השיחות של ה־6 בינואר במברקים ששיגר אל ג. מאירסון (7.1.1948; אצ"מ S 25/1701) ואל משרד הסוכנות היהודית בלונדון (6.1.1948; 93.01/2180/23). ראה גם מס' 96.

2. *The U.N. Commission*

The Jewish Agency would address the U.N. Commission on two matters of extreme urgency: (a) the immigration provisions of the Assembly's Resolution, and (b) the urgency of immediate preparation for the equipment of a Jewish militia. We pointed out to the State Department representatives that in answer to the criticism by New Zealand of the enforcement provisions of the Resolution, the *U.S. delegation* had asserted that the militia and the contingent action of the Security Council were fully effective means of implementation. In this statement the Jewish Agency saw a clearly implied readiness of the U.S. Government to help ensure the effectiveness of the militia and to help align the Security Council with the General Assembly in support of the Palestine decision. On the latter point there had been an explicit U.S. declaration. The influence of the militia in securing internal Jewish discipline was also stressed by us in a discussion of Irgun[2] activities.

3. *The Mandatory Power*

The importance of an agreed schedule of withdrawal and transition between the U.N. Commission and the Mandatory Government was stressed with a hint to the favourable effect of U.S. good offices.

4. *Security Council*

The probability that the Security Council might have to take action raised serious concern in the light of that body's present composition. The effect of a lead from the U.S. delegation was emphasised in the light of conversations with West European and South American delegations.

5. *International Force*

In stressing the need of a well-equipped militia, the Jewish Agency representatives commented on movements of opinion at Lake Success in favour of an international force.

State Department Reaction

The common theme of all reactions was that the U.S. Government must act strictly in accord with U.N. agencies and not in an individual capacity. There was evident reluctance to envisage an international force, and this led to a sympathetic response to the idea of an effective militia. (Mr. Loy Henderson: "Of course, that militia must be

2. האצ"ל.

established at once. The U.N. Commission should decide its dimensions and needs. American assistance would be proper through the United Nations channels." Mr. Henderson expressed the hope that the militia would be a "non-political and non-party body unlike Haganah." There was a clear hint that we would be wise to get our demands sponsored by the U.N. Commission rather than seek direct U.S. assistance.

Mr. Henderson was at pains to be reassuring about the Security Council; he thought that any attempt to disassociate the Security Council from the Assembly would simply be voted down. Mr. Dean Rusk, who is more fully in touch with U.N. affairs, however, fully shared our anxieties about the composition of the Security Council and the uncertainty that there is a working majority. For that reason he thought that recourse to the Security Council should be avoided as much as possible, and that implementation should be secured through the U.N. Commission and by serious Jewish efforts to work with the Mandatory and the Arabs. We pointed out that the initiative to provoke or prevent a discussion in the Security Council did not rest with us; any member, be it Syria or Poland, could raise the matter at any time. If and when it was raised, the Council's response would largely depend on whether there was an equal and firm expression of resolve by American and Russian representatives. We could support Mr. Rusk's diagnosis, but it was for him to assist the cure. From this conversation we received the impression that U.S. policy at present aims at keeping the question on a purely formal plane in the Security Council. On the other hand, there is a desire to avoid a situation wherein, as we warned, Mr. Gromyko would appear as the only zealous supporter of the Resolution.

At every interview we were made aware that punitive retaliation is unpopular here, and there is some surprise that Haganah is using that method. Mr. Henderson read us a draft of a proposed U.S. statement condemning bloodshed by Arabs and Jews in identical terms and calling for respect of innocent life. The target of the statement is evidently Jewish, not Arab.

In the War Department our contention that Jews needed arms for defence was actually challenged on the grounds that the Jews are the attackers. Here we saw the fruit of an extremely unfavourable press atmosphere which is apparent at the moment. (*New York Times* from Jerusalem is especially adverse). Col. McDowell doubted if Jews could hold the Negev and was certain that Arab guerilla

resistance would be prolonged. In the State Department our constant theme that external Arab aggression could be prevented by the influence of the Great Powers was heard sympathetically but non-committally.

Summary of Impressions

1. The U.S. Government is not in a mood to take individual initiative in implementation, though it does seem ready to respond to appeals through U.N. channels.

2. There is a clear reluctance at this stage to be involved in international Police Force schemes, but a genuine desire to see the U.N. Commission succeed in establishing an effective Jewish militia.

3. The precarious support of the Security Council for the Assembly's Resolution is clearly recognised; but there is no evidence of activity to improve the atmosphere there.

4. Efforts to improve the Washington atmosphere are most seriously prejudiced by an unfavourable view of Jewish defence tactics in Palestine. There is a general view that most incidents which have been costly in life (refineries,[3] Damascus Cafe,[4] Semiramis[5]) have started from Jewish initiative. Episodes of Jewish *defence* such as that in Old City Jerusalem, which would evoke public sympathy, figure far less prominently in Jerusalem dispatches, published here. Both our public relations and our security activities in Palestine might with advantage be related more closely to our needs in Washington and Lake Success.

3. ב־30 בדצמבר נהרגו 6 ערבים ורבים נפצעו בהתקפה של יחידת אצ"ל ליד בתי־הזיקוק בחיפה, שנערכה בתגובה על סידרה של התנקשויות צלפים ערבים בעוברי־אורח יהודים בעיר. מיד לאחר־מכן תקפו פועלים ערבים עובדים יהודים בתחום המפעל והרגו כ־40 מהם.

4. כך במקור ; כנראה צ"ל Damascus Gate (שער שכם. ראה מס' 85 והערה 2 שם).

5. בליל ה־4/5 בינואר פוצצה יחידה של ה"הגנה" את אחד מאגפי מלון "סמיראמיס", בירושלים. בהתפוצצות נהרגו כ־15 איש, ביניהם סגן־הקונסול הספרדי. (על־פי ידיעות שהיו בידי שירות־הידיעות של ה"הגנה", שכנה במלון מפקדה ערבית מקומית).

96

א. אפשטיין אל ג. מאירסון
E. Epstein to G. Meyerson

מברק מוצפן : —/29
נוסח יוצא : 93.01/2180/23
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1701

Washington, 7 January 1948

Informed by Government circles that retaliation policy, especially Semiramis, adversely affects Jewish interests.[1] State Department proposed declaration probably directed against us. Press and conversations show public and official sympathy for Haganah clearly diminished by unpopular tactics /of punitive/ retaliation. Government Semiramis statement[2] has wide prominent publicity. Important [that] U.S. correspondents cable more comprehensive reports indicating aggressiveness Arab tactics, also religious implications siege Old City and Wailing Wall.

E. Epstein

97

מ. פישר אל א. אבן (ניו יורק)
M. Fischer to A. Eban (New York)

מקור : 93.03/128/10

Paris, 7 January 1948

Dear Eban,

In connection with our general situation I have paid several visits to friendly French political leaders, among others to Léon Blum. To these persons as well as to the Quai d'Orsay I have remitted a full memorandum sketching the political situation in general, and events in Palestine, with notes giving striking examples of what is happening. I hope that Léon Blum, in particular, will try to use his influence not only with his French friends but also with his British Labour friends.

At the Quai d'Orsay I have learned that no particular instructions have been given to Mr. Parodi regarding the Security Council. The

96

.1 ראה גם מס' 95 והערות 3—5 שם.
.2 ממשלת ארץ־ישראל פרסמה הודעת גינוי לפעולת ה"הגנה" במלון "סמיראמיס". בהודעה נאמר כי אין יסוד לידיעות כאילו שימש המלון בסיס ומפקדה של הערבים, וכי הממשלה מעיינת במצב שנוצר על־ידי פעולת ה"הגנה", אשר "השתבחה בפומבי ברצח שפל וסיטוני זה של חפים מפשע."

main reason is that Mr. Parodi has not yet reported anything regarding this question. It might serve a good purpose if Mr. Parodi could be induced to send a report. By the way I must say that several people here are of the opinion that our Agency members have a tendency to judge Parodi too severely; it is generally believed that Parodi is at heart a friend of our cause.

The Arabs think that they will have a good chance to nullify the effects of the General Assembly decision at the Security Council. Their representatives have been at the Quai d'Orsay and they have declared that they knew for certain that America had changed its attitude and that this change of attitude would come to an expression at the Security Council. They added that they were convinced that France would follow America's lead. The answer the Arabs received was that French circles did not believe that America would change its attitude.

Mr. Boissier, from Bidault's Cabinet, has always been very open-hearted with me; he told me that he knew that many countries had voted for partition without enthusiasm, but he is convinced that they will all stick to the Assembly's decision.

It is generally believed in Quai d'Orsay circles that the British do not intend to evacuate Palestine. It is thought that the British will come forward with a plan not notably different from the U.N.O. plan but restricting the Jewish area and leaving control to the British. It is also believed that the British will not succeed to impose their plan.

Mr. Bidault's personal attitude to us is not unfriendly, although he would personally have preferred a French abstention. Chauvel's[1] position remains unchanged, but one thing is certain: his main objection against France's vote was the reaction in North Africa which he feared, and it is now proved that he was wrong. I think that Chauvel has understood that he cannot continue to ignore us and he has probably encouraged a contact which was realized some time ago between us and one of his closest friends.

This morning, I asked that Chauvel should receive Goldmann on his visit to Paris the day after tomorrow. This was immediately granted, while all my previous attempts in such matters had failed.

Yours sincerely,

M. Fischer

97

.1 ז'. שוול, המזכיר הכללי של משרד־החוץ הצרפתי.

98

שיחת מ. עליאש — ב. גריג [1] (בניו יורק, ב־8 בינואר 1948)
Meeting: M. Eliash — B. Gerig (New York, 8 January 1948)

דין־וחשבון : 93.03/128/14

[New York], 8 January 1948

As Mr. Auster was not available this morning, and Mr. Gerig intimated that he wished to see us this morning before he proceeded to the meeting at Lake Success, I went to see him at his office (U.S. Delegation, 2 Park Avenue). Mr. Cargo, Mr. Gerig's assistant, was also present at the interview.

Mr. Gerig explained that what has been prepared by the two drafting Committees[2] was not actually a Draft Statute for the City of Jerusalem, but appears to be a mere enumeration of problems to be discussed and settled.[3] This document has been presented to the members of the Committee, but none of them has had the time to go through it, and the Committee therefore did not decide as yet on its future procedure, but is likely to do so at its meeting today and tomorrow. The Committee knows about our presence in New York, but has not made up its mind as to whether they should hear us without making first some public announcement as to their readiness to hear representations by Jews, Moslems and Christians. He said that the Committee realized that it may be a purely formal step, since the Moslems or Arabs are not likely to respond, although he was not certain what would be the Christian attitude.

I remarked at this stage that it was our impression that the scheme of things was such as to envisage only two groups of interests, Jews and Arabs, and that the U.N. decisions appear to be framed on that basis. I also explained that in Palestine the Moslem and Christian Arabs have had for some time a sort of a united front, so that it would quite correspond to the realities of the situation if Jews and Arabs were taken as the two interested parties. He replied that when dealing with Jerusalem, and in view of the references in the resolutions to the three great faiths, some representation of Christian interests

98

1. ב. גריג, ראש האגף לשטחי־תלות במחלקת המדינה של ארצות־הרית. יושב־ראש קבוצת־העבודה של מועצת־הנאמנות לעניין ירושלים.
2. ראה הערת־עורך, עמ' 49.
3. ראה טיוטת עבודה ארעית לתקנון חוקתי של האיזור הבינלאומי של ירושלים (93.03/128/14). הטיוטה נידונה בישיבת קבוצת־העבודה של מועצת־הנאמנות ב־7 בינואר. ראה ד. אדלסון אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית, 8.1.1948, אצ"מ S 25/9038.

would seem to be logical. He admitted that some members of the Commission held the view I expressed and thought that they themselves represented the Christian interests; his own view, however, was that they were so ignorant as to these Christian interests, holy places, etc., that they were quite incompetent to represent them. I further explained that we held no brief from Jewry as a religious entity, but were rather representing the secular interests of the Jewish community, and particularly of the residents of Jerusalem, and enlarged on the municipal and other aspects of these interests. I said that the religious interests may perhaps be represented by others, while it is also possible that we may be entrusted with them. I also explained that there is no such thing as a Christian entity, and pointed out the complications as to the Latins, Greeks, Armenians, Copts, etc. He agreed that the problem was not an easy one and stated that it will be further discussed by the Committee.

We then passed to a discussion of the municipal problems, and I gave him an outline of our conception as to the Jewish borough, the Arab borough, and the World's borough,[4] the latter to include the Old City and its immediate vicinity, and the three to be united in one municipal administration, in which the Jews would have at least equal representation. He mentioned that the actual plan of administration was to be prepared by the Governor, but that it would be useful if we could present a memorandum at this stage on this question. He seemed to agree that what I called the World's borough ought to come under direct municipal administration, in which Jews and Arabs would be equally represented under the Governor.

We then discussed the general situation in Palestine and what could be done to improve it. I explained to him our views, and he listened very attentively to what I said about the British Government and the Governments of the Arab States. It was his view as well, that the more is being publicly done by way of implementing the U.N. resolutions, the sooner it will be realized that it would be useless to defy the U.N. and to resort to violence.

He then asked me how we visualized the Jerusalem legislative council, and we discussed the general attitude of the U.N. to Jerusalem and its becoming a real *corpus separatum*, with its own laws, courts, etc., cumbersome as this arrangement may be. He then said that the Committee will have to think out how to solve the difficulty presented

4. ראה מס' 37 והערה 4 שם.

by the decision that the legislative council shall be elected on the basis of universal suffrage and proportional representation, on the one hand, and the general conception of an international regime (with no section getting preponderance by its numerical majority over the other) on the other hand. I said that the enlargement of the area of the City of Jerusalem has already watered down our majority in Jerusalem to a fifty-fifty proportion, and that most likely all the institutions attached to the Governor will have to work on the basis of a fifty-fifty representation to the Jews and the Arabs, the Governor representing the balance of power, in the same way as the world's representatives will act in the Joint Economic Board. He still had an open mind on all these questions and said that they would have to be very carefully considered, and that it will have to be borne in mind that it was principally an arrangement for the next ten years. He mentioned that he was one of those who favoured the choice of Jerusalem as a seat for the U.N. and we agreed that it would be a great compliment to the Eternal City if at least some activities of the U.N., of a symbolic character and connected with questions of religion, etc., be located in Jerusalem.

Before we parted I asked him again to consider the advisability of letting us have the document prepared by the two drafting committees, and he promised to give it full consideration and to let us know as soon as possible when we shall be wanted. He thought that on Monday or Tuesday we may be called to appear and answer questions, or give our ideas in general, on the 14 points envisaged by the Resolutions as the contents of the Statute of the City. He mentioned that the Committee would be glad to have our advice, and when I said that Mr. Auster was an experienced municipal administrator, he said that they were looking forward to have the views of the Deputy Mayor. I said it would be helpful if we were able to follow the document which will be before the Committee, and comment on it. On this, he said, he shall let us know after seeing his Committee and ascertaining the views of the other delegations, as he, although the Chairman, represented only the U.S. Delegation.

M. Eliash

99

ח. ברמן אל ר. זסלני
H. Berman to R. Zaslani

מקור : אצ"מ S 25/6669

ירושלים, 9 בינואר 1948

לאחר שתשומת־לבנו הוסבה ליחסים הטובים השוררים בין שליחינו ברומניה לבין המוסדות הממשלתיים שם ולאחר כמה מקרים של כתיבה בלתי־ידידותית בעיתונות היומית שלנו בנוגע לממשלת רומניה הנוכחית, הוחלט בהתייעצות עם גב' מאירסון להסב את תשומת־לב עורכי העיתונים לצורך לנהוג באופן ידידותי כלפי ממשלת רומניה ואולי להימנע כלל מלכתוב עליהם במשך איזה זמן.

דומני, כי הדרך הטובה ביותר להשיג את המטרה המבוקשת היא לעשות זאת דרך ועדת־המצב של עורכי העיתונים.

ח.ב.

100

א. ששון אל המלך עבדאללה (עמאן)
E. Sasson to King Abdallah (Amman)

נוסח עברי מקורי
העתק : אצ"מ S 25/9038 [1]

ירושלים, 11 בינואר 1948

1. המאורעות בארץ התפתחו ולבשו צורה של שחיטות וטבח. לא הועילו הכרוזים אשר הפצנו בקרב הערביים ואשר בהם תבענו מהם להפסיק את האש ולפעול למען החזרת הביטחון והשקט לארץ. נראה, כי העניין אינו בידי התושבים כי אם בידי המנהיגות העריצה, הנוהגת את התושבים כאשר נוהגים את הצאן. אותה מנהיגות פוקדת עליהם לבצע מעשי פשע איומים ולשפוך דמי נקיים אף אם יגרום דבר זה לאנרכיה וחוסר סדר בסביבה הערבית ולמצב של אימה ופחד בסביבות אלה.

2. מצער מאוד שהעיתונות הערבית בארץ ומחוצה לה, ותחנות־השידור הערביות בארץ ובחוץ־לארץ קוראים ללא בושה לטבח זה ולמעשים מתועבים אלה. התעמולה הזאת משווה למעשים אלה לבוש של לאומיות, אצילות־נפש וגבורה, ועושה את הרוצח לאיש מלחמת־הקודש ואת שופך דמי נקיים לגיבור ואמיץ, ואילו החכם, המתון והמתנגד הופכים לפושעים ולבוגדים, שמגיע להם מוות בשם הערביות והאיסלאם, ללא עוול פרט להיותם מגנים רצח ופשע.

3. מצער עוד יותר מזה, שהממשלות הערביות, אשר קונסולים, נציגים ובאי־כוח להם בארץ־ישראל, מביטות על כל זה וששות לקראתו אף הן, חושבות את

100

1. תרגום עברי מקורי. העתק הנוסח הערבי נמצא באותו תיק.

הפשעים למלחמת־קודש ומגישות הן עזרה כספית, מוסרית ומדינית, מתוך מחשבה — ויש ומחשבות חטא הן — כי זו היא הדרך להשמדת היהודים, לשמירה על ערביות ארץ־ישראל ולהשגת עצמאותה השלמה לאלתר. הן עושות זאת בעוד שהיו צריכות, לאמיתו של דבר, לעמוד כסכר איתן כנגד מעשים אלה, לשם שמירה על שמן הן, על קיומן הן, על עצמאותן ועל שם הערביות והאיסלאם בארצן הן ובעולם הנאור.

4. כן מצער, כי ממשלתכם, שגם היא רואה את הנעשה בארץ־ישראל ושומעת אודותיו, לא נקפה עד כה אצבע למען שים קץ למהומות הדמים הנוכחיות בארץ־ישראל. שתיקה זו מצד ממשלתכם אינה יכולה להיות בלתי־אם תוצאה מאחד משני הדברים הבאים: א) או שהיא — כשאר ממשלות ערב — מסכימה למהומות, תהיה מה שתהיה מידת חוזקן, ורואה בהן את הדרך היחידי לעקוף את החלטות האו"ם. ב) או שהיא מוצאת עצמה חסרת־אונים לגבי מניעת שפיכות־דמים ומזימות הפושעים, שותפי היטלר והנאצים, החפצים לקומם את שלטונם ולפאר את שמם הם, בשם הלאומיות והערביות, תוך נחל של דמים טהורים, ועל גופותיהם של נקיים.

5. אם אנו מוסרים לכם כל זאת, ומוסרים לכם זאת בצורה כאובה ביותר, הרינו עושים זאת — יעיד האלהים על כך — משום ששונאים אנו הרס וחורבן, רצח ופשע, כניסה למערכות שפלות, הגם שתובלנה בסופן לנצחוננו, הגם שתשמנה לאל את מזימות הזוממים ותכינה את ידי הפושעים. אין אנו רוצים להפוך את ארץ־ישראל, שהיא יקרה לנו עד למאוד, לחזית התנגחות ומלחמה או לבמה של מזימות, יהיה מה שיהיה מקורן, מזרחי או מערבי, או למשחק בידי פלוני או אלמוני. ודי לחכם ברמיזה.

6. ואם אנו כותבים לכם, ולא לאחר, ואם כותבים אנו לכם בגילוי־לב ובבהירות, ואם מסבירים אנו לכם את המצב בלשון בלתי־דיפלומטית, בשפה הנובעת מן הלב ובכינות — הרינו עושים זאת משום שרואים אנו בכם ידיד נאמן ואישיות נעלה ונשגבה, אשר אינה מסכימה בשום־פנים להיעשות לתריס לפושעים רעים, אשר החליטו בלבם להקריב את עמם ואת מולדתם ולהתכחש לדתם ולאיסלאם בשביל תפארתם הם והאדרת שמם הם. זאת ועוד אחרת, הרי כבר דנו בעניין, אתם ואנו יחדיו בפירוט, והגענו להסכם מכובד וגלוי, בדבר פתרון־שלום לבעיית ארץ־ישראל, ואף הבטחנו להכריז עליו במזרח ובמערב במידה שהדבר נתון בכוחנו.[2]

7. מכאן שהמזימות על גורלה של ארץ־ישראל, הנרקמות בחשיכה במזרח ובמערב, הנסתרות מאתכם ומאתנו, אינן מצטמצמות בהדלקת אש המהומות והדמים ורציחות נקיים ערביים ויהודים ארצישראליים בלבד. הן חורגות מזה והנן הקדחת פתרונות חדשים לבעיית ארץ־ישראל; מתכוונות הן לדחוק אתכם ואת ממשלתכם וצבאכם לתוך הקדירה, למען הפוך אתכם ליריבינו ולמען עשות עצמם לידידיכם, כאילו, על־מנת לעזוב אתכם ואותנו, בסופו של דבר, להכות איש את רעהו, בעוד שהם מסתכלים ושמחים לאיד; ולאחר מכן ינשמו לרווחה,

2. השווה הערת־עורך, עמ' 44.

שכן נצלו מכם וממנו בבת־אחת ובלי שהדבר יעלה להם בקרבנות, בלתי אם מקצת כסף ומקצת הבטחות לכם.

8. אכן, זוהי כוונתו של ״התבשיל״ אשר עוסקות ״בבישולו״ קבוצות הנמצאות עתה בלונדון, כגון צאלח ג׳בר,[3] נורי אל־סעיד, מוסא אל־עלמי, הבריגאדיר קלייטון וזולתם — מאנשי מיניסטריון החוץ ומיניסטריון המושבות, הסבורים — ומה רעה סברתם — כי ביכולתם לעקוף החלטת או״ם בדבר חלוקת ארץ־ישראל, על־ידי הגשת ארץ־ישראל כולה כמתנה לכם, על־מנת שתשלטו בה בכוח החרב והאש לאחר שתכניעו את היהודים, תרצחום או תשמידום. המוזר שבדבר הוא, שהם עוסקים ב״תבשיל״ זה מבלי לשאול את דעתכם ומבלי לקחת בחשבון את ארצות־הברית, רוסיה ויתר חברי או״ם, מבלי להביא בחשבון את עמדת היהודים, את כוחם ואת החלטתם של היהודים להגן על האינטרסים שלהם עד האיש האחרון.

9. לא היה סמוי מעינינו, כי ל״תבשיל״ שטני זה, המבושל כיום בלונדון, יש חוטים הנמשכים בארצות ערביות רבות ובמזכירות הכללית של הליגה הערבית. אנו סבורים כי ההצעה [ש]נידונה בכינוס ראשי־ממשלות ערב בקהיר[4] ואשר מחייבת הגשת עזרה כספית לצבאכם מקופת הליגה כדי שצבאכם יכבוש את ארץ־ישראל כולה בעזרת מתנדבים מספר מהארצות השכנות — היא הצעה המתכוונת להביאכם לידי התנגחות בנו, כי אז תיחלשו אתם וניחלש גם אנו, וירווח לעולם הערבי מכם ומאתנו גם יחד. פירוש זה בלבד הוא אשר גרם, כי גם סוריה, האויבת הנצחית שלכם, תסכים להצעה זו.

10. זאת ועוד אחרת, בו בזמן ש״תבשילים״ אלה ״מתבשלים״ בלונדון ובקהיר ובחלק מן הבירות הערביות האחרות, תכניות המתכוונות לבגוד בכם ובנו באופן מדיני ולהפוך את הידידות שבינינו לאיבת־דמים — עוסק החאג׳ אמין אל־חוסייני, והסובבים אותו, ב״תבשיל״ אחר, אשר מגמתו לשרוף את ה״תבשילים״ הקודמים ולחסום את הדרך מלמפרע בפני התערבות מצדכם. מתכוון החאג׳ לשים אתכם, את העולם הערבי, את היהודים ואת ארגון האו״ם בפני עובדה קיימת על־ידי הקמת ממשלה פלסטינאית ערבית, שתמשיך את המאורעות בארץ־ישראל ותתגרה בעולם כולו, ובסופו של דבר תכבוש את חלקה הערבי של פלסטינה ותכניע את התושבים לפקודתה והשפעתה בדרכי טירור ואלימות. בדרך זו ימנעו בעד כל נסיון מצדכם לצרף את החלק השני של פלסטינה לארצכם. אומרים כי המופתי, ב״תבשילו״ זה, מקבל עזרה ממספר אישים גבוהים בסוריה ובסעודיה, נוסף לכספים אשר אספם מן התושבים בארץ־ישראל ומארצות ערב, בשם ״הלאומיות״.

11. אשר למורל של ערביי פלסטינה, וביחוד של אלה בירושלים, ביפו ובחיפה, ואף בכפרים ובאיזורים הקרובים לערים אלה, הרי אפשר לדבר ולדבר. רעב, יוקר חיים, אבטלה ועוני שוררים בצורה מבהילה. אימה ופחד בכל מקום. מכאיבה היא הבריחה מבית לבית, משכונה לשכונה, מעיר לעיר, מכפר לכפר ומארץ־ישראל לארצות השכנות. מספרם של מעתיקי־מקום אלה נאמד באלפים. הכול

3. צאלח ג׳בר, ראש ממשלת עירק, עמד בראש המשלחת העירקית שניהלה משא־ומתן עם הממשלה הבריטית בדבר חתימת חוזה חדש בין בריטניה ועירק. נורי אל־סעיד היה חבר במשלחת זו.

4. מושב מועצת הליגה הערבית. ראה גם מס׳ 65.

שואלים לפשר האסונות האלה ושואלים איה המוסדות, הוועדות והארגונים, המדברים גבוהה גבוהה ואינם יכולים לעשות מאומה. הכול מצפים לתשועה מאללה ולעזרה מעבדאללה, שבו הם תולים תקוות גדולות, ובאם יאחר או יהסס, בשעה טרופה זו, הרי הוא עלול להחמיץ הזדמנות בלתי חוזרת, להפסיד את אמונתם העיוורת של ערביי ארץ־ישראל בימים אלה ובעתיד. העניינים עלולים להתפתח באופן שלא ייתכן יותר כל מעשה וכל התערבות מצדכם.

12. אשר למצב אצל היהודים, הריהם עד עתה במצב של התכוננות בלבד. הם, מצד אחד, קוראים לערבים להפסיק את האש ולעשות למען השיב את השקט לארץ. מצד שני, הם משיבים ירייה לכל ירייה והורסים בסיסים, מארבים וקנים אשר מהם פועלים הערבים נגד היהודים. יש ותגובת היהודים היא חזקה, יש והיא חלשה — בהתאם למסיבות. אולם עד עתה לא השתמשו היהודים אלא בחלק זעיר מכוחם וממרצם, כי סבורים הם, שטרם הגיע הזמן וכי יש בפני החכם עוד דרכי שלום וכי יכולים המדינאים הערביים לשים קץ למהומות אלה, לשפיכות־הדמים, ולמנוע בעד אנרכיה בארץ, ובעד השתלטות המסיתים ומחרחרי־הריב והפושעים לעניין הערביים בארץ.

13. אשר לצד המדיני, הרי עמדתם של היהודים לא נשתנתה ולא תשתנה. רוצים הם לחיות בכבוד או למות בכבוד. אין בין היהודים מי שיעלה על דעתו להיכנע לפראים הברברים המונהגים על־ידי חאג' אמין אל־חוסייני, שותפו של היטלר והנאצים, השואפים לכפות את רצונם בכוח־הזרוע על הארץ. אכן, אין בין היהודים מי שיעלה על דעתו להיכנע להם, אף אם יביא הדבר להפיכת פלסטינה להר־געש, בו נשרפים יום־יום מאות אנשים. לשווא מנסות סוריה, עירק, מצרים וארצות ערביות אחרות, בהצהרותיהן התכופות ובהתכוננויותיהן הממושכות, להילחם בנו ולהשמידנו בחרב ובאש. אנו מוכנים לזאת מבחינת החלטה, מורל, אנשים, נשק וכסף. ברם, על ארצות אלה, שאנשיהן מאיימים עלינו באבדון, לדעת כי שדה־הקרב, בבוא השעה, לא יצטמצם בפלסטינה בלבד אלא יעבור, בבוא השעה, לתוך־תוך גבולותיהן, יפריע את מנוחתן ויאיים על שלטונן ועצמאותן הן. הפתגם העממי אומר: "הבא להרגך השכם להרגו, ופטור אתה מדמו."

14. גוללנו לפניכם את המצב מכל צדדיו, גוללנוהו לכם בגילוי־לב ובבב־הירות — מבחינת הביטחון אצל היהודים ואצל הערבים; מבחינת המורל אצל שני הצדדים; מבחינה פוליטית אצל היהודים ואצל הערבים. לא נסינו להשתמש בלשון דיפלומטית ולא הסתרנו מכם דבר. כוונתנו הייתה לגולל את המצב הכללי, כדלהלן:

א) להעמידכם על המצב מכל הבחינות.

ב) להעמידכם על התמרונים וה"תבשילים" הנרקמים ו"מבושלים" עתה בקהיר, בלונדון ובבירות מזרחיות ומערביות אחרות.

ג) להעמידכם על מזימותיו ועל תמרוניו של שותף היטלר העריץ.

ד) להעמידכם על האנרכיה והמצוקה בסביבה הערבית בארץ־ישראל.

ה) להעמידכם על החלטתם הנחושה של היהודים להתנגד בתוקף ובחוזקה, ונכונותם לקרבנות עד האיש האחרון.

ו) להעמידכם על עמדתם המדינית של היהודים, אשר לא השתנתה ולא תשתנה בשום־אופן, יהיה מה שיהיה חוזק המהומות בארץ.
ז) להעמידכם על חפצם של הערבים בהתערבותכם למען חסוך דמי נקיים על־מנת שיושם קץ למהומות אשר נכפו עליהם על־ידי שותפו של היטלר.
ח) להזכיר לכם את הסכם־הכבוד שבינינו לביניכם בקשר לגורלה של ארץ־ישראל ואת דרך הפעולה וההתייעצות המשותפת להגשמתו של ההסכם. לפניכם הזדמנות בלתי־חוזרת.
ט) להזכיר לכם, כי אנשינו בארצות־הברית, בארגון האו"ם ובמועצת־הביטחון השקיעו מאמצים לשם חיזוק מעמדכם המדיני, וכי הם על סף ההצלחה.

15. לבסוף רוצה אני להודיעכם, כי "אחי הגדול"[5] ביקר בארץ־ישראל לאחרונה, ונידונו עמו[6]:
א) ההסכם שבינינו והדרך להגשמתו המהירה.
ב) חיזוק מעמדכם הבינלאומי וסיכוייו.
ג) הענקת אשראי בינלאומי לכם והדרכים המובילות לזה.
ד) שיפור היחסים ביניכם לבין האמריקאים והרוסים, והדרכים המובילות לכך.
ה) התערבותכם בחלק הערבי של ארץ־ישראל וכיבושו, ללא מחאת מועצת־הביטחון.

כל הדברים האלה הם בעלי חשיבות גדולה, המחייבת דיון עמכם באופן ישיר או דרך מתווך במהירות האפשרית.

101

שיחת י. לינטון — ג'. ל. ג'ונס (בלונדון, ב־5 בינואר 1948)
Meeting: I. J. Linton — G. L. Jones (London, 5 January 1948)

דין־וחשבון : אצ"מ S 25/6624

Secret

London, 12 January 1948

During lunch the conversation turned to the Arab scene. I said that there were, apparently, three groups whose aims and objects were often in conflict with one another. First of all, there was the Arab League which would like to upset the Partition decision and set up Palestine as a unitary state, with some kind of minority rights for the Jews. The League hoped to achieve its object by economic boycott and by military attrition resulting from attacks by local Arabs and Arab bands infiltrating across the borders. The League's difficulty was to decide who should be the ruler of Palestine. The

5. מ. שרתוק.
6. ראה מס' 90.

present regimes of the Arab states certainly did not want the Mufti in that position. Some of the states, Egypt, Iraq and Lebanon, would prefer Abdullah, and I believe that some feelers had been thrown out to him. Abdullah, however, was not certain whether, if he threw in his lot with the Arab League, it would be he and not the Mufti who would eventually get the prize. He would probably prefer to get the Arab part of Western Palestine by putting in there his Arab Legion. But for that he would like to have the consent or acquiescence of the British. So far the British have not shown their hand because they believe that independent action by Abdullah might disrupt the Arab League, and the paramount interest of the Foreign Office seems to be to keep the Arab League together at all costs. Lastly, there was the Mufti who would prefer to prevent Partition or at least to grab as much of Palestine as he could without the aid, if possible, of the Arab League and certainly of Abdullah. He would like to recruit some thousands of fanatics in Egypt and elsewhere, and with the help of his henchmen in Palestine, to have a sufficient force to push the Jews into a comparatively small area along the coast.

Mr. Jones said that my analysis was probably correct, except that he believed that the British Foreign Office had resigned itself to the idea of Partition and to the establishment of a Jewish State. They believed, however, that too large an area had been assigned to the Jews, and that an Arab–Jewish clash would still come about, and that the Jewish State would consist of that part of the territory which the Jews would be able to hold.

Mr. Jones then said that as we had established a relationship of frank speaking, he hoped that I would not take it amiss if he were to speak very frankly on some problems which had worried him. He spoke, of course, as an outsider, and someone who was somewhat far from the problem. He thought that as things were developing in Palestine, the Yishuv was heading for absolute ruin. It appeared to him that the Executive of the Jewish Agency had lost control, and that there was a widening gap between the Executive and the Jewish masses. It would be most important if those in close touch with the affairs of the Jewish Agency would make the Jews in Palestine, America, and elsewhere, aware of the hard realities of the position. As an example of loss of control by the Executive, he mentioned the departure of the two boats from Rumania. Mr. Marshall and the State Department had warned them of the danger of these two boats going to Palestine in the present circumstances, but still the risk

had been taken and the boats had gone.[1] I interrupted and said a few words about the difficulties and the pressure in regard to the refugees who had sold everything and were afraid that their chance of leaving Rumania might slip away. Mr. Jones said that he had heard these and other reasons why these boats were permitted to go. Amongst the refugees were supposed to be a percentage which might be only 5%, it might be less, of Russian trained people. I replied that I hoped that he really wasn't speaking seriously. Such information was obviously inspired anti-Zionist propaganda, and did not bear investigation. If the Russians desired to send people to Palestine or other countries in the Middle East, they had other and better ways of doing so than by sending their people to a Rumanian port to hang about for months amongst thousands of Zionists with the risk of discovery; by exposing them to the danger of being interned by the Turks when the boats passed through the Dardanelles, and of waiting five or more months in Cyprus before reaching Palestine. Mr. Jones said that, put that way, it did seem a roundabout method when probably the Russians could do it much quicker and better through Beyrouth.

He then gave his second example which was retaliation in Palestine. He said that the idea that the Arabs could be intimidated by the punishment of innocent Arabs was thirty years behind the times. Retaliatory measures against a village would not influence other Arab villages nor Arab volunteers from other countries. But the effect of retaliation in America was deplorable. He wondered whether we really thought that our position in the United States was so secure that nothing could shake it.

In my reply I made a distinction between the dissident groups and the Haganah, and pointed out the difficulties which the Haganah was encountering in its defence of the Yishuv against Arab attacks by the activities of the British Security Forces in disarming and arresting Haganah members, and in searching for Jewish arms after Arab attacks. The nature of the Haganah defence measures were determined by these factors. I thought that many of the difficulties would disappear if the Implementation Committee were to go to Palestine as quickly as possible, and if a Jewish militia were formed and equipped without delay. The American Government could help condemning the Arab attempts to upset the decision of the United

101

1. ראה הערת־עורך, עמ' 19; מס' 82, הערה 4.

Nations by aggressive acts against the Yishuv, and, secondly, by taking a positive step in regard to the formation of an international force when the question comes up before the Security Council.

I.J.L.

102

שיחת י. לינטון — ג'.מ. מארטין, ו.ק. מאתיסון (בלונדון, ב־8 בינואר 1948)
Meeting: I. J. Linton — J. M. Martin, W. C. Mathieson (London, 8 January 1948)

דין־וחשבון : 93.03/126/2

Secret

London, 12 January 1948

1. *The Old City at Jerusalem*

Mr. Linton said that they had been watching with a great deal of astonishment and anxiety the situation as it developed in the Old City of Jerusalem. They also had a telephone conversation with Mrs. Golda Meyerson on this subject. They wondered whether some-one at the Colonial Office had asked himself the question why it was that in Jerusalem with such a large concentration of British forces it was possible for the Arabs to maintain barricades at the Jaffa Gate without interference. It was not for him to say what might result to British prestige if soldiers and policemen were forced to show their passes to armed Arabs.

Mr. Mathieson interrupted by saying that such passes would no longer be useful because a group of Irgunists passing an Arab road block before throwing bombs had presented forged British passes.[1]

Mr. Linton replied that he was not aware of the incident, but the Authorities could have foreseen that some such thing would occur in the long run. It seemed to me that in permitting this to happen, the administration had in fact abdicated to the Arabs, and this abdication had taken place in a part of Palestine which in accordance with the decision of the United Nations was to be neither in the Jewish nor in the Arab States, but under international regime. The toleration displayed by the Administration of the presence of armed Arabs, barring the way into the Old City and cutting off a section of the Jewish population from contact to the rest of the world, must bring the forces of law and order into contempt.

102

1. ביום שקדם לפגישה — 7 בינואר — התקיפה יחידה של אצ"ל את עמדת המשמר הלאומי הערבי ליד שער יפו, אחרי שהערבים הקימו במקום מחסומים וניתקו את דרך הגישה משם לרובע היהודי. נהרגו כ־25 ערבים.

Mr. Martin said that he felt sure that the question of the Old City was being dealt with, to the best of their ability, by the people on the spot. He understood that Mrs. Golda Meyerson was getting on quite well with the Chief Secretary and no doubt she had raised these matters with him. It was difficult for the Colonial Office to interfere in what after all were military operations, far from the scene of action.

Mr. Linton said that they had the feeling here that the machinery in Palestine was breaking down. They were sometimes told that things would be done, but they did not happen. It was all the more necessary that the Colonial Office should, when a particular problem was brought to its attention in London, take the matter up with Jerusalem on the highest level so that the matter might be reconsidered in the light of the new representations. The attitude of the Security Forces to the Arabs manning the gates and barricades contrasted with that shown to members of the Haganah defending the Yishuv against Arab attacks. They were disarmed and arrested.

Mr. Mathieson interjected that instructions had now been given that arms used for defence should not be taken away.

Mr. Linton said that he had heard that the Chief Secretary had told Mrs. Golda Meyerson that there would be no further searches for Jewish arms, but some searches had occurred, he believed, since that assurance. That illustrated what he had said before about the machinery breaking down and orders not percolating sufficiently fast. It also reinforced his suggestion that the Colonial Office should, in this case and in similar cases, where representations were made in London, take the matter up with the Authorities in Jerusalem. He thought that he ought to point out that if this matter were not dealt with promptly and effectively, it would act as a provocation both for Arabs and for Jews. Again it would be said that the only way to gain respect and recognition from the Palestine Government and the Military was by force.

Mr. Martin said that this argument had been used before.

Mr. Linton replied that it was true. It was not only the Arabs who in 1939 gained the impression that the only way to obtain concessions from the British was by force. If that had not happened in 1939, many of the difficulties and troubles from which they were now suffering would not have arisen. The situation in the Old City was a constant provocation, as the attack made by the Irgun the previous day showed. If he might speak frankly he would say this:

if the Security Forces, for reasons best known to them, would not or could not, open the Jaffa Gate, would they permit others to do so without interference?

Mr. Martin said that he felt sure that both the Government and the Military Forces were doing their best in a delicate and difficult situation and it would not help if the Jews and the Arabs were to become involved in a struggle of this character in the Holy City.

Mr. Mathieson asked whether it would not be best for the Jews to be evacuated.

Mr. Linton replied that there was no question of evacuation. They asked that the Jaffa Gate should be opened so that supplies could be sent in and contact reestablished. Sometimes the way to force a siege to be broken off was to lay siege to another place. He was asking a purely hypothetical question. Suppose the Jews were to besiege an area, would the Security Forces show the same toleration and inactivity?

Mr. Martin said that there could not be a situation with equal circumstances. He would see that their representations should be forwarded immediately to the High Commissioner.

Mr. Linton said that he would like, too, to raise the question of Safed, which also had its communications cut. Some of the remarks which he had made in regard to Jerusalem aptly applied also to Safed.

Mr. Martin then asked whether Mr. Linton thought it would be a good thing from their (the Jewish) point of view if they were to leave Palestine at an earlier date.

Mr. Linton said that the way the Palestine Government and the Military were acting was hindering their defence. But it seems to him that the most important thing was to get the Implementation Committee into Palestine as quickly as possible.

Mr. Martin said that that would mean that they would get out earlier.

Mr. Linton replied that he understood that that would be so if they adhered to their view that the gap should be as short as possible. Whatever the consequences, it was important that the Committee should come to Palestine without delay.

Mr. Martin asked what special reason Mr. Linton had in mind.

Mr. Linton said that he was thinking at this stage of the security problem. The quicker the Committee would be in Palestine the sooner they would start dealing with the formation of the militias. If the Committee after arrival in Palestine, and [after] a quick survey of

the situation, were to come to the decision that an international force was necessary, they would be in a much stronger position to exercise influence on the Security Council. New York was far away from Palestine.

2. Mr. Linton then raised the question of the Yemenite refugees in Aden.[2] He said that Mr. Brotman[3] had told him of the conversation which a delegation of the Board of Deputies had had with Mr. R[ees] Williams[4] and Mr. Hartford.[5] Mr. Linton was very astonished to hear that a number of Jews had consented to be sent back to [Yemen][6] after receiving an assurance that their property, which had been confiscated, would be returned to them by the Yemen Government. He wondered whether H.M.G. had any information about what had happened to these people. He did not know, but he was not very happy about their fate. In any case the situation, as Mr. R[ees] Williams had said to the delegation, had changed since the United Nations decision. He fully supported the request which had been made by the delegation of the Board of Deputies that the opportunity should be granted to the Jewish Agency to enable them to bring, for the time being, at least the children and orphans to Palestine.

Mr. Martin said that in regard to Immigration Certificates, there was, of course, the difficulty that they could not go beyond the quota of 1500 which Mr. Bevin had announced in Parliament.

Mr. Linton said that the Colonial Office could find a way of giving them an advance of Certificates, leaving it to them to deduct them in due course. In any case, the Colonial Office did not have to worry beyond the 15th May.

Mr. Martin smiled and said that they would look into this request. As regards keeping the refugees in Aden, he understood that one of the difficulties were that they constituted a burden on the local people.

Mr. Linton said that the Joint Distribution Committee had been providing relief for these people, and that the British Central Fund had sent £1000, and was prepared to make further allocations. They were making enquiries whether they should send money or goods. He would be seeing Dr. Schwartz of the Joint Distribution Committee[7]

2. בעדן היה מחנה פליטים יהודים מתימן, ביניהם כמה מאות יתומים, שמומן בכספי־סעד יהודיים ונוהל מטעם השלטונות הבריטיים.
3. א. ברוֹטמן, מזכיר ועד־שליחי־הקהילות של יהודי בריטניה.
4. ד. ריז־ויליאמס, סגן שר־המושבות הבריטי. (במקור כתוב בטעות: Rhys Williams).
5. כך במקור, הכוונה כנראה לג׳ הרפורד (Harford), ממשרד־המושבות.
6. במקור כתוב בטעות: Aden.
7. י. י. שווארץ, מנהל ה״ג׳וינט״ באירופה.

that afternoon and would take up the question of relief measures for these refugees. Mr. Barnett Janner[8] would be going to Aden to investigate the situation in a few days.

Mr. Martin said that this question, too, would be considered.

I.J.L.

103

ג. מאירסון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
G. Meyerson to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 49/54. נשלח: 14.1
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1701
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Jerusalem, 13 January 1948

Saw Chief Secretary yesterday evening re routine matters. During conversation he raised question explosives U.S.A.,[1] accused Jewish Agency policy of /lies/, deception, suspicion, chauvinism. I protested strongly, whereupon he blamed us for Dissident activities, insisted that we shall see that there is connection. I am convinced Government preparing something against /Haganah and probably against/ Jewish Agency.

Meyerson

104

שיחת ל. כהן [1] ו. פורטר (בירושלים, ב־12 בינואר 1948)
Meeting: L. Kohn — W. Porter (Jerusalem, 12 January 1948)

דין־וחשבון: אצ"מ S 25/6622

[Jerusalem], 13 January 1948[2]

I yesterday had an informal talk with Mr. Porter[3] over a cup of tea at the Eden Hotel. He began by praising the work of the Haganah in Talpioth under whose protection he is now virtually living, but

8. ב ג'אנר, יושב־ראש ההסתדרות הציונית בבריטניה וסגן נשיא Board of Deputies of British Jews, חבר פרלמנט מטעם מפלגת הלייבור.

103
1. ראה מס' 94, הערה 3.

104
1. ל. כהן, המזכיר המדיני של הסוכנות היהודית.
2. במקור כתוב בטעות: 13.1.1947.
3. ו. פורטר, הקונסול האמריקאי בירושלים.

told me that in a fortnight's time he was sending his wife and children to the States and was himself going to live at the Consulate. He was doing so because of the risks involved in the journey to town. He briefly referred to the Semiramis incident,[4] saying that such things always occurred in a situation of this kind and must not be taken tragically. I said that according to the most authoritative information we had received since the incident, the Government's hasty statement that the hotel did not harbour any terrorists[5] had been very unwise and very ill-founded. He seemed to agree. I said that nevertheless, if we had been asked, we would not have authorised the blowing up of a hotel in which also innocent people lived.

This brought the conversation over to the general state of things in Jerusalem and to the talk about a truce for the Holy City. He did not think the Arabs were ready for that although they had suffered many losses lately. The conversation then veered round to the problems of the coming months.

I referred to the American embargo on arms to Palestine and stressed the unfairness of it *vis-à-vis* us, and also referred to the fact that while Arab guerillas constantly entered Palestine, not a single Jew could come to help us before May 15th. He said he could not more agree with me and if I saw the reports that were being sent to Washington, I would be very pleased indeed. He thought, however, that arms were not enough. We were entitled to demand a United Nations Force and he thought that if the Commission came to Palestine without such a force at its disposal, it would be in a very impotent and undignified position. This was in reply to my strong pressure for the early arrival of the Commission. The inference was that he thought that without the Force it would be better to delay the arrival of the Commission. He said that he had written to Bunche[6] about the whole situation and had also sent personal letters to Satterthwaite,[7] who was in charge of Palestine matters — not Loy Henderson. I voiced my conviction that major troubles in Palestine might still be avoided if the American Government were to talk in unmistakable terms to the Arab Ministers in Washington and convey to them that after all the effort that had been made, the United Nations,

4. ראה מס׳ 95, הערה 5.
5. ראה מס׳ 96, הערה 2.
6. ר. באנץ׳, מנהל אגף הנאמנות במזכירות האו״ם. מזכיר ראשי של ועדת או״ם לארץ־ישראל.
7. ג׳. צ׳. סאטרתווייט, סגן מנהל המשרד לענייני המזרח הקרוב ואפריקה במחלקת־המדינה של ארצות־הברית.

and especially the United States, could not allow the Arab League to sabotage an international decision reached after so much inquiry and discussion and adopted with such a large majority. I said that in the ultimate resort there would have to be some sort of agreement between all parties concerned and whatever loss might be suffered by Jews, they would not move from their essential position because it was to them a matter of life. He said that he agreed with me about the desirability of putting strong diplomatic pressure on the Arabs, but conveyed that this had already been done in some measure, particularly on Ibn Saud, without success. He would, however, write home again and press the need for continuing efforts on these lines.

I referred in passing to the harm the terrorist groups were doing, particularly the Stern Gang, and incidentally mentioned that according to our information there were considerable internal differences in the Stern Group. He lapped this up.

L.K.

105

א. ששון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
E. Sasson to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 50/155. נשלח: 14.1
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1701
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Jerusalem, 13 January 1948

[—][1] twice called on Meir[2] He reported there is strong British and Arab statesmen pressure on Meir view occupation whole Palestine and awarding Jews autonomy area Tel Aviv–Athlit. The Arab politicians promised him several million pounds for carrying out occupation and /maintenance/ Arab Legion after British evacuation. Meir told [—] of his promises to us and that he willing to keep them on condition that we can get him American and international support and also that we should agree to even slight amendments /boundaries/ in favour Arabs, enabling him convince them he achieved something for Arabs. Meir asked [—] return immediately U.S.A., work his interests in contact with us. Promised give /him/ written authorisation appear /officially/ on his behalf and behalf his government.

105
1. במקור רשום כאן ולהלן כינויו של שליח המלך עבדאללה.
2. המלך עבדאללה.

We have written to Meir[3] notifying him our decision establish our state and independence according U.N. decision without any amendment and alteration and offering him full sincere cooperation. /Explained/ intrigue around him, promising financial help our and international sources according to your and Horowitz suggestions.[4] Not yet received reply.

Sasson

106

מ. שרתוק אל ג. מאירסון
M. Shertok to G. Meyerson

מברק מוצפן 4/37. נשלח : 14.1
נוסח יוצא : 93.01/2180/12
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1701

New York, 13 January 1948

In light my conversation Kaplan[1] propose indicate 6,250 as initial monthly figure[2] our immigration programme, /envisaging/ gradual increase. Also propose state initially one half will be alloted Cyprus, this percentage to decrease as total increases. Cable reaction immediately.

Shertok

107

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וא. קפלן
M. Shertok to D. Ben-Gurion and E. Kaplan

מברק מוצפן
נוסח יוצא : 93.01/2180/23

[New York], 14 January 1948

Learned from Hartzfeld[1] possibility immediate establishment nine settlements Negev. While appreciating enormous financial difficulties,

3. ראה מס' 100.
4. ראה מס' 90.

106

1. השיחה התקיימה בזמן ביקורו של שרתוק בארץ־ישראל, במחצית הראשונה של ינואר.
2. זוהי מכסת העלייה החודשית שעליה המליצה UNSCOP לתקופת המעבר שבין 1.9.1947 ל־1.9.1949 — מועד הקמתן הצפוי של המדינה היהודית והמדינה הערבית על־פי המלצות הוועדה. ראה גם מס' 110, עמ' 177.

107

1. א. הרצפלד, יושב־ראש המרכז החקלאי של הסתדרות העובדים, שהה באותם ימים בארצות־הברית.

submit this new advance would: 1) Deal spectacular counterblow British intrigue drive us out of Negev. 2) Greatly uplift Jewish morale Palestine, abroad. 3) Serve most effective slogan campaigns now in progress. 4) Make strongest impression Commission.[2] 5) Strengthen security settlements and pipe.[3] Please inform progress.

Moshe

108

ש. א. נחון אל הנהלת הסוכנות היהודית (המחלקה המדינית)
S. U. Nahon to the Jewish Agency Executive (Political Department)

מקור: אצ"מ S 25/6603

Rome, 14 January 1948

Dear Friends,

I beg to inform you that on the 12th last I had an interview with Minister Zoppi, the Director General of the Political Section at the Italian Foreign Ministry. I was accompanied by Mr. Cantoni, the President of the "Unione della Comunità"[1] and by Mr. Arié Stern,[2] whom I introduced to Mr. Zoppi.

These are the three relevant points of the friendly talk which lasted almost one hour, during which I tried to give to Mr. Zoppi a picture of our position and of our aspirations, showing the map of the future Jewish State:

1. As soon as the Jewish State will come into existence, Italy will recognize it and establish with it consular relations: Russia and America will certainly do it, said Mr. Zoppi, so there will be no reason for us not to recognize it.

2. At the end of the *Ha'apala*, he suggested that [it] would be appreciated that a monument in one of the ports of departures would be built as a remembrance of this period. This suggestion, I told him, will be kept in mind at due time, and I assured him that a monument to this country exists in the heart of every refugee who from here reached Palestine.

3. They are ready to give visas to people who will be in charge, as I put it, to liquidate the problem of the refugees. He could not

2. ועדת או"ם לארץ־ישראל.
3. צינור המים לישובי הנגב.

108

1. הארגון המרכזי של הקהילות היהודיות באיטליה.
2. א. שטרן (אורון), מנהל משרד הסוכנות היהודית ברומא.

accept to consider the Jewish Agency as a voluntary society as IRO[3] described it: the Jewish Agency is not in need of IRO in order to contact the Italian Government.

On point one: They are now troubled with the problem of the Mandate on their former colonies.[4] They would like to avoid any public pronouncement. When the State will arise, either they would have lost or have won the battle, in both cases they will be freer than they now are. Mr. Zoppi did not mention at all the Vatican, but I understand that they are worried by possible reaction on the other side of the Tiber. But they realize that as candidates to U.N. they have to do everything that other U.N. powers are doing and that they have to recognize the State as soon as it comes about.

On point two: He regretted the publication of photos from embarkation ports and suggested that no cameras will be allowed "as in the war." When I told him that we hope that we are at the eve of the end of the *Ha'apalah* and that we are now looking forward to a "legal" immigration through Italy in large proportions, then he advanced the suggestion of a monument to remember this period. I recollected that at Brindisi there is a big monument to remember the saving by the Italian fleet of the defeated Serbian Army in 1915. May be he had that in mind.

On point three: The visa position is quite unsatisfactory.[5] There are always delays and in many cases failures as the papers go with a favourable reply from the Foreign Ministry to the Internal Ministry and there are troubles. He asked to refer to him personally for cases in which we are interested, but this in itself is not enough to be sure that the position will be bettered.

With best regards,
truly yours

S. U. Nahon

3. ארגון הפליטים הבינלאומי.
4. באוקטובר 1947 כוננה ועדה של ארבע מעצמות לבדיקת תביעותיהן של מדינות שונות לגבי מושבות איטליה לשעבר. איטליה הציעה שתוענק לה נאמנות על לוב, אריטריאה וסומליה.
5. מדובר כנראה בוויזות בשביל פעילי ההעפלה באיטליה.

109

שיחת ב. לוקר — ג'. ל. ג'ונס (בלונדון, ב־15 בינואר 1948)

Meeting: B. Locker — G. L. Jones (London, 15 January 1948)

דין־וחשבון: 93.03/126/2

Confidential

Following are the salient points of a talk which lasted over an hour:

1. *Afterthought on the UNO decision*

Mr. Jones, replying to Mr. Locker's remark that Palestine was the only major issue on which the "Biggest Two" agreed during the second Assembly of UNO and that this might be a good augury for their future cooperation on other issues, said that he hoped so too. People, however (hinting at the State Department), were very suspicious of Russia's intentions and asked themselves why she had changed her policy on Palestine and voted for partition. There was a feeling abroad that the real reason might be Russia's desire to create tension and trouble in the Middle East and so to undermine the present regimes in the various Arab countries, in the hope that they would be replaced by strongly nationalistic regimes who would turn against foreign imperialism, thus affording Russia an opportunity of getting a hold in the Middle East.

Mr. Locker thought that it would be a strange method of winning the confidence of Arab nationalists by supporting the Jews in regard to Palestine. Russia's card was the social problem in the Middle East, and the Western Powers ought to try and do something in that field if they wanted to counteract Russian influence. As for the reasons for the Soviet Union's new policy on Palestine, one should not, despite all the disheartening experience one has had, eliminate the purely human element from the considerations of States where a given policy, right in itself, appeared to do no harm to their own interests. What were the reasons which had caused the British Dominions, or the European States, many of them with important interests in Arab areas, to vote for the Jewish State if it were not the thought that, after all that had happened to the Jews during the war, that world problem must be solved with at least a minimum of satisfaction for the Jewish people? Mr. Locker felt sure that the same consideration was in the minds of Soviet statesmen. No doubt they hoped — and rightly so — to win the sympathy of world Jewry by their new policy; and, no less important perhaps, just because

there was no agreement between them and the Western Powers on any major problem and the Soviet Union was isolated in UNO, being able to marshal only the votes of East European States, they were interested in having at least one important problem where agreement between the U.S.S.R. and the Western Powers, especially the U.S., was possible.

Mr. Jones said that he saw the strength of these arguments, especially of the first, but the fact remained that such doubts as he had mentioned existed in the minds of important people. He agreed, however, that there could be no question of going back on UNO's decision for that reason.

2. *Situation in the Arab World*

Mr. Jones stressed that the Arab world was, without a doubt, deeply stirred by the developments regarding Palestine. He admitted it did not mean that the threat of a "holy war" was to be taken seriously. Of all the Arab States, he thought, only Syria and perhaps Iraq might be really prepared to try an invasion of Palestinian territory. The others, and especially Ibn Saud, would certainly not move, but they would help with money and, perhaps, unofficially with men, whom they would allow to cross the border "clandestinely". The ruling circles in all the Arab countries knew that their years were numbered, and though perhaps not very profoundly stirred themselves, they feared that unless they responded to the feeling of the masses they might be swept away very soon.

Later on in the conversation Mr. Jones said it was not quite clear how deep the feeling of the masses went, and agreed that much would depend on the policy of the U.S.A. and Britain. In that connection he remarked that the Western Powers were interested in keeping alive the present regimes in the Middle East.

3. *International Force*

It was clear from what Mr. Jones said that the State Department dislikes the idea of an international force. He developed a somewhat novel argument: if, say, a Peruvian, an American, a Danish and other battalions land in Palestine, the Arab States may consider this as an invasion by foreign powers and an excuse for an invasion of their own. He conceded, however, that things might be different if these battalions had U.N. badges. He agreed that U.N. must take all possible steps to implement the decision, and that the Jews had a

legitimate claim to being supplied with arms and not being hampered in any way by the British. He accepted Mr. Locker's statement that all the talk about the Jews' "Eastern orientation" had no foundation.

Mr. Jones spoke of differences between the Mufti and the Arab League, who was very suspicious of the former's ultimate intentions, and especially between the Mufti and Abdullah. He had not heard of differences between the Mufti and Kaukji. According to his information, there were elements among the Palestine Arabs who were dissatisfied with the policy of the Higher Arab Committee and with the present disturbances. These included very fine men, such as Musa Alami, but their influence was very small. He estimated that 80% to 85% of Palestine Arabs were behind the Mufti.

4. *Internal Jewish Situation*

Mr. Jones expressed concern about the attitude to the UNO decision of the Revisionists and the terrorist groups. Some Revisionists had called on him and told him that partition was wrong, but that they would acquiesce in it, at least for the time being, if the Arabs made no difficulties. If, however, the Arabs made war on the Jews, then they would fight not for the portion of Palestine allotted to the Jewish State but for the whole of the country. Mr. Jones asked whether that was a view generally held by the Jews, and whether there was any justification for Arab fears that the Jews would use their State only as a spring-board for the conquest of the entire country later on.

Mr. Locker explained that the Revisionists in no way represented general Jewish policy, and that although the acceptance of partition meant a great sacrifice, the Jews had accepted it in all sincerity. In his view, the Jews would be prepared to conclude a treaty with the Arabs, both sides promising not to attempt any frontier changes unless by mutual agreement. One guarantee of Jewish sincerity was the fact that they would be surrounded by Arab States; another, their commitments towards the U.N.

Mr. Jones said he was convinced of the sincerity of the attitude of the present leaders of the Jewish Agency and the parties composing it; but was there not a possibility of the present leadership being replaced by more intransigent and extremist elements, in which case danger might arise?

Mr. Locker replied that if U.N. did all that was necessary to help the Jewish State to its feet, there would be no reason to fear the

growth of Jewish extremism. The task of building up the State, bringing and settling large numbers of immigrants, would afford a complete outlet for the energies of the Jewish people and its youth.

Mr. Jones asked whether there were many cases of members of Haganah going over to the terrorist groups.

Mr. Locker answered that while there might be a few individual cases, there was certainly no considerable tendency of that kind; indeed, the more Haganah became involved in the defence of the Jewish State, the more the influence of the terrorist groups must wane.

הערת־עורך

Editorial Note

ועדת או"ם לארץ־ישראל ("ועדת הביצוע") התכנסה לישיבתה הראשונה ב־9.1.1948. היא בחרה בקארל ליסיצקי (צ'כוסלובקיה) ליושב־ראש ובראול דייס דה מדינה (בוליביה) לסגנו. שאר חברי הוועדה היו: פר פדרספיל (דנמרק), אדוארדו מורגאן (פנמה), ויסנטה פראנסיסקו (פיליפינים). בישיבה הראשונה החליטה הוועדה לבקש מממשלת בריטניה, הוועד הערבי העליון והסוכנות היהודית למנות נציגים שיסייעו לוועדה בביצוע תפקידיה. ממשלת בריטניה מינתה את נציגה באו"ם — סר אלכסנדר קאדוגן, הסוכנות — את משה שרתוק, ואילו הוועד הערבי העליון הודיע לוועדה, שהוא אינו מכיר בחוקיות החלטת העצרת הכללית בעניין חלוקת ארץ־ישראל ולכן לא ייענה להזמנה.

בישיבותיה הראשונות אישרה הוועדה כללי נוהל והגדירה את התפקידים המרכזיים המוטלים עליה על־פי החלטת העצרת הכללית: א) הסדרת העברתן של הסמכויות המינהליות מממשלת המנדט והקמת מועצות ממשלה זמניות. ב) פיקוח על הפעולות של מועצות הממשלה הזמניות בתקופת המעבר. ג) סימון גבולותיהן של שתי המדינות ושל איזור העיר ירושלים. ד) פיקוח מדיני וצבאי על המיליציות שיוקמו, בכלל זה — מינוי המפקדות שלהן. ה) עבודת הכנה לקראת כינונו של האיחוד הכלכלי בין המדינה היהודית והמדינה הערבית. ו) משא־ומתן בדבר הקצאת נכסים וחלוקתם. ז) קיום המינהל והשירותים החיוניים לאחר תום המנדט. ח) הכנות ליישום חוקת ירושלים. ט) הגנת המקומות הקדושים. (ראה PC Rep. 29.1.1948).

ב־14 בינואר הרצה קאדוגן בוועדה על המצב בארץ־ישראל, ולמחרת הופיעו בפניה מ. שרתוק וא. אבן. מלבד חברי הוועדה נוכחו בישיבה גם ממלא־מקום המזכיר הכללי של או"ם — ב. פרייס, עוזר המזכיר הכללי — א. סובולב, ומזכיר הוועדה — ר. באנץ'.

בתעודה מס' 110 מובא החלק העיקרי מדברי שרתוק. לא הודפס החלק האחרון של הפרוטוקול, הכולל שאלות שהציגו חברי הוועדה ותשובות שרתוק עליהן.

110

דברי מ. שרתוק בישיבת ועדת האו"ם לארץ־ישראל (ב־15 בינואר 1948)

M. Shertok: Address at meeting of the United Nations Palestine Commission (15 January 1948)

פרוטוקול: 130.02/2380/5
(מסמך או"ם A/AC.21/SR.8)

MR. SHERTOK (Jewish Agency for Palestine): The privilege which has been afforded to me to address this Commission at so early a stage in its labours is one which I deeply appreciate. I should like to take this opportunity to extend the good wishes of the organization I represent, the Jewish Agency for Palestine, and the community for which I am privileged to speak, the Palestine Jewish community, to this Commission, the appointment of which we welcome as a most important landmark on the road along which our problem is travelling towards its solution.

Actually, the solution has been decided upon by the General Assembly of the United Nations, and, today, we are in the stages of its implementation.

I shall gladly comply with the Chairman's indication to give a brief survey of the position which I found in Palestine during my very brief visit there. I was there six days altogether. However, I hope I may be permitted, first of all, to say a few words about the nature of the solution with which we are now dealing. I say so at the risk of abusing the patience of the Chairman, not as Chairman, I hope, but as the one who has now dealt with this problem for many months, and who is very intimately familiar with all its aspects, both by virtue of his experience as a member of UNSCOP, and as a representative of his government in the Ad Hoc Committee and in the Sub-Committee of the last session of the General Assembly. I nevertheless claim this opportunity because not all the members of the Commission have been present through all these stages, and I think it is important for me to stress the fact that the solution which the United Nations in their wisdom, and I would say in their courage, have decided upon is to us a compromise solution. It by no means gives us what we believe we are historically entitled to, or what we could take advantage of properly and legitimately in order to ensure a better future for the Jewish people in its historic homeland.

There have been a number of solutions propounded in recent years, particularly by the British Government, which were accepted neither by the Jews nor by the Arabs. The fact that today the world has initiated a solution which has met with Jewish acceptance, but with rejection on the Arab side, should not signify that it gives the Jews one hundred per cent of what they want or feel entitled to. It entails a very painful sacrifice for the Jewish people in that it takes away from them, maybe for all future time, certain very important parts of the country which, through the centuries past, they came to regard as their past and future national patrimony.

The Jewish people, as represented by the Jewish Agency for Palestine, has declared itself willing to cooperate in the implementation of this compromise solution because it made an effort to approach the problem in a realistic spirit, to understand the difficulties which the world is today confronted with, and also to understand and admit the legitimate rights and interests of the other section of the population of Palestine; namely, the Arabs of Palestine. Today, we are engaged in a new chapter of strife, but we firmly hope and believe that beyond that period of strife — which we hope will not be of too long a duration — there will lie a long period of future history which will witness closer and closer collaboration between us and our Arab neighbours. Even today, while on the surface there is nothing but opposition, and all the ordinary reader of newspapers reads about are incidents of attacks, of clashes, of victims claimed by these clashes, beneath that boiling and bubbling surface, there are very deep and stable layers of desire for peace, of determination to preserve peace and friendly relations among the Arab population with regard to us. I have found a widespread readiness among the Arab population to acquiesce in this decision, I have found widespread reluctance to engage in trouble at present.

Quite naturally, not all people have the courage of their convictions under the stress of such an acute political crisis, and it is permissible and logical for many Arabs, for the time being, to adopt the attitude of wait-and-see. If they see that the militant wing is victorious and that the United Nations retreat from their policy, they will certainly not oppose a solution which is more in favour of the Arabs and less in favour of the Jews. But if they find that this attempt to subvert by force an authoritative international decision fails, an attempt in which they themselves have no particular desire to take part, they will settle down and accept what has been decreed, and make the best of it.

We believe that firmness is as essential, therefore, as benevolence if the prospects of lasting peace are to be assured. The position today is one of a rather unstable equilibrium. It is a very delicate state of things — delicate politically and delicate psychologically. Many, many Arabs, and many Jews for that matter, are very keenly watching the organs of the United Nations as to what line they will take and to what extent the decision of the United Nations can be taken as something irrevocably established and meant to be implemented. In this connection, I should like to say that from all I heard and overheard, I found that immediately after the decision was taken on 29 November, it was generally assumed in Palestine by Jews and Arabs alike that the first thing that would happen next would be the arrival of this Commission in Palestine. I should like the Commission to believe that I say this in no spirit of criticism whatsoever. There may have been inevitable delays in the formation of this Commission. Once the Commission has been formed, it is the master of its own destiny and it is for it to decide what course its work will take. However, it is my duty to report on the impressions that I have found in Palestine.

It was taken for granted that the very first thing and the immediate thing that will follow upon the decision of the General Assembly would be the arrival of the Commission in Palestine. I hope you will permit me to say that this is a fact which must be taken into account in the appraisal of the general situation, the fact that the delay has had its psychological effects, which have not been quite favourable. Now, I know the attitude taken by the United Kingdom Government. It was openly stated in the debate in the House of Commons that the early arrival of the Commission in Palestine would or might lead to a conflict of authority. I should like to report that this is not the feeling of our people in Palestine. They fully realize that so long as the Mandate stands, and so long as the British administration is responsible for law and order and for the running of the services, there can be no rival authority by their side.

It is not the question of rival United Nations authority to compete with the United Kingdom authority which is being raised by our people. What is disturbing them is the fact that no effective preparation for the setting up of a new regime may be accomplished unless there is an organ of the United Nations operating on the spot and making itself responsible for these preparations. They may be wrong,

but it is my duty to report their views. After all, ... deal that must be observed and studied on the spot, there are a host of problems to be faced, the importance of or priority of which it is extremely difficult to judge from a distance. I will refer to some specific problems arising in this connection. However, I would say in a general way that the people cannot conceive of a new regime being born other than after a certain period of pregnancy, if I may use the term. A new regime must develop within the womb of the old. In addition, the people find it extremely difficult to imagine that overnight, the new regime will come into being. They are very much baffled and bewildered by the uncertainty of the prospect of the Commission's arrival.

When people are nervous and sensitive, they begin to impute all sorts of motives. They try to prove the hidden designs behind it, and they feel generally discouraged and shaken in their confidence in the validity of the decision. This, as I have pointed out, has a most unsalutary effect both on the Arabs and on the Jews. I need not point to the implications of this general proposition. I trust that they are clear.

Of course, the paramount question which agitates people's minds in Palestine is that of public security. Actually, speaking for the Jews, I would say that we could not wait for any new arrangement to be sanctioned by the Commission or by the Security Council in Palestine. We were forced by the course of events to take a hand and to take a very determined action. We found our security, the personal safety of large numbers of Jews and the subsequent security of Jewish towns and villages and whole parts of the country inhabited by the Jews, not properly safeguarded. As the Jewish community has always been an organized community, with people at the top feeling responsible for its well-being and elected to discharge that responsibility, quite naturally they had to fend for themselves, and they had to assume direct responsibility for their own safety within the very limited means at their disposal; so that actually, today, we already have a kind of a Jewish national authority operating as a security authority.

Now, it might be said that this is a rival authority to the British administration. In a sense, it is so, but it just could not be helped. The position has been aggravated by the position taken by the United Kingdom administration. I say aggravated, because it was also serious in the past, when no such far-reaching political conflict between us

...stration arose. Even in the past years, and th... of disturbances swept over Palestine, we very largely were left to our own devices in taking steps for our own protection, although the British forces did a great deal with that end in view, but never enough. It is quite natural. A military machine cannot be here, there and everywhere at every minute of the twenty-four hours of the day, and people who are on the spot must do what they can to protect themselves. But I say, in the present crisis which we are experiencing, the position has been particularly aggravated by the political attitude of the United Kingdom administartion.

In our estimation, the United Kingdom administration, acting under instructions from the United Kingdom Government in London, is, in a way, attempting to square a circle or to reconcile two irreconcilables. What are the two fundamental positions which they have taken? One fundamental position is that so long as they are there as Mandatory, they are responsible for law and order. That is unassailable and is most welcome. That is a very affirmative stand. But in the very same breath, they have taken the attitude that they are not responsible for the implementation of the United Nations policy; not only that they are not responsible for its implementation, but they do not regard themselves under obligation to cooperate with this policy. This has led to a very confusing psychological situation in the midst of the United Kingdom administration itself.

The attacks that now take place are not attacks directed against the lives and property of certain individuals. They are attacks directed against a certain policy, against the United Nations policy. To maintain law and order means to resist those attacks and to put them down. In putting down those attacks, you find yourself defending, actually, United Nations policy. If you are not wholeheartedly prepared to defend United Nations policy, you find yourself at every stage doubting, hesitating, whether you should take a certain measure which, on pure security grounds, is the most effective one, lest by the too spectacular character of the measure you would implicate yourself in enforcing United Nations policy. You would appear as if you were taking that policy under your defence.

Now, I would submit that it is extremely difficult — it is impossible to defend the victims of the present attacks without defending United Nations policy; and unless you are prepared to do the latter, you cannot effectively do the former. We find the unfortunate results

of this inner conflict at every step. It is true that in certain extreme cases, British troops have intervened, and intervened effectively. However, their effective intervention has been restricted to the most extreme cases. Therefore, it has always been a little late in the day. In the meantime, things got out of hand, and unnecessary victims have been claimed.

There is today no comprehensive concerted plan of defence in Palestine, and no comprehensive concerted system of measures taken to ensure the safety of the threatened community in Palestine. This is not the case in regard to the British, nor is it the case in regard to ourselves. Today there are two agencies operating in Palestine which are interested in the protection of life and property — the Jews as a community, the organized community, and the United Kingdom administration. Neither of these two agencies enjoys complete freedom of action, complete freedom of decision, and the implementation of that decision. With regard to the Jews, I would say that our freedom to act is crippled from without because we are not the authority. I will explain what I mean a little later. With regard to the United Kingdom administration, their freedom to act is paralyzed from within because they do not feel responsible for the present policy. They do not feel under an obligation to pay the price of it in terms of sacrifice and exertion. They are hamstrung by the political position that they have taken, and the result is that many things which normally would have been done, and done in time, are either not done at all or done too late. This circumstance aggravates the present crisis.

The British troops intervene when things go beyond a certain point. Until events come up to that point, the troops devote a great deal of their time and energy to carrying out searches among Jews, and to disarming Jews. Now, the two things naturally do not go very well together. I do not want to weary the Commission with a very detailed enumeration of the incidents. If necessary, they could be submitted in writing, and those members who are particularly interested in this aspect could study the material. However, this has been happening time and again. If it is a question of escorting Jewish bus convoys along the road, the United Kingdom authorities are extremely reluctant to appear in the role of protecting Jewish convoys because that identifies them with the Jews in the eyes of the Arab population. It means that they are to defend the policy that is supposed to be in favour of the Jews. Not only has that escort

as often as not not been forthcoming, but when the Jews provide their own escort, as often as not it has been searched by the British patrols, and, if arms are found, they are taken away. The usual pattern is that the convoy starts, it is accosted by a British patrol, it is searched, arms are taken away, and then it proceeds along the road. It is attacked by the Arabs. It fights back with such firearms as are left. It beats off the attack. It proceeds further, again it is accosted by a British patrol, again some arms are taken away, and so forth. This does not happen in every case, but that is the general pattern of what has been occurring.

Today, we have an internal communal defence organization, usually described as the Haganah. It lacks completely the elementary freedom of action in order to provide for really effective defence. It cannot deploy; it cannot trade [? train] openly; it cannot send reinforcements from place to place; it cannot take under control certain parts of the country, and plan for territorial defence. There is a feeling of frustration, a feeling of inability to do what they would have been able to do if given the freedom. That feeling of frustration leads to the quest of rather dangerous outlets for the feeling that accumulates. It leads to unnecessary retaliation, and to blind acts of revenge. People say, "Well, what we cannot do by day, let us do under the cover of darkness."

The position is completely abnormal. People keep asking themselves, "What will happen a fortnight from now, a month from now, two months from now, if the position becomes aggravated in the event that the British forces are evacuated? Are we going to be ready for the day? Will we be given a chance to be ready for the day in the measure we can be?"

Now, this brings me to the question of the responsibility for the maintenance of law and order and the protection of life and property in the coming months. This is the question which is uppermost in our people's minds. Our people know that two ideas generally have been broached as a solution to the problem. These ideas are not mutually exclusive. One is the idea of an international force, and the other is the idea of a militia. With regard to the idea of a militia, it is more than an idea. There is a very clear resolution in that regard.[1] With regard to the international force, this has also come

110

1. בהחלטת העצרת הכללית מ־29 בנובמבר, סעיף 8, B, I (נספח א, עמ' 800).

up for reference on various occasions during the session of the General Assembly, but there is no clear resolution on it.

I would sum up the feeling of our people and the attitude of the Jewish Agency for Palestine briefly by saying that we generally regard the establishment of an international force as being most essential, most necessary, and most eminently desirable. It is not for us, needless to say, to bring about the formation of such a force. It is not even for us to say whether it is internationally practicable or not. In this regard, we must defer to the judgment and action of the competent organs of the United Nations. All I think the Commission should know is that not only do we not reject that possibility, but we definitely take it into account in our thinking and consider it most eminently desirable. We should be most happy to cooperate with whatever international force might be formed. I say "cooperate" with it, because in no circumstances do we envisage a position where we would not be called upon to play a part in the protection of our own lives and our own possessions, in our own territory. We may share the burden with an international force, but we would not expect people to volunteer or to be conscripted in other parts of the world to stand between us and danger. We would prefer to stand shoulder to shoulder with them, and even to be first in facing the danger and have them more in the rear behind us as reinforcements in case of need.

Even if there is an international force, we shall still require certain measures of assistance to be able to discharge our responsibility; much more if there is no international force. If the United Nations finds that this is impracticable, we shall not retreat from the responsibility which the adoption of this resolution entails for us. We shall be prepared to accept the full measure of the responsibility which would then presumably devolve upon us alone. However, then, our claim for assistance will be more insistent.

The world knows generally that Jews in Palestine are armed. Those who are far away from the scene are prone to exaggerate things, and that is quite natural. Even certain people nearer to us exaggerate the actual state of our armed strength. Now, I would not say that we have absolutely nothing with which to defend ourselves, but we by no means have enough. Even in regard to the kind of arms that we do possess, there are insufficient quantities of them. There are kinds of arms which we feel we must have in order to be

able to set face against the dangers that are threatening, arms of which we have practically nothing, or quite absolutely nothing. Today, a large part of our manhood is already engaged in day-to-day defence duties. If a proper militia is to be formed, it has to be properly trained, it has to be properly equipped, it has to be put into uniform. We have no uniforms at all today.

CHAIRMAN: Does Haganah have any uniforms?

MR. SHERTOK (Jewish Agency for Palestine): No uniforms at all. It is the community, part of which is armed when the need arises.

CHAIRMAN: Do they have distinctive badges or something like that?

MR. SHERTOK (Jewish Agency for Palestine): Not necessarily, no; nothing distinctive at all. The question of badges could be solved quite easily, but the question of proper uniforms and general equipment is a more difficult problem.

We would then have to mobilize a large number of people, not to do day-to-day defence duties but to be trained as members of the future militia. This would entail a heavy burden on our manpower. We would be prepared to cope with that additional call on our manpower, but what we would definitely then require would be assistance in terms of equipment and funds, financial assistance. Today, the Jewish community and Zionist funds are already bearing an increased cost of security. For that, we do not ask for any contribution. But in order to build up a militia and put it properly on its feet, we consider that we are entitled to some assistance during the transitional period to tide us over it. If we envisage the state of things in the future, when the Jewish State is a going concern and it has its militia, its armed force, quite naturally the State will have to cover the budget of that militia without resorting to any outside help. But the trouble is that we have to be ready for the day, and we have to make our preparations during a period when the sources of governmental revenue in Palestine are not at our disposal. Today, we continue to pay taxes to the United Kingdom administration, direct and indirect. The taxes do not go into our till. They go into the till of the Government. We shall be extremely hard put to finance from our own funds, obtained by voluntary contributions, what is essentially a state function — the preparation of its armed forces. Therefore, for that specific purpose, we believe that we are entitled to financial assistance. It may be a grant, it may be a loan to be repaid by the Jewish State. We would very much appreciate a recommendation to that effect by this Commission.

Now, the other question which will arise will be military advice. Although we have in our midst people with good fighting experience both of guerilla warfare in Palestine and of regular fighting in the last war, people who were soldiers, N.C.O.'s and officers of the Jewish Brigade, people who saw service in other units of the British army on land, on sea and in the air; and also people who, while residents of Palestine, saw service with other armies, people who fought with the Americans, the French and with the Czechs — I do not think there was any army in the world not only with which Jews did not fight but with which Palestinian Jews did not fight in view of the various complications that arose during the war. However, I would be immodest enough to admit that we could do with higher military talent if we want our defences to be really put on a proper basis, and the question of competent military advice will certainly arise.

Then, there is the question of equipment. The forces that we are up against, and to which I shall yet have to refer before I close, have State machinery to help them. For the time being, I am taking it as proved that the machinery of the Arab States in the neighbourhood of Palestine is there to help not those in Palestine who are ready to acquiesce and eventually to cooperate with this solution, but to help, in the first instance, those who are out to defy it by force of arms. They can buy arms in the markets of the world. Certain governments appear to be under a contractual obligation to continue delivering arms to these Arab States and deliveries are taking place. These Arab States can easily devote a part of their arms to help the guerillas in Palestine.

We have no such facilities. We believe that this abnormal state of affairs calls for a clear United Nations policy. We must leave it to the Commission to judge the appropriateness of it, and also the method by which this might be secured. I do not know whether the Security Council ought not to be addressed on the subject.

The policy which we think is the only right one in the circumstances is that it should in fact be incumbent upon governments who are in a position to deliver arms, to help the deliveries of arms to that party or those parties ready to cooperate with the United Nations in the implementation of their decision, and, because of that, are exposed to danger. Conversely, arms should be withheld from those out to defy the United Nations decision. I would be realistic enough to add that I do not think that even such a decision firmly adopted and firmly applied would completely solve the issue

because there are such things as contraband arms. However, it would go a long way toward alleviating the position. On the affirmative side, I would not restrict this policy as regards delivery of arms to the Jews alone. If, tomorrow, an Arab group were formed in Palestine ready to play its part in the implementation of this decision and entertained or alleged fears of Jewish aggression, let me say that that group too should be entitled to be helped to form its militia in exactly the same manner as the Jewish side, both as regards arms and as regards equipment. If, tomorrow, any Arab ruler or any Arab government declared itself ready to coopearte, it should come under the affirmative part of that policy. This policy should be comprehensive, but it should be something that would, in the first instance, enable us to get a little more help than we are now getting. Actually, we get nothing today by way of preparation.

In regard to this, of course, there is great nervousness in Palestine because people feel that time is of the utmost essence. They know the calendar adopted by the United Nations, and they know that the days are numbered. If they are to be ready to assume complete military responsibility by a certain date, they proceed to figure out how much sooner they must start getting ready for it. If they do not see anything yet happening to help them to be ready, naturally they become very nervous and apprehensive. However, underlying all this, there is a feeling of deep-seated confidence in our people in their ultimate future. They have dug themselves in in Palestine. They have struck very deep roots in Palestine, and they are determined to defend to the utmost the parts of the territory now assigned to them.

While plans of defence are going on, at the same time, plans are going on to strengthen our position in the colonization sense. There are areas where the network of our settlements is not as close as we would wish it to be. There are plans now going ahead to make it closer. I know there are plans to put up quite a number of new settlements, for instance, in the Negeb, in order to make our network closer and in order to provide for better protection of the settlements and of the pipeline which we have laid there.[2] The same is true of other parts of the country.

The people are also ready for sacrifice, except that they feel it is not quite fair to expect them to put up with an undue burden

.2 ראה מס' 107.

of sacrifice, with an undue number of casualties. They feel in them the capacity to organize their defence much more rationally and the capacity to use prevention in many cases where the cure is a little too painful; and to be much stronger, and thus instil greater respect in their neighbourhood.

As I have said, for the time being, the large mass of the Arab population is extremely averse to becoming implicated in this trouble. There have been some very fierce attacks, but they have not been as widespread as on past occasions. Of the 300 settlements in Palestine today, I do not think more than ten or twelve have so far been attacked. The large bulk of our settlements have so far not suffered any attack, and there have been protestations of friendship on the part of their immediate neighbours.

CHAIRMAN: In what part of the country are these ten settlements which have been attacked? Are they dispersed?

MR. SHERTOK (Jewish Agency for Palestine): Yes, but they are largely concentrated in the extremities more than in the central part. Perhaps there are four or five in the south, three or four in the north and only two or three in the central part.

Before I leave the security topic, I must say a few words about what we hear is going on in the neighbouring countries. This is ground on which one must tread very warily, particularly in my position as a representative of the Jewish Agency for Palestine. I cannot lay claim to knowledge of all the secrets that may be interesting in that regard. One thing is clear. In one form or another, the government[s] of the neighbouring states are implicated in direct military preparations for action in Palestine against us and against the decision of the United Nations. I say "in one form or another". By that, I intend to exclude the eventuality of direct military aggression on the part of some of these governments. I would not exclude it on the part of all. However, in all these governments, funds are being voted, arms are being assigned, and recruiting of volunteers is in progress with the direct sanction of the government concerned. This incursion from Syria, of which there were rumours while I was in Palestine and for which our people were on the *qui-vive* all the time, which actually happened, assumed smaller dimensions in effect than rumoured. According to the reports that we had, this incursion was intended as a *ballon d'essai* to try out the United Nations to see how it would react, to see whether it would take this incursion seriously or whether it would minimize

its importance, or simply show reluctance to engage in a conflict with the established governments. To us, this is a very serious situation which we believe calls for some reaction, some proper, effective and authoritative reaction. I need not offer advice as to how that reaction should be secured, but it seems to us that if the Security Council could be brought into operation, it would administer a very salutary check to certain adventurous trends which are operating, and against which there is no lack of wiser councils. It would mean strengthening wiser councils and weakening those out for trouble. It would be a great service, I am sure, done not only to us but also to the Arab States in the long run if a proper warning could be administered in time, and if it could be effectively backed up.

Now, with all its paramount importance, the security problem is not the only one that agitates the minds of our people. What is equally important to them is the whole future of the scheme with regard to the transfer of authority and the effective establishment of the state; in particular, with regard to future Jewish immigration. I am sure that even such brief study as the members of the Commission have been able to devote to our problem has already convinced them that immigration is the crux of the whole problem. It has been the crux of it for years past, and it has been behind every political crisis that we had to go through. Actually, it is perhaps the immigration crisis more than any other aspect of our problem that has forced the submission of it to the United Nations. Immigration has been the chief topic of every investigation that has been carried out. The problem came to a head on the one hand through the fact that in 1939 the United Kingdom Government adopted an extremely restrictive policy in regard to immigration, which policy, in effect though not quite in form, it is pursuing today by allowing 1500 people to enter Palestine each month;[3] on the other hand, by unprecedented aggravation of the need for immigration to Palestine from Europe as a result of the war and its aftermath. I need not go into it in any detail. The disparity between the need and the opportunity has produced the crisis. It is that disparity that has plunged people in Europe into despair and has le[d] them to take desperate means in order to try to effect an entry into Palestine. It has led to the movement of the so-called illegal or unauthorized

3. לאחר שמוצתה מכסת העולים (75,000), שכניסתם לארץ־ישראל הותרה על־פי הספר הלבן של 1939, הסכימה הממשלה הבריטית בסוף 1945, כהוראת־שעה, שתהיה עלייה נוספת בשיעור של 1500 עולים בחודש.

immigration. Scores of boats have until now crossed the Mediterranean, mostly in the vain attempt to reach the shores of Palestine, mostly diverted from the shores of Palestine to Cyprus, and, on one occasion even back to Germany. As the result of this, there are 32,000 people waiting in Cyprus now; as a result of this, boats are still crossing the sea now, or may be crossing any day.

There is a very clear recommendation in this regard. My people have asked me how is it that the recommendation of UNSCOP with regard to 6,250 persons in connection with immigration[4] has not come in for any reference in the resolution of the General Assembly. I had to explain to them that if that resolution had been endorsed, the question would have arisen as to whether the United Kingdom Government would have been ready to implement it. It was thought by the Sub-Committee that it would be better not to charge the United Kingdom Government with implementing something which it would probably refuse to do, but open the way for the Jews themselves to be responsible for their own immigration. As a result of this, instead of reiterating the recommendation of UNSCOP with regard to the immigration of 6,250 people a month, what the General Assembly decided on was to recommend that by 1 February a port should be freed to enable immigration of substantial dimensions. I hope I am not misquoting the resolution. The words are substantially there, and the date of 1 February is there.

People said to me, "Yes, but what is 1 February? UNSCOP promised us the start of the immigration from 1 September." "Well", I said, "if this recommendation is implemented, we shall perhaps be able to make up for lost time." Today, we are faced with the cumulative pressure for the need for immigration facilities to Palestine which come from four different territorial quarters. First of all, there is Cyprus. That is nearest to Palestine and the people are not there to stay. There is no question of their being absorbed in Cyprus. Even if they tried, they are very jealously watched by the Cyprus population, and, at times, there was great tension around these camps lest this be a wedge for starting Jewish immigration into Cyprus. The people of Cyprus saw that these people stayed in camp and did not venture outside of camp, so they are acquiescent. There is no question to some of us — I am sure, to our Chairman — that it is axiomatic that Cyprus is not the place for them, but there are

4. ראה מס' 106, הערה 2.

gentlemen who are not acquainted with this. I should like to stress this. The Jews in Cyprus are spending their time in a bivouac, in a half-way house. They set sail for Palestine, they were thrown back to Cyprus, dumped there into internment camps, and they are waiting there. They cannot start their family life; they cannot educate their children; they cannot work; they spend their time in enforced idleness. You can imagine what amount of physical and moral deterioration this involves. We hope they are not beyond repair. We have a mission operating there. We try to establish trade workshops, improvised schools for children, and all sorts of other things. However, there are 30,000 or 32,000 people waiting there.

We next come to the camps in Europe. Some members of UNSCOP visited those camps. Various figures were given. There are figures of 200,000 and 250,000, according to who is and who is not considered a displaced person within the strict interpretation of the term. Anyhow, there are tens of thousands of people, between 200,000 and 250,000 people. This is the second category. Again, these are people who are living in a state of suspense, who cannot yet start to rebuild their lives in the proper manner, they cannot be absorbed in any economy; and they are already waiting for the fourth winter after the war.

Then, there are distressed Jewish communities in certain parts of Europe not in camps. There is great distress prevalent among the Jews of Rumania [for] certain peculiar reasons due to the peculiarity of the Jewish economic structure, and due, of course, to the ravages of war, to the ravages of Hitler and his satellites. However, it is also due to the fact that in the face of the new regime in Rumania, the Jewish community, which is ninety-five per cent middlemen, finds it extremely difficult to adjust itself. It is not the case with the Rumanian population as a whole, which is seventy per cent peasant. There are no Jewish peasants in Rumania, and there is very little by way of an urban Jewish proletariat among the Jews. They are mostly middlemen, and they are very hard hit by the transition of Rumania from one form to another form. This is not intended as any reflection on the Government of Rumania in its treatment of the Jews of that country. The Rumanian Government stands between the Jews and the very deep-seated anti-semitism in certain sections of the country. But economically, they just can't help it. They agree, and the Jews agree, that a large number of the Jews must get out if they want to have a chance at economic rehabilitation.

The fourth contingent is the oriental Jewish communities, many of which have always lived in a state of poverty, most of whom have always been treated as second-rate and third-rate citizens, and against whom we very seriously fear the hatred of the Arabs may now be vented on account of the partition of Palestine. We are very anxious to save as many of them as possible in time, for their own sake and for the sake of Palestine, by bringing them to Palestine.

All this depends on whether the very clear recommendation of the United Nations will be implemented. If it is implemented, if there is a certainty of implementing it, then people can wait and we are strengthened in our efforts in advising and counselling people not to take the law into their own hands, not start on this hazardous voyage, but to wait for their turn and then come in properly and legitimately. If we have no such certainty, if we merely give very vague promises with regard to the indefinite future, then the effectiveness of our warnings and of our admonitions must be very heavily discounted. I am putting the position before you exactly as it is.

The country is very tensely awaiting what will happen on the first of February. The country, Jews and Arabs alike, regard this as a crucial test. It so happens that this is the first date; there is a series of dates. There is a date of 1 February; there is a date of 15 May now operating; there is a date of 1 August, and I think there is a date of 1 October.[5] I believe I have mentioned all the dates. It just so happens that the immigration date is the earliest of the dates. Therefore, not merely on account of immigration, which is a burning issue in itself, but because that is the first date, it has particular importance, crucial importance, critical importance attached to it. It will either be honoured or it will not. Both the Jews and the Arabs, from converse points of view, will regard this as a test of the seriousness of the United Nations decision, as an earnest indication of good faith, whether it will be implemented or not. A great deal will depend on that.

I should say there will be a direct nexus, for instance, between undesirable forms of Jewish retaliation and immigration. If there is immigration, people will say: "Well, we have achieved something;

5. תאריכים בהחלטת העצרת הכללית מ־29 בנובמבר: 1 בפברואר 1948 — המועד המאוחר ביותר לפתיחת נמל לעלייה. 1 באוגוסט 1948 — המועד המאוחר ביותר לסיום המנדט ופינוי הצבא הבריטי. 1 באוקטובר 1948 — מועד הקמת המדינה היהודית והמדינה הערבית והמימשל הבינלאומי בירושלים. התאריך הנוסף — 15 במאי 1948, הוא מועד תום המנדט על־פי החלטת ממשלת בריטניה.

now we can take many blows calmly without reacting. If this is not to come, we have been left in the lurch and let down by the United Nations. Therefore, let us take the law into our hands." With regard to the Arabs it will also have a profound psychological effect as to the seriousness of the decision and as to the futility of trying to oppose it by force if this is done. If it is not done, it will be a tremendous encouragement to those who say that by force they can do anything. They will say, "Here we have shot and bombed and burned, and the United Nations has taken the hint. There is no immigration on the first of February."

I am afraid I have taken up too much of the Commission's time, and therefore I should like to close my statement. I should like to say that we are entirely at the disposal of the Commission for any information it wants us to supply. We shall certainly seek an early opportunity of presenting perhaps a more coherent and also a more formal summary of our proposals and requests of you.

I should like to close with a reference to one aspect of the problem of the presentation of our case to you in the coming days or weeks. I need not say that it is not we who are holding you here. We would be ready to make our representations to you wherever you would wish, and we would be more than happy to be able to do so in Jerusalem or wherever else in Palestine you may decide. We ask your earliest possible arrival in Palestine in order to see what is going on and to get the feel of things in order to get adjusted to the situation and in order to take in hand the practical preparation which is most essential to us. For instance, it is most essential concerning the question of a militia. Perhaps a few military advisers, in whom you would place confidence, should go out and see on the spot what is necessary. We would be ready to sit down with your military advisers and discuss the problem of a militia. To us this is most vital, considering that no time should be lost, that it should not be too late, that we should not be unprepared for every contingency as it arises.

But assuming that discussions will have to take place, whether here or in Palestine, there is of course the most vital problem of the ideas that will be brought before you by the representatives of the United Kingdom Government as the Mandatory. We are not officially in direct contact with them, and we understood from them that they prefer to be in direct contact with the Commission and for us to be

in direct contact with the Commission rather than that we should come in direct contact with them.

Now, it would be most important for us to know what their proposals are. We consider ourselves entitled to know what their proposals are in order to know what is in store for us and what difficulties, and let us hope also what facilities, we may expect and must prepare for.

We saw in the press that in appearing yesterday, Sir Alexander Cadogan, for whom personally I have the deepest respect, made it clear that he would have to stipulate that certain things he stated to you would remain secret. I quite appreciate that point of view and I have nothing in principle to say against it, except that we do not think that these things, which must be kept secret in the interest of the public will, [*sic*] in the interest of policy, that they need necessarily be kept secret from us. We do not think that they should be kept secret from us because they most vitally and directly affect the well-being and the very life of our people and our whole future in Palestine. We may have to say something about those matters. We may be in a position to help. We may find it necessary to warn against certain things.

It is up to the Commission, of course, to decide ultimately what is to be secret. All we can do is to pledge full compliance with the directives of the Commission in that regard, and to observe the strictest secrecy in regard to certain provisions if the Commission finds that they must be kept secret, or if that would be the absolute condition of the British Government.[6]

After all, we ourselves one day may have to say something which we regard as secret, and may have to ask you to keep it secret for our sake. We do not dispute in the least the right of the British Government to ask that certain things be kept secret. What we do dispute is the right to withhold that information from the party most vitally and directly concerned in these negotiations.

I do not, myself, regard anything that I have said here to you as being secret. We have no desire or interest to rush it to publicity, but on the other hand, we do not mind your making arrangements for informing the press of the gist of my submission to you today. If the need should arise for withholding something from the press

6. ראה מכתב מאת אבן אל יושב־ראש ועדת או"ם לארץ־ישראל מיום 23.1.1948 (93.03/94/7). אבן ביקש שהוועדה תמסור לנציגי הסוכנות את התכניות לפינוי הצבא הבריטי מארץ־ישראל כדי שיהיה אפשר לדאוג לבטחון האוכלוסיה היהודית בשטחים שיפונו. הוועדה סירבה להיענות לבקשה זו (ראה באנץ' אל אבן, 29.1.1948, שם).

in our humble opinion, we shall say so. If any communiqué is given to the press, I should then permit myself to suggest that my reference to the Arab side of the problem should be not too detailed and should be rather general in order not to arouse unnecessary hostile reactions.

In general I have made a clean breast of what I had to say, and I thank you, Mr. Chairman, for the time given me. If the Secretariat finds it necessary to issue some communiqué to the press, we would not object.

111

ו. פוקס-סטרנגוויים אל ג. מאירסון
V. Fox-Strangways to G. Meyerson

S 25/7725 מקור: אצ"מ

Jerusalem, 16 January 1948

Madam,

I am directed to acknowledge the receipt of your letter No. POL/3/48 of the 12th January.[1]

2. The current policy of the Government in regard to searches for arms is that such searches will not be undertaken except in cases where an incident has occurred, or other unmistakable evidence comes to the notice of the security forces that arms which are about to be used for an illegal purpose are present. This general policy has been varied slightly in the case of Egged buses using the Jaffa-Tel-Aviv highway.[2] Approval has been given for two licensed weapons to be carried on every such bus on condition that no other arms are carried in the vehicle, and it has been stated that searches may be carried out at any time to ensure that this condition is observed.

3. It is noted that the policy of the Haganah is not to perpetrate reprisals against women and children, nor to use their arms against members of the British security forces. Haganah action has however led to such results in the past.

4. Enquiries are being made in regard to the incident referred to in the fourth paragraph of your letter.

I am, Madam,

Your obedient servant,

V. Fox-Strangways

for Chief Secretary

111

1. לא נמצא.
2. הכוונה לכביש ירושלים-תל אביב.

112

ל. גלבר אל מ. שרתוק (ניו יורק)
L. Gelber to M. Shertok (New York)

מזכר: 93.03/127/1

[New York], 16 January 1948

It has been suggested from a well-informed source that we can only get the United States Government to take a serious view of our urgent military requirements by immediate action on our part on the Washington front. The situation in Greece[1] is their main preoccupation; the Russians and Americans are, I was told, barely on speaking terms.

What we should do, I was advised, is to get Senator Taft to speak out on one side and Senator Wagner on the other.[2] The idea is not to get either of these influential public figures to make assertions, but to ask awkward leading questions about arms, the British attitude, acquiescence by the Powers in Arab aggression, the need for a United Nations force, what kind and with the participation of what countries. Because of its other anxieties, the Administration have to be provoked and challenged from quarters it can can ill afford to ignore.

113

מ. שרתוק אל ד. בן-גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן F72/P/105
נוסח יוצא: 93.01/2180/23

[New York], 17 January 1948

Cadogan informed Commission top-secretly following.[1] Military evacuation schedule: by twenty-ninth February — Gaza area. Thirty-first May — Jerusalem, Samaria, probably including Tulkarm. From

112

1. ביוון היו במשך הסתיו ובתחילת החורף קרבות כבדים בין כוחות הממשלה וחילות המורדים הקומוניסטים; ארצות־הברית הסכימה לתת שירותי יעוץ נרחבים לצבא היווני.
2. ר. טאפט — סנאטור רפובליקני; ר. ואגנר — סנאטור דמוקרטי, ממייסדי ה-American Christian Palestine Committee.

113

1. הדברים נאמרו בישיבה של ועדת האו"ם לארץ־ישראל ב־14 בינואר. ראה גם רופר אל שרף, 19.1.1948 (אצ"מ S 25/5354).

first June troops remaining areas gradually be concentrated Haifa enclave except Galilee, which remains occupied until end July. By first August evacuation completed. Cadogan warned Commission any leakage this information will determine His Majesty's Government attitude regarding cooperation with Commission. For this and security reasons please treat top secret. Re evacuation Tel Aviv port first February, Cadogan stated although area virtually under Jewish control, Navy will continue prevent illegal immigration and supplies until termination Mandate.

Shertok

114

שיחת ב. לוקר — א. קריץ' ג'ונס [1]

Meeting: B. Locker — A. Creech Jones

93.03/126/2 דין־וחשבון

Confidential

London, 18 January 1948

The conversation with the Secretary of State for the Colonies was private. Mr. Creech Jones thought that the Mufti's influence was declining and that the dates mentioned by UNO should not be too strictly adhered to, nor should the Jewish Agency try to force a speeding up of these dates. Time would give moderate Arab opinion a chance to grow and consolidate.

Mr. Creech Jones held that the Implementation Commission should not go to Palestine much before May 15th, as in the first place there would be danger to their lives and in the second place many things could be done more easily in the quieter atmosphere of London or New York. He mentioned transfer of power, disposal of assets, organisation [? of] services, and he said that even the formal establishment of Provisional Councils of Government could conceivably happen before the Commission's arrival in Palestine.

He did not believe in a general Arab offensive, and thought the only country which might act seriously was Syria. However, all the Arab States would probably give money and allow guerillas to go to Palestine. The Palestine Arabs themselves maintained that as soon as Britain left a certain area, their guerillas would enter it.

114

.1 תאריך השיחה אינו ידוע. לוקר דיווח עליה בישיבה של חברי הנהלת הסוכנות היהודית בלונדון, ב־18.1.1948 (ראה פרוטוקול, ג"ו). לוקר גם דיווח על השיחה במברק אל שרתוק, ב־19.1.1948 (93.01/2180/12).

Britain and America were warning the Arab States not to make trouble and that if they did, it would be dangerous for their own regimes.[2]

He held that the British administration was disarming the Arabs much more than was generally known, while they were disarming Jews only in exceptional cases. When the question of the Arab blockade of the Jews in Old Jerusalem was brought up, he said that this was an isolated case, but he was sure that the administration knew what it was doing. He was convinced that there was no truth in the rumours of any conflict between the High Commissioner and the Commander-in-Chief in Palestine, but that they were working together harmoniously. Mr. Locker remarked that the administration was beginning to disintegrate, and that the lower ranks were not always carrying out the orders which the High Commissioner gave. To this Mr. Creech Jones replied: "This is not impossible."

On the question of evacuating a port and hinterland for Jewish immigration by February 1st, he said that Britain would have to discuss this matter with the Implementation Commission. It was clear that he thought this date to be too early.

Mr. Creech Jones felt that an International Force was vital, but in any case it was now too late for one to be established in time, and therefore the Jews would have to bear the brunt of battle for many months after the Mandate was terminated. They would then be able to import equipment and hold out until an international force will be formed.

He thought that the best situation would be created if the Emir Abdullah of Transjordan could take over the Arab part of Palestine. He did not think that the Arab Legion would act against the Jews, and gave the impression that the Arab Legion would probably continue to be paid by Britain even after Britain's evacuation from Palestine.

2. ראה גם מס' 163.

115

א. ששון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
E. Sasson to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 56/107. נשלח: 20.1
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1701
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Jerusalem, 19 January 1948

[—][1] will shortly return to you via London in order to be there during Transjordan negotiations amendment treaty,[2] and keeping us informed development matters. Meir[3] and his Prime Minister told [—] they believe during negotiations Britain will disclose real attitude /regarding/ Palestine and task Meir. Meir asked [—] tell us that under no circumstances will he allow Arab Legion attack Jews, emphasised again intends only occupy Arab part, and then reach such settlement with us which will enable /him/ to appear Arab world as Arab nationalist. Stressed again necessity amendment frontiers. Would like very much cooperation with America and international loan. Promised oppose with all his force establishment Arab Government or administration for Palestine headed by Husseinis.

Sasson

116

א. אפשטיין אל ג. מאירסון
E. Epstein to G. Meyerson

מברק מוצפן —/137
נוסח יוצא: תיקי א. אילת
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1701

Washington, 19 January 1948

Rumoured official circles existence Anglo-U.S. secret agreement revise UN decision, permitting maintain British troops Palestine. Such agreement probable reflection growing U.S.–Russian tension

115

1. במקור רשום כאן ולהלן כינויו של שליח המלך עבדאללה.
2. משלחת של עבר־הירדן, בראשות ראש־הממשלה תופיק אבו'ל־הודה, עמדה להגיע ללונדון ב־25 בינואר, כדי לשאת ולתת בדבר תיקון החוזה בין עבר־הירדן ובריטניה. במארס נחתם חוזה חדש בין שתי המדינות, שבא במקום החוזה של 1946. במהלך השיחות נדונה גם שאלת ארץ־ישראל.
3. המלך עבדאללה.

and U.S.-supported policy closer Anglo-Arab relations. State Department allegedly planning special session General Assembly. Making further inquiries. Learned U.S. Cabinet will discuss Palestine within fortnight.

Epstein

117

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון

M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן
נוסח יוצא : 93.01/2180/23

[New York], 19 January 1948

Latest reports Washington British change plan, intend stay.[1] This welcomed by State Department. Please try ascertain facts locally. Also strongly suggest sending Zaslani London few days find out.[2]

Shertok

118

י. לינטון [1] אל ב. לוקר (לונדון)

I. J. Linton to B. Locker (London)

העתק : ג"ו

New York, 19 January 1948

My dear Berl,

Today we had our second session with the Working Committee on Jerusalem at Lake Success.[2] At the end of our representations the American Chairman[3] said that the Committee had been thinking more or less on the same lines, except on two points: (1) The interpretation of "proportional representation" as applying to the elections

117

1. ראה מס׳ 116.
2. על שליחות זסלני ללונדון ראה מס׳ 205, 258.

118

1. י. לינטון, המזכיר המדיני של משרד הסוכנות היהודית בלונדון, נתבקש לסייע במשך שבועות אחדים בעבודתו של משרד הסוכנות בניו יורק. הוא הגיע לשם ב־14 בינואר.
2. ראה פרוטוקול הישיבה — מסמך או"ם T/AC.7/SR.17 (העתק ב־93.03/128/15). נציגי הסוכנות היהודית — מ. שרתוק, מ. עליאש וד. אוסטר — השמיעו הערות וביקשו הבהרות לגבי סעיפים שונים בחלק השלישי של תכנית החלוקה של ה־29 בנובמבר, העוסק בירושלים. באותה ישיבה נמסרה לנציגי הסוכנות טיוטה שנייה מתוקנת של התקנון לאיזור הבינלאומי של ירושלים (מיום 15.1.1948, העתק ב־93.03/128/15).
3. ב. גריג.

for the Legislation Council and (2) Whether the qualification of a candidate for the Legislation Council should be residence or citizenship. As regards *one,* we had suggested proportional represnetation on democratic lines. The Working Committee probably had in mind the allocation of percentages to Jews, Moslems and probably Christians.[4] As regards *two,* we urged residence, the Committee proposed citizenship.[5] We have now been given, confidentially, a copy of the draft *Statute* as worked out by the Working Committee, and shall be given a further opportunity of commenting on it both orally and in writing.

We have had no further meetings with the Implementation Committee,[6] but Eban has seen Bunche, and Horowitz spoke today to Lisicky. I think that both the Committee and the Secretariat are now convinced that the most urgent matter is the formation, at the earliest possible moment, of an International Force. This means bringing the matter up before the Security Council. I spoke to T[rafford] S[mith][7] on Saturday, and he too thinks that the only way out of the impasse is to go to the Security Council. In the meantime the Implementation Committee has sent a questionnaire to Cadogan, dealing with Security, Immigration and Administration matters.[8] T[rafford] S[mith] told me that their reply will probably be ready by Wednesday,[9] if not before. Other questionnaires will probably follow. This morning we sent a long list of items to the Implementation Committee which we thought they ought to deal with urgently.[10] The list was divided into two parts: the first were questions to be submitted by the Committee for the consideration of the Security Council, as follows:

4. בטיוטת העבודה הארעית של ועדת־העבודה (ראה מס׳ 98, הערה 3) נאמר, כי המו־עצה המחוקקת של האיזור הבינלאומי של ירושלים תיבחר על בסיס של יצוג יחסי, בבחירות אוניברסליות, שוות, ישירות וסודיות (סעיף 15). בטיוטה השנייה (סעיף 21/1) נאמר, שהמועצה תיבחר על בסיס זכות־בחירה אוניברסלית וסודית, ויצוג יחסי שיבטיח יצוג הולם לדיעות ולאינטרסים השונים של העיר. 40 חברי המועצה ייבחרו כדלקמן: 18 על־ידי התושבים הערבים, 18 — על־ידי התושבים היהודים, ו־4 נציגים ייבחרו על־ידי התושבים האחרים של העיר (סעיף 20/2). ראה גם מס׳ 132, הערה 2.
5. בטיוטת החוקה השנייה נאמר, שחברי המועצה המחוקקת יהיו אזרחי העיר, בני 25 ומעלה (סעיף 20/1).
6. על הישיבה הראשונה ראה מס׳ 110.
7. טרפורד סמית, ממשרד־המושבות הבריטי, צורף זמנית למשלחת הבריטית באו״ם.
8. באותו יום העבירה הוועדה לקאדוגן סדרת שאלות בתחומי הביטחון, העלייה והתפ־קידים המינהליים של הוועדה. פירוט השאלות בעניין עלייה ותשובות קאדוגן עליהן ראה PC Rep. 29.1.1948. ראה גם מס׳ 153, הערה 1; מס׳ 166, הערה 6.
9. יום רביעי, 21 בינואר — מועד ישיבת הוועדה שבה עמד להשתתף קאדוגן.
10. ראה מס׳ 123. תאריך מכתב־הלוואי הוא של היום הבא — 20 בינואר.

a) Action with regard to aggression and threats and preparation of aggression by the Arab States.

b) Measures for the immediate establishment of an International Force.

c) Immediate steps to facilitate acquisition of arms etc. by forces willing to implement the U.N. decision, and measures to prevent the acquisition of arms by those attempting to alter by force the settlement envisaged in the Assembly's resolution.

d) Financial assistance for the acquisition of arms and agreement under para. (c) above.

The second part dealt with security measures, the transfer of Administration Functions, Immigration, Demarcation of Frontiers, Economic and Financial Matters, etc. I shall send you a copy as soon as I can get hold of it. We intend to send a number of memoranda to the Committee, dealing in detail with some of the problems listed, and also to ask for an opportunity to give additional oral explanations. Amongst the items which we want to press both orally and in writing, are the International Force and facilities for acquiring arms.

Some of the people with whom we talked on the Committee and the Secretariat believe that the Force must include contingents, and they should be small, of both America and Russia. As regards America, the President's statement the other day, in reply to a question by a journalist, is regarded as anything but helpful.[11] Generally I have heard some pessimistic views expressed about the present attitude of the State Department.

The Chief[12] spoke to Meier[13] on Friday, and told him some disturbing rumours he had heard from a reliable source about Selig's people's[14] intentions.[15] We have heard echoes here too, but I do not yet know the details. You might get some more precise information and also the source from the Chief. It might be useful as a check on the information which reached us here, about which more anon.

11. הנשיא טרומן אמר במסיבת־עיתונאים ב־15 בינואר, כי כוחות אמריקאיים לא יישלחו לארץ־ישראל, אולם יש להניח שבמרוצת הזמן יוקם כוח משטרה בינלאומי.

12. ח. וייצמן.

13. מ. וייסגל.

14. הבריטים. (זליג — ז. ברודצקי).

15. ראה מס' 128, 137. ראה גם מברק פישר אל שרתוק מיום 14.1.1948, המוסר על הסדר שסוכם ב־17 בדצמבר בין בריגאדיר קלייטון, מהשגרירות הבריטית בקהיר, לבין ראש ממשלת לבנון, ריאד אל־צולח. לפי ידיעה זו הוסכם שהצבא הבריטי יפנה את הגליל ויתן יד חופשית באיזור זה לצבאו של קאוקג'י. (93.01/2180/12).

What I have written above, is merely disjointed bits of information. I cannot yet attempt to give an appraisal of the situation, because I have neither yet seen or heard sufficiently to form a coherent picture. I may perhaps be able to do so in two or three days. There are two bright spots: *one,* the idea of an international force is coming to the fore; *two,* the Secretariat feels that the prestige of the U.N. is mortgaged to the Palestine issue. There is still a great deal of work to be done here, and the forces are limited.

Please give a copy of the letter to the Chief. I tried twice to reach him on the 'phone, and hope to succeed tomorrow. I spoke to one of your brothers. There was a puncture about the parcel, but it went off last Saturday on the *Queen Mary.*

Warmest greetings to you, the Chief and to all at "77".[16]

Yours,

Ivor

119

י. גולדשטיין אל חברי האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית

I. Goldstein to members of the American Section of the Jewish Agency Executive

תזכיר : 93.03/85/20

New York, 19 January 1948

Gentlemen,

Having been asked to undertake the acting chairmanship of the American Zionist Emergency Council in the absence of Dr. Silver,[1] I am placed in the disagreeable position of having to inform you of the mounting dissatisfaction in the ranks of American Zionism with what is felt to be an inadequate reaction by Zionist authority here to the menacing situation in Palestine. Letters and inquiries pouring into the offices of the Emergency Council from its constituent bodies all over the country urgently express this dissatisfaction. At the last meeting of the Executive Committee of the Emergency Council several of its members spoke in a similar vein.[2]

As you know, the activities of the Emergency Council are motivated by the need for full coordination with and guidance by your body.

16. 77, Great Russell Street — המען של משרדי הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית בלונדון.

119

1. סילבר נסע בסוף דצמבר לארץ־ישראל לשם התייעצויות.
2. ראה פרוטוקול ישיבת האכסקוטיבה של מועצת החירום הציונית, 6.1.1948 (93.03/67/10).

We have to accept your judgment as to the current situation and your directives as to the actions required on the American scene to cope with it.

During recent weeks, our office staff has had the impression that representatives of the Jewish Agency wanted the Emergency Council to refrain from any popular or political action which would seek to induce the White House to press upon the Department of State a more favorable attitude toward our need in Palestine.

I think I speak for most of the Zionists in America when I express the fear that a policy of restraint at this time *vis-à-vis* our government would be a mistake. It seems to many of us that the combined efforts of the British Government and the Governments of the Arab States have brought about a serious danger that the United Nations will slow down the implementation and eventually go back on the decision of the United Nations Assembly; that responsible officials in the State Department, who are once more in full control of the Palestine issue as far as the American Government is concerned, are in agreement with this trend; and that, as long as this condition prevails, neither representations made to the United Nations nor direct negotiations with the Department of State are likely to bring tangible results. There is a strong suspicion among the Zionists of America, shared by many of the members of the Emergency Council, including myself, that the equivocal formulae sporadically projected in government quarters, regarding the eventual formation of an international force for Palestine or the eventual lifting of the embargo or the eventual procurement of American military equipment for Haganah, are clothed in deliberate vagueness in order to keep us from taking determined action until the situation has further deteriorated.

It is the conviction of a great many Zionist leaders in the Emergency Council and throughout the country that your negotiations would not succeed in reversing the present trend unless and until the President is once more induced to take over control over American policies regarding Palestine, as he did on several occasions before and during the meetings of the United Nations Assembly. In order to bring this about, the mass pressure of public opinion, in our judgment, is required without delay.

Repeated insistence of our constituents that such action be taken, and our own desire to proceed along these lines, have been curbed by our desire to await your directives.

Precious time is going by. I urge that this matter be placed upon your agenda at tomorrow's meeting as the first order of business.[3]

Sincerely yours,

Israel Goldstein
Acting Chairman,
American Zionist Emergency Council

120

א. אפשטיין אל ר.ס. מארקוס [1] (ניו יורק)
E. Epstein to R. S. Marcus (New York)

העתק: אצ"מ Z 6/4/5

Washington, 19 January 1948

Dear Dr. Marcus,

Excuse me for writing to you in English. Alas, we have not been able as yet to get a Hebrew typewriter and, partly for this reason, a Hebrew secretary. I trust that the establishment of a Jewish State will, among other things, find a remedy for this gap in our office too.

It was most kind of you to send me the material on the Jewish situation in Aden, which has supplied details to my limited knowledge of the subject.[2]

Since I saw you, Dr. Halperin of the American Jewish Conference called on me to discuss their activities in the field of defending the rights of the Jews in the Middle Eastern countries. I told him about our meeting and advised him strongly to avoid overlapping, which will only cause confusion and will diminish the chances of success, whether in Washington or on the spot. My conversation with Dr. Halperin made me realize more forcibly the importance of calling without delay a meeting of the Jewish organizations interested in this

3. בתשובתו מיום 19.1.1948 (93.03/85/20), הביע א. לוריא תמיהה על טענת גולדשטיין, כאילו רוצים נציגי הסוכנות היהודית, שמועצת החירום תימנע מפעולה ציבורית ומדינית שמטרתה לשנות, באמצעות הבית הלבן, את גישתה של מחלקת־המדינה. לוריא הסתמך גם הוא על דיוני הישיבה האחרונה של מועצת החירום. הוא הבטיח לכלול את הנושא בסדר־היום של האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות. (ההנהלה החליטה להפעיל לחץ למען אספקת נשק ליהודים למטרת הגנה עצמית ולמען הקמת כוח בינלאומי — ראה הס"י — א"א, 20.1.1948, אצ"מ Z 5/39. ראה גם לוריא אל גולדשטיין, 12.1.1948, 93.03/85/20; גולדשטיין גם כתב באותו יום — 19 בינואר — אל אפשטיין ותבע חלוקה ברורה בין תחומי הפעולה של הסוכנות ושל מועצת החירום (שם).

120

1. ר. ס. מארכוס, מנהל בפועל של המחלקה המדינית של הקונגרס היהודי העולמי.
2. ראה מס' 27, הערה 2; מס' 102, הערה 2.

matter, to establish the necessary cooperation and coordination in the field of our political activities in defence of the Jews in the Middle East. Dr. Halperin agreed that this is most desirable and promised complete cooperation.

I should suggest therefore that the Agency, World Jewish Congress, American Jewish Conference, and American Jewish Committee meet for this purpose. I believe this meeting should take place in our office in New York; consequently, I am sending copy of my letter to Mr. Arthur Lourie with the suggestion that he take the proper steps. I shall be glad to attend.

With my very good wishes,

Sincerely yours,

Eliahu Epstein
Director
[Washington Office of the Jewish Agency
for Palestine]

121

א. אפשטיין אל ג. מאירסון
E. Epstein to G. Meyerson

מברק
נוסח נכנס: 68/577/36

Washington, 19 January 1948

Following reply from Nehru[1] concerning Celler's[2] wire on report Indian shipment arms to Arab League: "Report in *Roz El Usef* that Indian Government has supplied large quantity arms and ammunition to Arab League is wholly devoid of foundation, and I am surprised that anybody should give credence to it. India is fully conscious of her obligations to the United Nations, and can rightfully claim that she has discharged them faithfully."[3]

Epstein

121
1. ג'. נהרו, ראש ממשלת הודו ושר־החוץ שלה.
2. ע. סלר, חבר בית־הנבחרים מטעם המפלגה הדמוקרטית.
3. ראה העתקי מברק סלר ותשובת נהרו ב־93.03/126/7.

122

ו. איתן אל מ. שרתוק (ניו יורק)
W. Eytan to M. Shertok (New York)

מקור: 93.03/126/9

Jerusalem, 19 January 1948

Dear Moshe,

If you have not already received it by an earlier messenger you will be receiving from Goldie[1] the first draft of a scheme for the Foreign Office.[2] Although I understand that the official responsibility for confirming such plans lies with the Va'adat Hamatzav.[3] I should feel that the Foreign Office scheme was half-baked if it did not have your comment and improvements before being put into final shape. If, therefore, you can spare any time at all for thinking about the shape and structure of our Foreign Office, and for dictating a note about any suggestions you may want to make on the basis of the draft, I should feel much happier about the whole thing.

At this end we have the following procedure. There is one person who makes the draft (in this case, me). Then there is a committee which discusses the draft, suggests amendments, etc. In the case of the Foreign Office, this committee consists of Levavi, Haim Berman, Bechar, Kinori and myself, with Shimoni also taking part. The committee is beginning discussions to-day, but I don't expect any radical alterations. Then the whole thing will be translated into Hebrew and go to the Va'adat Hamatzav for final approval: this will be some time next week.

It is only after that that the real problems arise. It is very easy to make a nice scheme for the Foreign Office or for anything else. But the difficulty is how to put it into effect, so that it takes shape as buildings, telephones, people, etc. — in short, a working apparatus to be ready on the day we need it. This can only be done by making appointments of people and giving them responsibility for building the whole thing up and hiring further staff. When you spoke about all these things with me in Tel Aviv a couple of weeks ago, you asked me what place I envisaged for myself in the final set-up,

122

1. ג. מאירסון עמדה להגיע לארצות־הברית, למסע התרמות למען המגבית היהודית המאוחדת.
2. ראה תזכיר של איתן מ־9.1.1948, הערות י. רובינסון על תזכיר זה מ־26.1.1948, ונוסח מתוקן של תזכיר איתן מ־30.1.1948 (93.03/128/12).
3. ועדת־המצב הוקמה בדצמבר 1947 על־ידי הסוכנות היהודית בשיתוף עם הוועד הלאומי. הוועדה קיבלה עליה תפקידים בתחום המינהל בתקופת המעבר ועבודות הכנה לקראת הקמת הרשויות המינהליות של המדינה היהודית.

and I told you that others, not I, envisaged me as Director-General. I should like to make it clear that I have no definite ambitions to be Director-General or anything else. I would, of course, take the job on if I was asked to, but I should be equally happy as head of the Latin American Division, as Communications Officer, or in any other capacity. The main thing is to appoint a Director-General as soon as possible, whoever he may be. Without this central appointment no progress can be made. I have no particular suggestions to make about how to fill this post, except to say that it requires administrative ability more than anything else. With regard to Secretary-General, Haim Berman would like the post, and he would be good at it. We tentatively agreed on a few possible appointments when we had dinner together that evening: e.g. Aubrey[4] in charge of the Middle East Division, Mike Comay for the British Empire, Robinson (if he'll come to Palestine) for the U.N. Division. We have other good people in the Department now (e.g. Rowson for the Legal Division), but we should probably have to look outside the present ranks of the Department for people to fill some of the posts. The main thing is that at the earliest moment, someone should be given the authority to proceed with all this and recommend appointments. Otherwise we shall never be ready on The Day.

I should be very glad to have Robinson's opinion on some of the legal points raised in the draft. For instance, the question of passports: who can issue them (i.e., can a Provisional Council?)? to who shall they be issued (query: automatically to all holders of Palestine passports now?)? if the Provisional Council cannot issue them, who *will* issue them after the end of the Mandate, who will protect Palestinians abroad in the interval, etc., etc.? An answer to all these problems, and to others cognate, would be much appreciated here. Another important legal matter is the question of recognition. The Italian Foreign Minister[5] is said to have told Nahon that Italy would be among the first to recognise the new Jewish State.[6] At what stage can such recognition be given (as soon as the Mandate ends?)? do we have to ask for it, or does it come automatically? I am sure Robinson knows the answer to these conundrums.

It seems to me in any case important to secure our independence in the conduct of foreign relations at the earliest possible date, because

4. א. אבן.
5. ק. ספורצה.
6. ראה מס' 108.

this is one of the things that a commission of the United Nations cannot do for us. They can do all sorts of things, from running the post office to securing fertilizers for the Negev, but they cannot in the nature of things (or so I fancy) conduct the foreign relations of an individual state.

Please forgive this long letter; I thought you would be glad to know how matters stand, and to bring these various points to Robinson's notice — though I imagine he will have thought of all of them, and more, himself. My best regards to him, and to Ruffer and Yuval, as well as to you and all the family, from

Walter

P.S. I also enclose a copy of the proposals originally worked out for the Foreign Office by a study group at our school.[7] (They have done a similar, but more elaborate one for the organisation of the civil service as a whole).

123

מ. שרתוק אל יושב־ראש ועדת האו"ם לארץ־ישראל (לייק סאכסס)

M. Shertok to Chairman of United Nations Palestine Commission (Lake Success)

העתק משוכפל: 93.03/94/7

Confidential

New York, 20 January 1948

Sir,

1. With reference to my informal statement to the Palestine Commission on Thursday, 15 January 1948,[1] it may be convenient for the Commission to have in writing the subjects which in the view of the Jewish Agency would seem to call for the Commission's early attention. We have no doubt that many of those subjects, owing to the Jewish Agency may seek to bring further matters to the Commismission; but we include them in order to provide a fairly comprehensive picture of the problems involved.

2. The enclosed list is not to be regarded as exhaustive, and the Jewish Agency may seek to bring further matters to the Commission's attention as occasion arises.

7. ראה התזכיר "קווים למבנה שירות־החוץ של המדינה היהודית", שהכינה קבוצת־עיון של המוסד להשתלמות שליד המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית. (93.03/128/12).

123

1. ראה מס' 110.

3. On some of the items listed, the Jewish Agency will shortly submit separate memoranda, and will be pleased to furnish oral representations whenever the Commission may so require.

I have the honour to be,

Yours sincerely, M. Shertok

נספח

APPENDIX

A. *Matters possibly requiring reference by the U.N. Palestine Commission to the Security Council*

(1) Failure of the Mandatory Power either to maintain law and order in Palestine or to enable the Jewish population to organize its own defence.

(2) Action with regard to aggression and threats and preparations of further aggression by Arab States against Palestine in "an attempt to alter by force the settlement envisaged by the Assembly's Resolutions."

(3) Urgent measures for the immediate establishment of an international force to assist in the implementation of the Assembly's Resolution.

(4) Immediate steps to facilitate the acquisition of arms and military equipment by forces willing to implement the Assembly's Resolution; and measures to prevent the acquisition of arms by those attempting to alter by force the settlement envisaged in the Assembly's Resolution. (With special reference to continued supply of arms to the Arab States by the United Kingdom Government).

(5) The provision of financial assistance for the acquisition of arms and equipment in the transition period under Para. (3) above.

B. *Matters affecting Security during the Period of Transition*

(6) Immediate measures to form and equip and finance militia under the terms of the Assembly's Resolution. (Part I Sec. A Para. 8).

(7) Steps to secure the availability to the U.N. Commission of the arms, stores and installations of the Palestine Police Force, possibly also of the arms and equipment of the Transjordan Frontier Force on its disbandment; and safeguards to prevent the misappropriation of all such arms and

stores by the personnel of the force concerned or other persons.

(8) Measures to be taken to prevent the Arab Legion from being used in hostile acts against the territory or inhabitants of the Jewish State — including its removal from the area assigned to the Jewish State by the Assembly's Resolution and the exaction of proper guarantees in this regard from the Government of Transjordan.

(9) Measures to ascertain and determine the exact functions and responsibilities of British troops remaining in Palestinian territory after the termination of the Mandate,[2] with regard to:

(a) Maintenance of law and order.

(b) Maintenance of public services in areas of their occupation.

C. *Matters Affecting the transfer of Administrative Functions and Responsibilities from the Palestine Government to the U.N. Commission*

(10) Measures to be taken before the termination of the Mandate for the formation of Provisional Councils of Government and their preparation for their assumption of responsibilities.

(11) Measures to be taken to ensure continuity in the maintenance of Governmental and other services upon the termination of the Mandate.

(12) Necessity of special attention to the control by the U.N. Commission of Departments and Services affected by the proposed Economic Union.

(13) Transfer of Palestine Government Property and Assets:

E.G. Treasury Surplus
Assets of Currency Board
Bearer Bonds Proceeds
State Domains
Assets held by Custodian of Enemy Property
Other Property held in Trust by the Government
Movable Property of Government Departments
Wireless, Postal and Telegraphic equipment
Railway, Port, Harbour and Airport Installations
Medical Supplies and Equipment, etc.

2. דהיינו, הכוחות הבריטיים שישארו בארץ־ישראל ממועד סיום המנדט ועד לפינוי הסופי. ראה גם מס׳ 505, הערה 8.

(14) Transfer of Governmental and Department files and records.

(15) Transfer of Survey and Land Settlement Archives.

(16) Measures to ensure the continuity of the legal system in Palestine within the framework of the Resolution of the General Assembly.

(17) Measures to ensure continuity of judicial and legal services on the termination of the Mandate.

(18) Security Measures in the transfer of prisons.

D. *Immigration*

(19) Measures to implement the recommendation in the Assembly's Resolution with regard to the evacuation of a seaport for substantial Jewish immigration by 1st February 1948.

(20) Financial assistance and transport facilities for the immigration of Jewish D.P.'s and refugees to Palestine.

E. *Passports, Visas, Consular Protection*

(21) Measures to ensure continuity in passport and visa services on the termination of the Mandate.

(22) Steps to maintain consular protection of Palestinian nationals abroad.

F. *Demarcation of Frontiers*

(23) Establishment of a Demarcation Committee to carry out the demarcation of frontiers according to the Assembly's Resolution, and facilities for the Committee's work in Palestine.

G. *Economic and Financial Matters*

(24) Measures to be taken for the maintenance of Palestinian currency, and continuation of *status quo* pending permanent arrangements.

(25) Steps to ensure the free availability to Palestinian depositors of their Sterling Balances held in London.

(26) Measures required for the control of Foreign Exchange during the transition period.

(27) Representation on International Emergency Food Council.

(28) Safeguarding of those food purchases for 1948 which were hitherto the responsibility of the Palestine Government, by negotiations for the allocation of food and assignment of loading areas.

(29) Measures to ensure continuity of fuel supply on the termination of the Mandate.

(30) Transfer of authority to issue import and export licences.

(31) Measures to ensure continuity of Railway and other transport services under Government control.

124

א. אבן אל מ. פישר (פארים)

A. Eban to M. Fischer (Paris)

העתק: 93.03/128/10

[New York], 20 January 1948

Dear Fischer,

Very many thanks for your letter.

It is now clear that the Security Council phase is imminent, since the U.N. Commission has decided to make a serious effort to obtain an international force and otherwise to improve the enforcement provisions of the Assembly's resolution.[1]

In this connection it seems to us that a great deal depends on the sort of instructions that M. Parodi will receive before his return early in February.

In our talks with Security Council representatives here, we have maintained the position that the issue is not the merits of the Palestine solution, which have been decided by the General Assembly, but the maintenance of international authority against the pressure of violations and threat. We point out to them that any yielding on this matter would in no way diminish the violence in Palestine, but will fatally undermine the prestige and authority of the United Nations.

We are asking for full equipment and assistance for the Jewish Militia, in the feeling that any international force which can be produced will only need to have modest dimensions if it can rely upon the Jews to bear the brunt of defence duties. The smaller the size of such a force, the greater are the prospects of obtaining it.

We shall, of course, be in touch with French representatives here, but we have the feeling that the centre of gravity is now in Paris.

Yours sincerely,

Aubrey S. Eban

124

1. ראה PC Rep., 29.1.1948 (par. 13).

P.S. I asked Eliahu[2] to send you information which we had here about the attitude of certain French representatives during the General Assembly.[3] At the moment, Garreau[4] and Vanthier[s][5] are taking a helpful part in the discussions on the statute of Jerusalem.

125

מ. פישר אל ה. ברמן
M. Fischer to H. Berman

מברק מוצפן —/20. נשלח: 21.1
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1701

Paris, 20 January 1948[1]

In meeting Blum, Jarblum,[2] myself with Parodi, latter said: 1) Before vote he was against partition on account of impossibility defend frontiers. 2) Now position should be accepted. 3) At Security Council he supported American wish delay discussion,[3] and in future will expect American lead. 4) Has no knowledge of American intention[s]. 5) Unthinkable Security Council as a whole, or France, would reverse position [Assembly]. 6) British abstention will be admitted [*sic.*], therefore attitude China important. He asked our wishes re Council. When I said, *inter alia*, security force, he doubted American agreement Great Powers and practical possibility small powers. He agreed necessity warning Arab States. Finally said convinced Jewish State French interest, and gratified our meeting. Blum says Chauvel's position weakened. He was blamed for past attitude, will not dare to interfere.[4] Blum maintains contact Parodi until latter returns end of January.[5]

Fischer

2. א. אפשטיין.
3. ראה אפשטיין אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית, 14.1.1948 (אצ"מ S 25/6595). ראה גם הערות פישר לתזכיר זה, מ־19.1.1948 (שם).
4. ר. גארו, נציג צרפת במועצת־הנאמנות ובקבוצת־העבודה לעניין ירושלים.
5. פ. ואנטייה (צרפת), היה חבר באחת משתי ועדות המומחים של קבוצת־העבודה, שניסחו את התקנון החוקתי לאיזור ירושלים.

125

1. בנוסח הנכנס של המברק רשום התאריך 21.1.1948, אולם הוא חובר כפי הנראה ביום הקודם (השווה מס' 126). ההשלמות המופיעות בנוסח המודפס כאן, בתוך סוגריים מרובעים, הוכנסו על־פי הנוסח הנכנס של המברק הזהה שנשלח לניו יורק, ותאריכו — 22.1.1948 (93.01/2180/12).
2. מ. יארבלום, נשיא ההסתדרות הציונית בצרפת וחבר הוועד־הפועל הציוני.
3. ראה מס' 50, הערה 2.
4. ראה גם מס' 97.
5. ראה גם פישר אל בלום, 21.1.1948, ומזכר מצורף (בשביל פארודי) לקראת ישיבת מועצת־הביטחון (93.02/183/7).

126

מ. פישר אל מ. שרתוק (ניו יורק), א. אפשטיין (ואשינגטון),
ח. ברמן (ירושלים), י. לינטון (ניו יורק)

M. Fischer to M. Shertok (New York), E. Epstein (Washington), H. Berman (Jerusalem), I. J. Linton (New York)

מזכר: 93.03/128/10

Paris, 20 January 1948

Reference: My telegrams JERUSALEM No. 20 and NEW YORK No. 30.[1]

My telegrams contain the most important items about the meeting with the person concerned.[2] I want to add a few remarks which may be helpful in future contacts with this gentleman.

In the first place he did not seem to have been keenly interested in the latest developments. I had to give him a full account of the present position. He shares with his chiefs the feeling that the partition map is very unfortunate because it is undefensible. He said: "I am not so much worried about your present fate as I am about the fate of your grandchildren."

After alluding to the security position of the Jewish people since 2000 years, I replied that whatever the shape of the Jewish State, its security position would be bad if it was to be at perpetual war with the whole of Asia. I went on to explain what prospects we have of cooperation with a great part of Asia and of improving our relations with the Arab World, as soon as our position in Palestine would be consolidated. I stressed that the consolidation of our position was the essential condition for these future relations and that the Security Council had to play its part. My interlocutor said that he was gratified that such was our outlook.

In the course of the conversation, it appeared that the doubts which had been expressed by some of our leaders to him personally regarding the partition solution, had the most harmful effect.

However, it seems that before our conversation he had not even considered the possibility of the Security Council not admitting the Assembly's recommendations. It is only after we reviewed together the list of the members of the Council that he expressed the view that China's attitude might be very important.

126

1. ראה מס' 125 והערה 1 שם.
2. א. פארודי.

He said that he was quite aware that the Council's apathy while blood is running in Palestine must have made an unfavourable impression, but he added that obviously America, who had the leading role in the Assembly's decision, was expected by all to take up the initiative in the Council. He therefore was most anxious to know what information we have regarding America's present attitude. I could tell him no more than that Dr. Silver had assured me[3] that the United States would not change their policy.

It was, of course, a most favourable circumstance that our meeting was held under the auspices of the old gentleman.[4]

127

פרוטוקול ישיבה של חברי הנהלת הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית של בריטניה ואירלנד (בלונדון, ב־20 בינואר 1948)

Minutes: Meeting of members of the Jewish Agency Executive and of the Zionist Federation of Great Britain and Ireland (London, 20 January 1948)

פרוטוקול : ג"ו

PRESENT:	Mr. Locker	Mr. Jackson
	Mr. Shragai	Mr. Hodess
	Dr. Levenberg	Mr. Cohen

The forthcoming debate on foreign affairs, which is to take place in the House of Commons on Thursday, January 22nd, was discussed.

It was decided to prepare a brief mentioning the following points:

1) Britain should wholeheartedly help to carry out the decision of UNO.
2) During the whole time of the Mandate, Britain must keep law and order. The Jews who supported the UNO decision should not be treated the same as the Arabs who were fighting this decision.
3) Great Britain should fulfil the dates which UNO specified, that is that a port and hinterland should be evacuated by the 1st February.
4) Britain should not postpone the date of the Commission's arrival in Palestine. The Arab attacks had as one of their aims the stoppage of participation of UNO in Palestine affairs. The

3. סילבר שוחח עם פישר בעת שהות קצרה בפאריס, בדרכו לארץ־ישראל.
4. ל. בלום.

coming of the Commission would have a sobering effect on the Arabs.

5) It would be impossible, or at any rate very difficult, for Provisional Councils of Government to be set up if the Commission were not in Palestine.

6) Weapons of Haganah should be legalised. An international force should be formed as quickly as possible.

7) The position at Jerusalem and Safed, where Arabs are blockading Jews without opposition from the British Administration, should be mentioned.

8) The Arab areas of Palestine were being evacuated first, and this was de facto giving power to the Arabs, while the fact that British forces staying in Jewish areas were still disarming Jews, hindered Jewish defence.

9) The Arab States had declared their intention of fighting against UNO's decision. Britain was sending arms to these Arab States. What guarantee was there that part of these arms could not go to Palestine?

10) What would Britain's position in the Security Council be concerning the matter of an international force?

11) In the Palestine Arab bands were former German prisoners of war, Spaniards who had fought in Franco's forces, and Poles who had served in the Anders Army. This indicated the type of support which the Arabs were obtaining.

128

י. לינטון אל ב. לוקר (לונדון)

I. J. Linton to B. Locker (London)

מברק מוצפן
נוסח יוצא: 93.01/2180/23

[New York], 20 January 1948

For Locker. Heard from reliable source here that understanding may exist between America and Britain to permit conditions develop which will enable Britain remain Palestine and call special meeting General Assembly revise previous decision. Believe Weizmann heard something similar.[1] Ascertain from Weizmann exact details, also source, and cable.

Linton

128

1. ראה מס' 116, 117, 118, 137.

129

מ. שרתוק אל יושב־ראש ועדת האו"ם לארץ־ישראל (לייק סאכסס)

M. Shertok to Chairman of United Nations Palestine Commission (Lake Success)

S 25/4354 אצ"מ ; 93.03/94/7 : העתק

New York, 21 January 1948

Sir,

1. The Jewish Agency for Palestine hereby requests that its representative be granted an opportunity of appearing before the United Nations Palestine Commission for the purpose of submitting views and proposals on matters of security and defence involved in the implementation of the General Assembly's Resolution.

2. The points concerned are listed as subjects 1–9 in the enclosure to my letter to you of January 19, 1948.[1]

3. A memorandum on the establishment of a Jewish militia, in accordance with Part I, Section A, Paragraph 8 of the General Assembly's Resolution of 29 November 1947, is hereby enclosed. The Jewish Agency wishes to draw special attention to its application in Paragraph 9[2] of that memorandum for facilities to obtain arms and equipment for the defence of the Jewish population and the organisation of the Jewish State militia.

4. The Jewish Agency wishes to draw urgent attention to the need of a general arms policy conducive to the implementation of the Assembly's Resolution. Such a policy could be produced if the Security Council were to call upon Member States:

(a) to provide arms freely to authorized bodies cooperating with the U.N. Commission for the implementation of the Assembly's Resolution.

(b) to withhold arms from those who might use them in an attempt "to alter by force the settlement envisaged by the Assembly's Resolution", on the grounds that any such attempt is "a threat to the peace, a breach of the peace or an act of aggression."

I am, Sir,
Yours faithfully,

Moshe Shertok

129

1. ראה מס' 123, שתאריכו הרשום הוא : 20.1.1948.
2. כך בטעות במקור. הכוונה אולי לסעיף 22 (ראה להלן), המודפס בעמוד 9 של התעודה המקורית.

נספח

APPENDIX

Confidential

Memorandum Submitted by the Jewish Agency for Palestine on the Establishment of Armed Militia for Jewish State in Accordance with Resolution of General Assembly of United Nations 29 November 1947

Introduction

1. The Resolution of the General Assembly (Part I, Section A, Paragraph 8) reads:

"The Provisional Councils of Government of each State shall, within the shortest time possible, recruit an armed militia from the residents of that State, sufficient in number to maintain internal order and to prevent frontier clashes.

The armed militia in each State shall, for operational purposes, be under the command of Jewish or Arab officers resident in that State, but general political and military control, including the choice of the militia's High Command, shall be exercised by the Commission."

2. According to Part I, Section A, Paragraph 12–13 of the General Assembly's Resolution, the Mandatory Power will cease to be responsible for law and order after the termination of the Mandate except in areas not yet evacuated by its forces. In those areas, according to the British interpretation, British forces will be responsible "only for maintaining order with the limited object of ensuring that their final withdrawal is not impeded, and that it should be completed in the shortest possible time." *

In the course of the same statement, the Secretary of State for the Colonies indicated 15th May 1948 as the probable date for the termination of the Mandate. It has been reported in London that the Mandate may even be terminated at an earlier date.

These facts are relevant in determining the time available for the formation of the Jewish militia.

The Time Factor

3. The General Assembly's Resolution makes no provision for armed forces other than the Jewish militia to defend the Jewish State and to maintain order within its frontiers. In all its represen-

* Statement by Secretary of State for the Colonies in the House of Commons. 11th December, 1947.

3. ראה מס' 18, הערה 4.

tations before the appropriate Committees, the Jewish Agency maintained that the use of an international force under the authority of the United Nations to implement the Assembly's Resolution would be highly desirable. If such a force were established, the Jewish militia would cooperate with it in its tasks. But even in that event it is clear that the brunt of any fighting would fall on the Jewish militia. It is necessary therefore to plan for the contingency that the Jewish militia will have to be in a position to carry out onerous and responsible military duties within a period of four months from now. This militia is not yet in existence. There is abundant evidence that a determined effort will be made, in defiance of the United Nations' Resolution, to overrun the frontiers of the Jewish State and to disturb public order within it. The United Nations carries a grave moral responsibility for ensuring that the end of the Mandate does not find the inhabitants of the Jewish State inadequately defended against the aggression which has been openly threatened from many Arab quarters in and beyond Palestine. *The Jewish Agency therefore submits that immediate steps to begin the recruitment, organization and equipment of the Jewish militia are essential for the implementation of the General Assembly's Resolution, and for the protection of the Jewish people.* At present the existing Jewish security forces, inadequately equipped and not fully organized for regular security duties, are wholly and permanently absorbed in defending the Jewish population against persistent Arab attack.

4. Since the formation of the Jewish militia is entrusted to the Jewish Provisional Council of Government, the early constitution of that Provisional Council is essential if timely preparations are to be made. Should the formation of the Provisional Council be for any reason delayed, it is submitted that the Jewish Agency, which has been recognized by the United Nations as the authentic representative of the Jewish population, and which had experience during the War in organising mass recruitment for the Allied forces, should be authorised to carry out these functions. The Resolution also allots certain functions to the United Nations Commission in the supervision of the militia.[3] It follows that any delay in the arrival of the Commission in Palestine may involve a corresponding delay in the formation of an effective militia, with serious consequences to the prospects of law and order in the area of the Jewish State, unless the Com-

3. ראה מס' 18, הערה 4.

mission can make arrangements for the organisation of the militia to begin before the arrival of its own members in Palestine.

Objects of the Militia

5. The Resolution envisages a dual role for the Jewish militia:

(a) the maintenance of internal order.

(b) frontier control duties.

With regard to the maintenance of internal order, the Jewish militia must confront the presence of 320,000 Arabs in the Jewish State, who have not yet become reconciled to the authority of the United Nations or the acceptance of its decisions. It is clear, moreover, that the danger to the Jewish State comes not only from the Arabs living in the Jewish area, but from the whole Arab population of the country; and the revolt will probably be encouraged and reinforced by the neighbouring Arab States as well. With regard to frontier control duties, it must be noted that the boundaries of the Jewish State are tortuous and extended; that its territory is mainly situated in low-lying areas; and that at several points — especially the "points of intersection" — converging attacks from Arab territory can dislocate communications between the several parts of the Jewish State. These factors do not by any means rule out a successful defence plan. But they are highly relevant in any attempt to estimate the numerical strength, the state of equipment and the degree of mobility which the Jewish militia should attain.

Size of the Militia

6. In the light of these objects and of the prospective dangers to the integrity and security of the Jewish State, the Jewish Agency has sought to estimate the number of permanently mobilized effectives necessary to enable the militia to do its part in the implementation of the Assembly's Resolution. The Jewish Agency submits that the Jewish militia should consist of 30,000–35,000 men. This does not include civil police forces who are a responsibility of administrative departments.

Organisation of Formations

7. The duties which the militia will have to perform do not lend themselves to Divisional organisation. The Jewish territory for defensive purposes falls naturally into four sections (Eastern Galilee, Haifa Area, Central Coastal Plain Area and Negev). It is therefore proposed

that the militia should be composed of five Brigade Groups, each made up of some 6,000–7,000 troops, of which four are to be in the field and one in reserve. Each Brigade Group will be a self-contained formation commanding its own specialised technical and medical units. The establishment of a Brigade Group is outlined in Appendix A.[4]

Command

8. The duties of "general political and military control", allotted by the Resolution to the U.N. Commission, involve close liaison between the military advisers of the Commission and the General Staff of the militia. The operational command of formations and units would be entirely the responsibility of Jewish commanders.

Recruitment

9. It is not anticipated that the Jewish Agency or the Jewish Provisional Council of Government will find difficulty in recruiting 30,000 volunteers. It will be recalled that during World War II the Jewish Community of Palestine mobilised 26,000 recruits for active service with the Allied forces under British command and 7,000 for local defence. These forces, recruited mainly through the initiative and organisation of the Jewish Agency and Va'ad Le'umi, included infantry, engineers, transport troops, artillery, medical units and naval personnel. They also included some thousands of Palestinian Jews in the Royal Air Force, employed both in flying operations and in ground duties. Moreover, the Jewish civilian population has established and is now maintaining a system of voluntary defence activity in settlements and towns during all times of emergency. This movement of volunteer defence known as "Haganah" contains the manpower elements on which the Jewish militia can be based.

10. The present emergency does not allow a gradual development of the Jewish militia from small beginnings to its full strength. The danger to the Jewish State will be greatest in its earliest days and will diminish as its own existence and stability begins to command the acquiescence of its neighbours. It is thus essential that the Jewish militia be in a state of full mobilisation and equipment as soon as it assumes responsibility for defence — i.e. immediately after the

4. הנספח לא הודפס כאן. הוא כולל פירוט המבנה המוצע של חטיבה, בכלל זה יחידות סיוע ארטילרי, סיוע אווירי ושריון. הוצע ששני גדודים של חטיבת הרזרווה יהיו ממוכנים ושחטיבה זו תהיה מתוגברת בתחום הארטילריה והשריון. הנספח גם כולל הצעה ליחידת חיל־אוויר.

Mandate is terminated. The figures outlined here for manpower and equipment are therefore immediate requirements, and not eventual targets.

Training

11. The process of training, as well as of enlistment, must begin well in advance of the date when the Mandate terminates. Much of the personnel which already has some military training is now fully absorbed in warding off Arab attacks, so that a thorough training programme must be initiated of recruits.

Military advisors

12. It is urgently necessary for the U.N. Commission to facilitate the appointment of experienced and competent military experts to assist the formation, planning and training of the Jewish militia.

Co-ordination with Mandatory Power

13. After the termination of the Mandate, the Jewish militia, acting under the U.N. Commission, will become responsible for law and order in areas evacuated by the British forces. It is not yet clear whether the British withdrawal will be progressive or whether it will be accomplished at one or two quick stages. The regional and central evolution of the militia depends on due prior knowledge of the Mandatory's evacuation plan. Assumption of responsibility for law and order in any area requires previous survey and preparation. The U.N. Commission can fulfil a vital role in ensuring that the normal process of transfer takes place between local British units and units of the Jewish militia. It is important that when it begins to operate, the militia is in occupation of points granting control of some water, fuel and electricity supplies.

14. It is therefore essential to make immediate arrangements with the Mandatory Power enabling the militia to be equipped, enlisted and trained during the transition period in preparation for its eventual responsibility. The present anomalous situation, in which Jewish preparations to carry out an essential part of the Assembly's Resolution are exposed to legal and police attack, should be corrected as soon as possible. In anticipating that the Mandatory will respond to this necessity, the Jewish Agency bases itself on the declaration of the United Kingdom representative in the General Assembly on 26 November 1947, in which he pledged his Government to "loyal

acceptance" of the Assembly's Resolution.*[5] In the Ad Hoc Committee of the General Assembly, Sir Alexander Cadogan declared that the Mandatory Power would not obstruct the efforts of the U.N. Commission to establish militias under the terms of the Assembly's Resolution.[6]

Equipment

15. The most serious difficulty confronting the Jews of Palestine in the task of forming their militia as in their present defence duties is in the acquisition of arms and military stores. The arms and equipment now at their disposal are inadequate in relation to the tasks which the militia will have to perform. The characteristic features of Palestine Jewry's military potential today is a disparity between its manpower resources and its resources of arms and equipment. The disparity arose through certain anomalies in the history of the Mandate. *The only community in the Near East seriously and immediately threatened by aggression is the only community in the Near East which has not been able to make adequate legal provision for its own defence.* The opponents of the United Nations decision are able to acquire arms freely — sometimes from surprising sources.** The defenders of that decision will have no such facility until the U.N. Commission intervenes.

16. The needs of the militia of 30,000–35,000 in terms of arms are estimated in Appendix B,[8] and the Jewish Agency begs hereby to apply to the Commission for assistance in procuring these arms and equipment.

17. Special attention must be drawn to the need for aircraft. Some of the States which have threatened to take violent action

---

* Subject to reservations which do not apply in this context.

**It has just been announced that British supplies of arms to Arab States will continue, irrespective of their possible use against the U.N. policy.[7]

5. ראה מס׳ 50 והערה 3 שם.
6. קאדוגן אמר את הדברים בישיבת ועדת־המשנה א׳ של ועדת אד־הוק של העצרת הכללית, ב־13.11.1947, בתשובה על שאלה של נציג גואטמלה, גארסיה גראנאדוס.
7. ראה ידיעה בדבר הודעת דובר משרד־החוץ הבריטי ב־13.1.1948 בקשר לחוזה בריטניה־עירק, המובאת בעמוד 19 של תזכיר הסוכנות היהודית על המדיניות הב־ריטית בארץ־ישראל, מיום 2.2.1948 (93.03/94/7). ראה גם ״ניו יורק טיימס״ מיום 13.1.1948, המסתמך על ״מקורות דיפלומטיים״ בלונדון.
8. הנספח לא הודפס כאן. הוא כולל פירוט הנשק והציוד הדרושים ומחירם (26 מיליון דולרים), וכן הוצאות משוערות בסך 24 מיליון דולרים להחזקת המיליציה במשך 7 חודשים, עד תום תקופת המעבר והקמת המדינה ב־1 באוקטובר 1948 (המועד שנקבע בהחלטת העצרת).

against the Jewish State have bomber aircraft. It is therefore necessary for the Jewish militia to have fighter support. Moreover, the nature of the Jewish frontiers and the need for quick reconnaissance lend incalculable importance to the air arm in the prevention of and defence against attacks on land, as well as in ensuring essential supplies to isolated localities. In recent weeks a formidable Arab attack on Jewish villages in the Negev was frustrated through the observation and action of a single-engined Jewish aircraft flying on a medical mission.[9] The incursion of Arabs across the Syrian frontier to Dan was also repelled with little loss on either side through the action of British fighter planes. The Jewish Agency submits that the possession of several squadrons of aircraft by a Jewish militia can transform the prospects of successful defence. (See Appendix B).

Acquisition of Arms

18. The need of the Jewish militia to acquire arms may require action by the U.N. Commission in the Security Council — and representations by the Security Council to Member States. It is anomalous that embargoes should apply indiscriminately to the defenders and the opponents of a United Nations policy; it is still more anomalous that for reasons of status there are legal ways for Arabs to obtain arms to cause a breach of the peace and not for the Jews to prevent the breach. The Assembly's Resolution defines "any attempt to alter by force the settlement envisaged by this resolution", as "a threat to the peace, a breach of the peace or an act of aggression."

Unused British Arms

19. Apart from obtaining facilities for purchase in various states, it is submitted that the U.N. Commission should negotiate an agreement for the use of relinquished British arms in the maintenance of order under the Commission's control. In his speech in the House of Commons on 11 December 1947, Mr. Creech-Jones indicated that the Mandatory might not be able to remove all warlike stores; and there have been reports of an intention to destroy all stores which cannot be removed.

20. It should be realized that equipment of the Palestine Police (including 150 armoured cars or Bren carriers, 500 light machine

9. מדובר בהתקפה על נבטים.

guns, and several thousand rifles) is the property of the taxpayers of Palestine and not of the United Kingdom Government. *On these grounds it is proper that the equipment of the Palestine Police should fall to the successor authority, which is the U.N. Commission, for use in the maintenance of law and order through the militias subordinate to it.* Part of these stores should be distributed to the Jewish militia and the rest held for the Arab militia when it is constituted and ready to implement the Assembly's Resolution. A similar policy should be applied to the Transjordan Frontier Force's equipment. If this force is disbanded, its arms should not be allowed to be disposed of indiscriminately without U.N. Commission's control. At present, travellers on the Jaffa–Jerusalem and other highways are being murdered daily through insufficient patrolling and escorting by armoured cars. To destroy this protective equipment in the condition of Palestine today would be equivalent to destroying food in an area of hunger.

21. Barracks, camps and other installations in the Jewish area should, when evacuated by British forces, be made available to the U.N. Commission for use by the Jewish militia. There are large camps in the Negev, near Netanya and around Haifa.

Financial Assistance

22. The financial burden involved in the formation of a militia is of dimensions which can only be attained with the help of State powers and State resources. Jewish resources are already more than fully taxed by the current needs of immediate defence. It is estimated that the cost of maintaining the militia, as outlined here, during the transition period will be 50 million dollars. Of this, 24 millions are accounted for in maintenance and subsistence, and 26 millions in purchase of arms and equipment. (see Appendix B.) The U.N. Commission can assist in the solution of this problem through a variety of alternative arrangements:

(a) Obtaining free supplies on a Security Council recommendation.
(b) Obtaining and distributing relinquished British arms.
(c) Securing financial contributions from Member States for implementation of a U.N. policy.
(d) Procurement of loan facilities to be repaid on account of the future Jewish Government.

Security in Jerusalem

23. The Jewish Agency draws special attention to the intolerable situation which exists with regard to the security of Jerusalem. At present the Mandatory Power is visibly failing in the grave responsibility which it hold towards Palestine and the civilised world for the prevention of disorder in the Holy City. The Old City is in a state of siege. Arab gangs have their base of operations in the very cradle of the world's religions. With the apparent acquiescence of the British forces they control entrance and exit at the Jaffa Gate. Free access to Jerusalem is denied through an organised system of Arab ambush and sniping, and in the City itself the Jewish Holy Places are sealed off from the Jewish worshippers. It is inconceivable that the consicence of mankind can allow any authority responsible for law and order in the future International City to remain passive while this situation endures or deteriorates.

The General Assembly's Resolution requires the formation of "a special police force of adequate strength, members of which shall be recruited outside of Palestine." The measures taken for the formation of the Jewish militia therefore do not cover the needs of security in Jerusalem, where it is urgently necessary to commence the preparation of the special police force. In its representations on Part III of the General Assembly's Resolution,[10] the Jewish Agency will submit its views on the constitution of this force.[11]

Conclusion

25. Proposals outlined here would be subject to modification if plans for an international force were to materialize. But as long as the Jewish militia is the only instrument available for implementation, the Jewish Agency feels bound to emphasise the grave political and moral implications of any delay in its formation or any deficiency in its equipment. The Jews of Palestine are prepared, if they must, to assume by themselves the whole burden of implementing the Assembly's verdict in the Jewish area; but if they are to fulfil that task, they must have all the facilities, the means, the tools and the moral support which the United Nations can bestow.

10. החלק השלישי של החלטת העצרת דן בירושלים.
11. הסוכנות היהודית העבירה לקבוצת־העבודה של מועצת־הנאמנות הערות לטיוטת התקנון החוקתי של איזור העיר ירושלים (ראה תזכירים מ־23.1.1948, 2.2.1948, 93.03/128/14). בנושא הכוח המשטרתי מובאת שם רק הצעה להרחיב את הגדרת תפקידיו של הכוח.

130

א.ה. סילבר אל א. לוריא (ניו יורק)
A. H. Silver to A. Lourie (New York)

מברק מוצפן 61/95, נשלח: 22.1
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1701
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Jerusalem, 21 January 1948

Following confidential message for plenum Emergency Council. Situation here far more serious than generally believed America. Indications Arab warfare will increase and assume large proportions. Therefore imperative Emergency Council launch campaign on Administration for lifting arms embargo, immediate shipment equipment and international force. Nothing to be gained if Emergency Council concentrates on Britain's present role, as Britain will not be moved. Emphasis must now be placed on U.S. Government, and efforts directed to Truman and Marshall. Also imperative large cash sums be made immediately available. Time factor most vital as /large/-scale defence preparations /must be made/ immediately.

Silver

131

תזכיר מאת ב. אקצין
Memorandum by B. Akzin

תזכיר: 93.03/70/9

[New York], 21 January 1948

In addition to my conversation with Senator Brewster, reported in a separate memorandum,[1] I saw, while in Washington, Congressman Celler; Philip Graham, publisher of the *Washington Post*; Frank Waldrop, the editor of the *Washington Times-Herald*; and William Philip Simms, the columnist of the Scripps-Howard newspapers.

In my talk with Graham, I chiefly thanked him for the support which the *Washington Post* has given us. He told me that the State Department people are mad at the *Post* generally and at him in particular. I explained to him the current situation, and I hope that this will be reflected in future editorial comment.

131
1. לא נמצא בתיקים.

In my talk with Simms, I asked him to advise us what should be done in the present situation. As a result of a long and thorough discussion, he came to the conclusion that the way out would be for the United States to permit the purchase of arms for Palestine upon the certification of the United Nations Commission that these arms are acquired for parties willing to accept and defend the United Nations decision. I thereupon suggested that he should incorporate this brilliant formula of his into a column, which he promised to do.

Waldrop was very much opposed to the sending of American troops to Palestine and, of course, to any Russian troops there. The most I could get out of him was an agreement that the embargo ought to be lifted and that the Jews who want to fight for Palestine are entitled to everybody's respect and help; this, in his opinion, includes American Jews who want to go there. I mentioned to him that in the past, many favorable articles which appeared in the *Times-Herald* did not appear in the *New York Daily News* and the *Chicago Tribune,* the sister-papers of his concern. He promised to see what he can do about it.

Both Waldrop and Simms told me of the rumor which seems to be going the rounds in Washington, that the Russians have not only volunteered to send troops to Palestine, but asked to be permitted to do so overland, with the line of communications through Turkey and Syria. This, of course, was cited as proof of Russian designs.

Mr. Graham asked me whether the Sternists[2] are really a Communist group. He said that "a man from the Jewish Agency" had said so. Graham insisted on the vital importance of the merger of the Haganah, the Irgun[3] and the Sternists.

Benjamin Akzin

132

ג. רופר אל מ. שרתוק (ניו יורק)

G. Ruffer to M. Shertok (New York)

תזכיר: 93.03/128/4

[New York], 21 January 1948

1. Lisicky testified yesterday, January 20th, before the Working Group. His attitude is reported to have been on the whole unfriendly toward the Jewish Agency. Among other things, he said that it is

2. לוחמי חירות ישראל.
3. הארגון הצבאי הלאומי.

quite understandable that the Jewish Agency defends the case of the Jewish State, but with regard to Jerusalem the Jewish Agency representations should not be given specific weight, since the City will come under United Nations Trusteeship. He was opposed to the granting of eligibility to the legislative body of Jerusalem to non-citizens.[1] The Working Group followed Lisicky's lead and decided to exclude non-citizens from eligibility.

2. During the discussion about the composition of the Legislative Assembly (18 Jews, 18 Moslems and 4 Christians), most members of the group favoured the decision that Christian Arabs should be excluded from the representation of four. Garreau, however, opposed this view in the name of the French Delegation and pointed out that after pacification of the country, Christian Arabs will be loyal representatives to their faith rather than to their nation. The Working Group, however, adopted the view to the effect that Christian Arabs should be excluded.[2]

G.R.

133

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

J 308L/62 מברק מוצפן
S 25/1701 נוסח יוצא : אצ"מ
93.01/2180/12 נוסח נכנס :

Tel Aviv, 23 January 1948

Cable your views on refusal remit Government Tel Aviv Port dues after February 1 in case Government refuse evacuate port.[1] Re yours

132

1. השווה מס' 118 והערה 5 שם.
2. בטיוטה השנייה של התקנון החוקתי שנדונה בקבוצת־העבודה של מועצת־הנאמנות, מיום 5.1.1948, הוצע לתת יצוג נפרד במועצה המחוקקת לתושבים הערבים, היהודים ו"האחרים" (ראה מס' 118, הערה 4). הוועדה לא אישרה סעיף זה אלא הוסיפה שתי הצעות אלטרנטיביות. על־פי אחת מהן הייתה צריכה לקום מועצה בת 30 חברים, ובה יצוג שווה לכל אחת מ"שלוש העדות הדתיות הגדולות" (ראה טיוטת תקנון חוקתי לירושלים, שפורסם ב־26.1.1948, מסמך או"ם T/118 ; 130.02/2443/1).
מ. עליאש כתב בעניין זה באמצע פברואר :
"it is a hopeless battle against a firm prejudice, and a fear that the Jews will get predominance in Jerusalem within a short period through immigration." (הערות עליאש על מברק של חיים סלומון מ־16.2.1948, 93.03/128/14).

133

1. בתשובה הבריק שרתוק לבן־גוריון ב־29.1.1948 :
"Will they not then divert all ships to Haifa? Also this would give wrong slant our struggle because issue is immigration and not revenue."
(המברק בתיק 93.01/2180/23).

F73 P,[2] regard danger their staying with gravest apprehension, it means wrecking our independence, continued growing flow gangs and arms from /Arab/ States, preventing Jewish immigration, stifling Haganah, with all disastrous consequences. Immediate public campaign against this danger essential.

Ben-Gurion

134

ב. אקצין אל ס. ולס (פאלם ביץ', פלורידה)
B. Akzin to S. Welles (Palm Beach, Florida)

העתק: 93.03/66/4

[New York], 23 January 1948

Dear Mr. Welles,

I want to thank you for your letters of January 8th and January 14th. In the meantime, I did visit Washington and spoke to a number of people there. But in a way, my visit missed its main purpose — that of conferring with you.

You have probably seen most of the statements and documents published recently in connection with the Palestine problem. In any case, I enclose copies of a few of them. More important, though, than our own statements and our polemics with the British, is the distressing fact that we are again encountering the obstinate opposition of our own State Department. The matters about which I am going to write are far more suitable for personal conversation, but I will do my best to put them down as briefly as possible, in the hope of obtaining your advice.

That the Mufti would organize armed resistance to the U.N. decision was anticipated. That the Arab States, with the exception of Trans-Jordan, would lend him their assistance, was also expected. That the British, who never favored partition, who are anxious to indicate their friendship with the Arabs, and many of whose officials are known to harbor a great deal of bitterness toward the Jews, would not prove too energetic in maintaining law and order, could have been foreseen, even though the extent to which the British have leaned in the other direction was a surprise to us. None of these circumstances would have proven a very serious obstacle if the Haganah had had reasonable access to military supplies from

.2 מדובר כנראה במברק של שרתוק מיום 19.1.1948 (מס' 117; מספר הצופן אינו רשום על ההעתק שבתיק).

private and Governmental American stocks, if there were an indication that cerdits and shipping space could soon be obtained from the United States for the transportation of Jewish D.P.'s and for the first needs of the Jewish State, and if the American Delegation to the United Nations would have continued to indicate, by its attitude, that it wishes the United Nations to implement speedily and energetically the decision of the Assembly.

This, however, did not prove to be the case. Instead, the Department of State announced that it was discontinuing the licensing of arms for export to the Middle East. It did use its influence with regard to the admission of D.P.'s to Palestine, but instead of directing its efforts at the British, with a view to getting them to agree to the admission of D.P.'s as speedily as possible, it directed them at the Jewish Agency and at certain Latin-American Governments,[1] with a view to slowing down the process of this immigration. It is understood that, at the United Nations, American representatives, rather than trying to overcome the difficulties admittedly involved in the creation of an international security force for Palestine, emphasize these difficulties and take, on the whole, a negative attitude toward this project.

News stories appear in the press, written by newspapermen known for their intimacy with the Department of State, that give currency to rumours which — however unfounded in themselves — are calculated to put the Jewish case and the United Nations plan in an unfavorable light. Secretary of Defense Forrestal has recently stated that the partition of Palestine would affect American oil interests in the Middle East. An organized campaign is being now conducted in the press, with a view to bringing about a reconsideration of the Palestine issue by the United Nations, and the abandonment of the plans for the Jewish State. Finally, steps are being taken, by the withdrawal of American passports, to penalize all those American Jews who would volunteer to participate in the defense of the Jewish community in Palestine and of the United Nations plan against Arab attacks.[2]

134

1. מדובר כנראה בנסיונות למנוע אניות המניפות דגלים של מדינות אמריקה הלטינית להפליג בשירות עלייה ב׳.
2. לפי דיווח של ל. כהן, המבוסס על שיחה עם הקונסול האמריקאי בירושלים, ניתנה לקונסוליה הוראה לדווח על כל יהודי בעל נתינות אמריקאית העוסק בפעילות מדינית או צבאית בארץ־ישראל, והוסבר כי על סמך דיווח זה יבוטלו באורח זמני דרכוניהם של אזרחים אלה. (ראה דו״ח ל. כהן על שיחתו עם ו. פורטר, 9.2.1948, 68/576/35).

As a result, we find ourselves once more on the defensive and pressed very hard. In the field of public relations, much of our energy has to be given to scotching unfavorable rumours, but however energetic we may be in this respect and however unfounded these rumours may be, they are revived again and again the moment it is hinted that spokesmen for the American Government stand behind them.

In a military sense, the Haganah is severely handicapped by the fact that the British, while not securing lives and property in Palestine, do prevent the Haganah from undertaking a systematic and orderly policing job in the area of the future Jewish State. The Haganah is reduced, therefore, to the alternative either of letting the Arab rioters be in control of most of the country or of taking unpleasant and not really effective hit-and-miss punitive action.

As far as supplies are concerned, the Arab rioters have no difficulty in getting them, but the embargo imposed by the Department of State, unless speedily reversed, is bound, and is probably calculated, to bring about the gradual elimination of the Haganah as an armed force. The establishment of an international force is avowedly a complicated problem. Small powers which might have been willing to provide contingents at the time when Guatemala had first made the suggestion, since it only involved keeping peaceful a country that was peaceful at the time, might be reluctant to do so today when casualties appear certain. A force based mainly on the Great Powers seems to be difficult of establishment because of American opposition both to Russian and American contingents.

It would seem that the least that might have been expected, under the circumstances, was that provision would have been made for unhindered supply of arms to those who defend themselves and the U.N. decision against violent attack, that no obstacles would have been placed in the way of outside volunteers coming to their assistance, that measures would have been taken to prevent the flow of arms to those defying the United Nations plan, and that the United Nations would have taken cognizance of the acts of aggression of which the Arab States are guilty.

The very opposite, however, is occurring before our eyes. The Arab States, despite their open defiance of the U.N. recommendation and the acknowledged use of their territory as bases of operation for the rioters, find no difficulty in getting arms from abroad. Nothing is done by the United Nations to censure these States for their

aggressor role, and no step is taken by our Government — otherwise so solicitous of the Charter — to bring about such censure. The role of the United States' embargo in depriving the defenders of the U.N. plan of arms has already been metioned. And now the Department of State is taking punitive action against American citizens, who, on a purely voluntary basis, join the defense of a cause whose righteousness has been solemnly affirmed by our own Government and by the General Assembly.

These are the principal elements of the situation. It is perhaps unnecessary to dwell on certain particularly unpleasant features, such as the fact that in announcing the embargo, the Department of State went out of its way to give the public a misleading picture (giving the impression that Arab States received American arms in the amount of a few thousand dollars, whereas they received in fact arms valued at forty-one million dollars from American stocks located abroad), and the fact that withdrawal of passports of American citizens volunteering to serve the Haganah violates the precedent of 1939–1940.

All of this compels us to conclude that control of the Palestine policy of our Government has once more passed into the hands of those who do not wish to see the United Nations plan carried out, and who leave nothing undone to bring about such conditions as would ensure its downfall. The highest officials of our Government, including the President and the Secretary of State, if they do not actually agree with this course, at any rate permit it to be followed.

However hard I may try, I cannot find any genuine new developments which would give even a semblance of justification to this attitude. The Arab opposition has not been greater than anticipated. As a matter of fact, Arab opposition was on a very small scale in the first half of December, and grew to its present proportions after the rioters and the neighboring Arab States were encouraged by the lack of reaction from the United States and the United Nations. The British attitude was more cynical than might have been expected, but in its essentials it was foreshadowed by the warnings given by Mr. Creech Jones and Sir Alexander Cadogan to the Assembly.[3] Through its diplomatic contacts with the governments of the various Arab States, particularly with the Government of Saudi Arabia, our Government is perfectly aware that American oil interests in the

3. ראה מס' 50 והערה 3 שם.

Middle East are *not* going to be affected by the Palestine decision. U.S.–Soviet relations were in as acute a stage two months ago as they are today, and here again there was no need to change our Government's stand on Palestine on purely opportunistic grounds, even if one were to grant that opportunism might justify such a change.

This being the case, the renewed predominance of anti-Zionist policy in the councils of our Government can be explained on no other grounds than that a great many shapers of this policy are affected by an obstinate and bitter hostility to the Jewish National Home, resembling the conditions prevailing in the Foreign and Colonial Offices of Great Britain. To bolster this preconceived hostility, all kinds of arguments are brought in, including oil, Communist fifth columns, etc., irrespective of the lack of truth in these arguments. And so obdurate is this hostility, that those who share it would rather condemn the United Nations to inglorious defeat, and the President of the United States to the failure of a stand which he has publicly taken, than permit the consummation of a plan which does not meet with their approval.

We shall, of course, resort to the only means open to us. We shall try to enlighten public opinion, appeal to our friends in Congress and in both political parties, seek interviews with the President and members of the Cabinet. But confronted, on the part of some of our Government officials, with a hostility so deep-rooted that it does not hesitate to seek to sabotage an international decision within a few weeks of its announcement, and, on the part of others, with an attitude of indifference and credulity towards those maneuvers, we fear our traditional methods of enlightenment may prove inadequate. It is in these circumstances that we wanted to ask your advice as to what else we can do, and to inquire whether you would be willing to give us a helping hand in this very critical hour .

I hope you will not mind by burdening you with this long missive in lieu of a personal conversation, and that you will give us the benefit of your counsel and of your assistance.[4]

Sincerely yours,

Benjamin Akzin

4. תשובת ולס — ראה מס' 179, הערה 2.

135

נ. גולדמן אל מ. פישר (פאריס)
N. Goldmann to M. Fischer (Paris)

העתק : אצ"מ Z 6/4/3

Dear Fischer, *[New York], 23 January 1948*

[. . . .][1]

I also had a long talk with Bonnet[2] on the Palestine problem, as it will soon come up in the Security Council. He promised me that he would cable to Paris while Parodi is there. The situation is very serious, and unless the Security Council will take some action, it will deteriorate rapidly. The action, as you know, will have to be three-fold:

1. A warning to the Arab states about open violation of the Charter, etc., probably with some threat of economic sanctions.
2. Arms for the Jew[ish] and Arab militia under the supervision of the U.N. Commission.
3. An international force.

The idea of some members of the Commission is that the Big Five should participate only by token forces, 500 to 1000, and the real force of 10,000 to 15,000 be supplied by the smaller Powers. It is clear that the small Powers will not do it unless the Big Powers are in it, and the difficulty with the Big Powers is the American–Soviet conflict. But if the participation of the big ones would be reduced to a token force, the Americans' fear of Russia's appearance in the Middle East may be greatly reduced.

At the moment, Washington is not ready to accept this idea, but it would be important to get France and the others to accept it.[3]

I am glad you have seen Parodi,[4] and I await news about the situation in Paris. It would be very important to know what instructions he has received.

Cordially yours,

Nahum Goldmann

135

1. החלק הראשון של המכתב לא הודפס כאן. הוא דן בענייני החזרת רכוש יהודי.
2. אנרי בונה, שגריר צרפת בארצות־הברית.
3. פישר ביקש מבלום להציע את התכנית הזאת לפארודי. (ראה מכתב מיום 28.1.1948, 93.02/183/7).
4. ראה מס' 125, 126.

136

י. לינטון אל ז. ברודצקי (לונדון)

I. J. Linton to S. Brodetsky (London)

העתק: ג"ו

New York, 25 January 1948

Dear Dr Brodetsky,

I assume that you have seen my two letters to Locker,[1] and heard the gist of my 'phone call to him. There is very little to add. Apart from one informal appearance before the Implementation Committee, when Shertok spoke,[2] we have had no meetings yet with them. We have sent in two documents so far, which you will see in due course. One listing a number of problems for consideration of the Committee and the Security Council,[3] the second a memo. on the International Force, Jewish Militia and arms.[4] I believe that very little progress will be made until the Security Council has dealt with the problem of security and has provided "teeth" for the Implementation Committee. Talk of an International Force immediately introduces external factors, e.g., America's fears of Russia, etc. The Committee is fully aware that its first task is to get the security questions settled. It considered for some time whether it should approach the Security Council by way of special appeal or through its first monthly report, which is due 1st February.[5] I believe the first course will be taken, though the Committee may subsequently have to address the Council separately. I keep contact with T[rafford] S[mith] and have been out with him a few times.

An added difficulty is the situation in the State Department. It seems to me that a concerted effort on the highest level must be made to break through the present impasse. For that purpose we must mobilise with all our forces including the non-Zionists. Dr. W[eizmann] could be very helpful just now, and we have been in touch with him. The matter was raised at an informal meeting of the Executive, and a cable sent to Dr. W[eizmann] inviting him to come here.[6] As, however, Emanuel[7] was not present, it was decided

136

1. ראה מס' 118, 128.
2. ראה מס' 110.
3. ראה מס' 123.
4. ראה מס' 129.
5. ראה PC Rep. 29.1.1948.
6. ראה לוריא אל וייצמן, 26.1.1948, 93.03/67/6.
7. ע. ניומן.

to bring the matter up again tomorrow, when there will be a formal meeting at which I shall also be present.

Proskauer's letter in the *Times* and other New York papers has made a great impression.[8] I hope you have seen it.

Golda turned up on Friday. I have not yet seen her, as she was rushed off to Chicago to address a Conference of the W[el]fare Funds.[9] She has come here to impress upon American Jewry the desperate need for funds.

When I can get some secretarial help, I shall send you a longer and more detailed report of the situation here. It is complicated and difficult.

With best wishes to you, Mrs. Brodetsky and the family.

Yours,

J. Linton

137

ב. לוקר אל משרד הסוכנות היהודית בניו יורק

B. Locker to the Jewish Agency Office, New York

מברק מוצפן 36/116L4A
נוסח נכנס : 93.01/2180/12

London, 25 January 1948

Tslavi[1] informed Charles[2] about rumoured talks between U.S.A. and Britain regarding cutting Jewish territory especially reserving Negev for British. Tsalvi said Le[wis] Jo[nes][3] though [*sic*] not deny this. Zafrulla[4] passing London told Sigmund[5] "Mufti position with Arab League weakening." Zafrullah addressed Arabs last stages Lake Success accept partition principle and fight on details, which rejected. Zafrullah favours following as a compromise: "Federal State's

8. ראה "ניו יורק טיימס" ו"ניו יורק הראלד טריביון" מיום 21.1.1948, השופט פרוס־קאואר, נשיא הוועד היהודי האמריקאי, שהתנגד בעבר להקמת מדינה יהודית, כתב כי יש לבצע את החלטת או"ם בעניין ארץ־ישראל, להקים כוח משטרה בינלאומי לשמירת הסדר בארץ, להסיר את האמברגו על אספקת נשק ולתבוע ממחלקת־המדינה לפעול במגמה זו.
9. ג. מאירסון דיברה בעצרת של ה־Jewish Federations and Welfare Funds.

137

1. ר. קרוסמן. 2. ח. וייצמן.
3. כנראה יש לקרוא כך. במקור כתוב : Levy Jome, ובנוסח (הנכנס) המתוקן : Levy(ies) Jome.
4. סר מוחמד זאפרוללה חאן, שר־החוץ של פאקיסטן. בנובמבר 1947 היה יושב־ראש של ועדת־משנה ב׳ של ועדת אד־הוק של העצרת הכללית, שהכינה תכנית למדינה פד־רלית בארץ־ישראל.
5. כנראה : זיגמונד גסטטנר.

Jewish provinces containing whole UNO Jewish territory with all rights, including immigration, but functionary economic board transferred Federal Government with proper safeguards against inteference Jewish developments."[6]

Locker

138

ג. הירש[1] אל מ. יובל (ואשינגטון)
G. Hirsch to M. Yuval (Washington)

העתק: אצ"מ S 25/495

Jerusalem, 26 January 1948

Dear Moshe,

Very many thanks for your note of January 17th;[2] at the same opportunity I also want to acknowledge your note of the 12th January to Abe Herman[3] with the Sam Brewer article attached.[4] Since Abe does not deal with journalist matters, he has passed the note on to me. The following remarks must also be read in relation to the number of telegrams which Moshe Shertok has been sending, relative to American journalists' despatches from here.[5]

There is no doubt about the fact that ever since the 1st of December there has been a marked deterioration of the sympathy shown on the part of the American journalists here for our point of view. The more psychological reason would seem to be, on their own admission, that since the Jews have won the political fight at the United Nations, the Arabs, who now fight for their patriotic cause against practically the whole world, have turned the underdog deserving of sympathy.

As for the more immediate reason, the American correspondents with whom many of us have had frank conversations on this matter, admitted quite freely that their first aim is to appear neutral to

6. במברק נוסף הודיע לוקר, כי זאפרוללה חאן גם אמר, שהוא יעץ לליגה הערבית להסכים לחלוקה, שאם לא תעשה כן, היא עלולה להביא להתערבות אמריקאית ורוסית בארץ־ישראל. (לוקר אל הסוכנות היהודית בירושלים, 26.1.1948, אצ"מ S 25/1701).

138

1. ג. הירש (אבנר), דובר הסוכנות היהודית בירושלים.
2. המכתב — באותו תיק. יובל העיר על הדיווחים של כתבי־חוץ מארץ־ישראל, הנצמדים בדרך־כלל להודעות הרשמיות של הממשלה, "ואך לעתים רחוקות ניתנת הדגשה רצויה לנו." יובל צירף למכתבו קטע מן ה"ניו יורק טיימס" מיום 17.1.1948 (כתבה מאת ס. ברואר, כתב העיתון בארץ־ישראל, על פעולות ה"הגנה" בחיפה. בכתבה מודגשת העובדה שהיו נפגעים בקרב האוכלוסיה האזרחית הערבית).
3. א. הרמן, מנהל המדור האנגלי של מחלקת הנוער והחלוץ של ההסתדרות הציונית.
4. המכתב והמאמר המצורף לא נמצאו.
5. ראה שרתוק אל מאירסון, 14.1.1948 (93.03/128/1); שרתוק אל הירש, 16.1.1948 (שם). בנושא זה ראה גם ל. כהן אל לוריא, 20.1.1948 (93.03/86/8).

their editors and to their reading public. Since the only Institution which is neutral *vis-à-vis* the present struggle in Palestine is the Government, the correspondents freely accept the general Government line, both with regard to general political and security matters, as well as in connection with reports of battles and incidents. The journalists declare that they must, under all conditions, remain neutrally unbiased, and since it is impossible to put credence on the battle reports emanating from either Jewish or Arab sources, the Government handouts are the best material to work on from their point of view.

As for the more political side of the situation, the correspondents have declared to us quite frankly that they regard the present troubles as useless, unplanned bloodshed on both sides, and, unfortunately, we have not been very successful in our manifold attempts to shift them away from this conception, which has formed the undertone of many of their despatches. Here, too, they quite openly accept the Government line that both sides are attacking and that Jewish counter-attacks and retaliations, owing to their aggressive nature, aggravate the situation. When you explain that we are fighting to defend ourselves, as well as the authority of the United Nations against those bent upon pulling down that authority, the correspondents reply that they are not employed by the United Nations, nor is their paper necessarily bound to support the U.N. Resolution. Their readers want a general account with equal sympathy for both sides. This, unfortunately, represents the attitude, and the attempt to put equal emphasis on the Jewish and the Arab aspect, irrespective of the salient facts of the political situation, reaches at times absurd proportions. All these above remarks are based on conversations which we had. It is very difficult to see how we can change the position. We have brought the journalists in contact with Eytan and Re'uven,[6] quite apart from occasional interviews with Golda. Generally they use us in order to check their information, since they know that we are factually more reliable on general matters concerning Palestine, as distinct, in their view, of our accounts of day-to-day events, which they regard as biased. We should like you to know that we really make strong efforts to improve the situation, but without much success. It is interesting in this connection to note that the American Consulate itself has

6. ר. זסלני.

expressed, privately of course, disapproval of the sensational and neutral way in which things have been written up.

I write all this, not in order to tell you that we shall loosen up in our efforts. We should like you to know our difficulties, and we are anxious that you should not feel that you are being let down simply for lack of efforts. I need hardly say that if directives could be secured from the editorial offices to the journalists, these would be of great help. I am fully aware of the great difficulty involved, but you might like to discuss the matter with the Emergency Council, which, I understand, deals with that side of the picture.

Can I take this opportunity to trouble you with a more or less technical matter? For the last two months this office has not been receiving cuttings from the American press, especially the despatches from here. Hamlin's *Weekly Survey*[7] is very useful but we, for the purposes of our work, are interested in getting the despatches of the American journalists here, which can, at any rate, serve as a guiding line. [. . . . .].[8]

139

שיחת הרב י. הלוי הרצוג — סר ה. גרניי (בירושלים, ב־26 בינואר 1948)
Meeting: Rabbi I. Halevi Herzog — Sir Henry Gurney (Jerusalem, 26 January 1948)

דין־וחשבון : אצ"מ S 25/7725

כשנכנסתי ואמר לי שלום, שאלני איפה הרב עוזיאל.[1] אמרתי לו: זו הייתה טעות שלך. כשהמזכירה שלך צלצלה לביתי, אמרה שרוצים לראות את הרב הרצוג. אמר לי: התכוונתי לשניכם, זה היה משגה מצד המזכירה. — פתחנו בשיחה, שארכה בערך שעה.

בתחילה הבעתי את תמהוני על שהנציב העליון סירב לקבל את הרבנים הראשיים לראיון, דבר שלא קרה עוד מעולם. הוד־מעלתו צריך היה להכיר, שהרבנים הראשיים לארץ־ישראל הם ראשי הדת היהודית בארץ ונוסף על זה הם במובן מוסרי ורוחני ראשי הדת היהודית של כל העולם.

המזכיר הראשי השיב: זה היה מפני שרציתם לדבר אליו בעניין הביטחון, דבר שהוא מטפל בו מכבר.

7. *Weekly Survey of the American Press* בהוצאת המשרד של הסוכנות היהודית בוואשינגטון. א. האמלין היה קצין־העיתונות של המשרד.
8. המשפט האחרון של המכתב, שעניינו אישי, לא הודפס כאן.

139

1. הרב ב"צ עוזיאל, הרב הראשי הספרדי.

השבתי: הלא הדגשנו את המבט הדתי, בהיות וזה היה בקשר לעיר העתיקה, עיר הקודש, העיר היותר קדושה לכל עם ישראל ולכל העולם כולו, עיר שכל אבן ואבן קדושה לנו, שהיא קדושה לנו אפילו יותר מבית־כנסת. ועל כולם היא עיר שבה נמצא המקום היותר מקודש של האומה כולה מזה אלפי שנים — הכותל המערבי. והנה זה זמן ממושך שהערבים שמו מצור על העיר ולא נותנים לשום יהודי להיכנס ולצאת, ולא נותנים לנו שום גישה לכותל המערבי — המרכז ונקודת המוקד של תפילות כלל ישראל. הלא זה עוול הצועק לשמים. והיהודים שם בעיר העתיקה, שהם שלוחי עם ישראל, שהם שומרים על הקודש בתור שליחי עם ישראל, נתונים שם בפחד ובמצוק, ולפעמים קרובות מאיימת עליהם סכנת רעב וסכנת פוגרום חלילה. הוספתי ואמרתי: אין אנו יכולים לתאר לעצמנו, שהצבא הבריטי אין בו די כוח לחסל מצב כזה ולפתוח את העיר העתיקה בכוח לכל יהודי ולהשליט שם ביטחון ושקט.

הוא השיב: זה היה באשמתכם, מפני שהיו יהודים שהשליכו פצצות על־יד שער שכם,[2] התחילו הערבים לפחוד ושמו מצור.

אמרתי: הלא כבר במכתב האחרון שלנו בירֵרנו לכם, שאין זה נכון, שלאמיתו של דבר, מיום 2 בדצמבר, כאשר התחילו לעשות פרעות ושמות במרכז המסחרי וכו׳ והמשטרה שלכם עמדה מנגד וחייכה, כבר מאז הייתה העיר העתיקה סגורה ליהודים. כל יהודי שהיה הולך לעיר העתיקה היה מקבל דקירות וכו׳. עובדה היא, שיהודי נהרג ליד תחנת המשטרה בממילא בדרך לעיר העתיקה. אם כן, הערבים כבר עשו בלוקדה מאז, ואין זו אשמתנו.

שאל: ואתה חושב שזה היה דבר טוב להשליך שם פצצות על־יד שער שכם?

אמרתי: אותי לא שאלו ואיני יודע פי מי שאלו. אילו היו שואלים אותי, הייתי אומר לא.

בשעת השיחה היה נוכח גם מר פולוק, מושל המחוז. פניתי אליו ואמרתי: שמע, לפני שלושה־ארבעה שבועות שלחת אלי את ד״ר ברגמן[3] לשמוע מה דעתי על הסכם בינינו ובין הערבים להכריז על העיר העתיקה כעל עיר פרזות. השבתי למר ברגמן, כי בפרינציפ אני אוהד לרעיון זה, אבל אני מבקש שתקבל ממר פולוק איזה טופס של ניסוח הסכם זה. מר ברגמן הביא את תשובתי אליך ומאז לא שמעתי ממך דבר. אני מניח שהערבים לא רוצים בשום שלום בנוגע לעיר העתיקה.

השיב מר פולוק: לא כך הדבר.

שאלתיו: ולמה העניין מתעכב?

אמר: יש סיבות, והמזכיר הראשי כבר ימשיך את השיחה.

שוב פתח המזכיר הראשי ואמר: אתה הרב הראשי אומר שיש בידנו הכוח לפתוח את העיר העתיקה. ודאי שיש לאל־ידנו לעשות זאת, אבל הנני חושב — וגם אתה תסכים אתי — שאין זה רצוי להשתמש בכוח. פתיחת העיר העתיקה ליהודים בכוח תעלה בשפיכת־דמים מרובה ומי יודע את התוצאות — התוצאות גם ליהודים. על־כן אנו, הממשלה, שואפים לסדר את הדבר בדרכי שלום.

2. ראה מס׳ 85 והערה 2 שם; מס׳ 95, הערה 4.
3. א. ברגמן (בירן), קצין מחוז בירושלים.

אמרתי לו: גם אני מסכים למנוע שפיכת־דמים של כל אדם, אם רק יש אפשרות לכך, אבל באיזו דרך של שלום?

השיב המזכיר הראשי ואמר: הדרך היא שאתם תוציאו את ה"הגנה" משם ואת האלמנטים הפורשים. עצם נוכחותם מגרה את הערבים וזה מקור כל הצרות.

השבתי לו: אילו היה הוועד הערבי העליון מורכב מאנשים שיש להם פרינציפים, שמכבדים פרינציפים, היה המצב אחר, אז אפשר היה לומר: טוב, כל אחד יוציא את אנשי המלחמה שלו, את הכלים שלו, ונכריז תיכף על עיר הקודש כעל עיר פרזות — ונגמר. במה דברים אמורים? אילו היה אמון הדדי. אבל המצב הוא כך, שבראש הוועד הערבי העליון עומד אדם שאיננו ראוי לשם אדם, עומד אותו מרצח פראי, שותפו של היטלר, שגרם להריגת אלפי יהודים ביוגוסלביה. אני ראיתי את התמונה כיצד הוא עומד ומטיף טבח ליהודים ובידו הקוראן, אדם שאין אצלו שום דבר שהוא קדוש באמת, אדם שאין לו שום פרינציפ שהוא מכבד, והוא השולט על הוועד הערבי העליון. ונוסף על כך יש בתוך הוועד הזה עוד חברים אחדים שהיו בעלי־ברית של היטלר, שחתרו תחת האימפריה הבריטית שלכם, ושהם אחראים במידה ידועה לשואה הגדולה. יודע אני שאותו מופתי ביקר באושוויץ ועודד את הרצח הסיטוני. כיוון שיש אדם כזה בראש הוועד הערבי העליון ויש לו עוד חברים לדעה — אין לנו אמון. אי אתה יכול לדרוש מאתנו להוציא את אנשי המגן שלנו.

אמר: אם כן, אין לדבר סוף. כיצד יבוא השלום?

השבתי לו: השלום יכול לבוא בדרך זו: ראשית, תשתדלו להפגיש אותנו יחד עם ראשי הדת של הערבים המוסלמים, אתה תהיה המתווך בינינו, ואחר־כך יוכרז על מצב של שביתת־נשק משני הצדדים, וכשיעבור זמן ניכר ואנו נראה שהצד השני שומר הבטחתו, אז אני אוכל לבוא לסוכנות שלנו ולהמליץ על עניין זה של הוצאת ה"הגנה" משם, אז אוכל לדבר באופן בלתי־ישיר גם אל האלמנטים הפורשים, שאין לי אתם מגע ישיר.

אמר: הלא אמרתם תמיד שאין לכם קונטרולה על הפורשים.

אמרתי: על קונטרולה אל תדבר. אין לנו קונטרולה גם על ה"הגנה". אנו ראשי הדת לא מתערבים בעניינים כאלה, אבל השפעה יש לנו על בעניין כזה [כך]. השפעה רוחנית יש לנו גם על האלמנטים הפורשים שלנו, שגם הם יהודים, אלא שהיא מוגבלת. אבל בעניין כזה, כדי להוציא את קודש־הקדשים של עם ישראל מתוך המערבולת, אני סמוך ובטוח, כי בשעה שהכול יהיו משוכנעים שיש באמת רצון גמור מצד הערבים לשמור על קדושת העיר העתיקה — יסכימו גם הפורשים לעשות כל מה שבידם כדי להגיע לתוצאות האלה, כדי לשמור על עיר הקודש. בכל אופן, איני יכול לדבר בשמו של מישהו. ואין צריך לומר, שאיני יכול לדבר בשם הפורשים, אבל גם בשם הסוכנות היהודית וה"הגנה" איני יכול לדבר. אני יכול רק להגיד דבר אחד: אם תעבור תקופה ידועה ושביתת־הנשק תהיה מוצלחת מצדכם — מצדנו ודאי תהא מוצלחת, אין לכם שום יסוד לחשוד בנו בהפרת ברית ובהפרת אמונים. בצד השני יש לנו יסוד גדול לחשוד, כמו שביארתי קודם. על־כן, אם תעבור תקופה ידועה ואנו נקבל את הרושם החזק שהצד השני באמת רוצה בשלום עיר הקודש, בשלום ירושלים — אז אוכל להמליץ על זה. אינני

יכול להבטיח לך שום דבר מסוים, כי אין זה תחת הקונטרולה של הרבנות הראשית.

אז התחיל להאשים שאנו מפרסמים פרופגנדה של שקר.

אמרתי לו: שמע, לא בדקתי את הפרופגנדה. אני זהיר מאוד בדברים כאלה. למשל, באו אלי יהודים, לא הסוכנות אלא יהודים חשובים סתם, וצווחו ככרוכיא ותבעו ממני ובכלל מהרבנות הראשית לצאת במין "אני מאשים" לכל העולם כולו, הכנסיות והממשלות וכל האוניברסיטאות, כנגד בריטניה על היחס שלה כלפינו במצב הקשה הזה. אמרתי להם: נוהג אני, כשאני מאשים אפילו אדם פרטי, לבדוק תחילה, לחקור ולדרוש, ומכל שכן להאשים עם גדול, ועדיין לא חקרתי ולא דרשתי די. על־כן תידע לך, שאני זהיר מאוד. אינני יכול להגיד בהחלט אם אנו פרסמנו דברי גוזמה או לא פרסמנו. אבל אם ימצאו מאתנו גוזמאות לשם פרופגנדה, ברור שיצאו גם מכם וגם מהערבים יותר מאשר יצאו מאתנו. ברור לי שדברים כאלה יצאו מכם.

הוסיף המזכיר הראשי ואמר: מדוע אתה מאשים אותנו ביחס לא הוגן? אנו נייטרליים.

השבתי: הנייטרליות שלכם היא נייטרליות קטועה. פירושה כך: לערבים יש זכות להגן על עצמם וגם להתקיף את היהודים; לנו יש רק הזכות להגן על עצמנו, ומכיוון שהכדורים של הערבים לא הצליחו להרוג אותנו, לכן אחרי כל התנקשות בנו אתם באים ומפרקים את הנשק, ולפעמים אתם גם אוסרים בחורים שלנו. זוהי הנייטרליות שלכם. אומר לך עוד דבר, ותראה כיצד אנו נזהרים עד היום. כשירו אלינו מתוך המסגד, אנשינו לא השיבו אש לכיוון הזה, כך נהגנו גם בשעה שההתקפות באו מאחורי כנסיות של נוצרים ומנזרים, ואילו הם מנצלים את מקומות הקדושה הללו לשם התקפות ולא לשם הגנה. אנו הבלגנו על עצמנו ולא השיבונו אש העלולה לגרום לחורבן מקומות קודש, והם כבר החריבו בית־כנסת שלנו בעיר העתיקה ושרפו אותו באש.

על זה לא ענה כלום. הוספתי: אחר־כך מסרו לי אינפורמציה שהמסגד משמש אוצר של תחמושת.

אמר: ובתי־הכנסיות שלכם?

אמרתי: לא שמעתי.

אמר: הם מלאים נשק.

אמרתי לו: זאת איני יודע, אבל אחת ידוע לי: מעולם לא התקיפו אנשינו אפילו לשם הגנה ולא השיבו אש כנגד מסגד וכנגד מקום קודש אחר של מוסלמים ונוצרים, והערבים התקיפו מכל מקום שנראה להם לנוח ולטוב להתקיף משם ושרפו בית־כנסת בעיר העתיקה.[4]

הוא חזר ואמר: זהו התנאי — להוציא את אנשי ה"הגנה" וגם אלמנטים פורשים אחרים מהעיר העתיקה, ואז יבוא השקט.

אמרתי: כבר הסברתי לך את הנימוקים, ולשם מה לחזור עליהם כמה פעמים?

אמר: אני נותן לך אזהרה על־מנת שתעביר אותה למוסדות, לסוכנות בעיקר,

4. ב־3 בינואר ניזוק בית־כנסת בהתקפה ערבית על בתי־וארשה בעיר העתיקה.

שהערבים רוצים עכשיו שקט בעיר העתיקה, ואולם אם היהודים יתחילו באיזו פעולה אויבת, אז אין אנו אחראים למה שיהיה.

אמרתי לו: אני בכל לבי בעד זה, שכל זמן שהערבים שקטים, לא יעשו היהודים שום פעולה. אבל אין זה פתרון. נגיד, אם מצב זה של שביתת-נשק בלתי-פורמלית יוכל להימשך זמן קצר בתור הכנה למו"מ בין שני הצדדים. אבל להשאיר מצב זה ללא גבול, והעיר העתיקה תישאר במצור, ושום יהודי לא יוכל לגשת לכותל המערבי ולא נוכל לקיים שם תפילות בבתי-הכנסת ובישיבות הקדושות — זה מצב שמוכרח להביא לידי התפוצצות של עצבים ולידי התפקעות הסבלנות. כמה זה יוכל להימשך? לזמן מסוים, בתור הכנה לשלום, אני מסכים שכך צריך להיות — שכל זמן שלא יתקיפו, היהודים לא יתחילו בפעולות.

אמר: אתה מוכן להגיד זאת גם ברבים?

אמרתי: כן, אבל באותה הגבלה שזה מצב שלא יוכל להימשך בלי סוף. זה יוכל להימשך זמן מוגבל בתור הכנה למו"מ הדדי, שיתנהל על-ידכם.

אז אמר: למי יש קונטרולה על ה"הגנה"? אמרת שעל הפורשים אין לך שום קונטרולה, ומה בדבר ה"הגנה"?

השבתי: כבר אמרתי לך, שאין לרבנות קונטרולה על ה"הגנה", זה לא מעניינה. אבל בתור רבנים ראשיים יש לנו השפעה ידועה במובן הדתי, המוסרי והרוחני על כל ישראל, וגם הסוכנות וה"הגנה" בכלל.

(עוד בראשית השיחה אמר לי: אתם נתונים תחת מרות הסוכנות או היא נתונה תחת המרות שלכם?)

השבתי לו: לא זה ולא זה.

אמר: אם כך הדבר, כיצד נתגלגל שהמכתב שהשבתי לכם[5] היה לנגד עיני הסוכנות?

אמרתי: אתה חושב שהסוכנות דרשה זאת מאתנו? לא ולא. הסוכנות לא דרשה כלום מאתנו, אבל חשבנו לנכון, היות והסוכנות היא עכשיו בבחינת הממשלה היהודית, להודיע לה על המו"מ שיש בינינו. זה הכול.

שאל: ולסוכנות יש קונטרולה על ה"הגנה"?

אמרתי: לסוכנות בוודאי, ה"הגנה" אחראית כלפי הסוכנות.

אמר: אין הדבר כך, יש לנו ידיעות שה"הגנה" אין שום קונטרולה של הסוכנות עליה.

השבתי: זה לא נכון. ייתכן שהיה מקרה בודד, שנעשה דבר שלא מתוך התייעצות מראש עם הסוכנות, פעולה בודדת יחידה, אבל בדרך-כלל אחראית ה"הגנה" כלפי הסוכנות.

אמר לי: הלא אתם צריכים לדעת, שאין שום תועלת בנוכחות ה"הגנה" בעיר העתיקה. כלום אתה חושב שה"הגנה" היא העומדת בין היהודים והערבים והיא

5. גרניי אל הרבנים הראשיים בארץ-ישראל, 14.1.1948 (68/577/36). בתשובה על מכתב מאת הרבנים הראשיים אל הנציב העליון מיום 12.1.1948 האשים גרניי את "הפורשים היהודיים" בהדרדרות המצב בעיר העתיקה. הוא כתב כי הטלת פצצות ליד שער יפו ושער שכם הביאה ל"הגבלות על כניסה לעיר העתיקה" וגרמה לכך שהיהודים הנכנסים לעיר העתיקה והמתגוררים בה נתונים בסכנה.

שמגינה על היהודים ומצילה אותם? — זה לא נכון. הצבא שלנו הוא שעושה זאת. מה תפסידו אם תוציאו את ה"הגנה"? בין כך ובין כך הצבא שלנו הוא ששומר על היהודים ולא נותן אותם בידי הפורעים.

השבתי לו: אנוכי לא איסטרטג. אינני יודע עד כמה הצבא משתף פעולה אתנו, אינני יודע מה היא התרומה של ה"הגנה", אבל אני יודע דבר אחד: ב"הגנה" יש לנו אמון מלא, הם עצמנו ובשרנו, הם יהודים שמוסרים את נפשם להגן על הישוב. אולם בנוגע לצבא — לא אגיד שיש לנו אותו אי־אמון כמו כלפי הוועד הערבי העליון, אבל אין אמון מלא. הלא כבר אמרתי לך, שיש פעמים שהצבא עושה חובתו, אבל ברוב הפעמים אינו עושה וכאילו מפריע אותנו, מפרק את הנשק ועוד דברים כאלה. אם כן אין אנו יודעים מה הקו של הצבא, משום כך יש חוסר אמון. אנו חוששים שמא חלילה יתהווה מצב כזה, שאנו הוצאנו את אנשי המגן שלנו, והערבים ימצאו איזו תואנה להתנפל עלינו, והצבא שלכם יעמוד מנגד ואף יפריע בעד אנשי המגן שלנו. אז חלילה עלול לבוא טבח המוני בעיר העתיקה, וזה יהיה סקנדל איום ונורא, חטא שלא יכופר שירעיש את העולם.

אמר: הלא אתה יודע, שהצבא הוא שמפרנס את העיר העתיקה, שמכניס מזון לתוכה.

אמרתי: אני מציין שהוא עושה את חובתו האנושית.

השיב: אין זו חובתו של הצבא.

אמרתי: אל תגיד דברים כאלה. אין זה חסד אלא מילוי חובה אנושית. מצד אחד, אתם מניחים את המצור על העיר, אין יוצא ואין בא; מצד שני, אם הצבא לא יכניס אוכל, מה יהיה? אם העיר העתיקה תגווע ברעב, הלא זה יהיה פשע ענקי שירעיש את העולם, שלא יכופר לכם לעולם. איך אתם יכולים לעשות דבר כזה?

הוסיף המזכיר הראשי ואמר: ואם אגלה לך שיהודי העיר העתיקה רוצים לצאת מן העיר?

השבתי: אין רצון שכזה. אנשי העיר העתיקה מעורים בכל נשמתם בעיר הקודש. ואם נתגלה רצון כזה מצד מיעוט, או אפילו מצד הרבה יותר ממיעוט — הרי זה באשמתכם. אתם סוגרים בני־אדם כעופות בכלוב וכל חייהם תלויים להם מנגד, במצור ובמצוק, והיו ימים שלא היו מביאים אוכל, איימה עליהם סכנת רעב; ייתכן שנתעוררה דעה כזאת מפני הסכנה של מיתת רעב, שהיא יותר גרועה ממיתה במלחמה, אבל בעצם אנשי העיר העתיקה מסורים בכל לבם ונפשם.

אמר: ומה יהיה אם אגיד לך, שיהודים מתלוננים שה"הגנה" מתערבת בחלוקת המזון והיא נוטלת את הכול ונותנת להם רק פירורים? [6]

אמרתי: אם שמעת כך, ודאי שזה לא נכון; דיבה זו הוצאה על־ידי בני־אדם בלתי־אחראיים ואין בה אמת. בכל־אופן, אין מקום עכשיו לאלה הבלתי־אחראיים לסכסך עכשיו בין יהודים ליהודים בעיר העתיקה, מפני שהדברים בעיר העתיקה סודרו ויש ועדה מיוחדת הממונה על כך, וכשהאוכל מתקבל היא נותנת ל"הגנה" מה שנחוץ לה והשאר היא מחלקת ביושר לכל הנזקקים.

6. על פרשה זו ראה נספח לדין־וחשבון על המצב בעיר העתיקה, 8.1.1948, 93.03/94/7.

המשיך ואמר: ואם אגיד לך, שיהודי העיר העתיקה רוצים שה"הגנה" תצא משם?

השבתי: כלום היתה שיחה בינך ובין רוב יהודי העיר העתיקה ושמעת מהם רצון כזה?

אמר: שמעתי מהמנהיגים שלהם.

אמרתי: המנהיגים של העיר העתיקה הם מולכים מעצמם.[7] לא שמענו מעולם על בחירות חוקיות שהתנהלו בעיר העתיקה כדי למנות מנהיגים, ואין להם שום סמכות לדבר.

אז התערב פולוק ואמר: הרי זו אמת, שהיהודים הללו יש להם ערך גדול בשביל עם ישראל, והם ששמרו מאות בשנים על זכותו של עם ישראל בעיר הקודש?

אמרתי: אמנם כן, יש להם ערך גדול.

המשיך ואמר: וזוהי עובדה שיהודי ירושלים מהעיר העתיקה הם שבנו את הישוב. אם כן, הם יכולים לקבוע את הכול.

אמרתי: ראשית־כול, זה לא נכון מהצד ההיסטורי. אמנם יהודי ירושלים עשו גם כן משהו, אבל הישוב, כמו שהוא, נבנה על־ידי הגולה, שבאה לכאן כדי לקומם את חורבן האומה ולשם יסודה מחדש של המדינה היהודית. ואפילו אם יהודי העיר העתיקה יקבלו איזו החלטה שהיא, אין לה תוקף, מפני שגם הם מוכרחים להיות תחת המשמעת של הישוב. הם חלק חיוני של לב הישוב דווקא משום העמדה שהם תופסים, ואין להם זכות להחליט על דברים שנוגעים לכלל ישראל מבלי לקבל את החלטת ראשי הישוב תחילה. על־כן אין לדברים הללו שום ערך. בכל־אופן, מי שבא והגיד לך, שהיהודים בעיר העתיקה רוצים שה"הגנה" תצא משם — לא היתה לו שום סמכות.

המשיך מר גרניי ואמר: הצרה באה כשהוציאו את החולים המתנוונים[8] מהעיר העתיקה. הכול יכול היה לעבור בשקט, אבל באו יהודים והשליכו רימונים.

אמרתי לו: באמת אני צריך לברר מה שהיה שם. איני יודע מה אירע שם, מי השליך את הרימונים, האם היהודים או אחרים. דווקא דבר זה אנו רוצים למנוע, שלא תהיינה שום הפרעות, וזה ניתן למנוע רק בדרך לשלום כמו שהתוויתי לפניך באותם התנאים והקווים.

לבסוף אמרתי לו: שמע נא, אנו באמת רוצים בשלום. אנו לא התחלנו את מלחמת הדמים הזאת, אנו רוצים בשלום עם הערבים. אבל אי־אפשר לנו להפקיר את עם ישראל אחרי גלות מרה של 2000 שנה ושל השמדה של שישה מיליונים, שהיו רוב בניין של האומה ומבחר העם. אנו מסרבים למות, החלטנו לחיות בעזרת השם. האמן לי — אמרתי — שלמרות כל הפשעים שפשעה הממשלה הבריטית נגדנו, עדיין יש בלבי פינה חמה כלפי העם הבריטי.

אמר: כן, אני יודע שהרב ישב שנים רבות בבריטניה.

7. יהודי העיר העתיקה היו מאורגנים במועצה ציבורית שבראשה עמד א. מ. וינגרטן. על מעמדו ועל היחסים בינו לבין מפקד ה"הגנה" בעיר העתיקה ראה הדין־וחשבון המוזכר בהערה 6 לעיל.
8. מבית־החולים "ביקור חולים".

אמרתי: זה יותר מישיבה, כמעט שגודלתי וחונכתי שם ולמדתי באוניברסיטאות שבתוכה. יש לי הוקרה כלפי העם הבריטי.

שאל: גם היום?

אמרתי: גם היום. לא כלפי הממשלה. לזאת אני מתייחס בכעס ובבוז. אבל את העם הבריטי אני עדיין מוקיר. אני מצטער על שהממשלה משפיעה לרעה על העם הבריטי ביחס לארץ־ישראל.

כאן התערב פולוק: כן, הרב הראשי אמנם חי בבריטניה שנים רבות, אבל הצרה היא שישב כל־כך הרבה שנים בדובלין.

אמרתי: שנים אלו שאדם עלול לקבל רשמים, ביליתי בבריטניה ולא בדובלין.

אמר המזכיר הראשי: כבוד הרב הראשי, אתה אומר שיש לך פינה חמה בלבך כלפי העם הבריטי, כלום יש לך גם אהדה לעם הבריטי בקשיים שבהם הוא עומד ומתלבט עכשיו?

עניתי: מובן מאליו, אם יש לי אהדה הרי זה גם לקשיים. אבל אני אומר לך, שבנוגע לארץ־ישראל הממשלה הבריטית אשמה. שמע נא מה שאגיד לך: הווה יודע שהאנושיות התקדמה במידה מכסימלית בכיוון המדע הטכני, אבל היא נשארה צולעת בכיוון המוסרי־הרוחני, ומאיימת עלינו הסכנה של התאבדות האנושיות על־ידי הפראות המדעית שלה.

אמר לי: למה אתה מתכוון בדבריך על הפראות המדעית?

אמרתי: הפצצה האטומית היא פרי המדע, אבל מבחינה זו המדע הוא פראי. התקווה היחידה שלנו אנו תולים באומות המאוחדות, שתנועה זו בעזרת ההשגחה העליונה תלך הלוך וגבור עד שתקיף את העמים כולם, והעמים יבואו לידי הכרה, שמוכרחים לחסל את הפרק המחפיר הזה של מלחמות ושפיכת־דמים, וכולנו בני אב אחד ואל אחד בראנו, כדברי הנביא מלאכי. זוהי התקווה המשיחית שלנו.

השיב גרניי ואמר: אם כן, אתה מוריד את כל העניין לרמה שפלה מאוד.

אמרתי: יורד אני לסוף דעתך. אתה מתכוון שמספיק לתלות את תקוותנו באלקים. אם כן דע לך, שאני מאמין באלקים לא פחות ממישהו אחר, אבל אני יודע שבדרך־כלל האלקים פועל על־ידי צינורות אנושיים. אילו היה היום נביא בישראל, היה מכריז שזהו הצינור — האומות המאוחדות, להביא אחדות ושלום והבנה הדדית בין כל העמים. מעתה, אם בריטניה הגדולה בכל התיימרותה שהיא שואפת לשלום עולמי, בכל התיימרותה שהיא חדורה ברוח הנביאים שלנו, אם היא דוחה בבוז פסק־הדין של בית־המשפט העליון של כל האנושיות — האומות המאוחדות — מפני שהיא חושבת שזה לא לגמרי לפי האינטרסים שלה, מה יהיה הסוף? הלא זה חותר תחת סמכות אותו המוסד הגדול, שאנו קיווינו לו אלפי שנים, זה מחזיר את האנושיות לפראות המדעית ומאיימת עלינו סכנה עוד יותר גדולה של כליון. לא זו הדרך. תאר לפניך, אילו היה משפט כזה בין בריטניה ומעצמה אחרת לפני האו"ם, והמעצמה האחרת הייתה מפסידה בדין, מה הייתה אנגליה אומרת אילו אותה מעצמה היתה מסרבת להיכנע לפסק־הדין?

לבסוף אמר: כבוד הרב הראשי, באמת אין לך ידיעה ממקור ראשון מה מתהווה בעיר העתיקה ומה היא רוצה ומרגישה.

אמרתי: יש לי מקורות מוסמכים.

אמר: אבל אתה לא ביקרת שם בעצמך או יחד עם חברך. אני מייעץ לכם ללכת לעיר העתיקה ולראות מה המצב שם.

אמרתי לו: הלא אי־אפשר לי ללכת לעיר העתיקה, אני יהודי.

השיב: לך אפשר.

אמרתי: כלום אתה סבור, שהערבים לא יירו בי?

אמר: לא.

אמרתי לו: כשנסעתי מתל אביב לירושלים המטירו יריות על האוטו שלי.

אמר: הם בוודאי לא ידעו שאתה שם. והוסיף: אני רוצה שכבוד הרב ימסור את שתי הנקודות שלי.

אמרתי: בבקשה לחזור עליהן.

אמר: א) למסור אזהרה ליהודים — לסוכנות, לכל המוסדות האחראים וגם לפורשים — שאם היהודים יעשו פעולה אויבת בעיר העתיקה, אז אין אנו אחראים למה שיתפתח. הערבים רוצים בשלום, אבל אם היהודים יתחילו — אין אנו אחראים. ב) תנאי הכרחי לשלום הוא להוציא מהעיר העתיקה את אנשי ה"הגנה" והפורשים המזוינים.

השבתי לו: בנוגע לנקודה הראשונה כבר אמרתי לך, שאני מוכן להמליץ על כך, שהיהודים לא יעשו שום פעולות כל זמן שהערבים ישקטו. אבל זה מצב שלא יוכל להימשך לעולם ועד שנהיה תלויים באוויר, שהעיר העתיקה תהיה נתונה במצור ולא יהיה לנו שום קשר עם המקומות הקדושים שלנו. זה לא יוכל להימשך הרבה. בתור תקופה קצרה מאוד, בתור הכנה למו"מ של שלום, זאת אני מבין.

ב) בנוגע לדרישה להוציא את ה"הגנה" ואת האלמנטים הפורשים משם — הלא כבר הסברתי לך, שאוכל לדבר על כך ולהציע זאת לפני הסוכנות, או להמליץ על הצעה זו, אחרי שתעבור תקופה של בחינה, אחרי שנשוכנע שאפשר לסמוך על הבטחתו של הוועד הערבי העליון בנידון זה.

שוב חזר והציע, שאני וחברי נלך לבקר בעיר העתיקה.

אמרתי: אני מוכן לכך.

במשך השיחה אמר עוד דבר: הדרך שלכם אינה עלולה להביא לשלום. ראשית־כול, העובדה שאינכם מעריכים מה שהצבא עושה בשבילכם, זה גורם לאי־הבנה וזה לא טוב שאינכם מעריכים פעולה זו.

אמרתי: כשהוא עושה דבר טוב — אנו מעריכים, וכשהוא עושה משהו שלא בצדק כלפינו — ודאי שאנו מתנגדים.

אמר: הנה, למשל, מצד ה"הגנה" או הסוכנות הייתה החלטה, כמו שמסר הראש שלהם, בערב שבת שעבר, שאם הצבא לא יכניס תיכף ומיד את האוכל לעיר העתיקה, אז יפתחו כניסה על־ידי הפצצת חומת ירושלים.[9] תאר לעצמך מה שעלול היה להיות לו נעשה דבר זה. הערבים היו תיכף ומיד נבהלים וחושבים, שהיהודים באים להשמיד אותם או באים לקחת מהם את מקום המסגד, ואז הייתה חרב ומוות על היהודים והיו חלילה מכלים אותם, והצבא שלנו לא יכול להתערב במצב כזה.

9. השווה מס' 143 והערה 5 שם.

אמרתי לו: אינני חושב בשום־פנים שהייתה החלטה כזאת. ואם אחד מאנשי הסוכנות או מוועדת־הביטחון הגיד דבר כזה — הרי זה מתוך התמרמרות וכאב־לב, משום שהדבר נגע עד נפשו ופקעה סבלנותו והגיד דברים נואשים. הוא תיאר לעצמו מחזה של ילדים ותינוקות המתעטפים ברעב בעיר העתיקה. אז פקעה סבלנותו ואמר דברים חריפים. אינני יכול לעשות אותו אחראי לדברים הללו. רבותינו ז״ל אמרו: אין אדם נתפס על צערו. בבקשה לשכוח זאת.

140

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן
נוסח יוצא: 93.01/2180/23
נוסח נכנס: אצ״מ S 53/226

New York, 26 January 1948

View extremely serious situation Washington, most of us strongly feel Weizmann should be invited return America and assist Executive. Deciding today, whereupon taking action. Hope you don't disapprove.

Shertok

141

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק
נוסח יוצא: 93.03/128/1

[New York], 26 January 1948

Your J 308L/62.[1] Cabling separately first part,[2] Regarding second reference my F73,[3] failed discover remotest support this rumour in all authentic information reaching us. Am certain publication would call forth most categoric denial. Believe rumour reflects wishful thinking around Eliahu,[4] but this is different story.

Shertok

141

1. ראה מס׳ 133.
2. ראה מס׳ 133, הערה 1.
3. מדובר כנראה במס׳ 117. במברק זה דיווח שרתוק על שמועות בדבר כוונת הבריטים להישאר בארץ־ישראל.
4. דהיינו, בוואשינגטון. (אליהו — א. אפשטיין).

142

שיחת א.ל. איסטרמן [1] — ה. מקניל (בלונדון, ב־26 בינואר 1948) [2]
Meeting: A. L. Easterman — H. McNeil (London, 26 January 1948)

דין וחשבון : אצ"מ Z 6/17/21

Strictly Confidential

1. *Report of British connivance, approval or support of Arab intentions to overrun Palestine*

Mr. McNeil said: "To these suggestions I give a flat, categorical, and absolute denial. The British Government has accepted the Jewish State as a fact and there cannot be any question at all of the British Government doing anything to negative this fact. Any suggestion to the contrary is untrue. The fact of the Jewish State is so definitely accepted by Great Britain that the Government is now actually engaged in discussion on the question of defence arising out of the establishment of the Jewish State.

All the Arab States have been made aware of this, King Abdullah has been told clearly that he must conduct himself properly about Palestine and that he must control the Arab Legion. If he takes any improper action, he will be held to account. The opportunity has been taken of the presence in London of King Abdullah's representative[3] to impress this upon the King."

2. *Jewish Cooperation with the Arabs*

Mr. McNeil said that the British Government has always been anxious to secure good relations between the Jews and the Arabs, and this has been, as it still is, the basis of their policy. As is known, Mr. Bevin has pursued this line consistently and has followed it also in the matter of the United Nations decision. The British Government has always been, and still is, anxious for an amicable settlement of differences between the Jews and the Arabs, and would do everything possible to achieve it.

In this matter, too, the British Government have made their views known to the Arab States. The Government went so far as to ask

142
1. א. איסטרמן, מזכיר מדיני של הקונגרס היהודי העולמי באנגליה וסגן נשיא ההס־תדרות הציונית בבריטניה.
2. ראה גם מכתב־לוואי של איסטרמן אל גולדמן, מאותו יום, באותו תיק. איסטרמן הסביר, כי זכרון־הדברים המצורף מהווה סיכום השיחה, ומובאים בו רק דברי מקניל.
3. ראה מס' 115, הערה 2.

King Ibn Saud to mediate between the Jews and the Arabs, but they did not succeed in inducing him to do so. When he declined to mediate, the British Government informed him and the other Arab States that if they attempted to, or took any improper action in Palestine, or if they acted illegitimately with regard to Palestine, British forces would be used against them.

3. *Reports of Britain's "duplicity" on Jewish State*

Mr. McNeil indignantly denied this. "If there has been any duplicity, you must look for it not in the Foreign Office, but in the White House." When I made reference to the State Department, Mr. McNeil said: "I do not refer to the State Department. They are all right. I said the White House, and I mean the White House."

4. *Jewish Rapprochement with Britain*

Mr. McNeil shared with other members of the Government the view that the bad relations between the Jews and Great Britain were most unfortunate. He shared, likewise, the view that on a long term view, the interests of both the Jewish State and Great Britain could be best served by the re-establishment of friendly relations. This was as much in the interests of Great Britain as the Jewish State, which would require friendship. It was at least doubtful if Russia would prove a true friend of the Jewish people and would be wholly objective in showing friendship. It was for the Jews to say whether their interests would be best served by this friendship. Equally, reliance upon the friendship of America had its drawbacks and difficulties for the Jewish State.

While agreeing on the desirability of a rapprochement, he was not sure if the time for an effort in this direction was now or yet. He denied vehemently that Mr. Bevin had any basic bitterness. Mr. McNeil agreed that there were "human factors" to be taken into account. "If Ernie had had Weizmann or Nahum Goldmann to deal with, things might have gone differently. Unfortunately all your people are not quite like them." McNeil said that Bevin had a very high regard for Goldmann and "whenever he refers to Weizmann he speaks of him with reverence."

I told McNeil that he could perform a historic task if, being so close to Bevin as he was, he would undertake to begin building the bridge which would enable the Jews and the British to come together. I told him that he was best qualified for this role because

he was in the fortunate position of being outside the inner ring of controversy, and that he had shown a warm understanding of the difficulties and necessities of the Jews.

McNeil did not dissent or express unwillingness to undertake the role, but he doubted if he could approach the matter at this stage. He said that if we would make specific suggestions as to what we meant by a rapprochement and put forward specific suggestions as to how this could be brought about, he would gladly consider them.

I undertook to convey this to my friends.

143

שיחת א.ה. סילבר — סר א. קאנינגהם (בירושלים, ב־27 בינואר 1948)

Meeting: A. H. Silver — Sir Alan Cunningham (Jerusalem, 27 January 1948)

דין־וחשבון : אצ"מ S 25/22

Strictly Secret

I spent a full hour in a rather "meaty conversation" with the High Commissioner. It was a very friendly and open conversation. There was no feeling of embarrassment on either side, both of us speaking frankly and friendly. His Excellency was evidently anxious to tell me his side of the story.

"Dr. Silver, you've come in troubled times."

"Yes", I replied, "and I have been considerably troubled." I began to tell him the story of our convoys being attacked, of the murders, etc., which happened during my visit here. It was incomprehensible to me that Government was seemingly unable to keep a short road safe. Whereupon his Excellency said: "We are as interested as you in keeping the road safe. We too need it." He then discussed military patrols and protection at specially dangerous spots. "We're doing our utmost and shall continue doing our utmost. We plan to keep the road open and safe — but it isn't easy." "Is the British Empire prepared to acknowledge that its armies are unable to keep open this road in Palestine?" I asked. "Not at all", he replied, "we are making no such acknowledgement and we intend to keep the road open."

I then mentioned the sore problem of the Old City. His Excellency said: "We must find a solution. The present situation is intolerable.

We have appealed for a truce, but so far no positive answer from the Arabs. The people at the top don't agree." He repeated again his eagerness for a truce. He referred to the presence of the Haganah in the Old City as irritating the relationships between the Jews and Arabs there. I asked him whether he believed that the safety of the Jews in the Old City could be left to the tender mercies of the Arabs in that quarter, who are being incited by the Mufti and his gangs. He replied that there were British forces there. I asked whether the British authorities are prepared to take full responsibility for the safety of the Jews in that quarter. He replied he could do so only to the degree that the military authorities could assume responsibility anywhere. I suggested to him that another forceful appeal for a truce in the Old City might be helpful, and that he would certainly find the Jews ready to cooperate fully.

In the course of the conversation about the Old City and the truce, he mentioned Rabbi Herzog who, he said, would favour such a truce.[1] I said that Rabbi Herzog is disappointed at the fact that His Excellency would not see him; whereupon Sir Alan replied that he had felt greatly hurt and aggrieved by the statement of the Chief Rabbi at the time when the British people were suffering so many disasters at home. He had then said that this was the visitation of God on the English people for the actions in Palestine. I then replied that I could not conceive of a man like Rabbi Herzog, whom I knew to be a God-fearing and kindly man, to have made such a statement. Rabbi Herzog could not reconcile himself to the situation as it existed in the Old City, and felt definitely that something should be done. The High Commissioner here mentioned the attack on the gates of the Old City by our people,[2] to which I replied that he realised that we were not the ones to start the trouble.

Then I discussed the question of the infiltration across the borders. I said I am confronted by people who say to me: here are three items which clearly indicate the cynical unwillingness of the Administration to maintain law and order: (a) the murders on the highways; (b) the besieged Old City. (I used to come here time and again, and my first visit was always to the Wailing Wall, which is my sacred place; today I could not go there); and (c) the infiltration across the borders of armed bands of Arabs.

143

1. השווה מס׳ 139.
2. מדובר בפעולות של אצ״ל — ראה מס׳ 85 והערה 2 שם; מס׳ 102, הערה 1.

The High Commissioner began to explain to me the problem of infiltration. He said that Government never was able to control the borders against smuggling adequately. I called his attention to the latest band that had come over and concentrated round Nablus,[3] and asked what he would be doing about it. He said that at the moment he was doing things only in a diplomatic way. To which I replied: "Why not militarily?" To which he replied: "That might come later." I told him that he must surely be fully informed of the seriousness of this thing. Here were Jews prevented from coming into the country by the sea blockade, but the land frontiers were open for Arabs to pour in with their weapons. His Excellency said he doubted whether they were really pouring in and what amount of weapons they were bringing with them.

I then passed over to the larger problem. I asked how he visualized the transition period. The time was fast approaching, and he could not accept the idea that the British would leave one day and the United Nations Commission would be able to step in the next day and take everything over. To which he replied: "No." On the other hand, he said, he did not know the final position which his Government would take on that subject. He referred to the statement which Bevin had made on this.[4] I suggested that Bevin, as Foreign Secretary, may not know of the great administrative difficulties involved in handing over the apparatus of one government to another, and he may not understand the time that that requires, whereas His Excellency, close to the problem here, undoubtedly knows much more. To which His Excellency replied that Government was now busy making complete records of everything, so that when the United Nations Commission comes in, they will be able to take over. For example, they were making microphotos of all their records. In the engineering departments they were making what he called "hand-over" instructions: where the work will end, where the material is and how it can be resumed. "I assure you", he said, "it is farthest from our intention to leave anything here in chaos."

3. בשבוע האחרון של ינואר חדרו לארץ־ישראל מאות לוחמים ערבים, תחת פיקודו של קאוקג׳י, שהתבססו באיזור שכם־טובאס. קודם לכן כבר נכנסו לארץ־ישראל שני גדודים של "צבא ההצלה" באיזור הצפון. כל היחידות האלה אומנו בסוריה.

4. בווין הצהיר ב־12 בדצמבר 1947, בסיום הדיון בפרלמנט הבריטי בשאלת ארץ־ישראל, כי בריטניה לא תשתתף בכפיית תכנית החלוקה, אך הביע נכונות לסייע בעצה כדי שהמעבר מן המנדט הבריטי למדינות החדשות יתבצע ללא חיכוכים. באותו דיון אמר שר־המושבות, קריץ׳ ג׳ונס, כי רצוי שוועדת ארץ־ישראל של או"ם תבוא לארץ אך זמן קצר לפני סיום המנדט. (ראה *445 H.C. Deb. 5s*, cols. 1374, 1396, 1399).

I then asked him how he envisaged the security problem here when the British would leave. Did he think law and order could be maintained without an international force? To which he replied: "Frankly, in my experience of $2\frac{1}{2}$ years, I do not believe so." I then asked him whether he thought of an international force in terms of the large powers or smaller ones. To which he replied that he thought it would be an an easier achievement if it were made up of the smaller powers, because the large powers would present internal problems. And here he said: "If you will not quote me — I wonder why it cannot be arranged that the special police force envisaged in the U.N. Report, could not be immediately organised and sent here, and why the Governor cannot be appointed and come at once."

Well, I thought, the delay seemed to be due to the insistence of the British, and not to the unwillingness of the U.N. If it were known that the Mandatory had no objections to such a regime being established as quickly as possible and an international force sent to the Jerusalem area (which to His Excellency seemed to be the critical area), then I was sure the U.N. would take quicker action. My impression was that more progress had been made in working out the details for the international zone than for the setting up of the two States. I told him he was in a key position to pass the word on to the proper authorities, especially as this was something his mind was clear on and very definite. I expressed the opinion that the 600 militia which were to be appointed for Jerusalem, were clearly not sufficient to maintain law and order in this area, to which he agreed.

I then took up the question of the searches of our convoys. He was a little apologetic about that, and the impression I gathered was that they are reconsidering this entire subject, though he did not say so in so many words. He did say that they allowed two people armed in each car, to which I replied that this was clearly inadequate and that others had been disarmed. I said I had never heard of any instance where people who were defending themselves against murderous bands had been disarmed, except here. How would it be in London or in New York if such a thing were to happen? He was somewhat defensive on this score.

He then criticised some things, not in a bitter spirit. He complained about Goldie Meyerson and a statement she had made to the effect that the position of our people was that they are out for offensive

defence. I myself did not know where she had made this statement, but I said that it meant the Jews had no intention to stand up as targets to be shot at. The best form of defence is sometimes offence. He said he felt such a phrase was a provocative one. He also referred to the threat which had been made, evidently by the spokesman of the Jewish Agency, implying that our people might blow their way into the Old City.[5] He thought that would be a terrible thing and would lead to unpredictable serious consequences. I replied that if such a threat had been made, it was the result of desperation on the part of people who felt themselves trapped and besieged and saw no other way out.

In the same way he asked me whether I had read the report on Palestine in the House of Lords.[6] I said, yes, I had read what had appeared in the press about it. His Excellency then told me that someone in the House had said that the Revisionists were saying they objected to the partition proposal and intended to fight it. Well, I said, you know how strong the Revisionists are in Palestine, and you know the strength of the Revisionists the world over. The Jewish people is behind the Jewish Agency, and the Jewish Agency has loyally accepted partition. I had personally presented the case of the Jewish Agency before the United Nations, and while the plan was far from meeting all we had hoped for, reluctantly we accepted it as a compromise solution. I said we were not losing any sleep over the position of the Revisionists on this subject, and no one else need do so. "The people you most dislike have publicly said that they do not intend to resort to violent acts against this proposal."

I also referred to the fact that I understood that the relationship between him and my colleagues on the Jewish Agency had been a little strained of late. It seemed to me that the most cordial kind of relationship should prevail between the Government, which was winding up its administration, and ourselves, who were charged with the grave responsibility of building up an administration for the Jewish State. The British had after all loyally accepted the U.N. decision, even though they were unwilling to assume responsibility for implementing it, and the Jewish Agency is as loyally carrying

5. דובר הסוכנות הזהיר במסיבת־עיתונאים ב־13 בינואר, כי אם לא יוסר המצור מעל הרובע היהודי בעיר העתיקה, עלולים היהודים לבצע פעולה התקפית.
6. ב־20.1.1948.

out that decision. I could understand that there were points of friction, as the problem was a difficult one, and the handing over from one Government to another was not easy, but a measure of good-will and understanding could greatly help the situation. I said that what was basically wrong was that ever since the British representative at U.N. had accepted the decision, the Government has said nothing else about it. The Government has given no indication of the fact that it has reconciled itself to the decision that there would be a Jewish State here. There are surely many things which the British Empire did not like, but reconciled themselves to them. If such an indication were given, it would help to lift the pall which hangs over all our relationships. To that His Excellency nodded. The impression which I gathered was that direction on all such matters of policy must after all come from higher quarters.

His Excellency felt that the matter of reprisals on our part made his position difficult. I asked him to put himself in our place. Suppose the seven men who were slaughtered the other day at Yazur were Englishmen[7] and the Government charged with responsibility to protect them had not done so, what would be his reaction? Would you condemn reprisals in that case? To which he made no reply.

There were many more things we talked about. He was not at any time bitter against the Jewish Agency or against the Jews. He said he was sorry that his term of office was ending on a note of failure. He had hoped he could achieve peace in the country. I said I hoped he would come back when the Jewish State was established and that he would be welcomed as an honoured guest. I said again there would be peace in the country, especially if the U.N. took a firm position and if my country did the same, which I said I hoped would be the case.

That I think is the heart of the things we talked about. He insisted time and again that they were most eager to maintain law and order, and he said he resented it very much when people questioned his motives or those of the Government as to their desire to maintain law and order.

7. ב־22 בינואר הותקף ביאזור טנדר של משטרת הישובים העברים, שנשלח לבדוק את הדרך שבה עמדה לעבור שיירת מכוניות לירושלים. כל הנוטרים שהיו בטנדר נהרגו וערבים התעללו בגוויותיהם. (השלטונות לא התירו למשטרת הישובים להוציא מכוניות משוריינות אל מחוץ לתחום הישובים שלהגנתם הוצבו).

I referred again to what took place Sunday near the Castel[8] and asked him how could such a thing have happened. Here were gangsters shooting at people. The army was not around to stop the band from doing that, and here were our defenders who came to drive off the attackers, and then the army appears on the scene, begins to shoot indiscriminately and kills four of our defenders, and what is more, then starts to disarm the others. His Excellency replied to this that he was investigating the matter, and while he did not say that the facts were not as I had stated them, the intention of the army was an honest one. They had meant to break up that engagement.

His Secretary, who had met me at the door, and who later escorted me out, also said that he hoped for peace. He said he had been in the last war and it had led to ruin and destruction. I said that as a Rabbi I certainly agreed with him on that score.

Before I said goodbye to His Excellency, he said he hoped I would not be "too naughty" when I got back to America. I told him that I fight hard but I always try to fight fair. I am sure that he approved of that principle. My last words to him were that there were two things in my judgment which should be done immediately because the eyes of the world were focused on them: (1) to make the roads of Palestine safe and secure for lawful travel, and (2) to lift the siege of the Old City.

144

א. ששון אל ג. מאירסון (ניו יורק) [1]
E. Sasson to G. Meyerson (New York)

מברק מוצפן 67/188. נשלח: 28.1
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1701
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Jerusalem, 27 January 1948

[—][2] called Monday. He reported Meir[3] invited /heads/ Hebron[4]

8. ב־25 בינואר יצאה יחידה של ה"הגנה" לתקוף כנופיות ערביות, לאחר שנתקבלו ידיעות כי הן עומדות לפגוע בשיירות יהודיות באיזור הקאסטל. התפתח קרב, והצבא הבריטי שהגיע למקום פתח באש על שני הצדדים.

144

1. נוסח עברי של המברק נמצא באצ"מ S 25/9038.
2. במקור — כינוי של שליח המלך עבדאללה.
3. המלך עבדאללה.

and will send envoys to Negev Beduins. Asked we should restrain as far as possible. He unable decide on intervention in Palestine before signing new agreement with Britain and knowledge her real intentions regarding Palestine. This will /be/ clear /in a few days/. /Asks/ Shertok to press for international force and early arrival U.N. Commission. Creating such facts may frustrate Mufti's schemes and deter Arab States. /Asks you/ both look into question of international loan for him.[5] Also asks to create uproar regarding Syrian and Iraqi volunteers who passed intentionally Transjordan on way to Palestine without asking his consent, create *fait accompli*. This is Syrian intrigue bring him in conflict with us and U.N. He is going to invite Kaukji in order win him over and /direct/ activities his men primarily against gangs Husseinis. Asked we should refrain from publishing *rechisha*, as this helps our antagonists. He hopes you will assist [—][6] and treat him as his loyal representative. He reiterated his request you should fully trust him, raise our financial support,[7] and should consider possibility of frontier amendments. /Eventually/ he pointed out that /relations/ between Arab States are very bad.

Sasson

145

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון

M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן

נוסח יוצא: 93.01/2180/23

[New York], 27 January 1948

Fact *Mishmar* Tel Aviv has not yet been formed,[1] brought attention Commission by British, damaging.

Shertok

4. בנוסח העברי כתוב: ראשי חברון.
5. ראה מס' 90.
6. במקור — כינוי של נציג המלך עבדאללה.
7. השווה מס' 90.

145

1. ראה מס' 2, הערה 5.

146

א. אפשטיין אל ד. בן־גוריון
E. Epstein to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן
נוסח יוצא: תיקי א. אילת
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1701

[Washington], 27 January 1948

F[ranklin] Roosevelt today saw President. Although aware U.S. responsibility for implementation U.N. decision, hesitates regarding measures. Against any foreign employment U.S. troops and vague in favouring small nations force. Stressed Russian aggressive intentions M[iddle] E[ast] and vital importance U.S., U.K., keep Arab friendship for /free/ access oil and strategic bases. Said /Palestine/ matter present dealt by him and Marshall. Promised discuss Marshall security and financial problems. Mrs. Roosevelt will try see Marshall.

Epstein

147

י. רובינסון אל א. לוריא (ניו יורק) [1]
J. Robinson to A. Lourie (New York)

תזכיר: 93.03/129/11

Confidential

[New York], 27 January 1948

Re: Oil and Zionism

It looks as if American Zionists are going to be increasingly subjected to charges of Un-Americanism. One of the most effective arguments to be used by our enemies is the argument that Zionism endangers American oil interests abroad and thus endangers both security and domestic consumption, in addition to the implications on the European Recovery Plan. It would appear therefore that the time has come for American Zionists to have a scientifically elaborated doctrine to justify their attitude. In this connection may I call your attention to the report prepared by a group for the American

147

1. בתיק מצורף לתזכיר מזכר מיום 29.1.1948, מאת לוריא אל א. בן חורין, ממועצת החירום הציונית. לוריא כתב בין היתר:

"The fact is that a massive propaganda has been developed to drive home the crucial importance to the economic and political security of the United States of Middle Eastern oil. It is having bad repercussions on our position in the highest quarters, and our reaction, so far, has been relatively ineffective."

Congress, which remained unnoticed and which is entitled "Mineral deposits in the United States." Yale University Press brought out today a book by Eugene V. Rostow entitled *The National Policy for the Oil Industry.*[2] It will be noted that especially the Congressional investigation puts the problem of foreign oil deposits in its real perspective. The investigation going on in the Senate over the oil sales during the war by the Arabian Oil Company to the Navy [at] exorbitant prices may also throw new light on the real relationship between foreign oil, security and domestic consumption. A thorough investigation of the whole complex with the view of establishing a tenable doctrine would seem to be at this moment of great urgency.

148

מ. פישר אל נ. גולדמן (ניו יורק)

M. Fischer to N. Goldmann (New York)

מקור: אצ"מ Z 6/4/3

Paris, le 27 janvier 1948

Cher Monsieur Goldmann,

[. . . . .][1]

2. J'ai reçu l'assurance au Quai d'Orsay que le gouvernement de la République avait pris toutes les mesures nécessaires afin de diminuer au minimum les fournitures militaires aux pays arabes. Plus précisément, cela veut dire que là où la France n'a pas d'obligations, elle ne livre ni armes ni munitions. En ce qui concerne les pays comme la Syrie et le Liban où la France est dans l'obligation de fournir des munitions, en raison du fait que ces pays sont, en partie, équipés en armements français, on veille à ce que les quantités livrées n'excèdent pas les besoins normaux des temps de paix, d'après les renseignements fournis par l'Etat-Major français. Même dans ce cas, des retards sont apportés aux livraisons.

3. D'après les rapports des représentants français en Syrie, l'enthousiasme des Syriens dans la question palestinienne a beaucoup baissé. Un grand nombre de ceux qui étaient partis pour s'engager

.2 E. V. Rostow, *A National Policy for the Oil Industry*, New Haven, 1948.

148

.1 החלק הראשון של המכתב, הדן בענייני החזרת רכוש יהודי, לא הודפס כאן; להלן הושמט קטע נוסף, הדן בהחלטה של המחלקה המדינית בירושלים לצמצם את הסגל של משרד הסוכנות בפאריס.

dans les bandes reviennent chez eux. Sur 400 étudiants damascains qui s'étaient engagés dans l'euphorie du début, seuls 15 seraient partis.

4. En ce qui concerne le Conseil de Sécurité: les ministres arabes racontent qu'ils sont aujourd'hui enchantés de ce que la question de Palestine n'a pas été soulevée au Conseil de Sécurité lors de la communication des Recommandations de l'Assemblée par M. Trygve Lie.[2] "Aujourd'hui, disent-ils, notre situation est bien différente, et nous sommes sûrs d'avoir gain de cause."

On m'affirme cependant au Quai d'Orsay que nous n'avons absolument rien à craindre de l'attitude de la France. La seule chose, me dit-on, que la France voudrait éviter, c'est de faire partie d'un corps expéditionnaire. J'ai toutefois exposé l'idée que vous développez dans votre lettre, d'une participation symbolique des Cinq Grands dans une force plus considérable de petites puissances, et cette idée ne semble pas, au premier abord, éveiller de réaction défavorable.

[.....]

M. Fischer

149

שיחת ר. רוזנברג [1] — ו. פוקס-סטרנגוויים
Meeting: R. Rosenberg — V. Fox-Strangways

דין-וחשבון : אצ"מ S 25/7725

[ירושלים], 28 בינואר 1948

פוקס-סטרנגווייס פגש אותי בחדרו של גרימווד [2] והזמין אות[י] אליו. השיחה הייתה כללית, בלי עניין מיוחד.

הוא פתח בטענה, שאנחנו כנראה כועסים עליו — עוברים שבועות ואין הוא רואה איש סוכנות. הוכחתי לו את טעותו באומרי, שאנו יודעים היטב, שאין הרבה אזניים קשובות בממשלה חוץ מאלו שלו, ושניצלנו את הדבר הזה לא פעם בעבר וננצל את זה לא פעם בעתיד.

דיברנו על המצב הכללי. לפי דעתו הייתה הטבה בזמן האחרון, ביחוד בירושלים, והוא תקווה שמצב זה יימשך. הם עושים את מיטב יכולתם, בדרך כל פקיד אנגלי, אבל מקשה עליהם אי-ההערכה שהם רואים מצד הציבור, וביחוד מהעיתונות

2. ראה מס' 50, הערה 2.

149

1. מ. ר. רוזנברג (קדרון), מנהל מדור באגף השלטונות והאגף המיוחד של המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית.
2. ג' ג. גרימווד, עוזר (לענייני ביטחון) של המזכיר הראשי של ממשלת ארץ-ישראל.

העברית. ביקורת, לעתים בלתי־צודקת, כמובן לא משפיעה על פקיד מנוסה, אבל הצעירים בשירות הממשלה נפגעים קשה — דבר שגורם לתוצאות בלתי־נעימות. ה"פלשטין פוסט" בעיקר מצטיין באגריסיביות ובהתקפות אישיות בלתי־צודקות.

כן מקש[ים] על עבודת המזכירות האורחים הרבים אשר הוא, בעיקר, צריך לקבל. יש כפילות רבה בעבודתנו — אין צורך, למשל, שגם הסוכנות וגם הוועד הלאומי וגם ועד הקהילה וגם ד"ר מאגנס [3] וגם ד"ר סנאטור [4] וגם מועצת פועלי ירושלים יטפלו בעניין אחד, כגון הבטחת הדרך להדסה והאוניברסיטה. מספיק היה לדון עם גוף אחד, שבא־כוחו יהיה אדם שאפשר לדבר אתו. [.....].[5]

150

שיחת ל. כהן — ו. פורטר [1] (בירושלים, ב־28 בינואר 1948) [2]

Meeting: L. Kohn — W. Porter (Jerusalem, 28 January 1948)

דין־וחשבון : 68/576/35

Porter called at my request to discuss current matters. He began by telling me that his wife and children had left together with Mrs. Macatee[3] for Italy and from there would go to America. It was a big load off his shoulders, he said.

He then came to talk about the current press reports from New York. He said it was not true that the United States was sabotaging the implementation of the U.N. decision. All the trouble arose from the Russians. He said the Americans were getting a lot of intelligence reports about their doings and intentions. There seems to be a lot of trouble inside Russia, especially in the Ukraine, and it is quite conceivable that someone in high quarters, seeing that things were not going well there, was thinking of some big coup outside Russia (say, in the Middle East) to deflect attention from these internal troubles. At any rate, if the Russians came here, no guarantee and promise would ensure their ever leaving. He was very much in favour of an international force coming out to Jerusalem immediately, consisting of representatives of small nations who, in the course of time,

3. י. ל. מאגנס, נשיא האוניברסיטה העברית ויושב־ראש מועצת החירום של "הדסה" בארץ־ישראל.
4. ד. ו. סנטור, האדמיניסטרטור של האוניברסיטה העברית.
5. החלק האחרון של פיסקה זו לא הודפס כאן.

150

1. ו. פורטר, קונסול ארצות־הברית בירושלים.
2. כהן הבריק לשרתוק ב־2.2.1948 תמצית של הפיסקה השנייה של הדין־וחשבון (93.01/2180/12).
3. אשת הקונסול הכללי של ארצות־הברית בירושלים.

would be welded into an effective force. As for the Commission, he could see their difficulties. He thought that the Philippine and Bolivian members definitely were afraid of coming in the physical sense. Lisicky was not afraid, but was inclined to put things off and suggest that every problem should be dealt with as it arose. He thought that if the Commission came, it was doubtful whether it would be able to make its headquarters in Jerusalem. It might establish itself somewhere in the Jewish State, possibly close to the frontier of the Arab State, so as to be able to watch and possibly influence things in that area, too. He said he knew about the efforts made by the Government to set up a truce in Jerusalem, but he was rather sceptical about their outcome. The Arabs were making it perfectly clear that if the purpose of the truce was to make it possible for the Commission to come out and settle here and work in peace, they were not going to have it and help towards it by securing such a truce. As long as the Mufti was in charge, nothing would change the position. In the end he thought that it was not by any means inconceivable that a new meeting of the Assembly might have to be called to deal with the situation.

I asked whether he meant the Small Assembly.[4] He said no, because the Russians wouldn't attend that. I rejoined: what purpose was there in having a new Assembly, seeing that it had no executive power and could only again make recommendations to the Security Council? As for that, I said, the U.N. Commission on Palestine could apply directly to the Security Council on the strength of the U.N. decision of November. He said it might be so. But it was clear that the idea of a new meeting of the Assembly is working in the minds of the State Department.

We came also to talk about Abdullah, and he thought that in spite of the difficulties he had at present, Abdullah had his ambitions and might still succeed in getting control of the Arab part of Palestine.

4. "העצרת הקטנה" — כינויה של ה־Interim Committee של העצרת הכללית של או"ם. היוזמה להקמת ועדה זו יצאה מארצות־הברית והיא הוקמה על־פי החלטת העצרת בנובמבר 1947. הוועדה הוסמכה, בין היתר, לדון בשאלות שתפנה אליה העצרת ובסכסוכים ומצבים שיוצע להעלותם על סדר־היום של העצרת. כמו כן הוסמכה לדון בשאלות הכרוכות בעקרונות כלליים של שיתוף־פעולה לשמירת השלום והביטחון הבינלאומיים. כל חברות האו"ם היו מיוצגות בוועדה, אולם מדינות הגוש המזרחי, שראו בהקמתה נסיון לעקוף את מועצת־הביטחון, לא השתתפו בישיבותיה. הוועדה התכנסה לישיבה ראשונה ב־5.1.1948.

I raised the question of the American embargo on arms to help the Jews carry out the U.N. decision. He put up a rather weak defence, saying that once these explosives had been exposed by accident,[5] there was no choice for the American authorities but to act, but he felt that the Jews should officially put in a demand for arms to carry out their part of the U.N. decision. He said if it were not for the Russians, the American Government would be in a much stronger position to tell the Arabs off and make them toe the line.

These were in the main points. I told him about the case of the five boys in Beirut,[6] and asked whether he might be able to help, though it was not strictly within the province of the American authorities. He said he could not cable directly to Beirut about it, but he could cable to Washington and he would at the same time repeat the cable to Beirut so as to enable Pinkerton[7] to know about it. We talked also about Jerusalem and the Old City, and he said that he had the impression that the British were very nervous of the Jews blowing up the Old City and then a general fight developing there with grave results.[8]

He mentioned, incidentally, that in May, the American Export Line would start a regular service to Palestine with two first-class boats, quite recently built with all the luxuries. They would be called by their old names, *Excalibur*, etc., but would be entirely new boats. They would make only one stop — Genoa. He also gave me a description of the return trip he had made to Haifa when seeing his family off on the boat. They had a police escort all the way, but at Ramle and Lydda a few stones had been thrown at them and there were cries of "Yahud". Still, nothing serious happened. He thought Bab el-Wad was a bad place and so were the stone quarries in the hill country, where he had seen armed Arabs moving about.

L.K.

5. ראה מס׳ 94, הערה 3.
6. באוקטובר 1947 נעצרה חולית סיור של ה"הגנה" בשטח לבנון. חמשת חבריה נשפטו לשלוש שנות מאסר.
7. ל. פינקרטון, ציר ארצות־הברית בלבנון. לפני כן כיהן כקונסול כללי בירושלים.
8. השווה מס׳ 139 (עמ׳ 231—232, 236) ומס׳ 143 והערה 5 שם.

151

א. אפשטיין אל ד. בן־גוריון
E. Epstein to D. Ben-Gurion

מברק
נוסח יוצא: תיקי א. אילת, תיק "מברקים סודיים"
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1701

[Washington], 28 January 1948

Yours January 25.[1] My further inquiries brought no confirmation rumours. Whereas current information would confirm British evacuation schedule and fully corroborates Moshe's description,[2] still present direction Anglo-American M[iddle] E[ast] policy does not preclude, in my opinion, possibility parallel development along lines my cable January 19.[3]

Epstein

152

ל. גלבר אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית
L. Gelber to members of the Jewish Agency Executive

תזכיר: 93.03/127/1

Confidential *[New York], 28 January 1948*

THE IMPLEMENTATION CRISIS — THE AUSTRALIAN ATTITUDE

Mr. Ralph Harry is in charge of the Australian Mission to the United Nations during the temporary absence of Mr. John Hood who now holds the rank of Minister. Mr. Harry, whom I have known for quite some time, asked me last week to see him and subsequently requested a copy of our memorandum, submitted to the United Nations Implementation Committee, on military enforcement.[1] Yesterday at luncheon we spent over two hours canvassing the entire Palestine situation. One of the main reasons for Mr. Hood's brief visit to Australia sprang from the desire of the Government in

151
1. המברק לא נמצא. מסתבר שהוא התייחס לשמועות בדבר כוונת הבריטים, כביכול, להישאר בארץ־ישראל. ראה מס' 116, 117, 133, 141.
2. ראה מס' 141.
3. ראה מס' 116.

152
1. ראה מס' 129.

Canberra to talk over the position with him. Mr. Evatt's[2] name did not come in directly at this stage of the conversation, but Mr. Harry repeated what he had told me previously: that Australia had let the United Kingdom know that Britain's attitude was not in accord with the Assembly's Resolution; and that this had been put in what he said were pretty blunt terms. About the policy of the United States Mr. Harry could only convey what he had heard rumoured in diplomatic circles: that before his departure for Europe, Mr. Trygve Lie had visited Washington and had there been informed that the United States would act in the event of overt aggression by Arab States.

The Australian view of an international force, as explained by Mr. Harry, differs from the American. Australia feels that the permanent members of the Security Council should take the lead because of the responsibility they enjoy as Great Powers, and that other countries should contribute proportionately. Mr. Harry thought Australia would reject the contention of the United States that a contingent of Russian troops, if thus constituted, would never leave the key strategic area of Palestine; any time-limit set for the period of occupation would apply to Russia as much as to the United States herself and Russia should be expected both to move in and to move out in consonance with it. No one, Mr. Harry felt, could forecast at this stage what period of time would be required; he regards such an unavoidable indefiniteness as a serious handicap in getting an international expedition accepted. As in the matter of Trieste, Australia would press for the fulfilment of the Assembly recommendations irrespective of the fears and suspicions harboured in other quarters.

One of the difficulties to which Mr. Harry himself pointed was the composition of the new Security Council — a composition more unfavourable from our point of view than the preceding one.[3] Although Australia was no longer a member, it was conceivable, he remarked, that upon receipt of instructions from home the Australian Delegation here, and Australian missions in various capitals, might make known to Governments with seats on the Security Council that in their opinion the Palestine decision should be implemented

2. ה. אוואט, שר־החוץ וסגן ראש ממשלת אוסטרליה, היה יושב־ראש של ועדת אד־הוק לעניין ארץ־ישראל של העצרת הכללית, בסתיו 1947. נמנה עם התומכים הבולטים בתכנית החלוקה.
3. ראה מס' 50.

and enforced in conformity with the scheme and so far as possible in keeping with the timetable contained therein.

The question of setting up Provisional Councils of Government was, Mr. Harry agreed, a very important one. Apart from our concern in this step from the strictly administrative standpoint, there was the defence function assigned to the Council in the establishment of the Jewish Militia. Since speed was absolutely imperative in that connection, Mr. Harry did not think we would be well-advised to object unduly to the recognition of a Jewish Provisional Council of Government by the United Nations Commission before it actually leaves Lake Success to go to Palestine. He himself even thought that there ought already to have been a "judicious leak" about the composition of the Jewish Council of Government. This would demonstrate to the world the degree of unity achieved during the current crisis in Jewish ranks; it would also indicate that we mean business and that we intend to get the scheme into operation, thus goading on the Commission, interested governments, and perhaps the United Nations as a whole.

(Before doing this, however, we should probably want to ascertain whether the Commission do not first expect such information to be presented to them, whether any other mode of procedure would not be resented.)

As for the United Kingdom, the Australians are as mystified about its attitude as the rest of us. They know that the British plan to leave Palestine and that the United Kingdom will do nothing to harm her friendship with the Arab League. But no inkling has been furnished as to their hopes or thoughts for Palestine in the long run, despite Britain's strategic and imperial stake in the region, after her departure from the country. Australia, herself, Mr. Harry added, would even insist that in Great Power enforcement measures the United Kingdom must also play a commensurate part — a role that would in fact be easier for her than the others because she is militarily on the spot. According to Mr. Harry's information all that the British are now doing is asking the Arab States to hold up their own contemplated military operations until the British themselves have abandoned the territory. As far as he can detect there is no concern with United Nations principles, commitments or objectives on any level of British policy over Palestine.

Mr. Harry, with whom I have discussed Palestine questions frequently during the past year, has a very complete grasp of the

predicament in which the United Nations and the Jews of Palestine find themselves. Our talk was, of course, a highly confidential one and we shall keep in touch with each other.

153

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן J311L/25. נשלח: 30.1
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1701
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Tel Aviv, 29 January 1948

Cadogan statement to Commission re Tel Aviv port dishonest evasion.[1] Actually British definitely violate U.N. decision this matter. /Cabling real position in/ clear.[2]

Ben-Gurion

154

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן. התקבל: 30.1
נוסח יוצא: 93.01/2180/23
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1701

New York, 29 January 1948

My appearance Tuesday[1] urged: 1) Immediate supply arms.[2]

153

1. קאדוגן אמר בישיבה של ועדת או"ם לארץ־ישראל, ב־21 בינואר, שבריטניה לא תוכל להיענות להמלצת העצרת בדבר פתיחת נמל לעלייה ב־1 בפברואר, לכל המאוחר. החלטה זו נומקה בתזכיר שהגישה המשלחת הבריטית לוועדה. נאמר בו, כי פתיחת נמל לעלייה תנגוד את החלטת הממשלה הבריטית שלא לחסל את המנדט בשלבים, וכי עלייה לא־מוגבלת, ואולי אף יבוא נשק, יגרמו להדרדרות חמורה במצב הבי־טחון ויחבלו במינהל המנדטורי. (ראה פרוטוקול הישיבה, 21.1.1948, אצ"מ S 25/5354; תזכיר, ללא תאריך, 41/117/317).
2. ראה בן־גוריון אל שרתוק, 30.1.1948 (93.03/128/1). בן־גוריון הודיע, כי למרות יציאתה של המשטרה הבריטית מתל אביב, עדיין מפעילים הבריטים פיקוח על־ידי שהם מונעים פריקת מטענים של אניות מסוימות בנמל תל אביב. כמו כן מוסיפות יחידות צבא בריטיות לנוע דרך העיר.

154

1. ראה פרוטוקול של דברי שרתוק והורוביץ בישיבה של ועדת או"ם לארץ־ישראל, 27.1.1948, אצ"מ S 25/5176.
2. שרתוק ביקש שהוועדה תדאג לאספקה מיידית של נשק לכוחות היהודיים, ובאופן דחוף ביותר — לאספקת 500 רובים. שרתוק אמר כי בעיה זו מהווה נימוק נוסף

2) Universal arms policy consonant United Nations decision.[3] 3) Basis our memorandum Militia,[4] envisaging total establishment 30,000 consisting five brigade groups. Urged immediate commencement on brigade group 5,500 plus 2,500 headquarters troops, to be formed immediately, do nothing but training pending termination Mandate, while Haganah units continue day to day defence as at present, view their incorporation Militia thereafter. 4) Aggression Arab States. 5) International Force.[5] Understand practical proposal three impressed Commission but fear British opposition makes it unreal. Do not expect discussion Security Council these problems before 10th February.

Shertok

155

מ. כהני [1] אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית
M. Kahany to members of the Jewish Agency Executive

תזכיר : אצ"מ Z 5/422

Strictly Confidential *New York, 29 January 1948*

Re: Monsieur Vigier's Views and Advice

Monsieur H. Vigier, who was already attached to the UNSCOP, is now again Senior Political Adviser to the Palestine Commission. (He was since 1921 senior member of the Political Division of the League of Nations and I know him since more than 20 years.) He told me that the Palestine Commission has now concluded the drafting of that first (routine) report to the Security Council. This report will be submitted to the Security Council on Saturday, 31st of January, and will be released to the press on Monday, 2nd of

להקמתה המיידית של מועצת ממשלה זמנית, שתוכל לקבל לידיה את הנשק, אולם למקרה שהקמתה תתעכב, הציע שרתוק למסור את הנשק לסוכנות היהודית. שרתוק הביע אופטימיות זהירה לגבי הסיכוי שהבריטים יסכימו לאספקת הנשק.

3. שרתוק דיבר בזכות מדיניות של אספקת נשק לצד המגן על החלטת או"ם ומניעתו מאלה המשתדלים לסכלה. הוא הציע שהוועדה תמליץ למועצת־הביטחון לקבל החלטה ברוח זו.

4. ראה מס' 129.

5. שרתוק הסביר כי כוח בינלאומי חיוני לצמצום מספר הנפגעים בצד היהודי וכן לצורך אספקת אמצעי הגנה חיוניים — בתחום האווירייה, השריון והארטילריה. עם זאת הדגיש, כי גם אם לא ישוגר כוח בינלאומי, לא ירתעו היהודים מהגנה על חייהם וזכויותיהם. שרתוק המליץ על הכללת יחידות של המעצמות הגדולות בכוח הבינ־לאומי.

155

1. מ. כהני, יועץ בנציגות הסוכנות היהודית ליד האו"ם.

February.[2] Tomorrow (and maybe after tomorrow or on Monday) the Commission will hear the replies which Sir Alexander Cadogan is supposed to give them to a series of written questions previously presented by the Commision to the British. I understand that these questions include matters of security measures, present and future, as well as matters like the sending to Palestine, here and now, of a certain number of United Nations officials and experts, and formally also the arrangements for the transfer to Palestine of the Commission itself.[3]

As for the separate report of the Commission to the Security Council dealing with the *problem of security* and the possible creation of an *international force*.[4] Monsieur Vigier told me that the discussion of this matter will only start in the Commission next Monday or Tuesday. He considers this part of the work of the Commission as by far the most important and as an extremely difficult one. He is convinced that without creation by the Security Council of some international force the whole scheme will become unworkable and that the United Nations will be faced with one of its most deadly failures. He therefore thinks that this separate report has to be drafted very carefully and in a way to make a decision by the Security Council unavoidable. He believes however that it would be bad tactics to emphasize that an international force is necessary to serve as an indispensable "means of enforcement" of the partition scheme. In order to provoke some action of the Security Council it is necessary, in Monsieur Vigier's view, to make it clear that the situation in Palestine, as developing now, both internally and externally, is likely to provoke a threat to peace, and that the early dispatch of some international force to Palestine by the Security Council is of a paramount importance.

In this connection Monsieur Vigier asked us to provide the Commission with *serious documentary material* concerning a) the presence in and the continuing infiltration into Palestine of Arab "volunteers" recruited and trained in the neighbouring Arab States (numbers, nationalities, photographs of killed, wounded or prisoners wearing foreign uniforms, original press cuttings of documents proving this infiltration, etc.); b) original Arab press cuttings or other documentary evidence of speeches and statements of official representatives of the

.2 ראה PC Rep. 1948.
.3 ראה פירוט השאלות והתשובות ב-PC Rep. 12.3.1948.
.4 ראה PC Rep 16.2.1948.

Arab States proving that they are giving their support to this kind of war against the United Nations decision; c) original documentary evidence proving that the Arab States are providing the Palestinian Arabs with arms, money and ammunition; d) detailed description, possibly including British official statements, statements of eye-witnesses and photographs of armed incursions into Palestine from the neighbouring Arab countries.

Such material is needed badly by the Commission, and I suggest that we must immediately do our best in order to provide them with it.[5] Without being able to produce very serious, incontrovertible documentary material, the Commission will not be able to present in its report the attitude and activities of the Arab States. And I do not need to say that this point — the violation by the Arab States of their obligations as member states of the United Nations and the acts of aggression they are committing — is the most powerful argument in favour of the creation of an international force and supporting the militia of the Jewish State in its duties of defence.

In this connection Monsieur Vigier mentioned that the Security Council could, for instance, secure as a first step to send with the Palestine Commission some military observers who may report on what is going on at the frontiers of Palestine and the neighbouring Arab States. (Precedent: Balkan Commission). He thinks that even a symbolical international "force" will be of great importance. Furthermore, if such symbolical force is attacked and its activities obstructed, the Security Council will be obliged to send [re-]enforcements, etc.

I pointed out to Monsieur Vigier that there is one danger in presenting the situation to the Security Council too openly as a "threat to peace"; namely that the Syrian representative and his helpers in the Security Council may try to shift the whole matter from Chapter VII to Chapter VI of the Charter[6] and try to revert in this way the whole recommendation of the United Nations Assembly. Monsieur Vigier saw my point but was convinced that a careful wording of the report will avoid this danger.

5. ראה תזכיר מאת הסוכנות היהודית אל ועדת האו"ם לארץ־ישראל על מעשי־תוקפנות ערביים, מיום 2.2.1948 (93.03/94/7). ראה גם תזכיר נוסף, מיום 13.3.1948, עם נספחים של קטעי עיתונות ערבית ותצלומים (שם).

6. פרק ז' של מגילת האו"ם מתייחס ל"פעולה כלפי איומים על השלום, הפרת השלום ומעשי תוקפנות" והוא מסמיך את מועצת־הביטחון להפעיל כוח צבאי. פרק ו', לעומת זאת, דן ב"ישוב סכסוכים בדרכי שלום".

He quite agreed also that we, the Jewish Agency, shall continue to press the organizing, arming and official using for defence purposes of the militia of the Jewish State cities in cooperation with the international force or — as long as such force does not exist — instead of it.

156

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון [1]
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן. נשלח : 30.1
נוסח יוצא : 93.01/2180/23
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1701

New York, 29 January 1948

Learn excellent source: while political Washington uncompromisingly opposed to participation International Force, high military opinion, including Iron,[2] doesn't exclude possibility, but stipulates Russia should be satisfied sea approach and not claim overland lines communication.

Shertok

157

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן. נשלח : 30.1
נוסח יוצא : 93.01/2180/23
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1701

New York, 29 January 1948

Position Washington — hostile pressure from State and Military Departments, confusion, /frustration/ White House, which only now beginning realize complexity situation. President in conversation predecessor's son[1] several times referred British sabotage, but indicated complete unreadiness United States expose itself. Believe idea

156

1. בנוסח הנכנס של המברק נתחלפו מונחים אחדים במונחים מקבילים. בין היתר : במקום excellent source כתוב reliable source, ובמקום political Washington כתוב politicians Washington.
2. גנרל ד. אייזנהאואר. ראש המטה של צבא ארצות־הברית עד 7.2.1948.

157

1. ראה מס' 146.

British staying on[2] originated State Department as way out of impasse, double purpose avoiding burden and preventing Russia filling vacuum. No indication whatsoever any such suggestions on British side. Important expose British designs wreck United Nations settlement territorially, politically, otherwise. Most effective if reports originate Jerusalem, Cairo. Doing here what we can.

Shertok

158

ל. גלבר אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית

L. Gelber to members of the Jewish Agency Executive

תזכיר: 93.03/127/1

Strictly Confidential *29 January 1948*

CANADA'S PRESIDENCY OF THE SECURITY COUNCIL[1]

Canada became a member of the Security Council on January 1st and her representative, General The Hon. A. G. L. McNaughton, will be President for the month of February. Mr. George Ignatieff, now the chief Political Adviser and permanent Director of the Canadian Mission to the United Nations, is Canada's Alternate Delegate to the Security Council and to the Little Assembly. With Mr. Ignatieff I had yesterday another in the long series of our talks about Palestine.

We reviewed together in detail the timetable requirements of the Assembly's plan of partition. Mr. Ignatieff feels that in our representations to the United Nations Commission for the judgment of the Security Council, it would simplify matters if we single out for emphasis the one cardinal issue of military enforcement and defence. We should, he contends, cite the plain facts of how Britain has announced her intention of carrying out treaty stipulations with the Arab States in the sphere of armament and supplies — a resolve which means equipping potential aggressors, direct or indirect, at a time when the Jewish authorities, despite their loyalty to the United Nations decision, are hamstrung by the American arms embargo, a lack of State privileges and the consequent absence of financial and

2. השווה מס' 116, 141, 151.

158

1. ראה גם תזכיר של גלבר מיום 19.2.1948 — "Charter observance and the Canadian attitude" (93.03/127/1).

political privileges which their adversaries enjoy. Mr. Ignatieff, referring to the impasse in which the United Nations Korean Commission finds itself, hopes the dangers and frustrations they also confront will not impel the United Nations Palestine Commission to throw up the sponge.

Like Mr. Ralph Harry of the Australian Delegation (see my memorandum of January 28th),[2] Mr. Ignatieff dissents from the American view that Great Power enforcement dare not be undertaken lest any Russian contingent stay on later in Palestine despite prior engagements to withdraw. He is indignant that the tremendous causes at issue should be imperilled out of the fear of the presence of a "Russian battalion" for a while in Palestine. If the Australians have found the British sphinx-like as to their long-term desires for that territory, Mr. Ignatieff of Canada has found the Americans equally unilluminating. It is profoundly significant that because their capacities and therefore their interests as middle or small powers diverge from those of their bigger partners over the problem of implementation, these two influential English-speaking countries are not held in line by considerations of unity which derive from British Commonwealth ties or even any broader Anglo-American solidarity.

Would Canada herself, then, contribute to an international force? Mr. Ignatieff was frank to tell me that he had no more konwledge on that aspect of things than I myself had been able to glean from Canada's Cabinet Ministers in the past and from our own general familiarity with Canada's instinctive preference, even when qualified by her intervention in the wars of 1914 and 1939, for isolationist courses.

What Mr. Ignatieff gave me as his personal and private guess is worth recounting. So far as he can discern, there is no inherent difference between the American and British Governments in their cultivation of Arab good will. American inaction during the past few months will scarcely serve to deter Arab resistance in the shape either of open aggression or the promotion and support by neighbouring Arab States of guerilla warfare in Palestine. How can Canada, Mr. Ignatieff argues, help to enforce the United Nations decision when the antagonists of that decision gain such constant encouragement from the atmosphere of Washington and London? The middle and small Powers can scarcely be expected to enforce what the two

2. ראה מס' 152.

chief English-speaking powers leave, at best, unenforced. You cannot do on the one hand what is simultaneously being undone on the other.

(What Mr. Ignatieff is saying is that there is no real distinction to be drawn between enforcement by larger and lesser Powers. For the latter, should they undertake the task alone, would merely be pouring water into a sieve if there is no unanimity of good faith among the main champions of partition all down the line.)

The question of our relations with the Canadian Government was very candidly and confidentially raised by Mr. Ignatieff. I reminded him that in this business they have a fine record to maintain. But Mr. Pearson, who is Permanent Undersecretary of State for External Affairs, I was informed, had during the General Assembly stuck his neck out further than the Cabinet wished him to do; the Canadian Delegation itself were divided on partition. Now that the next major step will be military enforcement, Mr. Pearson's part would have to be an inconspicuous one; it must not be said by Parliamentary critics, who are girding their loins in Ottawa for an impending debate on foreign affairs, that a civil servant had pushed the country into onerous commitments abroad, warlike operations and possible loss of personnel. Mr. Pearson's future activities over Palestine will be behind the scenes, and it was hinted that we should not try to drag him out into the open. The crisis over implementation which we now face was a contingency against which he had warned American representatives. His views on that, as on the entire situation, have not changed.

The problem of liaison between the President of the Security Council and the Jewish Agency during the critical month of February was thereupon discussed by us. General McNaughton, who is a distinguished scientist and has been sitting on the United Nations Atomic Energy Commission, commanded the Canadian Army overseas during the early part of the war; a former Cabinet Minister, he is a reserved, older man, accustomed to dealing with only one question at a time. There was little sense in tackling him about Palestine, Mr. Ignatieff explained, until other matters no longer monopolized his attention. He is, moreover, rather traditional in his military bent. I inquired whether the Jewish Agency senior representatives should not call on General McNaughton at his earliest convenience. Mr. Ignatieff, in reply, pointed out that I myself am a Canadian officer and that it will be better for the two of us to impress on

General McNaughton the official standing of the Agency than to have our leading spokesman approach him before he gets some initial briefing on the subject of Palestine and has grasped our special status in the United Nations proceedings. Our easy approach to Cabinet Ministers and officials from Canada will have to be modified in this instance, and on that Mr. Ignatieff laid stress.

Mr. Ignatieff is spending three days in Ottawa, at once to review pending issues — including that of Palestine. When the Security Council reconvenes, Mr. R. G. Riddell of the Department of External Affairs, and an old university colleague of mine, will also be here. Mr. Riddell was closely associated with Mr. Pearson when the Russo-American compromise formula was devised during the General Assembly.[3]

159

או. גאס אל א. קפלן
O. Gass to E. Kaplan

מברק מוצפן —/143. נשלח: 30.1
נוסח יוצא: תיקי א. אילת
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1701

Washington, 29 January 1948

State Department political personnel suggest partition may have been error and therefore might be best if it could be re-examined and modified. They therefore press financial people to /"refrain from/ unilateral underwriting of Jewish State."[1] Financial people slowed down though sympathetic our proposals. Policy not yet crystallised, though political status Jewish Agency Washington greatly deteriorated recent weeks. Lower level financial people continue inquiries and consultations. Expect complete answers present questions next week. Procurement material arrived but assets, income, not yet.[2] Roosevelt good access top but negligible influence. Ginsburg, Hoofien,[3] both helpful. Regards.

O. Gass

3. הכוונה להסכם הפשרה בין נציגי ארצות־הברית וברית־המועצות בדבר אופן ביצועה של תכנית החלוקה. פשרה זו הושגה בדיונים של ועדת־העבודה שעסקה בנושא הביצוע, בנובמבר 1947. חברי הוועדה האחרים היו נציגי גואטמלה וקנדה. נציג קנדה (פירסון) תרם רבות להשגת ההסכם.

159

1. מדובר בבקשה לסיוע כספי שהגישה הסוכנות היהודית לממשלת ארצות־הברית. ראה מס' 69 והערות שם.
2. רשימת חובות ונכסים של הסוכנות היהודית. (ראה גאס אל הורוביץ, 7.1.1948, תיקי א. אילת, תיק Chronological XI).
3. ז. הופיין, יושב־ראש מועצת המנהלים של בנק אנגלו־פלשתינה (אפ"ק).

160

מ. שרתוק אל ר. זסלני וז. שרף
M. Shertok to R. Zaslani and Z. Sharef

מברק. התקבל: 31.1
נוסח יוצא: 93.03/88/15
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/7732

New York, 30 January 1948

This telegram addressed Executive [Jewish] Agency, [Va'ad] Le'umi, but making you two responsible immediate action. Begins — Commission officially communicated us following decision: "To ask Jewish Agency produce credentials from as many Jewish organizations and parties as possible, indicating that Agency authorized represent Palestine Jewry accordance paragraph 4 section B part I Resolution General Assembly."[1] Propose indicate in reply parties included Zionist Organization, Palestinian sections of which all participated election last Congress, which elected Executive. Also state we authorized by [Va'ad] Le'umi negotiate formation Provisional Council behalf organized Yishuv, indicating parties represented Asefat Hanivharim. Essential [Va'ad] Le'umi immediately address us telegram these lines.[2] Inquired Meir Lewin[3] whether in return our undertaking include in Provisional Council one representative Aguda they authorize us state United Nations we reached agreement with them regarding Provisional Council. Lewin promised cable Jerusalem, reply few days. He complained lack contact with preparatory work done by our joint committee Jerusalem.[4] Also raised old problem Aguda benefiting from

160

1. בסעיף זה נאמר כי ועדת או"ם לארץ־ישראל תקים מועצות ממשלה זמניות "לאחר התייעצות עם המפלגות הדמוקרטיות וארגונים ציבוריים אחרים של המדינה הערבית והמדינה היהודית." הנושא נדון בישיבות הוועדה ב־20 וב־28 בינואר. נדחתה הצעה להכיר לאלתר בסוכנות היהודית כנציגת הצד היהודי לצורך זה, והוחלט לבקש מן הסוכנות באורח לא־רשמי להשיג יפוי־כוח "ממספר רב ככל האפשר של מפלגות פוליטיות וארגונים ציבוריים." כמו כן סוכם, שלאחר קבלת תשובתה של הסוכנות "אפשר יהיה להתייעץ עם מפלגות וארגונים ציבוריים אחרים." בסיכום גם הוזכרה האפשרות שממשלת ארץ־ישראל תתבקש לחוות דעה על הגופים השונים. (ראה פרוטוקול דיוני הוועדה, 41/117/317). הנושא הוזכר בשיחה בין מזכיר הוועדה, ר. באנץ', לבין נציג הסוכנות, ד. הורוביץ. (ראה הס"י — א"א, 29.1.1948, אצ"מ Z 5/39).
2. ראה גם מס' 161.
3. הרב יצחק מאיר לוין, ממנהיגי התנועה העולמית של אגודת־ישראל. שהה בזמן ההוא בארצות־הברית.
4. ועדת־המשנה של ועדת־המצב, שהוסמכה לטפל בכל הנושאים הקשורים בהקמת האי־זור הבינלאומי של ירושלים. (ראה 41/110/126).

United Palestine Appeal. Myself promised transmit both Jerusalem. Essential secure immediate agreement Aguda basis one representative.

Moshe

161

מ. שרתוק אל ר. זסלני וז. שרף
M. Shertok to R. Zaslani and Z. Sharef

מברק מוצפן. נשלח: 31.1
נוסח יוצא: 93.01/2180/23
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/7732

[New York], 30 January 1948

Reference /my/ night letter,[1] most desirable Va'ad Le'umi should secure agreement groups which did not participate last election speak their behalf, include them in our authorization. Also essential prepare united front all parties, refuse enter separate negotiations, refer Commission to us in event Commission approaches them /direct/.[2]

Shertok

162

תזכיר מאת משרד הסוכנות היהודית בניו יורק[1]
Memorandum by Jewish Agency Office, New York

תזכיר: 93.03/126/4

Strictly Confidential *30 January 1948*

NOTE ON PALESTINE POLICY
PROBLEM OF IMPLEMENTATION

1. Since the United Nations General Assembly adopted its resolution on Palestine on the 29th of November 1947, it has become increasingly obvious that effective measures will be necessary to carry

161
1. ראה מס' 160.
2. השווה מס' 160, הערה 1.

162
1. לתזכיר מצורף מכתב־לוואי מאת שרתוק אל גנרל ו. ג'. דונובאן, שהיה בתקופת מלחמת־העולם השנייה מנהל המשרד לשירותים אסטרטגיים של ארצות־הברית. במכתב נאמר שהתזכיר חובר על־פי בקשתו של דונובאן, ושהלה רשאי להשתמש בו כראות עיניו כלפי גנרל אייזנהאואר ושר־ההגנה פורסטל. העתק אחר של התזכיר נמצא בתיק *93.03/70/9*, יחד עם מכתב־לוואי מאת לוריא אל אקצין מיום 9.2.1948. במכתב זה מוסבר שהתזכיר חובר בשביל פ. ד. רוזוולט הבן, "וככל הידוע לי נמסר לפורסטל."

out the partition scheme in the face of Arab resistance. It is also clear that these effective measures cannot ensue without the initiative and leadership of the United States. The following problems will have to be solved if the settlement by partition is to be effected under the auspices of the United Nations:

a) *Defence of the Jews against Arab attack.* The Jewish population of Palestine cannot defend itself successfully unless it supplements its defensive equipment. The Arab States and through them the Arabs of Palestine, have free access to the open markets for the purchase of arms; moreover, the Arab States are able to acquire modern equipment through their contracts with the United Kingdom, which equipment they can then use to reinforce the Arab attack on the United Nations decision. So long as this disproportion exists, no equilbrium or stability can be produced in Palestine. The Jews will certainly not surrender to the Arab onslaught, and the prospect will be one of protracted conflict drawing in external support on both sides with certain danger to international peace. On the other hand, if the Jews were sufficiently armed to maintain their position within the frontiers assigned to them, the incentive for the Arabs to attack them would be reduced and violence would probably subside earlier.

b) *An arms policy conducive to the United Nations policy.* The implementation of the United Nations policy could more easily be assured if an arms policy were instituted on the international plane, making it incumbent on Member States to supply arms to Jewish or Arab groups willing to defend the United Nations resolution and to withhold arms from those seeking to defeat it. Such a policy could only emerge as a result of initiative by the Security Council, unless the United States Government preferred a direct approach.

c) *Establishment of a Jewish Militia.* The early establishment of the Jewish militia as envisaged under the Assembly's resolution would enable the Jewish State to be set up; this in turn would be a powerful incentive to the Arabs to fill the vacuum in the Arab area by the establishment of an Arab State. The formation of the militias depends on United Nations initiative and involves facilities for the procurement of arms, organization, training and financial assistance.

d) *Prevention of Arab aggression.* If Arab States could be deterred from violating Palestine's frontiers, the conflict in Palestine would be limited in extent and duration. Diplomatic intervention

by the Security Council and by its individual members might have a perceptible effect in this direction.

e) *International Force.* It is clear, however, that diplomatic persuasion alone might not avail at this stage. The establishment of an international force to assert the authority of the United Nations and to reinforce the militias would be the only certain means of insuring respect by the Arab world of the United Nations policy and of establishing an equilibrium which no aggression could upset.

2. None of these requisites for the implementation of the United Nations policy in Palestine can be achieved without the initiative and support of the United States. Most of them require positive decisions of the Security Council, which are only likely to be obtained if the United States delegation takes an affirmative stand on their behalf.

3. The United States is about to be faced with the urgent task of deciding whether or not it will assume this initiative. It is clear that the United States will be faced with difficulties *whether or not* it takes the measures required for the implementation of the United Nations resolution. It is therefore necessary to weigh the consequences of each alternative in an effort to deduce where United States interests lie. Any such estimate must lead to the conclusion that the dangers to the United States arising from the failure of the United Nations policy are immeasurably greater than the difficulties admittedly involved in its implementation.

Consequences of Failure

4. Should the Arab attempt to defeat the United Nations policy by force succeed, or should a situation be created in which Arab–Jewish conflict proceeds without any United Nations action in support of the Assembly's policy, the following consequences can be anticipated:

a) *Discredit of the United Nations.* The prestige and the future prospects of the United Nations will suffer a grave blow. The United Nations has a direct responsibility for settlement of the Palestine problem. After the imminent termination of the British Mandate, there will be no law-enforcing agent in Palestine as a whole; and the Assembly's resolution was the result of a long process of investigation from which the partition scheme emerged as a United Nations policy. Defiance of this policy is defiance of the United Nations. An attack on this policy is an assault upon the Charter. The Arab League is engaged in an effort to overthrow the policy which the United Nations

has recommended, to impose a policy which the United Nations has rejected, and to accomplish both aims by methods which the Charter forbids. It is doubtful whether the efficacy of the United Nations as a body capable of settling conflicts would survive the success of this brazen attempt. The problem before the United States is therefore whether its own national interests allow the discredit and possible collapse of the United Nations.

b) *Prolongation of conflict.* In the absence of any action by the United Nations, there will be a "free-for-all" between Jews and Arabs, each side counting on steady support from outside. The United States will therefore be faced with a long drawn-out conflict in an area which is central in the strategy and commerce of the world. The conflict will inevitably have very disturbing effects on the American political scene.

c) *Creation of a vacuum.* It is absolutely certain that British forces will soon be withdrawn from Palestine. This withdrawal is imminent and inevitable in view of repeated British declarations to this effect and the unanimous and fervent insistence of British public opinion that the evacuation must in no circumstances be delayed. It is not conceivable that the British Government would even attempt to reverse this policy in view of the irrevocable commitment which it has undertaken to its own public in this regard. Britain's manpower and economic situation also rules out any revision of this position, once taken and announced. Should the United Nations not assert its authority, Palestine will thus become a vacuum in the context of international relations. It is doubtful whether it would remain a vacuum for long. The reluctance of the United States to participate in filling it might not be shared by other sponsors of the partition policy. A unilateral intervention would be facilitated, firstly by the absence of the United States or United Nations, and secondly by the opportunity which will be afforded of sheltering behind the Assembly's resolution and the terms of the Charter.

d) *Loss of prestige in the Near East.* The reluctance of the United States to take active measures on behalf of its declared policy would not strengthen its position as a factor in Near East politics. The consequence would be a loss of American prestige and a conclusion that the United States does not value its own policies in the Near East or the United Nations policies which it is sponsoring seriously enough to assume responsibilities for their realisation.

DFFICULTIES OF POSITIVE ACTION

5. In the light of the above analysis, it appears that American official opinion has tended to underestimate the effects of inaction and to overestimate the difficulties of action. The problems involved in the United States undertaking a share of direct responsibility for implementing the United Nations resolution are of undeniable weight, but it is necessary to balance them against the consequences enumerated above. The following are the aspects to be considered:

a) *Difficulties of raising an International Force.* The international force envisaged for Palestine need not be large in numbers. A total manpower of 10,000 would probably suffice. It is true that the dispatch of American troops to take part in the maintenance of security in Palestine raises difficult political issues at home, but it must be questioned whether the great dangers involved in American abdication do not merit the allocation of a tiny fragment of American power in order to avoid incalculable jeopardy to American interests. In concrete terms the question is whether the maintenance of the United Nations, the curtailment of conflict in the Near East, the strengthening of American influence and prestige, and the avoidance of a vacuum which might be filled by others are not in the aggregate worth the allocation of a couple of thousand American troops.

b) *A Russian foothold.* It is sometimes argued that the establishment of an international force with the participation of the Great Powers would open the door for Russian entry into this area. And indeed it is difficult to contrive any settlement under the auspices of the United Nations which would involve the presence of American and the absence of Russian forces. On the other hand, a Russian contingent participating in such a force might be so small in numbers and could be so carefully controlled as to its access, operations and departure, that it could hardly be described as a genuine and permanent foothold of Russian power in the Middle East. Moreover, as already indicated, the prospect of a Russian foothold would only be aggravated by the absence of an international force. On the face of it, all these difficulties might be removed if a Small-Power international force could be constituted, but it is wiser to anticipate that the Small Powers would be reluctant to undertake such duties without the participation of the Great Powers. On the other hand, if the two major Powers agreed to participate, other powers, great and small, would probably be willing to cooperate, so that the quota

of the first two might be kept to the minimum. The deterrent effect of a Great-Power force — or of a force including the Great Powers — would be to reduce the scale of fighting in Palestine, while the brunt of such fighting as might still occur would be borne by the Jewish militia with the international force in strategic reserve. Just as the absence of an international force may involve the United Nations in discredit, so would the appearance of the United Nations force enhance the prestige of the international organisation and make it more effective in resolving other conflicts.

c) *American oil interests.* The fear is expressed lest any further initiative on behalf of partition endangers American oil interests. The paramount character of the American oil interest in the Near East is undeniable, but it is a patent fact that the Arab States have a greater interest in yielding their oil to the United States than the United States has in exploiting it. The cow is more anxious to be milked than anybody is to milk it. By breaking their contracts with American oil companies, the Arab States would incur such suicidal sacrifices that any such apprehension may be safely dismissed as groundless. Saudi Arabia derives the bulk of its revenues from oil royalties. Iraq would certainly be unable to balance her budget without them. Syria and Lebanon, both in acute financial straits, have scarcely any prospect of solvency except through the proceeds of pipeline concessions. No Arab country has any means of obtaining revenue from oil resources except through its existing or prospective contracts with the United States. They are not even theoretically able to sell their oil to Russia, whose currency would be quite worthless to them; moreover, the very appearance of Russia as a dominant factor on their scene would spell the doom of their existing regimes and is therefore dreaded as the worst possible disaster. They are therefore faced with the choice either of maintaining and increasing their American contracts or of drowning in their own oil, which would become utterly useless to them. The American oil interests in the Middle East are thus well grounded in the self-interest of the Arab States, which leaves these states with no choice of alternatives.

d) *Importance of economic interests.* It is significant that no one of the Powers which took a leading part in the partition decision has suffered the slightest economic or financial setback in any Arab country as a result. For example, Sweden, which provided the Chairman of UNSCOP and took a leading part in the advocacy of partition,

has only recently secured large contracts with the Egyptian Government for the extension of the Aswan Dam. On the other hand, the only Great Power which refused to lend itself in any way to the partition policy is not reaping any rewards from its detachment. It is clear from recent events in Iraq[2] that Great Britain's anti-Zionist policy, while alienating Jewish sympathy, has brought her no compensating gain in terms of Arab support. Another relevant consideration is the extent to which Jewish Palestine can offer a market for American goods in comparison with the neighbouring Arab countries. Even today the 700,000 Jews of Palestine import from the United States nearly one-half of the total imported by seventeen million Egyptians. With the establishment of the Jewish State and the initiation of large-scale development projects, all requiring vast quantities of capital goods, American exports to Palestine are bound to increase enormously. Far from militating against American commercial interests in other parts of the Middle East, this large-scale development can only be a further stimulant to an all-round economic progress and therefore to increased American exports to the whole of this area.

e) *American prestige in the Near East*. What is true of the oil and commercial interests applies equally to the general prospects of support for American policy in the Near East. The degree to which the United States can secure the support of the Arab world depends far more on American strength and on American readiness to take responsibility than upon any emotional reaction to American policies. A vital lesson can here be learned from the fate of the "treaty policy" pursued by Great Britain in the Arab Near East during the past 15 years. This policy involved Great Britain in a constant effort to placate Arab ambitions and in the alleged necessity of pursuing a consistently anti-Zionist line. Yet, for all the price paid for it in terms of broken pledges, the goal has not been attained. The White Paper of 1939, which went far towards satisfying Arab aspirations through the suppression of Zionist aims, was followed during the war by the pro-Nazi rebellion in Iraq under Rashid Ali, the defection of the Palestine Arab leaders to Britain's enemies, and a crisis in Egypt in 1941[3] when Britain was only able to secure the benefits of the Anglo-Egyptian Treaty by a formidable display of force outside the

2. בעקבות חתימת החוזה החדש בין בריטניה ועירק ("חוזה פורטסמות") ב־15 בינואר, פרצו מהומות בעירק, שהביאו להתפטרות הממשלה ב־27 בינואר ולבריחת ראש הממשלה מבגדד. הממשלה החדשה החליטה בתחילת פברואר שהחוזה לא יאושרר.
3. כך במקור. צ"ל (פברואר) 1942.

Royal Palace. The fact that Great Britain was afterwards able to assert her position in the Arab countries was due entirely to the victory of herself and her allies in the field. Britain could obtain nothing from the Arabs beyond that which her forces could command. It is therefore realistic to attach a greater weight to considerations of mutual interest than to sentiments of sympathy or rancour. In terms of mutual interest the Arab–American alliance is safe, so long as no suspicion of American weakness arises in Arab minds. It is indeed by no means impossible for American diplomacy to achieve a simultaneous alliance with the Arab States of the Near East and with the Jewish State in Palestine. Once the Jewish State is firmly established and the United Nations policy is irrevocably and finally implemented, Arab nationalism will lose a potent motive of agitation against the Western Powers, and the prospects of a harmonious relationship between the United States and the Near East will be clear. Until that result is achieved, it is impossible to foresee the end of a political uncertainty which will cloud American relations in the Near East and political life at home.

f) *Arab non-cooperation.* Difficulties may arise in the implementation of the Assembly's resolution through the refusal of the Arabs to cooperate in the scheme. It is likely, however, that progress towards the establishment of a Jewish State would be an incentive to anti-Mufti opinion to form an Arab State in the remaining part of the country. King Abdullah of Trans-Jordan and the Arab Legion could both become instruments of implementation if the necessary sanction and encouragement were given by the United States. The imminent withdrawal of Great Britain will face King Abdullah with the urgent problem of finding an alternative source of revenue to finance the Arab Legion. If the United States were to undertake this relatively small financial liability, it is probable that the non-interference of the Trans-Jordan Government and Arab Legion with the United Nations scheme could be assured. Trans-Jordan's cooperation in the implementation of the United Nations resolution would facilitate its entry into the United Nations; and American diplomatic recognition is another valuable counter whereby the United States might ensure King Abdullah's assistance.

g) *Future orientation of Jewish Palestine.* American initiative appears to be inhibited by fears lest the Jewish State prove congenial to Communist influence. It has already been suggested that the conditions in which Communism would be most likely to flourish lie

in the creation of a vacuum, the abdication of the United Nations and the United States, and the prolongation of conflict. The Communist factor therefore is an argument for and not against United States action and initiative. In estimating the political attitude of the future Jewish State, it is again wiser to refer to self-interest than to attempt a diagnosis of sentiment. While the Jews have every reason to be gratified that Soviet support for partition facilitated its acceptance by the General Assembly, they are most unlikely to covet the status of a Soviet satellite. Jewish society in Palestine is wholly the product of free enterprise. This is true not only of that important part of its financial and industrial srtucture which is the result of capitalist investment and competition. It is also true of the institutions developed in Palestine under the aegis of the labour movement. The system of collective farming and cooperative management of industry are the results of a voluntary choice of methods by the interests concerned, and the complete absence of state compulsion which is the basic principle of Soviet Communism. Nor is the income distribution of the Jewish community conducive to Communist influence. There are no extremes of wealth and poverty, no vast disparities of social or economic privilege such as those upon which Communist propaganda habitually thrives. Apart from these considerations, it is a fact that a large number of Jewish settlers are actually refugees from Communism who have come to Palestine precisely because they are unwilling or unable to fit into the new social patterns of Eastern Europe. Witness the refusal of most Polish Jews, who during the war sought refuge in Russia, to stay either there or in Sovietized Poland, with the result that so many of them fled to the American Zone of Germany on their way to Palestine; witness also the recent flight from Rumania of thousands of Jews who were faced with the prospect of economic ruin and of a form of social organization to which they would be unwilling or unable to adapt themselves. Dependence on a system of democracy and free enterprise is a feature not only of Palestine Jewry but of the Jewish world as a whole, in whose name the Jewish State is to arise. While Jewish individuals may be as prone as members of any other nationality to accept the Communist thesis, the Jewish community as a group knows that it cannot survive in a totalitarian atmosphere. For example, the Jews of America are only free to maintain their way of life, their cultural and religious freedom, their liberty to organize themselves and to contribute to Jewish causes as a result of the democratic system prevailing in this

country. Under a totalitarian system, the Jewish people as a distinctive group would be, if not persecuted, at least totally submerged and deprived of all liberty and initiative. Conditions of history and of life seem therefore to dispel any fear that the new Jewish State in Palestine can have anything but the strongest possible affinities with the western democratic world.

CONCLUSION

6. The choice between initiative and inaction seems therefore to be determined by a balancing of prolonged and vital dangers against dubious and exaggerated apprehensions. This in itself should be sufficient to determine the issue. But it is even questionable whether a choice exists, since the support of the United States Government for measures required to implement the United Nations resolutions was solemnly pledged by its representatives at the United Nations. Any violation of that pledge would so undermine the prestige of the United States Government both at home and abroad as to reduce the chances of response to United States leadership in other fields of international affairs. It is paradoxical but true that even in the eyes of the Arabs, United States prestige would decline if a policy sponsored by the United States as a leading member of the United Nations were to be defeated by the threat or use of force on the part of the Arab world.

163

שיחת א.ל. איסטרמן — ה. מקניל (בלונדון, ב־30 בינואר 1948)

Meeting: A. L. Easterman — H. McNeil (London, 30 January 1948)

Z 6/17/21 דין־וחשבון: אצ"מ

Strictly Confidential

This conversation took place at M[cNeil]'s request that I should discuss with him further aspects of our last talk.[1]

M[cNeil] said he was so impressed with the seriousness of what I had told him on the previous occasion that he thought it right to inform C[reech Jones] and to consult him on how he could impress me with the sincerity of his statements and the intentions of his colleagues.

163

1. ראה מס' 142.

I told C[reech Jones], M[cNeil] said, Alex Easterman is my very good friend. I trust him implicitly. There are few men I would trust more. I have complete confidence in him and in his discretion. I told C[reech Jones] that we should give him the fullest information and that we should do the unprecedented thing of showing him our secret instructions to our representatives in the A[rab] countries. C[reech Jones] said he knew me (A.L.E.) and agreed with M[cNeil], but it was also agreed that another important colleague should be advised and consulted about showing the papers. This was done and agreed to. (Note by A.L.E.: I have reason to think this other colleague is B[evin].)

M[cNeil] added that, in showing me the documents, I would appreciate and understand that this was a most exceptional procedure and that papers of this character were *never* exhibited to anyone other than the most authoritative quarters. He was taking a great personal risk in disclosing them to me and therefore he relied on my utmost discretion. It would be a very grave matter if his action ever leaked out. I expressed my deep appreciation of the confidence placed in me and gave the fullest assurance that this confidence would be respected both by me and my friends.

M[cNeil] then handed me the papers, which I read. I asked permission to take some notes. M[cNeil] was reluctant, but finally agreed to my noting brief paraphrases. This I did and showed M[cNeil] what I had written down.

The documents contain definitive and detailed instructions to M[cNeil]'s representatives in the A[rab] countries to inform the government (1) That any act of armed intervention in P[alestine], either directly or indirectly, would be regarded "as tantamount to action against us" and would be treated accordingly. (2) The B[ritish] missions in the A[rab] states are given explicit instructions that they must refuse to take any part, directly or indirectly, in any preparations designed for or having the purpose of an act of armed intervention in P[alestine]. (3) The A[rab] countries are to be informed explicitly that the A[rab] Legion of T[rans-Jordan] is to be disbanded and withdrawn from P[alestine] before the end of the B[ritish] administration in P[alestine]. The Ruler and Government of T[rans-Jordan] is informed that in the event of any action or interference in P[alestine], either directly or indirectly, the existing agreements with him will be revised, his subsidy will be withdrawn and all B[ritish] officers in his service, advisory or otherwise, will be withdrawn.

Further. All existing arms contracts with the A[rab] countries will be fulfilled to the extent only that deliveries will be made and restricted to minimum necessities specifically required for defence and security. On the expiry of the existing contracts they will not be renewed.

There will be no departure from or diminution of the B[ritish] intention to withdraw completely from the country. Specific instructions have been issued that no war material of any kind is to be left behind in P[alestine] or handed or transferred to A[rab]s or to any others for the use, directly or indirectly, of aiding disturbance in the country. All material that cannot be removed must be destroyed.

I enquired about the visit of the emissary of T[rans-Jordan] to London and whether it was true that he had come to ascertain B[ritain]'s attitude in the event of an incursion and occupation of P[alestine].

M[cNeil] said: "I give you a most categorical assurance that no such proposal was put to us and that there has been no discussion of such a project. If there were, our attitude is plain and definite. We would not countenance, approve, far less support any such act or intention. A[bdullah] has been warned, as I told you, that any act on his part on such lines or of any interference with the position in P[alestine] would be met with our sternest disapproval and we would take the necessary steps to prevent it. The recent talks in London were not on the high political level at all. Neither I nor B[evin] took any part in the discussions which took place on the expert level. What was discussed was the revision of the existing agreement in order to bring it into line with that with Iraq. It was a purely technical matter and had to do with such things as air bases and similar matters relating to defence. There need not be the slightest concern about our attitude about T[rans-Jordan] in relation to P[alestine]. There was a suggestion once that we should revert to the Morrison Plan,[2] but they were told there was no question of that now."

I asked M[cNeil] if he would care to amplify what he has told me, at our last meeting, on the subject of "duplicity" and what he had said about "looking to the W[hite] H[ouse]."

M[cNeil] thought for a time and seemed about to explain when he said: "No, Alex, I think I had better not be more specific. It

2. ראה מס' 45, הערה 7.

is best that I should just tell you again that you and your friends should look there." He added somewhat vehemently: "It is certainly not us who can be accused of duplicity and it is grossly unjust to do so. And you can form some judgment, at least from what I have told you and from what you have seen. We have done what you now know we have done. Do you think it is just accidental that the Mufti has been kept down and has done no more harm?"

I asked M[cNeil] if he could say anything more and give me some guidance about rapprochement with the B[ritish], and if any suggestions to that effect would be considered within the framework of the U.N. decision or on any compromise on it.

M[cNeil] said: "I do not know what is meant about compromise. If it is anything relating to the Morrison Plan, that, as I have said, is not now in question. The U.N. decision is there. It is our policy that the U.N. decision can and will be implemented. We have decided to withdraw, but that does not affect the position in respect of the decision."

I asked if that meant that B[ritain] stood by the decision and that, after the withdrawal, B[ritain]'s attitude to it was that of a loyal member of the U.N. M[cNeil] replied that this was correct.

M[cNeil] went on to say, with much solemnity: "There will be much difficulty in the next few months, for us, as well as for you. We have to consider the whole situation between us and the A[rab]s. That is not an easy or a simple matter. There are many difficulties in our path, many serious difficulties. We shall have many strains to encounter in our relations with the A[rab]s in the next months. Whatever we say and do about them, I beg you and your friends not to misunderstand us or misinterpret us. The U.N. decision stands, for us, and we shall not do anything against it. One thing I want to emphasise and that I want you to be clear about — if there are any suggestions made that we are using or will use the A[rab]s to embarrass your position in P[alestine], take it from me that there is and will be no foundation for them. We shall do nothing to embarrass that position or to make any difficulties."

After a pause and with great deliberation, M[cNeil] continued: "I would like to tell you, Alex, and I say this sincerely: No doubt you will, in due course, apply for admission to the U.N. I hope it will be my privilege and I hope I will be given the opportunity of proposing your admission. Nothing will give me greater pleasure than to do that."

Toward the end of the talk, M[cNeil] said: "I am wondering whether the time has not come for us to make our attitude public. There is too much misunderstanding and misinterpretation as well as distortion of our position and what we are doing. The question is how can we do this without revealing what must necessarily be secret, for the present. We are being put in a false position, and most unjustly, but it is so difficult for us because matters of strategy are involved. I think the best way would be for a question to be asked in Parliament. This would give us the opportunity of publicly explaining what we are doing and what our attitude is."

But after a while M[cNeil] added: "I am not sure that would be the proper way, at this stage. A public statement would probably be twisted by the A[rab]s and (he added) by your people too. Both sides would claim we were aiding the other. We shall have to consider the matter further."

I mentioned the second pipe-line[3] and that we would be willing and ready to meet their wishes and to discuss the matter now.

M[cNeil] seemed greatly pleased by the suggestion and its implication which I explained. He said: "But I thought the second line was to be built by the Americans. And I seem to have heard some suggestion that they were going to take it round by the south of P[alestine]." M[cNeil] took me to a globe which we examined. He said he could not see how that could be done. He added: "I really don't know enough about this matter. I will look into it, but if you can give me something more explicit, I would be glad to consider it. The oil question is, of course, vital to us, and we will not permit anything which will interfere with our necessities. That applies to any party in the area."

164

א. אפשטיין אל הסוכנות היהודית, ירושלים

E. Epstein to the Jewish Agency, Jerusalem

מברק מוצפן —/144
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1702

Washington, 1 February 1948

Reliably informed American Consul instructed curtail service if present situation continues, also advise American citizens to leave if

3. השווה מס' 176, עמ' 304.

he finds it necessary. 2) Abdullah told Consul intends place Transjordan troops Negev, Galilee, after British departure. Wishes additional strip 10 kilometres wide Ishdud–Jaffa be given to Arabs to facilitate Transjordan access sea. While against Jewish State, agrees federation led by him with Jewish area less than present UNO decision. 3) British military mission Saudi Arabia: 15 officers, 67 other instruct[ors?], [—] cadets, 400 others.

Epstein

165

נ. גולדמן אל פ.א. ספאק (בריסל)

N. Goldmann to P. H. Spaak (Brussels)

העתק : אצ"מ Z 6/3/13

[New York], le 2 février 1948

Monsieur le Président,

A mon retour à New York je me suis mis en rapport avec M. van Langenhove[1] qui a bien voulu m'accorder son accueil et son aimable compréhension.

Il paraît presque certain maintenant que la question palestinienne sera discutée au Conseil de Sécurité d'ici une quinzaine. Le motif de la discussion sera la tentative des Etats Arabes de s'aligner au Haut Comité Arabe de Palestine pour "user de la force afin de changer la solution envisagée par la Résolution de l'Assemblée."

Selon les termes mêmes de la Résolution, toute tentative de ce genre doit être considérée comme une "menace à la paix, une infraction de la paix ou un acte d'agression."

Cette agression est un effet d'un genre presque unique en ce que ses instigateurs ne cherchent même pas à la camoufler.

La Ligue Arabe a annoncé son intention de prendre des mesures militaires pour faire échouer le plan de partage et établir un état Arabe unitaire. Il y donc une volonté définie de passer outre à l'ordre que l'Assemblée a recommandé, pour imposer un ordre que l'Assemblée a rejeté, et de faire ces deux coups par la force et des méthodes que la Charte condamne. Tout ceci est accompagné par une propagande de guerre, méthode qu'en octobre dernier l'Assemblée, à l'unanimité, a strictement défendu d'utiliser.[2] Il s'agit donc de la

165

1. ואן לאנגנהווה, הנציג הקבוע של בלגיה באו"ם. נשיא מועצת־הביטחון בינואר 1948.
2. ב־8.11.1947 קיבלה העצרת הכללית החלטה בגנות תעמולה העלולה לסכן את השלום או לעודד מעשי תוקפנות.

protection d'une décision internationale contre des pressions violentes qui visent à la renverser.

Il est évident que les Juifs défendront le droit que leur a reconnu la récente décision internationale — et ils le feront à n'importe quel prix. Mais ai-je besoin, Monsieur le Président, de souligner pour vous que c'est la Charte et les Nations Unies qui sont dangereusement menacées par cette attaque? Si on laisse un défi aussi probant de l'autorité internationale prendre libre cours, le prestige des Nations Unies et son pouvoir de régler tout conflit seraient minés d'une façon fatale.

Nous avons foi que, si la réaction du Couseil de Sécurité est assez emphatique, elle sera capable de limiter le conflit en espace et en durée.

Nous espérons avec ferveur que la Belgique fera entendre sa voix, non pas dans l'intérêt juif mais dans l'intérêt de l'autorité internationale, qui exige que ses décisions, une fois atteintes après le dur labeur de négociations, d'enquêtes et de médiations, soient mises en oeuvre.

Pour être plus spécifique, la Commission des Cinq Puissances[3] se tournera probablement vers le Conseil de Sécurité pour une aide dans le domaine de la défense militaire. Cette demande entraînera la question d'une force internationale en même temps que des mesures permettant l'établissement légal et adéquat d'une milice juive pour sauvegarder l'ordre au dedans de frontières décidées.

Consciente de ce que la réalisation de ces nécessités peut sauver les Nations Unies d'un échec et d'un écroulement, la Palestine et le Moyen-Orient d'un conflit interminable, et rehausser l'autorité des jugements internationaux dans l'esprit des hommes, la Belgique, je n'en saurais douter, prendra une attitude pareille à ses traditions et ses idéaux.

Croyez, je vous prie, Monsieur le Président, à ma considération profondément respecteuse.

3. ועדת או"ם לארץ־ישראל.

166

מ. פישר אל א. אבן (ניו יורק)

M. Fischer to A. Eban (New York)

מקור: 93.03/128/10

Paris, 2 February 1948

My dear Eban,

I hope you have seen my letter dated 27th January addressed to N. Goldmann.[1]

You will have noticed that the Political Department in Jerusalem has decided that owing to the departure from Paris of Dr. Sneh and Mr. Klinow "our activities in Paris have to be reduced to the utmost."

It came as a rather amusing coincidence that I was called last Friday to the Quai d'Orsay to be officially informed that the establishment of a French Consulate in Tel Aviv had been decided and was intended as a gesture of goodwill towards the future Jewish State. An official of the Foreign Office, Mr. Baudoin, is due to leave shortly for Palestine in order to make technical arrangements.[2] I hope that Mr. Baudoin will be received properly in Palestine by our people.

At the same occasion I have been informed that protests to the French Consul in Jerusalem against the sale of arms to Arabs in France were being investigated. It was hinted to me that American surplus stores of war material in Europe were being sold to Arabs.

M. Parodi has not yet been given instructions regarding the Security Council. Mr. Bonneau quite agrees that my point of view, namely that the present conflict is not a conflict between Jews and Arabs but a conflict between UNO and opposing forces, could be held up by the French representatives in the Security Council without causing any harm to French interests.

The events in Iraq after the signature in London of the new Anglo-Irakian treaty[3] are considered in Quai d'Orsay circles as a very serious setback to British policy in the Middle East. But it is believed that a new plan will eventually emerge in which Abdulillah[4] will have a leading part and consisting of a "Greater Syria" combination between Iraq and Syria, in which Abdullah will have no part.

166

1. ראה מס' 148.
2. פישר הודיע למחרת היום, כי בודואן עומד להגיע ללוד ב־8 בפברואר. (פישר אל שרתוק, 3.2.1948, 93.01/2180/12).
3. ראה מס' 162, הערה 2.
4. עבד־אל־אילאה, עוצר עירק.

It is generally believed here that Abdulillah is a faithful British instrument, and that his attitude in the treaty conflict will serve to strengthen his position in a country where anti-British feelings are very strong.

I am having a meeting on Tuesday next with Mrs. Bidault.[5] I am keeping a maximum pressure on the Security Council matter because I have some fears that the ultimate decision of the Foreign Minister might be influenced by the fact that there will be an interpellation in the French Assembly by North African members on the question of Palestine, in the second half of February. The worst thing for us would be a ministerial crisis which would give a free hand to the services of the Quai d'Orsay, although I have the impression that for the present even our formal opponents are in better dispositions towards us. I do not think Mr. Chauvel would have agreed to the establishment of a French Consulate in Tel Aviv if he would have thought that the Jewish State will not ultimately arise.

I must again repeat that I am much handicapped by the fact that I am not receiving any quick information neither in respect of Palestine nor in respect of Lake Success. For example, Sir A. Cadogan's announcement of the day before yesterday regarding the restrictions imposed to the Implementation Commission[6] has not even been published by the *New York Herald Tribune*'s continental edition. I would not have known about Sir A. Cadogan's announcement if I had not been told, by chance, by a Frenchman who had heard it, by chance, on the radio. I asked Jerusalem to be permitted to pay 10,000 frs. monthly (LP. 12.—) to the Jewish Telegraphic Agency for their bulletins. It has been refused. Meanwhile quite a

5. על השיחה עם סוזאן בידו ראה מברק מאת פישר אל שרתוק, מיום 3.2.1948 (93.01/2180/12). פישר דיווח כי גב' בידו מסכימה לגמרי עם נקודת־הראות היהודית. היא אמרה שבעלה (שר־החוץ) סבור כי עקרונית יש לבצע כל החלטה של או"ם, גם אם אינה כלילת־השלימות או אף מוטעה. ראה גם פישר אל בלום, 3.2.1948,93.02/183/7.

6. קאדוגן מסר ב־30 בינואר תשובות של ממשלת בריטניה לשאלות שהיפנתה אליה ועדת או"ם לארץ־ישראל. בתשובות אלה נאמר, בין היתר: א) הממשלה הבריטית סבורה שהסעיף בהחלטת העצרת הכללית מיום 29 בנובמבר, הדן בהעברה הדרגתית של סמכויות השלטון בארץ־ישראל לידי הוועדה, תקף לתקופה שלאחר תום המנדט. ב) לאחר תום המנדט תוכל הוועדה לקבל לידיה סמכויות שלטון מלאות בארץ־ישראל, בכפיפות לסמכות העליונה של המפקד הצבאי באיזור שיהיה נתון תחת מימשל צבאי בריטי. ג) הממשלה לא תוכל להעמיד פקידים בריטיים לרשות הוועדה בתקופת המעבר, וזאת לאור מדיניותה המוצהרת — שהיא לא תיקח חלק במנגנון הביצוע. ד) הממשלה לא תראה בעין יפה את בואה של הוועדה לארץ־ישראל במועד מוקדם יותר משבועיים לפני תום המנדט, ולא תוכל לשאת באחריות לבטחון חבריה אם יבואו לפני כן. ה) הממשלה לא תוכל לסייע לוועדה בסימון גבולות, אך היא מוכנה להעמיד לרשותה את כל המידע הדרוש לביצוע משימה זו במועד מאוחר יותר. (ראה .(PC Rep. 12.3.1948

number of important French political personalities are expecting from me, twice a week, an up-to-date diary of political events.[7]

Yours sincerely,

[. . . .][8] M. Fischer

167

א. הייט אל מ. שרתוק (ניו יורק)
U. Heydt to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 39/29
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

London, 2 February 1948

Following for Shertok. Learn from British source Trygve Lie discussed with Foreign Office possibility convene another Palestine session General Assembly. British attitude said to be doubtful usefulness.

Heydt

168

תזכיר מאת ב. אקצין [1]
Memorandum by B. Akzin

תזכיר: 93.03/70/9

2 February 1948

At Dr. Goldstein's request I made an appointment to meet Colonel Klein, the National Commander of the Jewish War Veterans. We had lunch on Sunday, February 1st. There were present Mr. Bloch, their Washington representative and Mr. [Kra]ditor, a past National Commander and head of their committee on Zionism.

The following were the most important points dealt with in our conversation:

1. I told Klein about our desire to have the consistency of American support for the Jewish State with general American foreign policy intelligently argued out with Secretary Marshall. I told him about our feelings that Messrs. [Bernard] Baruch and Stimson[2] would be best able to do so, and asked his advice in this connection.

7. ראה, למשל, לוח־אירועים מס' 5, מצורף למכתב פישר אל בלום, 3.2.1948 (93.02/183/7).
8. פיסקה אחת, שנוספה מתחת לחתימה, לא הודפסה כאן.

168

1. העתק מהתזכיר נשלח אל מ. שרתוק וא. לוריא.
2. ה. ל. סטימסון, לשעבר מזכיר־המדינה (1929—1933) ושר־המלחמה (1940—1945) של ארצות־הברית.

Klein agreed that Stimson would indeed be the best spokesman we could have with Marshall. He, Klein, was going to see Stimson these days and would bring up the general subject of Palestine. But the two men whom Stimson held in great respect and whose opinion would count much with him were Herbert Hoover[3] and former Under Secretary of War Patterson.[4] We agreed that I would ask Klein to telephone Patterson to arrange the meeting between him and Dr. Silver or any other spokesman whom we may choose. As regards Hoover, I told him that either Dr. Silver or Ben-Horin[5] could see him. Incidentally, Klein told me that Hoover is now in Florida.

Klein showed me a letter from Marshall inviting him to drop in whenever he is in Washington. Klein said that he would be in Washington this week and would try to have a talk with Marshall along these lines. From the way Klein discussed the subject yesterday, I had the impression that he would do a good job.

2. I told Klein about the need to enlighten General Bradley[6] before he assumed his new position, so as to immunise him against hostile influences in the Defense Department. Klein saw the importance of it and introduced me over the telephone to Colonel Harry Henschel who served on Bradley's staff during the war and is very friendly with the General. I am meeting Henschel today.[7]

Speaking over the telephone, Henschel agreed to have a talk with Bradley. In addition, he asked whether it would not be advisable to have Dr. Silver and Mr. Shertok meet with Bradley. I said this would be excellent indeed, provided Henschel did not think, from his knowledge of Bradley, that Bradley would be irritated by an attempt of non-military people to influence his judgment. Henschel thought that Shertok would probably do a very good job. His reason for thinking so was that when he recently introduced Shertok to General Harmon,[8] the U.S. military representative at the U.N., the General was so greatly impressed that he suggested a second meeting

3. ה. הובר, לשעבר (1929—1933) נשיא ארצות־הברית.
4. ר. פ. פאטרסון, סגן שר־המלחמה של ארצות־הברית בשנים 1940—1945, ושר־המלחמה בשנים 1945—1947.
5. א. בן־חורין, יועץ לענייני המזרח התיכון ליד מועצת החירום הציונית האמריקאית.
6. או. בראדלי עמד להחליף את אייזנהאואר בתפקיד רמטכ״ל צבא ארצות־הברית.
7. ראה מס׳ 170.
8. למעשה היה גנרל הארמון נציג חיל האוויר של ארצות־הברית בוועדה הצבאית (Military Staff Committee) של האו״ם. נציג הצבא היה גנרל רידג׳ווי, ונציג הצי — אדמירל היואיט (Hewitt).

at which Shertok would also meet with the Naval and Air representatives of the United States to the U.N.

3. Apropos Shertok, Colonel Klein seemed somewhat peeved that Shertok never telephoned him and never suggested a meeting between them.

4. In addition to our attempts to reach Bradley, Henschel strongly advised us to explain our point of view to the heads of the Air Force. He offered his services to introduce our spokesman to General Spaatz,[9] and also talk to him personally.

As far as the Navy is concerned, both Henschel and Klein thought that our prospects there are fairly hopeless as long as Admiral Leahy[10] runs both the Navy and the President.

5. We had a full discussion of the problems of an international force and Jewish volunteers from America. Klein said that months ago he had come to the conclusion that under no circumstances will the United States agree to the sending of either American or Russian troops to Palestine and that therefore an international force is almost out of the question. Because of this, he suggested to Senator Brewster to make that speech in the Senate regarding the need for volunteer forces which many Zionist spokesmen had subsequently resented. Klein thought that sooner or later the recruitment of Jewish volunteers in America, who would go to Palestine as private individuals and not as part of the American Army, would be agreed to by the Government as being the least inconvenient form of intervention. He thought that we should energetically press the Government for a benevolent attitude toward such recruiting. He knew that the State Department had refused permission to the General who he had recommended to the Agency to go to Palestine. He thought that the Agency should now ask the Government for permission to appoint two Jewish officers as military advisers to the Agency, it being understood that for the time being they would remain in this country. He thought that he himself and Colonel Krulevitz of the Marines should be proposed.

He repeated that the Jewish War Veterans were the first to come out in favor of the recruiting of Jewish volunteers in this country. The minute we are ready for it, they would be glad to go ahead, provided that we give them organizational and financial support.

9. ק. ספאץ, ראש המטה של חיל האוויר של ארצות־הברית.
10. ו. ד. ליהי, ראש־מטה למפקד העליון של הכוחות המזוינים (נשיא ארצות־הברית).

6. Klein informed me of his recent contact with Taft and of his concern lest Vandenberg and others would draw the Republicans away from us. According to him, Stassen is being supported by the pro-British Wall Street crowd,[11] and therefore, despite his recent talk in New England, there is nothing we can expect from him. Klein said that Taft mentioned to him his meeting with Fanny Holtzman. Taft had told Miss Holtzman that he would be glad to see Dr. Neumann[12] and was sorry that Dr. Neumann did not call on him.

7. Klein and the other representatives of the War Veterans said that much of their work was now dedicated to Palestine and asked that we should give them financial support in some form. They also said that just as they are urging their members to join the Zionist organizations, we ought to urge the veterans among our members to join them. [.....][13]

169

ל. גלבר אל מ. שרתוק ונ. גולדמן (ניו יורק)
L. Gelber to M. Shertok and N. Goldmann (New York)

העתק: אצ"מ Z 6/4/5

Strictly confidential *[New York], 3 February 1948*

AMERICAN OPINION AND AMERICAN POLICY:
CONVERSATIONS WITH CLARK EICHELBERGER AND
GEORGE FIELDING ELIOT[1]

Today at lunch Mr. Clark Eichelberger, Director of the American Association for the United Nations, told me that he was devoting most of his time to mobilizing public opinion, which he hoped might in turn influence the American Government on the Palestine situation. I thanked him for the admirable Resolution of his Board last week calling on the Security Council to implement the Assembly recommendations by means of an international force and demanding the lifting of the American arms embargo.[2] Earlier in January, I had

.11 על סטאסן דובר באותם הימים כמי שעשוי להיות מועמד הרפובליקאים בבחירות לנשיאות.
.12 ע. ניומן, נשיא ההסתדרות הציונית בארצות־הברית וחבר הנהלת הסוכנות היהודית.
.13 החלק האחרון של התעודה, העוסק בענייני כספים וארגון של ארגון ותיקי־המלחמה, לא הודפס כאן.

169

.1 ג׳. פ. אליוט, עיתונאי ופרשן מדיני וצבאי בארצות־הברית.
.2 ראה הנוסח בהודעה מיום 29.1.1948 (93.03/127/7). גלבר דיבר בוועידה של האגודה

myself addressed on these issues a large all-day conference of the American Association for the United Nations. Mr. Eichelberger now informs me that the Association's resolution, revised in the shape of a letter, was to be circulated to 100,000 leading American citizens. He was gratified to be able to tell me that it would be signed by Mrs. Eleanor Roosevelt, Mr. Sumner Welles and Mr. Herbert Lehman; the choice of a fourth name was a matter we discussed and he may show me a preliminary draft of the letter in a few days.

Mr. Eichelberger attaches importance to the views, expressed in print or in private, of Major George Fielding Eliot. He said that Major Eliot enjoys the confidence of Secretary of State Marshall — thus confirming something reported in a memorandum of mine during the summer of 1947.[3] Major Eliot is regarded in some quarters, Mr. Eichelberger said, as a State Department mouthpiece. Significance was therefore attached by Mr. Eichelberger to the continuing pro-Zionist tone of Major Eliot's utterances and articles — the most recent one having been on Friday, January 30.[4]

Yesterday I myself discussed with Major Eliot some of the interesting details of his particular proposal for an international force. During the course of our conversation he informed me that contrary to the kind of reports that were being published, the State Department attitude has not crystallized. I had warned Major Eliot that the middle and small powers certainly would not bear the brunt if the Great Powers were not acting wholeheartedly in every other respect, political, diplomatic, financial, along the lines of the Assembly's recommendations. He is conscious of the responsibility of the United States in all aspects of the problem; his mood is far from optimistic. But he made a point of saying to me that Mr. Marshall is a good man — meaning, I gathered, that we should not take for granted that our cause could still not be presented to him fairly and responsibly without some effect.[5]

Perhaps I had better revert for one moment to my talk with Mr. Eichelberger. I explained to him that the American Association

האמריקאית למען האומות־המאוחדות, ב־10 בינואר. ראה גם אייכלברגר אל גלבר, 13.1.1948 ; גלבר אל שרתוק, 30.1.1948 (שם).

3. ראה גלבר אל חברי האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית, 2.6.1947, 25.6.1947 (93.03/93/6).

4. מאמר ב"ניו יורק פוסט" על בעיית הכוח הבינלאומי.

5. ראה גם גלבר אל וייצמן, 3.2.1948 (אצ"מ Z 6/4/5). גלבר ציין כי בגלל המתיחות ביחסים שבין אליוט וסילבר הפסיק לדווח על שיחותיו התכופות עם אליוט.

for the United Nations, as an American body, should more properly be in touch with the American Zionist Emergency Council; that crossed wires were always bad. But Mr. Eichelberger is an old friend; he is not seeking official contacts; much of his sphere of interest is international rather than national in character. I did, however, feel it my duty to raise the point. When and if concrete measures of cooperation are required, I will suggest the appropriate quarters where this may be obtained.

170

תזכיר מאת ב. אקצין [1]
Memorandum by B. Akzin

תזכיר : 93.03/70/9

3 February 1948

Pursuant to the appointment made over the telephone with the help of Colonel Klein, I had a lengthy meeting yesterday with Colonel Harry D. Henschel.[2] Colonel Henschel, a vice-president of Bulova Watch Co., has served on the staff of Montgomery and Bradley and is quite friendly with Bradley and his entire entourage. He says he is not a Zionist and he seems indeed to have some of the ways of thinking typical of an American Jewish Committee man. Nevertheless, he is very willing to do all he can to help us explain the true position in high military circles.

He said the luncheon at which he wanted Shertok to be present took place yesterday. In addition to himself, there were present Generals Ridgeway and Harmon, the military and air representatives of the U.S. to the United Nations, Admiral Hewitt, the American naval representative at the U.N., General Giles, and General Doolittle. The latter is no longer an active officer, and is working now with the Shell Oil Company. When the question of Palestine came up, Doolittle said that 80,000 barrels daily get lost to the world because the oil company does not dare to get it into Haifa for fear that Arab–Jewish trouble might interfere. Colonel Henschel did not know enough about the subject to find out whether Doolittle meant that much oil is not being pumped, refined, or what.

170

1. העתק התזכיר נשלח אל מ. שרתוק וא. לוריא.
2. ראה גם מס' 168.

Those present were sorry that Shertok couldn't attend, but agreed to meet him later. Henschel wants Shertok to meet particularly with Harmon, Ridgeway and Hewitt because of their double connection with the U.S. and the U.N. He said at first that he would have liked Doolittle to be present, but I explained to him that it would be better not to afford Doolittle such an opportunity, but rather to arrange for Shertok to meet with Doolittle separately.

We agreed that as soon as I have ready our memorandum explaining the partition plan in terms of American interests,[3] Henschel will telephone for an appointment with General Bradley. While in Washington, Henschel will also arrange to meet with his friend, General O'Donnell of the Air Force, an Irish-American who is rather friendly disposed to us. (Incidentally, he once introduced to O'Donnell a representative of the Haganah by the name of Elam.)

General Spaatz, now commanding the Air Force, is due to retire very soon. Henschel will be glad to talk with him after he receives our material and/or to introduce our spokesman to the General. But he regards it as far more important to establish friendly contact with General McNarney, the former theatre commander in Europe, who is the most likely candidate to succeed Spaatz. Even if he does not obtain that post, McNarney is one of the most influential generals in the American Air Force.

I explained to Henschel that while in Europe, McNarney was very friendly, but mainly because the Jewish D.P.'s were a headache, to get rid of which he was impelled to favor their speedy immigration to Palestine. Now it will be necessary to prove to him that a pro-Zionist attitude would fit in with American interests from the global and mid-eastern points of view as well.

Henschel is to contact McNarney (who is now stationed in Dayton, Ohio) in a few days regarding the latter's proposed speech.[4] If the General agrees that somebody should come out to Dayton for a personal conference, Henschel is willing to recommend that one of our people go there to help prepare that speech. This would give us a good opportunity for an overall discussion with the General. If this is not

3. ראה התזכיר "Palestine partition and United States security", מאקצין אל לוריא, 5.2.1948 (93.03/70/9). בתזכיר מושם דגש על הפרכת הטענה, שהאינטרס האמריקאי בנפט של המזרח התיכון מחייב התנגדות לביצוע תכנית החלוקה. במכתב־הלוואי מוסבר, שהתזכיר יופץ מטעם מועצת החירום הציונית בין אנשים המקורבים למימשל.

4. מקנארניי עמד לנאום בכנס של ותיקי־מלחמה יהודים בניו יורק.

feasible, General McNarney's presence in New York should be made use of to acquaint him with the situation. Wouldn't Judge Rifkind be the best man for such a talk?

Subsequent to Henschel's meeting with Bradley, he plans to ask the General to receive Shertok.

Benjamin Akzin

171

א. אפשטיין אל ד. בן־גוריון
E. Epstein to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן —/146
נוסח יוצא: תיקי א. אילת
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1702

Washington, 4 February 1948

Forrestal in conversation Baruch and Roosevelt expressed War Department's opposition to U.N. force fear Russian penetration Palestine. Stressed War Department desire keep some British troops Palestine after August 1st, not for internal security but against possible Russian plots. Opposes partition, considering it recommendation only, therefore not binding British or U.S. Government. Strongly impressed British propaganda Communist infiltration, said his information confirms same.[1] Said main theatre future war Middle East, where U.S. has vital oil and strategic interests which require peace with Arabs. He indicated possibility Arab acquiescence if only Tel Aviv area remains Jewish, having international status similar Vatican State. /Please acknowledge receipt./

E. Epstein

171

1. ראה גם שרגאי (לונדון) אל הסוכנות היהודית בירושלים, 3.2.1948 (אצ"מ S 25/1702). שרגאי ציטט ידיעה שהתפרסמה ב"דיילי אכספרס", שלפיה הודיעו הבריטים למחלקת־המדינה ולראשי המטות המשולבים, כי בין מעפילי ה"פאנים" יש מאות קומוניסטים מיליטאנטיים וכי אלף מביניהם דוברים רוסית. ס. ולס כתב אל אפשטיין על נושא זה ב־4 בפברואר והציע שהסוכנות היהודית תיזום מסע הסברה להכחשת שמועות אלו, שכן "ההיסטריה השוטפת את המדינה משתקפת במחשבתם של אישי־מפתח בזרוע האכסקוטיבית ובזרוע המחוקקת של הממשלה." (93.03/126/7). ב־6 בפברואר ביקש שרתוק לשלוח לו בדחיפות מידע מפורט על מעפילי ה"פאנים" — רקע כלכלי וסוצ־יאלי, מניעי העלייה, חלוקה לקבוצות־גיל, השתייכות מפלגתית, הדרך שבה נבחרו לעלייה, וכן הסבר לחברותם בארגונים מארכסיסטיים ולשירותם בצבא האדום (שרתוק אל סחרוב, 6.2.1948, 93.01/2180/23; ראה גם שרתוק אל סחרוב, 9.2.1948, שם). ראה גם מס' 172, 176, עמ' 304—305.

172

א. אפשטיין אל ג׳. מארשאל (ואשינגטון)
E. Epstein to G. Marshall (Washington)

העתק : 93.03/126/7

[Washington], 4 February 1948

My dear Mr. Secretary,

The attention of the Executive of the Jewish Agency for Palestine has been drawn to reports in the press according to which a spokesman of the State Department is stated to have informed newsmen yesterday that the United States Government has unofficially received from the British Government information concerning the alleged infiltration of Communist agents among the passengers on the immigrant ship[s] *Pan Crescent* and *Pan York*, which carried visaless refugees for Palestine.[1]

The Executive of the Jewish Agency is deeply concerned with reports of this character which are at present being disseminated through various channels and which, to our knowledge, are entirely false. In these circumstances my Executive would be grateful if they could be informed of the nature of the information stated to have been received from the British Government, with a view to enabling the Jewish Agency to comment on and, as far as may be, verify the information reportedly transmitted to the Department of State.[2]

Sincerely yours,

Eliahu Epstein
Director
[Washington Office of the Jewish Agency for Palestine]

172

1. ראה גם מס׳ 171 והערה 1 שם.
2. מ. מקדרמוט, עוזר מזכיר־המדינה ליחסי עיתונות, ענה על המכתב הזה ב־18 בפברואר (אצ"מ S 25/8944). מקדרמוט כתב שמחלקת־המדינה קיבלה רק "ידיעות מקדמיות" מן הממשלה הבריטית בנושא זה, בין היתר — שאלף ממעפילי ה"פאנים" דוברים רוסית. מקדרמוט הציע להפנות כל בקשה למידע נוסף ישירות אל הממשלה הבריטית.

173

התייעצות בין אנשי הסוכנות היהודית ויועצים
(בוואשינגטון, ב־3 בפברואר 1948) [1]

Consultation of Jewish Agency staff and advisers
(Washington, 3 February 1948)

זכרון־דברים : 93.03/127/1

4 February 1948

A meeting was held on Tuesday evening, February 3rd, to discuss the present political outlook with respect to Palestine, particularly in respect to United States Government attitudes, and what should be done about those attitudes. The meeting was held at the home of Mr. David Ginsburg and lasted approximately three hours. Present were Mr. Moshe Shertok, Mr. Ben Cohen,[2] Mr. Robert Nathan, Mr. David Ginsburg, Mr. Richard Gilbert,[3] Mr. Harold Leventhal,[4] Mr. M. Yuval, Mr. Eliahu Epstein and Mr. Oscar Gass.

The meeting began with an assembly of information on the positions recently taken by senior United States Government officers with respect to the basic political settlement in Palestine and its implementation. Reports were made particularly by Mr. David Ginsburg, Mr. Moshe Shertok and Mr. Oscar Gass.

The subsequent discussion of steps to be taken revealed a difference of emphasis with respect to the relative importance of

1. Rational argument, directed to responsible United States Government officers and designed to convince those officers of
   a) The justice of the United Nations decision.
   b) Its coincidence with long term United States national interests.
   c) The necessity for immediate affirmative leadership by the United States Government, particularly with respect to the problems of security and armament.

and

2. Political pressure directed towards convincing responsible figures in both political parties that it would be most unwise, from a strictly

173

1. לתזכיר מצורף מכתב־לוואי מגאס אל שרתוק, מיום 5.2.1948. גאס דיווח כי ״אנו כבר פעילים למדי בעניין זה, במיוחד בתחום העיתונות, בעלי־טורים וכו׳.״
2. ב. כהן, לשעבר יועץ למחלקת־המדינה (1945—1947). בשנים 1919—1921 שימש כיועץ לצד הציוני במשא־ומתן על ניסוח המנדט הארצישראלי.
3. ר. גילברט, כלכלן. כיהן בתפקידים שונים במימשל האמריקאי.
4. ה. לוונטאל, עורך־דין. שותף במשרד עורכי־הדין של גינסבורג, לוונטאל ובראון. שימש בתפקידים רשמיים שונים בארצות־הברית.

electioneering point of view, to jettison the United Nations decision and to accept a new position on Palestine less considerate of Jewish needs and desires.

No effort will be made in this memorandum to detail the personal participation in this difference of emphasis. It was unanimously agreed that the two approaches had to be utilized and indeed that the second would lose its weight and force unless it were firmly grounded in the first.

It was specifically agreed that the following steps directed towards high administration officers ought to be taken:

1. General Donovan should be encouraged to discuss the Palestine question with Secretary Marshall and with those persons in the Department of Defense with whom his judgment has most weight.

2. Mrs. Roosevelt should be asked to call on President Truman and Secretary Marshall personally and indicate to them her views on this question.

3. Mr. Ralph Davies[5] should be asked to discuss the Palestine question with Secretary Krug[6] and perhaps others.

4. Mr. Isaiah Berlin should be requested to come to the United States, if only for a short time, to discuss the Palestine question with people in the State Department and elsewhere. (It was more or less understood that this had already been done.)

5. General Hilldring should be asked to discuss the Palestine question with Secretary Marshall as soon as possible.

6. A letter should be prepared for transmission to President Truman emphasizing the essential immorality of an abandonment of United States commitments on the Palestine question at this time and also emphasizing the disastrous consequences of such abandonment on the status and further prospects of the United Nations. This letter should be designed for signature by such people as Davies, Baruch, Lehman, Dulles, Stimson, Donovan, Welles, etc. (Mr. Ginsburg undertook to draft this letter on the basis of the material furnished by Mr. Eban.)[7]

5. ר. ק. דייוויס, נשיא American Independent Oil Company. לשעבר מנהל בפועל של האגף לענייני נפט וגז במשרד־הפנים של ארצות־הברית.

6. י. א. קרוג, שר־הפנים של ארצות־הברית.

7. ראה טיוטה של מכתב אל הנשיא טרומן, שחיבר א. אבן, והודעה בעניין זה מאפשטיין אל לוריא מיום 2.2.1948 (93.03/126/7). המכתב מנמק את האינטרס האמריקאי בביצוע החלטת החלוקה וקורא לתמיכה פעילה בה. ראה גם מכתב של 27 מנהיגים יהודיים, מטעם הוועידה היהודית האמריקאית, אל הנשיא טרומן, מיום 5.2.1948 (אצ"מ Z 6/3/13).

7. Mr. John Foster Dulles should be asked to discuss the Palestine question with Secretary Marshall as soon as possible.

8. Appointments for Dr. Weizmann with the President and Secretary Marshall should be sought as soon as possible. (Mr. Epstein was authorised to take immediate steps.)

It was further agreed that the following steps directed toward responsible political officers and candidates should be taken as soon as possible.

1. Governor Dewey[8] should be asked to issue a statement in full support of the policy of the United Nations and asking for United States leadership in implementing that policy.

2. A similar statement should be sought from Senator Taft.

3. An effort should be made to clarify Senator Vandenberg's understanding of the nature of a true bi-partisan policy of this question and what is involved for a real defense of United States interests. (Mr. Ben Cohen agreed to assist in the process if he were called in.)

4. An effort should be made to find a suitable platform for Senator Barkley[9] from which the Senator could indicate his full support of the policy of the United Nations and his belief that the United States must take responsible leadership in the matter. (Paul Porter was indicated as a useful informational channel.)

5. Efforts should be continued to accelerate finding a suitable platform for Mr. Sumner Welles to explain his views on the Palestine question in the most impressive public manner possible. (Mr. Epstein is already active in this matter.)

6. It was suggested that a variety of persons should discuss the Palestine question with Secretary Harriman.[10] Persons mentioned included Paul Douglas,[11] [Adlai] Stevenson, "somebody in A.D.A.",[12] and Mr. Flynn.[13]

7. Further effort should be made to give Senator McGrath[14] a full grounding in the Palestine question. (Mr. Ginsburg volunteered.)

8. Alger Hiss[15] and Harding Bancroft[16] were also mentioned.

8. ת. דיואי, מושל מדינת ניו יורק. היה מועמד המפלגה הרפובליקאית לנשיאות ב־1944 ושוב ב־1948.

9. א. ו. בארקליי, מנהיג המיעוט (הדמוקרטי) בסנאט.

10. ו. א. הארימן, שר־המסחר של ארצות־הברית.

11. פ. דוגלאס, פרופסור לכלכלה באוניברסיטת שיקאגו, חבר המפלגה הדמוקרטית.

12. Americans for Democratic Action.

13. א. ג׳. פלין, מראשי המפלגה הדמוקרטית בניו יורק.

14. ג׳. ה. מקגראת, יושב־ראש הוועד הארצי של המפלגה הדמוקרטית.

15. א. היס, נשיא קרן קארנגי למען שלום בינלאומי. בשנים 1945—1947 היה מנהל המשרד לעניינים מדיניים מיוחדים במחלקת־המדינה.

16. ה. פ. באנקרופט, משנה למנהל האגף לענייני ביטחון בינלאומי במשרד לענייני או״ם של מחלקת־המדינה.

It was agreed that the Washington group should maximize its efforts to secure an adequate presentation of the Palestine issue in its basic aspects by all the instruments of the press, columnists, radio, etc. The Washington group agreed to meet further, regularly, to (a) clarify its position on exactly what points should be put to the fore and (b) collaborate in getting the most effective presentation possible.

174

שיחת פרדה קרצ'ווי — ג. סוליבן [1] (ב־4 בפברואר 1948) [2]

Meeting: Freda Kirchwey — G. Sullivan (4 February 1948)

דין־וחשבון : 93.03/129/10

Strictly Confidential

He said, first, that the President is working on a plan. He can't tell us anything about what it consists of, and he can't tell us when it will be issued. The whole thing is indefinite because of the terrific pressure against it, and against taking any action, which is being brought to bear on the President.

He said, "the opposition is stronger than you know." The picture could hardly be any darker — that all the top people in both the Defense and State Departments are completely opposed, and that includes the very top.

Then he said that Forrestal is pleading for retreat from the position we took in the U.N. He believes we should "eat crow" on the resolution of the 29th. He said that any action taken which involves sending force in there, will inevitably mean drawing in American force eventually; that if American troops should be sent under any pretext as part of a U.N. force, or under any circumstances, it would mean that the biggest wave of anti-Semitism would hit the country that has ever been imagined. For that reason, these people in the State and Defense Departments are opposing lifting the embargo, supporting an international police force, or taking any action in opposition to the British position. (He doesn't know exactly what the British are angling for — whether for the Bevin plan or the Abdullah plan.)[3]

174

1. ג. סוליבן, סגן יושב־ראש הוועד הארצי של המפלגה הדמוקרטית בארצות־הברית.
2. לתזכיר מצורף מכתב־לוואי אל שרתוק מאת לילי שולץ, מנהלת ה־ Nation Associates.
3. השווה במברק שמעוני אל אפשטיין מיום 11.2.1948 (93.03/2267/26) :

He says that these people brush off the Security Council. They say it has no capacity or power to enforce compliance with anything it may decide. He says also that the whole partition plan has been terribly weakened, even in the U.N., by the fact that the Jewish claims have been proved false, i.e., that after some slight disorders, everything would quiet down, and they would be able to get on with the Arabs as soon as there was a definite settlement.

On the political question, he said that the top people in State and Defense don't care anything about the elections. They are telling the President that if he has any courage at all, he will be willing to lose next Fall if that is the way to safeguard American security. He said that all this comes down to bases and oil and the whole problem of building up our position *vis-à-vis* Russia.

He said all the weight is on the other side. And on our side who is there — McGrath and Sullivan.[4]

175

מ. כהני אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית

M. Kahany to members of the Jewish Agency Executive

תזכיר : אצ"מ Z 5/422

New York, 4 February 1948

Confidential

1. *Security Council.* I was told today by Dr. P. C. Kuo, Principal Director of the Security Affairs Department, that they expect to receive the special report on security matters from the Palestine Commission possibly at the end of this week[1] and that the Security

"Press reports that Bevin completely opposes the [Greater Syria] scheme appear unfounded, but it seems that Bevin is trying impose conditions which Abdullah will not accept — for example, that Abdullah carry out the occupation of Palestine in agreement with and under the orders of the League, and fight the U.N. partition plan and the Jews with a view to instituting the revised Morrison Plan."
ראה גם הייט אל שרתוק, 5.2.1948 (93.01/2180/12) ; פ. קרצ'וויי אל הנשיא טרומן, 27.1.1948 — הועתק בתזכיר "The work of the Nation Associates on Palestine", מיום 22.3.1948 (ג"ו). ראה גם מס' 205.

4. אפשטיין הודיע ללוריא ב־12.2.1948, שסוליבן ארגן קבוצה של 5 מנהיגים מן השורה הראשונה, שתדון עם הנשיא בשאלת ארץ־ישראל. הם יטענו שבידו הברירה בין תמיכה אמריקאית מלאה ופעילה בביצוע החלוקה לבין נשיאה באחריות לכשלונו ולהשלכות הכישלון על האו"ם (93.03/126/7).

175

1. ראה PC Rep. 16.2.1948.

Council may take up the Palestinian question some day during the next week. The question of the creation of an ad hoc international force — which Dr. Kuo considers as indispensable in order to assure the implementation of the recommendations of the General Assembly of November 29th — depends entirely on the attitude of the Great Powers, in the first place that of the U.S.A. But Dr. Kuo does not know as yet what the attitude of the U.S.A. will be and asked me whether I could give him some information on it.

In Dr. Kuo's opinion, the matter will be discussed in the Security Council under Chapter VII and, if there should be agreement among the Big Powers concerning the necessity of an international force, Article 106 of the Charter could serve as the basis. (Article 106 reads as follows: "Pending the coming into force of such special agreements referred to in Article 43 as in the opinion of the Security Council enable it to begin the exercise of its responsibilities under Article 42, the parties to the Four-Nation Declaration, signed at Moscow, 30 October 1943, and France, shall, in accordance with the provisions of paragraph 5 of that Declaration, consult with one another and, as occasion requires, with other Members of the United Nations with a view to such joint action, on behalf of the Organisation as may be necessary for the purpose of maintaining international peace and security.")

Dr. Kuo spoke with concern of the "unhelpful" attitude of the British. (I said: "You may better call it by its real name: 'Sabotage' ", and he smiled.) He said that he would consider inaction of the Security Council in this matter as an irreparable failure endangering the very existence of the United Nations.

2. *Economic and Social Council.* The matter of "consideration of arrangements in connection with the election by the Economic and Social Council of three members of the Joint Economic Board of Palestine," which is on the agenda of the present session of the Economic and Social Council, can hardly lead to the election of these three members during the present session. Indeed, the Palestine Commission has approved a proposal of its Chairman whereby these three members shall be elected by the Economic and Social Council during its seventh session in *July 1948.* What the Economic and Social Council can do now is to give to the question some "preliminary consideration", i.e., to ask the Chairman (Dr. Malik!) and the Secretary-General to prepare a paper on the future possible functions

of these three gentlemen, their preliminary occupations and salaries, etc., to prepare also a list of candidates ready to accept the post and to submit such a paper to the Economic and Social Council during its next session. It is most probable that the delegate for Lebanon (who is not Dr. Malik but one of the other members of the Lebanese delegation) will try to obstruct even such a "preliminary consideration".

I spoke about the matter with Mr. Katz-Suchy of the Polish delegation (Poland being now a member of the Economic and Social Council), and his delegation — and certainly also the Soviet delegate, Mr. A. A. Arutiunian — are ready to press for quick action in this respect. He pointed out, however, that as long as there are no prospective candidates for these three posts (one of whom could well be a Pole), there is little possibility to achieve some progress.

3. *Mr. Gromyko.* During our conversation, Mr. Katz-Suchy told me incidentally, that when he spoke with Mr. Gromyko a few days ago the latter mentioned that he has not been approached recently by any representative of the Jewish Agency. Mr. Katz-Suchy advises us very strongly to see Gromyko at the earliest possible moment and to inform him about our feelings concerning the forthcoming discussion of the Palestinian question in the Security Council.

176

נ. גולדמן אל א.ל. איסטרמן (לונדון)

N. Goldmann to A. L. Easterman (London)

Z 6/17/21 העתק : אצ"מ

[New York], 4 February 1948

Dear Alex,

I have just received your report on the conversation you had with M[cNeil],[1] which I read most carefully and with great interest.

I thought at first that I would dictate a letter to M[cNeil] and send it to him through you, but it may be preferable to send this letter to you and request that you ask for another talk and put all the questions to him which I am going to raise in this letter, one after another, asking him for a reply which you could then convey to me.

176

1. ראה מס' 163.

Needless to say that both M[oshe] S[hertok], to whom I showed your report (and he is the only one who will see it) and I deeply appreciate the tenor of M[cNeil]'s conversations and the fact that he showed you the documents to substantiate his statements. We appreciate the fact that they have given these instructions and that they have taken this line in regard to the A[rab]s, as they have done, as well as the fact that they went to the length of showing you the documents in order to prove to us that this is their line.

Both you and M[cNeil] know my personal approach to the problem of Jewish–British relations. I deplore more than anyone else the constant deterioration in our relations, and have never hesitated to say publicly — even at the risk of being misunderstood and attacked — that the establishment of correct and friendly relations between us and the B[ritish] is essential now and for our future. I am still ready to do everything within my power to help create such relations, but there are certain facts which have to be clarified in order to enable me, and those who think like me, to do something about it.

I am certainly fully convinced of the sincerity of M[cNeil]'s statement that he and his colleagues are ready to accept the decision of the U.N. and the establishment of a Jewish State. I even go so far as to say that I understand (even if I am not happy about it) the position which the B[ritish] have taken that they cannot be a party to the active implementation of the decision. But between this line, which still would not make impossible the improvement in our relations with them, and the line which Cadogan is taking here, there is such a gap that with the best will in the world I cannot undertand it.

I am giving you a few examples:

1. The Commission has been definitely asked by the B[ritish] not to come to P[alestine] before the first of May. The B[ritish] went so far as to tell them that they could not guarantee their safety if they would come earlier.[2] Now, how could a Commission take over the administration and solve all the delicate and complicated questions involved in the termination of the Mandate on May 15th, within a period of two weeks? To say that they can prepare everything here is really unrealistic, and a Government like the B[ritish], fully experienced in administrative problems, cannot seriously maintain its

2. ראה מס' 166, הערה 6.

position that within two weeks all this can be achieved by the Commission without bringing the country to chaos and a complete breakdown of Government.

2. The Commission wanted to have the right to establish a Jewish and, if possible, an Arab militia, in time to take over the defence of the frontiers in the light of open Arab threats of invasion, and to maintain law and order in the country for the day when the British will terminate the Mandate and cease being responsible for law and order and the defence of the borders.

The reply of the British was that as long as they are responsible for the administration, which means May 15th, they cannot allow the establishment of such militia nor the importation of arms, even under the supervision of the Commission.[3] How do the B[ritish] visualize the problem of the defence of the country on the basis of their attitude? If no militia is established before, if no arms are provided to the militia in time, how do they expect to defend the borders of their State and to fight off Arab invasion on the 15th of May, if only then could the Commission start to prepare such a militia?

I have just picked out these two striking examples which I would like to have explained. They seem on the surface to indicate a policy of making the implementation of the U.N. decision impossible, and that is how public opinion here — not only Jewish, but also the Commission itself — is bound to interpret it.

Great Britain and the U.S.A. have rightly accused the Balkan States — even those who are not members of the U.N. — of sabotaging the Balkan Commission[4] and not allowing the Commission to enter their territory. How can the B[ritish] reconcile their own attitude with regard to their own position with their criticism of the obstructionist tactics of the Balkan States with regard to the Balkan Commission? If, as I fully believe, it is the policy of the Government not to try to sabotage and obstruct the implementation of the U.N. decision (and the documents you saw show that this is their policy), how can they reconcile the purely negative position taken by their delegation here with this declared policy?

It was reported here in a statement in the press, supposed to have

3. ראה .PC Rep. 16.2.1948
4. הוועדה המיוחדת של או"ם לענייני הבלקנים (UNSCOB), שהוקמה על־פי החלטת העצרת הכללית באוקטובר 1947 כדי ליישב את הסכסוך בין יוון לבין שכנותיה מצפון. בולגריה, יוגוסלביה ואלבניה סירבו לשתף פעולה עם הוועדה.

been made by a spokesman of the Foreign Office, that the Government has its own idea about how to implement the U.N. decision. Maybe they have a certain programme which is not the one we envisage or which the Commission has in mind. Why shouldn't they tell us about it? Maybe some agreement could be reached about the way to implement it without leading the country to a state of terror and chaos.

These are the main questions I would ask you to put to M[cNeil). You certainly know — and please tell him this — that as the situation is at the moment, our relations with them are bound to deteriorate. Public opinion — especially Jewish — is getting more and more angry with the attitude of the B[ritish], and those who will try to prevent it have no means to do anything in the light of their attitude with regard to the questions I have mentioned. Maybe we don't understand their policy, but then I wish it would be explained to us, even if confidentially, through you. Nothing would be more beneficial to an improvement in our mutual relations than if we could understand the policy of the B[ritish] and maybe reach some undersanding.

One other question you may raise with him:

We know that A[bdullah] from T[rans-Jordan] is playing with the idea of occupying the Arab part of P[alestine] and establishing his regime there. He would probably do it only if he would get the "green light" from the B[ritish]. We would welcome it, and it may be in the interest of the B[ritish] in view of their treaty relations with A[bdullah].

Could you find out what M[cNeil] thinks about this possibility, or should it be ruled out?

I would be grateful if you could see M[cNeil] as soon as possible after the receipt of this letter. By the 12th of February the U.N. Commission will submit to the Security Council its special report on security in Palestine, and then the matter will be put on the agenda of the Security Council. It is then that the press and public opinion will be fully occupied with P[alestine]. And I am afraid that the beginning of the discussions of the Security Council may be used by some other Big Power for violent attacks against the position of the B[ritish], and may be backed up by the Jewish and non-Jewish public here. It may be too late to avoid it, but a clearing up of the questions which I have mentioned may help greatly to avoid such a situation which I would deeply deplore.

If M[cNeil] would regard it as useful, I may think of coming over for a few days, but it may be sufficient for you to talk it over with him and to report fully.

As for the question of the British oil interests, I did not refer to the American pipeline which they want to build from Saudi Arabia to the Lebanon, circumventing P[alestine]. I referred first to the continuance of the B[ritish] concession of the Iraq Petroleum Co. or the pipeline to Haifa and their plans for adding a second pipeline also to Haifa. I have reason to believe that the B[ritish] in P[alestine] are worried about the future of this concession and the possibility of a second pipeline, and that negotiations between the B[ritish] administration in P[alestine] and the interested companies have been interrupted for the time being.

In this respect I wanted M[cNeil] to know that if the B[ritish] are interested in it, we could immediately start negotiations with all parties concerned about these problems, and that we would be perfectly willing to do everything to protect their interests in this respect as part of an understanding about our present and future relations.

One more question I would like you to take up with him, and that is the new campaign of the Foreign Office with regard to the so-called Communist infiltration into Palestine through emigration from Rumania. You certainly know that Herbert Matthews published a long story last Saturday in the *New York Times* in this respect which, as he said, was based on information given to him by the Foreign Office. The State Department here has announced that they have unofficially received such information from the B[ritish].[5] On the other hand, a statement was published here today on behalf of the British Commissioner of Cyprus, in charge of the refugees, who denied that any Communist documents or Communist literature has been found on the two boats which arrived from Rumania.[6]

I need not tell you that all this talk about Communist infiltration is really unfounded — at least insofar as we are concerned. There are naturally among the immigrants members of Hashomer Hatzair and the Achdut Avodah, which are pro-Russian in their orientation, but very far from Communism. And you know better than anybody else

5. ראה מס' 172.
6. מדובר בהודעה של סר גודפרי קולינס, הנציב למחנות העצורים היהודים בקפריסין, שצוטטה בידיעה של "רויטר". לפי ידיעה זו גם אמר קולינס, כי לא נמצאו סוכנים קומוניסטיים בין מעפילי ה"פאנים". זמן מה לאחר מכן אמר קולינס, בתשובה לשאלות עיתונאים, כי אין לו מידע על קומוניסטים בקרב המעפילים. (ראה מ. כהן אל שרתוק, 5.2.1948, 93.03/127/8; הירש אל סטאבס, 18.2.1948, אצ"מ S 25/9310).

how strongly Jewish Communists in Rumania — inside and outside the Government — are fighting Jewish emigration from Rumania and are creating all kinds of difficulties for us in this respect.

Will you please ask M[cNeil] on what they really base their accusations, and what is the use of this campaign at this time?

I thank you, dear Alex, for the great service you are rendering us by these talks, and I can assure you we appreciate it fully.

You can assure M[cNeil] that except for M[oshe] S[hertok] and Weizmann nobody knows about it, and that he can rely fully on our absolute discretion both as to the facts of these talks and as to their content.

Please let me know as soon as you have fixed another appointment with M[cNeil], because I will telephone you in advance. There may be something which I may have to add at that time, or some questions which you may want to ask me to help clarify the matter.

I think it is more essential that you see him as soon as possible with regard to these questions than for you to come here at this moment. We will decide this matter after your third talk with him.

With best regards,

Very cordially yours, Nahum Goldmann

P.S. Dr. Weizmann arrived today, and I have informed him about your conversations. He joins me in asking you to convey to M[cNeil] our deep appreciation for what M[cNeil] is doing. He also read my letter to you and fully agrees with it. He asked that you convey his personal regards to M[cNeil].

177

שיחת ל. כהן — ו. פוקס־סטרנגוויים (בירושלים, ב־4 בפברואר 1948) [1]

Meeting: L. Kohn — V. Fox-Strangways (Jerusalem, 4 February 1948)

דין־וחשבון : אצ"מ S 25/7725

I saw Mr. Fox-Strangways for the purpose of discussing with him a question which had arisen out of the recent decision of the Government to admit infants and their parents and brothers and sisters from Cyprus and after that orphans and unaccompanied other children.

177

1. הנושאים המרכזיים המוזכרים כאן נדונו גם בשיחה קודמת עם פוקס־סטרנגוויים, ב־2 בפברואר. (ראה דו"ח באצ"מ S 25/7725).

Behar[2] had received information from Josephthal[3] that it was difficult for us to accommodate the infants and their parents so quickly and that we would prefer that the orphans and unaccompanied children should come first or at least in between the infants and their families. I explained this to F[ox]-S[trangways] and he agreed to send a telegram to Cyprus to authorise the matter being fixed up by agreement between the British authorities and the Jewish representatives and in accordance with available facilities.

He then informed me that pursuant to the request I had made to him, he offered the following suggestions and asked whether I agreed:

1. The Agency and the Police shall agree as to essential road-blocks to be put up in the Jewish areas of Jerusalem.

2. That each such authorised road-block shall be in charge of a regular policeman of the Palestine Police who alone shall be authorised to stop and search military and police vehicles and ask for identification of their passengers. He may, however, have next to him any number of Haganah or civil guards to help him in case he meets with any opposition.

I said I would let him know whether we agree and after returning to the office and discussing it with Y.,[4] I telephoned to tell him that we agreed.

I then told F[ox]-S[trangways] that I had just received a report from fairly reliable sources that the Arabs planned to blow up the Jewish Agency building the same afternoon bewteen 6–8, possibly later or during the next few days. I transmitted this to him not in any spirit of panic, because I had my doubts about it, but so that effective action should be taken to guard the Agency building on its only vulnerable side, that near the entrance of Zone B.[5] The information we had received indicated that it was intended to drive an army truck (driven by an Arab with forged papers) through the Zone gate and then leave it between that gate and the entrance to the Jewish Agency. The part of the building that might be affected by such an explosion would be the offices of the Va'ad Le'umi and the Keren Hayesod. I asked that either the gate should be closed immediately or, if that were unacceptable, the Jewish civil guard

2. י. בכר, סגן מנהל מחלקת העלייה של הסוכנות היהודית.
3. ג. יוספטל, מנהל אגף הקליטה במחלקת העלייה של הסוכנות היהודית.
4. כנראה יחזקאל סחרוב (סהר), מנהל אגף השלטונות והאגף המיוחד במחלקה המדינית של הסוכנות היהודית.
5. איזור ביטחון ב׳ של הצבא הבריטי בירושלים.

should be posted next to the gate and should be permitted, together with the Army guards, to check all cars coming through.

He replied he was rather shocked by the idea of the Jewish Agency being attacked and said he would take immediate action. He did not think either of the two suggestions of mine would be acceptable to the military, but thought that the military guards themselves could be made to do the checking and searching properly. In this connection, I told him that I myself had just driven through the gate and only had to show my Zone pass to be allowed to pass, without anybody looking into my car which might have carried any amount of explosives to the King David Hotel. He then, in my presence, telephoned to Catling of the Police and Captain Coates of the military, in each case stressing that this was not transmitted in any panicky spirit but merely to ensure proper safeguards to meet any danger. Actually, on the way coming back my car was searched and so was a military vehicle coming from the opposite direction. In the evening I heard that the soldiers at the barrier were telling people that they had received a warning of some trouble impending.[6]

At the end of our interview F[ox]-S[trangways] showed me a very well written pamphlet issued by the A.M.O. (Arab Military Organization) addressed to British soldiers and policemen, giving them a long list of their fellows and other Britishers killed by Jewish terrorists during the last few years and telling them that the Arabs wanted to live in peace with the British and cooperate with them, and hoped for their sympathies, etc. F[ox]-S[trangways] said it was full of venom and was being spread widely among the British. This led up to a renewed discussion about the problem of Jewish terrorism and to a perhaps more comprehensive explanation on my part for our refusal to cooperate with the Government on the lines they had suggested, which I fondly believe left some impression.

Talking informally about the situation, F[ox]-S[trangways] said he could not understand one thing. It was intelligible that Government did not want to have another authority next to it in its country, but what reason was there for a substantial part of the staff of the U.N. Commission not coming at once? He thought we ought to press for that.

L.K.

6. כהן חזר לנושא זה במכתב אל פוקס־סטרנגווייס מיום 6.2.1948 (68/577/36). הוא ציין כי אף־על־פי שפנו לשלטונות הצבאיים, לא נעשה דבר כדי למנוע התקפה נגד המוסדות הלאומיים מתוך איזור הביטחון הבריטי.

178

א. ששון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
E. Sasson to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 79/108. נשלח: 5.2
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1702
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Jerusalem, 4 February 1948

Got hold of copy letter Lebanese Ambassador London[1] to Foreign Minister Lebanon[2] on talk with Bevin 23 December. Bevin said, *inter alia,* "without intervention America would have reached desirable solution Palestine." Bevin meant cantonisation. Bevin also told him spoke with Marshall when in London of danger Russian intrusion in Palestine matters and hoped this will in future be considered by Americans. Bevin added Britain /will/ evacuate Palestine and confront the Arabs with the Jews. Ambassador points out political circles London of opinion this may eventually bring about solution based on unitary state. Will forward you copy.[3]

Sasson

179

ב. אקצין אל ס. ולס (פאלם ביץ', פלורידה) [1]
B. Akzin to S. Welles (Palm Beach, Florida)

העתק: 93.03/70/9

[New York], 5 February 1948

My dear Mr. Welles,

I want to thank you for your letter of January 26th,[2] which gave my associates and myself a great deal of encouragement and much food for thought. I have shown your letter in confidence to the leaders of our movement, who have been very much heartened by your

178

1. ו. ח'ורי.
2. ח. פרנג'יה.
3. משפט נוסף, שאינו שייך למברק של ששון, לא הודפס כאן.

179

1. במכתב־לוואי אל שרתוק ולוריא (מ־9.2.1948, באותו תיק), הודיע אקצין, כי הוא כתב לוולס על־פי הצעתו של ע. ניומן.
2. העתק המכתב בתיק 93.03/66/4; נכתב בתשובה על מכתב של אקצין מיום 23.1.1948 (מס' 134). ולס כתב שבעיניו יש חשיבות עליונה לקיום סמכותו של האו"ם, ולפיכך הוא שם את הדגש על הקמת כוח־שיטור של או"ם במאמרו העומד להתפרסם בעיתונים שונים ב־27 בינואר. ולס הוסיף כי גם הוא סבור שהאמברגו האמריקאי על אספקת נשק לכוחות־המגן היהודיים אינו תואם את מטרותיה של מגילת האו"ם.

reaction to our problem. We have all read your column on the Palestine question, and we hope that it may have marked the turn of the tide. Your insistence on the United Nations aspect of the Palestine situation, together with the editorials appearing in the *New York Herald Tribune* and in the *Washington Post*, seems to have made a dent in governmental and press circles which had become rather unfriendly in the last two months.

On the other hand, there is little indication that the unfairness of applying the embargo to the Jews in Palestine and of an attitude of official displeasure at Jewish volunteers from America is about to change. Though this attitude is so glaringly at variance with the attitude assumed *vis-à-vis* the volunteers who flocked to England, France, Finland and Ireland, no one has as yet focussed public attention on this aspect of the situation.

Our efforts at getting the ear of the Administration through personal contacts and through leaders of the Democratic Party, along the lines indicated in my previous letter to you,[3] are continuing. I think there is a faint ray of hope on the horizon: the President and his entourage are beginning to realize that a betrayal of the United Nations decision and of the officially-announced American policy on Palestine would be hard to justify. It seems that some of them are beginning to hesitate. But others have their minds closed. Secretary Forrestal belongs to the latter.

At any rate, the personal and political approach is hardly sufficient. It seems necessary to take issue with all those objections raised against American support of partition on the ground that this would be inconsistent with American national interest. The enclosed confidential memorandum,[4] which is destined for people close to the Administration but, of course, not for publication, is an example of the manner in which we are dealing with this argument. Our difficulty is, however, that we have no access to those people in the Administration whose minds are sufficiently open and whose knowledge sufficiently wide to be in a position to argue out this question. Even if we had access to them, it is hardly to be expected that they would frankly discuss these issues with us. I have in mind primarily people like Secretary Marshall, General Eisenhower, Bradley, Spaatz, McNarney, Mr. Dulles, and others like them. If you could give us any assistance or

3. ראה מס' 134.
4. ראה מס' 170, הערה 3.

advice in this respect, we would all be very much indebted to you.[5]
With best regards.

Sincerely yours,

Benjamin Akzin

180

ב. לוקר אל מ. שרתוק (ניו יורק) [1]
B. Locker to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 41/138
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

London, 5 February 1948 (17.35)

To Shertok. Lewis Jones repeated to me yesterday that international force may serve excuse Arab states for open intervention. Believes situation Arab states deteriorating as nationalistic force gaining strength, only kings safe being Saud, Abdullah, and new leaders more extreme regarding Palestine. I felt he repeated State Department views. He added that some plain talk to Britain may be expected in Security Council. Goodman, Agudah, asked whether we would consider plans which are clearly copies Zafrullah's [?letter][2] Siegmund.[3] When pressed, admitted source being Colonial Office officials. I answered we unprepared discuss anything less than UNO decision, warned strongly avoid impression Agudah prepared drop Jewish State. I added he should tell his friend he should first win Arab agreement and cause them approach us directly.

Locker

5. תשובת ולס — ראה מס' 217, הערה 1.

180

1. מברק זהה נשלח לסוכנות היהודית בירושלים.
2. כך בנוסח שפוענח בירושלים (המפענח הוסיף סימן־שאלה). בנוסח של ניו יורק פוענח: being.
3. השווה מס' 137.

181

תזכיר מאת מ. פישר[1]
Memorandum by M. Fischer

תזכיר: 93.02/183/7

Paris, le 5 février 1948

Le Conseil de Securite et la Question de Palestine

M. Parodi est toujours à Paris et il n'a pas encore reçu d'instructions sur l'attitude qu'il devra adopter lorsque la question de Palestine sera discutée au Conseil de Sécurité.

Le représentant à Paris du département politique de l'Agence Juive a fait une série de démarches au Quai d'Orsay. Il a exposé le point de vue de l'Agence Juive qui estime que le conflit actuel en Palestine doit être considéré comme une lutte entre l'ONU et ses adversaires et non pas comme une lutte entre Juifs et Arabes. Il ne semble pas que ce point de vue puisse être reproché à la France si elle le défend au Conseil de Sécurité.

Au cours d'un entretien avec Mme Bidault,[2] celle-ci a déclaré que son mari avait pour principe que toute décision, même imparfaite — comme lui semble être le plan de partage — devait être exécutée.

Toutefois, M. Parodi lui-même est qualifié, par ceux qui lui ont parlé de la question, de "tiède". D'autre part, il paraîtrait que certaines personnes, entre autres M. Augarde,[3] seraient d'avis que la France doit une réparation aux Arabes d'Afrique du Nord et doit donc combattre au Conseil de Sécurité la décision qu'elle a contribué à faire admettre à l'Assemblée Générale.

Il semble donc qu'il y ait lieu de craindre qu'à la faveur des difficultés auxquelles le gouvernement français fait face actuellement, des instructions soient données à M. Parodi, non conformes à l'esprit de la décision du Conseil des Ministres qui a déterminé le vote de la France à l'Assemblée Générale de l'ONU.

181

1. לתזכיר מצורף מכתב־לוואי מאת פישר אל הבארון א. דה רוטשילד. פישר ביקש מרוטשילד להעביר את התזכיר אל רנה מאייר, שר־הכספים והכלכלה בממשלת צרפת.
2. ראה מס' 166, הערה 5.
3. ז'אק אוגארד, סגן מזכיר־המדינה במשרד ראש־הממשלה, ממונה על עניינים מוסלמיים.

182

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון

M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן

נוסח יוצא: 93.01/2180/23

נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1702

New York, 6 February 1948

In view grave uncertainty prospects /implementation/, we consider essential press Commission earliest appointment Provisional Council even if remains inoperative during Mandate, so as to have organ able claim right to act with United Nations authority. Therefore immediate agreement parties exact composition Council /most/ urgent. Appeal you apply yourself to this /extreme/[1] emergency problem.

Moshe

183

י. לינטון אל ב. לוקר (לונדון)

I. J. Linton to B. Locker (London)

העתק: אצ"מ S 25/5354

[New York], 6 February 1948

Dear Berl,

I shall try during the next few minutes to give you a brief survey in a number of more or less disjointed paragraphs, of what the position looks like viewed from New York.

2. The Chief[1] arrived on Wednesday morning. He looked very tired after a strenuous and prolonged journey, but he threw himself into the work immediately. He saw a number of people yesterday and began to get his bearings. His first objective was to try and see the President. Unfortunately he caught a chill last night which gave us quite a fright. Fortunately the temperature went down this morning and I hope that he will be well again in a day or two. This sudden illness is most unfortunate as he has already made a number of important appointments which, of course, will have to be postponed until over the weekend. I am still hopeful, however, that it may be

182

1. כך בנוסח הנכנס.

183

1. ח. וייצמן.

possible to arrange for the Chief to be in Washington during the course of next week.

3. I have been keeping in constant touch with my friend[2] but we met mostly in the evenings for social affairs, etc. A few days ago, however, we had lunch and had a very frank talk. I asked him whether he was aware that what they were doing here was in fact thwarting the will of the General Assembly, was impeding the implementation of the Resolution and is likely to bring chaos in its wake. Secondly, whether if chaos and disorder would result, it will not come as a surprise to some of the higher-ups in London. I said that I had the impression that there were some people in London in the *Va'ad Hagadol*[3] who wanted to have the U.N. settlement carried out in a proper and decent manner. My friend said that it should not come as a surprise to anybody in the *Va'ad Hagadol* who can read. His office had issued warnings many weeks ago. The Resolutions could only have been implemented under either of the two following conditions: (1) if Britain would have undertaken the task; (2) if the Arabs would have cooperated or at least acquiesced. As neither of these conditions existed, it will not be possible to carry out the scheme. He thought that even if the Security Council were to agree to the formation of an international force, and he was doubtful whether that would be possible, it would probably be too late already. I then asked how he envisaged the immediate future. He said that the Implementation Committee was probably irritated with the British Delegation and would doubtless send a sharp note to the Security Council. The Security Council would come up against the same blank wall and would have to modify the scheme to make it workable. I said that the Security Council had no powers to do that and he replied that in that case it might be necessary to call a special meeting of the General Assembly for that purpose.

4. During the course of the conversation he said that he thought that the Jews had bitten off more than they could chew. I raised two matters of detail with him. The first was the refusal to permit the Commission to come earlier than two weeks before the termination of the Mandate. I asked whether it could really be argued that the Commission could, in fourteen days, make arrangements for security and take over all the complex machinery of Government. He said

2. כנראה טרפורד סמית ממשרד־המושבות הבריטי. השווה מס' 118 והערה 7 שם.
3. הממשלה הבריטית.

that it was very doubtful whether that could be done in fourteen days. He thought that there was something illogical in insisting on two weeks; either the Delegation should have said that they were not going to help in implementing the scheme and therefore the Commission should come only on the day on which the Mandate ended or they should have set no limit to the over-lap period. In the second case it mattered little whether it was six, four or two weeks.

5. The next point I mentioned was the Jewish militia and he said that if they would have agreed to the Implementation Committee's proposal,[4] then the Arabs would have started trouble right away instead of postponing it [until][5] the British evacuation. The same argument was valid in regard to the proposal that the Jews should be permitted to get arms now. I said that in fact the present situation discriminated against the Jews because Britain was supplying arms to the Palestinian Arabs, albeit indirectly. Evidence was accumulating that the arms which Great Britain was sending to Iraq, Egypt and other Arab countries was finding its way to the volunteers who either have already infiltrated into Palestine or are making preparations to cross the borders. My friend said that that would be a telling point against the British Delegation when the matter came up before the Security Council. I next raised the question of the rumours which we had been hearing that the British might be ready to remain in Palestine if asked to do so, provided it was on her own terms.[6] These terms have been described variously as: (a) the Morrison Scheme;[7] (b) a modified partition scheme. My friend said that he had heard nothing of the kind. He doubted very much whether, in view of public opinion in England, it would be possible to reverse policy and remain in Palestine. He said that he knew that I and some of my friends felt that if only British policy would be explained to us, then things would become simpler. It might be possible for the higher-ups in London to do so, but certainly not on the official level here. He himself saw no glimmer of light yet.

6. Before I deal with Lake Success, it might perhaps be logical at this point to say a few words about the Washington scene. I have already written to you that the atmosphere is very gloomy. Second

4. ועדת או"ם לארץ־ישראל תכננה שורה של פעולות הכנה לקראת הקמתן של מיליציות למדינה היהודית ולמדינה הערבית. הממשלה הבריטית סירבה להתיר פעולות אלו, להוציא אולי "כמה צעדים מכינים", שיינקטו בתוך השבועיים האחרונים לפני תום המנדט (ראה PC Rep. 12.3.1948).

5. במקור כתוב בטעות: under.

6. השווה מס' 116, 128, 133, 151.

7. ראה מס' 45, הערה 7.

thoughts have apparently set in and there is a "revisionist" tendency. That applies not only to the State Department but also to the military, and possibly the ripples have already reached higher quarters. We have had no contacts with the State Department on the higher level for some time now. There have been talks by friends with important personages in Washington and I might perhaps summarise the views which have been expressed as follows:

7. Partition was a mistake. The attitude of America was guided by political pressure and national interests were not taken sufficiently into consideration. The effect of implementing the settlement would mean a loss of Arab friendship and would adversely affect the oil position. There are doubts about the loyalty of the Yishuv and in this connection reference is made to reports of Communist infiltration. There is opposition to the idea of sending American troops to Palestine. The suggestion has been made that Britain should be asked to stay on even if it meant only a token British force in Palestine. It is realised that a token force might not be able to maintain law and order, but it might have the effect of keeping the Russians out, which is a matter of great importance. The view has also been expressed that perhaps what ought to be the solution is a small religious Jewish State on the lines of the Vatican State, which the Arabs would probably accept.

8. An attempt has been made, and you have probably seen it in the press, to take the Palestine question out of party strife and transfer it into a bi-partisan policy. Contacts have taken place between Democratic and Republican leaders, but nothing conclusive has happened so far.

9. It is difficult to say whether the idea that Britain might be asked to stay in Palestine originated in Washington or in London, but in so far as the suggestions are being made now they probably come from American quarters.

10. As regards Lake Success, you probably already know that the Implementation Committee has asked the Philippine Delegate, Mr. Vincente J. Francisco, to discuss with the British Delegation the question of the Jewish militia, and the Panamanian Delegate, Dr. Morgan, to take up the question of the evacuation of Cyprus. I believe that Mr. Francisco has already seen Sir Alexander Cadogan and his colleagues but I do not know what transpired there. The Implementation Committee has decided in addition to these two

problems to press on with one other important question — the constitution of the Provisional Government. A few days ago the Secretariat raised with us the question of the standing of the Jewish Agency in regard to the formation of the Provisional Government.[8] You will remember that in accordance with the Resolution, the Implementation Committee has to get into touch with democratic organisations in the Jewish and Arab States. As regards the Jewish State it was understood that the Jewish Agency would deal with the matter. We were asked to produce a new cable from the Va'ad Le'umi to the effect that we represent them as well as the Zionist parties outside Palestine. Such a telegram has now been sent[9] and the Va'ad Le'umi has given a list of the organisations which it represents, the number of people who voted, etc. In the meantime, Moshe has had a talk with the Agudah here and has asked them whether, if they were given one seat in the Provisional Council, they would be prepared to give a letter to say that they were in agreement with the Jewish Agency. The Agudah asked tentatively why they should not be given two representatives, but Moshe pointed out that it was desirable to keep the Council as small as possible and if the Agudah were to be given two representatives, it would mean increasing the size of the Council. The Agudah promised to get into touch with their colleagues in Jerusalem and to let Moshe have a reply in the course of a few days.[10]

11. As soon as the Implementation Committee will ask the Jewish Agency for its proposals in regard to the Provisional Council, Moshe will cable to Jerusalem giving a few days time in which the matter should be considered in Palestine and the names sent to New York. He is, of course, anxious to avoid long discussions and protracted negotiations in Palestine.[11] We are assuming that this procedure will be followed, although from another source we have heard that there are some members of the Committee who might desire to contact the parties direct in Palestine. But there are difficulties in regard to such a course, particularly if the Provisional Council is to be formed whilst the Implementation Committee is still outside Palestine.

12. It is late on Friday and I think I ought to stop at this point. Arthur tells me that he just received a telegram from you asking

8. ראה מס. 160, הערה 1.
9. בן־צבי ורמז אל שרתוק, 4.2.1948 (93.03/128/2).
10. על המשא־ומתן עם אגודת־ישראל ראה בתיק 93.03/88/15.
11. השווה מס׳ 182.

for copies of reports which we have submitted to the Implementation Committee.[12] I should like to tell you that I am religiously sending copies to London of all documents which I get and they ought to have been reaching you. Please have a word with Michael and Raie.

With kindest regard to you, Brodetsky, Shragai and all colleagues at 77.

Yours sincerely,

Ivor Linton

184

א. אבן וד. הורוביץ אל ק. דה פאיבה ליטה [1] (לייק סאכסס)
A. Eban and D. Horowitz to C. de Paiva Leite (Lake Success)

העתק: 93.03/95/14

New York, 6 February 1948

Dear Mr. Leite,

We would like in this letter to summarize our information and submissions to you in our conversation of yesterday with regard to the transfer of Jewish immigrants from Cyprus to Palestine.

1. We consider it extremely urgent to transfer these immigrants within the shortest possible time to Palestine.

2. The transfer should begin immediately and be nearly completed on the 15th May.

3. The monthly quota starting from February 1948 should be about 7,000 per month, and as far as possible be based on a reasonable balance between adults and children.[2]

4. This request for rapid transfer of Jewish immigrants from Cyprus to Palestine does not depend on the degree of assistance which we may receive. However, we believe that the Jewish Agency is entitled to international financial assistance which would greatly facilitate the transfer and rehabilitation of these refugees in Palestine.

5. At this opportunity we would like to enclose a reply which we received from Palestine giving the detailed composition of the

12. לוקר אל לוריא, 6.2.1948 (93.03/127/8).

184

1. ממחלקת־הנאמנות של או"ם.
2. בשיחה שקיים א. מורגאן (חבר ועדת או"ם לארץ־ישראל) עם חברי המשלחת הבריטית ב־4 בפברואר נאמר לו, כי עד ל־15 במאי לא תותר כניסתם של יותר מ־1500 עולים בחודש, מחציתם מקפריסין. (ראה דו"ח שיחה, מיום 5.2.1948, 41/117/317).
3. לא הודפס כאן. ראה ל. כהן אל לוריא, 3.2.1948 (93.03/128/2).

Cyprus immigrants.[3] This information was not in our possession at the time of our conversation with you.

Yours sincerely,

A. S. Eban
D. Horowitz
Liaison Officers

P.S. Dr. Kohn is the Political Secretary of the Jewish Agency in Jerusalem.

185

מ. שרתוק אל יושב־ראש ועדת האו"ם לארץ־ישראל (לייק סאכסס)

M. Shertok to Chairman of United Nations Palestine Commission (Lake Success)

93.03/88/15 : העתק

New York, 6 February 1948

Dear Sir,

I have the honour to make the following submission on the status of the Jewish Agency for Palestine in relation to Part I Section A Paragraph 4 of the General Assembly's Resolution on the Future Government of Palestine, which provides for the constitution of Provisional Councils of Government "as rapidly as possible" and "after consultation with the democratic parties and other public organizations of the Arab and Jewish States."[1]

2. The Executive of the Jewish Agency for Palestine was elected by the World Zionist Congress in December 1946. The following Jewish parties in Palestine participated in these elections and sent their delegates to the Congress.

Labour: Mapai, Achdut Ha'avodah, Hashomer Hatzair, Hapoel Hamizrachi.

Non-Labour: Aliyah Hadashah, General Zionists, Mizrachi, Revisionists.

3. The Jews of Palestine periodically hold country-wide elections not only for the World Zionist Congress, but also for the Elected Assembly of Palestine Jews (Asefat Hanivcharim) whose executive organ is the Va'ad Le'umi. The representative character of the Jewish community thus organised is officially recognised by the Mandatory Government under the Organisation of Communities ordinance.

185

1. השווה מס' 160.

4. I enclose a telegram[2] which the Jewish Agency has just received from the President and Chairman of the Va'ad Le'umi empowering the Jewish Agency to act on behalf of the Va'ad Le'umi in all negotiations for the establishment of a Jewish Provisional Council of Government.

5. The enclosed telegram gives a list of the parties and organisations represented by the Va'ad Le'umi; with their relative numerical strength in the Elected Assembly.

6. The only Jewish party or group which is outside the organisational framework both of the Jewish Agency and of the Va'ad Le'umi is the organisation known as Agudath Israel — a body of orthodox Jews. The Jewish Agency invariably consults with the Agudath Israel on all major political matters affecting Palestine Jewry and full agreement has usually been reached. The Jewish Agency will certainly take steps to ensure that the views of the Agudath Israel are canvassed before proposals are made for the constitution of a Provisional Council of Government.

7. It is submitted that the Jewish Agency for Palestine by virtue of its own representative character and its authority to speak for the Va'ad Le'umi represents the interests of the overwhelming majority of Palestine Jews. The Jewish Agency hopes shortly to submit the agreed views of the "democratic parties and public organisations in the Jewish State" on the composition which they propose for the Provisional Council of Government.

I have the honour to be,

Faithfully yours, Moshe Shertok

186

מ. פישר אל מ. שרתוק (ניו יורק)
M. Fischer to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 32/87
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Paris, 7 February 1948 (11.50)

Parodi leaving February 7 without formal instructions. His very critical opinion British behaviour re Palestine reflects his official contact. Am being assured: 1) He will be "good" in Council but no initiative. 2) Whereas even Chauvel in favour of Jerusalem status,

2. לא הודפס כאן. המברק המקורי (בן־צבי ורמז אל שרתוק, 4.2.1948) בתיק 93.03/128/2.

France would support least international police force Jerusalem as well armed strong body protecting also access to sea and water supplies. 3) France prepared appoint representative as soon as Provisional Government formed. 4) Following Anglo-French agreement[1] dissociating Lebanon from Syria, Quai [d'Orsay] interest Jewish State increased.

Fischer

187

א. לוריא אל ל. כהן
A. Lourie to L. Kohn

העתק: 93.03/86/8

[New York], 9 February 1948

Dear Leo,

Many thanks for your letter and enclosures of February 1st.[1] I am having this material circulated and shall also send to Hadassah a copy of your interview with the International Red Cross Committee delegation.[2]

The political situation here remains confused. An immense pressure has centred on the White House with Forrestal as its spearhead to obtain a revision of the U.N. decision. As you can imagine, counter-pressures have also developed, but in the meantime the precious days and weeks go by and the situation at your end becomes graver. I gather that George Wadsworth[3] continues to play an active and sinister role behind the scenes. He is, of course, not alone in this picture and reflects a concerted move by our enemies in the State Department and elsewhere.

My warmest regards.

As ever,

Arthur Lourie

186

1. כך במקור. הכוונה מן־הסתם להסכם הפיננסי בין צרפת ולבנון, שנחתם ב־6.2.1948. סוריה סירבה לחתום על הסכם דומה והודיעה על ניתוק המטבע הסורי מן הפראנק הצרפתי. ראה גם מס׳ 189.

187

1. ראה המכתב, בתיק 93.03/86/8. החומר שצורף, חוץ מהדו״ח המוזכר להלן, אינו בתיק.
2. דין־וחשבון על שיחה עם נציגי הצלב האדום הבינלאומי ביום 1.2.1948 (שם). בשיחה נדונו בעיקר שאלות הכרוכות בכיבוד כללי המלחמה בקרבות שבין יהודים וערבים בארץ־ישראל והגנה על האוכלוסיה האזרחית. על משלחת הצלב האדום, בראשות ד״ר ר. מארטי, ראה מ. כהני אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית, 19.1.1948 (אצ״מ S 25/5702).
3. ג. וודסוורת, שגריר ארצות־הברית בעירק. בשנים 1936—1940 כיהן כקונסול־כללי של ארצות־הברית בירושלים.

188

מ. שרתוק אל ט. לי (ניו יורק)
M. Shertok to T. Lie (New York)

העתק: 93.03/130/3

New York, 9 February 1948

Dear Mr. Lie,

In compliance with your kind request[1] I beg to set forth for your consideration the following brief programme of urgent action:

1) Immediate departure for Palestine of an advance party of officials of the Palestine Commission.

2) Definite notice to the British Government of date (in second half of March) of departure of Commission to Palestine, making it clear that refusal to provide facilities will be tantamount to obstruction from which the British undertook to refrain.

3) Immediate entry into negotiations with the Jewish Agency with a view to earliest possible appointment of a Provisional Council of Government for the Jewish State.

4) Immediate steps for the appointment of a Governor of the City of Jerusalem and the formation of an international police force for it.

5) Immediate strong protest by Security Council to Arab States, with warning that if aggression does not cease, stern punitive measures will follow.

6) Your interviews with President Truman and Secretary Marshall, primarily on the question of international force, indicating that the whole machinery of United Nations may collapse if Palestine decision is not implemented.

Please accept our deep appreciation of your magnificent stand and pesronal confidence.[2]

Faithfully yours, Moshe Shertok

188

1. המכתב נכתב בעקבות שיחה בין שרתוק, סילבר ולי, ב־8 בפברואר. ראה מס׳ 190, 204, עמ׳ 344—345.
2. לי ענה על המכתב ב־11.2.1948 (93.03/130/3). הוא הודיע לשרתוק: א) קבוצת־חלוץ של מזכירות ועדת או״ם לארץ־ישראל תצא לארץ בתוך ימים ספורים. ב) הוועדה הודיעה לממשלה הבריטית, כי דעתה אינה נוחה מן העמדה שנקטה הממשלה בעניין מועד בואה של הוועדה לארץ־ישראל. ג) הוועדה תתייעץ עם הסוכנות היהודית בעניין הקמתה של מועצת ממשלה זמנית למדינה היהודית. ד) אישור התקנון החוקתי של ירושלים ומינוי מושל ייכללו בסדר־היום של מועצת־הנאמנות בישיבתה הקרובה. ה) הוועדה עומדת להגיש למועצת־הביטחון דין־וחשבון על בעיית הביטחון, והשאלה — על כל היבטיה — בוודאי תידון במועצה. ו) הוא עצמו יתייעץ עם נציגים מוסמכים בכל מקרה שבו יהיה סיכוי לשרת בכך את עניין האו״ם.

189

מ. פישר אל מ. שרתוק (ניו יורק)
M. Fischer to M. Shertok (New York)

מקור: 93.03/128/10

Paris, 9 February 1948

Dear Shertok,

1) I have little to add to my telegram No. 32.[1] After I sent you the telegram, Perah[2] saw the gentleman in question on the day of his departure. Perah remitted to him the documents I had prepared and his impressions coincide with the information I had gathered independently. The line is to remain faithful to the attitude expressed in the vote but not to take the initiative. Within this framework the gentleman will enjoy a fairly large measure of liberty at the Council and much will depend on America's attitude. Anything that can be done by the people who will contact him over there in the way of reassuring him regarding our security position after the establishment of our State will be important. Perah was also impressed by the fact that the gentleman strongly blamed the British attitude and expressed the opinion that the British behaviour was incomprehensible and probably due to sulkiness.

I have seen "my little friend"[3] after his return; he told me about the conversation he had with you at dinner.

2) I have been officially informed by the Executive Committee of the R.P.F. (de Gaulle party) that the question of policy regarding the Palestine question had been discussed in the presence of General de Gaulle and that it had been decided "to support the Jewish State."

3) I have been informed from a reliable source that there has been recently an exchange of letters between the French and British Foreign Offices regarding policy in the Middle East. The French have received the assurance that they would be kept informed of intended British political moves in the Middle East. You know that French political circles hold that the new monetary agreement with Lebanon[4] constitutes an important improvement of France's position in the Middle East. It gives France a strong hold on Lebanon

189

1. ראה מס' 186.
2. ליאון בלום.
3. א. פארודי.
4. ראה מס' 186, הערה 1.

through the dissociation of the country's policy from Syria's. Of course, at the same time the personal position of Lebanon's actual leaders with whom this agreement has been reached is now strengthened. It is also thought probable that England will now gain a stronger hold on Syria. Although the new situation is the result of an Anglo-French agreement, it does not, in fact, bring English and French interests in the Middle East nearer. It is generally recognised, for example, that France's renewed interest in Lebanon increases her interest in the establishment of a Jewish State.

There is an indication — small, but that I cannot overlook — that England intends some political move after February 15th. Mr. Mallet, a Secretary at the British Embassy, specialized in Middle East questions, has asked the Middle Eastern specialists of the pro-British French press to meet him before February 15th.

4) Anglo-French talks regarding colonial cooperation are due to start in Paris on February 17th. I am informed that these talks will principally deal with the question of North Africa. At the same time a conference of British and French experts, with the participation of South African delegates, will be held in North Africa, probably in Dakar. This conference will deal with very wide problems, ranging from proposals for British mediation between France and the Arab League to plans for the military equipment of the territories of North Africa. This last point must lead to a definite plan which will be presented to the United States, whose financial cooperation is expected.

5) I have every hope that I will be kept informed on eventual moves of the Quai d'Orsay regarding the Security Council. However, I expect to be kept informed by you in the quickest way of any indication which might serve to prickle the watchfulness of our friends here.

[. . . . .][5]

Yours faithfully,

M. Fischer

5. סעיפים 6 ו־7 לא הודפסו כאן.

190

ג. רופר אל ז. שרף
G. Ruffer to Z. Sharef

העתק: 93.03/64/18

[ניו יורק], 10 בפברואר 1948

לזאב שלום וברכה,

ברצוני למסור לידיעתך ולידיעת החברים מעט מן המתרחש אצלנו, ובפרט בשטח המדיניות האמריקאית.

בוודאי הגיעו אליכם בימים האחרונים שמועות על השינוי בעמדת אמריקה לרעתנו. בימי "סוף-השבוע" היו לנו ידיעות שנטו לכאן ולכאן. באה ידיעה, שבהתחלת שבוע זה יפרסם הבית הלבן הודעה "לטובתנו". כעבור שעות מספר שמענו, כי אמנם עומדים לפרסם הודעה, אך זו תהיה נגדנו. לא עברו שעות רבות והתבשרנו כי לא תהיה כל הודעה.

היום התמונה התבהרה יותר. רוחות חזקים פועלים בוואשינגטון לטובת רוויזיה של החלטות או"ם. הנפט, הנדרסון וואדסוורת, בהדרכת ותמיכת הבריטים, הצליחו, כנראה, להשפיע במדה ניכרת על פורסטאל, המיניסטר לענייני הגנה, שבפגישתו בשבוע שעבר עם ידידים אחדים שלנו ביטא באופן חריף את התנגדותו לתכנית החלוקה, המסכנת אינטרסים חיוניים של ארצות-הברית. הוא הרחיק לכת עד כדי כך שאמר, שיש לחפש עבור היהודים הנידחים שטח אחר, כגון — קניה, ואם אין אפשרות לקלטם שם, יש לבדוק בכובד-ראש אם אין לפתוח להם את שערי אמריקה. בנוגע למצב הישוב הוא סבור, שהערבים יסכימו ליצירת "מדינת ואתיקן" בארץ. נימוקו העיקרי הוא, שאמריקה אינה יכולה להרשות לעצמה כל הפרעות בהספקת הנפט מהמזרח-התיכון, הנחוץ בשנים הבאות למילוי ההתחייבויות שבתכנית מארשאל, המכוונת להבטיח את הסטביליזציה בארצות מערב-אירופה, הצריכות לשמש מעוז נגד התפשטות הבולשביזם.

העיתונות התקיפה בחריפות את פורסטאל בימים האחרונים, והיום פרסם משרדו הכחשה נמרצת, כי אין אמת לידיעות שהתפרסמו בעיתונות, שהוא מנסה לחבל את את המדיניות האמריקאית בארץ-ישראל.

בשבת בבוקר נקרא אחד מידידי [.....][1] להתייעצות עם מארשאל על המצב. בחלק שדובר על הארץ, עמד מארשאל על הנקודות הבאות:

1. לא יהיה שינוי במדיניות אמריקה כלפי הארץ.
2. ארצות-הברית לא יעשו כל צעד בעניין ארץ-ישראל בתור מדינת אמריקה, אלא יפעלו רק באמצעות האו"ם. הם לא יצעדו בראש אלא יצטרפו למדיניות שאו"ם יקבע בנוגע לביצוע תכנית החלוקה.
3. הוא הדגיש את חשיבות או"ם כאמצעי להבטחת השלום והביטחון לארצות-הברית, ורצונו לתמוך במדיניות לחיזוק האו"ם.

190

1. מלים אחדות לא הודפסו כאן.

4. הוא ביטא דאגה ואכזבה ליעילות כוחות ההגנה של הישוב. עד להתקפת הערבים היו סבורים, כי קיום כוח ה"הגנה" בארץ הנו מספיק להבהיל את הערבים למען לא יתקיפו את היהודים, או לפחות, אחרי התקפה ראשונה היה בכוח ההגנה העברית להנחיל תבוסה ניצחת לערבים, שלא יעזו להמשיך בהתקפות.
5. הוא מתנגד בתוקף לכוח בינלאומי המורכב מהמעצמות הגדולות, אך מוכן לשקול הרכבת כוח המורכב ממעצמות קטנות.
6. אין הוא מתייחס ברצינות לתעמולה הבריטית בנוגע לחדירת סוכנים רוסים לארץ־ישראל. אמריקה דואגת למזימות הרוסיות באירן ולא בארץ.
7. הוא הודה כי מתנהל משא־ומתן בין האמריקאים והבריטים בלונדון, בדרגות היותר נמוכות, בנוגע למצב בארץ, אך לא הגיעו להסכם על שינוי כלשהו, וכמו־כן לא קיבלו את הסכמתו לכל שינויים.
8. בנוגע להודעה על המדיניות האמריקאית לגבי ארץ־ישראל מטעם הבית הלבן — אמר כי הוא מתנגד להודעה.

אתמול חזר, אחרי מחלה, דייב ניילס[2] לתפקידו בבית הלבן והודיע לאליהו, שהנשיא אינו חושב על כל שינוי במדיניות וכי הוא שוקל עתה בדבר פרסום ידיעה מרגעת.

גם בשיחה שהייתה אתמול לאליהו עם הנדרסון נשבה רוח יותר פייסנית. הנדר־סון אמר, כי שלחו אזהרה חמורה לשתי מדינות ערביות בשבוע שעבר, בקשר למגמותיהן התקפניות. לא ציין מי הן הארצות, אך אליהו סבור כי הכוונה היא לסוריה והלבנון.[3]

אליהו השתמש בהצעת ששון בקשר לצרכים הכספיים של סוריה, לאחר עזיבתה את גוש הפראנק, ורצונה של מצרים למכור כותנה.[4] הנדרסון לא הגיב במיוחד על כך, אך כנראה רשם זאת לפניו.

בערב יום ראשון[5] נקראו משה וסילבר אל טריגווה לי, אשר חזר זה עתה מנסיעתו באירופה. הוא פתח את השיחה במלים: "הבריטים הם גנבי הרחוב הגרועים ביותר שראיתי מימי", והמשיך לדבר בשצף־קצף על המזימות הבריטיות להכשיל את החלטת האו"ם. כמו־כן אמר, שעניין ארץ־ישראל הוא אבן־המבחן לקיום או"ם, והוא רואה את חובתו ללחום בכל תוקפו והשפעתו לקיום ההחלטה על החלוקה, למען קיום או"ם וקיום שלום העולם. הוא רואה בנו את שותפיו

2. ד. ק. ניילס, עוזר מינהלי לנשיא ארצות־הברית.
3. השווה שדר של מזכיר המדינה אל צירות ארצות־הברית בדמשק, מיום 10.2.1948 (*FRUS*, V, 1948, pp. 616-17): באותו יום נפגש הנדרסון עם ציר סוריה ועם מיופי־הכוח של לבנון ועירק והביע את דאגתה של ארצות־הברית לנוכח הידיעות, ששלוש המדינות מעודדות גיוס ואימון של כנופיות מזוינות לצורך מלחמה בארץ־ישראל ושכנופיות אלו אף חדרו לארץ ונוטלות חלק במהומות. הנדרסון ביקש ששלוש הממשלות לא יתנו יד לפעולות אלו, והזהיר שהן עלולות לחשוף עצמן להאשמות חמורות באו"ם בדבר מעורבותן במעשי תוקפנות.
4. ראה ששון אל שרתוק (אצ"מ S 25/1702). ששון הבריק כי תלותה הכלכלית של סוריה בארצות־הברית — בעקבות פרישתה מגוש הפראנק — פותחת פתח ללחץ אמריקאי למען הפסקת הסיוע הסורי לערביי ארץ־ישראל. הזדמנות דומה עשויה לצמוח מן המשא־ומתן בדבר קניית כותנה מצרית על־ידי ארצות־הברית.
5. 8 בפברואר.

למלחמה זו ורוצה בקשר הדוק אתנו. אם יכשילו את עניין החלוקה — יתפטר מתפקידו. הוא יפנה למארשאל ולטרומן ויסביר להם את הצורך שעל אמריקה לעמוד בראש מגשימי החלוקה, ויציין לפניהם את הסכנות הכרוכות בכישלון.[6]

אין ספק כי עמדת איש זה לצדנו תחזק אותנו באופן בולט במערכתנו.

רצוף בזה אני מעביר לכם מאמר של האחים אלסופ כדי להראות לכם, כיצד מוסבר המצב אפילו בעיתון ידידותי כ־*Herald Tribune*.[7]

הוועדה הארץ־ישראלית מתחילה להתאושש הודות לעקשנותם של הבריטים, המשמשת פרובוקציה לחברי הוועדה.[8] הם חיברו דו"ח לטובתנו למועצת־הביטחון, שעומדים להגישו בימים אלה. בדו"ח זה הם מתקיפים את התקפנות הערבית ואת האובסטרוקציה הבריטית ודורשים הקמת כוח בינלאומי.

אתמול נודע לנו, כי הממשלה הבריטית הזמינה את הוועדה לבוא ללונדון להמשך השיחות. בווין סבור, כנראה, שצריך "לטפל" באנשים באווירה הקרה והמעורפלת של לונדון ולהוציאם מניו יורק, בה עוקבים בהתעניינות רבה ובאהדה לפעולות הוועדה.

אנו, במידה שהשפעתנו תגיע, נשתדל שהוועדה תקבל החלטה, שהיא מוכנה לבקר בלונדון למשך שבוע־שבועיים — בדרכה לארץ, וזה לאחר שייקבע באופן סופי תאריך בואה לארץ.

מלבד התזכיר על המיליציה,[9] מסרנו לוועדה תזכיר על התקפנות הערבית,[10] והיום או מחר נסיים את התזכיר על התנהגות השלטון הבריטי בארץ מאז החלטת או"ם.[11]

בתזכירים עובדים אוברי ואנוכי בפיקוחו, הנהלתו ודקדוקו של משה. אוברי מצליח מאוד בכתיבה. תפקידי — לסחוב את הלבנים לבניין (לרכז את החומר).

אגב, עזר רב הייתם מביאים לנו לו היה מישהו בארץ מנהל כרוניקה יום־יומית על המתרחש והיה רושם לפי נושאים את המאורעות.

6. ראה גם מס' 204, עמ' 344—345.
7. מדובר כנראה בכתבה של האחים אלסופ ב"ניו יורק הראלד טריביון" מיום 10.2.1948. בכתבה מסופר כי הסנאטור ג'. מקגראת, יושב־ראש הוועד הארצי של המפלגה הדמוקרטית, וג. סוליבאן, סגנו, קיבלו התראה מן הבית הלבן לבל יתערבו בבעיית ארץ־ישראל על־ידי מתן עידוד לציונים. כמו כן נאמר בכתבה כי הנשיא טרומן אמר לאחד ממנהיגי הציונים בארצות־הברית, שביקש לבטל את האמברגו על משלוחי נשק, כי הוא לא יהיה שותף לצעד שיוביל להתערבות אמריקאית ישירה. לדברי האחים אלסופ טען הנשיא כי ציוני ארצות־הברית מנעו הסדר של בעיית ארץ־ישראל ב־1947.
8. ראה PC Rep. 16.2.1948.
9. ראה מס' 129.
10. ראה תזכיר מאת הסוכנות היהודית אל ועדת או"ם לארץ־ישראל, מיום 2.2.1948: "Acts of aggression provoked and prepared by Arab states in concert with the Palestine Arab Higher Committee against the Jewish population of Palestine in an attempt to alter by force the settlement envisaged by the General Assembly's resolution on the future government of Palestine." (93.03/94/7). את התזכיר כתב א. אבן (ראה מס' 201).
11. ראה תזכיר מאת הסוכנות היהודית אל ועדת או"ם לארץ־ישראל, מיום 21.2.1948: "The policy of the Mandatory Power in Palestine since the adoption of the General Assembly's resolution, with particular reference to Security." (93.03/94/7).

למשל — התקפות הערבים, החרמת נשק יהודי על־ידי הבריטים, חדירה ערבית מחוץ לגבולות הארץ, הצהרות פוליטיות, מספר האבידות וכו׳.

אנו חושבים כי כדאי למנות איש מיוחד לתפקיד זה, כי דבר זה היה מקל מאוד גם על כתיבת תזכירים וגם על הגשת חומר ל״צרכנים״ השונים. כמו־כן, חשוב מאוד שתשלחו לנו העתקים ממסמכים חשובים המגיעים לידיכם בעניינים הבריטיים, הערביים וכדומה.

לפני ימים אחדים קיבלנו במקרה על־ידי אנשי המוסד דו״ח של ה־פ.ס.ס. בנוגע לביקורת נוסעי ״פאן יורק״.[12] הדו״ח היה בעברית ואנו כאן תרגמנו אותו לאנגלית, וכמובן שעל־ידי כך הדו״ח מפסיד הרבה. טלגרפנו לכן ליחזקאל [13] לדאוג להמציא לנו את כל החומר הדרוש. השאלה אינה בכמות, אנו מקבלים זאת במידה מספקת, אלא שאלה של המיון והמשקל.

גולדה הולכת מחיל אל חיל וממיליון למיליון.[14] אנו כולנו שמחים, שהיא מתקדמת במידה כזו, היות ואנו יודעים שהיא מטפלת כעת במפעל שאין כמותו לחשיבות. היא הצליחה לרכוש את הלבבות ולפתוח את הכיסים, בשיעור בלתי־מתואר עד כה.

אביגיל חושבת שהסברתי דיי, והמוכ״ז אף הוא רוצה לצאת לדרך, עלי לסיים איפוא.

אני מפנה את תשומת־לבכם לחומר המצורף [15] ובמיוחד לדו״ח על עבדאללה. החומר הוא פנימי בהחלט ומשמש רקע לאינפורמציה פנימית לעיתונים הגדולים, ומתקבל בדרך־כלל ממקורות מוסמכים ביותר. הדו״ח אינו ניתן בשום־אופן לפרסום.

בברכות נאמנות, חזק ואמץ,

191

ח. וייצמן אל הנשיא טרומן (ואשינגטון)
C. Weizmann to President Truman (Washington)

העתק: ג״ו

[New York], 10 February 1948

My dear Mr. President,

I was on the eve of leaving for Palestine last week from London when I received an urgent call to return to the United States in view of the crisis which had developed in the affairs of Palestine. It was

12. ראה דין־וחשבון מקדמי של שרות ביטחון־שדה הבריטי (Field Security Section) בקפריסין על מעפילי ״פאן יורק״ ו״פאן קרסצ׳נט״, מיום 21.1.1948. בדו״ח נאמר, בין היתר, כי עד לזמן כתיבתו לא נמצאה עדות לקיומן של קבוצות קומוניסטים, בהיקף משמעותי, בקרב המעפילים. (ראה הדו״ח המלא בתיק 93.03/65/9. קיצור של הדו״ח — תרגום אנגלי של נוסח עברי — בתיק 93.01/2180/8).
13. יחזקאל סחרוב.
14. גולדה מאירסון הודיעה באותו יום לבן־גוריון, כי מסע ההתרמות שלה בארצות־הברית הבטיח עד כה הכנסה בסך 15 מיליון דולרים, וכי יש להניח שעד סוף החודש יובטחו 20 מיליון, לפחות. (מברק מיום 10.2.1948, אצ״מ S 25/1702).
15. החומר אינו נמצא בתיק.

not easy to postpone my departure for Palestine because I felt that I should be with my people at this critical time. In deciding, however, to return to the United States, I was largely swayed by the hope that it might be possible for me to have an opportunity of meeting with you once more and of trying to be of some help in these difficult and anxious days.

I have heard today that you will be shortly leaving Washington for a trip to the Caribbeans. I well understand how heavily occupied you must be in those circumstances, and I would not venture to intrude on you at this moment were not the situation, in my opinion, so serious. Time is of the essence and if the present trend of events is not halted, the crisis might well end in catastrophe not only for my people but for Palestine and indeed the United Nations.

Remembering the kindness and understanding which you showed to me on the last occasion when I was in the United States, I was emboldened to ask you respectfully to receive me during the course of the next few days before your departure and to spare me a few minutes of your precious time.[1]

With many thanks and good wishes, I am

Respectfully yours,

Chaim Weizmann

192

א. אפשטיין אל ד. בן־גוריון
E. Epstein to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן —/152, —/153. נשלח: 11/12.2
נוסח יוצא: תיקי א. אילת
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1702

Washington, 10 February 1948

Conversation yesterday President told Proskauer /no/ change U.S. policy on Palestine. Said U.S. Government studying question international police force but gave no indication their own line. President mentioned their desire reconcile between "moderate Jews and moderate Arabs." In reply to Proskauer's question whether reconciliation means Jews sacrifice territory, President replied negatively but gave no further indication content their reconciliation plan.

191

1. מ. ג. קונלי, מזכיר הנשיא, ענה ב־12 בפברואר, כי בגלל נסיעתו הקרובה ולוח־הזמנים העמוס לא יוכל הנשיא לקבל את וייצמן לפני שובו לארץ־ישראל. (ג"ו).

Under consideration in White House publication statement reaffirm U.S. policy on Palestine. Marshall objects such statement as concession to public pressure. Forrestal, assisted by influential members Joint Chiefs Staff and oil companies, engaged large-scale campaign to paralyse U.S. active participation coming deliberations Security Council matters implementation. They are backed pro-British and reactionary press.

Silver yesterday saw here Vandenberg, Taft and other Republican leaders who promised their support.[1]

Weizmann's appointment President not yet fixed.[2]

Epstein

193

א. אפשטיין אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית
E. Epstein to members of the Jewish Agency Executive

תזכיר : אצ״מ Z 6/4/5

[Washington], 10 February 1948

Confidential

Subject: Conversation with Dr. Nissim Mevorah, Bulgarian Minister, Washington, D.C.

I called on Dr. Mevorah at the request of our office in Jerusalem to discuss with him the difficulties which Zionists in Bulgaria face in view of the new restrictions affecting freedom of organization, Hechalutz training, and Zionist cultural activities.

In my conversation with Dr. Mevorah I expressed our desire to maintain friendly relations with the Bulgarian Government and people, a desire which was evidenced in our participation in the Plovdiv Fair. I went on to say that we greatly appreciated the assistance given by his Government to the Jewish refugees passing through Bulgaria. However, I continued, we would consider it most unfortunate if the Bulgarian Government were to adopt a policy of preventing or restricting Zionist activities. I referred here to the fact

192

1. סילבר דיווח בישיבת האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית על פגישות עם ואנדנברג וטאפט, וכן עם הסנאטור הדמוקרטי מקגראת ועם מצליף המיעוט הדמוקרטי בבית־הנבחרים, מקורמאק. נדונה התכנית להקמת מיליציה יהודית (״דומה כי נתקבלה על דעתם״) ורעיון הקמתו של כוח בינלאומי לארץ־ישראל (״לפחות לא נתקל בתגובה שלילית״). סילבר התרשם שהטיעון המועיל ביותר הוא, כי ביצוע החלטת העצרת הכללית מהווה מבחן לאו״ם. (ראה הס״י — א״א, 12.2.1948, אצ״מ Z 5/40).
2. ראה מס׳ 191 והערה 1 שם.

that, according to our information, the responsibility for the existing difficulties in this field lies even more with the Jewish Consistoria[1] than with the Bulgarian Government. The policies of the Jewish Consistoria are dictated by the Jewish Communists whose negative influence on the Government is undoubtedly responsible to a large extent for the present situation.

I made it clear to Dr. Mevorah that my conversation with him should not be interpreted in any way as a formal presentation, but simply as a desire to discuss the matter in an informal manner in order to secure his cooperation in trying to influence his Government to maintain a favourable attitude towards Zionist work in Bulgaria.

Mr. Mevorah denied that his Government is putting obstacles in the way of Zionist activities in Bulgaria. He said that while sometime ago the Bulgarian Parliament adopted a bill closing all private schools belonging to or directed by foreign or local religious bodies, only the Jewish and Turkish minorities were exempted from this bill and both have the right to continue their educational work as they had done in the past.

Although he had heard about some misunderstandings which had taken place between the Jewish Consistoria and some of the Zionists, he did not think that these misunderstandings would in any way affect the position of the Zionist organizations or their activities. He went on to say that the Bulgarian Government does not prevent any Jew from leaving the country if he wants to emigrate elsewhere, and that the Bulgarian Government appreciates the special position of its Jewish citizens, who have suffered so much during the Nazi regime in Bulgaria. The Government, while desirous of facilitating the absorption of every Jew in the new Bulgarian regime and his integration into the life of the country, would not force any Jew to follow this course unless he so wishes. Understanding also the national aspirations of the Jews and their desire for an independent life in Palestine, the Bulgarian Government would not impose any restrictions on the free emigration of their Jewish citizens to Palestine.

Dr. Mevorah went on to explain the present Jewish problem in Bulgaria. He described with great emotion the sufferings of the Bulgarian Jews under the Nazi regime and the state of moral and physical crisis in which the Jews found themselves after the liberation of the country. The rank and file of the Jews, who belong to the

193

1. הוועד המרכזי של הקהילות היהודיות בבולגריה.

middle class, have no place in the new economic structure of Bulgaria. The desire of many to penetrate into new fields of economic life meets with opposition on the part of some Christian sections of the population whose anti-Semitic prejudices have not yet been wiped out. This situation is characteristic, not only for the Jews of Bulgaria alone, but in many of the Balkan countries where Jews survived the Nazi extermination but where their being uprooted has left most of them homeless and jobless. However, the Jewish youth looks with hope into the future and shows its full readiness to share the hardships of building the new regime with the other citizens of Bulgaria.

Dr. Mevorah mentioned that he had been to Palestine several times and has family relations there. He is very proud of Bulgarian Jews who have settled in Palestine and who have set a good example of devotion to the upbuilding of Palestine and who are actively participating in defending it against the present Arab aggression.

Dr. Mevorah promised to transmit the contents of our conversation to Sofia and said that he is confident that his Minister of Foreign Affairs will give it full attention and consideration.

The conversation lasted 45 minutes.

194

מ. פישר אל מ. שרתוק (ניו יורק) [1]

M. Fischer to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 33/62
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Paris, 11 February 1948 (13.50)

Have been advised by Quai [d'Orsay] greatest danger to us would be reconsideration in June United Nations decision. Therefore, irrespective of United Nations action, Jewish State Government must be accomplished fact 16th May.

[. . . .][2]

Fischer

194

1. החלק הראשון של המברק, המודפס כאן, הוברק באותו יום גם אל ח. ברמן בירושלים (אצ"מ S 25/1702).
2. החלק האחרון של המברק לא הודפס כאן.

195

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן —/24
נוסח יוצא: 93.01/2180/23
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1702

New York, 11 February 1948

Must raise most serious question whether at this moment, when such tremendous capital is made against us of two Rumanian boats, wisest thing we can do is bring out further two boats from Bulgaria.[1]

Shertok

196

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 13/180
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1702
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Tel Aviv, 12 February 1948 (15.48)

According best available information /Arab/ sources, direct observation and inferences from great number facts, entire initiative direction forces of war against us passed into hands armed forces neighbouring countries, who are sending continually numerous bands northern, eastern, frontiers, including Trans-Jordan; well-/trained/, well-equipped, well-supplied fighting contingents under command well-educated Arab officers assisted by Europeans, mainly German technicians. Practically no attempt made by Government or British Army prevent their entry and concentration in strategically important centres.[1] Expect serious attacks, although naturally no detailed information about place and ways of attack. Jaffa tried /recently/,

195

1. ראה ידיעה מסופיה מיום 7.2.1948 (93.03/65/13), בדבר שתי ספינות מעפילים העומדות להפליג מוורנה כשעל סיפונן 1400 צעירים יהודים. בידיעה נאמר כי המועמדים להפלגה נדרשו (על־ידי השלטונות הבולגריים) להציג אישורים לחברותם במפלגה הקומוניסטית או להוכיח שהם אוהדי המפלגה, וכי עדויות כאלו "נמכרות" למעוניינים על־ידי קומוניסטים מקומיים.
למעשה לא הפליגה שום אניית מעפילים נוספת מבולגריה, אולם ב־19 בפברואר יצאה מיוגוסלביה האניה "בונים ולוחמים" כשעל סיפונה קבוצת נוער חלוצי מבולגריה.
ראה גם הורוביץ אל קפלן, 16.2.1948 (אצ"מ S 25/1702); יומן בן־גוריון, 13.2.1948.

196

1. ראה מס' 143, הערה 3.

through British intermediary, secure peace agreement with Tel Aviv. Now under Arab commander from abroad,[2] stopped peace talks. When told by Mayor that without agreement Jaffa be entirely destroyed, he answered: I do not mind destruction Jaffa if we secure destruction Tel Aviv. Next six or eight weeks extremely critical if not fateful as only after 6–8 weeks /expect/ goods from Ehud and Alon[3] if transport successful. Time /fatal/ factor. Urge immediate international force or at least despatch equipment by U.N. or U.S. Cable.[4]

Ben-Gurion

197

ג. רופר אל מ. שרתוק (ניו יורק)
G. Ruffer to M. Shertok (New York)

העתק: 93.03/65/13

[New York], 12 February 1948

From various conversations I came to understand that the two following points are in the minds of leading military and State Department people with regard to U.S. general and Middle East policy — both concerning the U.S.S.R.

1. With regard to the Arab States' threat against U.S. interests (particularly oil) in the Middle East, the U.S. is unable to adopt the line that they could protect their threatened interests by the despatch of U.S. troops to the Middle East. This would immediately permit the Russians to invade Northern Iran with the claim of protecting their interests there (U.S.S.R./Iranian unratified oil agreement).[1]

2. The U.S. military and State Department people are opposed to the participation of the U.S.S.R. in the international force, not

2. הקולונל העירקי עבד אל־והאב עלי שייחאני. בדבר נסיון סרק, שנעשה בדצמבר 1947, להביא לידי הסכם שביתת־נשק בגבול יפו־תל אביב. ראה יומן בן־גוריון, 9.12.1947, 10.12.1947; ז. שרף, שלשה ימים, עמ' 158.

3. אהוד אבראל (אבריאל) היה אחראי לרכש באירופה, ויהודה ארזי ("אלון") — בארצות־הברית.

4. ראה מס' 200. בנוסח שנשלח לוועדת או"ם לארץ־ישראל ולחברי מועצת־הביטחון הושמטו שני משפטים, שתחילתם במלים "...Next six" וסופם — "...fatal factor" (ראה בתיק 93.03/94/7). נוסח דומה נשלח אל מזכיר־המדינה מארשאל (ראה אפשטיין אל מארשאל, 14.2.1948, תיקי א. אילת, תיק State Department).

197

1. באפריל 1946 הסכימו ברית־המועצות ואירן להקים חברת־נפט משותפת, לניצול משאבי הנפט של צפון אירן. באוקטובר 1947 נדון ההסכם בפרלמנט האירני, שסירב לאשררו.

because they are afraid that the Russians may not leave the country, but the U.S. people claim that wherever Russian troops are garrisoned, the Russians infiltrate their agents, build up a subversive network, start propaganda among the population — all this calculated to prepare the ground for the revolutionary upheaval which may occur much later, after the evacuation of the Russian troops.

198

או. גאס אל א. קפלן
O. Gass to E. Kaplan

מברק מוצפן
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1702

Washington, 12 February 1948

Further our telegram 29 January.[1] Completed reply bank question[s] 4th February. Privately informed staff members agree loan should be granted. Nevertheless we are certain favourable top action impossible so long as political view completely negative. Am consequently not pressing and will not do so until political situation alters drastically. Complete agreement Shertok. Washington group[2] now active, particularly attempting secure favourable political climate. Regards.

Gass

199

ל. גלבר אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית
L. Gelber to members of the Jewish Agency Executive

תזכיר משוכפל: 93.03/127/1

[New York], 12 February 1948

Strictly confidential

CURRENT CONVERSATIONS

MR. LIN OF CHINA AND MR. JEBB OF BRITAIN[1]

It has been suggested that for wider circulation within the Agency I might make brief notes of two recent conversations — one with a key Chinese official, the other with a high British official — already

198

1. מס' 159.
2. ראה מס' 173.

199

1. החלק השני של התעודה, שבו מדווח על השיחה עם גלדווין ג'ב, לא הודפס כאן.
2. ראה הס"י — א"א, 4.2.1948, 8.2.1948, אצ"מ Z 5/40. בסיכומים אלה אין פירוט.

reported verbally to members of the American Branch of the Jewish Agency Executive.[2]

I

The first was that with Dr. Lin Mousheng, their specialist on Palestine affairs, in the New York office of the Chinese Delegation to the United Nations. We reviewed the implementation crisis at length and in minute detail. Mr. Lin is convinced that in this emergency the life of the United Nations itself is at stake. He agreed that in the light of the Manchurian episode of the 1930's, its far-reaching consequences both for his own country and the world as a whole, it is vital for the United Nations, as distinguished from the old League of Nations, to make its will prevail.

If that is so, I contended, then the abstentionist attitude of China on the partition of Palestine until and on November 29th should no longer apply: a decision having been attained, the merits of the question itself had ceased to be the issue: China, like the other Powers, faced an entirely new situation arising out of the Arab challenge to the authority of the United Nations. Moreover, because of the shift since January 1st in the relatively small make-up of the Security Council,[3] China, as a permanent member, might hold the balance of power when it came to backing up the Assembly's stand. This placed upon her a responsibility of the greatest magnitude, one which she could not avoid by remaining on the sidelines. Disputing none of these arguments, Mr. Lin noted that down in writing as we talked and promised to bring them to the attention of his chief, Dr. Tsiang, as well as to the notice of his Government.

He admitted to me that, on the Palestine question, officials in Nanking had been divided. He could, however, assure me that, while China's policy on the score of positive measures had not yet been determined, he was now sure from his knowledge of trends in his own camp that China's role on the Security Council will not be an obstructive one.

Referring to the stalemate within the Military Staff Committee of the United Nations,[4] he was pessimistic about the chances of establishing an international force at an early date. He therefore asked insistently whether the Jews of Palestine could defend themselves —

3. ראה מס' 50.
4. על ועדה זו הוטל להציע דרכים לארגונו של כוח צבאי שיעמוד לרשות האו"ם. על עבודת הוועדה וחילוקי־הדעות שנתגלעו ראה: *Yearbook of the United Nations, 1947/48*, p. 493.

provided the required facilities were accorded them. He was under a misapprehension about the nature of our proposals: it was a surprise and somewhat of a relief for him to learn that we were merely advocating an ad hoc expedition for a limited purpose and, we hoped, for a limited time — that we were not concerning ourselves with pending endeavours, under the Charter, to arrive at permanent military arrangements. Of that point, too, he made a specific note. His manner was cordial, sympathetic, but very anxious.

[.....]

200

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 53/49. נשלח: 14.2
נוסח יוצא: 93.01/2180/23
נוסח נכנס: 130.09/2337/1

[New York], 13 February 1948

Your 13/180. Transmitted immediately Commission and members Security Council, omitting obvious sentence.[1] Pressing hardest all along for international force all /directions, but not setting/ it as absolute condition which Commission virtually does,[2] without our weakening their formulation. Had extensive interview Canadian Chairman Security Council in preparation for session.[3]

Shertok

201

א. אבן אל מ. פישר (פאריס)
A. Eban to M. Fischer (Paris)

העתק: 93.03/128/10

[New York], 13 February 1948

Dear Fischer,

I have read with interest your letter to me[1] and certain communications to Dr. Goldmann and Mr. Shertok.[2] Any work that we do here with the French and other European delegations depends

200

1. ראה מס' 196 והערה 4 שם.
2. ראה PC Rep. 16.2.1948, Chaps. VI, VII.
3. לא נמצא דיווח על הפגישה עם מקנוטון.

201

1. ראה מס' 166.
2. כנראה מס' 148, 189, 194.

very largely on the collaboration of the Paris office, and I therefore hope that you have success in securing the facilities for information and help which you seek.

Dr. Goldmann and I hope to be seeing M. Parodi on Monday and will, of course, let you know the results. The rumours that have reached us from French circles in Washington are wholly favourable, provided of course that the United States lead is forthcoming. At the moment of writing, the determined efforts which have been made by certain oil and defence interests to secure an American reversal of policy are meeting with considerable and growing resistance from other circles for whom the maintenance of United Nations prestige is a primary consideration.

In speaking to French circles which attach primary interest to the United Nations, you would be quite accurate in saying that the whole Organization from Mr. Trygve Lie downwards regards this event as being entirely linked up with the implementation of the Palestine Resolution. A lot will depend on what [*sic*] we can induce the Security Council (under Article 39) to determine the existence of a threat to the peace, breach of the peace or act of aggression. The British attempt will be to portray the matter as a dispute between two parties to which the Security Council should apply methods of conciliation. On the other hand, if a threat to the peace, etc., is determined, strong enforcement action may be forthcoming.

I wrote a memorandum on the subject of Arab aggression[3] which you may have received. A French translation has been prepared and we will send you several copies by airmail. We would urge its widest possible distribution in informed circles.

With reference to Eliahu's previous report on French influence in the General Assembly, I should say that Mrs. Meyerson, who is now here, insists that the French Consul-General in Jerusalem has been consistently friendly.[4] This bears out all personal impressions which I have of him. It would be extremely useful for us during the next stage of our work to know what the French reaction is likely to be

3. ראה מס׳ 190, הערה 10.
4. ראה דין־וחשבון של אפשטיין מיום 14.1.1948 על המדיניות הצרפתית ועמדתם של אישים צרפתיים שונים בזמן דיוני העצרת הכללית בשאלת ארץ־ישראל, בסתיו 1947 (אצ״מ S 25/6595). הדו״ח מבוסס בעיקרו על מידע שאפשטיין קיבל משני פקידים בכירים בשגרירות צרפת בוואשינגטון. בין השאר נאמר, כי ר. נוויל, הקונסול־הכללי של צרפת בירושלים, שלח שורה של דו״חות שבהם הביע התנגדות לתכנית החלוקה. פישר הגיב על הדו״ח של אפשטיין בכמה הערות־ביקורת. בין היתר העיר, כי נוויל היה בפאריס ערב ההצבעה באו״ם וניסה להשפיע לטובת הצבעה צרפתית בעד חלוקת ארץ־ישראל. (מזכר מיום 19.1.1948, שם).

to a suggestion (a) for an international force with the participation of the Big Five, and (b) to the establishment of an international force of Small Powers with a guarantee from the Big Powers to extricate them from any difficulties which might arise.

Before our little friend[5] returned to Paris, he insisted on the urgency of appointing the Governor of Jerusalem and the Jerusalem Police Force as a method of breaking the ice of implementation in June. Do you know if there is likely to be any French initiative which might speed up this matter in which they have taken such a special interest?

You may be interested to know that the Belgian attitude is fairly close to that which you ascribe to the French, namely that the issue is no longer a Jewish–Arab conflict but the defence of United Nations prestige. I enclose a short memorandum which I prepared for M. Buset[6] in Brussels.[7]

Yours sincerely,

Aubrey Eban

202

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון

M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 51/99
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1702

[New York], 13 February 1948

Saw Grom[yko] 5th February, gave gist Lifshitz.[1] Asked intervention regarding sale Czechoslovakia arms Arabs[2] and Yugoslavia refusal.[3] He did not reply, but visible he made mental note. Today Ehud[4] telephoned Arabs' consignment returned Prague, but Yugoslavia persists refusal. Asked for further interruption.[5] Doubt if cause and effect, though Ehud believes due to Soviet instructions. During talk, Grom[yko] asked whether we able unload. Myself replied we have

5. פארודי.
6. מ. ביזה, יושב־ראש המפלגה הסוציאלית הבלגית.
7. התזכיר אינו בתיק.

202

1. ראה מס' 204, עמ' 347—348.
2. ראה מס' 67 והערה 1 שם ; מס' 204, עמ' 347.
3. מדובר בקשיים שנתגלעו במהלך משא־ומתן עם השלטונות היוגוסלביים בעניין העברת נשק, שנקנה בצ'כוסלובקיה בשביל ה"הגנה", דרך יוגוסלביה.
4. אהוד אבראל (אבריאל).
5. כך במקור. כנראה צ"ל : intervention.

ways.[6] Before approaching him again am consulting you whether should give them definite assurance this point as otherwise his readiness intervene extremely questionable, if it is at all likely.[7]

Shertok

203

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)

D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 17/29. התקבל: 13.2
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Tel Aviv, 13 February 1948

Received report Lifshitz.[1] View American hesitation deem necessary press for: 1) Appointment provision[al] Council. 2) Recognition militia. 3) Equipment for militia. 4) Earliest arrival Commission.

Ben-Gurion

204

תזכיר מאת ז. ליפשיץ

Memorandum by Z. Lifshitz

תזכיר: אצ"מ S 25/5354

[בקירוב 15 בפברואר 1948]

יצאתי את ניו יורק ביום 11.2.48 בשעות אחר־הצהריים. מר משה שרתוק ביקש ממני למסור דו"ח על המצב הפוליטי. הנני להעלות בזה על הכתב את תמצית הדברים שהשמעתי כבר קודם לכן בעל־פה למר דוד בן־גוריון [1] ולמר אליעזר קפלן.

יום לפני שעזבתי את ניו יורק סקרנו את מצבנו באומות־המאוחדות ואת היחסים עם ממשלת ארצות־הברית. המצב בקווים כלליים נראה אז כלהלן:

מיד לאחר שנפלה ההכרעה בלייק סאכסס הורגש שה־State Department לבו אינו שלם עם ההחלטה שנתקבלה. ביחוד חרה לפקידי המשלחת האמריקנית על שהנגב הדרומי צורף למדינה היהודית. כפי שידוע, החזיק ה־State Department

6. ראה גם רישום ביומן בן־גוריון מיום 13.2.1948, על סמך דיווח של ז. ליפשיץ: "משה שוחח עם גרומיקו, סיפר לו על הנשק מצ'כיה לערבים במצרים. גרומיקו הצטער על כך, התעניין לדעת מה מצב הציוד שלנו, מה חסר, מה אפשר להכניס אחרי 15 במאי, אם האנגלים לא יעשו אז בלוקדה."

7. תשובת בן־גוריון — ראה מס' 211.

203

1. ראה רישום ביומן בן־גוריון, 13.2.1948. ראה גם מס' 204.

204

1. ראה רישום ביומן בן־גוריון, 13.2.1948.

עד הרגע האחרון בדעה, שהנגב הדרומי, למטה מקו־הרוחב 31°, יהווה חלק מה־מדינה הערבית. עם השתלשלות המאורעות בארץ־ישראל הובעה על־ידי פקידים שונים מה־State Department הדעה, שנעשה משגה רציני על־ידי ממשלת ארצות־הברית בזה שהיא סמכה את ידיה על החלוקה, וכי אין ה־State Department יכול להיות שותף לאחריות בעד החלטות שנתקבלו עקב לחץ יהודי אמריקה מתוך שיקולים מפלגתיים ושלא בהתחשב עם האינטרסים הלאומיים והמדיניים של ארצות־הברית. היו ידיעות לא טובות על מארשאל, שכאילו אמר בלונדון במסיבת עוזריו, כי הוא חושש מאוד שנעשה משגה פטלי.[2] היו גם ידיעות לא טובות על לווט, סגנו של מארשאל, שאמר כי קצה נפשו בכל העניין, כי ההחלטה נתקבלה תחת לחץ יהודי פרוע וכי אין הוא יכול ומחויב לשאת באחריות להחלטה. התנגדות מיוחדת לכל העניין הציוני, ולחלוקה במיוחד, הביע פורסטאל, מיניסטר ההגנה, שמאחד בתפקידו זה את שלושת השירותים הצבאיים. משיחות שהיו הן ליהודים והן ללא־יהודים אתו נתקבלה התמונה, שהוא הגיע למסקנות מרחיקות־לכת ביחסו לציונות ולמדיניות של ארצות־הברית בנוגע לביצוע החלטות האומות־המאוחדות לגבי חלוקת ארץ־ישראל, ודעתו קבועה ואינה ניתנת להשפעה ולשינוי. הוא הסביר שתפקידו הראשי הוא בהגנת האינטרסים הלאומיים של ארצות־הברית, בקביעת איסטרטגיה עולמית שתמנע את התפשטות ברית־המועצות, ובהבטחת אספקת הנפט במקרה של מלחמה עולמית, דבר שמחייב שקט בארצות המזרח־התיכון ויחסים תקינים עם עמי ערב. העניין הציוני עומד למכשול בפתרון רצוי של כל הבעיות האלו. הוא בא על־כן לכלל מסקנה, שהיה משום משגה בתמיכת ארצות־הברית בעניין הציוני בכלל, ושאין הוא רואה עתיד להתיישבות רבת־מידות של יהודים בארץ־ישראל. אם באמת ישנה בעיה של הגירה יהודית מארצות מזרח־אירופה, הרי צריך לחפש איזו טריטוריה מתאימה לזה; הוא חושב שקניה יכולה לבוא בחשבון. אם אי־אפשרי הדבר — מטעמים שלא כאן המקום לעמוד עליהם — ובעיית הפליטים והנידחים היהודים דוחקת, הרי צריכים לעשות מאמץ כדי למצוא מקומות לקליטה עבורם, אם גם יצריך הדבר הכנסת רובם הגדול או את כולם לארצות־הברית עצמן.

מה שנוגע לישוב היהודי בארץ־ישראל, הרי הוא חושב שהישוב היהודי הקיים יכול להוות מדינה דתית קטנה כמו הוואתיקן. ובאם תורד מהפרק שאלת העלייה, אפשר יהיה להגיע לידי הסכם עם הערבים ולהבטיח את מצבם של היהודים שישנם כבר בארץ, שלא יאונה להם כל רע. כשלחצו עליו בשאלת הפרסטיג׳ה של האו״ם, שעלולה להיפגע באם ההחלטה לא תבוצע אלא ייכנעו ללחץ הערבים — אמר, שהוא רואה את החלטת האו״ם לא כהחלטה אלא כהמלצה בלבד, וכי לא יהיה בזה משום טרגדיה אם המלצה שאינה ניתנת להגשמה לא תבוצע. מכל מקום אין לחשוש שזה יגרום למשבר באו״ם. הוא טען, שהרוסים מחדירים באמצעות העלייה הבלתי־ליגלית מארצות הבאלקאנים קומוניסטים משלהם לארץ־ישראל, וכי בעניין זה אין הוא סומך רק על הידיעות שנתקבלו ממקורות אנגליים, אלא יש לו ידיעות מוסמכות משלו המאשרות את העובדות הללו.

כדאי לציין את אחד הסיפורים המתהלכים בקרב הפקידות בארצות־הברית,

2. השווה מס׳ 61.

כאילו רוסיה הסובייטית מעבירה המוני יהודים מהאיזורים הפנימיים לאיזורי הספר ושם מארגנים אותם, מרביצים בהם תורה, בכדי שלאחר שהמדינה היהודית תוקם, יעבירו אותם בכמויות ניכרות לארץ־ישראל על־מנת להפוך את ארץ־ישראל העברית לקומוניסטית.[3] הידיעות האלו על הלך־הרוחות בקרב הפקידות הגבוהה של ארצות־הברית, ביחוד בשתי המחלקות: ה־State Department וההגנה, עוררו חששות רציניים, כי ברור היה שהולכת ונעשית חתירה להפוך את הקערה על פיה ולהביא לידי רוויזיה גמורה של יחס ארצות־הברית לציונות ולבעיית ארץ־ישראל. נעשו על־כן צעדים לעורר את דעת־הקהל ולהפעיל את עסקני המפלגות, ונעשה לחץ על הנשיא ועל מארשאל. ברנארד ברוך ראה גם את מארשאל וגם את פורסטאל. על פורסטאל לא יכול היה להשפיע, כי מצא שדעתו היא קבועה ומוחלטת. גם ממארשאל לא יכול היה להוציא דבר ברור. ההתרשמות הייתה, שיחסו אינו חיובי ביותר. מארשאל גם אמר לו, שהוא בכלל איננו מטפל יותר בעניין ארץ־ישראל, אבל שלא כדוגמת פורסטאל, שאינו מחשיב ביותר את האו״ם, הרי מארשאל חושש להשפעת העניין על גורל ארגון האומות־המאוחדות וחרד לו.

למרות פעילותו של פורסטאל ומאמציו להביא לידי שינוי רדיקלי של ממשלת ארצות־הברית לגבי בעיית ארץ־ישראל לא התאמתו החששות לשינוי כזה. נגד פורסטאל פועלים שני דברים: האינטרס הפרטי של טרומן והחשש של מארשאל לגורל האומות־המאוחדות. בשיחה פרטית עם יהודי אחד[4] אמר מארשאל, שלא יהיה שום שינוי במדיניות של ארצות־הברית לגבי ארץ־ישראל, אבל אמריקה לא תיקח עליה שום יזמה ולא תטיל את כל כובד משקלה כדי להשפיע על מדינות אחרות בכיוון זה, אלא היא כשלעצמה תהיה נאמנה להחלטות שתתקבלנה במסגרת האו״ם. בשיחה הנ״ל קשה היה להוציא ממנו דברים יותר ברורים על עמדתה של ממשלת ארצות־הברית במועצת־הביטחון כשתובא לדיון שאלת הקמת כוח צבאי בינלאומי; למרות הנימוקים, שהחלטת האו״ם עצמה תלויה אף היא בעמדת אמריקה, לא רצה להגדיר מה בדיוק תהיה עמדה זו, אבל הדגיש עד כמה חשוב לשמור על קיום או״ם. באותה שיחה הוא הביע אכזבה מהכוח היהודי בארץ, ואמר שהיה לו רושם, שאם הערבים יתחילו להתגרות ולהתנגד להחלטת או״ם, הם יקבלו מידי היהודים מכה ניצחת, שלא יהיה להם עוד רצון להמשיך. (מר שרתוק ביקש להדגיש, שאין הדבר הזה יכול להתפרש כאילו עמדתו היא שיש לגלות תקיפות־יתר לגבי הערבים).

בשיחה עם לווט על ענייני האמברגו, כשטענו שעל־ידי החלטת האמברגו מע־מידה הממשלה את המתקיפים ואת הנתקפים בארץ־ישראל במצב שווה, וכי מצבם של הערבים מבחינת החוק, שהם המתקיפים הרוצים לסכל בכוח את החלטת האו״ם, הוא הרבה יותר טוב ממצבם של היהודים המתגוננים והרוצים לבצע את ההחלטה — אמר מר לווט, שהוא אינו יודע עדיין מי באמת המתקיף ומי הנתקף בארץ־ישראל. כשלחצו עליו לפרש את דבריו, אמר שיש לראות גם את הערבים כמת־גוננים, הואיל ורוצים לקחת מהם את ארצם והם מתגוננים. אולם שלא כדוגמת פורסטאל, שמייחס חשיבות רבה לחדירת הקומוניסטים, כביכול, לארץ־ישראל,

3. ראה גם דו״ח מיום 7.1.1948 (93.03/65/13).
4. השווה מס׳ 190.

הרי מארשאל הודיע, שאינו מתרשם ביותר מהתעמולה הבריטית על חדירת הקומו־ניסטים לארץ־ישראל. הוא מניח על־כן, שהמקור לכל הידיעות הללו הוא מקור בריטי, וכי בנוגע לרוסיה מדאיג אותו יותר המצב בפרס מאשר בארץ־ישראל.

קשה היה לדעת אל נכונה מהי עמדתו של הנשיא. אולם לאחר שחזר מר דייב ביילס, שהיה חולה זמן מה, לבית הלבן, וראה את הנשיא, הודיע שאין ליהודים יסוד לחשוש שיחול שינוי במדיניות ארצות־הברית לגבי ארץ־ישראל, כי הנשיא הודיע, שלא יוציא את העניין מידו וימשיך לעקוב אחרי התפתחות המאורעות. כדי להרגיע את דעת הקהל, שהוסער על־ידי השמועות שהסתננו על עמדת חברי הממשלה השונים בשאלה הנ״ל, הוא מוכן לפרסם הודעה שתפזר את החששות הנ״ל. מצד שני נודע, שגם פורסטאל משתדל להוציא הודעה מטעם הנשיא לטובת השקפתו הוא בעניין ארץ־ישראל. פורסטאל גם מתפאר, שהוא אבי הרעיון להביא את שתי המפלגות, הדמוקרטית והריפובליקנית, למדיניות אחידה לגבי ארץ־ישראל בכדי לשלול מאת הציונים את האפשרות להשפיע על־ידי משחק הקולות על עמדת המפלגות לגבי עניינם. הוא ראה את ואנדנברג ואת טאפט. לפי דברי פורסטאל, הצליח לשכנע את ואנדנברג בכיוון זה, אבל נתקל בהתנגדות־מה מצד טאפט. הוא הוסיף, שהוא מקווה לשכנע את טאפט ולהטות אותו לכיוון הרצוי לו. עמדתו של טרומן הייתה, שבשום־אופן אין לשתף את הצבא האמריקאי בביצוע החלטות האו״ם, אבל אם תימצא דרך להקים צבא בינלאומי שיהא מורכב מהאומות הקטנות, הרי תהיה ארצות־הברית מוכנה לעזור לו בציוד וגם במימון. עמדת פורסטאל ומארשאל היא בדרך־כלל שלילית בכל מה שנוגע לצבא בינלאומי, וזה מפני שהם חוששים לחדירת הרוסים למזרח־התיכון. כי באם יהיה הצבא הבינלאומי מורכב מהמדינות הגדולות, הרי תשתתף בו ברית־המועצות עצמה; ובאם יהיה מורכב מנציגי האומות הקטנות — לא מן הנמנע שישותפו בו מדינות קטנות, גרוריה של רוסיה, כמו צ׳כוסלובקיה, יוגוסלביה וכדומה. באמצעות לוי הנדרסון, בשיחה שהייתה לו עם אליהו אפשטיין,[5] הוגד ברור, שארצות־הברית תתנגדנה להקמת צבא בינלאומי. אבל נרמז, שבאם או״ם או ועדת־הביצוע יחליטו על הקמת מיליציה בשתי המדי־נות — היהודית והערבית — או באחת מהן, ובאם יפנו לארצות־הברית בבקשת סיוע לצייד את המיליציה, הרי תהיינה ארצות־הברית מוכנות לתרום את תרומתן.

לא ברור מהי עמדת ארצות־הברית בנוגע לפרוצדורה. היינו, אם תספיק פנייה של ועדת־הביצוע עצמה או היא תדרוש שמועצת־הביטחון תטפל ותחליט בעניין. בשיחה שהייתה למר משה שרתוק לפני זמן־מה עם מר סובולב, סגן המזכיר הראשי של או״ם הממונה על ענייני מועצת־הביטחון, הביע הלז את הדעה, שמו־עצת־הביטחון היא הצינור היחיד שדרכו יכולה לפעול ועדת־הביצוע בכל מה שנוגע לעזרה צבאית מצד המדינות השונות, בין אם זה הקמת כוח בינלאומי או ציוד עבור המיליציה. אולם בזמן האחרון שינה מר סובולב את דעתו ובא לכלל דעה, שוועדת־הביצוע יכולה לפנות במישרין לממשלות השונות שהצביעו בעד החלוקה ולבקש מהן עזרה בתחמושת לציוד המיליציה.[6]

5. ב־9 בפברואר — ראה מס׳ 190.
6. שרתוק נפגש עם סובולב באמצע ינואר, ושוב — כעבור חודש בקירוב. ראה הס״י — א״א, 20.1.1948 (אצ״מ Z 5/39), 7.2.1948 (אצ״מ Z 5/40).

כפי הנראה, הלחץ שעשו יהודי ארצות־הברית באמצעות קבוצת סנטורים ועל־ידי אישים וגופים שונים על הנשיא ועל מארשאל שכנע את פורסטאל, שאין התכנית שלו לשינוי רדיקלי של ממשלת ארצות־הברית לגבי הציונות ניתנת להגשמה מהירה. הוא הרגיש שהגדיש את הסאה. ולכן, בשיחה מאוחרת יותר שהייתה לו עם דייב גינסבורג, הוא הביע את הרעיון, שאם גם צריך יהיה לבצע את החלטת או״ם ולהגשים את החלוקה, הרי צריך הדבר להיעשות בגמישות ומתוך ויתורים הדדיים של שני הצדדים ולאו־דווקא על־ידי שימוש בכוח, גם אם יצטרכו להסתייע בכוח צבאי בינלאומי. אולם עצם הקמת כוח כזה תדרוש זמן רב ולכן נחוץ לדחות את מועד יציאת האנגלים מן הארץ. להערה, שהאנגלים הרחיקו לכת והתחייבו לפני דעת־הקהל שלהם, ואין הדבר מאפשר להם השארת כוח צבאי ניכר בארץ, אמר מר פורסטאל, שלגבי הבעיה של הקמת מחסום בפני רוסיה יספיק גם כוח בריטי נומינלי בארץ, אם־כי לא יהיה בזה משום פתרון לבעיית החזקת הסדר והשכנת השלום בארץ עצמה. מכל מקום, מדבריו היה נראה, שהוא רוצה שלכל הפחות ימשיכו האנגלים להחזיק בחיפה ובירושלים. מר שרתוק רואה בזה רמז ברור לכוונות האנגלים להישאר בשני המקומות האלה לתקופה יותר ממושכת.

מה שנוגע לירושלים, הרי מרחפת ההצעה שהמשטרה הבינלאומית בשביל איזור ירושלים תורכב בראש־וראשונה מבין כוחות המשטרה הבריטית.

מה שנוגע לעמדת הסוכנות במועצת־הנאמנות בעת שידונו על עניין ירושלים, הרי עד כה לא נתקבלה הסכמה לתת לסוכנות אפשרות של השתתפות בדיונים והופעה,[7] אולם ייתכן שאפשר יהיה להשיג הסכמה, שהיא תשמיע את הערותיה נוסף על התזכירים שהגישה בכתב.[8] לגבי בעיית ירושלים קיימות כמה נקודות־תורפה בחוקה, שלגבן לא עלה עדיין בידנו לשכנע את הוועדה לקבל את דעתנו, והן: שאלת הרכב המועצה המחוקקת וזכות הבחירה הפסיבית.[9] בשאלת הגבולות יש רצון בין חברי הוועדה לשנות מהגבולות שנקבעו ולהרחיב את התחום הבינ־לאומי בכדי לכלול את בריכות שלמה ואת כפר ארטס בדרום וכן את שדה־התעופה אשר בעטרות בצפון.[10] אולם רוב חברי הוועדה באו לכלל דעה, שאין הדבר בסמ־כותם ושיידרש אישור מצד האסיפה הכללית של או״ם. חשבנו תחילה להשתמש בהזדמנות זו בכדי להציע לכלול באיזור הבינלאומי גם את מעלה החמישה ואת קרית ענבים ואת גוש עציון. אולם מאחר שיש סכנה שבעיית החלוקה כולה יכולה להתעורר על־ידי כך בפני האסיפה הכללית, יעצתי למר שרתוק — והוא קיבל את דעתי — לא לעורר את שאלת שינוי התחומים ולהשאיר אותם כפי שנקבעו.

7. ראה מס׳ 37, הערה 1. בקשה נוספת למתן רשות לנציגי הסוכנות היהודית להשתתף בדיוני מועצת־הנאמנות בעניין ירושלים הוגשה ב־16 בפברואר, וכעבור 3 ימים הודיע לוריא ליושב־ראש מועצת־הנאמנות, כי שרתוק ועליאש מונו לנציגי הסוכנות לצורך זה. על כך ניתנה תשובה לא־מחייבת, שבה נאמר, בין היתר, שמועצת־הנאמנות עשויה להזמין את נציגי הסוכנות להופיע בפניה. (ראה לוריא אל נשיא מועצת־הנאמנות [פ. ב. סייר — Sayre], 16.2.1948, 19.2.1948 ; סייר אל לוריא, 20.2.1948 ; 93.03/95/14).
8. ראה תזכירי הסוכנות היהודית בעניין טיוטת התקנון החוקתי לעיר ירושלים, 23.1.1948, 2.2.1948 (93.03/128/14).
9. ראה מס׳ 118, הערות 4, 5 ; מס׳ 132, הערה 2.
10. ראה טיוטת דו״ח של קבוצת־העבודה, לעניין ירושלים, 12.2.1948 (מסמך או״ם T/AC. 7/4 ; 93.03/128/15), עמ׳ 6.

כעת בנוגע למצבנו וליחסים שלנו עם ועדת־הביצוע ומזכירות האו"ם בכלל. טריגווה לי חזר לא מזמן מאירופה מלא חימה וזעם על האנגלים, ומיד כשחזר קרא לשיחה — מתוך יזמתו הוא — לשרתוק ולסילבר. את השיחה פתח במלים אלו: "האנגלים הם גנבי הרחוב הגרועים ביותר שראיתי בימי." הוא שפך קיתונות שופכין על בווין והגדיר אותו כשונא יהודים וכשונא קומוניסטים. ואם־כי גם הוא אינו מתפעל ביותר מהקומוניסטים, הרי הוא מרגיש שאי־אפשר לבנות את המדיניות העולמית על שנאה גרידא. הוא לא ראה בעצמו את בווין בהיותו בלונדון, אבל היו לו שיחות עם מקניל, ובשיחות אלו הוא לחץ עליו להבהיר את מדיניות אנגליה לגבי ארץ־ישראל. הוא לא קיבל שום תשובה ברורה ולכן לא יכול היה לעמוד על כוונותיהם האמיתיות של האנגלים. אם־כי מקניל איננו מהגרועים — לפי הגדרתו של טריגווה לי — שבין המדינאים האנגלים, הרי גם הוא שיקר לו לא פעם והחליף את דעתו עשרת מונים. טריגווה לי מוכן על־כן למלחמה. בשבילו גורל האו"ם תלוי קשר בל יינתק בהגשמת ההחלטות שנתקבלו לגבי ארץ־ישראל. היינו, בביצוע החלוקה. אם ההחלטה לא תוצא לפועל וינסו לטשטשה ולהגיע לידי רוויזיה מתוך כניעה ללחץ הערבים — הוא מוכן להתפטר, ויחד אתו יעזבו את או"ם עוד כ־200 איש מהפקידות הגבוהה, וכל הבניין עלול להתפורר. הוא מוכן להילחם שכם אחד אתנו, הוא רואה בנו בעלי־ברית הן לניצחון והן למפלה. את עמדתו לגבי כל הבעיה הוא הגדיר בערך כדלקמן: הוא היה אובייקטיבי והשתדל לשמור על הנייטרליות במשך זמן הדיונים, אבל לאחר שנפלה הכרעה אין מקום לנייטרליות, והוא רוצה להגשים בנאמנות ובאופן מלא את ההחלטות. הדבר הוא בנפש או"ם, והוא יילחם עד כמה שידו מגעת לביצוע ההחלטות. הוא רמז שנדמה לו, שגם האנגלים וגם האמריקאים עוקבים ומרגלים אותו, ולכן ביקש ליצור קשר שלא באמצעות המשרד ושעות העבודה הקבועות. בנוגע לבעיה עצמה, הוא הביע את דעתו, שאין הוא מאמין בצבא בינלאומי שיהיה מורכב רק מהאומות הקטנות. בהיותו באירופה השתדל למשש את הדופק ולברר מה תהיה עמדת הארצות הסקנ־דינביות וארצות השפלה בשאלה זו. אין בארצות הנ"ל כוח צבאי מיותר מן המוכן, שהממשלות האלו יכולות לשלוח אותו במהירות לשרת בארץ־ישראל. לו גם היה נמצא צבא כזה, הרי מן ההכרח שהוא יהיה כוח צבאי גדול, היות ולערבים לא יהיה דרך־ארץ בפניו והוא יצטרך להכריע אותם בכוח ולהילחם ממש. לא כן הדבר אם ארצות־הברית וברית־המועצות תשתפנה את עצמן בצבא הבינלאומי [ש]יקבל עליו לבצע את החלוקה. כי אז תהיה הפרסטיז'ה שלו הרבה יותר גדולה, וייתכן שהפעולות הצבאיות תהיינה מוגבלות. בכדי להקים צבא בינלאומי, המורכב מה־ארצות הקטנות, צריך לגייס מתנדבים, לאמן אותם, לצייד אותם, והדבר ידרוש זמן רב ולא יהיה אפקטיבי מיד. הוא דחה את הטענה העיקרית של ארצות־הברית, שבאם רוסיה תשותף בצבא הבינלאומי, היא תחדיר את אנשיה לארץ־ישראל ואף פעם לא תוציאם משם. הוא יודע מנסיונו בנורבגיה שאין הדבר כך. הרוסים אינם יוצאים ממקום שלא התחייבו לצאת, אבל כאשר הם מתחייבים, הם ממלאים את ההתחייבויות בשלמות. בכל אופן, בנורבגיה היו הרוסים הראשונים שהוציאו את שש הדיוויזיות שהיו להם במשך 24 שעות. האמריקאים שהו הרבה יותר והאנגלים שהו יותר מכולם. הוא מוכן על־כן לדרוש את השתתפות ארצות־

הברית וברית־המועצות בצבא הבינלאומי. הוא מוכן ללכת לטרומן ולמארשאל ולהסביר להם את נקודת השקפתו ולאיים בהתפטרות באם ידחוה.

מה שנוגע לפעולה המיידית שוועדת־הביצוע צריכה לעשות — הוסכם שיש חשיבות ממדרגה ראשונה, שחבר פקידים ומומחים מטעם ועדת־הביצוע יצאו לארץ־ישראל מיד. ואם כי קיים חשש שיש בזה משום הטלת מוקש מצד האנגלים, הרי יש לעשות את הנסיון ולגשת לביצוע אותם הדברים הניתנים להיעשות במקום. יש לדרוש מהאנגלים להקדים את מועד בוא הוועדה לארץ. יש להתרות בהם, שאם לא יתנו את ההקלות הדרושות ואם ימנעו מהוועדה את הרשיון לבוא לארץ — ייחשב הדבר כסבוטז׳ה. כן יש לגשת מיד למשא־ומתן עם הסוכנות היהודית על מינוי מועצת ממשלה זמנית, ולמנות אותה גם אם אין סיכויים שתוכל להיכנס לפעולה מיד, אלא רק בכדי שהמוסד הזה יקום, ועל־ידי כך להפגין, שההחלטה הולכת ומתגשמת. הוסכם כמו־כן, שיש חשיבות רבה שמועצת־הנאמנות תאשר את החוקה של האיזור הבינלאומי של ירושלים, למנות מושל ולגשת להקמת המשטרה הבינלאומית לאיזור הזה. יש להחיש ולדרבן את מועצת־הביטחון להקמת כוח צבאי בינלאומי ולעזור לנו להשיג נשק בשביל לצייד את המיליציה במדינה היהודית. בסוף השיחה סוכם, שהסוכנות היהודית תגיש לו את כל הדרישות האלה בכתב, וכי הוא ישתדל לפעול על־פיהן.

בנוגע לוועדה עצמה — הולך ומתהווה גוש של שלושה כנגד שניים. שני הדרום־אמריקאיים [11] מהווים את המצדדים בענייננו, והפיליפיני [12] נלווה עליהם ברוב העניינים. הבא־כוח הדני, מר פדרשפיל, הוא פרו־בריטי מובהק ומשתדל לדחות ולהשהות את העניין. בכל דבר הוא מעורר ספיקות ופועל, כפי הנראה, על־פי הוראות האנגלים. ליסצקי, למרות שבתור חבר הוועדה [13] היה גרוע וקשה ולא פעם גרם קשיים ומכשולים בדרכנו, הראה את עצמו בתור יושב־ראש הרבה יותר אובייקטיבי וקורקטי מאשר אפשר היה לשער. אם כי גם הוא פרו־בריטי בהשק־פותיו, הרי הוא נפגע על־ידי התנהגות האנגלים ולבו מר עליהם, ונראה שהוא משתדל להחזיק את שיווי־המשקל ופניו להגשמת ההחלטה ככתבה וכלשונה.

התזכיר השני שהוגש למועצת־הביטחון בשאלת הצבא הבינלאומי [14] משקף פחות או יותר באופן אובייקטיבי את מהלך המאורעות. הוא חריף מאוד כלפי הערבים ויש בו משום האשמה כלפי האנגלים, אם כי זה מנוסח בזהירות ובלשון דיפלומטית. בחוגי הוועדה דובר על הכנת תזכיר מיוחד שיתאר את עמדת האנגלים, וכאילו תזכיר זה יהיה הרבה יותר חריף לגביהם.

עדיין קשה לנחש מה יתהווה במועצת־הביטחון הן מבחינת הפרוצדורה והן מבחינת עמדות המשלחות. יש חשש רציני שהדיונים בתזכירים שהוגשו על־ידי ועדת־הביצוע יידח[ו], כדי לתת אפשרות למשלחות שונות להתקשר עם ממשלו־תיהן ולקבוע את עמדתן. אם ממשלת ארצות־הברית לא תיקח את היוזמה בידה, ואם גם מצדה ייעשה נסיון להשהות את העניין ולדחות את הדיון בענייננו — הרי יהיה בזה עצמו כבר משום כישלון. בלי לחץ והשפעה אמריקאיים קשה יהיה

11. ר. דייס דה מדינה (בוליביה) וא. מורגאן (פנמה).
12. ו. פראנסיסקו.
13. UNSCOP.
14. ראה PC Rep. 16.2.1948, Chaps. VI, VII.

להשיג רוב לטובתנו במועצת־הביטחון, הואיל והרכב מועצת־הביטחון כעת הוא כזה, שיש בו שישה קולות של מדינות שהצביעו בעד החלוקה, שלושה שנמנעו ואחד שהצביע נגד,[15] מלבד האנגלים, שאמנם נמנעו מהצבעה, אבל למעשה לא שיתפו פעולה בכל זמן הדיונים. ממשלות הלבנון ומצרים ביקשו רשות להיות נוכחים בעת הדיונים ולקחת חלק בהם, ומניחים בוודאות שבקשתם תתמלא ויתנו להם להשתתף. יש להניח שגם הסוכנות היהודית תקבל את הרשות להופיע ולהיות נוכחת בזמן הדיונים.

גם אם תכונס המועצה לדיון על התזכירים שהוגשו לגופו של עניין, יכול ויכוח זה להימשך הרבה זמן, ובינתיים ילך המצב ויחמיר, מבלי שוועדת־הביצוע תקבל את המכשיר לכוף את החלטת האו"ם על שני הצדדים. הסכנה היא על־כן גם מצד ההשהייה עצמה וגם מצד יחס בלתי־אוהד לענייננו. הוועדה מייחסת חשיבות רבה להקמת כוח צבאי בינלאומי, היות ורק בו היא רואה את המכשיר היעיל לביצוע החלוקה ולהשכנת חוק וסדר בשתי המדינות העתידות לקום. גם ליסיצקי הביע את אכזבתו מכוח ההגנה העברי, ומדבריו אפשר להבין שחברי הוועדה המיוחדת לארץ־ישראל (ועדת אונסקופ) התרשמו מהשיחות שהיו להם עם חברי הנהלת הסוכנות בארץ־ישראל ומפעולות ה"הגנה", כגון פיצוץ הגשרים והחבלות במסילות־הברזל וכן מהפעולות הטרוריסטיות של הארגונים הפורשים, שהפוטנציאל הצבאי של הישוב הוא הרבה יותר גדול משנראה להם כעת, כשבאו לדון אתם על ציוד המיליציה, והציוד הנדרש לזה הוא כה רב עד שמעורר בהם ספקות אם אמנם יש בידי היהודים ציוד ותחמושת מספיקים כדי להשתלט על המצב. הם שמים על־כן את הדגש על הקמת הכוח הצבאי שבאמצעותו תוכל ועדת־הביצוע לשלוט ולהג־שים את יעודה, היינו — חלוקת הארץ, מינוי ממשלות לשני האיזורים הנפרדים, מסירת השלטון לידי הממשלות שתיווצרנה באם יהיה שיתוף־פעולה מצד התו־שבים, או החזקת החוק והסדר באחת המדינות אם לא יהיה שיתוף־פעולה מצד התושבים. אולם באם לא תתקבל החלטה חיובית על־ידי מועצת־הביטחון להקמת כוח צבאי בינלאומי, אין הוועדה — כפי שיש לדון מעמדתה כיום וממהלך־הרוחות בין חבריה — חושבת להסתלק מתפקידה אלא תנסה לבצע את החלוקה באמצעות מיליציה יהודית. יש לחשוב שהיא תפעל ליצירת מיליציה ולציודה בהקדם האפשרי. כפי שכבר הוסבר לעיל, לא ירחיקו כפי הנראה האמריקאים לכת בהתנגדותם להחלטת האומות־המאוחדות עד כדי מניעת עזרה מהוועדה באם היא תחליט על הקמת מיליציה ותעזור להקמת[ה] ולציודה ואולי גם למימונה.

נראה שהתכסיס האנגלי יהיה להכשיל את הדיון במועצת־הביטחון, מתוך תקווה שוועדת־הביצוע לא תוכל או לא תרצה להמשיך בפעולתה בלי כוח צבאי בינ־לאומי שיועמד לרשותה, ואז לא תהיה ברירה אלא להביא את העניין מחדש בפני האסיפה הכללית של האומות־המאוחדות, אשר בה תוכל ממשלת בריטניה לבוא בהצעות רוויזיוניסטיות מקוצצות ולהציע שתקבל על עצמה את ביצוען בעזרת הכוחות הצבאיים העומדים לרשותה בארץ־ישראל. מגמתנו היא, על־כן, לסכל את המזימה הזאת, ודובר עם חברי הוועדה בכיוון זה.

15. ראה מס' 50.

במשך כל זמן עבודתה של הוועדה היה מגע בינה ובין המשלחת הבריטית בלייק סאכסס בראשותו של קאדוגן. אולם על הרבה מהשאלות שעוררה לא יכול היה סר אלכסנדר קאדוגן לתת תשובה מספקת, מתוך אמתלא שהוא צריך להעביר אותן לממשלה המרכזית בלונדון ולהתייעץ אתה. הוועדה התאוננה לא פעם, שאינה מקבלת תשובות על פניותיה וכי זה גורם לדיחויים ולבזבוז זמן. בתשובה לתלונות אלו באה כעת הזמנה מצד ממשלת לונדון, שהוועדה כולה או חברים אחדים ממנה יבואו ללונדון לשם בירורים ומשא־ומתן. העמדה שלנו בשאלת צאתה של הוועדה ללונדון, שבאה לידי ביטוי בשיחה עם טריגווה לי וגם עם יושב־ראש הוועדה, הייתה — שקודם־כול צריכים לקבוע מתוך משא־ומתן בלייק סאכסס את מועד יציאתה של הוועדה לארץ־ישראל, ורק לאחר זה צריכה הוועדה להסכים להתעכב, בדרכה לארץ, בלונדון ולברר את כל השאלות התלויות ועומדות, אבל לא לעשות את מועד בוא הוועדה לארץ לנושא משא־ומתן בין הוועדה ובין הממשלה בלונדון עצמה.

בשאלת עמדתה של הממשלה הבריטית לבוא הוועדה לארץ — נתקבל מברק מלוקר,[16] ובו הוא מודיע, כי קיבל רמז מאיש פנימי של הממשלה, שאם ייווצר לחץ פנימי וחזק על הממשלה, יש תקווה שהיא תסכים להחשת בוא הוועדה ואולי גם למסירת נמל חופשי עם הינטרלנד מסוים, כדי לאפשר עלייה יהודית. שרתוק ביקש לציין, שכל הדבר מופרך בעיניו ושהוא מתייחס אליו בהסתייגות גמורה. ייתכן שיש בזה משום הרהורי־לב של ידיד, כגון אלה שהיו הרבה במשך הזמן האחרון ונתבדו. זה מתמיה ביחוד לאור הפוליטיקה של הממשלה לגבי קפריסין. בעת שעזבתי את ניו יורק לא היה ברור לאנשינו שם, מהי באמת עמדת הממשלה ביחס לקפריסין ואם אמנם הגיעו אתה לידי הסדר והסכם בכדי לפנות את המחנות בקפריסין במשך שלושת החודשים הקרובים.

עמדת הרוסים בענייננו באה לידי גילוי בשיחות שהיו בזמן האחרון למר שרתוק עם מר גרומיקו ולמר אליהו אפשטיין עם מר צאראפקין. גרומיקו התעניין מאוד בכושר התגוננותנו. הוא חקר את שרתוק בנוגע למה שיש לנו וגם בנוגע למה שחסר לנו. התעניין לדעת באיזה אופן אפשר להכניס ציוד ותחמושת בזמן הנוכחי, מה הם הסיכויים לאחר ה־15 במאי, ואם אין חשש אצלנו שהאנגלים יעשו בלוקדה על ארץ־ישראל גם אחרי ה־15 במאי. נראה שמאוד לא נעים היה לו לשמוע מפי שרתוק את כל פרשת צ׳כוסלובקיה ומכירת הנשק לערבים, והתעניין לדעת מתי נחתם החוזה ומתי יצא המשלוח מתחומי צ׳כיה (המדובר הוא על ההסכם מ־23 בנובמבר ועל המשלוח שהגיע בינתיים למצרים). נראה שהוא נפגע גם מיחסה של יוגוסלביה בשאלת הטרנזיט והשימוש בנמל מנמליה לצרכי אספקת נשק עבורנו. הוא התעניין מאוד לשמוע, שטרומן מדבר עדיין על כוח צבאי בינלאומי, שיהיה מורכב מהאומות הקטנות, ונראה היה לשרתוק, שכל העניין חדש בשבילו. הוא הדגיש שרוסיה תמשיך לדרוש בכל תוקף להגשים את ההחלטה מ־29 בנובמבר, והיא בדעה שהחלטה זו ניתנת לביצוע. אולם מה בדיוק תהיה עמדתה במועצת־הביטחון בנוגע לכוח הצבאי הבינלאומי, אם תוגש הצעה להרכיב אותו מהאומות

16. ראה לוקר אל שרתוק, 9.2.1948, 93.01/2180/12.

הקטנות, או מה תהיה עמדתה לגבי מדיניות אספקת נשק הן בשביל הכוח הבינ־לאומי או בשביל המיליציה — לא רצה או לא יכול היה להתחייב ולהגיד שום דבר ברור. הוא שמע מפי שרתוק בעניין רב את סיכום מאורעות המלחמה ועל כוחנו הצבאי, שבא לידי ביטוי בפעולות השונות. בנוגע לבקשתו של שרתוק, שברית־המועצות תשים את משקלה כדי להשיג חוקה יותר מתאימה בשביל האיזור הבינלאומי של ירושלים ומינוי מושל רצוי, הודיע מר גרומיקו, שיש להם שיקולים וחישובים משלהם בנוגע למועצת־הנאמנות, והם לא ילכו לשם ולא ישתפו אתם פעולה. אין, על־כן, לחכות לשום תמיכה במועצת־הנאמנות מצד הרוסים, היות ונציגם ייעדר בזמן הדיון;[17] הוא הדין לגבי בא־כוח אוקראינה.[18]

אם נסכם את סיכויינו במועצת־הביטחון — הרי ברגע זה אינם מעודדים ביותר. עמדת ממשלת ארצות־הברית אינה ברורה. יש להקפיד בלחץ על הנשיא ועל מארשאל, בכדי להביא אותם לידי פעולה אקטיבית חיובית בשאלת ביצוע החלטות או"ם מה־29 לנובמבר, ובעיקר שארצות־הברית תשתתפנה בהקמת כוח צבאי בינלאומי. על ממשלת ארצות־הברית לעזור לנו גם בהסדר היחסים עם אנגליה בכדי לסלק את מעשי הסבוטג'ה מצדה, החבלה המתמדת בכוחות הביטחון שלנו ומניעת עזרתה לארצות הערביות. באם לא יהיה לחץ מספיק, שיביא לידי שינוי עמדתה הנוכחית של ממשלת ארצות־הברית, היא תמשיך להחזיק בנייטרליותה לגבי ביצוע ההחלטה ולא תרצה לקחת את המנהיגות בידיה ולהשפיע על המדינות שנמנעו מהצבעה בכדי שיצטרפו לדעת מחייבי החלוקה ולהוות רוב בעד הקמת כוח צבאי בינלאומי. באין הרוב הדרוש (7 קולות), יכול העניין להגיע לידי קיפאון ומועצת־הביטחון לא תוכל או לא תרצה לנקוט פעולה שיהיה בה משום עזרה ממשית לוועדת־הביצוע בהגשמת תפקידה. יתר על כן, יכולים גם לנסות לערער את מעמדה של הוועדה עצמה. ישנם אמנם כל הסיכויים שוועדת־הביצוע לא תירתע גם אם מועצת־הביטחון לא תחליט על הקמת כוח צבאי בינלאומי, אלא תמשיך למלא את שליחותה ותנסה לבצע את החלוקה בעזרת המיליציות של המדינות העתידות לקום, והיא תעשה נסיון להקמת הממשלות הזמניות והמיליציות. אולם צריך להביא בחשבון, שיכול גם להתהוות מצב, שהוועדה לא תראה אפשרות להמשיך בתפקידה, ואז יגיע הדבר לידי כישלון. כדי למנוע אפשרות כזאת ולנצל את סמכות הוועדה לאותם הדברים שהיא יכולה לעשות מבלי לפנות למועצת־הביטחון, יש חשיבות ממדרגה ראשונה, שהוועדה תמנה בהקדם האפשרי את מועצת הממשלה הזמנית, היות ורק לאחר שהוועדה תמנה ממשלה זמנית לשתי המדינות, או לאחת מהן, היא תוכל לגשת להקמת מיליציה. כידוע, החליטה הוועדה שאין הסוכנות היהודית יכולה לשמש גוף אשר אתו תנהל משא־ומתן על הקמת מיליציה. מר שרתוק ביקש ממני למסור להנהלת הסוכנות, שהוא רואה הכרח בדבר, שכל משא־ומתן בין המפלגות והגופים הבאים בחשבון להקמת מועצת הממשלה הזמנית ייגמר בהקדם האפשרי, וכי במשך השבוע הבא ימציאו לו

17. ברית־המועצות סירבה להשתתף בישיבות מועצת־הנאמנות מאז הקמתה מפני שלט־ענתה כוננה בצורה לא־חוקית. הנציג הסובייטי, צאראפקין, השתתף לראשונה בישי־בת המועצה ב־27.4.1948, כשנידונו בעיות ירושלים.
18. אוקראינה הייתה חברה במועצת־הביטחון, אבל לא במועצת־הנאמנות.

רשימה אישית מוסכמת, שאפשר יהיה להגיש אותה לוועדת־הביצוע, באם יידרש לעשות זאת. הוא רואה חשיבות בהסכם עם אגודת־ישראל בכדי שהסוכנות היהודית תוכל להופיע כבא־כוח הישוב כולו, ואז תוכל הוועדה למנות את מועצת הממשלה עוד בהיותה בלייק סאכסס, ולא תצטרך לחכות עד שתבוא לארץ ותנהל בעצמה משא־ומתן עם הגופים השונים.

נתקיים דיון בין מר שרתוק ובין הרב יצחק מאיר לוין, בא־כוח אגודת־ישראל, שקיבל הוראות מן הארץ לדון בעניין זה עם מר שרתוק. אולם באין למר שרתוק שום ידיעות על הרכב ומספר חברי הממשלה המוצעת, לא יכול היה להתקדם במשא־ומתן עם אגודת־ישראל. מלבד זה הודיע לו מר מינץ, בא־כוח פועלי אגודת־ישראל, ששום סידור עם אגודת־ישראל אשר לא יביא בחשבון באות־כוח מיוחדת מצדם — לא יחייב אותם ולא יהיו קשורים בו. מצד שני השתדל מר מינץ להסביר למר שרתוק, עד כמה חשוב שיהיה במועצת הממשלה בא־כוח מיוחד לפועלי אגודת־ישראל, היות והם יהיו בני־ברית נאמנים לחלק המתקדם בכל העניינים הסוציאליים.[19] מר שרתוק ביקש אותי למסור, שהוא מבכר שהמשא־ומתן עם אגודת־ישראל ייגמר בארץ ולא בניו יורק.

יש לחכות לבוא חבר עובדים ומומחים מטעם מזכירות או"ם בזמן הקרוב ביותר, ועלינו להתכונן לבואם ולמנות קציני־קשר ומומחים, שיעמדו לצדם ויביאו בפניהם את דרישותינו.

205

ר. זסלני אל מ. שרתוק (ניו יורק) [1]
R. Zaslani to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 45/53, 46/92
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

London, 15 February 1948 (13.05) —
16 February 1948 (16.15)

Following for Shertok. After numerous conversations[2] conclude Middle East expert[s] plan create facts in Palestine, ultimately force us ask for and accept Britain or Britain–American [mediating] Morrison Plan, at least smaller Jewish State. This is to be done by allowing considerable Arab penetration, prevention of Jew[ish] preparation and resisting establishment international force. Expert[s] hope win over Arab League and America plan based on eliminating Mufti

19. ראה גם שרתוק אל בן־גוריון, 11.2.1948 (130.09/2337/1).

205

1. מברק זהה נשלח אל סחרוב בתל אביב (130.09/2337/1). בנוסח המודפס כאן תוקנו כמה שיבושים על־פי הנוסח שפוענח בתל אביב. (התיקונים בסוגריים מרובעים).
2. על מטרות ביקורו של זסלני באנגליה ראה בדו"ח המסכם (מס' 258).

and Abdullah from Palestine settlement and centre round League and Musa Alami, who being persuaded if moderate, America might desist from pressing immediate implementing. America told if they desist, League will call off serious attacks pending agreed settlement. Latest League statement probably result above discussion.[3] Believe plan not decided Cabinet but Foreign Office giving experts free hand utilise period before termination Mandate. Martin of Colonial Office did not deny probability this plan, also stated no prospect of change neutrality policy Palestine Government Administration. In spite of above, believes sufficient pressure America may prevent plan and secure America support militia.

Zaslani

206

ל. גלבר אל א. מקנוטון [1] (ניו יורק)
L. Gelber to A. McNaughton (New York)

העתק: אצ"מ Z 5/410

[New York], 16 February 1948

Dear General McNaughton,

You were kind enough to suggest on Friday[2] that we might send you for your own information a summary of our stand on the question of our application to participate during the discussion of the Security Council of the item on its agenda concerning the situation in Palestine. I beg to enclose a copy of the letter submitted by us on December 11, 1947 to the Secretary-General, asking that we be thus admitted and heard.[3]

The Jewish Agency bases its claim for such participation on Rule 39 of the Provisional Rules of the Security Council, which reads as follows:

3. בישיבה של מועצת הליגה הערבית (7—22 בפברואר 1948) נדחו רוב תביעותיו של המופתי חאג' אמין אל־חוסייני, בכלל זה תביעותיו שתוקם ממשלה פלסטינאית זמנית בראשותו ושהמשרדים הערביים בחו"ל (בניהולו של מוסה עלמי) יועברו לפיקוחו. לעומת זאת הוחלט על הקמתה של "ועדת פלסטין" בהרכב הבא: א) יושב־ראש — המזכיר הכללי של הליגה הערבית. ב) שבעה נציגי מדינות ערב וראש הוועד הערבי העליון. ג) מומחה צבאי — טאהא אל־האשמי, המפקח הכללי של "צבא ההצלה" הערבי. מזכיר הליגה הודיע על הקמת ועדה זו ב־15 בפברואר.

206

1. א. מקנוטון, נשיא מועצת־הביטחון בפברואר 1948.
2. לא נמצא דין־וחשבון על פגישה זו.
3. ראה מס' 38.

> The Security Council may invite members of the Secretariat, or other persons, whom it considers competent for the purpose, to supply it with information, or to give other assistance in assigning matters within its competence.

The Security Council would, we feel, be completely within its rights if it invited the Jewish Agency to participate. It has every reason to consider the Jewish Agency "competent for the purpose". The Jewish Agency was granted a status along such lines during the Special Session of the General Assembly last spring and during the Second Regular Session. Together with the Palestine Government, the Jewish Agency had its own liaison officers assigned to the United Nations Special Committee on Palestine. And now again, the Jewish Agency has, like the Mandatory Government, had a liaison officer assigned to the United Nations Palestine Commission, established under the General Assembly resolution of November 29, 1947.

It may also be noted that when a working party of the Trusteeship Council undertook to prepare the statute of the International Zone of Jerusalem, the Jewish Agency for Palestine was admitted to its deliberations.

In our view, all of this would indicate that various organs of the United Nations have recognized both the competence and representative nature of the Jewish Agency for Palestine. There is every reason to believe that when the Security Council examines the Palestine issue, the Jewish Agency will also be in a position to supply it with information and give other assistance.

There are precedents in the practice of the Security Council for the admission, not only of non-member states, but also of communities not yet possessing the status of a state, such as occurred during the discussion and settlement of the dispute between the Netherlands and the Indonesian "Republic".

It may also be pointed out here that the Jewish Agency, representing both the Jewish Community in Palestine and world Jewry, insofar as world Jewry identifies itself with Zionist aspirations, has a vital concern in the course and results of any discussion on Palestine, which might come up in the Security Council. In the absence of a representative of the Jewish Agency from the deliberations of the Security Council, the Jewish interest, as recognized by the resolution of the General Assembly, would be the only major one absent at a time when other factors in the situation would be directly represented.

The request of the Jewish Agency is therefore, we think, based on law, on precedent, and on ordinary rules of full and fair discussion.[4]

Mr. Shertok, Mr. Horowitz and myself deeply appreciate the way we were received by you and your colleagues on Friday last.

With renewed thanks, and every good wish.

Yours sincerely,

Lionel Gelber
Political Adviser

207

א. ששון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
E. Sasson to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 96/53. התקבל: 16.2
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1702
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Jerusalem, 16 February 1948 (12.30)

To our best knowledge, Turkey aiding Palestine Arabs by volunteers, arms; believing strengthening Arabs and deteriorating situation Palestine will force U.N. reconsider partition. This will prevent international force, Russian intervention, which Turkey anxious to avoid. Kaplan suggests that you contact Turkish representatives, convince them fallacy their policy which can only have /reverse/ effect and cause Russian intervention.

Sasson

208

הנהלת הסוכנות היהודית בארץ-ישראל אל מ. שרתוק (ניו יורק)
The Executive of the Jewish Agency in Palestine to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 97/118. נשלח 17.2 (שעה 11.12); התקבל 18.2
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1702
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Jerusalem, 16 February 1948

Regarding Provisional Council, two proposals discussed: 1) Supported unanimously by Va'ad Le'umi and Ben-Gurion, Dobkin, Fishman — that Council be constituted of 11 Palestinian members Jewish Agency and 14 members Va'ad Le'umi, coopting single representatives of each

4. ראה גם גלבר אל מקנוטון, 20.2.1948 (93.03/69/16).

group unrepresented these two institutions. This body to select, if necessary, small executive, assuming that according paragraph seven, chapter B, part one, constitution adopted by U.N., distinction made between Government Council and Government.[1] 2) Alternative proposal supported by Gruenbaum, Bernstein, Kaplan, Shapiro —/Provisional Council/ consisting 9–11 members forming Provisional Government, with portfolios, elected by both Executives. Grunebaum insists no group outside two institutions participates Council. Please cable your views and ascertain whether Committee of 5 has any views, nature, Council.[2] and ascertain whether Committee of 5 has any views size, nature, Council.[2]

Executive, Jewish Agency

209

מ. פישר אל פ. או. לאפי [1] (פאריס)
M. Fischer to P.O. Lapie (Paris)

העתק: 93.02/172/9

[Paris,] le 17 février 1948

Monsieur le Ministre,

J'ai eu un court entretien, lundi, avec M. Edouard Bonnefous, président de la Commission des Affaires étrangères.[2]

J'ai pu constater que M. Bonnefous se considère comme très bien informé au sujet de la question palestinienne. Je lui ai demandé s'il était disposé à favoriser l'organisation d'une séance de la Commission, au cours de laquelle l'un de nous ferait un exposé de la question palestinienne. M. Bonnefous m'a répondu qu'en principe la Commission, en tant que telle, n'admettait de communications que des Affaires étrangères et qu'une séance, telle que je l'envisageais, ne pouvait être organisée qu'en dehors du cadre de la Commission.

208

1. ראה החלטת העצרת הכללית מ־29.11.1947. בסעיף המוזכר כאן נאמר, כי לאחר הקמתן של מועצות המדינה הזמניות תורה להן ועדת או"ם לארץ־ישראל להקים מוסדות ממשלה מינהליים — מרכזיים ומקומיים. (ראה נספח א, עמ' 800).
2. בן־צבי ורמז הבריקו לשרתוק ב־18.2.1948 (אצ"מ S 25/1702), שהנהלת הוועד הלאומי החליטה פה־אחד, כי מועצת הממשלה הזמנית תורכב מחברי הנהלת הוועד הלאומי והנהלת הסוכנות היהודית. המועצה תמנה בעלי תפקידים אכסקוטיביים מבין חבריה, אם הדבר יהיה נחוץ. הוועד הלאומי מודע לחשיבות הנודעת לצירופן של קבוצות שאינן מיוצגות בשתי ההנהלות, וזאת על־פי החלטות שיתקבלו ומבלי להתנות את הקמת המועצה בהסכמתן או בסירובן של הקבוצות הללו.

209

1. פ. או. לאפי, ציר לאסיפה הלאומית מטעם המפלגה הסוציאליסטית הצרפתית, חבר משלחת צרפת למושב השני של העצרת הכללית של או"ם. לשעבר (1946—1947) מזכיר־מדינה לענייני חוץ.
2. הוועדה לענייני חוץ של האסיפה הלאומית הצרפתית.

Il m'a indiqué que si j'en faisais la demande, le Bureau de la Commission examinerait la possibilité d'organiser une réunion pour ses membres.

Je lui ai donc adressé une lettre,[3] dont ci-joint la copie, et j'espère que vous voudrez bien, de votre côté, agir en vue de réaliser ce projet.

Ci-inclus une huitième suite du Calendrier des Evénements politiques.

J'ai constaté, chez M. Bonnefous comme chez bien d'autres Français que, de plus en plus, on a tendance à croire que l'Etat Juif ne sera pas en mesure de résister à l'assaut de ses voisins arabes. Nous voyons donc que les Anglais, en paralysant notre défense, et les Nations Unies, en ne faisant rien pour mettre fin au chaos actuel, parviennent peu à peu à créer dans l'esprit du public une image fausse du rapport réel entre les forces des Sionistes et celles de leurs adversaires.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma très haute considération.

M. Fischer

210

תזכיר אל מ. שרתוק (ניו יורק)
Memorandum for M. Shertok (New York)

תזכיר: אצ"מ S 25/6623

[Washington], 18 February 1948

MEMORANDUM TO MR. SHERTOK ON CONVERSATION WITH MR. MAX BALL, DIRECTOR OF THE OIL AND GAS DIVISION OF THE DEPARTMENT OF INTERIOR, WASHINGTON.

PRESENT: Mr. Eliahu Epstein, Mr. and Mrs. Koslov, Mr. Ball, his assistant in charge of Middle Eastern Affairs, Gideon Ruffer.

I opened by saying that we are fighting on three fronts now: the Arab, the British and the oil front. All these three are unnecessarily opposed to us and not [in] the best of their interests. This applies particularly to the oil front. We would like to discuss with him the ways and means for an approach to the oil companies. Mr. Epstein continued by explaining the necessity of stability and social progress in the Middle East and the fact that the Yishuv belongs to this

3. המכתב — באותו תיק.

Middle Eastern pattern, and we would like to talk things over with oil interests, since we are convinced that their opposition is not basic towards us, but more a matter of a short term expediency.

Ball explained that basically oil is progressive and is interested to raise the standards of living, to bring education, and is interested in dealing with enlightened democratic governments. Social progress, raising of living standards, increases oil consumption. Necessity of stabilization in the Middle East is acute, as the oil companies are well aware, but for reasons of acute policy, the oil companies must avoid under all circumstances antagonizing the Arabs with regard to Palestine and have to deal with feudal governments. The oil shortage in the United States is serious. Next summer the United States will be faced with the difficulty of supplying necessary gasoline for the tractors used during the harvest. Fuel will be shorter next winter than this year. Therefore it is necessary to develop with high speed the Middle East resources. Those will be used for the supply of Europe, to prevent European industry from collapsing and falling to Communism or the dogs. This Middle Eastern oil would release for U.S. consumption the Caribbean oil which is shipped at present to Europe. Forrestal made it clear that the U.S. cannot guarantee the security of these investments in the Middle East in case of war, but as long as peace exists, Middle East resources must be drained. Ball had recently talked with an important personality who put before him the alternative to scrap the U.N. decision today and to win the good will of the Arabs or to stick to the U.N. and to antagonize them. This man said if we appease the Arabs now, maybe it will work for a short period. But then we will have chaos in two years.

At that point I explained the following: An Arab triumph over the U.N. by defeating the Jews in Palestine and subjugating them would be detrimental to the Western influence in the Middle East because it would increase Arab self-reliance, demands and bargaining power, whereas the imposition of the will of the U.N. by the loyal implementation of the partition scheme would have a soothing effect on the Arabs and make them regain their right sense of proportion. Palestine serves as a unifying factor and as such increases the powers of the Arabs, which are split over all other issues. Western appeasement policy has made the Arabs believe that they constitute a big power, whereas in effect they are weak due to their backward state

of social, economic and political development. Firmness coupled with fairness will make more of an impression upon the Arabs than weakness coupled with reason. I gave the example of Lenahan's letter, an ultimatum served on the Syrian Government by ARAMCO, which demanded the signature of the Tapline agreement within eight days, after one year of inconclusive negotiations.[1] The Syrian Government signed the agreement in time, but was so far unable to achieve the ratification of this agreement by the Syrian Parliament. This is due to the fact that the company had to deal with the unrepresentative government which draws its strength not from democratic representation but from British support. The Syrian Government does not command any majority in the Parliament and therefore avoids bringing before the Parliament any controversial issues, not only the oil. Stabilization in the Middle East is only possible through economic development. The Yishuv is a Western progressive factor, who will be a great stimulant to any social progress in the Middle East, which will open new commercial markets. The fact of the presence of skilled labour in Palestine brought us an offer to work for British oil companies in Abadan, Persia, during the war. Thus we did not only participate in the construction of new refineries, with some 500 Palestinian technicians, but also cooperated in the supervision of local labour to prevent sabotage.

Here the discussion passed on to the question of oil in the Negev and its implications. Ball said that there is an ample amount of oil in the Negev, but the geological structure makes prospecting very difficult, whereas in the Gulf area even laymen can determine the place where wells should be drilled. In the Negev it is extremely difficult to find the right spots. The two drillings near Gaza and Kurnub have proved the existence of oil, but it is still unconfirmed whether the oil can be exploited on a commercial basis, but undoubtedly there is oil in the Negev. Exploitation of oil so near to the shores of the Mediterranean would change the whole oil position in the Middle East, which is not only a question of oil resources, but also of transport facilities. There are not enough oil tankers

210

1. ב־21.8.1947, לאחר קיפאון ממושך במשא־ומתן בין חברת Tapline וממשלת סוריה בעניין הנחת צינור נפט מערב הסעודית דרך סוריה, שיגר נציג החברה, ו. ג'. לנאהן, מכתב אל ראש־ממשלת סוריה, שבו הזהיר כי אם לא ייחתם הסכם עד ה־30 באוגוסט, תבטל החברה את בקשתה לזכויות מעבר. לאחר משא־ומתן נוסף ביטל לנאהן את מכתבו וממשלת סוריה חתמה על ההסכם ב־1.9.1947. (ראה *FRUS*, 1947, V, pp. 664-5, Editorial Note).

available and there exists a shortage of steel for the construction of pipelines. A short pipeline to the Mediterranean would be of very great importance under these circumstances. Ball believes that people have begun seriously to think of exploitation of Negev oil, more particularly of the Sinai oil.

Oil interests were somewhat disturbed about the attitude of the Jewish State towards oil concessions. A recent article of a Palestinian economist, which demanded heavy taxation, has created ill feeling, but the things [?he thinks] we should have frank talks with the leading oil people, the man at top and not the field workers. These top men are people of vision who know and understand very well the social and economic aspect of the problem, and know that the raising of living standards is beneficial to their interests. These people are not guided by any kind of anti-semitism, but they know that at present the tense situation in the Middle East necessitates their being very careful with regard to Arab sensibility.

Ball suggests meetings between our people and the following three: Terry Duce (ARAMCO), Charlie Harding (Director of Socony Vacuum, in charge of Middle Eastern operations), Sumer[2] (Vice-President of Standard Oil in New Jersey). Ball expressed his willingness to advise us and extend any help to us wherever he can. He is very anxious to have an opportunity to meet Mr. Shertok.

211

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)

D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 22/65
נוסח יוצא : אצ"מ S 25/1702
נוסח נכנס : 93.01/2180/12

Tel Aviv, 18 February 1948 (18.00)

Your 51.[1] a) Practically no government control in Tel Aviv port and any ship could discharge everything safely. b) Legally any ship may be directed from Tel Aviv to Haifa. This at present applies to American and Yugoslavian ships. In fact ships so directed were

2. כך במקור. הכוונה כנראה ל־J. R. Suman.

211

1. ראה מס' 202.

/returned to/ Tel Aviv /to/ discharge certain cargoes /at/ request consignees without serious inspection at Haifa. /c)/ Ship could arrive Tel Aviv at dark, discharge during night [without knowledge of Government].[2]

Ben-Gurion

212

מ. שרתוק אל א. קפלן
M. Shertok to E. Kaplan

מברק מוצפן —/33. נשלח : 19.2
נוסח יוצא : 93.01/2180/23
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1702

New York, 18 February 1948

Position Washington not crystallized. Forces operating our favour: 1) President's interest. 2) Concern about future U.N. 3) Public opinion. Against us: 1) Oil. 2) Fear of Russia. 3) Reluctance assume responsibility. Question international force consisting[1] small powers apparently under active consideration, also supply arms to us through Commission. Officials State Department and Defence trying hard convince others revision whole policy inevitable, meanwhile British should be asked stay. But for time being, decision top is formally uphold U.N. Resolution. In Security Council looking forward to Canadian support. Russia will probably take firm line, but doubt whether this will help. France, Belgium, will follow United States, but take no initiative. China neutral or follow U.S. Argentine at best neutral. /Colombia neutral/ or re-open question conciliation. Majority seven depends entirely United States attitude.

Shertok

2. המלים בסוגריים מרובעים נוספו במברק נוסף ששיגר בן־גוריון ב־19 בפברואר (באותם תיקים).

212

1. בנוסח הנכנס כתוב: "consisting chiefly".

213

מ. שרתוק אל א. קפלן
M. Shertok to E. Kaplan

מברק מוצפן —/35. נשלח: 19.2
נוסח יוצא: 93.01/2180/23
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1702

New York, 18 February 1948

Commission writes as certain parties, organizations, not included in enumeration those represented Va'ad Le'umi,[1] Commission decided communicate directly such parties, organizations, view to ascertaining their /wishes/ regarding Provisional Council.[2] They probably mean Ihud,[3] other /splinters/, possible Farmers.[4] Decision due pressure Danish member,[5] who prevailed against those upholding our position. Absence indication your part agreement major parties most distressing.[6]

Shertok

214

מ. פישר אל מ. שרתוק (ניו יורק)
M. Fischer to M. Shertok (New York)

מקור: 93.03/128/10

Dear Shertok, *Paris, 18 February 1948*

[. . . . .][1]

3. I have been reliably informed that Fares el Khoury[2] is trying, in order to delay decisions regarding UNO implementation, to create the impression in diplomatic circles that the Arab states might consider a Federal State solution in Palestine.

213

1. ראה מס' 183 והערה 8 שם. ראה גם מס' 160, 161.
2. ראה באנץ' אל שרתוק, 16.2.1948 (93.03/94/7). למעשה פנתה ועדת או"ם לארץ־ישראל, באמצעות באנץ', גם אל מפלגות וארגונים שהסוכנות היהודית הודיעה לוועדה על הסכמתם להיות מיוצגים על־ידה בדיונים על הקמת מועצת ממשלה זמנית. באנץ' שיגר ב־20 בפברואר מכתבים אל 21 מפלגות וארגונים, שנשאלו אם הם מסכימים להיות מיוצגים על־ידי הסוכנות או מעדיפים שהוועדה תתייעץ אתם ישירות. (ראה באנץ' אל לוריא, 23.2.1948, 93.03/94/7. המכתב כולל רשימת 21 הגופים שהוועדה פנתה אליהם ומצורפות אליו שתי דוגמאות של המכתבים שנשלחו אליהם).
3. איחוד — אגודה למען שיתוף־פעולה יהודי־ערבי, דגלה במדינה דו־לאומית בארץ־ישראל. דוברה הראשי היה י. ל. מאגנס.
4. התאחדות האיכרים העבריים בארץ־ישראל.
5. פ. פדרספיל.
6. המשפט האחרון חסר בנוסח הנכנס. שרתוק הבריק באותו יום אל שרף ותבע לשלוח לו בדחיפות מידע על המשא־ומתן בעניין הקמת מועצת ממשלה זמנית. (המברק בתיק 93.01/2180/23).

214

1. שתי הפיסקאות הראשונות הושמטו.
2. פ. אל־ח'ורי, נציג סוריה באו"ם.

4. In reply to Eban's letter dated February 13th,[3] I can only say that French Foreign Office's circles have little enthusiasm for the idea of an international force, even without French participation. Their lack of enthusiasm is principally based on the fact that they think the thing cannot be carried through. They believe it would be a great mistake to bind too closely the fate of the United Nations' decision to the question of an international force. On the other hand, the attitude towards enforcement of the United Nations' decision regarding Jerusalem is entirely favourable, and one of my main objectives is to show that the international status of Jerusalem is dependent on the existence of the Jewish State. I am told by our little friend[4] that the question of the Jerusalem Police can only be raised after the nomination of a Governor, and that Mr. Lisicky does not seem to be willing to agree that UNO authority in Palestine ought to be established in Jerusalem before the rest of Palestine.

I hope that I will be able to see M. Chauvel next week in order to ask him that France should take the initiative in the matter of Jerusalem. I know that M. Chauvel is, on the whole, entirely in favour of the Jerusalem status.

I must add that Ben-Gurion's recent statement referring to Jerusalem has caused some concern in Quai d'Orsay circles.[5] I have been told that acceptance by the Powers of the Jewish State cannot be dissociated from our whole-hearted acceptance of the Jerusalem status. I replied, of course, that — in view of British declarations pledging support to the Jerusalem status alone — we had to emphasize that we will never agree to a dissociation of the two questions. If the question of an international force will be seriously considered by the Security Council, and if a decision will have to be taken regarding the French delegate's attitude, we won't be able to rely on the Foreign Office alone, and it will be essential for me to be quickly informed of the necessity of arousing wider interest in the matter. Of course, this can only happen when the matter is actually on the order of the day.

5. I have contacted the Government regarding effective help to us within the framework of the spirit of the United Nations' decision.

3. ראה מס' 201.
4. א. פארודי.
5. בן־גוריון אמר במסיבת עיתונאי־חוץ, ב־4 בפברואר, כי למדינה היהודית לא תהיה עיר־בירה מפני שההסטוריה היהודית מכירה רק בירושלים כבירה. את מקום מושבה של הממשלה יקבעו המוסדות המחוקקים של המדינה.

I will report to you on that matter as soon as I have concrete results.[6]

6. On Friday or on Tuesday next, there will be interpellations in Parliament by Arab members on France's policy regarding Palestine. I have reasons to believe that one of the answers will be that France gave a good chance to the Arabs to come forward with a reasonable proposal when the French representative delayed the vote at Lake Success for 24 hours.

Faithfully yours,

[. . . . .][7] M. Fischer

215

או. גאס אל מ. שרתוק (ניו יורק)

O. Gass to M. Shertok (New York)

מקור: 93.03/127/1

Washington, 19 February 1948

Dear Moshe,

I would like, on behalf of our group in Washington,[1] to ask your advice on a matter which has been causing us great concern.

The most disquieting aspect of the modest success which we have achieved hitherto in turning back the offensive against the partition decision is, in our judgment, the silence of the Republican high command. It was, as you know, our hope that by this time we would have had strong statements from Governor Dewey, Senator Taft and Senator Vandenberg, affirming their support for the establishment of the Jewish State, their adherence to the policy of arming those forces in Palestine who are supporting the decision of the United Nations, their sympathy with the idea of an international police force, and their determination that the Government of the United States accept leadership in these matters. What we have had instead is a complete blanket of dull, complacent silence. None of them have spoken. Not Dewey, not Taft and not Vandenberg. We do not, of course, set any value on assurances of good will given in private; these can be had in Washington a dime a dozen.

6. פישר כתב אל שרתוק ב־23.2.1948 (93.03/128/10):
"Referring to point 5 in my letter to you dated February 18th, a detailed report entirely in our favour has been submitted by the relevant department to the minister, and I am expecting an answer within a few days."
לא נמצא מידע נוסף.

7. פיסקה נוספת, בעניין קטעי־עיתונות שצירף פישר למכתבו, לא הודפסה כאן.

215

1. ראה מס' 173.

Unless there is some definite reason for believing that there will be an early break in this conspiracy of silence, we think that it may be time for a direct, courageous and unqualified attack on Messrs. Dewey, Taft and Vandenberg. The attack is, of course, no responsibility whatsoever of the Jewish Agency's, but only of American citizens who feel deeply concerned about the matter. I believe that there are several columnists and other journalists who would be prepared to initiate the attack along the simple straightforward lines that the Palestine policy of Messrs. Dewey, Taft and Vandenberg cannot be expected to be one iota better than that of the Truman administration. It is possible that such an attack might jolt the gentlemen in question out of their present indifference.

We would like to suggest that you consult with some of your associates who may have information or judgement to contribute, and give us your counsel in this matter.

Cordially,

Oscar Gass

216

מ. פישר אל נ. גולדמן (ניו יורק)

M. Fischer to N. Goldmann (New York)

מקור : אצ"מ Z 6/4/3

Paris, le 19 février 1948

Cher Monsieur Goldmann,

A la suite du télégramme que m'a envoyé M. Perlzweig[1] comme vous le lui avez suggéré, j'ai vu ce matin, au Quai d'Orsay, M. Broustrat, chef du Secrétariat des Conférences et M. de Boisanger.

Le délégué français à la Commission économique et sociale des Nations Unies n'a pas consulté son gouvernement comme le prétend M. Perlzweig. Toutefois, l'attitude que prendrait la France dans cette question m'a été précisée. Elle peut se résumer comme suit:

Si on trouve une formule permettant l'envoi d'une Commission tout en ménageant l'amour-propre des Etats Arabes et tout en n'aggravant pas la difficulté de la position des communautés juives locales, la France adoptera une attitude favorable.

216

1. מוריס פרלצווייג, ראש המחלקה ליחסים בינלאומיים בקונגרס היהודי העולמי ונציגו ליד האו"ם. המברק, ששוגר מן־הסתם במסגרת הפעולות של הקונגרס היהודי העולמי למען יהודי ארצות ערב, לא נמצא. בתכתובת של פישר אין התייחסות נוספת לעניין הנרמז כאן.

M. de Boisanger qui, comme vous le savez, est spécialement chargé de la question de Palestine au Quai d'Orsay a saisi l'occasion pour passer avec moi en revue la situation.

M. de Boisanger a commencé par me dire qu'il restait convaincu qu'une solution de *trusteeship* sur toute la Palestine, permettant une vaste immigration juive et son établissement, lui eut semblé préférable à la solution de partage qui avait été adoptée. Cependant, il reconnaissait que, cette solution ayant été adoptée, il fallait maintenant s'y tenir. La grande diffculté lui semblait la question de la force internationale et il m'a demandé quelles étaient nos vues à ce sujet. J'ai pu constater que ce qui l'effrayait dans cette question était l'envergure de cette force, telle qu'elle avait été évoquée par les représentants des Etats-Unis dans leurs contacts avec les délégués français. Les Américains parlaient, en effet, de 50.000 hommes.

J'ai répondu qu'il me semblait que ce qui importait surtout, dans la question de force internationale, c'était sa valeur symbolique et son efficacité qualitative. Une force, même réduite, disposant d'un nombre suffisant de chars et d'avions, devait, à mon avis, suffire pour faire respecter le prestige des Nations Unies.

Quand M. de Boisanger a cité le chiffre de 10 à 15.000, je ne me suis pas engagé, mais je me suis gardé de lui donner l'impression que cette force me semblait insuffisante.

Quand M. de Boisanger m'a parlé de l'immense opposition qu'avait soulevée dans le monde arabe le partage de la Palestine, je lui ai fait remarquer qu'il était tout à fait inexact de parler d'une immense opposition. Si, après deux mois d'inaction internationale et de complicité britannique, le monde arabe n'avait fait pénétrer en Palestine que quelques milliers d'hommes, si après cette période aucune des petites colonies isolées juives ne comprenant que quelques dizaines de défenseurs n'avait été occupée par les Arabes, il était tout à fait absurde de parler d'une levée de boucliers générale du monde arabe. Nous avions été obligés, pour des raisons purement politiques qu'il devait comprendre, d'adopter en Palestine une attitude défensive, mais il était absolument faux d'interpréter cette attitude comme un signe de faiblesse.

M. de Boisanger a été vivement frappé et il m'a dit qu'il lui semblait qu'il était de notre intérêt urgent de ne pas donner au monde l'impression que nous étions en Palestine dans une situation désespérée exigeant l'envoi d'un corps expéditionnaire important. M. de Boisanger

a ajouté que M. Parodi n'avait pas encore demandé d'instructions à la suite des rapports de la Commission des Cinq[2] et qu'il n'en avait même pas envoyé les textes par avion, comme cela lui avait été dit. Il a dit encore que M. Parodi ne lui avait pas envoyé de précisions sur la question de la force internationale, comme on le lui avait demandé.

En ce qui concerne la question de Jérusalem, M. de Boisanger m'a réaffirmé que la France était en faveur de la constitution, aussi rapide que possible, d'un corps de police non palestinien, tel qu'il est prévu par la décision de l'Assemblée générale. Quand je lui ai suggéré que le caractère urgent de la chose ne permettait peut-être pas d'attendre la nomination du gouverneur, M. de Boisanger a répondu que le Quai d'Orsay préférait beaucoup que la procédure suivie soit celle de la décision de l'Assemblée et que le gouverneur soit nommé d'abord. D'autre part, M. de Boisanger m'a dit avoir écrit à M. Garrot[3] pour lui faire savoir qu'il devait tenir compte des objections que pouvait avoir M. Licisky contre la nomination immédiate du gouverneur. En ce qui concerne la personne du gouverneur, la France n'avait aucune ambition personnelle à ce sujet, mais favorisait particulièrement la nomination du candidat canadien.[4]

En ce qui concerne l'attitude de la France, en général, au Conseil de Sécurité, M. de Boisanger m'a réaffirmé que la France s'en tenait à la décision des Nations Unies, mais qu'elle ne pourrait préciser son rôle qu'après avoir observé quelle serait l'attitude des Etats-Unis et de l'URSS.

Demain, je dois voir M. Bonneau et peut-être plus tard M. Chauvel. J'ai l'intention d'appeler M. Shertok au téléphone cette nuit afin d'être paré pour ces entretiens.

Je sens fort bien que ma présence à Paris, en ce moment, n'est pas inutile, et j'ai donc dû remettre mon voyage en Afrique du Nord, comme d'ailleurs l'ordre m'en avait été donné. Cela a été un grand soulagement pour moi de voir arriver à Paris M. Nahon qui part pour l'Afrique du Nord en mission du Département de l'Organisation. Mon impression est que M. Nahon est parfaitement qualifié pour cette mission, et je m'efforce de le faire profiter de tous les contacts que j'ai pu établir moi-même jusqu'ici.

2. ועדת או"ם לארץ־ישראל.
3. כך במקור. הכוונה כנראה ל־Roger Garreau. נציג צרפת במועצת־הנאמנות וחבר בקבוצת־העבודה לעניין ירושלים.
4. בריגאדיר צ'. מ. דרורי. ראה גלבר אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית, 16.1.1948 (אצ"מ Z 5/436).

Veuillez croire, Cher Monsieur Goldmann, à mes sentiments très dévoués.

M. Fischer

217

ב. אקצין אל ס. ולס (פאלם ביץ׳, פלורידה)
B. Akzin to S. Welles (Palm Beach, Florida)

העתק: 93.03/66/4

[New York], 20 February 1948

Dear Mr. Welles,

I thank you very much for your letter of February 7th,[1] which has given a great deal of encouragement to the leaders of our movement as well as to myself. Since then, we have read your magnificent column on Palestine and the United Nations.[2] We all hope that the thoughts expressed in your column will prove decisive in formulating official American policy. A trend along these lines is already noticeable.

You will have read about our National Emergency Conference in Washington on February 15th and 16th.[3] Enclosed, for your information, is the text of the Resolutions adopted by that Conference. While in Washington, we found considerable support for the idea that the United Nations[4] support the implementation of the Partition Plan within the framework of the United Nations, but there was a hardening of opinion against modifying the arms embargo on the grounds that such modification would be "unneutral". Another

217

1. העתק המכתב בתיק 93.03/66/4. ולס ענה על מכתב של אקצין מיום 5.2.1948 (מס׳ 179). הוא הביע נכונות להציג בחוגים בעלי השפעה את השיקולים המובאים בתזכיר ששלח לו אקצין (ראה שם ומס׳ 170, הערה 3), אף שהוא מטיל ספק אם ניתן להפיק תועלת מהסברה בחוגים צבאיים. לדעתו יש לפעול בראש ובראשונה בקרב סנא־טורים חשובים ולשכנעם ששיגורו של כוח בינלאומי לארץ־ישראל חשוב למניעת מלחמה במזרח התיכון ולקיום סמכותו של האו״ם.
2. ראה ״ניו יורק הראלד טריביון״, 17.2.1948. ולס מתח ביקורת על האו״ם ועל ממשלת ארצות־הברית בגלל אזלת־ידם בשאלת ארץ־ישראל. הוא הזהיר כי אם האו״ם לא ישלח כוח בינלאומי לארץ־ישראל ויפרצו מעשי־איבה, תשגר ברית־המועצות כוחות לאיזור, שיסכנו את מקורות הנפט של המערב. יתרה מזו, הימנעות ארצות־הברית מתמיכה פעילה בביצוע החלטות האו״ם תביא להתמוטטותו של הארגון הבינלאומי.
3. בוועידה, שכונסה על־ידי מועצת החירום הציונית האמריקאית, השתתפו 800 מנהיגים יהודים מרחבי ארצות־הברית. הוועידה גינתה את מדיניות הממשלה הבריטית, המח־בלת בביצוע החלטות האו״ם, וכן את המדיניות הנקוטה בידי ממשלת ארצות־הברית. היא קראה לממשלת ארצות־הברית לחדש את יוזמתה באו״ם ולאמץ מדיניות חד־משמעית למען ביצוע החלטת החלוקה. בין היתר נקראה הממשלה לתמוך בהקמת מיליציה יהודית וכוח בינלאומי לארץ־ישראל, ולהתיר אספקת נשק לכוחות המגן היהודיים. (ראה נוסח ההחלטות, מצורף לחוזר של א. טובים מיום 17.2.1948, באצ״מ Z 6/4/5).

thought which has been thrown at us from many sides — hostile as well as moderately friendly — was that the British should be asked to stay in Palestine beyond the timetable announced by Mr. Creech Jones and adopted by the Assembly. Hostile circles propound this solution as a means to gain time for further negotiations and eventual reconsideration of the whole problem. In some moderately friendly circles a prolonged British occupation was suggested, on the ground that it would give more time for the creation of an international force. We fear greatly that some of our friends are being misled into the support of a thought whose originators hope to achieve two ends:

(a) To upset the timetable of the United Nations Resolution as a first step toward non-implementation; and

(b) To keep the situation from crystallizing until November, thereby permitting President Truman to deal with the problem as if it were one which might be left to his successor.

As far as the embargo is concerned, there are some rumors that the Government might modify it if requested to do so by the United Nations. It seems, however, that any action of the United Nations would be predicated upon agreement on the questions of a Jewish militia and an international force. The militia issue will seemingly not be pressed as long as the British continue to rule in Palestine; as for the international force, we are compelled to foresee many weeks, if not months, of negotiations regarding the composition of such a force. A volunteer force seems to be ruled out by the Department of State, probably just because it would be the easiest to bring about.

Briefly, our "friends" in the State Department see to it that those steps which could be taken immediately shall not be taken, and that a solution be sought along lines involving many uncertainties and long delays. The extent to which the officials are willing to go in refusing help to us and in assisting the Arabs, is vividly illustrated by the news item in yesterday's *New York Herald Tribune,* regarding the sale of two United States troop-landing boats to Saudi Arabia. To appreciate this story all the better, one should know that Saudi Arabia asked Trans-Jordan's permission to have Saudian "volunteers" cross Trans-Jordanian territory. Abdullah refused permission, and it was then decided that Saudian forces would have to go to Palestine

4. כך במקור. כנראה צ"ל: United States.

by water. As you know, the Gulf of Aqaba is shallow. Hence the purchase of landing boats. Presumably, when asked, the State Department will borrow the formula with which the British justified their delivery of arms to the Arab States: "We have no reason to believe that they will be used in Palestine."

Despite these very black clouds on the horizon, the situation has undergone a considerable improvement within the last two weeks. It seems that the Administration no longer intends to reconsider the United Nations plan on principle. It appears that the Administration now supports the plan on principle and is content to leave its defeat to detailed procedure.

With best regards,

Sincerely yours,
Benjamin Akzin

218

מ. שרתוק אל א. קפלן
M. Shertok to E. Kaplan

מברק מוצפן —36/
נוסח יוצא: 93.01/2180/23
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1702

New York, 20 February 1948

We suggest proceed as follows: 1) Invite immediately unrepresented groups send single representative each.[1] 2) Convene meeting both Executives[2] with those /responding/. 3) Appoint immediately portfolio holders and inform us. 4) We then approach Commission, trying get acceptance large Provisional Council and smaller administrative organ. 5) If unaccepted, we propose smaller organ as Provisional Council. We all strongly feel selection portfolio holders shouldn't be restricted present members Executives, certainly not parties represented. Please inform Remez. Cable action taken.

Shertok

218
1. מדובר בהזמנת סיעות וארגונים שאינם מיוצגים באסיפת־הנבחרים של כנסת־ישראל למנות נציגים למועצת הממשלה הזמנית.
2. הנהלת הסוכנות היהודית והנהלת הוועד הלאומי.

219

מ. פישר אל מ. שרתוק (ניו יורק)
M. Fischer to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 34/95. התקבל: 22.2
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Paris, 21 February 1948 (12.00)

1) Obtained promise Quai [d'Orsay][1] immediate despatch instruction Parodi insist prompt action police force Jerusalem. 2) Re general international force obtained from Quai assurance decision will be taken by Council of Ministers when question arises. 3) In case of Canadian proposal as per your telephone message,[2] instruction to Parodi as soon as contents known. Therefore please inform me to avoid delay. 4) French fully informed by own military observer British partiality in Jerusalem. 5) Argentine about to despatch small-arms to Lebanon by aeroplane. 6) Quai favourably impressed by Bonnet's[3] last telegram suggesting better mood Washington and possibility of embargo lifted.

Fischer

220

מ. שרתוק אל ר. לווט (ואשינגטון)
M. Shertok to R. Lovett (Washington)

העתק: אצ"מ S 25/6623

22 February 1948

My dear Mr. Lovett,

In connection with our conversation yesterday,[1] I think it important to offer a few additional explanations on two points raised by you at the end of our talk and clear up their possible implications.

219

1. פישר שוחח ב־20 בפברואר עם בונו, מנהל מחלקת אפריקה־לוואנט במשרד־החוץ הצרפתי. (ראה פישר אל לאפי, 22.2.1948, 93.02/172/9).
2. תוכן ההצעה אינו ידוע. יש להניח שמדובר במגעים מוקדמים לקראת דיוני מועצת־הביטחון בשאלת ארץ־ישראל, שהיו אמורים להתחיל ב־24 בפברואר.
3. א. בונה, שגריר צרפת בוואשינגטון.

220

1. בתיקי המחלקה המדינית ומשרד־החוץ לא נמצא דין־וחשבון על שיחה זו. דין־וחשבון של לווט פורסם ב־*FRUS*, 1948, V, pp. 640-3. בפגישה השתתף גם א. אפשטיין מטעם הסוכנות היהודית, ופ. וילקינס מאגף המזרח הקרוב במחלקת־המדינה. בפתיחת התזכיר של לווט נאמר כי שרתוק ואפשטיין ביקרו אצלו "כדי להשמיע את דעותיה של הסוכנות היהודית ביחס לפעולות הבריטיות בארץ־ישראל מאז נתקבלה החלטת העצרת הכללית מן ה־29 בנובמבר, וכדי לברר איזו פעולה עשוי האו"ם לנקוט במהלך הדיונים הצפויים במועצת־הביטחון." ראה גם במס' 221, מס' 318, עמ' 519.

1. You asked me whether there have been peace moves on our part *vis-à-vis* the Arab Higher Committee since November 29, 1947. I replied in the negative. I explained that there had been innumerable attempts made by us in the past to explore possibilities of a peaceful settlement, including an approach to the Secretary-General of the Arab League immediately after the publication of the UNSCOP Report, which had revealed an unbridgeable gulf;[2] but that after the General Assembly had adopted its Resolution on Palestine, we felt convinced that any further such overtures from us towards those pledged to oppose it by force would be not merely futile, but definitely harmful, in that it would signify that we, ourselves, did not regard the Assembly's Resolutions as final, but as a basis for further compromise.

As I indicated, to the Jews of Palestine, and to the Zionist Movement throughout the world, the Partition scheme adopted by the Assembly represents the limit of the concessions which they were prepared to make. After the cutting away of Transjordan from the area of the Jewish National Home in 1922, the present scheme has reduced the remainder of that area by nearly one-half. Moreover, in the land which the Jewish people through the ages has regarded as its historical heritage and as the country of its future, a second independent Arab state is now to be set up. The Jews have accepted these painful and far-reaching sacrifices on condition that in the reduced area, their political independence would be recognized, and that they would be able in that territory to work out their salvation as a free nation. It is to them the last and final compromise beyond which they will not go.

Actually, we have made efforts, even after November 29th 1947, to explore prospects of Jewish-Arab understanding and collaboration *on the basis of full implementation of the United Nations plan.* We have made and will continue to make these approaches to those

2. א. אבן וד. הורוביץ נפגשו עם עזאם פאשה בלונדון ב־15.9.1947. הם אמרו שהגיעה העת להתפייסות ושיתוף־פעולה ערבי־יהודי על יסוד הדין־וחשבון של הרוב ב־UNSCOP (שהמליץ על חלוקה), דיברו על אפשרות שילובה של המדינה היהודית בתהליכי הפיתוח של האיזור, והציעו שהיהודים, הליגה הערבית והאו"ם יערבו למדינות הערביות נגד פגיעה בגבולותיהן מצד היהודים. עזאם פאשה דחה הצעות אלו מכול וכול. הוא אמר שבעיני הערבים היהודים הם גוף זר באיזור ותופעה חולפת. בפני היהודים פתוחה רק דרך אחת להקים את מדינתם — לנסות ולהתגבר בכוח הזרוע על התנגדות הערבים. אבל אפילו יצליחו בכך, אין להניח שהערבים ישלימו אי־פעם עם קיומה של מדינה יהודית בתוכם. היהודים יוכלו להגיע לידי הסכם עם הערבים רק אם יזנחו את הציונות ויסתפקו באיזורים אוטונומיים במסגרת חברה ערבית. (ראה תזכיר מאת א. אבן אל הנהלת הסוכנות היהודית, 19.9.1947, 93.03/2226/38).

Arab personalities and circles whom there is any hope of inducing to accept the internationally decreed settlement. Self-evidently, the Arab Higher Committee does not come into that category. It is not merely that the hands of its President are drenched in the blood of millions of Jews.[3] We are convinced that nothing will ever satisfy that Committee short of the complete acceptance of its programme, namely, the conversion of the whole of Palestine into an independent Arab state, with the Jews as a crystallized minority at its mercy; and that any impression of readiness to offer concessions to the Committee is bound to strengthen its belief that it can achieve this object.

Incidentally, a letter addressed by one of our representatives to the Secretary-General of the Arab League[4] *after* the session of the General Assembly, has remained unanswered.

It is for these reasons that we view with the greatest alarm the rumours now afloat that a move is about to be made calling for the "freezing" of the Palestinian situation, so that a new effort of conciliation might be undertaken. Such a move would mean, in the first instance, that the United Nations Resolution does not necessarily stand. It would, moreover, come as a reward for the campaign of violence now being conducted against that Resolution, and encourage the forces of defiance to redouble their efforts once the move had failed, as it must fail. It would completely shatter Jewish confidence in the United Nations' authority and fortify extreme councils among Jews. It would discredit the United Nations in the eyes of the Arabs, and deal a serious blow to its prestige generally. In short, far from serving the interests of peace, it would only prolong and intensify the present strife.

It was the spokesman of the United States delegation who pointed out to the Assembly at its last session, just before the vote was taken, that the compromise based on Partition was the only way out, after all past efforts at conciliation had failed; that it was therefore useless to re-open the question of conciliation and that the time for action had now arrived.

2. Another question which you put to me was whether we had tried by direct contact with the British Government to clear up those aspects of their policy which were so distressing to us. I replied that

3. ראה תיעוד בדבר שיתוף־הפעולה בין חאג' אמין אל־חוסייני ומפקדי הס.ס. בשנים 1943—1944, ב־93.03/72/5.
4. ראה מס' 14.

we had, but to no avail. I should explain that soon after the decision at Lake Success, my friends in London approached the Colonial Secretary and expressed their readiness to discuss with him questions of policy relating to the interim period, with a view to a possible agreement. His reply was that the British Government would negotiate on these points with the U.N. Commission and preferred our desiderata also to be communicated to the Commission, and not to them direct.[5] A similar approach on my part to Sir Alexander Cadogan in New York elicited a similar reply.

In the course of time, we repeatedly discussed with the representatives of the British Government in London questions arising from the course of events in Palestine. We called their attention to current reports about the designs they had in mind, aiming at or liable to lead to the frustration of the solution adopted by the United Nations. They have categorically denied the allegations and rejected the charges, but facts have continued to tell a different story — a story which I presented to you in the first part of our interview.

So long as the British Government are in control of Palestine, we shall, quite naturally, continue to address ourselves to them, in an attempt to remove, or at least mitigate, the evils arising from their present policy, however futile the attempt may be. But we cannot hope to change that policy, which appears to be inveterate.

I should like to add, again in connection with rumours that are current, that we would view with the greatest anxiety any attempt to prevail upon the British Government to prolong their Mandate over Palestine beyond the date of May fifteenth, which they, themselves, have fixed for its termination. We would, in fact, most strenuously oppose any such prolongation. The progressive disintegration of the British governmental machine in Palestine, its failure to maintain law and order, the distrust and suspicion which its every action and inaction evokes, make the continuation of the present regime daily more intolerable. The new ghastly outrage in Jerusalem,[6] which has given rise to the worst possible fears as to its authorship, renders the position unprecedentedly critical. In these circumstances, any deliberate attempt to give a further lease of life to British rule

5. ראה מס' 70, עמ' 98.
6. בבוקר של ה־22 בפברואר התפוצצו ברחוב בן־יהודה בירושלים שלוש משאיות צבאיות בריטיות, שהגיעו לשם בלווית מכונית משוריינת של משטרת ארץ־ישראל. בתים אחדים התמוטטו וכ־50 מדייריהם נהרגו. מבצעי הפעולה היו, ככל הנראה, עריקים מהצבא והמשטרה. (ראה מסקנות חקירה במברק קפלן אל שרתוק, 27.2.1948, אצ"מ S 25/1702).

in Palestine is tantamount to courting disaster. If any change is indicated, it is to shorten, rather than lengthen, this critical period. We can only hope that either the report to which I have referred is completely untrue, or, if it is true, the attempt will not be countenanced by the United States Government.

In our submission, concern for a just solution of the problem and for eventual peace in Palestine, should lead to the concentration of all efforts on the speediest possible establishment of a Provisional Council of Government for the Jewish State, the immediate preparation of a properly armed Jewish State militia, and if at all possible, the setting up of an international force adequate in composition and size.

We fully accept the position that the United States can act in this matter only as a member and within the framework of the United Nations. But it seems to us axiomatic that action by the United Nations depends on the initiative and readiness to assume responsibilities of its leading members.

I must apologize for the length of this letter, particularly since you were kind enough to give me so much of your time. But I hope you will agree that the seriousness of the subject warrants making every effort to clarify it fully.

With renewed thanks for your courtesy and attention, I remain,

Yours sincerely,

Moshe Shertok

221

י. לינטון אל ב. לוקר (לונדון)
I. J. Linton to B. Locker (London)

העתק : ג"ו

New York, 22 February 1948

Dear Berl,

The Chief saw your friend on Thursday.[1] They talked for more than 1½ hours. The Chief spoke very frankly and uttered a sharp warning at any attempt to revise the scheme against us. "Our people will only evacuate as dead bodies", he said. Your friend said that he had warned at the time that a decision was not enough, and that

221

1. ראה דין־וחשבון על פגישת וייצמן עם שר־המושבות הבריטי, קריץ' ג'ונס, ב־18 בפברואר. (ג"ו).

we should insist on implementation machinery. He was for an International Force and maintained that they wanted to do everything possible to avoid chaos and arrange as smooth a transfer as circumstances permitted. On the way out, I mentioned to him (I was not present at the talk) that reports had reached us that his visit had two purposes: (1) to prevent the establishment of an International Force; (2) to revise the decision against us. He replied angrily that these reports were given out by Dick.[2] I said that they had come from other quarters which had contact with the Foreign Office and other departments. He replied that there was not a scintilla of truth in these reports, and that, on the contrary, the opposite was the fact.

2. The reports from *Habirah* are still confusing. We heard from a usually reliable source that the *Machleketh Hamedinah* had decided to support the proposal for an International Force; but that on no account was America to supply troops. On the other hand, Moshe saw Mr. *Sgan*[3] yesterday. This was perhaps the fifth attempt to obtain an interview. It lasted 55 minutes. 50 minutes was taken up by Moshe giving an exposé of the situation. Then Mr. *Sgan* asked one or two questions, and when Moshe ventured to ask what was his position, he replied that they were not discussing these matters with us or our cousins, but with the U.N. Eliahu,[4] who was present, assumed that Mr. *Sgan* was thinking along the line of "conciliation" because he had asked Moshe whether he had talked to Selig's friends[5] and to our cousins. But I am not sure whether the assumption is well founded.

3. Tomorrow, we shall have a meeting of the *Hanhalah* to discuss our attitude in regard to *Va'ad Habitachon*[6] and to the problem of the *matbe'ah*.[7] Dollek tried to see Mr. *Yoshev Rosh* on the second problem, but he was busy preparing his version and also said that

.2 ריצ'ארד קרוסמן.
.3 ר. לווט, סגן מזכיר־המדינה. ראה גם מס' 220.
.4 א. אפשטיין.
.5 הבריטים.
.6 מועצת־הביטחון.
.7 באותו יום — 22 בפברואר — פורסמה בלונדון הודעה רשמית בדבר הוצאת ארץ־ישראל מגוש השטרלינג והקפאת יתרות השטרלינג הארצישראליות בבריטניה. בישיבת האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית, שהתקיימה למחרת, הוחלט להקים ועדת אד־הוק לטיפול בבעיות הנובעות מן ההצהרה הבריטית (ראה הס"י — א"א 23.2.1948, אצ"מ Z 5/40). ראה גם מברק מאת נתן, גינסבורג, בוקשטיין וגאס אל קפלן, 22.2.1948 (אצ"מ S 25/1702), בדבר התביעות שיש להציג בהקשר זה לממשלת בריטניה, בסיועה של ועדת או"ם לארץ־ישראל; הערות הופיין והורוביץ למברק זה, במברק מיום 23.2.1948 (93.03/128/2); תזכיר מאת הופיין והורוביץ, מיום 23.2.1948: "Observations on the recent action of the British Government relative to the Palestine currency" (אצ"מ Z 5/409I).

he had not yet discovered under what part of the *hachlatoth* they could act, and would discuss the matter first with his *Va'ad.*[8]

4. I suppose Moshe has told you about the proposal from Jerusalem regarding the *Va'ad Zmanith* [*sic*]. The suggested composition is 10 *Hanhalah* (Palestine); 16 *Va'ad Le'umi* and one each from the parties outside. This would [?be] a *Va'ad* of 30, but there should be a smaller Executive Committee of portfolio holders to be elected by the *Va'ad.*[9]

5. The Chief is feeling much better in health, though he is still depressed. He is apprehensive of what Wise's people may do, and takes a rather gloomy view of the situation. He will be out of bed for a little while for the first time tomorrow, after which I hope, the progress of his recovery will be much more rapid.

6. I hope your secretary has given you the greetings which, I believe, I have sent you on two occasions. Warmest greetings to you all.

Yours ever, Ivor

222

א. קפלן אל מ. שרתוק (ניו יורק)
E. Kalpan to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 10/98. התקבל : 27.2
נוסח יוצא : אצ"מ S 25/1702
נוסח נכנס : 93.01/2180/12

Jerusalem, 23 February 1948 (16.30)

Public convinced horrible outrage[1] act British group who bombed *Palestine Post.*[2] British forces generally considered unreliable. We demanded full participation investigation all latest outrages and declaration Jewish area out of bounds for military and police. If passing Jewish areas, should be accompanied by Jewish personnel and submit

8. ק. ליסיצקי, יושב־ראש ועדת או"ם לארץ־ישראל, אמר לד. הורוביץ, כי הוא סבור שהוועדה אינה מוסמכת להתערב בדבר לפני ה־15 במאי וכי הוא יכנס את הוועדה לשם דיון בנושא. (ראה הורוביץ אל קפלן, 22.2.1948, אצ"מ S 25/1702).
9. בעניין ההצעות בדבר הרכבה של מועצת הממשלה הזמנית ראה מס' 208 והערה 2 שם.

222

1. הפיצוץ ברח' בן־יהודה — ראה מס' 220, הערה 6.
2. ב־1 בפברואר ניזוק קשה בניין העיתון "פלסטיין פוסט" בירושלים, כתוצאה מהתפוצצות מכונית־תופת. לפי מידע שנתקבל מיד לאחר ההתנקשות, היו מבצעי הפעולה שלושה שוטרים בריטיים ממשטרת שכונת מאה שערים. (ראה ל. כהן אל שרתוק, 5.2.1948, אצ"מ S 25/1702 ; דו"ח שהועבר אל פוקס־סטרנגווייס ב־4 בפברואר, 68/576/35).

thorough search before entering Jewish /zone/. Executive Jerusalem requests you approach Trusteeship Council, ask accelerate implementation decision regarding Jerusalem, speediest establishment international police force, in order to avoid increased clashes. Suggest also undertake all possible measures stressing intolerable situation. Gruenbaum proposes approach Security Council re immediate establishment international force.[3] Cable.

Kaplan

223

שיחת ב. לוקר — ג׳. מ. מארטין (בלונדון, ב־23 בפברואר 1948) [1]

Meeting: B. Locker — J. M. Martin (London, 23 February 1948)

דין־וחשבון: 93.03/126/2

Confidential

Mr. Locker called at the Colonial Office for a personal talk with Mr. Martin. No one else was present.

Mr. Locker said that, without going into the question who had been responsible for the outrage in Ben Yehuda Street, Jerusalem, they must understand that feeling in the Yishuv and the Jewish world at large was running high, and that there was strong suspicion that members of the British Security Forces had perpetrated it. It was no use their being indignant at this suspicion or announcing that they were investigating the matter. They must accept the fact that the Jewish people, and others too, have no faith in secret investigations by British authorities. Mr. Locker said that he himself, being far from the scene, was not prepared to pass judgment, but they must understand how suspicion had grown over a period of years. In his view, there was only one way to allay it — to have a public inquiry and to invite the Jewish Agency to be a party to it.

Mr. Martin remarked that he saw the point, but that it might be very difficult to carry this out.

3. ההחלטה בדבר פנייה למועצת־הנאמנות נתקבלה בישיבת הנהלת הסוכנות היהודית ב־23 בפברואר. ל. כהן, שהסתייג מהחלטה זו, שלח לשרתוק, על דעת ו. איתן וג. הירש, טיוטת מברק ובו בקשה לפנות באמצעות ט. לי אל מועצת־הביטחון ולהציע כי תשגר משלחת צבאית שתבדוק את המצב ותמליץ על צעדי מנע. אולם מסתבר שכהן לא הצליח לקבל אישור לצעד הזה. לא נמצאה פנייה אל מועצת־הנאמנות. (ראה שני מכתבי ל. כהן אל שרתוק, 24.2.1948, 93.03/86/8; טיוטת מברק מ־22.2.1948, 93.01/2180/12).

223

1. תוכן השיחה הוברק לניו יורק (לוקר אל שרתוק, 25.2.1948, 93.01/2180/12).

Mr. Locker replied that of course formal difficulties could be raised, but things had reached such a pass that such formal difficulties must be brushed aside and the only reasonable thing under the circumstances must be done.

Mr. Martin said that he could give no answer at once, but that he would make a note of the matter.

Mr. Locker then gave some instances of how British neutrality looked in practice. He quoted the case of the four Haganah men delivered by British soldiers to Arabs at St. Stephen's Gate in Jerusalem,[2] and told of suspicions entertained by the Agency that the authorities would shortly publish a whitewashing statement; whatever he had said about the Ben Yehuda Street outrage applied to that also — the Yishuv were definitely convinced that British soldiers had deliberately caused the murder of the four Haganah men.

Mr. Locker went on to mention the Arab Legion, and Mr. Martin interjected that he understood the Legion was in the process of being withdrawn. Mr. Locker replied that the process took far too long. The Arab Legion was, in fact, a hostile army let loose among the Jewish population; he mentioned certain incidents in proof. The Government always claimed that the Jews had been the first to shoot at Legionaries, but any reasonable person must understand how ludicrous this was. Using the Arab Legion to guard the frontiers against the infiltration of Arab bands was like setting a thief to guard property. The authorities had been warned two days in advance of the event that a band of Arabs were preparing to cross from Transjordan over one of two specified bridges, and they did in fact come over one of these bridges in a convoy of lorries, fully armed and with their equipment, and nobody interfered with them. The reason was simple enough — the bridge was being guarded by the Arab Legion.[3]

Mr. Locker then turned to the question of arms. He could well believe that the Arab Governments who received arms from Britain under old contracts gave solemn assurances that they would not find their way to Palestine. What he could not believe was that any British official could take such assurances seriously. After all, even Sir

2. ב־12 בפברואר עצרו חיילים בריטיים ארבעה חברי ה"הגנה" בצפון ירושלים, הביאום לסביבת שער האריות ומסרום לידי המון ערבי, שהרגם והתעלל בגופותיהם. ראה גם ל. כהן אל שרתוק ולוקר, 18.2.1948, אצ"מ S 25/1702.

3. לא ברור באיזו חדירה מדובר. בין ינואר ומארס 1948 נכנסו יחידות אחדות של "צבא ההצלה" הערבי לארץ־ישראל דרך גשרי דמיה ושיח' חוסיין.

Alexander Cadogan had admitted to the Palestine Commission that 1400 Arabs — the number is known to be greater — had penetrated into Palestine, fully armed and equipped, from neighbouring countries. Who had armed them? At the same time, the Jews were prevented from obtaining arms and even the arms they did have were being depleted by confiscations. Mr. Locker mentioned in that connection that 21 planes purchased from the British authorities, which the Jews had suddenly been told not to assemble, with the warning that, if they did assemble them, they would be refused certificates of airworthiness.[4]

Mr. Martin asked what the planes were to be used for, and Mr. Locker answered that the condition in which they were sold made them unusable for war purposes. He thought the precautions taken by the authorities provided an illustration of their general attitude.

Mr. Locker referred to the Palestine Government's sudden discovery that they owed £300,000 to the Supreme Moslem Council, and to the payment of that sum to the Council.[5] To his knowledge, there existed no effective control of the Council's financial operations and, ever since 1936, Government grants to its funds had gone to arm Arab bands. There could be no doubt that the bulk of the latest payment would immediately flow into the Mufti's treasury.

On the subject of Palestine's exclusion from the sterling area by unilateral decision of the British Government, Mr. Martin said that this was necessary to safeguard vital British interests, which purpose would have been thwarted if negotiations had been conducted beforehand.

Mr. Locker replied that this constituted a most telling instance of unilateral action by one interested party, especially difficult to understand since they did not even consult or inform the Palestine Commission beforehand. He pointed out to Mr. Martin that if the Government wished to avoid far-reaching interpretations of this action, they should abstain from raising difficulties in the way of the transfer

4. באמצע ינואר רכשה הסוכנות היהודית 20 מטוסי "אוסטר" ומטוס "אוכספורד" כגרוטאות, מעודפי הצבא הבריטי. באמצע פברואר הודיעו השלטונות בארץ־ישראל, כי הרכבתם של מטוסים אלה נאסרה על־פי הוראה מלונדון. (ראה זסלני אל שרתוק, 20.1.1948, אצ"מ S 25/1701 ; ל. כהן אל שרתוק, 17.2.1948, 93.03/128/2 ; רישומים ביומן בן־גוריון, 23.1.1948, 1.2.1948).

5. מדובר בהקצבה שנתית מוגדלת שהעניקה ממשלת ארץ־ישראל למועצה המוסלמית העליונה. ל. כהן ביקש מלוקר להעלות את הבעיה במשרד־המושבות, והביע חשש פן יוקדש סכום זה למימון פעולות צבאיות של הערבים. (ראה מברק מיום 20.2.1948, אצ"מ S 25/1702).

of money collected for Palestine in this country or elsewhere in the sterling area, and from hindering the free transfer of goods.

Mr. Martin promised to take up the points raised, especially with regard to the Jerusalem enquiry, the Arab Legion and money transfer under the new regulations.

The interview concluded with a short friendly talk about the general situation.

224

ב. אקצין אל א. ה. סילבר
B. Akzin to A. H. Silver

העתק: 93.03/70/9

[New York], 23 February 1948

For the past few weeks I have discussed with Arthur Lourie and others the desirability of having Messrs. Baruch, Patterson and Stimson emphasize to General Marshall that American support of the U.N. plan is not inconsistent with American foreign interest. From Thackrey's[1] report and other sources it emerged that the only man who could convince the President thereof, and whose mind is still sufficiently open, is Secretary Marshall. Baruch, Patterson and Stimson seem to be the only ones who could thrash out the issue with the Secretary and whose opinions he would treat with respect.

This involved a double task: a) to get these three gentlemen to speak to the Secretary; and b) to give them full information regarding the political and military issues involved.

As you know, Mr. Baruch's intervention in Washington did not succeed; from such facts as I know, I am doubtful whether he was sufficiently briefed on the political issues involved. Mr. Stimson, it appears, is ill in Florida and cannot be reached at the time. This left Mr. Patterson. Mr. Lourie and I variously asked Dr. Goldstein, Mr. Gurfein and Judge Rifkind to speak with Mr. Patterson.

On Friday, the 20th, I was informed by Lourie that Rifkind was to meet Mr. Patterson that evening. I went to see the Judge the same afternoon, and went over the entire field with him. He had already received some material pertaining to this from Lourie.

224

1. ת. או. תאקרי, עורך ה־*New York Post Home News*.

On Saturday morning the Judge informed me that the meeting was quite successful. Mr. Patterson thought, to begin with, that there is no inconsistency between U.S. national interests and a backing of the U.N. plan, and was now quite convinced thereof. However, just as the Judge was about to ask Mr. Patterson to talk the matter over with Mr. Marshall, he learned that Mr. Patterson was due to leave on a week's speaking tour in the interest of Brotherhood Week. He will take the matter up with Mr. Patterson soon after the latter's return to New York.

The meeting, which took the form of a small dinner party, was attended, in addition to Messrs. Patterson and Rifkind, by Judge Jerome Frank, George Fielding Eliot, Sumner Pike (a well known oil expert), and Joseph L. Weiner (a lawyer and former Government official). Judge Rifkind suggested that Messrs. Frank and Weiner should be asked to help us more in the future.

הערת־עורך
Editorial Note

מועצת־הביטחון התכנסה ב־24 בפברואר לדיון בדין־וחשבון החודשי הראשון ובדין־וחשבון המיוחד, בנושא הביטחון, שהגישה ועדת או״ם לארץ־ישראל למועצת־הביטחון. (ראה PC Rep. 29.1.1948, 16.2.1948). הדיונים נמשכו עד ה־5 במארס. יושב־ראש הוועדה ונציגי מצרים ולבנון הוזמנו להשתתף בדיונים, ונציג הסוכנות היהודית הוזמן להיות נוכח. הוחלט להזמין גם את נציגי הוועד הערבי העליון אם הוועד יבקש זאת, אך בקשה כזאת לא הוגשה.

הישיבה נפתחה בדיוות של יושב־ראש הוועדה (ליסיצקי), שהדגיש את הצורך בשיגור כוח צבאי לארץ־ישראל.

נציג ארצות־הברית (אוסטין) אמר שמועצת־הביטחון מוסמכת להפעיל כוח כדי להסיר איום על השלום בארץ־ישראל, אולם היא אינה מוסמכת לכפות הסדר מדיני, כגון חלוקה. למחרת (25 בפברואר) הגיש אוסטין את הצעת־החלטה הבאה:

The Security Council,

Having received the resolution of the General Assembly of 29 November 1947, on Palestine, and having received from the United Nations Palestine Commission its first monthly report, and its first special report on the problem of security in Palestine,

Resolves:

1. To accept, subject to the authority of the Security Council under the Charter, the requests addressed by the General Assembly to it in paragraphs (a), (b) and (c) of the General Assembly resolution of 29 November 1947;

2. To establish a committee of the Security Council comprising the five permanent members of the Council whose functions will be:

(a) To inform the Security Council regarding the situation with respect to Palestine and to make recommendations to it regarding the guidance and

instructions which the Council might usefully give to the Palestine Commission;

(b) To consider whether the situation with respect to Palestine constitutes a threat to international peace and security, and to report its conclusions as a matter of urgency to the Council, together with any recommendations for action by the Security Council which it considers appropriate;

(c) To consult with the Palestine Commission, the Mandatory Power, and representatives of the principal communities of Palestine concerning implementation of the General Assembly recommendation of 29 November 1947.

Appeals to all Governments and peoples, particularly in and around Palestine, to take all possible action to prevent or reduce such disorders as are now occurring in Palestine.

[נוסח הסעיפים בהחלטת העצרת הכללית, המוזכרים לעיל, ראה נספח א, עמ׳ 797—798].

הצעת־החלטה אחרת, שהגיש נציג קולומביה (לופס), קראה להתייעצויות בין החברות הקבועות במועצת־הביטחון בעניין פעולה של האו״ם לשמירת השלום, ולמינוי ועדת־משנה של המועצה אשר: א) תוודא אם אפשר להגיע לידי פתרון מוסכם על דעת שני הצדדים. ב) תבדוק אם רצוי לכנס מושב מיוחד של העצרת הכללית לשם דיון מחדש בהחלטת ה־29 בנובמבר. כמו כן הציעה קולומביה שמועצת־הביטחון תבקש מממשלת בריטניה לדחות את מועד סיום המנדט עד ה־15 ביולי.

נציגי סוריה ומצרים (אל־ח׳ורי ופאוזי) כפרו בסמכותה של העצרת הכללית לצוות על חלוקת ארץ־ישראל, אשר לעולם לא תזכה בהסכמת הערבים.

נציג הסוכנות היהודית (שרתוק) דיבר ב־27 בפברואר. הוא אמר שהערבים החליטו להפעיל כוח כדי לכפות את הפתרון שנדחה על־ידי העצרת הכללית במקום הפתרון שאושר על־ידה, וטען שהעצרת מוסמכת למלא את החלל הריק שנוצר מחמת חיסולו של המנדט הבריטי על ארץ־ישראל. שרתוק הביע הסכמה לסעיף 1 וסעיף־משנה (b) 2 בהצעת־ההחלטה האמריקאית, אולם מתח ביקורת על סעיף־משנה (c) 2, במיוחד לאור ההסבר של אוסטין, שמטרת ההתייעצויות המוצעות תהיה ״להשתדל ככל האפשר להגיע לידי הסכם, על סמך ההמלצה של העצרת הכללית, בעניין הקושי המדיני הבסיסי.״ שרתוק טען שההת־ייעצויות יהיו כרוכות בעיכובים נוספים ועלולות לסכן את ביצוע החלוקה, אשר היהודים קבלוה כפשרה אחרונה וסופית שאין אחריה ויתורים נוספים.

באותו יום הציע הנציג הבלגי (ניסו) נוסח מתוקן של הצעת־ההחלטה האמריקאית. בהצעה זו הושמט סעיף 1 — בדבר קבלת הבקשות שהפנתה העצרת הכללית למועצת־הביטחון — ונוספה הוראה לוועדת־המשנה המוצעת לדווח למועצה על התייעצויותיה והמל־צותיה. כן נוספו המלים at a later stage בסוף סעיף־משנה (a) 2 של הצעת־ההחלטה האמריקאית.

נציג ברית־המועצות (גרומיקו), שדיבר ב־2 במארס, אמר שההתייעצויות צריכות להיות ישירות ולא במסגרת ועדה, ושיש להגיש את תוצאותיהן למועצה בתוך 10—15 ימים. גרומיקו התנגד להתייעצויות נוספות עם ועדת ארץ־ישראל ועם נציגי הצדדים. בהצבעה, שנערכה ב־5 במארס, נדחתה הצעה בלגית מתוקנת וכן הסעיפים 1, (b) 2 ו־(c) 2 של הצעת ההחלטה האמריקאית. נתקבלה החלטה שחלקה האופרטיבי הוא נוסח מתוקן של סעיף־משנה (a) 2 של ההצעה האמריקאית:

The Security Council,

Having received the resolution of the General Assembly of 29 November 1947 on Palestine, and having received from the United Nations Palestine Commission its first monthly report and its first special report on the problem of security in Palestine,

Resolves to call on the permanent members of the Council to consult and to inform the Security Council regarding the situation with respect to

Palestine and to make, as a result of such consultations, recommendations to it regarding the guidance and instructions which the Council might usefully give to the Palestine Commission with a view to implementing the resolution of the General Assembly. The Security Council requests the permanent members to report to it on the results of their consultations within ten days; and

Appeals to all Governments and peoples, particularly in and around Palestine, to take all possible action to prevent or reduce such disorders as are now occurring in Palestine.

בעד החלטה זו הצביעו בלגיה, קנדה, סין, קולומביה, צרפת, אוקראינה, ברית־המועצות וארצות־הברית. נמנעו: ארגנטינה, סוריה ובריטניה. (ראה: *SCOR, Third Year*, Nos. 16-35, pp. 255 ff.; *SCOR, Third Year, Supplement I-III 1948*, pp. 30-1).

225

נ. גולדמן אל א. קפלן
N. Goldmann to E. Kaplan

מקור: אצ"מ S53/30

[ניו יורק], 25 בפברואר [1948]

אליעזר היקר,

אני שולח לך מכתב זה על־ידי דוליק [1] ועלי לקצר, רק ראשי־פרקים.

1. המצב לא טוב. מעמדנו בוואשינגטון רע; הממשלה כמעט אינה מדברת אתנו ואין אנו יודעים מה כוונתה. אחרי כמה השתדלויות לווט קיבל [את] משה ולא אמר לו כלום. את מארשאל אי־אפשר לראות.
2. הוועדה חולה. גם ליסיצקי וגם פדרספיל — הדני — מפקפקים באפשרות הגשמת החלטת המועצה.
3. כוח בינלאומי לא יהיה. המדינות הקטנות לא תשתתפנה בלי הגדולות, ואמריקה לא רוצה ללכת, ובטח לא לתת לרוסיה להשתתף.
4. הצעת הוועדה החדשה, שמציעים האמריקאים,[2] כוונתה פשרה, הסכם. אומרים שהמו"מ יהיה על סמך הרזולציה של המועצה, אבל זה רק ההתחלה, איש לא יודע מה יהיה הסוף.
5. הוועדה הזאת של חמש המדינות הגדולות בטח תעשה אפל ל־truce. יכול היות שהערבים יקבלו ואנו נקבל, הפורשים לא יקבלו, ואז נהיה אנחנו האשמים.
6. הוועדה הזאת בטח תתחיל לדבר על הסכם על בסיס שתי מדינות עם הגבלת עלייה בשנים הראשונות — כמה כבר דיברו אתי על זאת — או שינוי הגבולות או אפילו מין פדרציה. לאמר פשוט לא לכל הצעה לא יהיה קל.

(כל זה רק בשבילך. אל תמסור זאת להנהלה לעת־עתה).

225

1. ד. הורוביץ.
2. ועדה מורכבת מנציגי החברות הקבועות במועצת־הביטחון — ראה הערת־עורך לעיל.

7. האנגלים רוצים לצאת. הודעתו של Creech [Jones] הייתה ברורה וחזקה בעניין זה.[3] האמריקאים היו רוצים שישארו עוד;[4] גם חברים בוועדה, כדני[5] ואחרים — רוצים בזה.

אמשיך לשלוח לך ידיעות.

נחום

יכול להיות שהוועדה תלך בסוף מרץ,[6] ואז נוכל להתאסף באפריל.[7]

226

א. אבן אל ו. איתן
A. Eban to W. Eytan

מברק. התקבל: 1.3.
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/7732

New York, 26 February 1948 (21.06)

Please convey personal view any delay agreement Provisional Council involves grave responsibility. Time outweighs perfection.

Aubrey

227

י. רובינסון[1] אל מ. טוב[2] (ניו יורק)
J. Robinson to M. Toff (New York)

תזכיר: 93.03/74/2

Confidential *[New York], 26 February 1948*

Re: Action in Latin American countries

Coming back to our yesterday's conversation with one of our Latin American friends on the necessity of some action among the Latin Americans (both in the respective capitals and among their representatives in the U.N.), I would suggest two more lines of reasoning:

3. קריץ' ג'ונס הודיע במועצת־הביטחון ב־25 בפברואר, כי פינוי הכוחות הבריטיים מארץ־ישראל יסתיים ב־1 באוגוסט 1948.
4. כך במקור.
5. פ. פדרספיל, החבר הדני בוועדת או"ם לארץ־ישראל.
6. לארץ־ישראל.
7. מדובר במושב הוועד־הפועל הציוני.

227
1. י. רובינסון, היועץ המשפטי של הסוכנות היהודית בארצות־הברית.
2. מ. טוב, הממונה על מדור אמריקה הלטינית של הסוכנות היהודית בארצות־הברית.

Yesterday we discussed one, namely, that the two Latin American representatives[3] in the Security Council do not represent their respective countries only, but the Latin American "Bloc" in accordance with the Charter's Article 23, par. 1, which establishes "equitable geographical distribution" as one of the criteria for the selection of the membership in the Security Council.

The two additional lines of argument are as follows:

a) Two members out of five in the United Nations Palestine Commission are Latin Americans.[4] A success of this Commission will enhance the prestige not only of the two countries represented on the Commission, but of the Latin American bloc as a whole. It would be a disaster for Latin American unity and cooperation if a failure of this Commission would be due to the failure of the Latin American members of the Security Council to back them up. Concretely speaking, should the American Resolution[5] e.g. fail to obtain the seven votes due to the abstention of the Latin Americans, the first step on the way of implementation will be lost because of the unwillingness of the Latin American representatives in the Security Council to back up their allies and kinsmen in the United Nations Commission.

b) It is of paramount interest to the Latin Americans, as representing middle and small powers, to strengthen the General Assembly. In fact, during the regular session and at many earlier occasions, the Latin American bloc put all its strength behind the General Assembly as the democratic organ of the United Nations versus the Security Council representing the aristocratic principles. The assumption by the Security Council of the powers recommended to it by the General Assembly[6] would be an excellent opportunity for the Security Council to demonstrate its respect for the General Assembly. Should, however, this request of the General Assembly not be heeded to by the Security Council, and should this happen because of the unwillingness of the Latin Americans to vote for the American resolution, a blow would be administered to the General Assembly by the same people who pretend to be in favour of strengthening the democratic principle in the United Nations.

3. נציגי ארגנטינה וקולומביה.
4. נציגי בוליביה ופנמה.
5. ראה נוסח הצעת ההחלטה בעמ' 379—380.
6. ראה נספח א, עמ' 797—798.

It may also be pointed out that so far only one more organ of the United Nations was approached by the General Assembly to resume responsibilities.[7] This was the Trusteeship Council, and it appears that all Latin American representatives on this Council, namely, Costa Rica and Mexico, took a positive attitude towards the request of the General Assembly. It will be recalled that Mexico was also among the abstentions.[8] Why should not the Latin Americans in the Security Council follow this example?

228

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מקור: 93.03/117/20

תל אביב, 27 בפברואר 1948

שלום רב לך משה,

הבוקר הגיעה אלי הפתקה שלך מיום 18.2.48.[1] את המסקנה (אם לחשש אפשר לקרוא בשם מסקנה) שלך איני מקבל, דהיינו ש"כוחותינו אולי יספיקו להתגוננות, ספק רב אם יספיקו להקמת המדינה במלוא שטחה במסיבות הצבאיות שנוצרו."

אם נקבל הציוד בזמנו — אפילו רק זה שאנו יכולים לרכוש בעצמנו, ועל אחת כמה וכמה זה שהאו"ם צריך להמציא לנו — יהיה בכוחנו לא רק להתגונן אלא להנחיל מכות־מחץ "הגונות" לסורים בארצם — ונוכל להשתלט לחלוטין בכל שטחי המדינה. אין לי כל ספק בכך. נגד כוחות אנגליה לא נוכל לעמוד — נגד כוחות הערבים עמוד נעמוד ויכול נוכל — אם נהיה מצוידים דיינו ביבשה, ים ואוויר. זוהי לא אמונה מיסטית — אלא שיקול קר וצלול על יסוד בחינה ושקילה מעשית.

ולכן הדבר היחידי שמעסיק אותי הוא לא תמרוני הכוחות השונים בוואשינגטון וב־Downing Street, ואפילו לא החלטות פורמליות של או"ם — אלא צ י ו ד, ב כ מ ו ת ה מ ס פ י ק ה, מ ה ט י ב ה ד ר ו ש, ו ב ז מ ן ה נ כ ו ן (לפני 15 במאי).

בזה, לדעתי, תלוי הכול!

ד.ב.ג.

7. ראה נספח א, עמ' 816 ואילך.
8. בהצבעה של ה־29 בנובמבר.

228

1. לא נמצאה.

229

א. אפשטיין אל ג׳. מארשאל (ואשינגטון)

E. Epstein to G. Marshall (Washington)

93.03/126/7 : העתק

[Washington], 27 February 1948

My dear Mr. Secretary,

The Jewish Agency for Palestine wishes to call to your attention a matter in which the Department of State is directly concerned and which affects vitally the maintenance of communications, essential public services, and security from attack in Palestine.

As you are no doubt fully aware, peaceful persons going about their daily business are now quite generally subject to attack by Arab guerillas in Palestine. Railroad trains are fired upon, stopped and looted; Jewish trucks are attacked, their drivers killed and their cargoes stolen; Jewish working parties, engaged in maintaining essential public utilities — water, electricity, etc. — are attacked and murdered.

Armour plate is essential to protect the occupants of vehicles engaged in vital communications, public services, and security activities. In the absence of such protective armour plate, scores of innocent persons are killed each week who would otherwise be saved.

The United States Steel Corporation has informed persons in the United States who are engaged in the purchase of essential supplies for Palestine, that the Corporation is physically in a position to produce and ship adequate quantities of protective light armour plate.

Before undertaking such production, however, the Corporation applied, in regular course, for the approval of the appropriate officers in the Department of State. The Corporation has reported that the Department of State, Division of Interntional Resources, thereupon expressed its determination to prevent the supply of armour plate to Palestine and to take steps, through its influence on the Department of Commerce, Office of International Trade, to insure that no such armour plate is shipped.

The Jewish Agency wishes to emphasize that armour plate is not on the embargo list, and that the decision of the Division of International Resources in this matter therefore goes far beyond the carrying out of a publicly declared policy.

In view of these facts, the Jewish Agency cannot believe that the decision of the Division of International Resources represents the

considered and final judgment of the Department of State. The Agency therefore requests your assurance that adequate supplies of armour plate will be allowed to be exported to Palestine.

The Agency would appreciate very much receiving your reply in this matter as soon as possible.[1]

Respectfully yours,

Eliahu Epstein
Director
[Washington Office of the
Jewish Agency for Palestine]

230

מ. פישר אל מ. שרתוק (ניו יורק)
M. Fischer to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 25/16. התקבל : 27.2
נוסח נכנס : 93.01/ 2180/12

Paris, 27 February 1948 (20.10)

After recent developments Security Council, Quai [d'Orsay] reiterates advice mentioned — create accomplished fact Jewish State very soon.[1]

Fischer

231

א. אבן אל ו. לורידן [1] (בריסל)
A. Eban to W. Loridan (Brussels)

מברק
נוסח יוצא : 93.03/126/1

[New York], le 28 février 1948

Situation en Palestine nécessite action prompte du Conseil de Sécurité pour accepter responsabilités dictées par résolution de l'Assemblée. Nous sommes inquiétés par délais tels que ceux impliqués

229
1. מארשאל השיב בשלילה. הוא הסביר שהכרזת הנשיא, שבה הוגדרו סוגי הציוד הצבאי שעליהם הוחל אחר־כך האמברגו על אספקת נשק לאיזור הסכסוך במזרח התיכון, כוללת לוחות שריון. (ראה מארשאל אל אפשטיין, 9.3.1948, 93.03/126/7).

230
1. ראה מס' 194.

231
1. ו. לורידן, מנהל המחלקה המדינית של משרד־החוץ הבלגי.

dans l'amendement belge.[2] Nous souvenons de l'espoir formulé par Belgique que Conseil de Sécurité, et surtout membres permanents, agissent promptement dans une situation grave telle que la présente.[3] Le quinze mai de toute façon sera date du partage, mais dans conditions d'effusion de sang à moins que Conseil de Sécurité assume sa pleine responsabilité. Conscients de votre compréhension objective de ce problème, nous faisons appel à l'appui belge de la résolution américaine.

Eban
Délégation de l'Agence Juive

232

א. אבן אל מ. פישר (פארים)
A. Eban to M. Fischer (Paris)

מברק
נוסח יוצא: 93.03/126/6

[New York], 28 February 1948

Belgian amendment involves perilous delay, weakens American resolution. Have cabled Loridan of Foreign Ministry Brussels[1] and Buset of Socialist Party,[2] urging Belgian support full American resolution, which itself is none too strong. Please consider whether yourself can help, view your Belgian contacts. Suggest close contact London office, which also active this matter.[3]

Eban

2. ראה הערת־עורך, עמ' 380.
3. ראה מס' 50, הערה 4.

232

1. ראה מס' 231.
2. לא נמצא מברק אל מ. ביזה, יושב־ראש המפלגה הסוציאליסטית הבלגית, אך ראה מברק אבן אל פרדמן (בריסל), המבקשו שיפנה בעניין הנידון אל "ידידנו". (מברק מיום 28.2.1948, 93.03/126/1).
3. ראה מברק אבן אל לוקר (בלונדון) מיום 28.2.1948 (93.03/127/8); וכן מברק שרתוק אל לוקר (בבריסל) מיום 1.3.1948 (שם) ובו טיעונים העשויים לשכנע את הבלגים שלא יתנגדו להצעת־ההחלטה האמריקאית.

233

א. אפשטיין אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית
E. Epstein to members of the Jewish Agency Executive

תזכיר : אצ"מ Z 6/4/5

Confidential, [Memorandum No.] 6 *[Washington], 1 March 1948*

Subject: Conversation with the French Ambassador in Washington

On February 20th I called on the French Ambassador, Mr. Henri Bonnet, to present our views to him on the eve of the Security Council deliberations on Palestine. M. Bonnet has shown continuous interest in the Palestine question and was most helpful to us on several important occasions during the General Assembly.

He listened attentively to my explanations and expressed his concern over the new trends in American policy which indicate a revision of the U.S. position in support of partition.

The Ambassador told me, confidentially, that the reports he has received from his assistants, who are in close contact with various government circles, show how extensive is the opposition to a Jewish State and what pressure has been exerted, both on the President and Secretary Marshall, to obtain their acceptance of a revision of policy on Palestine.

When I asked M. Bonnet whether he could enlighten me on the line to be adopted by the French representative in the Security Council, he replied that Mr. Parodi received his instructions directly from Paris and that he, Bonnet, is not in a position to tell me anything precise on the subject. He knows, however, that M. Parodi is friendly to us and will do nothing either to oppose or embarrass us again, as was the case at the General Assembly on November 28th.[1] M. Parodi recently had a comprehensive conversation on Palestine with the French Government in Paris, and has very definite instructions to support the U.N. Resolution on Palestine.

M. Bonnet warned us not to expect France to initiate any action in our support because of the delicate situation in North Africa and the fear of the French Government that the Arab League will use French support of the Jewish case to create troubles for them in their North African possessions. Tunisian and Moroccan nationalists

233

1. ראה מס' 1, הערה 13.

are very active in Cairo, and would be happy to find an opportunity to strengthen their attacks on the French and to promote disturbances in North Africa. Fortunately, nothing serious has occurred in North Africa since November 29th, and this fact has strengthened the position of our friends, within the French Government and outside, who favour French support of partition of Palestine.

M. Bonnet asked me to keep in touch with him and inform him on further developments in our situation. He promised his assistance when required.

234

א. אפשטיין אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית

E. Epstein to members of the Jewish Agency Executive

תזכיר : אצ"מ Z 6/4/5

[Memorandum No.] 7

[Washington], 1 March 1948

Most Confidential

Subject: Conversation held on February 25th with Mr. Selim Sarper, Chief Turkish Delegate to the U.N., Lake Success

The Turkish Embassy in Washington informed me, a few days ago, that on my next trip to New York, Mr. Sarper would like me to contact him to arrange an appointment.

On my arrival in New York, I arranged to have luncheon with Mr. Sarper at Lake Success. He opened the conversation with complaints that the Jewish press in Palestine and in this country had published reports that the Turkish Government is supplying the Arabs with arms received by them from the American Government.[1] Mr. Sarper produced a copy of the statement, issued by his office the previous day, denying these accusations. He also mentioned a statement made by the Turkish Foreign Minister[2] in Ankara, in which the Minister said, in no ambiguous terms, that although Turkey voted against partition as "a means of preventing trouble in Palestine", that the Turkish Government would do nothing to obstruct the decision taken by the U.N. General Assembly, and will adhere to it as a loyal member of the United Nations.

Mr. Sarper went on to say that he is now in a position to disclose — most confidentially — that his personal attitude at the General

234

1. השווה מס' 207.
2. נ. סדאק.

Assembly was one of support for partition, and that he had expressed his views to his Government and had asked for instructions at least to abstain from voting at all. Unfortunately, the instructions he received were definitely against partition.

During the General Assembly he had an opportunity to study the Palestine problem for the first time, and had come to the conclusion that although partition may not be the ideal solution, either for the Jews or the Arabs, it is still the only one that can, in the long run, bring peace to Palestine and pave the way for Jews and Arabs to cooperate, for their mutual benefit and the benefit of the Middle East as a whole.

Mr. Sarper's suggestion that we meet was inspired, he continued, by a desire to see whether there was any chance that he, pesronally, at Lake Success, or his Government could do anything to effect a conciliation between ourselves and the Arabs. The purpose behind Turkey's undertaking this difficult mission — to prevent the spread of instability and disturbance from Palestine to other parts of the Middle East. The last thing Turkey would like to see is Russia being brought into the picture through the dispatching of Russian troops to Palestine. The presence of Russian troops in Palestine would spell yet another threat to Turkey's own security, because once there, it will be very difficult to get rid of them.

The presence of Russian troops in Palestine would also serve as encouragement to Communists in Iraq, Syria and Lebanon, whose activities are increasing in scope and effectiveness. They would further serve as an invitation to the Kurds, and other troublesome minorities, to start their own intrigues and conspiracies against the existing Governments in Iran, Iraq and Syria. The failure to achieve ratification of the Anglo-Iraqi treaty[3] is primarily the result of cleverly disguised Communist propaganda, Sarper believes. All of which strengthens Turkey's desire to see peace established in Palestine as quickly as possible and with a minimum of international interference, especially from Russia.

In reply, I expressed our appreciation for his personal position on the question of partition, and told him that we noted with satisfaction the statement made on Palestine by the Turkish Foreign Minister in Ankara and that issued by his office in New York. There is nothing that we would like better than an understanding

3. ראה מס' 162, הערה 2.

with our Arab neighbours, but that such understanding can only be achieved on the basis of the Arabs' acceptance of the November 29th Resolution of the U.N. I explained to him that our decision to accept this Resolution was inspired primarily by our desire for a peaceful settlement in Palestine; that it was a great sacrifice, on our part, to accede to terms which would deprive us of one-half of the area of Palestine — without figuring the loss of Transjordan, which had been arbitrarily cut out from the original area promised in the Balfour Declaration. But that we should be only too glad to meet the Arabs, whether from Palestine or from other parts of the Middle East, for any discussion on cooperation, provided that the basis of that discussion would be Arab acceptance of the U.N. Resolution of November 29th. Under no circumstances would we enter into discussions or negotiations on any other basis.

I went on to say that we would certainly appreciate any efforts on the part of Turkey to persuade the Arabs that it is not only to the benefit of the Jews but to their own benefit and the benefit of the entire Middle East to loyally follow the provisions of the Charter and the recommendations of the General Assembly on Palestine.

Mr. Sarper asked me what we might suggest to the Arabs in the event they would indicate willingness to accept the recommendations of the U.N. on Palestine.

In my reply, I mentioned the following three possibilities: First, that we would guarantee to the Arabs that no attempt would be made, on our part, to change the recommendations of the U.N. regarding the frontiers of the Jewish State as delineated by the General Assembly; secondly, that the Jewish State would undertake not to interfere in the internal affairs of the Arab League or individual Arab States; and thirdly, we would be glad to participate in a plan for closer social and economic cooperation between our Arab neighbours and ourselves for the overall development of the Middle East. We would certainly welcome the participation of Turkey and other Middle East states in such a constructive plan.

I made it clear to Mr. Sarper that I considered our conversation entirely personal and informal, and that I had not had the opportunity to discuss this matter with my superiors.

In conclusion, Mr. Sarper told me that he was greatly interested in what I had told him, and that he would make some informal inquiries about the attitude of some of his Arab friends on this

subject. He would, for the time being, keep this conversation on a purely informal and confidential basis, and would report to his Government only if there were prospects for successful action along the lines we discussed.

Mr. Sarper suggested that we should meet again on my next visit to New York.

235

א. אפשטיין אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית
E. Epstein to members of the Jewish Agency Executive

תזכיר : אצ"מ Z 6/4/5

Most Confidential — *[Washington], 1 March 1948*

[Memorandum No.] 8

Subject: Conversation with a member of the French Embassy[1] on February 26th

A member of the French Embassy and a personal friend of mine, called on me to inquire about our reaction to Mr. Austin's statement.[2]

He told me, most confidentially, that following Austin's statement, Mr. A. Parodi sent a long cable to Paris informing his Government that since the new turn in American policy on Palestine, he believes that partition is "dead".[3] M. Parodi further suggested that a trusteeship regime would probably be set up in Palestine, at least temporarily, in order to prevent a state of complete chaos after the termination of the Mandate on May 15th. Such a regime might invite the British to reconsider their present position and maintain their troops in Palestine until a final settlement is reached. The American Government, in M. Parodi's opinion, would look with great favour on such a development which would, he explained, prevent the Russians from sending their troops to Palestine. M. Parodi also expressed his belief that the trusteeship regime might create more favourable conditions for further Jewish immigration to Palestine, at present handicapped not only by the difficulties created by the British, but also by the state of war and insecurity in Palestine itself.

235

1. ז'. בנאר, מזכיר ראשון בשגרירות צרפת בוואשינגטון.
2. ראה הערת־עורך, עמ' 379.
3. אפשטיין הבריק ידיעה זו לפישר ב־27 בפברואר והוסיף כי בונה, שגריר צרפת בוואשינגטון, הבטיח להעביר לממשלתו את ההשקפות היהודיות ולבקש שצרפת תתמוך במועצת־הביטחון בהמלצות העצרת הכללית. (93.01/2180/23). על דיווחי פארודי ראה גם מס' 241.

M. Benard suggested that the above opinions were undoubtedly impressed on M. Parodi by members of the American Delegation and probably also by the British Delegation to the Security Council.

236

א. אפשטיין אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית

E. Epstein to members of the Jewish Agency Executive

תזכיר : אצ"מ Z 6/4/5

[Memorandum No.] 9, Confidential *[Washington], 1 March 1948*

Subject: Conversation with Mr. Herbert Elliston, Editor of *The Washington Post*

At luncheon with Mr. Elliston on February 27th, I learned what a planned and sustained campaign the State Department was staging with members of the press in Washington to win their support for the new U.S. policy on Palestine as contained in Mr. Austin's statement.[1]

I was informed that Mr. Lovett, himself, was doing much of the "selling". In addition to a luncheon which he had for a group of Washington correspondents on February 24th, he also personally met with some of the editors of the Washington papers and several prominent columnists, with all of whom he discussed Mr. Austin's statement. While indicating, in these talks, that there was no departure from the stand adopted by the U.S. on the General Assembly Resolutions o[f] November 29th, Mr. Lovett and his associates stressed the vital importance of establishing peace in Palestine prior to and as a condition of the successful implementation of partition.

Mr. Elliston said that he was shocked by Austin's statement and had come to the conclusion that the American Government had completely revised its position in support of partition. Under these circumstances, he felt that U.N. trusteeship might be that solution which would prevent chaos and further deterioration of conditions in Palestine. He went on to say that under a U.N. trusteeship, the Jews in Palestine might come to some agreement with moderate Arabs, especially with King Abdullah, and ultimately find their way

236
1. ראה הערת־עורך, עמ' 379.

to the establishment of a Jewish State in Palestine. (Mr. Elliston wrote two editorials in *The Washington Post* along these lines).[2]

Although he repeated that these views were a result of his independent thinking, I could sense the obvious influence of a private conversation which he had had recently with Secretary Marshall and Mr. Lovett. Incidentally, the idea of trusteeship, as at least a possible temporary solution, has been mentioned to me on two occasions recently by Mr. Henderson. The same thought was voiced by Mr. Dean Rusk, in an off-the-record luncheon with a group of journalists at Lake Success.

The unfortunate aspect of the situation is that Mr. Elliston, who is a devoted friend of our cause, in coming out publicly with the suggestion for trusteeship, has fortified our opponents in the Administration and particularly in the Department of State, where the idea probably originated.

I gave Mr. Elliston our interpretation of Mr. Austin's statement and explained to him at length the fallacies of the trusteeship proposals. I asked him to amend the line to support of the U.N. Resolution of November 29th and mentioned how much his and his paper's support have contributed to our success at the General Assembly.

Mr. Elliston replied that he had written the two articles with the idea of helping us and that he was very sorry to learn that we do not consider his proposals helpful. He went on to say that he would do his best to continue to assist our Cause, which he believes to be not only just, but also vital to the success of the U.N. and the prestige of the American Government and American Democracy in world affairs.

237

א. אפשטיין אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית

E. Epstein to members of the Jewish Agency Executive

Z 6/4/5 תוכיר : אצ"מ

Confidential, [Memorandum No.] 10 *[Washington], 1 March 1948*

Subject: Conversation with Mr. Loy W. Henderson on February 27th
Also Present: Mr. Gordon Merriam and Mr. Gordon H. Mattison

2. ראה המאמר "Palestine in the air", שהופיע בגליון מיום 26.2.1948.

I asked Mr. Henderson for an appointment in order to inquire into his and his Department's views and interpretation of various aspects of Mr. Austin's statement at the Security Council on February 26th.[1]

After explaining the purpose of my call, I expressed our gratification with the reaffirmation of the position of the U.S. in support of the U.N. General Assembly Resolution of November 29th. I further said that although we are satisfied with this part of Mr. Austin's statement, we are very much disturbed by other parts of it, one of them being the suggestion for a reconciliation between ourselves, the Mandatory Government and the representatives of the Arab community in Palestine. Whereas we are aware that the legal aspects of Mr. Austin's statement have probably been dealt with in another division of the Department, the question of reconciliation, however, would be a direct concern of the Division of Near Eastern and African Affairs; we would therefore very much appreciate being enlightened by him on this proposal which, in our opinion, has not the slightest chance of success, and may only mean further delay in the implementation of the recommendations of the General Assembly.

In replying, Mr. Henderson remarked that he was glad that the Jewish Agency had not overlooked, as have most of the newspapers, the important fact of Mr. Austin's reaffirmation of U.S. policy in support of the U.N. General Assembly resolution on Palestine. He went on to say that, strictly speaking, he has no right to discuss Mr. Austin's statement with us at all, as all matters relating to Palestine in the Security Council are dealt with by the U.S. Delegation at Lake Success. He made reference to Secretary Marshall's refusal to discuss the question of Palestine with members of the press in Washington for precisely the same reason. However, in the present circumstances, he might have a general talk with me on the subject, with the clear understanding that these are not the official views of the U.S. Delegation to the U.N.

Although he knows for a certainty the attitude of both the British and the Arabs as regards reconciliation on the basis of the November 29th Resolution, Mr. Henderson nevertheless went through the motions of explaining that efforts for peace are such a "sacred thing" that no attempt should be missed to renew them time and again. Although he could not promise that these new attempts would

237

1. כך במקור. הכוונה מן־הסתם לדברי אוסטין במועצת־הביטחון ב־24 בפברואר — ראה הערת־עורך, עמ' 379.

produce better results than previous ones, he felt that his Government was warranted in making another effort in this direction.

In his opinion, the conciliation attempts will not actually create serious delays, because there is no sending of a commission to Palestine envisioned in the plan, and negotiations, if any, will have to take place in New York, with the results being reported without delay to the Security Council.

I reminded Mr. Henderson of Mr. Herschel Johnson's reply to Chamoun's statement at the concluding session of the General Assembly,[2] and reiterated our conviction that the reconciliation proposal would only encourage the Arabs and the world in general to interpret this proposal as a departure, on the part of the U.S., from their position at the General Assembly.

To this Mr. Merriam remarked that the intentions of the American Government were made clear by Mr. Austin's statement, but that the press did it an injustice by reading things into it that were not intended.

At this point Mr. Henderson made a significant remark. He said that if only the British, Jews and Arabs were to meet, the very fact of their meeting might bring something new and satisfactory to all parties concerned. But then, looking at me, he corrected himself and said that he certainly did not mean to suggest that partition should not be the basis of discussion at such a meeting.

I asked Mr. Henderson whether he was able to tell me what the position of the Department would be on the question of the embargo in the event that these reconciliation negotiations were to take some time, pointing out that meanwhile the Yishuv would have to bear a tremendous burden because of insufficient arms for self-defence.

Mr. Henderson replied that he fully appreciates the importance of my question, but he can only repeat what he has already said in the past, namely, that the American Government, on matters relating to Palestine, can deal only with the Mandatory and the Palestine Commission, until May 15th, and with the Commission after that date. For purely legal reasons, they will be unable to make any unilateral arrangements between the U.S. and ourselves.

2. כ. שמעון, נציג לבנון, הציע בעצרת הכללית ב־29 בנובמבר, שייעשה נסיון נוסף להגיע לפשרה, ומנה מספר עקרונות שחפפו במידה רבה את הצעת המיעוט למדינה פדרטיבית. חבר המשלחת האמריקאית, ג'ונסון, אמר בתגובה על הצעה זו, כי אין טעם במשא־ומתן נוסף, והציע שהעצרת תיגש להצבעה. (ראה *GAOR, 2nd Sess., Plenary* II, pp. 1411-13, 1415-17).

Recognizing the validity of his arguments, as far as the Commission is concerned, I stressed the importance of America's assuming within the framework of the U.N. the initiative on the question of Jewish militia in Palestine, especially since Mr. Austin's statement may cause further delays in the execution of the partition schedule and in the establishment of an international force.

In conclusion, I described the effect which these delays will have on the morale of the D.P.'s in Europe, and on the attitude of large sections of the Yishuv; I pointed out that U.S. appeasement of the Arabs will strengthen not only extremists in the Arab camps, but the Jewish Dissidents in Palestine as well. The Irgun and the Sternists have been losing ground since November 29th, but any change in the situation will create new opportunities for them and will make a peaceful settlement in Palestine that much more difficult.

Referring to the Jewish Agency statement at Lake Success of the previous day, I told Mr. Henderson that it was my duty to inform him and his Government that neither the Jewish Agency nor any organized group in the Yishuv is prepared to accept any further compromise on a Palestine settlement. The November 29th decision represented the minimum acceptable to us, and there should be no doubt whatsoever that no further concessions regarding territory or sovereignty in the area assigned by the U.N. for the establishment of a Jewish State would be forthcoming from us.

Mr. Henderson told me that a memorandum of our conversation would be transmitted by him to Secretary Marshall and to Mr. Austin.

The conversation lasted 45 minutes.

238

מ. שרתוק אל פרדה קרצ'וויי (ניו יורק)

M. Shertok to Freda Kirchwey (New York)

העתק: 93.03/129/10

[New York], 1 March 1948

Dear Freda,

I have received your wire of the 25th.[1] As you will have probably seen from my statement at the Security Council, I stated quite clearly

238

1. פ. קרצ'וויי אל סילבר ושרתוק, 25.2.1948 (93.03/129/10). פ. קרצ'וויי הביעה דאגתה מחמת המדיניות האמריקאית לגבי ביצוע החלוקה, ותקוותה כי הסוכנות היהודית "לא תיפול בפח שהטמינה מחלקת־המדינה ותסרב להיגרר לדיונים המובילים לסיכון החלטת החלוקה של ה־29 בנובמבר."

that no concession whatsoever will be forthcoming on our part.[2] The idea that the Assembly Resolution is already a most far-reaching compromise was very fully elaborated. I always prefer a clear definition of the political attitude to a bald refusal to talk. Rather than say: "Gentlemen, I will not talk to you, and if you invite me I will not come", it is much better to say: "This is my position, from which I will not budge; so that if you are going to invite me, please be forewarned of what I am going to tell you, and this being so, maybe you will think better of inviting me."

Yours sincerely,

Moshe Shertok

239

תזכיר מאת האגף הערבי של המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית

Memorandum by the Arab Section of the Jewish Agency's Political Department

תזכיר : 93.02/179/18

Jerusalem, 1 March 1948

The final session of the Arab League Council ended in Cairo on the 26th February, 1948. It was the most difficult of all the preceding sessions, because on its agenda were very many and complicated problems, both external and internal, some of which are quite beyond the power and the competence of the Arab League to solve. Indeed, the Arab League is beset by difficulties caused by the present circumstances within the Arab world and in the world at large. There was the problem of the huge differences of opinion between Syria and the Lebanon on economic affairs — both states are in serious financial difficulties. There has been the failure of the Anglo-Iraqi Treaty negotiations and the revolt of the Iraqi people against their veteran leaders, such as Salah Jabr and Nuri Said, who have been ousted from power.[2] There is the tension between the Arabs of North Africa, and the firm resolve on the part of both France and Spain ruthlessly to suppress any incipient revolt in their part of the world. There are the differences between England and America, on

2. ראה הערת־עורך, עמ' 380.

239

1. על העתק התזכיר שנשלח אל מ. פישר בפאריס רשום בכתב־יד : "אינפורמציה פנימית שחוברה על־ידי המחלקה הערבית שלנו. חיים ברמן, 4.3.1948." ששון הבריק לשרתוק את תוכן התזכיר ב־1.3.1948 (93.03/2267/26).
2. ראה מס' 162, הערה 2.

the one hand, and Russia, on the other, on the political future of Libya and the question of a possible referendum in that country. There is the revolution in Yemen and the murder of the Imam Yehia and his four sons.[3] There is the problem of the Anglo-Transjordan talks, which have now been postponed until after the Palestine discussion at the U.N. Security Council. There is the Anglo-Egyptian conflict, and Egypt's refusal to resume negotiations with Britain until after the withdrawal of all British forces from the Nile Valley.

Moreover, the Arab League was faced with the numerous and insistent reports about the possibility of a new world war in the near future and the possibility of strong pressure from the British and the Americans on the Arab States, with a view to getting them to side with the West. In addition to all these grave matters, there is a Jewish–Arab armed conflict in Palestine and the undertaking of the Arab world to oppose the partition plan by force.

All reliable reports, so far received, agree [that][4] the Arab League session adopted resolutions of a non-commital character on all these matters, with the exception of the Palestine question, which served as the best issue around which the Arab world could show its unity, and on the basis of which Arab solidarity and the continued existence of the Arab League could be assured.

This attitude of canalising Arab unity and solidarity into the Palestine issue was adopted by the League after frequent and protracted telephone consultations with the Arab representative[s] at the Security Council and other U.N. bodies, as well as consultations with the military leaders of the Arab States. The Arab representatives at the U.N. advised their respective Governments to keep neutral in relation to this conflict between East and West, in order to gain time and see how things develop, as well as to find out what are the possible rewards, political and economic, for the Arab world that might be reaped from association with the one side or with the other. The Arab League was further advised by Arab representatives at the United Nations, that in connection with the conflicts in Libya and North Africa, it would be best for the Arab League to confine itself for the time being to declarations, protests and threats, and to avoid, as far as possible, the outbreak of an armed revolt in these

3. ההפיכה בתימן אירעה ב־17 בפברואר.
4. במקור כתוב בטעות: with.

territories. The League was further advised to postpone decisions concerning a collective treaty or a series of individual treaties of Arab States with Britain, as well as a decision with regard to joint military staff or joint defence programmes with the British. They were advised that all these issues should be postponed until the international situation is clearer and until the Security Council defines its attitude to the Palestine problem. The Chiefs of Staff of the Arab States reviewed the military preparations of their respective countries and made it clear to the politicians of the Arab League that the Arab countries are not in a position, economically and militarily, to get entangled in any additional military ventures apart from the Palestinian affair. The preparation[s] of the last three months for the invasion of Palestine have thrown up many difficulties and showed that the Arab world is not prepared for regular and lengthy warfare, neither in point of manpower or equipment, nor from the point of view of the morale of their people. The view was further taken that the internal situation of the Arab States is so complicated as to exclude the use of the Arab regular army in Palestine in the course of the next few months. Thus, for example, the armed revolt in the Yemen compels Saudi Arabia to keep all her forces mobilised inside her frontiers, in order to secure the continued existence of the present regime and to guard the country's frontiers. In Iraq, the excitement of the masses is not yet over, notwithstanding the fact that Saleh Jabr and his friends have been deposed, Parliament dissolved, and that the new Government has undertaken to bring the signatories of the Portsmouth Agreement to trial. The progressive elements continue to gain ground and they are urging a fundamental reorganisation and revision of Government machinery and policies. The Arab Chief[s] of Staff quoted additional examples of the precariousness of the situation inside various Arab countries, such as Egypt, Syria and the Lebanon, and urged repeatedly that Arab military forces should not be burdened with new commitments which are beyond their resources. The Arab League session considered the advice and the statements made by Arab representatives at the U.N. and by the Arab Chief[s] of Staff, and, as a result, took a realistic view of the situation and refrained from adopting extreme resolutions on any problem, including even the problem of Palestine. Almost all decisions were postponed to its next session, which will take place in the middle of March. The Arab statesmen hope that by then

some of the above-mentioned problems will be easier of solution, and the international situation will be clearer.

It is very probable, however, that the League decided to go in for a war of nerves in the West, which would show that the Arab States are reconsidering their economic connections with all countries which support the partition plan and that they are determined to resist by force any intervention of an international force in Palestine. This is the interpretation which must be put on the extremist statements made by Azzam Pasha[5] and others, as well as on the efforts to get all volunteer forces into Palestine quickly, as well as the attempts to launch widespread and strong attacks on the Jews of Palestine. In an attempt to frighten off a potential international force, imaginary reports have been published with regard to Arab "victories" in Palestine.

It was decided, moreover, to accompany this war of nerves by a new political offensive in the West, assisted by a friend of the Arab cause, for the purpose of postponing the implementation of the partition plan and of securing the continuation of Palestine's *status quo* in one form or another. These manoeuvres, if successful, would disentangle the Arab world from the heavy commitments which it undertook towards the Arab people, and which have been publicized all over the world — commitments which are beyond the resources of the Arab world and which could not be discharged owing to objective reasons rooted in the present strained international situation.

The Egyptian paper *Al Ahram* of February 27th, carries a report from its correspondent in New York, saying that Omar al Dajani is attending the meetings of the Security Council in the capacity of observer on behalf of Transjordan. Dajani had a conversation with Mr. Trygve Lie, in which he stated that King Abdullah, as well as the Transjordan military forces, were unanimous with the rest of the Arab world in their complete rejection of partition, and that, if given an opportunity of addressing the Security Council, he would state this clearly.

The same paper states that the representatives of one of the Arab States refused, at a recent Arab League session, to put their names to a decision prohibiting all Arab States to commit the laying of pipelines on their territory. The representatives asked for time to

5. עזאם פאשה הודיע ב־16 בפברואר, כי אם יישלח כוח בינלאומי לארץ־ישראל, יופעלו נגדו צבאות ערב.

obtain the authority of their Government to agree to this decision. It is clear that the representative in question is Yussef Yassin of Saudi Arabia. King Ibn Saud stated explicity some time ago that he would in all circumstances fulfil his commitment towards the American oil companies. There are reports from Arab sources that some Arab leaders are planning to visit Ibn Saud shortly in order to influence him to exercise pressure on the Americans in connection with oil matters, at least during the time of the Palestine discussion at the Security Council.

The Egyptian paper *Al Musawa*[r] of the 27th February, states that Egypt has fulfilled all its obligations, undertaken by its representatives on the Arab League, towards the Arabs of Palestine. Egypt paid LE.420,000 towards the war effort in Palestine, supplied fighters with large quantities of arms, supplied transport for the equipment going into Palestine, supplied large quantities of medical equipment, clothing, etc. The paper points out that Egypt cannot announce these activities publicly because of her international obligations.

Authoritative Arab sources report that during the last four days of the month of February, some 700 additional volunteers crossed into Palestine. This group includes 100 Egyptian[s] and 600 Syrians, Iraqis and Transjordanians. It is headed by some 50 officers, who have been granted six months' leave by the respective Governments. The volunteers are equipped with light and semi-heavy arms, mostly of British make. The same Arab sources report that most of the Arab regions of Palestine are now under full control of the invaders, who have established their own force, courts, guards and administration in the towns and villages. They also collect their own special taxes. Except for the Jerusalem district, all military activities are planned and carried out by the invaders with the assistance of a number of Palestinian Arab guides. The Palestinian Arabs are resigned to the fate which has been decreed upon them by the foreign invaders, and observe from a distance the happenings around them and the war into which they are being forced. Arab exodus from Palestine continues, mainly to the countries of the west. Of late, the Arab Higher Executive succeeded in imposing close scrutiny on those leaving for Arab countries in the Middle East.

240

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וד. רמז

M. Shertok to D. Ben-Gurion and D. Remez

מברק מוצפן 86/42
נוסח יוצא: 93.01/2180/23
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1703

New York, 1 March 1948

/Lack directive regarding/ Provisional Council most disconcerting. We feel must take initiative without delay. Unless you undertake cable us names portfolio holders by March 8, we shall propose Commission scheme 31 [in] general terms, but even for this must know what parties are behind /it/.[1] Cable immediately.

Shertok

241

מ. פישר אל מ. שרתוק (ניו יורק)

M. Fischer to M. Shertok (New York)

מקור: 93.03/128/10

Paris, 1 March 1948

Dear Shertok,

1. It is only to-day that we have received the text of the American Resolution which was put before the Security Council.[1] Press reports did not indicate that the first point of the Resolution referred especially to paragraphs a), b) and c) of the Assembly's Resolution.[2] So it is only to-day that we are able to have a clear picture of the situation.

From your declaration before the Security Council we have only the short extracts which were published by the English press and by the Jewish Telegraphic Agency.

2. Following upon Eban's telegram,[3] I got in touch with London

240

1. ראה מס' 218. ראה גם הרכב מוצע של מועצת ממשלה זמנית, מסמך מיום 1.3.1948, 93.03/88/15. יצוג הסיעות ברשימה זו הוא כדלקמן: א) סיעות המיוצגות באסיפת־הנבחרים: מפא"י — 10, מפ"ם — 3, ציונים כלליים — 4, מזרחי והפועל־המזרחי — 5, ויצ"ו — 1, עלייה חדשה — 1, תימנים — 1. ב) סיעות שאינן מיוצגות באסיפת־הנבחרים: איחוד אזרחי — 1, ספרדים — 1, רוויזיוניסטים — 1, אגודת־ישראל ופועלי אגודת־ישראל — 2, קומוניסטים — 1.

241

1. ראה הערת־עורך, עמ' 379—380.
2. ראה נספח א, עמ' 797—798.
3. ראה מס' 232.

in the matter of the Belgium amendment and I went to see Perah[4] with Jarblum. Perah authorised Jarblum to speak to Buset in his name. On the phone, Buset promised to act, and asked for some documents which I sent to him immediately. However, I could not tell him more about the Belgian amendment than that it calls for eliminating the first point of the American resolution.

3. I took the opportunity to ask Perah's opinion about the question of a provisional government. At first he did not think that an independent move should be made by us before the 1st April, but when I pointed out that the Security Council might decide to stop the Five Power Commission's activities for the time being, before the nomination of the Provisional Government, he agreed that in such case our reaction should be the immediate setting up of a Provisional Government. At the Quai d'Orsay the opinion prevails that the sooner we will proclaim sovereignty over a part of Palestine, however small, the better. It is not thought that the British would go beyond formal protests.

4. In French diplomatic circles the impression made by the American statement was very bad. My little friend has done a lot to appease these misgivings.[5] It is very unfortunate that the matter coincides with the debate on the Palestine question which will take place at the Assemblée Nationale on Tuesday. It was pointed out to me that Parodi's report did not have a bad effect and that Bonnet's reports are given great weight when they concern a comment on American intentions.

5. Another unfortunate result of Lisicky's brutal stand and of the American statement is that the Bergson group[6] is gaining new support here.

6. As I wrote to you before, the Quai d'Orsay has excellent information regarding the British attitude in Palestine. My application that the documents should be handed over to the Five Power Commission is being given urgent consideration.

7. In my previous letter, I indicated to you that David Horowitz agrees with my idea to explore — without committing ourselves —

4. ליאון בלום.
5. על דיווח פארודי לפאריס ראה מס' 235.
6. הקבוצה שבראשה עמד פיטר ברגסון (הלל קוק) יסדה את הוועד העברי לשחרור לאומי ואת הליגה האמריקאית למען ארץ־ישראל חופשית, שתבעו כי תיכון מדינה יהודית בארץ־ישראל כולה, כפרו בזכותה של הסוכנות היהודית לייצג את האומה העברית ותמכו באצ"ל ובדרך מאבקו.

the possibilities of our collaboration with the franc-bloc.[7] Of course, I will not ask Guy de Rothschild to start anything until I have received your approval, which I suppose can only be given after you consult Kaplan. I think that our exploratory move will create a very favourable impression, and I therefore ask you to cable me your answer as soon as possible.

[. . . . .][8]

9. Nahon has now left for North Africa. I have been given to understand that the French authorities would not regard with favour the arrival at the present time in Morocco of an official representative of the Jewish Agency unknown to them. I therefore have arranged with Nahon that he should go first to Tunisia and to Algeria, in the hope that I might be able within the next three weeks to go to Morocco myself, where I could prepare the way to Nahon or, if this proves impossible, investigate myself conditions there. In such case my absence from Paris could take no more than 10 days.

Please, let me know whether you think I could undertake such a trip, which should begin not later than March 18th.[9]

Yours faithfully, M. Fischer

242

א. אבן אל ב. לוקר (לונדון)
A. Eban to B. Locker (London)

מברק מוצפן
93.01/2180/23 : נוסח יוצא

[New York], 2 March 1948

Talk with Belgian delegate inconclusive. He indicated French support for delaying amendment.[1] Parodi hinted he may withdraw support this amendment. Suggest remind Belgians heavy responsibility impeding Big Five actions. Quote their own statement Assembly, November 26.[2]

Eban

7. ראה פישר אל שרתוק, 26.2.1948 (93.03/128/10) : הבארון ג. דה רוטשילד הציע לפישר לפתוח בשיחות גישוש עם ממשלת צרפת בדבר הצטרפות המדינה היהודית לגוש הפראנק. רוטשילד אמר שהוא מוכן לנהל את השיחות המקדמיות בנושא זה. שרתוק הבריק בתשובה, כי הוא מניח שהורוביץ ישוחח עם קפלן ולכן הוא לא ינקוט יוזמה. (מברק מיום 4.3.1948, שם).
8. פיסקה אחת לא הודפסה.
9. בתשובתו (ראה הערה 7 לעיל) הודיע שרתוק, כי העדרותו של פישר מפאריס בעת התכנסותה של מועצת־הביטחון אינה רצויה.

242

1. ראה הערת־עורך, עמ' 380.
2. ראה מס' 50, הערה 4.

הערת־עורך
Editorial Note

ב־2 במארס הגיעה לארץ־ישראל קבוצת החלוץ (Advance Party) של ועדת או"ם לארץ־ישראל, ובה 6 חברי סגל מינהלי של הוועדה, בראשותו של פ. אסקאראטה. הוועדה החליטה לשגר קבוצה זו מפני שהממשלה הבריטית סירבה להתיר, בשלב זה, את בואה של הוועדה עצמה, ולאחר שהבריטים הציעו כי הוועדה תשלח בינתיים אחדים מחברי הסגל שלה, "for the purpose of finding accommodation and making arrangements for necessary facilities." (ראה PC Rep. 12.3.1948, p. 9).

פ. אסקאראטה הסביר את תפקידיה של קבוצת־החלוץ בפגישה לא־רשמית עם עיתונאים בירושלים ב־9 במארס. הוא הדגיש שהקבוצה אינה גוף מדיני ושהוועדה עצמה תטפל בלייק סאכסס בכל ההיבטים המדיניים של שאלת ארץ־ישראל. אסקאראטה גם אמר:

Our mission is chiefly administrative and technical. We are here to study, examine, discuss and consider, in collaboration with everybody concerned, and as much as possible to prepare, the immense amount of work required by the transfer of the present Administration to the new regime at the end of the Mandate. Our main job consists of facilitating by these studies and preparations the continuity of the functioning of the public services; in one word, to prevent the collapse, at the end of the Mandate, of the railways, the postal service, the health services, the financial administration, and so on and so forth; what is obviously a matter of vital interest for the whole population of Palestine.

(ראה דו"ח מיום 15.3.1948, אצ"מ S 25/5354).

243

א. קפלן אל פ. אסקאראטה (ירושלים)
E. Kaplan to P. Azcarate (Jerusalem)

העתק: אצ"מ S 25/5628

[Jerusalem], 2 March 1948

Sir,

It gives me great pleasure on behalf of the Executive of the Jewish Agency, to welcome you and the members of your party to Palestine.

It is our earnest hope that your work in this country will be crowned with success, and that it will lead to peace and a happier future for all who live here. The Jewish Agency will be happy to do everything in its power to lighten your labours and to provide any assistance you may desire.

In order to facilitate contacts between yourselves and the Jewish Agency, we have appointed Mr. Walter Eytan, a member of our Political Department, to act as liaison officer. Mr. Eytan will take an

early opportunity of calling upon you and will be at your disposal for any purpose you may require. He is fully authorised to act on our behalf.

Yours very truly,

E. Kaplan
Executive of the Jewish Agency
for Palestine

244

נ. גולדמן אל מ. פישר (פאריס)
N. Goldmann to M. Fischer (Paris)

העתק: אצ"מ Z 6/4/3

[New York], *3 March 1948*

Dear Fischer,

I have received your letter of February 19th.[1]

I shall see to it that once a week you will receive, either by cable or by telephone, the latest information about the situation.

I had several talks with Parodi, who maintains his old line — that of going along, but not taking any initiative. At a certain moment, he was ready to support the Belgian amendment to delete the first part of the American resolution asking the Security Council to approve partition.[2] I convinced him that this would be wrong and dangerous, and he promised me not to support it and even to advise the Belgians to withdraw this amendment, which in any event has little chance of being passed, in view of the American opposition.

Otherwise the situation remains unclear, as we don't know what the Americans really want. They are also beginning to talk about a new International Trusteeship for five years. Maybe after the resolution in the Security Council will have been voted on, they will have to show their hands.

I still feel that you should stay in Paris for the time being, especially as Nahon is now going to North Africa.

Yours very cordially,

Nahum Goldmann

P.S. Please thank Najar for the press clippings he is sending, which are most useful.

244

1. ראה מס' 216.
2. ראה הערת־עורך, עמ' 379—380.

245

שיחת א. נג'ר — חברי הקבוצה לענייני חוץ של M.R.P.
(בפאריס, ב־3 במארס 1948) [1]

Meeting: E. Najar — Foreign Affairs Group of the M.R.P. (Paris, 3 March 1948)

דין־וחשבון : 93.03/128/10

Paris, le 3 mars 1948

L'exposé et la discussion ayant duré 1 heure et demie je n'en donne ici que les lignes essentielles.

Etaient présents MM. Pezet, Ott, Gilson, Gatuing, Aguesse et le général Delmas.

J'ai commencé mon exposé en soulignant que j'entendais traiter la question des intérêts de la France à soutenir l'Etat Juif en Palestine. Mes arguments principaux ont été les suivants:

a) Si les droits du travail constructif juif en Palestine et si les titres internationaux du Sionisme avaient été méconnus par l'ONU, les droits de la France en Afrique du Nord auraient été singulièrement difficiles à défendre dans une quelconque discussion internationale.

b) L'effondrement de la position européenne [au] Moyen-Orient est directement rattaché à la division de l'Europe. L'Angleterre poursuit le rêve de s'assurer à elle seule le monopole politique et militaire de ces régions. Ce rêve n'arrive pas à se réaliser car, d'une part, les Arabes ne considèrent pas l'Angleterre comme une puissance suffisamment forte et, que de l'autre, ils se maintiennent en réalité dans une attitude d'attentisme politique.

La France n'a aucune intérêt au succès de cette politique anglaise et à la cristallisation, en son absence, de la politique arabe. Elle n'a donc pas à s'associer au jeu anglais qui consiste à faire des Juifs une monnaie d'échange de la tractation britannique.

c) En attendant, la France a manifesté son désir de préserver sa position au Liban, c'est-à-dire de réserver certaines positions face à la marée musulmane. Il est incontestable que la constitution d'une structure politique pour les Juifs en Palestine rentre dans la cadre de cette action et la fortifie considérablement.

d) L'échec de l'Angleterre dans la politique actuellement suivie par elle [au] Moyen-Orient est la condition nécessaire pour que la

245
1. דין־וחשבון זה צורף למכתבו של פישר אל שרתוק מיום 8.3.1948 (מס' 265 להלן).

Grande-Bretagne s'arrache à son isolationnisme et comprenne de façon concrète la nécessité d'une plus vaste alliance avec la France. A cet égard, il est futile, pour la France, de croire qu'elle pourrait se contenter de signer avec l'Angleterre des accords relatifs à ses territoires africains.

Le signataire français serait dupé s'il laissait à l'Angleterre la possibilité de développer [au] Moyen-Orient un instrument comme la Ligue Arabe, destinée à mettre à néant tous accords concernant l'Afrique du Nord. La France a le droit et le devoir d'exiger que toutes conversations relatives à l'Afrique du Nord soient accompagnées de discussions précises concernant le Moyen-Orient.

Jusqu'à ce qu'une telle politique française prenne corps, la France a un intérêt direct à mettre un cran d'arrêt à l'expansionnisme de la Ligue Arabe. La question de la Palestine lui en a donné le moyen sous le couvert exceptionnel d'un accord entre la Russie soviétique et les Etats-Unis d'Amérique.

e) En ce qui concerne la question de la Palestine proprement dite, j'ai souligné que la décision de l'ONU ne portait aucune atteinte aux droits des Arabes et marquait un recul juif par rapport à la Déclaration Balfour et au Mandat. Il serait grave de considérer le présent historique comme une *tabula rasa*. Une pareille conception, qui a été celle de l'Allemagne, signifie la guerre ou la révolution. Les Juifs ne sont pas venus à l'ONU les mains vides. Ils étaient porteurs d'un titre international, d'une histoire ancienne et récente, lourde de signification, et ils avaient à leur crédit l'oeuvre accomplie en Palestine. Rien ne saurait faire échec à des éléments aussi réels. En reconnaissant d'une façon aussi modeste ces réalités, l'ONU a rendu une décision aussi rapprochée que possible de la justice. C'est une position que tout peuple libre doit avoir le courage de défendre, surtout lorsqu'elle est conforme à ses intérêts.

Dans la discussion qui a suivi, on m'a posé les questions ci-après:

1. Pouvez-vous nous expliquer en quoi consiste exactement la violation, par l'Angleterre, de la décision de l'ONU?
2. Croyez-vous que les Juifs soient en mesure de se défendre?
3. Croyez-vous que l'immigration juive en Palestine est la seule raison des troubles actuels?
4. Connaissez-vous exactement les buts de la politique "malhonnête" de l'Angleterre?

J'ai répondu minutieusement à ces questions, dans le sens connu; les points qui ont frappé les auditeurs ont été: a) l'absence de soulèvement de masse en Palestine; b) le fait qu'aucune colonie juive n'avait été envahie; c) le fait que la politique anti-juive de l'Angleterre n'avait pas augmenté son prestige moral auprès des Arabes; d) l'impudence de la déclaration de Cadogan devant la Commission de l'ONU.[2]

Ces Messieurs ont été favorablement impressionnés du fait qu'après avoir décrit, dans tous ses détails, la politique anglaise, j'ai déclaré qu'il serait audacieux de ma part de prétendre connaître exactement ces buts. Telle que cette politique se présentait, elle avait le caractère d'une invitation ouverte à des propositions que je ne pouvais exactement définir, mais simplement pressentir.

Le général Delmas a surenchéri sur la question de l'immigration en disant que c'était là le problème apparent dont on se servait pour gonfler la manoeuvre réelle. Sur cette déclaration, tous les membres presents ont exprimé leur avis. Ils croyaient voir dans mon exposé une possibilité de politique française valable et m'ont demandé de leur communiquer mes vues dans une courte note, et de les tenir au courant des développements de la situation.

J'ai quitté la réunion avec M. Aguesse, l'un des membres les plus actifs du groupe, qui m'a déclaré que l'isolement anglais était la cause de tout le mal. "L'Amérique non plus", a-t-il ajouté, en substance, "ne comprend pas encore qu'en aidant l'Europe elle s'aide elle-même. Si elle ne le comprend pas à temps, nous sommes livrés."

N.B. — J'ai évidemment donné une large attention à la position culturelle de la France et au statut international de Jérusalem qui intéresse particulièrement le monde chrétien.

2. בעדותו בפני ועדת או"ם לארץ־ישראל ב־14.1.1948 אמר קאדוגן, כי טענת היהודים כאילו הערבים הם התוקפנים אינה נכונה, וכי "היהודים מנסים לבסס את ההישגים שזכו בהם בעצרת הכללית על־ידי שורה של מבצעים דראסטיים, שמטרתם להפחיד את הערבים ולהביאם לידי כך שייגמלו מכל רצון להמשיך בסכסוך." (ראה PC Rep. 29.1.1948). ראה גם מס' 153, הערה 1; מס' 166, הערה 6.

246

מזכר מאת ו. איתן
Note by W. Eytan

העתק : אצ"מ S 25/9029

[Jerusalem], 3 March 1948

This memorandum[1] is almost a year old, and I remember seeing it, or its gist, when our people came back from the Inter-Asian Relations Conference.[2]

India obviously presents us with a big opportunity. I am very sorry that my departure for America last September meant the cancellation of the visit which Goldie and I were to make to India. (I still don't know why she couldn't have gone without me).

The Keren Kayemet Le'Yisrael has now been looking for some time for someone to go to India for three purposes: (a) Keren Kayemet Le'Yisrael work proper, (b) work among Jewish youth, (c) political contacts. As far as I know, they have still not found anyone. I've been trying to help them, but have so far not hit on any bright ideas. If possible, we should try to help them find the right man.

Later this year I think someone of the Political Department should go to India. It's perfectly true that we've neglected that country.

I should like to know whether Bonné has heard anything more recently from Panikkar. Has he kept up the contact?

W.E.

246

1. ראה התזכיר "A memorandum on Hindu-Zionist relations" מאת ק. מ. פאניקאר (חבר משלחת הודו לעצרת הכללית השנייה ושגריר הודו בסין מאפריל 1948), 8.4.1947, אצ"מ S 25/9029. פאניקאר כתב כי בתנאים השוררים בהודו מובטחת תמיכה הינדית לא־מסויגת במוסלמים בכל עניין שהללו מייחסים לו חשיבות. מאידך גיסא יש בהודו אהדה רבה ליהודים בשאלת ארץ־ישראל, ואהדה זו תתגבש ותומחש אחרי שתוקם מדינה מוסלמית עצמאית בהודו. פאניקאר טען כי הציונים לא השתדלו לטפח בהודו הבנה לשאיפותיהם, וכי עליהם להבין את התפקיד החשוב שהודו עתידה למלא באסיה. בקרב ההינדים יש מודעות לחשיבותה של ארץ־ישראל ציונית למדיניות ההגנה של הודו, כמשקל־נגד לברית של מדינות מוסלמיות במזרח התיכון. פאניקאר הציע שהציונים יכשירו את הקרקע לשיפור יחסיהם עם הודו בעתיד, וזאת על־ידי: א) טיפוח קשרי תרבות, וביחוד — הקמת קתדרה ללימודי עברית באוניברסיטה הודית וקתדרה ללימודי סאנסקריט ולימודים הודיים באוניברסיטה העברית. ב) שיגור מומחים טכניים ומדעיים להודו. ג) שיגור נציג קבוע של הסוכנות היהודית לניו דלהי. בשולי התזכיר רשם א. לבבי, ב־3.3.1948: "אני מאוד מתרשם מהתזכיר הקצר הזה. גם ההצעה ה'אוניברסיטאית' וגם הצעת הנציגות טובות וניתנות להגשמה אם יימצא הכסף."
2. הוועידה נערכה בניו דלהי בימים 23 במארס — 2 באפריל 1947. יהודי ארץ־ישראל יוצגו על־ידי משלחת שבה השתתפו י. שמעוני, ד. הכהן, א. בונה וש. ה. ברגמן.

247

שיחת ל. כהן — ו. פוקס-סטרנגוויים (בירושלים, ב־3 במארס 1948)
Meeting: L. Kohn — V. Fox-Strangways (Jerusalem, 3 March 1948)

דין־וחשבון : 93.03/86/8

[Jerusalem], 3 March 1948

I met Fox-Strangways at his request. I had declined to go to the Secretariat because I had been warned that security conditions in the neighbourhood had deteriorated during the last few days and that it was quite conceivable that one of the many Arabs hanging around Wauchope Street, with revolvers and Sten guns bulging from their pockets, might easily in that crooked street fire at a Jewish car. So, we met at the barrier at the entrance to Zone B, near our office, and sat in his car. I had no desire to take him into our office as I had done on previous occasions.

He began by saying that the High Commissioner had requested him to convey to me that he would be glad to see Mr. Ben-Gurion, provided that this did not involve Mr. Ben-Gurion in any personal risks. I said that any journey from Tel Aviv involved personal risks for us. He then asked whether Mr. Ben-Gurion was likely to be here during the next few days. I said I doubted whether he would be here before the beginning of next week, as other members of the Executive had only this morning left for Tel Aviv for consultations there. I asked whether the High Commissioner wanted to see Ben-Gurion at once, to which he replied that he had no message to that effect but that he, personally, felt the sooner a meeting took place the better. I said I would convey all this to Mr. Ben-Gurion.

He then said there was another matter he wanted to convey on behalf of higher quarters. It was really urgent that we should do something about the Stern gang. Their terrible activities were producing very great bitterness among the British troops and were rendering us a great disservice. This was a most urgent matter, and he would like to press this point. Nothing, in fact, was more urgent.

I said I would also convey this to Mr. Ben-Gurion. I added that, speaking unofficially, I wondered whether the Government really believed that we could do, under the present conditions, what we had not felt able to do a year ago. Did he really believe that while we were engaged in a life and death struggle against Arab aggression — a struggle in which we were receiving scant help from the Govern-

ment — we could be expected to start an internecine war among Jews? He asked, was I not aware what the British Army was doing for us in protecting our places, in protecting, for instance, the Huleh, etc.? As for the internecine struggle, it seemed to him, from what he had heard, that we were actually already in the midst of it. To this I replied by saying, "so you are aware that we are resisting terrorism by force, and then you come and address to us the kind of document which you published the day before?"[1] I said I had no intention to refer to that document. Others would deal with it.[2] But it was incredible that at a time when our boys were risking their lives to prevent British soldiers and policemen being blown up, and the Government was aware of all that, they were coming out against us with an attack of that kind and in that tone. He said he admitted we were working in the same direction, but that wasn't the cooperation for which the Government had asked. I said that if I walked along the street with him and if a man fell upon him and tried to kill him, and I defended him, I was surely rendering him a better service and more effective cooperation than if I let the man kill him and then handed him over to the Police.

He continued, however, to repeat the old talk about the danger of these terrorist groups to us. They would undermine all we were doing. I said I felt sure we could deal with them, but not as long as the British were here. I said that in Ireland, too, the leaders of the national movement were not able to do anything against their extremists as long as the British ruled the country. When the British left, the Irish Governments, even that of De Valera, had known how

247

.1 ב־1 במארס פורסמה הודעה רשמית מטעם ממשלת ארץ־ישראל בגנות הסוכנות היהו־דית על שאינה משתפת פעולה נגד אצ"ל ולח"י. ההודעה מנוסחת בלשון בוטה מאוד: הפעולות של אצ"ל ולח"י מתוארות כמעשי־פשע נתעבים, ונאמר כי הסוכנות מתרצת את השתמטותה מנשיאה באחריות על־ידי שימוש ברמזי־דיבה, דברי כזב ותעמולה המכוונת נגד אנשי כוחות הביטחון הבריטיים, המסכנים את חייהם בהגנה על רכוש היהודים וחייהם. בהודעה גם נאמר, כי הסוכנות היא "גוף בינלאומי" המפר זה שנים את חוקי ארץ־ישראל והארצות האחרות שבהן הוא פועל. ההודעה מסתיימת באזהרה ליישוב היהודי, שהוא יאבד את זכותו להימנות עם עמי התרבות אם לא ייפסקו "מעשי הרצח ללא הבחנה וההשלמה עם הטרור."
ההודעה הממשלתית פורסמה אחרי שלח"י ביצע — בתגובה על הפיצוץ ברח' בן־יהודה — שורה של התקפות בירושלים, שבהן נהרגו כ־20 חיילים ושוטרים בריטיים, והתקפה על רכבת צבאית ליד רחובות (ב־29 בפברואר) שבה נהרגו 28 חיילים בריטיים.

.2 ההודעה הממשלתית נדונה בישיבה של הנהלת הסוכנות היהודית בירושלים ב־2 במארס. נתגלעו חילוקי־דעות לגבי נוסח התגובה ובסופו של דבר לא פורסמה תגובה רשמית מטעם הנהלת הסוכנות בארץ־ישראל. (ראה ל. כהן אל שרתוק, 4.3.1948, 93.03/86/8. ראה גם טיוטת תשובה מיום 1.3.1948, אצ"מ S 53/2079). תגובה מטעם הנהלת הסוכנות בארצות־הברית פורסמה ב־2 במארס.

to handle the extremists. I said that it was quite possible that they might dissolve when the Jewish State came into being. If not, the Jewish State would have to deal with them in its own way.

He said he understood that the heads of the Haganah and the Etzel were already in negotiation about some sort of truce. I said I had no such information, but then security was not my sphere. I told him, on the other hand, that there were reports in town that the Stern Group were thinking of stopping their activities because of the general situation.

In the course of the talk, he went out of his way to discount the Arab danger to us in rather scathing terms. He couldn't understand how anybody could attach any serious importance to the Arab stories about their large supplies of funds, arms, tanks, etc. What, he asked, was the military value of a few thousand Syrian volunteers? It was true that the Arab Legion was a well-trained force and it was said that the Iraqis were trained soldiers, but as an old soldier he knew what a job it was to train men for handling tanks, etc., and he was quite convinced that the Jews could well hold their own against an Arab attack. All this was part of his argument that the real danger to the Jews did not lay outside but inside their own ranks.

There was a few more minutes talk, in the course of which he insisted that they didn't want to part with us in strife, that the Jews and the British must work together, would have to come together again, that the British soldier, in spite of his bitterness, had behaved better than any other soldier would have behaved in such circumstances, etc., etc.

I was rather stiff and cool throughout the conversation, but could not avoid answering his points, although I originally had not intended to enter into any discussion. He, for his part, did not seem to feel that anything had happened since we had met last week.

At the end of our talk, I asked him about the arrival of the U.N. Commission staff. He said he had nothing to do with the matter. It was being handled by a colleague of his, and he would tell him to get in touch with me and keep me informed. He felt sure that the officers of the Commission would wish to get in touch with us very soon.

L.K.

Two more points worth recording: He said he understood that a good many Haganah boys had lately joined the Dissidents, which

I denied. He further dished up a story which I have heard from him before now, to the effect that last autumn the Agency had prepared a scheme for fighting the terrorists, and everything was going on well, when suddenly orders came from above to lay off. I told him that the attitude of the Agency had been consistent throughout and that to the best of my knowledge his information was quite unfounded.

248

ל. כהן אל מ. שרתוק וג. מאירסון (ניו יורק)

L. Kohn to M. Shertok and G. Meyerson (New York)

מברק מוצפן 20/171. התקבל: 8.3
נוסח נכנס: 93.01/2180/14

Jerusalem, 3 March 1948 (16.31)

Work progressing [*sic*]. 1) Conversation Clayton–Azzam February 24th transmitted High Commissioner for Palestine.[1] Clayton said His Majesty's Government, Palestine Administration, embarrassed infiltration Arab bands, might lead clashes with British troops. Line Azzam: Haganah well-armed organized forces, which after cessation of Mandate will massacre Arabs disarmed by British since 1936 and during war. Purpose infiltration afford minimum protection defenceless Arabs. Bands strictly ordered not clash British if unmolested. Cannot stop infiltration unless Haganah disarmed. If infiltration forces stopped, regular Arab forces will enter. Clayton impressed (by) Azzam['s] apparent nervousness, anxiety future. Stressed absence threatening bombastic tone. 2) Government established Arab village police. Number rifles issued to date by sub-district: Hebron 161, Jerusalem 472, Nablus 65, Tulkarm 67, Jenin 30. Approved [—] by district: Galilee 200, Gaza 200, Lydda 150, Haifa 100. Proportion 4 men per rifle. Total rifles approved same period Jews: 100 for Jerusalem municipal police.

Kohn

248
1. ראה גם מס' 258.

249

שיחות ב. לוקר בבריסל (בימים 3—4 במארס 1948)
Meetings of B. Locker in Brussels (3-4 March 1948)

דין־וחשבון : 93.03/126/1

Confidential

On March 3rd I saw Senator Roger Motz, leader of the Liberal Party, at Mr. Ferdman's office. After I had explained to him the object of my visit and the situation within the Security Council in regard to Palestine,[1] he said that he fully accepted our point of view and would do whatever he could to enlist the support of the Liberal Party in both Chambers.

On March 4th, at noon, I saw Prime Minister Spaak. The interview, which had been arranged by M. Buset, President of the Belgian Socialist Party, lasted 45 minutes. The Premier insisted that Belgium's vote for partition at the Assembly did not necessarily mean that she must again vote for it in the Security Council. At the same time, he denied that the Belgian amendment to Senator Austin's draft resolution meant a change of mind with regard to partition: Belgium must first ascertain what the real position was, and only then could she make up her mind. It appeared, he said, that partition could be implemented only by force, which could be done in one of two ways: either by America and Russia supplying the force, thus giving the latter a chance to come into the Middle East, which was a very dangerous thing; or by the small nations providing the men for such a force. He did not believe that any small nation would be prepared to send soldiers to Palestine — Belgium, at any rate, would not.

I remarked that it would hardly strengthen UNO if states which voted for a certain policy in the Assembly changed their policy in the Security Council.

Mr. Spaak said that, after all, the Assembly had only made a recommendation and not taken a decision.

I mentioned that the Assembly decision had been arrived at after long debates and heart-searchings; his view of it therefore seemed too formalistic.

Yes, he replied, but if implementing it meant war, then one must think again.

249

.1 ראה הערת־עורך, עמ' 379—380.

I warned against any misconception with regard to the consequences of dropping the partition decision. He must understand that the Jewish people in Palestine and elsewhere would not take it lying down. We were definitely not prepared to live as a minority in an Arab State. I reminded him of the fate of the Assyrians in Iraq, and said that the Christians in the Lebanon, though most of them did not dare to speak out, were not at all happy about the present state of affairs in their country, and that the views expressed by the Patriarch and Archbishop of the Maronites did in fact represent the feeling of the majority of Christians there. Dropping partition would not ensure peace.

M. Spaak said that of course he recognised the Jewish aspect of the problem, which was of great importance, but the Jews should not forget that the peace of the world was at stake.

I answered that it was admittedly a world problem for the very reason that it was connected with the Jewish problem, and the only way of solving it was by giving a minimum of satisfaction to Jewish needs and aspirations. Partition was not the fulfilment of Jewish hopes, of the promises made to them or of their legitimate expectations. It was a compromise in which the Jews were prepared to acquiesce.

M. Spaak repeated: Yes, but what if it leads to war?

I asked whether he really believed that the Arab states would go to war.

He said he did.

I then asked whether he thought that the Arab ruler with the best Arab army, King Abdullah, would go to war.

No, M. Spaak replied.

I enquired whether he believed it would be easy for the Lebanon to make war.

To this the Premier replied that he did not know.

I said that he should not over-estimate the strength of the Arabs or under-estimate our own strength and determination. We had always declared, and that was still our conviction, that an international force, however small, but expressing the earnestness and sincerity of the UNO decision, would be very desirable and serve as a deterrent to Arab aggression, but that it was not a *conditio sine qua non* for us. If such a force was impossible, then we would take care of ourselves; of course, we should not be hampered, as

we now were by the British, and should be supplied with arms and equipment; we should be enabled to mobilise our strength to the maximum. The present hesitation of certain states in the Security Council, far from fostering peace, was in fact encouraging the Arab gangs under the Mufti's leadership and their friends outside to take up an aggressive and threatening attitude. I concluded by saying that he should not expect us to behave differently from the Belgians when attacked by Hitler, and that we looked to Belgium to continue her old policy of friendship. I asked what I could tell those whom I represent.

M. Spaak said that he was very worried and must first see whether there was a threat to peace.

Though he did not say it in so many words, it was clear to me that he meant a threat to peace was likely to arise not only through Arab aggression, but from the necessity to use force to implement partition.

Earlier in the conversation I had mentioned the tragic position of the D.P.s, and M. Spaak wanted to know how many Jewish D.P.s there were. When I told him there were about 250,000, he said it was not a great problem; if other countries had behaved like Belgium, the problem could be solved very easily. I replied that other countries did not behave in the same manner, and suggested that after all they had been through, the D.P.s were entitled to have a say in the settlement of their future, and to live no longer on sufferance or by anybody's grace, but in their own country among their own people.

A number of times during the interview M. Spaak repeated, "There are other solutions", i.e. other than partition, and I went away with the definite impression that, failing very strong pressure, Belgium may act against us.

I saw M. Huysmans, for many years Secretary of the Socialist International and now Minister of Education, both before and after my conversation with M. Spaak. He was greatly surprised by M. Spaak's attitude and repeatedly assured me that he would make a great effort to persuade him to change his mind.

Later in the day of March 4th, I met Messrs. Buset and Anse[ele], the latter a leading Socialist Deputy. Both were very friendly and expressed great dissatisfaction with M. Spaak's attitude. M. Buset said they were not surprised, because they had had difficulties with

him before the Assembly decision, but had succeeded in bringing him into line. He assured me that both of them would do their best to do so again and that he felt confident it could be achieved.

I saw also M. Scheyven and Count Carton de Wiart, both Catholic leaders. M. Scheyven was very polite and said that on the whole he agreed with the views I put forward; he would speak to the Prime Minister and press those views.

I was told that M. Scheyven has some influence on M. Spaak because, though not a member of the Government, he is a really important leader of the Catholic Party in the Lower House.

Count Carton de Wiart, whom I saw separately, was unfriendly and expressed his objection to partition, his most important reason being anxiety about the fate of the Jews in Palestine. I replied that I was myself a Palestinian Jew and did not see why he should be more anxious than I. Palestinian Jews were determined to fight for their rights. He closed the interview with the words: "Well, you have my best wishes." I understand that soon after, he spoke against us in Parliament in a debate on the budget.

I want to acknowledge the great help extended to me by Mr. Ferdman, whose connections and influence appear to be quite extraordinary.

I invited Mr. Goldmunz and asked him to do whatever he could through the diamond trade. He promised to do so.

In the evening of March 4th, I had a confidential meeting with the leaders of all the parties affiliated to the Belgian Zionist Federation, with the exception of the Revisionists.

250

ו. איתן אל מ. שרתוק (ניו יורק)

W. Eytan to M. Shertok (New York)

מקור: 93.03/125/16

Jerusalem, 4 March 1948

Dear Moshe,

As I've been made liaison officer with the advance party of the U.N. Commission's secretariat, I think you might like to hear about their first day here. They arrived at noon yesterday, six people all told. The Government has housed them in a building beyond the King David [Hotel] and the Y.M.C.A., in the direction of the railway

station. This for security, but it effectively cuts them off from everyone. The area is dangerous — armed Arabs abound — and therefore even the servant problem is acute. Arabs will have nothing to do with them, and no Jewish cook or washerwoman would venture anywhere near the place for fear of being shot. So far they have been given a crate of police rations, and the two girl secretaries of the party have been doing the cooking! In other words, everything has been made as uncomfortable for them as possible. Contrast with this the luxury in which UNSCOP lived in Kadimah House — at a time when there was still a chance that they might arrive at pro-British recommendations! Now they are being made to feel the Government's ire. They have been ordered (I'm not quite sure by whom — either the police or the Government) not to leave their house for two days — "security" again — but we learn that Stavropoulos[1] has been to tell the Greek Consul General[2] that Azcarate is a Communist! I have so far only spoken to them (first to a secretary, later to Stavropoulos) on the phone, as Leo refused to let me go into that part of the town. But as Stavropoulos made it clear that they would not come to the Agency, I shall go down to see them tomorrow, and have secured Leo's blessing for this venture into Araby. The first thing I shall tell them is that it is intolerable that they should be living in such a place, not merely because it is so uncomfortable for them, but because it effectively cuts them off from all Jewish contacts. As they have no Arab contacts either, it means that they can only meet the Government. This, presumably, is the idea.

Other people of ours were supposed to have been appointed to liaise with this party on specific matters, such as military, economic, etc., but this has not yet been done. I sent down an urgent request to Tel Aviv to-day that these appointments be expedited. If you don't think it presumptuous of me to say so, I am very unhappy about the work of the Executive here. Sometimes one has the impression that they're all paralysed. This long-drawn-out business about finding members for the Provisional Council has disgusted me. On receipt of Aubrey's cable,[3] I exerted all the push and influence I could to get people to move — but it is easier to move heaven and earth.[4] I don't know what has come over them all. But I do

250

.1 ק. סטאוורופולוס, יועץ משפטי ראשי לוועדת או"ם לארץ-ישראל.
.2 ג. ק. קאפסאמבאליס.

know that party politics and (not to mince words) personal ambitions have counted for more in this matter than I, in my simplicity and optimism, would ever have thought possible. All your cables about the urgency of the Provisional Council matter counted for less than these internal and personal considerations. I have come to the conclusion that the only thing which could possibly stop us now is our own lack of resolution or inability to appreciate the situation and take our chances while we can. I do hope that when there is a Jewish Government, there'll be a clean sweep of some of these selfish, old-fashioned elements — they are becoming increasingly difficult to tolerate.

[.....][5]

With love, Walter

251

שיחת ל. כהן — ר. מ. גרייווס (בירושלים, ב־4 במארס 1948) [1]
Meeting: L. Kohn — R. M. Graves (Jerusalem, 4 March 1948)

S 25/8176 דין־וחשבון : אצ"מ

ירושלים, 4 במארס 1948

הבוקר בא ה' גרייווס [2] למשרד והביא לי את ההצהרה הר"פ, שכבר מסר לד"ר חאלדי.[3] הוא ביקש שאני אעביר את זה לה' בן־גוריון, לשמוע את תגובתנו על הדבר לפני שהוא מפרסם, דבר שהוא רוצה לעשות בהקדם האפשרי — כמובן אחר שהוא ישמע את דעת היהודים והערבים. אני אמרתי לו, שכמה מההצעות נראות לי, אבל אני מתפלא על הסעיף H. איך הוא מתאר לעצמו, שאנחנו נוציא את ה"הגנה" מהעיר העתיקה ונשאיר את שמירת היהודים בידי הערבים? האם פעם שמע מה שקרה בעיר העתיקה בשנת 1920 ו־1929? הוא הודה שעוד לא קיבל שום הבטחה מצד הערבים, שיבטיחו את בטחון היהודים בחלקים שלהם בעיר העתיקה. אמרתי לו שאני מתפלא מאוד, שלפני שהוא כתב הצעה כזו, לא התייעץ

3. ראה מס' 226.
4. ביום הקודם הודיע בן־גוריון לשרתוק ולגולדה מאירסון, כי הנהלת הסוכנות היהודית החליטה שתוקם מועצת ממשלה זמנית, מורכבת מחברי הנהלת הסוכנות היהודית והנהלת הוועד הלאומי, וישותפו בה גם נציגים של הספרדים, הרוויזיוניסטים, המפלגה הקומוניסטית, פועלי אגודת־ישראל ואגודת־ישראל — שנתבעו להודיע בתוך יומיים אם ימנו נציגים. כן הוחלט שתוקם ממשלה בת 13 חברים. (ראה מכתב בן־גוריון, 3.3.1948, בארכיון בן־גוריון, תיק 1890).
5. החלק האחרון של התעודה, הדן בעניינים אישיים, לא הודפס כאן.

251

1. זכרון־הדברים חובר על־ידי ל. כהן.
2. ר. מ. גרייווס, יושב־ראש הוועדה העירונית (הקרואה) של ירושלים.
3. ח. פ. ח'אלדי, מזכיר הוועד הערבי העליון.

אתנו כדי לברר מה שאפשר להשיג. אמרתי שגם הצעתו בעניין שכונת מונטיפיורי הישנה לא נראית לי. הוא שאל האם היינו מוכנים לקבל את יציאת ה"הגנה" מהעיר העתיקה אם הצבא הבריטי היה מסכים לשמור על היהודים בחלקים האלה. אמרתי לו שאני מפקפק מאוד גם בדבר הזה, בעיקר אחרי כל מה שקרה בזמן האחרון.

במשך השיחה דיברנו גם על כמה שאלות הקשורות במצב ירושלים, ועוררתי את בעיית המים. הוא אמר שזה נכון, שקבוצת חיילים עירקיים — 600 איש — התבצרה קרוב לראש העין. עד הנה לא עשו כלום. הוא מודה בזה, שזאת היא סכנה רצינית בשביל צינור המים, אבל מה לעשות? אין רוצים להתחיל בקרב עם הצבא העירקי. שאלתי אותו איזה רשות יש בכלל לצבא העירקי להיות בתוך ארץ־ישראל. הוא אמר, אין להם שום רשות. אולי הדבר הכי טוב היה, שהצבא יקיף אותם עד שהם יתמסרו מחוסר אוכל. אמרתי לו: אין לי לתת הצעות על זה, אבל אני חושב שזה דבר רציני עד מאוד, ועליכם לעשות פעולה מיידית. הוא אמר שהוא מסכים לדברי והוא ידבר עם הגנרל.[4]

הבטחתי להעביר את ההצעה הר"פ לידיעת ה' בן־גוריון וגם למסור אותה לה' בן־צבי. הוא רוצה לבקר, כאשר ה' בן־גוריון יהיה פה בפעם הבאה, ולשוחח אתו על העניין.[5]

נספח

Appendix

Statement Which Mr. Graves Proposes to Issue and Which He Has Submitted for Observations to the Jewish Agency and the Arab Higher Executive

PEACE PROJECT FOR JERUSALEM

During the past three months hundreds of people have been killed or injured in Jerusalem in a species of warfare devoid of rules and humanity. Many more have lost property or their livelihood. Nobody has gained anything and no good can possibly come to their side from the continuance of strife and bloodshed in the City.

The vast majority of the inhabitants desire to live in peace and to be freed from the increasing dangers of communal disorders. They recognise that while there must be political disagreements, these can never be solved by violence, and that if the life of the City is to survive, some *modus vivendi* must be found to enable the two communities to live together until their political relationship can be permanently settled.

4. כנראה גנרל מקמילן, מפקד הכוחות הבריטיים בארץ־ישראל.
5. ראה גם תשובת ל. כהן מיום 8.3.1948 (מס' 260).

For this purpose I ask that both communities should henceforth conscientiously observe a Truce of God and the following rules of conduct:

(a) Each community should for the time being restrict the movement of its members to its own areas, which will be policed by its own members of the Municipal Police Force.

(b) Each community should solemnly undertake not to attack the other by sending armed men into that community's area or by firing from one area into another.

(c) Each community should bind itself to exercise the utmost self-restraint, and control the violent elements in its midst.

(d) Each community should refrain from retaliation and reprisals, which can only make it more difficult for the leaders of either community to prevent further attacks and counter-reprisals. This recommendation is the most difficult of fulfilment, but it is the most important of all.

(e) Each community should fully respect all vehicles carrying the Red Cross, Red Crescent or Red Shield, and should undertake that any such vehicle would not be used for any purpose not authorised by these signs.

(f) Passage by members of one community through the territory of the other would be permitted in the case of funeral parties or revictualling parties under a flag of truce. A minimum number of omnibuses should be permitted to operate.

(g) No armed men should be permitted to live within any area reserved for the other community.

(h) All armed men should leave the portion of the Old City occupied by Orthodox Jews, whose safety would be guaranteed by the Arabs if this were done, and the Old Montefiore quarter should be similarly evacuated by all armed men and placed under the protection of British forces and the Municipality.

This appeal has the support and goodwill of all the people of Jerusalem except those who are determined to submerge this sacred City in chaos and bloodshed for political ends.

If these rules of conduct are observed, peace, if not at first goodwill, will be restored, and the life of this city, so often destroyed in the past, will be able to continue.

252

מ. שרתוק אל ז. שרף

M. Shertok to Z. Sharef

מברק
נוסח יוצא: 93.03/128/3
נוסח נכנס: 130.09/2337/2

New York, 4 March 1948

For Eytan, others concerned, including [Va'ad] Le'umi. See today's Palcor regarding statute Jerusalem.[1] Essential before third reading, which due Monday, American correspondents carry strong reaction press and institutions against attempt reduce Jews minority status in Legislative Council Jerusalem, making clear Jews be unable cooperate.[2]

Shertok

253

מ. פישר אל מ. שרתוק (ניו יורק)

M. Fischer to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 37/41
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Paris, 4 March 1948 (20.48)

While debate following interpellation Palestine pending in Parliament, all ministers very nervous, and Bidault unwilling discuss Palestine with own service. Therefore our friend in Quai [d'Orsay] suggested our best chance under the present circumstances leave matter with Parodi, who has no instructions.

Fischer

252

1. טיוטת התקנון החוקתי לאיזור הבינלאומי של ירושלים נדונה במועצת־הנאמנות בסוף פברואר ותחילת מארס. נציגי הסוכנות היהודית — מ. שרתוק ומ. עליאש — הופיעו בפני המועצה ב־25 בפברואר, ושרתוק שוב דיבר בישיבה של ה־3 במארס. מטרתם העיקרית הייתה למנוע הקצאת מקומות במועצה המחוקקת של ירושלים לנציגים של תושבים (נוצרים) שאינם ערבים או יהודים (ראה מס' 118, הערה 4), בטענה שנציגים אלה יעשו יד אחת עם הנציגים הערבים ויפרו את האיזון במועצה. בטיוטת התקנון החדשה שנדונה במועצת־הנאמנות נקבע (בסעיף 20), שבנוסף על 18 הנציגים הערבים ו־18 היהודים, ייבחרו נציג אחד או שניים על־ידי תושבי העיר שאינם שייכים לאחת משתי הקבוצות הלאומיות וכן ייבחרו שניים או שלושה נציגים על־ידי כלל תושבי העיר, מתוך רשימה של 6 מועמדים שאינם ערבים או יהודים. מועמדים אלה ימונו על־ידי מושל האיזור הבינלאומי. (ראה דברי שרתוק ועליאש במועצת־הנאמנות, מסמכי או"ם T/SR.50, T/SR.55 בתיק 130.02/2380/5; הס"י — א"א, 25.2.1948, אצ"מ Z 5/2377; טיוטה מתוקנת של תקנון חוקתי לעיר ירושלים, 5.3.1948, מסמך או"ם T118/Rev. 1 בתיק 93.03/128/15).
2. בדבר הצעדים שנקט איתן ראה יומנו, 5—7 במארס 1948 (אצ"מ S 25/9048).

254

א. אפשטיין אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית

E. Epstein to members of the Jewish Agency Executive

תזכיר : אצ"מ Z 6/4/5

Confidential, [Memorandum No.] 11 *5 March 1948*

Subject: Luncheon with the Editorial Board of *The New York Times* on March 4, 1948

At the invitation of Mr. Arthur Hays Sulzberger,[1] I attended a luncheon of the Editorial Board of the *Times*. Among those present were: Mr. Edwin James, Mr. Charles Mertz, Mr. Lester Markel and Mr. James Reston, Chief of the Washington Bureau.

Mr. Sulzberger opened the conversation by saying that since November 29th Palestine is no longer a Jewish–Arab controversy, but is the responsibility of the U.N., and that is primarily from this angle that he now appraises all aspects of the Palestine question. He then turned to me and asked our views on the situation both within Palestine and in the Security Council.

I expressed my agreement with Mr. Sulzberger's approach to this question, then stressed the determination of the Yishuv to implement partition — if necessary, by means of its own. There is no other solution, I said, which will be acceptable by the Jewish people and the Yishuv, and further compromise is out of the question.

I then called attention to Mr. Reston's article of that morning, in which he discussed the underlying arguments of the State Department as expressed in Austin's statement.[2] I criticized the purely legalistic approach to a question which had already been carefully studied from every possible angle by the Ad Hoc Committee of the General Assembly, and which had obtained the support of the required two-thirds majority of the U.N. I further presented some of our objections and criticism to the parallels drawn in Mr. Reston's article between previous recommendations passed by the U.N. (Korea,

254

1. א. ה. זולצברגר, המוציא־לאור של ה"ניו יורק טיימס".
2. ראה המאמר "State Department poses some questions on U.N.", ב"ניו יורק טיימס" מ־4.3.1948. רסטון כתב כי פקידי מחלקת־המדינה מציגים באורח אישי מספר שאלות לאלה הטוענים כי האו"ם חייב לכפות את ביצוע תכנית החלוקה וכי הימנעות מכך תהיה בבחינת מכת־מוות לאו"ם. בין השאלות שהוצגו : א) כיצד אפשר לכפות את החלוקה שעה שהקונגרס לא הקציב כספים למטרה זו ולא אישר שימוש בכוחות אמריקאיים ? ב) האם פירוש הדבר שיש לכפות בכוח־הזרוע גם ביצוע החלטות אחרות של האו"ם שלא מומשו, גם אם מתנגדת להן מעצמה גדולה, כגון ברית־המועצות ?

Greece, South-West Africa), and the recommendation on Palestine. Incidentally, I drew extensively from the material obtained from Dr. Jacob Robinson in presenting this and other points.

Mr. James, interrupting me, turned to Reston and asked him whether the State Department had something better in mind for Palestine than partition. Mr. Reston reluctantly said that he had learned, in off-the-record conversations with some members of the State Department, that a U.N. trusteeship was considered for Palestine after May 15th, as a sort of temporary solution which might prevent further deterioration and chaos in the country.

To Mr. Sulzberger's question about who would act as the trustees in such a plan, Mr. Reston replied that the State Department would like to see Britain remain there as long as possible, keeping their troops in Palestine until a final and peaceful settlement is achieved. To this Messrs. Sulzberger and James replied that it is wishful thinking on the part of the State Department to expect the British to remain in Palestine longer than August 1st, because the British public would not tolerate further British sacrifice in life and money in Palestine.

Mr. Markel, who had been silent at the beginning of the discussion, made a strong statement in favour of partition as a just solution in itself and that its implementation is a test for the U.N.

A hot discussion ensued between him and Reston, who continued to point out that the Security Council has no power under the Charter to implement political recommendations, and that prospects for an international force are very slim. Therefore, in order to save Palestine from further bloodshed, some provisional regime must be found, and that the British must stay on until a final settlement can be reached.

When Mr. Sulzberger asked me what our immediate demands are, my reply was: establishment of a Jewish militia and lifting of the embargo are the essential matters that cannot brook further delay. The establishing and arming of a Jewish militia, I said, will make the Arabs think twice before they launch upon an even more costly adventure. Secondly, this would reduce the size of an international force and permit the U.N. more time for its creation, without, in the meanwhile, jeopardizing the situation in Palestine. If the lifting of the embargo and creation of a Jewish militia is accompanied by other positive action by the U.N., and especially the American Government, to check Arab violations of the Charter, and to advise

the Mandatory about her responsibilities with regard to cooperation with the U.N. Commission, then the implementation of partition will require less international interference than would appear at present — with the British obstructing partition, the Arab States proceeding with their unchecked aggression and the Jews being denied elementary means of self-defence.

When Mr. Reston remarked that my suggestions would only bring further bloodshed in Palestine, Mr. Sulzberger expressed his disagreement with him.

After the luncheon, Mr. Sulzberger took me into his office and complained that the publication of Mr. Matthew's article on the boats from Rumania[3] resulted in a boycott of his paper by the Zionists, and the circulation figures dropped by 10,000.

I explained the harm which this British-inspired propaganda article did — not only to our Cause but also to the Jewish refugees in Eastern Europe, for whom Palestine is the only hope in their flight from Communism.

I also remarked upon the unfair policy adopted by his paper on this and other matters connected with Palestine and Zionism. He made a few bitter remarks about Zionist leadesrhip in America having "persecuted" him for years for no reason whatsoever. He had never been an anti-Zionist, is not one now, and his policy has always been one of fairness and objectivity towards us. I told him that we would be quite satisfied if his paper would stick to impartiality, as far as news published on Palestine and Zionism is concerned. Regarding the editorial policy, we would be satisfied if the Palestine question were treated in the same way as he mentioned at the luncheon, namely: that since November 29th Palestine "is no longer a Jewish-Arab controversy but is the responsibility of the U.N.". I mentioned our appreciation of this constructive line as expressed in several articles published by the *New York Times* since November 29th.

Mr. Sulzberger suggested that I approach him freely and informally on any matter on which we may have grievances, saying he would be glad to meet our views and criticism open-mindedly.

3. הכתבה הופיעה ב"ניו יורק טיימס" ב־1.2.1948. מתיוס מסר מפי מקורות בריטיים רשמיים כי בין עולי ה"פאנים" יש סוכנים קומוניסטיים רבים, וכי רבים משתייכים לארגונים קומוניסטיים מיליטאנטיים.

255

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וד. רמז
M. Shertok to D. Ben-Gurion and D. Remez

מברק
נוסח יוצא: 93.03/88/15
נוסח נכנס: 130.09/2337/2

New York, 5 March 1948

After today's vote Council,[1] feel sure Commission will proceed appointment.[2] Appearance before Commission, for which asked last week, probably next Tuesday. Must have definite instructions by then. Cable also whether expediting reply 21 letters,[3] what results. Please attend this immediately.

Shertok

256

א. אבן אל ד. קסלר[1] (לונדון)
A. Eban to D. Kessler (London)

העתק: 93.03/126/6

New York, 5 March 1948

My dear David,

I should be the last to interfere in the free expression of editorial opinion, but we are really in a situation where the general interest should prevail. That interest, I can assure you, is not served by undermining our authority here through such articles as appeared on February 27th.[2]

We are in the closest touch with Weizmann. Not a step has been taken with which he has disagreed, except that we have managed

255

1. ראה הערת־עורך, עמ' 380—381. שרתוק הודיע את תוצאות ההצבעה במברק לתל אביב והוסיף: "Consider results satisfactory under circumstances." (ראה מברק חסר תאריך [? 5.3.1948], 130.09/2337/2).
2. מדובר באישור הרכבה של מועצת הממשלה הזמנית על־ידי ועדת או"ם לארץ־ישראל.
3. ראה מס' 213, הערה 2.

256

1. ד. קסלר, מנהל השבועון *Jewish Chronicle*.
2. במאמר ראשי ב־*Jewish Chronicle* מיום 27.2.1948 הואשמו מנהיגי הסוכנות היהודית בהטחת האשמות לא־מבוססות בכוחות הביטחון הבריטיים בארץ־ישראל, כאילו היו מעורבים בפיצוץ ברח' בן־יהודה. במאמר גם נאמר, כי מנהיגי הסוכנות מובילים את הישוב לקראת מלחמה ואסון, וכי יש להחזיר את רסן השלטון בתנועה הציונית לידי וייצמן.

to restrain him from public expressions of indignation against the Mandatory Power.

The situation here has become very confused. Creech Jones's influence, especially with Belgium and Canada, has been used entirely against an international force. Whitehall apparently insists on an Arab–Jewish showdown as the prelude of any settlement. It also insists that there shall be no organs of security, no food, no currency arrangements, and no smooth transition of governmental functions. There may be good reasons for this insistence, but no one who values the British tradition in international politics can fail to react without a deep sense of moral shock. I think we have reached a stage where there must be separation before there could be normality. Whatever May 15th may portend for Palestine, it will certainly be a "red letter" day for Anglo-Jewish relations.

Yours ever,

Aubrey S. Eban

257

א. אפשטיין אל ד. בן־גוריון

E. Epstein to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 2/80
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1703

Washington, 6 March 1948

Prof. Felix Frankfurter, Rosenman and Ben Cohen are presently using their personal contact Administration favour partition. They appraise situation as extremely serious in view of strong opposition. They advise Provisional Government be proclaimed without further delay and that you proceed maximum speed and efficiency (?) creation Jewish army and administration to enforce partition by our own means if things turn against us in Security Council, and prospect[s] for international force diminish. Yishuv determined stand this matter may ultimately force U.S. Government to end present Executive propose [*sic*]. Acknowledge receipt.

Epstein

258

דין־וחשבון מאת ר. זסלני
Report by R. Zaslani

דין־וחשבון: אצ"מ S 25/7706
7 במארס 1948

דין־וחשבון של ראובן זסלני על רשמיו בלונדון

מטרת נסיעתו הייתה:

1. לברר אם קיימת מזימה בריטית נגדנו ומהי;
2. להתקשר עם אנשי מפתח ולעורר בהם דאגה על המתרחש בארץ ולהסביר להם שהדבר עלול לפעול כבומרנג ביד שולחו;
3. לברר אם ישנם עוד גורמים בריטים, שאפשר לעוררם לפעול למעננו.

לשם זה קיים פגישות ושיחות עם עשרות אנשים ממשרד־המושבות, הצבא והפרלמנט — בעיקר צירי השמרנים, העיתונות ועוד.

מכל השיחות הסיק את המסקנה, שאין החלטה בקבינט להילחם בתכנית החלוקה. אין רוצים לנגוע בהחלטת או"ם, אלא המטרה היא לצאת את הארץ במינימום של הפסד בכוחות אדם, ציוד וכסף, ומכסימום של אהדה מצד [ה]ערבים. אולם אין זאת דעתם של המומחים לענייני המזרח־התיכון במיניסטריון־החוץ ובמזרח. הם חושבים שהחלטת או"ם אינה ניתנת לביצוע, וברוח זו הם פועלים באנגליה, בארצות ערב ובארץ־ישראל. השפעתם גדולה, והם הצליחו לשכנע לא מעט אנשים, שהחלוקה היא נטל. ואין פלא, איפוא, ששומעים אפילו מפי ידידים באנגליה: "הרי אמרנו לכם תמיד, שתכנית החלוקה אינה בת־ביצוע." כך מדבר למשל מקניל ואפילו מארטי[ן], שאינו נמנה על מתנגדינו. אולם המומחים אינם יכולים לפעול נגדנו בקנה־מידה גדול, כי אין באפשרותם להבטיח עזרה גדולה לערבים לאחר הפינוי. העזרה מוגבלת לעזרה בלתי־גלויה במקום ובזמן.

במיניסטריון הבריטי קיימות שתי אסכולות:

א. ההגונים, שקבלו את החלטת או"ם בפשטות ומאמינים שהעולם הערבי כבר הסתגל לרעיון המדינה היהודית כאל דבר קיים, אך לא בגבולות המוצעים. כך גם מארטי[ן]. אלה מוכנים אפילו עוד היום לשמש מתווכים בינינו ולבין הערבים על בסיס של ויתורים מצדנו.

ב. המתנגדים לנו בגלוי ועוד חולמים על תכנית מוריסון, ביניהם: בילי, די־גורי [1] וקלייטון.

על אף הניגודים שקיימים בעולם הערבי, הם מאמינים בברית צבאית קולקטיבית עמו כדבר אפשרי. אך ביצועו של הדבר מותנה בהעדר כל גורם חזק זר, שיכול לשמש כתומך בצד ערבי איזה שהוא. כוח זה יכולה להיות המדינה העברית, ולכן מתנגדים אנשים אלה התנגדות נמרצת להקמת מדינה עברית גדולה וחזקה, ולכן הם עושים את הכול למען ריסון ההכנות של היהודים וחיזוק הערבים, אך כל זה

258

1. כך במקור. הכוונה כנראה לג'ראלד דה גורי (de Gaury), ששירת מ־1936 ואילך בתפקידי יצוג וקישור מטעם משרד־החוץ הבריטי באחדות ממדינות ערב.

בלי הוראות הקבינט ובלי לחתור תחת החלטתו. כהוכחה לכך יכולה לשמש העובדה, שעל־פי דרישתם של הנציב־העליון ומקמילן, שתבעו התערבות חריפה מצד הקבינט, נשלח קלייטון לעזאם כדי להזהיר את הערבים [2] — ואם פעולת הפקידים הללו לא תצליח, הרי לפחות יוכלו לאמר לערבים: עשינו את הכול למענכם, אבל לא עמדתם במערכה.

תכנית פתרון עבדאללה ירדה בינתיים מן הפרק. היה קיים אמנם לחץ חזק על הקבינט לבצעה, גם מצד הצבא, אך קלייטון היה ממתנגדיה החריפים, בהדגישו כי המדיניות החדשה של אנגליה צריכה להיות בנויה על סוריה, ואין לעשות דבר שיפגע ברגשות הסורים. אין לסמוך על מצרים, כי אין עוד אינטרסים משותפים בין אנגליה ומצרים. לעומת זאת, סוריה היא ידידתה הנאמנה של אנגליה ומכירה לה תודה בעד עזרתה שהגישה לה בעת שחרורה משעבוד צרפת. תכניתו החדשה של קלייטון היא להישען על סוריה, עירק וערב הסעודית. ואין בה עוד מקום לעבדאללה.

אין סימנים לעזרה אנגלית רצינית לערבים במלחמתם נגדנו. אמנם ישנם משלוחי נשק לפי חוזים ישנים, אבל בכמות מוגבלת מאוד, ואין סימנים להזמנות גדולות באנגליה. לעומת זאת, מוצאים בבירות אירופה משלחות ערביות מטעם ממשלת מצרים וסוריה, שמשתדלות לקנות נשק באורח בלתי־ליגאלי, ואפילו במחיר מופרז מאוד. אין לחשוש שהמצב בארץ יחמיר כתוצאה ממעשה התערבות לטובת הערבים מצד בריטניה. החלטת הקבינט מחייבת אותה. והימצאותם של 2 פקידים אנגלים הגונים בארץ, קאנינגהם ומקמילן, היא ערובה לכך.

בשיחות עם האנגלים התבלטה העובדה, שאינם יודעים יפה את הנעשה בארץ. העיתונות הבריטית סגורה לפנינו, כי היא מדפיסה רק את אותם המאמרים שמשקפים את דעת מיניסטריון־החוץ. יש אפשרות לעורר בלב האנגלי דאגה וחרדה על־ידי זה שמראים לו את הסכנה שאורבת כאן לאנגלים, ולא על־ידי מומנטים אנושיים. יש להדגיש לו את הסכנה של התלקחות רצינית, שעלולה להתפשט על כל איזור מזרח־התיכון בגלל מדיניותם. טיפול בכיוון זה יכול להצליח, אבל בתנאי שייעשה בהתמדה ובעקביות. במטה הראשי של הצבא יודעים יפה, שאין תועלת בהסכמים עם העולם הערבי ואסור לסמוך עליו. אבל עדיין לא הגיעו לכך, להכיר בנו כגורם חשוב ובטוח. והצרה היא, שאין לנו בלונדון אנשים שיכולים להשפיע בכיוון זה ולפעול בקווים אלה.

העדר טיפול מתמיד מצדנו מצער כפליים, כי גם אמריקה ניזונה בהשקפותיה בעניין ארץ־ישראל על־ידי האנגלים, ומקבלת את השפעתם. יש אנשים חשובים רבים שרוצים לשמוע עלינו, אבל אין מי שישמיע. נעשה נסיון על־ידי סאקר,[3] שהבטיח לקיים פגישות עם אנשים בעמדות־מפתח ולמסור להם אינפורמציה. אבל אין זה מספיק. קשרים טובים יש רבים, אבל אין מי שינצלם. אסור לנו לוותר על לונדון כי היא עוד יכולה לשמש לנו ציבור חשוב לערבים, אין לנו לפי שעה דרך ישירה אליהם. אפילו באנגליה של היום אין לך ההרגשה כאילו הכול אבד. יש לנו

2. ראה גם מס׳ 248.
3. ה. סאקר, חבר מועצת־המנהלים של חברת ״מארכס אנד ספנסר״. לשעבר חבר הנהלת ההסתדרות הציונית והנהלת הסוכנות היהודית.

עוד ידידים ויש הרבה מתנגדים לממשלה ומדיניותה. לא שונה בהרבה המצב באירופה כולה, ובעיקר בצרפת ואיטליה. יש קשרים, אבל אין אנשים. הכרח הוא להגביר את הפעולה שם או על־ידי אנשים מקומיים או על־ידי אנשים מהארץ.

259

א. ששון, ז. שרף אל מ. שרתוק (ניו יורק)
E. Sasson, Z. Sharef to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן J410N/76. נשלח: 9.3 (שעה 09.07)
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/10636
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Jerusalem, 8 March 1948

Cape.[1] American Consul Jerusalem on instructions Washington approached Dr. Khaldi, urging Arab Higher Committee cooperation 5 power consultations, giving reasons: 1) America's regard Arab world. 2) Effect public opinion. 3) Participation not binding. Certain Arab delegations /in America/ also pressing. Dr. Khaldi contacted Mufti, emphasising six days left.[2] Mufti replying today. Will transmit reply when received.

Sasson

Following from Sharif. Mohn[3] wrote Zalman,[4] indicating possibility renewal plan internationalisation Haifa and Negeb.

Sharif

260

ל. כהן אל ר.מ. גרייווס (ירושלים)
L. Kohn to R. M. Graves (Jerusalem)

העתק: אצ"מ S 25/8176

[*Jerusalem*], *8 March 1948*

Dear Mr. Graves,

I am directed to acknowledge the receipt of your Project of Peace for Jerusalem[1] and to reply as follows:

259

1. cape — מלת־צופן שפירושה: "מידע שנתקבל ממקורות מהימנים לחלוטין." (ראה רוזנברג אל שרתוק, 20.2.1948, 93.01/2180/12).
2. נציגי החברות הקבועות במועצת־הביטחון היו אמורים לדווח למועצה ב־15 במארס על התייעצויותיהם.
3. פאול מוהן, היה משנה לנציג השוודי ב־UNSCOP (1947). מדצמבר 1947 ואילך השתתף בעבודתן של שתי ועדות המומחים של או"ם שהכינו טיוטת תקנון לאיזור הבינלאומי של ירושלים.
4. כנראה זלמן ליפשיץ.

260

1. ראה מס' 251. ביום שבו נשלחה תשובת כהן נפגש בן־גוריון עם גרייווס לדיון בהצעתו להפסקת־אש בירושלים. יש להניח שהתשובה נשלחה אחרי הפגישה.

We are ready, and indeed eager, to secure a truce, armistice, or peace in Jerusalem, for any length of time, so that every man, woman and child in this city may be safe, and there be no firing or hostilities within either the new or the old Jerusalem.

Jews object most strongly to the setting up of mutually inaccessible zones in the city. Moslems, Christians and Jews must have free access in equal measure to all parts of Jerusalem. Jews do not wish or require their "safety to be guaranteed by the Arabs." They desire the safety of all who dwell in the city to be guaranteed in equal measure by all parties concerned. They are prepared, for their part, to give an undertaking to that effect.[2]

Yours sincerely,

Leo Kohn
Secretary

261

שיחת ח.ו. הרצוג — א.ר. רושר לונד (בירושלים, ב־8 במארס 1948) [1]
Meeting: C.V. Herzog—A.R. Roscher Lund (Jerusalem, 8 March 1948)

דין־וחשבון : 93.03/65/11

[*Jerusalem*], *8 March 1948*

Mr. W. Eytan took me along to meet Colonel Lund and to introduce me as the officially accredited military Liaison Officer of the Jewish Agency with the U.N. Secretariat. After passing numerous guards who did not seem to have prevented Arabs from standing on the roof of the building and viewing all comers and goers, we plunged through an uneven hole broken in the wall, into the cellars which had been allotted as accommodation to the Committee. Mr. Eytan's initial description of the conditions of living of the Secretariat were in no way exaggerated.[2] The reality was even more astounding. Colonel Lund received us in a small draughty basement room which served as his office and bedroom. (The bed was an extremely uncomfortable looking Victorian iron bedstead). Nails in the wall served as a substitute for a wardrobe. After W[alter] E[ytan] had introduced

2. ראה גם תשובת ח'אלדי, בשם הוועד הערבי העליון, מיום 6.3.1948 (93.03/94/8). ח'אלדי הודיע כי הזמן טרם בשל לדיון בהפסקת־אש בירושלים וכי יש לחכות לפחות עד שיחול שינוי במצב המדיני בארץ־ישראל.

261

1. קולונל רושר לונד היה המומחה הצבאי של קבוצת החלוץ של ועדת או"ם לארץ־ישראל. תמצית השיחה הוברקה לשרתוק על־ידי ל. כהן ב־10 במארס (אצ"מ S25/1703).
2. ראה דו"ח איתן מיום 5.3.1948 (93.03/125/16).

me, discussion began on a very general level. It was obvious that Colonel Lund had been thoroughly briefed against the possibility of the implementation of partition by the British officials whom he had met over the week-end. He informed me that he had met Brigadier Kirkman, the Chief of Staff,[3] and had put a large number of questions to him, which he proposed to put to us and to the Police. I understood from him that Brigadier Kirkman had told him that no British warlike material would be left in Palestine or would be available for sale to either side. Attached herewith as an appendix, is the questionnaire to which he has asked me to reply.[4]

He emphasized at the outset that any information which I should give him would be treated as confidential and would in no circumstances be divulged to any other party in Palestine.

He said that, as far as he could see, it would not be possible to bring an international force here in time to implement partition. He considered that no international force under 100,000 men could operate in Palestine in the present circumstances, having regard to the present difficult position in the country and to the difficulties of organisation which would be entailed in maintaining and equipping such a force. He therefore did not consider that we should rely on the arrival of an international force to implement partition. I told him that, as we saw it, we were not banking at all on an international force, and were prepared to get down to work with the Secretariat on the basis of the assumption that no international force would arrive here in time. He said he was pleased with this, as it obviously showed our minds were working in the same direction. He continued by saying that he thought there might be a faint hope of bringing the Scandinavian Formation at present in Germany (between 6–10,000 Norwegians and Danes) to police Jerusalem, but he was not very optimistic about this.[5]

He felt that the British would not want Jerusalem to be turned into a battlefield and the Holy Places to be destroyed. In any case, he considered that it would be easy to recruit an international force

3. ג׳. מ. קירקמן, ראש־המטה של הכוחות הבריטים בארץ־ישראל.
4. הנספח לא הודפס כאן.
5. בן־גוריון הודיע לשרתוק ב־17 במארס, כי אם הוא יעלה באו״ם הצעה בדבר שיגור הכוח הסקנדינבי לירושלים, מוכן לונד לתמוך בה. (ראה מברק באצ״מ S 25/1703). שרתוק העביר את ההצעה, בשמו הוא, אל יושב־ראש ועדת או״ם לארץ־ישראל. בתשובה על פנייה זו כתב באנץ׳, שהצעה זו אינה נראית מעשית, ועל־כל־פנים יש להפנותה למועצת־הביטחון ולא לוועדה. (ראה שרתוק אל ליסיצקי, 22.3.1948, 93.03/94/7 ; באנץ׳ אל שרתוק, 25.3.1948, שם).

for Jerusalem, as the city would have a popular appeal to the world. I noted from his remarks that the main emphasis of the British who had already had conversations with him had been on Jerusalem, and the desirability of leaving Jerusalem in an orderly state. The general attitude towards the two states seem[s] to be: let them fight it out and get what they can. I therefore proceeded to do my best to impress upon him that the question of the establishment of the Jewish State was one of major importance and that in fact the security of Jerusalem depended essentially on an orderly settlement of affairs in the rest of the country, if necessary by force. I suggested to him that it would be impossible for him to gain a clear picture of the question as long as he was caged in in a cellar in Security Zone B. The me[mbers] of the Secretariat were no more important targets for Arab gun-men than leading mem[bers] of the Jewish Agency Executive, who nonetheless managed to travel frequently on the Tel Aviv–Jerusalem road and in the Jewish State area. If he wanted to make an appreciation of the situation, he could only do so by travelling in the country and by seeing for himself the problems involved. When Mr. Ben-Gurion went to visit t[he] High Commissioner today,[6] the Government did not see fit to put on an impressive mi[litary] display along the road of military cordons and armoured vehicles, such as I underst[and] had been prepared for members of the Secretariat. Colonel Lund replied that he realis[ed] he would have sooner or later to break out of this "concentration camp". However, [he] proposed to make all his initial enquiries entirely within the framework of the Brit[ish] security arrangements. He would then forward a report to Lake Success, and after tha[t] he proposed to tell the British to go to hell and let him worry about his own securit[y]. He emphasised, however, that meanwhile he must comply with all the British security regulations until he had completed his talks with them. He would be seeing Colonel Gray, the Inspector General of Police at Police Headquarters tomorrow.

He then asked me how did we suggest the problem be faced. I replied that I was authorised to state that with a militia of 30,000 men, including an air component fully equipped, and with a Police Force and Gendarmerie for internal security purposes we could establish and maintain the Jewish State. Therefore, the problem to be faced now was the establishment and equipment of the militia. He

6. ראה מס' 270.

asked me if we had trained military men in the country who could handle such militia, and was informed that there were some 30,000 Jewish ex-servicemen in Palestine today who had served in practically all branches of the Army and Air Force, and that therefore, as far as we were concerned, the trained manpower question in Palestine could be overcome. We would, however, require heavy weapons, armour and aircraft, and I was interested to know how far could the U.N. help in this respect before May the 15th. Could U.N. assist us to acquire weapons, to concentrate them at suitable points for loading and shipping to Palestine in time? Colonel Lund replied that it was obvious that the British would not admit any weapons into Palestine before May the 15th. If we had a provisional government soon in being, it would assist us in preparing for the militia, for as soon as the Government was recognised by U.N., all its organs would be similarly recognised. As he saw it personally, our whole future depended on

(a) the amount of weapons and ammunition, including artillery and armour, we could have ready to unload at Tel Aviv on May the 15th.

(b) the number of fighter planes which we could muster and could fly in on May the 15th.

(c) our ability to protect our industrial potential from air bombardment and possibly from sea bombardment.

Throughout the conversation be emphasised again and again the importance of a strong air arm, and was interested to know details of the air forces of the neighbouring countries. Other points of military interest which he raised where [whether] we had considered the danger of sea landings by enemy forces and alternatively the use of landing barges and sea landings along the coast ourselves. He also wanted to know whether our people were trained in radio communication. I informed him that most contact with outlying settlements was by means of radio communications, and that given the instruments, we could provide trained personnel to man immediately. He was impressed to learn that we had established airstrips in outlying areas such as Etzion and the Negev, and by the realisation of the fact that we were alive to the possibilities of the air factor.

We discussed in general terms the strategic and tactical problems in the Negev. When in reply to a question of his, I informed him

that we had not abandoned any settlements, he was very surprised. I added that not only did we not intend to abandon our positions in the Negev and in Galilee, but ever since the outbreak of the disturbances, we consistently reinforced these areas. He was very interested in the Negev pipeline and considered it a most vulnerable military target. I pointed out that while it had been very vulnerable during the early days of the disturbances, the institution of constant patrols by armoured vehicles along the pipeline had made it a practicable proposition. Colonel Lund was interested to know what measures we could take against tanks and enemy armoured formations in the Negev and how much enemy armour might be used in the Negev. I gave him an outline of the armour situation in the Egyptian army and explained the problem of maintenance and supply which the presence of an armoured formation from Egypt in the Negev would imply. If the U.N. would assist us to bring in the requisite amount of arm[our][7] on the 15th of May, we could meet any armoured threat. There followed a review of the armour situation in the Syrian army and [the] topographical situation of the Galilee from the point of view of the use of armour. I however emphasised again to him that he could properly appreciate the problems involved if he would agree to come and see for himself.

There followed a general discussion about the potentialities of the Arabs in Palestine. He said that they had already reached the conclusion that without outside interference the whole problem of Palestine could be easily solved, and that no very great difficulties would be experienced from the Palestine Arabs themselves. He was interested in a description of the two main engagements so far in the country, Kfar Etzion and Tirath Zvi, especially in the latter.[8]

In a final general discussion, he expressed very great surprise at the British refusal to permit the immigrants from Cyprus to enter the country before May the 15th.

Conclusion

Colonel Lund's main points were as follows:

1. There was no hope of an international [force][9] arriving in time, and the Jewish State would stand or fall by the Yishuv's preparations for war.

7. במקור כתוב בטעות : army.
8. ב־14 בינואר 1948 נהדפה התקפה ערבית גדולה על גוש עציון. ב־16 בפברואר נהדפה התקפה של "צבא ההצלה" הערבי על טירת צבי. בשני הקרבות נגרמו למת־קיפים אבדות כבדות.
9. במקור כתוב בטעות : hope.

2. Of paramount importance is the question of our state of readiness inside and outside Palestine on May the 15th, and the quantities of heavy material which could be landed on that date. Above all, a good air force ready for action was vital.
3. The Jewish Provisional Government must be established at the earliest possible date. This will facilitate our work in concentrating arms and material for transport to Palestine, and would assist the work of the Palestine Commission in general.

It is obvious that Colonel Lund is anxious to do something and was initially somewhat discouraged by his British informants over the week-end. With encouragement from the Palestine Commission, he will obviously be prepared to help us. It is essential for us to impress upon him that we have a good fighting chance, and that i[s] why I am so keen to take him to the area of the Jewish State, where he can see evidence of this fact. Indeed, such a visit is bound to bring about a strong favourable reaction on his part after a week of discouragement by British Jeremiahs.

A delicate problem of mine is how much can I safely tell him, for it is essential that I do feed [him] with material; it will encourage him in the belief that a successful job can yet be accomplished in the time available.

V. Herzog

262

ו. איתן: סיכום שיחות עם חברי קבוצת־החלוץ של ועדת האו״ם לארץ־ישראל

W. Eytan: Report on meetings with members of the Advance Party of the United Nations Palestine Commission

S 25/5354 דין־וחשבון : אצ״מ

Confidential *[Jerusalem, ca. 8 March 1948]*

[. . . . .][1]

In all my conversations so far with members of the United Nations Secretariat — and I think the same was true of Herzog's conversation with Colonel Lund — I have received the impression that they are concentrating their thought mainly on Jerusalem. They seem to be doing this for a number of reasons:

262

1. החלק הראשון של הדו״ח לא הודפס כאן. הוא מוקדש לדיווח על שיחה בין איתן וחבר קבוצת־החלוץ סטאוורופולוס, שנסבה על הנושאים האלה : א) הבטחת התקשורת של המדינה היהודית עם ארצות אחרות לאחר ה־15 במאי. ב) הטיפול ברכוש ממשלתי שיושאר בארץ וחלוקתו בין יהודים וערבים. ג) המשך שירותם של הפקידים היהודים של ממשלת המנדט והבטחת זכויותיהם.

(i) As Jerusalem is a Holy City, they think the chances of Arab agreement are greater here than elsewhere.

(ii) As the City of Jerusalem is to be international territory, they think the Arabs might object to it less than to the Jewish State.

(iii) The Great Powers might be prepared to bring pressure in the case of Jerusalem of a kind which they might not be prepared to bring in the case of the rest of Palestine. The idea seems to be that the U.N. might be persuaded to send some kind of international force to Jerusalem even if not to the rest of Palestine.

(iv) They hope that a successful settlement in Jerusalem might be the thin end of the wedge and lead subsequently to a successful settlement in Palestine as a whole.

It is clear that these are dangerous thoughts, partly because they are based on unfounded illusions, and partly because they[2] may induce these people to concentrate on Jerusalem to the detriment, or at least neglect of the rest of Palestine. On all occasions when arguments and notions of this kind have come up in conversation, I have made a point of my doubts and/or disagreement.

With Stavropoulos I had a lot of general talk about the prospect of an international force. While Colonel Lund rules out any hope of such a force, Stavropoulos seems inclined still to believe that it may be possible. He believes that without an international force we would be able to hold the coastal belt from Haifa to Tel Aviv, but certainly not Galilee or the Negev. I argued with him in a general sort of way about all this, and thought I could clearly detect evidence of British indoctrination, probably dating back to Lake Success, if not to Stavropoulos' visit with UNSCOP last year.

I brought the Secretariat a wireless set and rigged it up for them, telling them how to find the Haganah English broadcast. Stavropoulos showed great enthusiasm at this, and made a careful note of the wavelength.

Walter Eytan

2. בנוסח המודפס כאן הושמטו שתי מלים שנשתרבבו בטעות לטכסט.

263

א. אפשטיין אל ש. רוזנמן (ניו יורק)

E. Epstein to S. Rosenman (New York)

העתק: תיקי א. אילת,

Chronological XI תיק

[Washington], 8 March 1948

Dear Judge Rosenman,

First, let me thank you for your hospitality and say how much I enjoyed talking last week with you and Mrs. Rosenman.

I find, on my return to Washington, that the State Department group holds tenaciously to the hope of scrapping the partition plan and substituting in its stead some "solution" more agreeable to their way of thinking.

As you know, the Big Four (Britain abstaining) meet in conference this morning.[1] Since it is reasonable to anticipate that Russia will stand by her attitude of cooperating within the framework of the General Assembly recommendation, it is vital that the United States delegation state with clarity and meaning their support for implementation of the partition plan; for if partition fails, the American Government will be unable to absolve itself from responsibility — a point which the *Herald Tribune* made very well in its editorial yesterday.

But failure of the partition plan will be the seemingly inevitable end-result if the American delegation hews to the State Department line — that is, if one can hew to vacillation and ambiguity. It is clear now that *only the President* can countermand this obstruction of the implementation of the General Assemly recommendation.

I am aware of how important a factor you have been, in the past, in influencing the President to a right attitude on the Palestine issue. There has never been so great a need for persuasion as now. Whatever can be done in this direction must be undertaken with the utmost dispatch because on Monday next, one week from today, the Big Four must put their decision to the other members of the Security Council.

I should have preferred to talk to you on this matter by phone, but have been unable to reach you this morning. May I suggest that before you leave for Washington, you see Dr. Weizmann and Mr.

263

1. ראה הערת־עורך, עמ' 380—381.

Shertok, who can give you last-minute information on the situation.

Please remember me to Mrs. Rosenman.

With my very good wishes,

Sincerely yours, Eliahu Epstein

264

מ. שרתוק אל נשיא מועצת־הנאמנות [1] (לייק סאכסס)

M. Shertok to the President of the Trusteeship Council (Lake Success)

העתק: 93.03/95/14

New York, 8 March 1948

Sir,

Since I had the honour of addressing the Trusteeship Council on the constitution of the proposed Jerusalem Legislative Council (article 20 of the Statute),[2] a rather remarkable confirmation of the view I had expressed was reported by the Associated Press: eleven Christian Communities in Jerusalem, including Copts, Greeks, Armenians, Syrians, Melkites, Lutherans, Episcopalians and Catholics (the last named group comprising those who come under the authority of both the Latin Patriarch and the Custos) have taken joint action in protesting against "the encroachment on the natural rights of the Arabs, the people of the country."

In their representation to the Trusteeship Council, the representatives of the Jewish Agency have endeavoured to establish two propositions:

(a) that as regards political grouping, the members elected by the two suggested Christian electoral colleges, Arab and non-Arab,[3] would all closely associate with the main Arab group, which at present also unites its Moslem and Christian sections; and

(b) that proportional representation within a united Christian electoral college would ensure a proper reflection of the Christian electorate in the membership of the Council and the just allocation of seats between Arab and non-Arab Christian members.

I trust that in the light of the present position, and in the interests of ensuring the willing participation of the Jewish community in the

264

1. פ. ב. סייר (ארצות־הברית).
2. ראה מס׳ 252, הערה 1.
3. בטיוטה שנדונה באותם הימים במועצת־הנאמנות נכללה האפשרות, שהנציגים הער־בים בני הדת המוסלמית והנציגים הערבים בני הדת הנוצרית במועצה המחוקקת של העיר ירושלים ייבחרו בנפרד על־ידי התושבים הערבים־מוסלמים והערבים־נוצרים. בדבר הנציגים הנוצרים שאינם ערבים ראה מס׳ 252, הערה 1.

Legislative Council, the Trusteeship Council will agree to give renewed consideration to our respectful submission, that it would be departing from the principle of equality which it intended to adopt, if it were to retain a composition of 18 Jews and 19 or more Moslems and Christians, apart from the three representatives-at-large.

The two special objectives which are the bases of the Jerusalem Statute would, in our conviction, be best served if the Legislative Council of Jerusalem were composed of eighteen members to be elected by a Jewish electoral college, and a total of eighteen members to be suitably apportioned between the Moslem and the Christian electoral colleges, with three representatives-at-large as proposed in the Draft. Taking into account the addition of these three members, it can hardly be said that Christian representation will be unfairly affected if the total number of members be reduced to 39, composed as above.

The Jewish Agency would be deeply grateful if the matter could be brought to the Council's attention at the final reading of the Statute.[4]

I beg to remain,

Sir,

Faithfully yours, Moshe Shertok

265

מ. פישר אל מ. שרתוק (ניו יורק)
M. Fischer to M. Shertok (New York)

מקור: 93.03/128/10

Paris, 8 March 1948

Dear Shertok,

Please find enclosed herewith copy of the letter I am sending to Goldmann[1] and reports from Najar, which I have numbered from 1 to 5.[2]

4. נוסח הטיוטה לא תוקן והסעיף נכלל ללא שינוי בטיוטה הסופית שאישרה מועצת־הנאמנות באפריל (ראה מסמך או"ם T/118 Rev. 2, 21.4.1948, בתיק 130.02/2443/1).

265

1. המכתב המקורי, מ־8 במארס, באצ"מ Z 6/4/3. פישר כתב, בין היתר, כי פארודי בוודאי יטול חלק חשוב בהתייעצויות בין החברות הקבועות במועצת־הביטחון (ראה הערת־עורך, עמ' 380—381), וכי רצוי להסב את תשומת־לבו לחשיבות האיסטרטגית של הנגב והגליל המזרחי. "פארודי דואג מאוד לבטחוננו בארץ־ישראל, ויש לעשות את כל הניתן כדי שיבין שאי־אפשר להבטיח את בטחונה של רצועת החוף אם לא נחזיק בנגב ובגליל."
2. הדו"חות מתויקים יחד עם המכתב. דו"ח מספר 5 מודפס לעיל (מס' 245).

I have the following remarks to make:

Concerning report No. 1.[3]

This report shows the very clear attitude of the French Communist party towards the Palestine question. It shows also how very dangerous is our system of having a series of independent organizations operating in Paris. Mr. Zukhovitzky certainly did not know that the meeting which he organized would be dominated by the Communist element. But our Department could have told him so.

In the present situation in France, it is unthinkable to have the cooperation of all political parties on one platform, however neutral. This is the reason why formulas like "France — Palestine" are now out-of-date.

Concerning report No. 2.[4]

I want to point out that a similar meeting will take place next week with members of the Commission des Affaires Etrangères of the Assemblée Nationale.

We have the impression that the thesis of identity of French and Jewish interests in the Middle East is steadily gaining ground.

Yours faithfully,

M. Fischer

266

מ. שרתוק אל ק. ליסיצקי (לייק סאכסס)

M. Shertok to K. Lisicky (Lake Success)

העתק: 93.03/88/15

New York, 9 March 1948

Dear Mr. Lisicky,

The Jewish Agency officially approached the Commission some 10 days ago with the request to be heard on the subject of a Provisional Council of Government for the Jewish State. We have received instructions from the Jewish Agency Executive and the

3. דין־וחשבון על אסיפה למען ה"הגנה", שאורגנה על־ידי גדליה זוכוביצקי. באסיפה השתתפו בין 2000 ל־3000 איש. הוזמנו נציגי המפלגות הצרפתיות, אך הופיעו רק נציגי הסוציאליסטים וכן ז'אק דיקלו, מראשי המפלגה הקומוניסטית, שהשמיע למעשה את הנאום המרכזי. דיקלו הבטיח כי המפלגה הקומוניסטית הצרפתית תתמוך ביהודים במאבקם לביצוע החלוקה. הוא אמר, בין היתר, כי על היהודים לדעת שגורלם לא ייחרץ בשיחות בינלאומיות אלא בשדה הקרב, וכי המפלגה הקומוניסטית בטוחה בנצחונם הסופי כפי שהיא בטוחה שהיא עצמה עתידה לנצח בצרפת.
4. כנראה טעות, וצ"ל: "דו"ח מס' 5" (ראה הערה 2 לעיל). הדו"ח המסומן במס' 2 דן ביחסם של חוגים רשמיים ברומניה לשאלת העלייה, על סמך שיחה עם חברת המפלגה הקומוניסטית הצרפתית, דומיניק דסאנטי.

Va'ad Le'umi in Jerusalem to submit certain proposals to the Commission on the composition of the Provisional Council and the procedure to be followed in its appointment.[1]

We are most anxious to present these proposals to the Commission at the earliest possible opportunity, especially as the General Assembly's Resolution clearly envisages the setting up of these councils of government by April 1, 1948, a date which now impends very closely.

For these reasons I venture to hope that the Commission will arrange to hear our report and proposals at its earliest convenience.

Faithfully yours,

Moshe Shertok

267

שיחת ל. כהן, י. בכר — ו. פוקס־סטרנגוויים (בירושלים, ב־9 במארס 1948)

Meeting: L. Kohn, Y. Behar — V. Fox-Strangways

(Jerusalem, 9 March 1948)

דין־וחשבון : 68/576/35

סודי

א. בהתחלה מסר ד״ר כהן על הודעה, שנמסרה באופן פרטי כאילו על־ידי מר ג׳וזי [1] לכמה עיתונאים, בעניין השיחה שהייתה למר בן־גוריון עם הנציב.[2] ההודעה היא בהחלט בלתי־מדויקת. ד״ר כהן ביקש להימנע מלהעיר למר ג׳וזי על כך, ואולם אמר, שאין הודעה זו עלולה להקל על מצב הדברים. מר פ[וקס]־ס[טרנג־וויס] הודיע, שהוא על־כל־פנים יבקש את מר סטאבס [3] להימנע מתת הודעה על־

266

1. ראה מברק מאת הסוכנות היהודית (תל אביב) אל שרתוק, 7.3.1948 (אצ״מ S 25/1703 ; 93.01/2180/12). במברק הוצע לאשר את ההרכב הזה של מועצת הממשלה הזמנית : א) 12 חברי הנהלת הסוכנות היהודית. ב) 14 חברי הנהלת הוועד הלאומי. ג) 6 נציגי ארגונים שאינם מיוצגים בשתי ההנהלות : אגודת־ישראל ופועלי אגודת־ישראל, רוויזיוניסטים (2 נציגים), ספרדים וקומוניסטים. כמו כן הוצע, שיוקם גוף מינהלי בן 13 חברים, בהרכב הבא : מפא״י — בן־גוריון, קפלן, שרתוק ורמז ; מפ״ם — שני נציגים שלא נקבעו עדיין ; ציונים כלליים — גרינבוים וברנשטיין ; מזרחי והפועל־המזרחי — פישמן ושפירא. אגודת־ישראל — נציג אחד שלא מונה עדיין. ספרדים — נציג אחד שלא מונה עדיין. כעבור 5 ימים הודיעה הנהלת הסוכנות לשרתוק כי המקום השלושה־עשר בגוף המינהלי הוקצה לעלייה־חדשה. (מברק מיום 12.3.1948, אצ״מ S 25/1703).

267

1. א. ג׳וזי, המפקח על התכניות בשירות השידור הארצישראלי.
2. ראה מזכר מאת הירש אל ל. כהן, 9.3.1948 (68/576/35) ; ג׳וזי אמר כי הפגישה נערכה לפי בקשת בן־גוריון, ״כנראה מפני שהיהודים מודאגים מחמת המצב הצבאי.״ ג׳וזי ציין כי השיחה נסבה בעיקרה על ההסכם בין ה״הגנה״ והאצ״ל (ראה מס׳ 411, הערה 3), וכי הנציב העליון רמז שהסכם כזה עלול להביא לידי שינוי ביחסם של השלטונות כלפי ה״הגנה״ ואף לחידושם של חיפושי נשק. ראה גם דיווח בן־גוריון על השיחה (מס׳ 270).
3. ר. סטאבס, מנהל לשכת־המודיעין הממשלתית.

דבר השיחה, אלא אם כן יובא הדבר לפניו (לפני מר פ[וקס]־ס[טרנגווייס]) קודם לכן.

ב. אחר־כך נסבה השיחה על הפסקת־האש בירושלים משני הצדדים, ומר פ[וקס]־ס[טרנגווייס] העיר, שיש כאן מעין מעגל־קסמים. כל אחד מהצדדים נכון כאילו להפסיק את האש, ואולם תמיד ישנו "תנאי" המפריע לגמר רצוי. עיקר הקושי — העיר העתיקה. הערבים טוענים שהם מוכנים להוציא את "הזרים" מהעיר העתיקה באם אנשי ה"הגנה" ואצ"ל יצאו משם, ואולם נראה שהיהודים אינם מוכנים לכך. ד"ר כהן השיב, שהיהודים יהיו מוכנים להפסיק כל פעולות, אפילו מיד, אם יינתן האות ותבוא הסכמה על כך מן הצד הערבי, ואולם אין להשאיר את אנשי העיר העתיקה ללא הגנה, כי גם אם לא יפעלו "הזרים", הרי "המקומיים" יוכלו להמיט שואה על יושבי העיר העתיקה אם יישארו אלה בלי הגנה מספיקה. העבר מעיד על פעולות התקפה שנעשו על־ידי "המקומיים" גם בזמנים שלא היו זרים בארץ.

ג. לאחר זה הודיע מר פ[וקס־ס[טרנגווייס], שהוא הזמיננו כדי לברר אתנו את השאלה בנוגע לעולים מקפריסין. ברצונו לדעת כמה מן העולים שעלייתם אושרה מחכים עוד להעברה ארצה, ובאיזו תקופה בכוונתנו להוציא את התכנית אל הפועל.

מסרתי כי יש כיום בקפריסין כ־3200 ילדים ונוער שעלייתם אושרה, וזאת מחוץ לכמה עשרות של תינוקות שנולדו בינתיים, וכמה עשרות תינוקות עם משפחותיהם, שטרם עלו מן המכסה שאושרה. לפי הסידורים שנעשו, יש לקוות כי העלאת העולים שנאשרו תסודר עד התחלת אפריל בשתי אניות קטנות, שנשכרו על־ידינו למטרה זו. בהזדמנות זו ביקשתי לאפשר לנו, שעם כל קבוצה של ילדים ונוער יוכל לבוא מלווה, בתוספת למכסה הרגילה. מר פ[וקס]־ס[טרנגווייס] השיב, שהוא יטפל: א) בעניין אישור עלייתם של התינוקות שנולדו מאז מתן האישור. ב) בעניין מתן מלווה אחד על כל קבוצה של ילדים ונוער, בתוספת למכסה. הוא יתן לנו את תשובת הממשלה בעניינים אלה בהקדם.

עוררתי גם את השאלה בנוגע לשחרור חפציהם של עולי קפריסין מתשלום מכס. עולים אלה באים ואינם נרשמים כעולים, ולכן אינם יכולים לתת את ההצהרה בקשר עם שחרור חפציהם מהמכס, כשאר העולים. רצוי שייעשה סידור עם מנהל המכס כדי שעולים אלה יוכלו לתת הצהרות למרות מה שבאופן פורמלי טרם נרשמו כעולים. מר פ[וקס]־ס[טרנגווייס] רשם זאת לפניו והודיע שיטפל בדבר.

מכאן הוא עבר לשאלה בדבר העלאת ש א ר העולים מקפריסין. הוא חזר והדגיש, שאין כל כוונה כיום לאשר את העברת העולים ארצה. הוא ביקש שלא לקרוא "בין השורות". מטרת השיחה היא לדעת את עמדתנו בנידון זה ובאיזו מידה אנו יכולים לספק טרנספורט ובאיזה קצב נוכל "לקבל" את העולים האלה בארץ. רצוי היה לקבוע, אולי, עוד סוגים שיש לתת להם זכות בכורה, ואולם, אם אין אפשרות כזו, אולי יכולה לבוא בחשבון תכנית אחרת ביחס להעברת האנשים ארצה. התכנית יכולה לצאת אל הפועל לאחר ה־15/5 (עת שאפשר יהיה לשחרר את שתי האניות

4. אניות המעפילים "פאן קרסצ'נט" ו"פאן יורק". בעניין משא־ומתן על שחרורם לפני ה־15 במאי ראה גרימווד אל ל. כהן, 5.3.1948 (68/576/35).

שבקפריסין),[4] ועד יולי — כל עוד כוחות הצבא יהיו כאן; ואולם, אם לדבר על העלאת חלק מהעולים לפני תאריך זה — הרי ששחרור שתי האניות יכול לעורר תגובה מצד הערבים. אולי יכולה לבוא בחשבון העברה באותם המימדים שהיו בחודש האחרון, כי הסידורים שנעשו לא הביאו לידי איזו תגובה שהיא.

ד"ר כהן הודיע, שאין לחשוש לתגובה ערבית, כי תשומת-הלב מרוכזת כעת על הבעיה הכללית של ארץ-ישראל. אני העירותי, שאם תחליט הממשלה על העברת האנשים ארצה, רצוי שתמסור לנו הודעה על כך ככל האפשר מוקדם יותר, כדי שנוכל לעשות את ההכנות הדרושות לכך. מצדנו ייעשה הכול כדי שלא יהיה עיכוב בהעברת האנשים ארצה. ההעברה יכולה אולי לצאת לפועל תוך תקופה של 2—3 חודשים. מוטב היה שלא לדחות את הפעולה לאחר 15/5. הסדר מיידי יתן לנו אפשרות פעולה נוחה יותר. אולי אפשריים סידורים, שלפיהם קצב העלייה מקפריסין יימשך באפריל בגובה החודשים פברואר-מרץ, לערך 6000 לחודש, כך שמהתחלת אפריל ועד ה־15/5 יועלו כ־9000 איש. מה־15/5 נוכל להגביר את הקצב, עם שחרור שתי האניות. סידורי הטרנספורט עד ה־15/5 יהיו בערך אותם שהיו עד כה. מה־15/5 ועד התחלת יולי נוכל, כפי שאני מקווה, להעביר את השאר, לערך 15—16.000 נפש. חודש יולי, החודש האחרון לפינוי, יהא מעין "רזרווה" למקרה של פיגורים בהעברה מסיבות בלתי־נראות מראש.

מר פ[וקס]־ס[טרנגווייס] הודיע, שתכנית זאת מתקבלת על דעתו, ואולם עליו להביאה לפני השלטונות לשם בירור. הוא חזר על הודעתו,[5] שאין להוציא כל מסקנות מן השיחה ויש בכלל להימנע מפרסומים איזה שהם בנידון זה. לאחר זאת שאל, מאיזה זמן נמצאים עולים בקפריסין. אמרתי שישנם כאלה שנמצאים שם 13—14 חודש. הוא הודיע אז, שאולי בא בחשבון לנקוט לעת-עתה בעמדה של שחרור אלה שנמצאים שם למעלה משנה, ולפעול בכיוון זה להבאת האנשים. מר פ[וקס]־ס[טרנגווייס] עורר אחר־כך את השאלה בדבר הזקנים והחלשים הנמצאים בקפריסין. בעניין אלה ביקשנו שייעשה סידור, לפיו ייבדק כל מקרה על־ידי נציגינו הנמצאים בקפריסין, ובכל מקרה שיש לאיש בן, בת או קרובים, שאליהם הוא יוכל לבוא — ימליצו אנשינו לפני מר קולינס, קצין המחנות בקפריסין, להעלאתו מחוץ לתור. הוא הסכים לכך, ואמר שיקח דברים בכיוון זה עם מר קולינס.

ד. עוררנו את בעיית יהודי אפגאן.[6] מר פ[וקס־ס[טרנגווייס] השיב, שהבעיה ידועה לו היטב. האפשרות היחידה היא — הקצבת רשיונות עלייה מתוך מכסת קפריסין (750). הוא הוסיף, שאם אמנם הם בסכנה, יכולה הסוכנות היהודית להציע לתת להם רשיונות על־חשבון מכסת אנשי קפריסין שאינם בסכנה כה רצינית. הסברותינו הנוספות בעניין זה — לא נתקבלו.

5. במקור כתוב בטעות: "הודעתנו".
6. יהודי אפגניסטן, שהיו מרוכזים מאז 1933 בשני גיטאות — בהראת ובקאבול — סבלו מאפליה ומנישול כלכלי. ב־1948 היו בבומבי מאות פליטים יהודיים מאפגניסטן, אשר רובם ביקשו לעלות ארצה.
7. ראה מס' 102, הערה 2.

ה. עברנו לעניין יהודי עדן.[7] הסתמכנו על המשא-ומתן שהיה בין הד"ר מאגנס והממשלה, ותבענו אישור הרשיונות ליתומים התימנים — כ-950 במספר.[7] לאחר הסבר קצר, הודיע מר פ[וקס-ס[טרנגוויס], שהוא בדעה שיש לאשר את הרשיונות המבוקשים, ואולם הדגיש כי זוהי דעתו הפרטית. הוא יביא שאלה זו לבירור ויודיענו את תשובתו בהקדם.

בדרך-כלל התנהלה השיחה באווירה שקטה, ומר פ[וקס-ס[טרנגוויס] הבליט מדי פעם בפעם את רצונו לעזור לנו.

יש להניח שבימים הקרובים נקבל ממנו ידיעה על-דבר עמדת הממשלה בכל השאלות שנגענו בהן.

י. בכר

268

ו. איתן אל עורכי העיתונים היהודיים בארץ-ישראל
W. Eytan to Editors of Jewish newspapers in Palestine

העתק : אצ"מ S 25/7726

[ירושלים, בקירוב 10 במארס 1948]

א.נ.,

ראש קבוצת-החלוץ של ועדת או"ם לארץ-ישראל, הנמצאים עתה בירושלים, ביקשני להעביר לעורכי כל העיתונים בארץ את בקשתו, לאפשר לחברי קבוצתו לעבוד תוך מינימום של פרסום בעיתונות.

כידוע לכם, עובדים חברי מזכירות ועדת האו"ם בתנאים קשים באופן יוצא מהכלל. מלה בלתי-זהירה מפי אחד מחבריה או הערה בלתי-זהירה מפי מישהו הבא במגע אתם, יכולה להביא לתוצאות רציניות במרכז האו"ם בלייק סאכסס.

מר אסקאראטה הביע את דאגתו בקשר להודעות מסוימות על קבוצתו אשר כבר פורסמו בעיתונות הארץ.

הסוכנות היהודית מכירה במצבה העדין במיוחד של קבוצת-החלוץ ושואפת לעשות את כל אשר ביכולתה כדי להקל עליה בתפקידה ולעזור לה להגיע לתוצאות רצויות. הנני רוצה, איפוא, בתוקף תפקידי כקצין-הקשר של הסוכנות היהודית עם הוועדה, לתמוך בבקשתו של אסקאראטה, כי יינתן אך המינימום של פרסום בעי־תונות העברית לחדשות ולהודעות על מעשי קבוצת-החלוץ, פגישותיה, תנועותיה וכו'.

הנני מודה לכם מראש על שיתוף-הפעולה מצדכם בעניין זה.

בכבוד רב

ו. איתן
המחלקה המדינית

269

שיחת ג. רופר — ו. הילמן [1]
Meeting: G. Ruffer — W. Hillman

S 25/5634 דין־וחשבון : אצ"מ

Secret *11 March 1948*

Re: Talk with B.H. in Washington

1. The most important question under discussion this week in Washington is the problem of the extension of the Truman Doctrine to Italy and probably to France. The U.S. cannot permit the Communists to seize power in Italy, thus giving Moscow a foothold in the West. Consultations are in progress with regard to the publication of a firm declaration by the President which would make it clear that the U.S. is prepared to stop by force any further advance of Moscow to the West. This momentous declaration may lead to peace or to war. Forrestal is the sponsor of this statement and is supported by two other Cabinet members. Marshall is still reluctant and calls for a more cautious course. While these discussions are in progress and are expected to be concluded early next week, Forrestal has called the Chiefs of Staff and other top military men for a conference in Washington over the week-end in order to review the military situation and to get the necessary preparations under way.

B.H. saw Forrestal the day of our talk; when he mentioned Palestine, Forrestal said that he was occupied too much with the overall situation to pay attention to this problem. Anyhow, he added, we do not intend to include the Middle East in our security belt at this critical time. He mentioned that the U.S. security zone extends from British West Africa to North Africa as far as Tripoli, and from Turkey, Greece to Italy.

2. During his Caribbean trip, B.H. had the opportunity of discussing Palestine with the President, who said that he was the sponsor of Partition and still believed that this was the solution. He had hoped that the Arabs would have acquiesced; therefore, he had appealed to the Arab rulers immediately after the outbreak of disturbances, to maintain peace. He does not know what should be done to implement partition in the face of strong Arab resistance.

269

1. ויליאם (ביל) הילמן, חבר מערכת ה־*Collier's Magazine* ומנהל משרדו בוואשינגטון.

He knows that it is the only just solution. He will not be influenced by politics in this problem, and will be guided by the merits of the case. B.H. thinks that the President would stick to his support of Partition if practical measures were proposed to him, which would fit into the overall diplomatic and strategic framework.

3. B.H. thinks that Dr. Weizmann's meeting with the President could be of decisive importance at the present juncture. He suggests that Dr. Weizmann should not open his talks with claims. He should try to talk as informally as possible in a man-to-man chat. He should proceed along the following lines: we know, Mr. President, what a great burden you have on your shoulders in the fight for world peace and, therefore, we are reluctant to impose our problem upon you; but we were encouraged in the past by your noble leadership, which has brought our ancient problem so near to a solution. It is not only a question of our national independence and survival, but it involves also the overall question of peace. I am sure that something can be worked out (favourite phrase of the President) to prevent more suffering for our people. At this point, Dr. Weizmann should make definite suggestions for the implementation. Then he should draw a picture of what may happen if matters are allowed to drag on uncontrolled in Palestine. He should stress the determination of the Jews to take care of themselves, which may go so far as necessitating the Jews alone to clear the country of the foreign Arab invaders in warlike operations. The world would not stand by idly should there be a war in Palestine, and sooner or later the U.N. would have to intervene. No one can predict how much more involved the situation will then be, and how much more human suffering will be inflicted. Therefore, it is now the zero hour to take preventive action. Whereupon, Dr. Weizmann should reiterate his practical proposals. The above, of course, is only one line and does not exclude all the other relevant arguments, such as maintenance of the U.N. decisions, etc.

B.H. is sure that such a talk would be very helpful in fortifying the President. It is important to emphasize it as the *leitmotif* of the President's positive attitude and his willingness to help the Jewish people.

270

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 80/350. נשלח: 11.3 (שעה 23.30); התקבל: 22.3
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1703
נוסח נכנס: 93.01/2180/14

Tel Aviv, [11] March 1948[1]

Last interview High Commissioner [March][2] eighth gave him my view British policy.

1. Sabotage by political /means/ decisions U.N., as witnessed by refusal free Jewish port February first, prevention coming U.N. Commission, impeding establishment Jewish militia etc.

2. Military, police, means tying hands Haganah, disarming Jews, arming Arabs in towns and villages.

3. Allowing Iraqi, Syrian, Egyptian regular or irregular troops with heavy equipment /to/ invade country.

While formally claiming to maintain law and order, which in practice does not exist, there seem[s] to be concerted action of Arab League and Foreign Office to build up before May 15th sufficient hostile force from neighbouring countries to attack and destroy Yishuv after May 15th, preventing U.N. to supply /Yishuv/ necessary equipment for defence Jewish State, Jewish community in Palestine. High Commissioner replied has no knowledge of such a /policy/, and under present circumstances Government incapable of preventing incursion foreign Arab forces from neighbouring countries, although trying to do so. Cadogan's /replies/ at Lake Success[3] and statement of Creech Jones in House of Commons yesterday[4] even more confirm /my/ view and seriously aggravate the situation. It is becoming clear

270

1. בנוסח היוצא של המברק רשום בטעות: 10.3.1948.
2. במקור כתוב בטעות: February.
3. בישיבת "ארבעת הגדולים" שנערכה בלייק סאכסס ב־9 במארס, השיב הנציג הבריטי, סר אלכסנדר קאדוגן, על שאלות שהציגו לו נציגי החברות הקבועות במועצת־הביטחון. השאלות נסבו בעיקר על בעיית חדירתם של כוחות ערביים זרים לארץ־ישראל, האמצעים שנוקטים השלטונות למניעת חדירות כאלו, ועל סכנת ההתערבות מצד המדינות השכנות. קאדוגן לא נתן תשובות ברורות לשאלות שהוצגו לו, אולם כשנשאל אם מגיע נשק לידי קבוצות לא־חוקיות בארץ־ישראל, ענה שהשלטונות עושים כל שביכולתם כדי למנוע זאת. על השאלה — האם יהיה נמל כלשהו (תל אביב, לדוגמה) חופשי ב־15 במאי — ענה קאדוגן שהדבר תלוי בתכנית פינויו של הצבא הבריטי, אך יש להניח שהפינוי ייעשה בעיקר דרך נמל חיפה. (ראה פירוט השאלות והתשובות ב"פלסטיין פוסט" מיום 11.3.1948).
4. ב־10 במארס דן בית־הנבחרים בהצעת החוק לסיום המנדט הבריטי על ארץ־ישראל. שר־המושבות, קריץ' ג'ונס, שפתח את הדיון, אמר בין היתר, כי לכוחות הבריטיים שישארו בארץ־ישראל לאחר סיום המנדט ועד הפינוי הסופי יהיו סמכויות להגן על

that the termination of the Mandate /May 15th/ means merely giving up any formal obligation and responsibility under national or international law, leaving free arbitrary /hand/ for British troops for indefinite period in indefinite areas of the country. Further sabotaging U.N. policy, helping Arab League in carrying out its designs against /Jews/, British troops retaining not only port of Haifa, but — according to Cadogan's statement — possibly also port of Tel Aviv and any other place, crippling thereby independence Jewish State /while/ leaving full scope invading Arab /armies/ to exterminate Yishuv. These dangers must be brought immediately to the attention U.N. Authorities and U.S. Government, as well as other members U.N. They will share responsibility for impending catastrophe if at least following measure[s] are not taken:

1. Immediate supply of equipment for the Yishuv /under/ authority of U.N. before May 15th.

2. Immediate recognition of Jewish Provisional Government Council.

3. Restriction British troops after termination Mandate to defined area for their withdrawal, without any right of interfering internal Palestine affairs or hampering U.N. Commission and Jewish Provisional Government in Jewish State area.

4. Effective measures to prevent the further entrance of Arab League armed forces into Palestine.

Ben-Gurion

271

שיחת ח.ו. הרצוג — א.ר. רושר לונד (בירושלים, ב־11 במארס 1948) [1]

Meeting: C. V. Herzog — A. R. Roscher Lund (Jerusalem, 11 March 1948)

93.03/125/16 : דין־וחשבון

I had invited Colonel Lund to lunch with Zaslani and myself at Z[aslani]'s house, and we wanted to use this as a test-case to see

עצמם ולהבטיח את פינוים, וכי על־פי הצעת החוק תוענק להם הגנה מפני הליכים משפטיים בבתי־משפט בריטיים ביחס לפעולות שיעשו בתום־לב ותוך ביצוע תפקידיהם. קריץ' ג'ונס הסביר שוב, שבגלל שיקולי ביטחון לא תוכל הממשלה להתיר פתיחת נמל לעלייה והקמת מיליציות לפני תום המנדט וגם לא תסכים לבואה של ועדת האו"ם לארץ־ישראל אלא זמן קצר לפני ה־15 במאי. קריץ' ג'ונס הביע צער על חדירתן של כנופיות ערביות לארץ־ישראל, אך טען שקשה למנוע חדירות אלו.
(ראה *448 H.C. Deb. 5s*, cols. 1246-61).

271
1. הרצוג הבריק תמצית השיחה לשרתוק ב־12 במארס (אצ"מ S 25/1703).

how far the British security authorities would object to his leaving the King David Hotel compound.

When I arrived at their flat, I was introduced to Mr. P. Azcarate, the head of the U.N. Secretariat, who expressed sympathy with us on the bombing outrage at the Agency buildings that morning. Present at the time was Mr. Graves, Chairman of the Municipal Commission of Jerusalem.

We were provided with an armoured car escort to take us from the building in which the Secretariat is housed, opposite the King David Hotel, to Z[aslani]'s house within the same Zone. At Z[aslani]'s house we dismissed the escort and told them we would recall them when required. Colonel Lund was impressed by the fact that the lunch was being held despite the fact that only three hours earlier the Agency building had been bombed[2] and Zaslani received him with his face swathed in bandages.

The points arising out of this discussion were as follows:

1. Colonel Lund reiterated his surprise at the behaviour of the British and the fact that they were doing everything to ensure that we should not get any military equipment, while at the same time giving the Arabs a free hand.
2. On the question of the Red Scare, he said he had the impression that the various agencies which mattered in England (he thought of three of them) were not working in unison, and hence the story of the *Pan* ships which bore no relation to the Intelligence report sent to England.[3]
3. He again emphasised that it was essential for us to have a Government in being soon, and that our only hope of survival is the ability to bring in a large amount of heavy material on the 15th May.

Zaslani gave him a comprehensive survey of the political situation in all neighbouring Arab countries, which helped him to clarify his thoughts on the subject. He asked many questions. As in the previous interview,[4] he was very interested to know what we considered the Arab Legion would do, for he thought it would be the decisive factor in the battle. He reiterated his belief that our territory was not easy

2. ב־11 במארס התפוצצה בחצר המוסדות הלאומיים בירושלים מכונית־תופת שהובאה למקום על־ידי נהג ערבי של הקונסול האמריקאי. 12 איש נהרגו.
3. ראה מס' 171 והערה 1 שם; מס' 172 והערה 2 שם; מס' 190, הערה 12.
4. ראה מס' 261.

to hold militarily, and hinted that he had doubts about the ability of our military leadership.

4. We asked him how would U.N. react if, after being attacked by Arab planes, we proceeded to bomb neighbouring countries. He replied that he thought the U.N. would understand us, but suggested that before such a thing occurred, we should announce to the world that we propose to bomb the capital of any country which will send airplanes to attack us. In general, he was of the opinion that the knowledge by the Arab countries of the existence in our hands of several bomber squadrons would be most salutary and would make them think twice.

5. We asked him directly how could he be of help to us. He replied that he was prepared to assist us, and suggested that when our delegation at Lake Success made proposals, they should inform us in advance, and he would be prepared to forward similar proposals from here as originating from the U.N. Secretariat to the Palestine Commission. This would, of course, have to go through Azcarate, but he was prepared, if we so desired, to send private background material to Trygve Lie for us, as he had a private code with the latter.

6. From Z[aslani]'s house I took Colonel Lund unofficially out of the Zone and showed him the Agency building. He was impressed by the fact that our reconstruction work had already begun.

I then took him for a walk around Jerusalem through Ben Yehuda Street to the *Palestine Post* and showed him important landmarks in the city. There followed a drive out to Beth Hakerem, which impressed him considerably, and then back to Rehavia. His remark as we completed the tour of Jewish Jerusalem was: "Surely you cannot think of giving all this up?" I replied that no one had ever suggested that we contemplated such a measure, but it was obvious that the advisability of the Jews leaving Jerusalem altogether had already been put to him, and it was only when he saw the large area of Jewish Jerusalem that he began to see matters in their true perspective.

7. On the way back, he informed me that he hoped shortly to visit Tel Aviv. His last remark to me was that this certainly does not look like a besieged town, nor did the people behave as if they were in one.

Conclusion:

(i) He reiterated the necessity for a Jewish Government and adequate military preparations by May 15th, particularly an air

force, and especially a small bomber force, the existence of which should be announced in advance.

(ii) He informed us of his readiness to assist by sending proposals to Lake Success, similar to those advanced by our own representatives.

V. Herzog

הערת־עורך

Editorial Note

ב־12 במארס השתתפו סילבר ושרתוק בפגישה של ארבע החברות הקבועות במועצת־הביטחון, שקיימו התייעצויות בשאלת ארץ־ישראל על־פי החלטת מועצת־הביטחון מן ה־5 במארס. (ראה הערת־עורך, עמ׳ 379—381). נציג בריטניה לא לקח חלק בדיונים אלה, אולם קאדוגן השתתף בשתי ישיבות כבא־כוח מעצמת המנדט. למרות התנגדותו של נציג ברית־המועצות (גרומיקו), הוחלט להתייעץ גם עם נציגי הסוכנות היהודית, הוועד הערבי העליון, מעצמת המנדט ועם ועדת או״ם לארץ־ישראל. גרומיקו נימק את התנגדותו בכך, שבהחלטת מועצת־הביטחון מדובר בהתייעצויות פנימיות בין החברות הקבועות, וכי התייעצויות נוספות אך יעכבו את ביצוע החלטת העצרת הכללית. ב־11 במארס שוחח סילבר עם נציג ארצות־הברית (אוסטין), והלה הזמינו להשתתף למחרת בפגישת החברות הקבועות. (תשע שאלות שנציגי הסוכנות יתבקשו לענות עליהן בפגישה זו נשלחו אל הנהלת הסוכנות זמן קצר לפני הישיבה). באותו יום נפגשו שרתוק וניומן עם גרומיקו, שאמר כי ככל הנראה לא ישתתף בישיבה שזומנה למחרת, אך לא הביע התנגדות להשתתפותם של נציגי הסוכנות.

הנושא נדון בישיבה של האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות ב־12 במארס לפני־הצהריים. נתגלעו חילוקי־דעות שנבעו משיקולים עקרוניים וטקטיים : א) שיקול עקרוני : האם צריך להשתתף בדיונים שמטרתם להביא לפשרה שתהיה כרוכה בוויתורים נוספים מצד היהודים ואולי אף בנסיגה מתכנית החלוקה. ב) שיקולים טקטיים : מחד גיסא — האם רצוי שנציגי הסוכנות ישתתפו בישיבה אם נציג ברית־המועצות יסרב להשתתף, ומאידך גיסא — אילו השלכות יהיו לסירובה של הסוכנות להיענות להזמנה על עמדתן של מדינות אחרות כלפי הסכסוך. בשלב הראשון של הדיון בישיבת ההנהלה הסתמן רוב נגד השתתפות (הדוברים הראשיים בעד היו : שרתוק וגולדמן ; נגד : סילבר ורוז הלפרין). אולם אחרי שנודע כי גרומיקו החליט בכל זאת לבוא לישיבה, הוחלט ברוב של 4 נגד 2, כי נציגי הסוכנות ייענו להזמנה. (בפרוטוקול של ישיבת ההנהלה אין פירוט שמי של ההצבעה, נאמר רק שסילבר הצביע בעד השתתפות. יש להניח שהצביעו בעד, נוסף על סילבר : שרתוק, גולדמן וניומן ; נגד : רוז הלפרין וגרינברג). ההנהלה גם החליטה למסור לחברות הקבועות במועצת־הביטחון תזכיר בדבר הצעדים שהמועצה צריכה לנקוט למען ביצוע תכנית החלוקה (ראה מס׳ 272 להלן).

לפי דין־וחשבון של אוסטין, הדגישו סילבר ושרתוק בישיבת נציגי החברות הקבועות, כי הסוכנות היהודית לא תוכל להסכים לשום שינויים משמעותיים בתכנית החלוקה שאישרה העצרת הכללית, המגלמת את מירב הוויתורים שהיהודים מוכנים להסכים להם. שרתוק אמר כי התחומים שבהם אין לפגוע בתכנית החלוקה כוללים : ממלכתיות, ריבונות, טריטוריה, עלייה וחברות באו״ם. ייתכנו תיקוני גבול על בסיס הדדיות.

(בדבר ההתייעצויות בין החברות הקבועות במועצת־הביטחון ראה *FRUS*, 1948, V pp. 699-737; דיווח של סילבר על שיחתו עם אוסטין ודיווח של שרתוק וניומן על פגישתם עם גרומיקו וכן הדיון בהנהלה בשאלת ההיענות להזמנה — ראה הס״י — א״א, 12.3.1948, אצ״מ Z 5/2382. בתיקים לא נמצא דיווח של סילבר או שרתוק על ישיבת ״ארבעת

הגדולים" שבה השתתפו, אך ראה הדיווח של אוסטין, בכלל זה התשובות של שרתוק על השאלות שהוצגו לסוכנות, *FRUS*, 1948, V, pp. 713-18. נוסח הדין־וחשבון שמסרו החברות הקבועות למועצת־הביטחון — ראה *Yearbook of the United Nations* (*1947/48*, p. 408).

272

תזכיר מאת האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית אל החברות הקבועות במועצת־הביטחון [1]

Memorandum by the American Section of the Jewish Agency Executive to the Permanent Members of the Security Council

תזכיר משוכפל: אצ"מ Z 5/41

[New York], 12 March 1948

STEPS TO BE TAKEN BY SECURITY COUNCIL FOR IMPLEMENTATION

1. To assume the responsibilities assigned to it in the General Assembly's plan for implementation.
2. Determine any attempt to alter by force the Assembly's Resolution as a "threat to the peace, breach of the peace or act of aggression."
3. Determine that a threat to the peace does exist in view of actions by certain Arab governments.
4. Call upon Arab member states to stop recruiting and organising armed forces to resist the Assembly's Resolution, and to withdraw their nationals already sent for this purpose.
5. Call upon Arab States to stop their warlike propaganda and incitement contrary to unanimous Resolution of Assembly against warmongering (October 12, 1947).
6. Call upon Mandatory Power to prevent the entry of unauthorized foreign forces and to expel those already in Palestine.
7. Instruct the Palestine Commission to proceed with all speed with all phases of implementation, with special priority to the establishment of Provisional Councils of Government and the organisation and equipment of militias.
8. Call upon Member States to offer arms to parties co-operating with the U.N. Resolution and to withhold them from those defying it.
9. Empower the Palestine Commission to take all steps which may assist in the maintenance of peace in Jerusalem.

272

1. טיוטת התזכיר נוסחה על־ידי א. אבן, ואחרי שהוכנסו בה תיקונים אושרה להפצה בין נציגי החברות הקבועות במועצת־הביטחון. (ראה הס"י — א"א, 12.3.1948, [אצ"מ Z 5/2382], עמ' 35—37; סיכום דיוני אותה ישיבה, אצ"מ Z 5/41). ראה גם הערת־עורך לעיל.

273

תכנית למדיניות כלפי מדינות ערב מאת א. ששון וה ברמן [1]

E. Sasson and H. Berman: Outlines of a policy toward the Arab States

תזכיר : אצ״מ S 25/9383

ירושלים, 13 במארס 1948

סודי ביותר

הצעות ששון־ברמן.

1. ההנחה היא כי עלינו לחשוב בעוד מועד כיצד נגמור את מלחמת־הדמים הנוכחית בארץ.

2. יש להניח כי לאחר שתינתן לנו האפשרות להגביר את ציודנו וגיוסנו באנשים ובכסף, וננחיל לערבים כמה מכות קשות, נוכל לבחור את הרגע המתאים להתחיל לנהל משא־ומתן.

3. עלינו לנהוג במדיניות שלנו כך, שיישאר לערבים מוצא, ולנו — אפשרות של חיפוש נקודות־מגע.

4. כל זה בשטח הפוליטי גרידא, ואין הדברים נוגעים לשטח האיסטרטגי־מלחמתי.

5. כרגע אנו נמצאים בבידוד גמור בכל מה ששייך למגע עם ערבים. אמנם עוד אנו מקבלים את העיתונות הערבית מהארץ ומהארצות השכנות, עוד יש לנו אפשרות לדעת בעקיפין על הנעשה במחנה האויב, אולם קשר ישיר אתם בחלק זה של העולם אינו קיים, ויש להניח כי לא יוקם בקרוב, וקשרי העקיפין גם הם עלולים להיפסק.

6. יש להכין בעוד מועד את הכלים הדרושים לשם הקמת הקשר הדרוש עם האויב.

7. מתוך כל מיני חישובים פוליטיים אין זה מעניננו, כי המתווכים בעתיד יהיו רוסים או אמריקנים או אנגלים. לא רצוי אפילו, כי הכלים אשר ברצוננו להקים יוקמו באחת מהארצות הללו, אשר האינטרסים שלהם בחלק זה של העולם יותר מדי מסובכים וברורים כאחד.

8. ההצעה היא לחפש קשרים ישירים עם נציגי המדינות הערביות, לפי הקווים שבתכנית הרצופה בזה.

9. את משרדי הקשר הללו יש להקים ב: א) פאריס, ב) קושטא, ג) ניו־דלהי.

10. פאריס — מפני שבצרפת יש א) קרקע נוחה לפעולה פוליטית, ב) זהות אינטרסים במידה מסוימת בשאלה הערבית בינינו לבין הממשלה הצרפתית, ג) קיים כבר משרד שלנו, אשר צריך רק לחזקו ולציידו למטרה הדרושה, ד) הקשר בינה לבין בירות אירופה המערבית נוח ובטוח.

קושטא — מפאת היותה במדינה מוסלמית ולא לגמרי זהה עם המדינות הערביות בפוליטיקה שלהן ביחס לארץ־ישראל.

ניו־דלהי — מתוך העניין שלנו לרכוש את המדינה הזאת לצדנו, בהיותה המדינה המתאמצת לרכוש את ההגמוניה על עמי אסיה ומפאת הימצאות אישים מוסלמיים חשובים בקרבה, אשר אפשר יהיה אולי להידבר אתם.

273

1. ראה גם הערת־עורך להלן.

11. המשרדים הללו יוקמו מיד עם תכנית פעולה לחודשים אחדים (3—4). בארץ יורחב מנגנון האינפורמציה אשר יזין אותם בידיעות מהמקום, במידה האפשרית.

12. מנהלי המשרדים יעבירו כל אינפורמציה שבידיהם לארץ ולניו יורק, במידה שניו יורק תשמש מרכז לפעילותנו המדינית.

13. תפקידי המשרדים הללו הם: איסוף אינפורמציה וקריאת עיתונים וכו׳ על הנעשה בארצות ערב; קשירת קשרים עם נציגי ארצות ערב בחוץ־לארץ; שליחת שגרירים לארצות ערב לשם איסוף אינפורמציה וניהול שיחות; פרסום חוברות וביולטינים להסברה ותעמולה ומשלוחם לארצות ערב; קשרים וחליפת מכתבים עם אישים ערביים בארצותיהם וכו׳.

[.....] [2]

תכנית

א. הקמת מדינה יהודית בחלק מארץ־ישראל לפי החלטת או״ם ולפי הגבולות שנקבעו על־ידי או״ם.

ב. הקמת מדינה ערבית בחלק השני של ארץ־ישראל.

ג. משטרן של שתי המדינות — רפובליקאי־דמוקרטי.

ד. שתי המדינות תחתומנה ביניהן על הסכמים למשך 15—20 שנה, לשיתוף־פעולה בשטחים הכלכליים, הפוליטיים והצבאיים.

ה. המדינה היהודית תתחייב לשלם למדינה הערבית את הסכומים השנתיים שאו״ם החליט עליהם.

ו. שתי המדינות, הערבית והיהודית, תצטרפנה לאו״ם לאחר הקמתן ותנקוטנה — לגבי דיוניו והחלטותיו — עמדה אחת ברוח ההסכמים שביניהן.

ז. אף אחת משתי המדינות לא תיכנס בהסכמים כלשהם — מדיניים, צבאיים וכלכליים — עם מדינה שלישית, בין מערבית ובין מזרחית, בלי התייעצות מוקדמת עם חברתה.

ח. שתי המדינות מכריזות, כי אין להן במשותף או באופן נפרד, כל שאיפה להתרחבות או להתפשטות, האחת על חשבון חברתה או שתיהן על חשבון המדי־נות השכנות והסמוכות.

ט. שתי המדינות מכריזות, כי פניהן לשלום במזרח ובמערב, ותעשינה כמיטב יכולתן לשמירת השלום בעולם. במקרה של הסתבכות בינלאומית תשתדלנה להיות נייטרליות.

י. שתי המדינות תקמנה מתוכן ועדת־תיאום, שתפקח על הגשמת ההסכמים שבי־ניהן והנזכרים בסעיף ד׳, ותדון על הרחבת או תיקון ההסכמים האלה לפי תנאי הזמן והשתלשלות הדברים בתוכן, בסביבתן ובעולם כולו.

יא. שתי המדינות מכריזות מעתה על רצונן להצטרף ל״ליגה הערבית״ — אם כחברות ואם כבנות־ברית — ולכבד את תקנותיה ומטרותיה ושאיפתה לקידום המזרח ושגשוגו בכל השטחים.

2. סעיפים 14—18, העוסקים בשאלות איוש ותקציב, לא הודפסו כאן.

יב. המדינה היהודית מכריזה מעתה על הסכמתה להביא את תעשייתה לידי תיאום עם התעשייה הערבית בארץ ובארצות הערביות השכנות ולמנוע כל התחרות ביניהן, לא בשוקי המזרח ולא בשוקי המערב. כן מכריזה המדינה היהודית על נכונותה לעזור, במסגרת יכולתה, להתפתחות התעשייה הערבית בארץ ובארצות השכנות.

יג. המדינה היהודית מתחייבת לא לתמוך במדינה ערבית אחת נגד חברתה, ולהיפך — לתת יד ל״ליגה הערבית״ ליישב כל סכסוך שיפרוץ בין חברותיה בדרכים שתמצא אותן לנכונות ורצויות.

יד. המדינה היהודית מתחייבת לתאם את תעמולתה במערב עם תעמולת מדינות ערב לשם קידום המזרח וחיזוק עצמאותו.

טו. שתי המדינות, הערבית והיהודית, מתחייבות להילחם בכל כוחן, מתוך שיתוף מלא, בכל תעמולה זרה, בין מערבית ובין מזרחית, בגבולות ארצותיהן ובסביבתן.

טז. שתי המדינות, הערבית והיהודית, תהיינה מוכנות להקים מתוכן ועדה משו־תפת כעבור איזה זמן, שתעיין מחדש בגבולות ארצותיהן ותציע תיקונים אם תראה צורך בכך מטעמים חיוניים לשתיהן.

יז. המדינה היהודית מתחייבת לשתף את אזרחיה הערבים בכל מוסדות השלטון וחיי המדינה, להעניק להם זכויות מלאות בכל השטחים ללא כל הפליה. כן מתח־ייבת מראש לא לחוקק חוקים, שיש בהם כדי לפגוע ברגשותיהם או במסורתם הדתית, התרבותית והחברתית וכן ברכושם הקרקעי. במקרה של איזה ערעור או התנגדות מצדם לאיזה חוק שהוא — תסכים המדינה לקבל את הכרעת מזכירות ״הליגה הערבית״.

הערת־עורך

Editorial Note

לתזכיר מיום 13.3.1948 (תעודה מס׳ 273) מצורפות הערות של אחדים מאנשי המחלקה המדינית. להלן מובאות מהערותיהם של י. שמעוני וו. איתן:

ש מ ע ו נ י

״[. . . . .] אני מניח שהיום אין מה לדבר עם הערבים — חוץ מעבדאללה, ועל זה להלן. אנחנו לא נזוז מן החלוקה, והם לא יקבלוה (בעיקר אחרי הכרזתה האחרונה של אמריקה. כדי שיהיה על מה לדבר, צריך אחד משני הצדדים לשנות את עמדתו). זה יכול לקרות או עקב שינוי מכריע במצב הדיפלומטי הבינלאומי, או עקב מפלות צבאיות. לכשיקרה כדבר הזה, ואחד הצדדים יבקש משא־ומתן מתוך ויתור על חלק מעמדתו, אין לי ספק שימצא את הדרך להודיע על כך לצד השני.

מכל התכנית נודף ריח של שינוי האוריינטציה הערבית שלנו, של יאוש מעבדאללה. אינני בטוח אם גישה זו נכונה. הסברה שעבדאללה ויתר על עמדתו המיוחדת והצטרף לחלוטין לאויבינו — סברה הנרמזת גם בבולטיני ההסברה האחרונים — אינה נראית לי מבוססת. אם חלה התקרבות בין עבדאללה ובין הליגה־קאוקג׳י־הסורים, הרי לא מן הנמנע שהאחרונים התקרבו לעמדת עבדאללה, ועל כך יש כמה וכמה קטעי אינפורמציה, הן בעי־תונות (ביקור גלאב בחברון; הגברת פעילותו של עבדאללה בארץ; ההחלטה בדבר מחנה חלחול) והן בשיחות פנימיות [— — —]. אם ניתק הקשר בינינו ובין מאיר, הרי זו א ש מ ת נ ו (ותקוותי שעוד נוכל לתקן, שלא תהיה זו אשמה היסטורית שאין לה כפרה).

גם ההרגשה שאין קשר לגמרי, נובעת בעיקר מאווירת הניתוק של ירושלים. ברור שאין קשר מספיק, ושביחוד הקשר עם אנשי חוץ־לארץ נפסק (אגב, אינני יודע אם נבדקה השאלה אם אפילו בתנאי היום לא יוכל א[ליהו] ש[שון] לגשת למצרים!), וזה רע. אולם [— —] הולכים ומקימים קשר לא רק עם עשרות אנשים קטנים אלא עם אנשי פאוזי [קאוקג'י]. [.....].

הייתי רואה את הקשר המתרקם (צריך לעודדו ולהגבירו) עם פ א ו ז י ומחנהו; את חידוש הקשר עם מ א י ר; בצירוף הקשר הפוטנציאלי (שצריך להגבירו) עם הנציגים הערביים ה ג ד ו ל י ם באמריקה — כמבטיח וריאלי יותר מאשר נסיונות דיפלומטיים בבירות רחוקות. (עצם נסיון הקשר עם הודו, תורכיה, איראן — כאמור — כתוב על דף אחר, ויש לחייבו מ א ו ד)."

א י ת ן (תרגום מקורי מאנגלית)

"אני חושב את ההצעות המדיניות הרצופות לטובות בדרך כלל, אם כי אינני יודע הרבה בעניין הערבי ובעניין שאיפות הערבים. אולם אני מסופק אם הגיונית היא ההצעה האו־מרת, כי בכל סכסוך בין המדינה היהודית לבין תושביה הערבים, תתווך הליגה הערבית. אם גם נניח כי כל הערבים יהיו מלאכים, אינני מאמין כי הליגה תוציא, ולו אף פעם אחת, החלטה לטובת המדינה היהודית או נגד תושביה הערביים.

אני מסכים כי אין אנו יכולים להשתמש באנגליה, ארצות־הברית ורוסיה בתור מתווכים בינינו לבין הערבים. אבל אולי אפשר להשתמש בארצות אחרות מאלו שנזכרו. אינני יודע מספיק על אודות טורקיה בשביל להביע דעה, אם היא מוכנה לשמש בתור כזה, אולם אם להניח כי ל'אינטרסים עצמאיים' יש ערך, אז יש להניח כי היא יכולה להיות יעילה מאוד בתור מתווך. גם ההצעה השנייה, צרפת, נראית לי. נדמה כי היא מיועדת לכך מטבע בריאתה, אולם מדיניות החוץ שלה בשעה הנוכחית כל־כך מבולבלת ובלתי ברורה, שאיני בטוח אם יש להישען עליה. חושבני כי ממשלה דה־גוליסטית הייתה הרבה יותר תקיפה ביחסיה עם הערבים."

274

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק וג. מאירסון (ניו יורק)

D. Ben-Gurion to M. Shertok and G. Meyerson (New York)

מקור: 93.03/117/20

תל אביב, 14 במארס 1948

למשה וגולדה — שלום רב,

מה שיגורתי בא. הנסיון להקים מועצת ממשלה זמנית הגביר לפי שעה הסכסוכים בישוב. מהמברקים אתה יודע מי הם "הטוענים" הבלתי־מסופקים. אוסיף פרטים שאולי אין לכם שם.

א. צ י ו נ י ם כ ל ל י י ם. היה מוסכם שהם מקבלים 2 מקומות ב"ממשלה". בהנהלה ומחוצה לה לא ערער איש על כך. כשנתעוררה שאלת האיחוד האזרחי נטה הרוב — ובתוכם גם אנו — לספק אותם, אולם גרינבוים הודיע בשם הציונים הכלליים, שהם יראו בזאת נסיון לפלג את מפלגתם — ולא ישתתפו. נרתענו — כי לא ניפרד מגרינבוים וקולודני בגלל רוקח. באחת הישיבות שאחר־כך, הציע ברנשטיין שניתן להם מקום שלישי — והם יספקו האיחוד. הסכמנו לכך בתנאי שהאיחוד מצדו יודיע לנו, שהוא מסופק ואין לו עוד תביעות. הכלליים, ברוב של 14 נגד 13, החליטו לתת המקום לשנקר ולא לספיר. (רוקח לא נכנס לציונים הכלליים).

באה אצלי משלחת של האיחוד (רוקח, ספיר, שנקר ואיזקסון) לדרוש 2 מקומות, לכל הפחות מקום, לעצמם, כי אינם מיוצגים על־ידי הכלליים. קפלן ראה אחר־כך את שנקר — וזה הודיע שאין הוא יכול לקבל המקום כאילו הוא מייצג האיחוד. קיבלנו גם מכתב מהארגונים הכלכליים (איכרים, סוחרים, מעמד בינוני — אך לא בעלי־תעשייה), שתובעים מקום. החלטנו איפוא, שהתנאי למתן מקום שלישי לא נתקיים, ומקום זה הוא חופשי. אחרי דיון הוחלט ברוב, לתת מקום זה לעלייה חדשה.

ב. רוויזיוניסטים. הללו לא דורשים מקום ב"ממשלה", אבל עומדים על הגדלת מספרם במועצה.

ג. תימנים. יש להם מקום בוועד הלאומי, ולכן במועצה; אולם גלוסקה רוצה להיות בממשלה, והתאחדות התימנים קבעה אותו כנציג תימני בממשלה.

ד. ספרדים. דרשו שני מקומות במועצה, אבל לא היו מוכנים לריב. כנציג יחיד קבעו — כך מסרה לי משלחת ספרדית — את שיטרית. אלישר כנראה מדליח המים ודורש: 1) שלושה מקומות במועצה, 2) כנראה מתנגד לשיטרית.

ד. המאוחדים.[1] תבעו יותר מקומות במועצה, לפי משקלם בקונגרס. חברינו הכירו בצדקת הטענה, אולם טענו כנגד: 1) אם להוסיף — אין לדבר סוף, 2) יוכרחו להוסיף גם לרוויזיוניסטים ולאחרים. אבל אלה בשלהם. מלבד זאת דרשו שיחולקו למפרע — לפני ההסכם — התיקים, והם דורשים לעצמם תיק הביטחון.

ה. אגודה. אתה מכיר תביעתם. אי־אפשר להוסיף להם — כי המועצה תתנפח לאין שעור.

ה. מפלגתנו. כאן היה ויכוח פנימי בלבד. אני דרשתי: 1) שגולדה תהיה בין הארבעה, כי לא ייתכן שממשלה ראשונה תוקם בלי חברה, מפני שהיא ראויה לתפקיד גם אילו הייתה גבר, ואני רואה חשיבות מוסרית־פוליטית רבה (כלפי העולם הרחב וכלפי המזרח הקרוב) שבממשלה היהודית תהיה חברה. 2) שלא אכנס אני לממשלה, אם ההנהלה תשאיר בידי תיק הביטחון, כי אין פעולה זו מתיישבת עכשיו עם תוספת של עבודה אחרת ועם ויכוחים פוליטיים. לצערי היה הרוב נגדי בשתי השאלות.

ולמצב הביטחון. הוברר ללא צל של ספק, שאילו הועמדנו רק בפני ערביי ארץ־ישראל בלבד — היה העניין בסדר. הללו — ברובם המכריע — אינם רוצים להילחם בנו, ובשלימותם — אינם מסוגלים לעמוד בפנינו, גם במצבנו הקיים — בארגוננו ובציודנו הנוכחי.

אולם אנו עומדים למעשה בפני צבאות המדינות השכנות, שמאחוריהן עומדת הממשלה הבריטית וצבאה. לונד אולי הגזים קצת, באמרו להרצוג שמשיחותיו עם אנשי הצבא הבריטי הוא הגיע לידי הכרה, שברצון הממ־שלה האנגלית להשמיד אותנו. אבל אין הנחה זו רחוקה מאוד מן האמת — כשמס־תכלים לנעשה בארץ וכששומעים את דברי קריץ' ג'ונס[2] ושוקרוס[3] — ה־

274
1. מפ"ם.
2. ראה מס' 270, הערה 3.

Attorney General, בוויכוח על סיום המנדט. לונד סיכם את המצב בשלוש הנחות. עתידנו — אמר, לדעתי בצדק — תלוי ב:

a) The amount of weapons and ammunition, including artillery and armour, we could have ready to unload at Tel Aviv on May the 15th.
b) The number of fighter planes which we could muster and could fly in on May the 15.
c) Our ability to protect our industrial potential from air bombardment and possibly from sea bombardment.

אני מוסיף לכך שני סייגים: 1) 15 למאי ייתכן שיחול קודם, 2) לאחר 15 במאי, חוששני, יוסיפו האנגלים לשלוט בארץ — בלי מנדט — על־ידי הצבא שיחנה בשטח היהודי, ושיהיה לו שלטון בלתי־מוגבל ובלתי־כבול בשום חוק ומשטר, מלבד "צורך צבאי" להבטחת עצמו וקווי התחבורה שלו. קאדוגן רמז באו"ם, שגם אחרי 15 במאי אין ביטחון שנמל תל אביב ישתחרר.[4]

כנגד הסכנה של השתלטות שרירותית של הצבא אחרי 15 למאי, אני רואה רק תקנה אחת: הכרת ממשלה יהודית על־ידי U.N. ועל־ידי U.S.A. וכנגד סכנת ההשמדה — רק קבלת הציוד בזמנו, לפני 15 במאי.

קיבלתי היום מברקך, שסטון יבוא אצלכם לגייס כמה מחבריו.[5] קשה לנו לתת לו לנסוע. יעקב[6] חולה, והוא עסוק עכשיו בעבודה שכמעט אי־אפשר לשחררו ממנה.

אם רק תשיגו קציני־מטה אחדים של אוויר וצי — לפחות אחד אחד — נסתפק בכך. שלחתי שם של קצין־אוויר שהומלץ על־ידי סטון — קולונל הנשל מניו־יורק.

ביקשתי גולדה להישאר, למען שתשתתף בפעולה הנדרשת לפי מברקי הארוך אליך מיום 10.3.48,[7] שאני מניח כבר הגיע אליך.

המצב החמיר אחרי הוויכוח בפרלמנט האנגלי ביום 10.3.48. Sir H. Shawcross הודיע, שאחרי סיום המנדט לא תהיה ארץ־ישראל מדינה עצמאית. אם "הוועדה" לא תצליח, ולא יהיה הסכם בין יהודים וערבים על הקמת ממשלה — לא יהיה לארץ־ישראל כל ממשלה וכל הכרה בחוק הבינלאומי. מתוך החשיבות שנראית לי בדבריו אצטט אותם כמו שהם.[8]

If the Commission did not succeed, and Jews and Arabs did not find some accommodation and establish their own form of government, Palestine would no longer possess any de jure government or have a government entitled to recognition in international law.

3. ראה להלן.
4. ראה מס' 270, הערה 3.
5. ראה מברק מיום 10.3.1948 (93.03/128/3). שרתוק הבריק בתשובה על מכתב של בן־גוריון מן ה־3 במארס (ארכיון בן־גוריון, תיק 1890). בן־גוריון ביקש לשלוח עוד אנשים כמו קולונל דוד מארכוס ("מיקי סטון"), שבא לארץ־ישראל מארצות־הברית בתחילת פברואר 1948 כדי לסייע בארגון ההגנה היהודית.
6. יעקב דוסטרובסקי (דורי), רמטכ"ל ה"הגנה".
7. ראה מס' 270 והערה 1 שם.
8. הדברים המובאים להלן הם נוסח מקוצר של דברי שאוקרוס בבית־הנבחרים הבריטי ב־10.3.1948. השווה *448 H.C. Deb. 5s*, cols. 1320-1.

והוא הוסיף מלים אלה בעלי משמעות:

Until things had developed and some *new organisation had gained power*, the ultimate legal status of Palestine would have to be suspended and await upon developing circumstances and facts.

והם כנראה דואגים לכך, שהוועדה לא תצליח — ולא תגיע הנה, ליהודים לא יהיה שום סטטוס, נמל תל אביב לא יהיה בידינו, אניות עולים וציוד אפשר יהיה לתפוס, לא נוכר אפילו כצד לוחם — עד שיקום "כוח חדש". ברור לאיזה "כוח חדש" מצפה ממשלת בווין.

יש איפוא להחיש הכרת ממשלה. רק אם ואשינגטון תכיר בממשלה יהודית, ייתכן שאפשר יהיה לרסן הצבא הבריטי בארץ.

הכרחי שיבינו, שכאן לא רק החלטת או"ם — אלא קיומו הפיסי של הישוב הוא בסכנה. המובן הדבר בחוגים שלנו?

חזקו ואמצו!

ד.

אני מוסיף לכם העתק הפיתקא ששלח לי הרצוג:

"לונד פסימי לגבי מצבנו הצבאי. לערבים יש שריון ותותחים. לנו אין תשובה אפקטיבית. הוא משוכנע שהאנגלים לא ירשו להביא ציוד כבד דרך חיפה בחמישה-עשר למאי.

רואה בלגיון הערבי סכנה חמורה מכרעת. מסקנתו כי ההתנהגות הבריטית מכוונת לסייע להשמדת הישוב. רואה את מצבנו חמור ממצב מולדתו[9] בשנות הארבעים. חוזר ומדגיש ההכרח להכין ציוד רב וכוח אווירי לקראת 15 במאי. מסקנותיו הנ"ל מבוססות על שיחותיו עם השלטונות הצבאיים."

ת.א.

הכרחי לדרוש מבני ארץ-ישראל שישובו, מלבד אלה שעומדים בגמר לימודים החשובים באופן מיוחד לארץ (כימיה, פיסיקה, חקלאות וכדומה). הללו צריכים להתייצב לפני ועד מיוחד — ולקבל תעודת שחרור. מי שלא ישוחרר — עליו לשוב.

275

האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית אל ד. בן-גוריון
The American Section of the Jewish Agency Executive to D. Ben-Gurion

מברק. התקבל: 16.3
נוסח יוצא: 93.03/93/14
נוסח נכנס: 130.09/2337/2

New York, 15 March 1948

Received following official query from President Security Council behalf Big Four:[1] "Would Jewish Agency be prepared enter into

9. נורבגיה.

275

1. על הדיונים בפורום של נציגי ארבע החברות הקבועות במועצת-הביטחון ב-15 במארס ראה הדיווח של אוסטין, *FRUS*, 1948, V, pp. 725-8. ראה גם מס' 276 והערה 3 שם.

the necessary agreements to bring about an effective truce in Palestine?" Similar question addressed Arab Higher Executive and neighbouring states. Reply required tonight, latest tomorrow morning. Informing them must consult Palestine.[2] Propose reply affirmatively and insist withdrawal bands, prevention further incursions, continuation implementation programme. Cable or telephone your views immediately.[3]

Executive

276

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק. נשלח והתקבל : 16.3
נוסח יוצא : 93.03/93/14
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/5176

New York, 15 March 1948

Regarding truce, propose replying approximately following lines: Term truce does not fit, as implies conflict between two belligerents, which is not case. What is happening is attempt, chiefly by Arab states, alter by force U.N. settlement. Jews reacting in self-defence and upholding their rights under U.N. resolution. Moment Arab aggression ceases, Jewish armed reaction also terminates. Cessation Arab aggression must include stoppage preparation therefor. This entails evacuation foreign forces and prevention further incursions. Irrespective truce, we assume implementation will proceed, and we reserve right take all legitimate steps this direction.

We understand intention authors truce idea is [extend it][1] to include "political moratorium". Reference our previous cable,[2] query addressed by three powers, not four,[3] and Arab states approached not officially but informally. Rush your reaction.[4]

Shertok

2. ראה שרתוק אל לי, 16.3.1948 (אצ"מ S 25/5354).
3. ראה מס' 278.

276

1. כך בנוסח הנכנס. בנוסח היוצא רשום : extending.
2. ראה מס' 275.
3. ארצות־הברית, סין וצרפת. אי־ההבנה נגרמה מחמת אי־דיוק בדברים שאמר מזכירו של יושב־ראש מועצת־הביטחון לא. אבן (ראה מזכר של אבן, 15.3.1948, 93.03/93/14).
4. ראה מס' 278, 282.

277

דורותי אדלסון אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית

Dorothy Adelson to members of the Jewish Agency Executive

דין־וחשבון : 93.03/125/16

Confidential [*New York*], *15 March 1948*

Subject: Conversation with H.E. Dr. Alfonso Lopez of Colombia

Quite accidentally I had the opportunity of a conversation on Palestine with ex-President Lopez, the Colombian delegate to the Security Council. Although the conversation, which lasted nearly two hours, was not conclusive, I shall report it here in detail to facilitate the understanding of a complicated personality whose attitude is of concern to us.

Dr. Lopez accepted without demur my opening remark that it was a rare privilege to be able to discuss our problem with a man whom I had long heard spoken of as the most brilliant mind in Latin America. After permitting me to summarize the Jewish position for about fifteen minutes, Dr. Lopez began by saying that he was not lacking in sympathy with our cause, but that, in his experience of the United Nations, weak countries were inclined to overestimate their strength. He indicated that the Liberal Party in Colombia, which had not understood his Palestine stand at first, now was in full agreement with it. (I am making Dr. Lopez's statements more explicit than they were. He employs a highly allusive style of conversation). He intimated that it was not only the Jews who overestimated their strength; he mentioned Indonesia and Egypt (Senator Fath of Egypt had come to him for consultation) and recalled that Egypt had come to grief through not following his advice.

(Dr. Lopez also remarked ironically that the United States had opposed his resolution,[1] but that currently both his (Lopez's) ideas of *conciliation* and of a *delay of some days* for Big Five discussion, were accepted by the Security Council).

Dr. Lopez then intimated that it was unwise of the Jews to have criticized his Security Council resolution, since it might have turned to their advantage. He then took a copy of the resolution from his desk and went through it for my benefit point by point; for example, point 2 (a), to ascertain if agreement was possible between the Jewish

277

1. ראה הערת־עורך, עמ׳ 380.

Agency and the Arab Higher Committee. This point, Lopez said, was to our advantage, because the Arabs would have had only until the Thursday of the following week to come forward with proposals. In case they had no proposals, this would have called their bluff.

Dr. Lopez seemed nettled at having been misunderstood by the Jews on the matter of a new special session. He had only said "examination of its *advisability*." This proviso followed logically from point 2(a). If any kind of Arab–Jewish "agreement" was reached, then a special session would have been necessary to modify the Assembly resolution.

Dr. Lopez then spoke of his resolution of the last days of November,[2] which the Jews had unwisely rejected out of hand. This offered us an opportunity, because *for the first time* the Arabs were faced with the definite threat of partition, and therefore for the first time they might have been willing to come to agreement. The Jews, who had both Russia and the United States on their side, could have afforded to take the time necessary for an attempt at conciliation. The consequence of our folly was that the Security Council was now losing more time than would have been lost by his original resolution.

On my mentioning that *time* was a dynamic factor in our situation, Dr. Lopez recounted an anecdote of his Presidential days, when he was criticized for procrastination, but saved time in the end. No one, of course, had understood his reasoning then.

Dr. Lopez then mentioned that the Jews had missed an opportunity in not supporting his resolution for D.P. quotas to all countries.[3] The Arabs, he said, fear an influx of a million Jews, but might face with equanimity two or three hundred thousand. They fear to become a minority, he said.

I repeated here that a majority of Jews in the Jewish State was a *sine qua non* for us, and also that most Jews in Europe wanted to go to Palestine, not to other countries. True, he said, but having

2. בדיוני העצרת הכללית, ב־28 בנובמבר 1947, הציע לופס, שהעצרת תדחה את ההצבעה בשאלת ארץ־ישראל ותטיל על ועדת אד־הוק לנסות עוד פעם למצוא פתרון שיתקבל על דעת הערבים והיהודים.

3. מדובר כנראה בהצעת־החלטה שניסחה ועדת־עבודה לענייני פליטים (אחת מוועדות העבודה של ועדת־משנה ב׳ של ועדת אד־הוק לעניין ארץ־ישראל במושב העצרת הכללית, בסתיו 1947. חבריה היו: אפגניסטן, לבנון וקולומביה). בנוסח הצעת־ההחלטה שאישרה ועדת־המשנה הומלץ, בין היתר, שחברות האו״ם יקלטו פליטים יהודים באופן יחסי לשטחן, אוכלוסיתן ומשאביהן הכלכליים, וכי תוקם ועדה מיוחדת של העצרת הכללית שתמליץ על שיטת מכסות לכל ארץ וארץ. ועדת אד־הוק המליצה בפני העצרת לאשר את הצעת־ההחלטה, למעט סעיפים אחדים, ביניהם הסעיף בדבר קביעת מכסות לחברות האו״ם. ראה *Yearbook of the United Nations 1947/48,* pp. 241-2, 245

quotas does not mean that the Jews *have* to go to the quota countries, and besides, a quota resolution would have been a nice thing for us to have in any case.

Reverting to his suggestion of conciliation, I said that we were, and always had been, ready to meet with the Arabs, but that at the present, a move for conciliation might be a device to whittle us down from the irreducible minimum in territory and in sovereignty which we had reluctantly accepted because of the pressure of our situation. When I mentioned that our territory had been reduced from the UNSCOP boundaries to a strict fifty-fifty division[4] in order to insure that the Arabs, who already possess *six large states,* should be assured of an equal share for their seventh state in Palestine, a gleam of sympathy appeared in Dr. Lopez's expression. However, the gleam may have been only appreciation of the clever way in which the United States delegation put one over on us.

Returning to his general theme that the Colombian delegation was the Cassandra of the United Nations, Dr. Lopez mentioned the resolution on Spain,[5] in which Colombia had declined to follow the United States lead. He pointed out with satisfaction that the Spanish resolution had proved a miserable failure. He then summed up the principles which motivated the Colombian delegation: namely, to be neither *sentimental nor indifferent,* but to take its responsibilities seriously and follow an independent line which was true to its considered judgment. In this connection, he mentioned the emotion surrounding the Palestine question, which tended to blur the thinking of some delegations (not, of course, his own).

At the close of the interview, I made an appeal, in the name of a small people fighting for independence, to the sympathies of the small powers in the United Nations, with especial reference to the glorious tradition of Colombia and the other Latin American countries. Here again I had the impression that a crevice appeared in the Lopez armour-plate. Although he has maintained that a small country like Colombia must keep clear of matters not affecting her directly, he seemed embarrassed by this reference to an idealistic tradition which even he could hardly deny. He quickly said that the matter was now in the hands of the Big Five. I mentioned that it would soon be

4. ראה מס' 1 הערה 4.
5. בינואר 1947 המליצה העצרת הכללית, שחברות האו"ם יחזירו את ראשי נציגויותיהן מספרד.

returning to the full Security Council, and expressed the appropriate hope about Colombia.

[. . . .][6]

278

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק
נוסח יוצא : אצ"מ S 25/1703
נוסח נכנס : 93.03/93/14

[Tel Aviv], 16 March 1948

Propose reply as follows: [1] Prepared agree effective truce, it being clearly understood all bands be withdrawn, further incursion prevented, programme U.N. implemented.

Ben-Gurion

279

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 18/129. נשלח : 17.3 ; התקבל : 19.3
נוסח יוצא : 93.01/2180/23
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1703

New York, 16 March 1948

Secret. Lie showed me confidential reports Head Advance Party. 13th March: 1) Unless security restored, implementation impossible, and even Commission unable function. 2) Doubtful whether substantial non-Palestinian force can restore security in time /for/ orderly implementation /./ Political pressure on Arab states essential. /3)/ In fact partition is in progress throughout Palestine and Jerusalem, but without effective international action, military, political, /ultimate form/ partition will depend result /open/ war, with "incalculable, most frightening consequences". 15th March: Chief Secretary told Head Mission twelfth [March] — whole situation would be different if Commission came not implement partition but administer Jerusalem and three services — posts, customs, aviation. Partition already in

6. החלק האחרון של התעודה לא הודפס.

278
1. ראה מס' 275.

progress, even if British administration /called upon/ and agreed remain, would be unable stop it. Therefore, by dropping formal partition no harm would be done practical partition, which in fact being carried out.

Shertok

280

א. אפשטיין אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית
E. Epstein to members of the Jewish Agency Executive

תזכיר : אצ"מ Z 6/4/5

Memorandum No. 13, Confidential [*Washington*], *16 March 1948*

Subject: Conversation with Mr. Semen K. Tsarapkin, Minister Counsellor, U.S.S.R. Embassy, Washington, D.C.

On March 12th, I called on Mr. Tsarapkin to present our views on the state of affairs in the Security Council as regards the Palestine question. There was, however, very little new I could tell him, as he seemed well informed on the situation. Apparently he continues, in one way or another, to be connected with Palestine affairs, as dealt with by the Embassy or in the U.S.S.R. Delegation at Lake Success.

When I touched on the matter of the Provisional Council of Government, he asked a number of questions regarding the composition of the Council, the party affiliations of its members, etc. I noted that he showed considerable knowledge of the social and political structure of the Yishuv.

When I mentioned that the Yishuv is determined, if necessary, to undertake the difficult job of implementing partition by its own means, and that there is not the slightest chance of further compromise on our part. Mr. Tsarapkin said that this is exactly the course of action he would suggest that we follow, should the Security Council deliberations on Palestine bring no practical results. He went on to say that we are on solid legal ground in proceeding with the implementation of the decisions of the General Assembly, and that the Security Council does not have the right either to change these decisions or to prevent us from carrying them out, as long as we remain within the frame of the United Nations decisions and the operational schedule of the United Nations Commission. He warned that we should be extremely careful not to do anything contradictory to the U.N. decisions. As long as we stick to such a line, we shall have the legal

and moral backing of the U.N., and world public opinion will be on our side.

At this point, Mr. Tsarapkin asked about our relations with the U.N. Commission, and inquired particularly about Mr. Lisicky's behaviour and attitude. In my reply I indicated that although we realize the difficult conditions under which the Commission is working, we should like to see more initiative and action from them. I mentioned that the Commission did not seem to appreciate sufficiently the possibilities of our effecting the implementation of partition — even in the absence of an International Force in Palestine — once the Jewish militia is established and arms are made available to it.

Mr. Tsarapkin then turned the conversation to Jewish public opinion in this country with regard to the situation in Palestine, and asked how much support we find among the Jewish masses in our present struggle. Although he avoided direct mention of the Bronx election,[1] he expressed his satisfaction with the fact that the Jewish public in the United States is beginning to understand who the "real friends" of an independent Palestine are, and who is giving "lip service" only to such support.

In conclusion, Mr. Tsarapkin thanked me for keeping him informed about the developments in the Palestine situation, and asked me to continue to keep in touch with him.

The conversation lasted for 1¼ hours.

281

א. אפשטיין אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית
E. Epstein to members of the Jewish Agency Executive

Z 6/4/5 תזכיר : אצ"מ

[Memorandum No.] 15 *[Washington], 17 March 1948*

Confidential

Subject: Position of the Oil Companies in the Palestine Question

On March 15th, I had a long conversation with a high official of the American Government, who is closely connected with the American Oil Companies in this country and abroad, and who has intimate

280

1. בבחירות־משנה לקונגרס שנערכו בברונכס ב־17 בפברואר גבר המועמד של מפלגת העבודה האמריקאית, ליאו איזקסון (לשעבר יושב־ראש סניף ההסתדרות הציונית בברונכס) על המועמד הדמוקרטי קארל פרופר. תוצאות ההצבעה בברונכס, שכמחצית מבעלי זכות־ההצבעה בה היו יהודים, הוסברו לאור עמדתו של איזקסון בשאלת ארץ־ישראל, שעמדה במרכז מערכת הבחירות.

personal contacts with most of the high-ranking executives in oil circles. He is well disposed towards us, and his views can be considered as fully reliable and authoritative.

In my informant's opinion, there is not the slightest chance for us to come to an understanding with Aramco and other Oil Companies operating in the Middle East until the Jewish State is established both de facto and de jure. The Oil Companies' policies are based on practical advantages; thus when the Jewish State becomes a reality, they will be the first to approach us for the benefit of their present and prospective operations in the area of the Jewish State. The Oil Companies have in the past been pro-Arab and will remain pro-Arab, because it is within the Arab territory that oil is found, and it is with the Arab Government[s] that they must deal in carrying out their activities. The Oil Companies rendered many services to the Arabs and have, in one way or another, been responsible especially for the economic advantages which the Arab countries have received from the American Government and American financial institutions.

However, the oil aspect has been magnified and exploited by the State Department, in order to justify some of their political policies in the Middle East, out of proportion to the actual situation and desires of the Companies themselves. The oil people despise publicity and were greatly disturbed by the "service" rendered to them by the many news reporters and columnists in publicising the importance of the Middle East oil resources for America's security. A further objection on the part of the Oil Companies to this publicity is the implied emphasis on the importance of the Arabs, whose appetites have only been whetted by this kind of publicity, and which may force the Companies to additional outlay.

I mentioned to my informant that we have in our possession undisputed data, proving that since November 29th some prominent representatives of the Aramco have been engaged in encouraging the Arabs to oppose partition and have been acting as liaison between the Arab Governments and anti-partition circles in the U.S. Government. We realise, I said, the difficulties faced by the Oil Companies and would not ask them for any favours or for their support of partition. On the other hand, we would expect them not to act counter to the official policy of their own Government, so clearly expressed during the last session of the U.N. General Assembly. I further mentioned that we appreciate the fact that the Oil Com-

panies would prefer to wait, before approaching us, until a Jewish State is established, but they are lessening their chances for satisfactory arrangements with us by adding to their record acts of anti-partition intrigue. I went on to say that the Jewish State will be based on democratic principles, and that public opinion will play a decisive role in guiding the activities of our Government. Despite its desire for Jewish-American cooperation, our public in Palestine will later hardly support arrangements with the Oil Companies if they continue their present policy against partition and a Jewish State in Palestine.

My informant told me that he gathered from some of his recent conversations with a policy-making member of the Aramco Board of Directors that they are seriously thinking about extensive schemes of economic and social development in the Middle East. These plans are hardly philanthropic pursuits, but are considered as a safeguard against Communism, which has good prospects of gaining ground in the backward Arab countries if social and economic progress are artificially repressed by the present ruling classes in those countries. A special Committee was set up recently by Aramco to study this question and to present their observations to the Board of Directors of the Company and to the State Department for consideration.

My informant believes that the Jewish State will fit very well into such a scheme of development, and our contributions will be of great value to the Company and will raise our prestige in their own circles and the State Department. The British have been working on a similar plan for some time, but apparently lack of funds prevented them from entering into the practical stage of putting these plans into operation. Mr. Bevin himself has been interested in these plans, and on his instructions, a group of British experts discussed recently in Washington with the State Department Middle East experts combined Anglo-American activities for the development of the Middle East. The Oil Companies would be ready to spend large funds to subsidize these schemes, as a matter of insurance for their huge investments in that part of the world.

My informant suggested that soon after the establishment of a Jewish Provisional Government, an attempt be made to meet, at least informally, some of the top-ranking executives of Aramco and to frankly review with them the situation, as we did in our conversation. He would be glad to be of any assistance to us in this matter. He considered such a meeting at this moment, however, as premature.

282

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)

D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק
נוסח יוצא: 68/576/35
נוסח נכנס: 93.03/128/3

Tel Aviv, 17 March 1948 (12.32)

Yours 16th.[1] Agree your reply, but you should add political moratorium inacceptable. Please cable which of four powers unparticipate query.[2]

Ben-Gurion

283

מ. שרתוק אל ט. לי (לייק סאכסס)

M. Shertok to T. Lie (Lake Success)

העתק: אצ"מ Z 5/409I

New York, 17 March 1948

Sir,

I have the honour, on behalf of the Jewish Agency for Palestine, to submit the following reply to the question addressed to the Jewish Agency as to whether it would be prepared to enter into the necessary agreements to bring about an effective truce in Palestine.[1]

1. It must be emphasized that insofar as the term "truce" implies a conflict between two belligerents, it does not accurately fit the facts of the present situation, in which, on the one hand, an attempt is being made by the Arab States and the Arabs of Palestine to alter by force a settlement approved by the General Assembly of the United Nations, while the Jewish community has been defending itself and the decision of the United Nations, which it has loyally accepted.

2. Subsequent to the adoption of the Resolution of the General Assembly, of November 29, on the future government of Palestine, the Jewish population in Palestine has been subjected to attacks by Arab forces, including armed bands from outside the country, which, as the United Nations Palestine Commission has reported to the

282

.1 ראה מס' 276 (חובר ב־15 במארס ונשלח ב־16 בחודש).
.2 ראה מס' 276 והערה 3 שם.

283

.1 ראה מס' 275.

Security Council,[2] are attempting to alter the Resolution of the General Assembly by force.

3. The Jewish people has in no case resorted to aggression against the Arab people nor does it seek conflict with them. At the same time, the Jews of Palestine have been obliged to take measures to protect themselves from attack and to uphold their rights under the United Nations Resolution.

4. The moment that Arab aggression ceases, Jewish armed reaction will also terminate. There must of course be a clear understanding that the cessation of Arab aggression will also include the stoppage of preparations for future aggression, the evacuation of foreign forces and the prevention of further incursion of armed bands into Palestine.

5. It is assumed that any arrangement for a truce will be carried out within the framework of the implementation of the Resolution of the General Assembly and in strict conformity with the timetable provided in that Resolution.

Yours sincerely,

Moshe Shertok

284

ח.ו. הרצוג אל מ. שרתוק (ניו יורק)

C. V. Herzog to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 29/56
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1703
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Jerusalem, 17 March 1948

Lund received reliable information from Norwegian Minister Cairo that Americans backing cantonisation plan with approval Arab circles Cairo. /They may/ support U.N. boundaries to save U.N. prestige. 2) Proposes immediate formation trained, equipped, Jewish units abroad. 3) Suggests privately you propose Scandinavian force present British Zone Germany to be used international force Jerusalem. He will recommend if asked.

Herzog

2. ראה PC Rep. 16.2.1948.

285

ח. ו. הרצוג אל מ. שרתוק (ניו יורק)
C. V. Herzog to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 30/64. התקבל : 23.3
נוסח יוצא : אצ"מ S 25/1703
נוסח נכנס : 93.01/2180/14

Jerusalem, 18 March 1948 (16.00)

High Commissioner admitted Azcarate: 1) Closing of Palestine frontiers will bring cessation hostilities. 2) Frontiers cannot be closed militarily, but can be closed politically by pressure at highest level. 3) He has repeatedly urged this to London without avail.[1] Reuven suggests you transmit this to London for use by Sieff with Bevan and friends.[2]

Herzog

הערת־עורך
Editorial Note

ב־18 במארס נתקבל וייצמן לשיחה אצל הנשיא טרומן. לא נמצא דין־וחשבון כתוב על שיחה זו. וייצמן כתב בזכרונותיו (מסה ומעש, עמ' 455) כי "הנשיא עצמו התייחס באהדה, ועדיין הראה תוקף רצון ללחוץ לטובת החלוקה." א. אפשטיין מסר פרטים אחדים והת־רשמויות מן השיחה בישיבת מרכז מפא"י, ב־5.4.1948 : "וייצמן ראה את הנשיא יום לפני נאומו של אוסטין בלייק־סאכסס [ראה להלן], ולא זו בלבד שהנשיא לא אמר לו דבר על תוכן נאומו של אוסטין, כי אם אימץ אותו להאמין שיחולו כמה שינויים לטובה, ביחוד בשאלת האמברגו על הנשק. וייצמן יצא ממנו, אם כי לא לגמרי מרוצה, מפני שלא קיבל תשובה לכמה שאלות אחרות. אבל העובדה הזאת שהנשיא דיבר אתו בטון אופטימי, ואמר לו גם איזה דבר קונקרטי כדי לחזק את האופטימיות הזאת בעניין האמברגו — השאיר אותו בהרגשה שלכל הפחות לא חלו דברים לרעה ואינם עומדים להתחולל בימים הקרובים." (בית ברל, ארכיון מפלגת העבודה, חטיבה 1, 24/48).

ב־19 במארס התכנסה מועצת־הביטחון לשתי ישיבות בעניין ארץ־ישראל. בישיבות אלה נכחו גם יושב־ראש ועדת או"ם לארץ־ישראל, וכן נציגי מצרים וסוריה ונציגי הסוכנות היהודית. את הסוכנות ייצגו לחליפין א. ה. סילבר ומ. שרתוק. מועצת־הביטחון דנה בדין־וחשבון שהגישו שלוש מבין החברות הקבועות של המועצה. הנציג האמריקאי, אוסטין, דיווח על ההתייעצויות בין החברות הקבועות ותוצאותיהן, והדגיש כי לא נמצאה דרך לגשר בין עמדות הצדדים בסכסוך, וכי התברר שאי־אפשר להגשים את החלטת העצרת הכללית במלואה ובדרכי שלום. לפיכך הציע בשם ממשלת ארצות־הברית כי ייכון משטר נאמנות זמני של או"ם בארץ־ישראל וכי יכונס מושב מיוחד של העצרת הכללית לצורך זה. אוסטין סיכם את ההצעות האמריקאיות בשלושה סעיפים :

285

1. ראה גם דין־וחשבון מאת הרצוג, 17.3.1948 (93.03/125/16).
2. על יחסי הידידות בין ישראל זיו וא. בוואן, שכיהן אז כשר־הבריאות וחבר הקבינט הבריטי, ראה *The Memoirs of Israel Sieff*, pp. 194-6.

1. The plan proposed by the General Assembly is an integral plan which cannot succeed unless each of its parts can be carried out. There seems to be general agreement that the plan cannot now be implemented by peaceful means.

2. We believe that further steps must be taken immediately not only to maintain the peace but also to afford a further opportunity to reach an agreement between the interested parties regarding the future government of Palestine. To this end we believe that a temporary trusteeship for Palestine should be established under the Trusteeship Council of the United Nations. Such a United Nations trusteeship would be without prejudice to the rights, claims or position of the parties concerned or to the character of the eventual political settlement, which we hope can be achieved without long delay. In our opinion, the Security Council should recommend the establishment of such a trusteeship to the General Assembly and to the Mandatory Power. This would require an immediate special session of the General Assembly, which the Security Council should request the Secretary-General to convoke under Article 20 of the Charter.

3. Pending the meeting of the proposed special session of the General Assembly, we believe that the Security Council should instruct the Palestine Commission to suspend its efforts to implement the proposed partition plan.

אוסטין הודיע כי טיוטת הצעות־ההחלטה תוגש למועצת־הביטחון בתוך זמן קצר.

מיד לאחר שאוסטין סיים את דבריו, דיבר סילבר בשם הסוכנות היהודית (ראה להלן, מס' 286).

מתברר שקודם לישיבת מועצת־הביטחון, לא ידעה הסוכנות היהודית דבר על ההצעה שאוסטין עומד להגיש. אפשטיין אמר בישיבת מרכז מפא"י, ב־5 באפריל: "... לא ידענו מה שעלול לקרות ביום שישי השחור. לא ידענו שזה יקרה באותו היום, כי כמה סימנים לפני זה דווקא נתנו יסוד להניח שהמצב הרע שבפניו עמדנו, לפחות בחודש וחצי האחרון, קצת שופר..." [בהמשך דבריו סיפר אפשטיין על שיחת וייצמן־טרומן — ראה לעיל].

על הדיונים במועצת־הביטחון ראה *SCOR, Third Year*, Nos. 36–51, pp. 140–72.

על חלקו של טרומן בתפנית שחלה בעמדת ארצות־הברית ראה: *FRUS*, 1948, V, pp. 744–6 (Editorial Note).

286

דברי א. ה. סילבר במועצת־הביטחון (ב־19 במארס 1948)

A. H. Silver: Address before the Security Council (19 March 1948)

פרוטוקול מודפס:

SCOR, Third Year, Nos. 36–51, pp. 168–70

[. . . .][1]

I hope that we shall have the opportunity at a later stage to discuss more fully the statement which was presented by Mr. Austin, to discuss at great length some of the legal arguments presented in that

286

1. הפיסקה הראשונה בנאומו של סילבר לא הודפסה כאן. היא מוסבת על נקודה אחת בדיווחו של אוסטין בעניין התייעצויותיהן של החברות הקבועות של מועצת־הביטחון (ראה הערת־עורך לעיל).

statement, and perhaps to dwell again upon that quest for the will-o'-the-wisp of an agreed solution which the spokesmen of the United States delegation in the past, as well as of the United Kingdom Government, have stated time and again is not to be had.

I wish to take this opportunity to give the reaction of the Jewish Agency to the main recommendations contained in Mr. Austin's proposals. The proposal of the United States Government to suspend all efforts to implement the partition plan approved by the United Nations General Assembly last November, under the leadership of the United States, and to establish a temporary trusteeship for Palestine, is a shocking reversal of its position.

Up to the last few days, the spokesman for the United States delegation has told the Security Council that the United States Government firmly stands by partition. Both the President of the United States and the Secretary of State have repeatedly within recent weeks maintained that the position of the United States on partition remained unaltered. We are at an utter loss to understand the reason for this amazing reversal which will bring confusion, is likely to lead to increased violence in Palestine and will incalculably hurt the prestige and authority of the United Nations, for the effectiveness of which the President of the United States pleaded again as recently as Wednesday last.

We can only assume from the statement of the United States delegation that the reason for scrapping a decision of the United Nations General Assembly, overwhelmingly approved by its members, was the threat on the part of some Member States to alter that decision by violence. This will be a fateful capitulation on the part of this World Organization to threats and intimidation, which will completely destroy all of its future effectiveness as an instrument for the settlement of international disputes and for the maintenance of world peace.

It should be clear to everyone that the establishment of a trusteeship by the United Nations in Palestine will not automatically ensure peace in that country, and that force will have to be used to maintain that arrangement, just as it would have been necessary to carry out the partition decision of the United Nations.

The statement that the plan proposed by the General Assembly is an integral plan which cannot succeed unless each of its parts can be carried out, is incorrect. This conception was never part of the

plan. Indeed, it is contrary to the statement made by the representative of the United States during the second session of the General Assembly. The setting up of one State was not made conditional upon the setting up of the other State. Mr. Herschel Johnson, representing the United States delegation, speaking in a sub-committee of the Ad Hoc Committee on the Palestinian Question on 28 October 1947, stated in discussing this very matter in connection with economic union: "The element of mutuality would not necessarily be a factor, as the document might be signed by one party only."

It is clear that an attempt is being made to force a solution upon the Jewish people of Palestine, which would diminish its sovereignty, territory and immigration, such as was provided for in the partition plan. Otherwise no new proposals would now be made by the United States delegation looking toward a new solution. The United States knows full well that the Arabs have opposed and continue to oppose every solution which offers any satisfaction to the legitimate rights of the Jewish people in Palestine.

The Jewish Agency has repeatedly been under the necessity of stating that the partition plan represented the maximum sacrifice on the part of the Jewish people beyond which it cannot go. Any proposals calling for further sacrifices will have to be imposed upon the Jewish community of Palestine by force. We hope that the United Nations will not knowingly assume the role of the British Mandatory in an effort to carry out the kind of restrictive, crippling and discriminatory measures under which the country has been administered in recent years.

We are under the obligation at this time to repeat what we stated at a meeting of the Security Council last week:[2] The decision of the General Assembly remains valid for the Jewish people. We have accepted it and we are prepared to abide by it. If the United Nations Palestine Commission is unable to carry out the mandates which were assigned to it by the General Assembly, the Jewish people of Palestine will move forward in the spirit of that resolution and will do everything which is dictated by considerations of national survival and by considerations of justice and historic rights.

It is with deep sorrow that we state that the world will not profit by the lesson which is now being read to it by the United States:

2. ראה דברי סילבר בישיבת מועצת-הביטחון, ב-5.3.1948 (*SCOR, Third Year*, Nos. 36-51, pp. 7-20).

that a revision of an international judgment, maturely arrived at after prolonged and objective investigation and discussion, can be extorted by threats and armed defiance.

287

(שיחת ו. איתן — פ. אסקאראטה (בירושלים, ב־19 במארס 1948

Meeting: W. Eytan — P. Azcarate, Jerusalem, 19 March 1948)

דין־וחשבון : 93.03/125/16

Confidential

A party of three of us went down at 12 noon to see members of the Secretariat — Dr. Joseph to keep an appointment with Mr. Stavropoulos, Vivian Herzog to Colonel Lund, and I to Mr. Azcarate.

For the first time I found Azcarate in an expansive mood. He spoke about the impression which had been made upon him by the Haganah boys he had seen in the street, on the occasion of a recent visit to Schneller's Orphanage.[1] He said they reminded him of the young Republicans in Madrid during the early months of the Civil War. The general picture of the town, with its road blocks, etc., was also very similar to that of Madrid at the time. I told him I hoped he would not press the analogy too far. He said we should beware against identifying ourselves too much with the cause of democracy, and the Arab leaders, for all their allegiance to Germany in the war, with Fascist ideology, as this would mean that we should soon be automatically labelled as Communists. He said this was precisely what had happened in the case of Spain, and he himself had spent three years in London doing nothing except defending Spain against the false accusation of Communism.[2] I showed him a recent copy of *Ashmoret*, which devoted a page to translations of Spanish poetry and prose from the days of the Civil War. He was very much moved at this and begged me to let him have a copy of *Ashmoret* to send to his children in France, who, he said, would be profoundly interested. He gave me his children's names and addresses and asked me to keep them supplied regularly with information in any language on life in Palestine, the kibbutzim, our war effort, etc., as, he said, they had a great interest in all such things and wide international connection, and would know how to make the best

287

1. הצבא הבריטי פינה את המחנה הצבאי ששכן בבנייני בית־היתומים שנלר בירושלים והעבירו לרשות ה"הגנה" ב־17 במארס.
2. אסקאראטה כיהן כשגריר ספרד הרפובליקנית בלונדון בשנים 1936—1939.

possible use of any material we send them. Altogether Azcarate in this interview expressed himself as a hundred per cent friend, which is more than I should have expected, judging by his reticence in earlier conversations.

In some further general conversation on the position in Palestine, Azcarate told me that he could not understand all the talk about "enforcement" or "implementation" of partition. He said it was obvious that Palestine was already wholly partitioned in fact, and indeed, he thought it was too much partitioned, as the parties were actually fighting each other. Incidentally, he told me that although he himself was not a party politician, he was more closely attached to Dr. Negrin[3] than anyone else.

I handed to Azcarate a comprehensive list of matters which require to be cleared up with the Government, as promised to him a few days earlier by Mr. Kaplan.

I asked him whether, in view of the fact that Mr. Stubbs of the P[ublic] I[nformation] O[ffice] had made a statement to the press on the Government's relations with the U.N. Advance Party,[4] he did not object to our doing the same in respect of our relations with them, and he said no. I have accordingly arranged with the spokesman to say something on this subject on Sunday, March 21st.

I asked Azcarate whether he was satisfied with the form which liaison with the Jewish Agency had taken, or whether he would suggest any alterations. He told me he was perfectly satisfied, but he thought the stage was now approaching at which we should go into specific questions in more detail. I agreed with him, and have spoken in this sense to Mr. Kaplan. Vivian Herzog was appointed special Liaison Officer for Military Affairs, with the result that this aspect of our problem is being very well and fully handled. We urgently need a similar specialised Liaison Officer for Economic Affairs and for Communications. I understand that liaison officers have been appointed by the Va'adat Hamazav to handle at least some of these matters, but they have so far not put in an appearance. As time proceeds, their absence is being increasingly felt.

In his conversation with Mr. Kaplan, Azcarate had expressed a desire for information about existing Jewish administrative services,

3. ח. נגרין, ראש־הממשלה האחרון של הרפובליקה הספרדית. אחרי נפילת מאדריד כיהן כראש הממשלה הגולה, עד 1945.
4. ההודעה פורסמה ב־17 במארס. השתמע ממנה כי ממשלת ארץ־ישראל מוכנה להעביר במועד מוקדם שירותים ציבוריים לידי ועדת או״ם לארץ־ישראל.

to enable him to judge how difficult or easy it might be for us to take over the government. We promised him on that occasion that I would go into this question with him more fully later; this I now proceeded to do. I described to him in detail our plans for the machinery and structure of government in the Jewish State, specifying the various Ministries and functions, and explaining how they would be built up out of existing departments in the Government and the Jewish [Agency].[5] I also told him what we proposed to do about recruiting the civil service of the Jewish State and adapting and developing existing services. He listened carefully, and at the end said that apparently we had the whole thing worked out and had in existence an administrative machine which could easily be turned into a machine of state.

I then raised with him the problem of the concentration of Government stores, records, equipment, etc., in Arab hands. I gave him various examples to show how, quite apart from the question whether there was ill-will on the part of Government or not, valuable material was being concentrated increasingly in Arab districts, with the danger that it would be lost to the Jewish State and in many cases probably lost altogether. I gave him examples, such as the decentralisation of Government medical stores, which involved their allocation to the Government's local pharmacies and dispensaries, ten out of twelve of which were in purely Arab towns, such as Nablus, Gaza, Hebron, Beersheba, etc. I quoted also the fact that the Government had withdrawn from its officers all their official cars, for fear of their being stolen, and had concentrated all these cars in a garage in the Arab part of Jerusalem; this meant that, when the day came, all these cars would fall into Arab hands. I gave him a number of further examples, and he took a note of the matter, having apparently not heard about it before.

Before leaving, I told Azcarate that it was very desirable that Mr. Ghosh[6] should go down to Tel Aviv, which was the centre of the Yishuv's economic life. I told him that I thought Mr. Ghosh could achieve more in a week in Tel Aviv than he could in a month in Jerusalem. Azcarate agreed and promised to think it over, and asked me to bring the question up again on Monday, March 22nd, when my next appointment with him is due.

Walter Eytan

5. במקור כתוב בטעות: Jewish State.
6. ד. גוש, כלכלן הודי. חבר קבוצת־החלוץ של ועדת האו"ם לארץ־ישראל.

288

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וד. רמז

M. Shertok to D. Ben-Gurion and D. Remez

מברק. התקבל: 19.3
נוסח יוצא: 93.03/88/15
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1703

New York, 19 March 1948 (10.16)

My appearance Commission 17/3[1] urged behalf Agency, [Va'ad] Le'umi, recognize both executives Palestine jointly as Provisional Council, total 26. Empower it, subject Commission's approval, co-opt representatives other groups. Reported 5 groups approached this regard, whomof Poale Agudah and Communists agreed. Negotiations still in progress with Agudah, Sefardim, Revisionists. Also urged [that] immediately on establishment, Council be instructed appoint central administrative organ, which we propose be 13 strong. Indicated proposed composition 13 by parties, unmentioned names.[2] Understand Commission considering matter today.

Shertok

289

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון

M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק. התקבל: 20.3
נוסח יוצא: 93.03/128/3
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1703

New York, 20 March 1948 (12.16)

Unable reach you by telephone. Foresee difficulties for passage American resolutions in Security Council,[1] but these need not impede convocation Special Assembly. Believe American idea is Three Power Trusteeship, which directly connected present major developments. Considering earliest meeting Actions [Committee] Palestine. Cable your reactions.

Moshe

288

1. ראה פרוטוקול ישיבת ועדת או"ם לארץ־ישראל ב־17.3.1948 (מסמך או"ם A/AC.21/SR.54 מיום 25.3.1948; העתק בתיק 130.02/2380/5).
2. השווה מס' 266, הערה 1.

289

1. ראה הערת־עורך, עמ' 474—475.

290

תזכיר מאת ג. רופר [1]
Memorandum by G. Ruffer

S 25/5634 תזכיר : אצ"מ

20 March 1948

CONVERSATION BETWEEN LOY HENDERSON AND A FRIEND OF HIS

The following is a report about a conversation which a very serious person close to Henderson had with him after the statement of Senator Austin in the Security Council announcing the reversal of U.S. policy:

The real reason behind the U.S. switch on Palestine is that U.S. policy can no longer allow any distraction of our military forces from the main diplomatic battlefield — Western Europe.

But here is how Loy Henderson explains (not for attribution either to him or to State [Department] the thinking which led up to Friday's surprise announcement:

> On November 29, the U.S. championed Partition because at that time we had been misled by propaganda that all talk about violent resistance by the Arabs was just mere bluff. Since then, we have come to realize that it is not so.
>
> When the U.S. entered the U.N., the debate in the Senate clearly showed that a condition for this participation was that the Security Council would have no authority to make a political settlement. It was also made clear that the U.S. has no legal right to employ force to carry out a decision of a political or of any other nature made by the General Assembly.
>
> Events since November 29 have proven that the U.S. would have to violate those conditions if we were to insist on enforcing partition.
>
> Our U.N. trusteeship proposal for Palestine is perfectly legitimate. It is provided in the U.N. Charter that if a country does not achieve direct and immediate independence after being a Mandate, it may be put under a temporary trusteeship.
>
> It will be much easier — at least we hope so — to enforce trusteeship than partition. Only a police force is needed for enforcing trusteeship. We would not have, as we would in

290

1. התזכיר צורף למכתב מאת רופר אל שרף מיום 23.3.1948 (באותו תיק).

partition, to have large forces in Palestine to stand behind a government and watch its every step.

Our source feels confident that the trusteeship will be temporary until the Jews and the Arabs come to a peaceful understanding. Such an understanding is impossible in the present stage of emotion. But as time goes by (it would take at least a year, unless there is some big surprise), an understanding between Jews and Arabs seems to U.S. to be a distinct possibility.

The U.S. switch did not come as a complete surprise to the other four big powers. They were informed about it two days in advance.[2]

Henderson says that U.S. does not have a definite plan to back up its new stand, but assures us that there are a number of alternative plans ready which will be advanced according to developments to the General Assembly.

As before, the U.S. continues to fear the presence of Soviet forces in Palestine. We were well aware that the Russians would deliver a blast at the U.S. change of attitude. But it is much better to have a violent verbal blast than 10,000 Russians in Palestine. It is hoped that it will be easier to keep the Russians away while enforcing trusteeship, than it would have been while enforcing partition.

Small countries have not yet been contacted about the possibility of getting their participation for enforcing a trusteeship. This possibility seems remote but not excluded.

Our source says that there are, as of today, no promises or commitments on behalf of the British to stay on in Palestine. However, he adds that all U.S. policy-makers hope that the British will have enough sense to stay on.

Henderson tried hard to allay our apprehension that the switch is a very serious blow to the prestige of both U.N. and the U.S. We suggested that the people of Western Europe were bound to feel that U.S. has yielded to the Arab threat of force; that since the estimate of Arab strength is very low in Western Europe, people there will have very serious misgivings about the seriousness of U.S. intentions, in the face of the incomparably bigger Soviet strength. Replied Henderson:

> This will doubtlessly be the line of the Zionist propaganda. But I feel confident that people abroad will understand that we have not acted under the threat of force, but because we

2. ראה גם מס' 300.

realized that persisting in the partition enforcement would have led to acts which are illegitimate and illegal.

291

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 99/134
נוסח יוצא : אצ"מ S 25/1703
נוסח נכנס : 93.01/2180/12

Tel Aviv, 20 March 1948 (13.15)

Yours 18/129.[1] Views Advance Party must be considered in light facts — their being practically detained /basement/ Government office; getting only reports British officials; without contact living realities Palestine; without seeing people different parts country, neither Jews nor Arabs. Idea that Partition is a fact and therefore no harm by dropping formally partition was apparently put to [them][2] cleverly by same British officials. /Results/ formal reversal policy U.N. will mean intensified strife by Arabs and surrender of U.N. to violence. From /preliminary/ talks Advance Party with our liaison officer convinced they will change their views on many things where [?when] they will visit Jewish parts of Palestine and have live contact with our people and perhaps also with certain Arab circles. Please cable whether received my cable 80.[3]

Ben-Gurion

292

מ. פישר אל סוזאן בידו (פאריס)
M. Fischer to Suzanne Bidault (Paris)

העתק : 93.02/183/2

[Paris], le 20 mars 1948

Madame,

La délégation de l'Agence Juive à l'ONU me fait part des vives appréhensions que lui a causées l'attitude de M. Parodi à la Conférence des Quatre Grandes Puissances.

291

1. מס' 279.
2. בנוסח היוצא כתוב בטעות : their. תוקן לפי הנוסח הנכנס.
3. מס' 270. שרתוק הבריק לבן־גוריון ב־22.3.1948 (אצ"מ S 25/1703) : "Your 80 received. Now partly outdated."

Au Conseil de Sécurité M. Parodi, tout en formulant à l'égard de l'Agence Juive des remarques que nous croyons injustes, avait fort clairement défini les obligations des Etats membres de l'ONU vis-à-vis des décisions de l'Assemblée Générale.[1] Cette définition impliquait une condamnation sans réserve des Etats qui favorisent l'opposition à ces décisions.

A la conférence des Quatre Grands, les Etats-Unis et l'URSS s'étaient déjà entendus sur une formule qui désignait l'infiltration en Palestine de forces étrangères, dirigée contre l'exécution de la décision de l'ONU, comme constituant une menace pour la paix. M. Parodi avait d'abord donné son appui à cette formule; il l'a retiré ensuite et, en fin de compte, les Quatre Grands ont adopté un texte de compromis qui constate notamment "que la situation palestinienne est encore aggravée par l'infiltration par terre et par mer de groupes d'hommes ayant l'intention de participer à des actes de violence." Dans ce texte, il n'est plus question d'agresseur et de victime, et ceux qui combattent par les armes la décision de l'ONU sont placés sur le même plan que ceux qui la défendent.

La Chine s'opposait, il est vrai, à un texte qui condamnait les agresseurs, mais c'est le brusque revirement de M. Parodi qui a causé l'abandon de la formule de base américano-russe.

Ne concevant pas que le gouvernement français puisse songer à modifier la portée de la décision de l'Assemblée Générale des Nations Unies qu'il a contribué à faire adopter, je me suis permis de vous adresser ces quelques lignes en espérant qu'elles retiendraient votre attention, toujours si bienveillante.

Veuillez agréer, Madame, mes très respectueux hommages.

M.F.

292

1. בישיבת מועצת־הביטחון ב־5 במארס מתח פארודי ביקורת על עמדות שני הצדדים בסכסוך, שאינם נוהגים על־פי מגילת האו"ם. הערבים מצהירים על כוונתם להתנגד בכוח לביצוע המלצות העצרת הכללית; אמנם אין להמלצות אופי מחייב, אבל אין פירוש הדבר כי לחברות או"ם מותר להתנגד בכוח, בתוך טריטוריה שאינה שייכת להם, למאמציהן של מדינות אחרות להגשים את ההמלצות. אשר ליהודים — הם מבצעים פעולות־תגמול קטלניות, והסוכנות היהודית אינה נוקטת צעדים יעילים כדי למנען. פארודי הזהיר שאהדת העולם ליהודים, שגאתה בעקבות השואה, עלולה להיעלם "אם הקרבנות של אתמול ימלאו היום תפקיד של מרצחים."
.(*SCOR, Third Year*, Nos. 36-51, pp. 23-4)

293

א. ששון וה. ברמן אל מ. שרתוק (ניו יורק) [1]
E. Sasson and H. Berman to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 34/53. נשלח: 26.3
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1551
נוסח נכנס: 93.01/2180/14

Jerusalem, 21 March 1948

Had long talk with French Intelligence Officer Lebanon, informing us all U.S.A. representatives sending reports Washington Jews spearhead Communism, interested Russian expansion Middle East, etc. Informer maintains such reports result of American /inefficient/ intelligence, deriving their information from English agents who declared total war on us. Informer stressed necessity we counteract.

Sasson, Berman

294

מ. פישר אל ז'. בידו (פארים)
M. Fischer to G. Bidault (Paris)

העתק: 93.02/183/2

[Paris], le 21 mars 1948

Monsieur le Président,

Les Nations Unies avaient reconnu à la Nation Juive un minimum de droits. Aujourd'hui, l'Amérique demande aux Nations Unies de se déjuger.

La nouvelle thèse américaine, si elle triomphe au Conseil de Sécurité, inaugure une politique d'apaisement dont les inévitables conséquences atteindront profondément tous ceux dont les intérêts dans le monde musulman dépassent le cadre des préoccupations immédiates. Par une menace dirigée contre les pétroles, la Ligue Arabe exercera une pression sur les Etats-Unis quand il s'agira demain de l'indépendance des anciennes colonies italiennes et, un peu plus tard, de celles de l'Afrique du Nord française.

D'autre part, les Etats-Unis veulent engager la responsabilité de la France dans l'établissement d'un régime de tutelle inacceptable pour les Juifs comme pour les Arabes, lui faire jouer un rôle ingrat dans une politique vouée à l'échec, l'impliquer irrémédiablement, en

293

1. לוריא שלח העתק של המברק הזה אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית בארצות־הברית. (מזכר מיום 28.3.1948, 93.03/128/3).

cas de conflit mondial, dès les premières hostilités, dans une guerre dont le Moyen-Orient serait sans doute le premier théâtre.

Dès qu'ils ont appris que l'agression obtenait sa récompense, les Arabes ont pavoisé. Chez les Juifs s'est aussitôt affirmée la volonté farouche de poursuivre un combat qui, depuis trois mois et demi, malgré les interventions hostiles du Mandataire, soi-disant neutre, a maintenu intactes les positions juives en Palestine. Sans doute, la lutte deviendra plus sanglante qu'elle ne l'était jusqu'ici. Veut-on que les Juifs payent une deuxième fois le prix d'une politique d'apaisement?

En novembre 1947, le peuple juif était allé jusqu'à l'extrême limite des concessions pour obtenir la reconnaissance internationale de son droit à la souveraineté. Rien ne l'y fera renoncer. Aucune menace ne le poussera au suicide national.

Les représentants de l'Agence Juive à Lake Success ont été alarmés par la première réaction de M. Parodi à la suite de la nouvelle déclaration américaine.[1] Mais ils conservent le ferme espoir que la France ne saurait renier une position qu'elle avait adoptée pour des considérations de justice et d'humanité.

Veuillez agréer, Monsieur le Président, l'assurance de ma très haute considération.

Maurice Fischer
Secrétaire politique

295

מ. פישר אל מ. שרתוק (ניו יורק)
M. Fischer to M. Shertok (New York)

מקור : 93.03/128/10

Paris, 21 March 1948

Dear Shertok,

It was for us here a terrible disappointment this morning to see that there is no official Jewish reaction yet after the Lake Success events. I think that in the present circumstances, the world would have been much more impressed by an immediate reaction, than it will be by the same decision arriving after a delay of two or three days.

294

1. לפי ידיעה שהתפרסמה ב"הארץ" מיום 21.3.1948 אמר פארודי בישיבה של נציגי החברות הקבועות במועצת־הביטחון, כי הצעת ממשלת ארצות־הברית עולה בקנה אחד עם השקפתה הכללית של ממשלת צרפת. יש לדון בתכנית מבחינת ההיבטים החוקיים ולכן יש לתת שהות לשם קבלת הוראות נוספות.

The situation here is not too easy. I find myself now in the same position as were the Arabs before November 29th: asking the French not to follow the lead of the United States, and hoping for abstention. There are also quite a number of unfavourable local circumstances: There will be no Council of Ministers within two weeks — the President of the Republic[1] has left Paris for a vacation, and a Council of Ministers is technically impossible in his absence. Therefore, nothing will prevent the Quai d'Orsay from deciding upon the course to be followed in Lake Success without consulting the Government.

So all my efforts are directed towards obtaining an audience from Bidault (who is coming back on Monday) and towards exercising an influence through all our friends. Unfortunately, the old man[2] is in a very weak condition, and Mrs. Bidault will not be in Paris for the next week. Moreover, Mr. Bonneau is ill. Independently of my attempts to see Bidault, I will remit on Monday morning the letter of which I am enclosing a copy.[3]

Yours faithfully,

M. Fischer

296

מ. שרתוק אל ג. מאירסון
M. Shertok to G. Meyerson

מברק
נוסח נכנס: אצ"מ: S 25/1703

Indianapolis, 22 March 1948 (03.18)

Returning from Indianapolis with check half million, fulfilment pledge your project.[1] Group thirty Zionists, who 1947 contributed total 76,000, pledged today 172,000, which is 126 per cent increase under direct impact Austin's statement. They all send you, colleagues and Yishuv their greetings and encouragement.

Moshe

295
1. ו. אוריול.
2. ליאון בלום.
3. ראה מס' 294.

296
1. מסע המגבית של ג. מאירסון בארצות־הברית, ינואר־מארס 1948.

297

האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית אל ד. בן־גוריון

The American Section of the Jewish Agency Executive to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 35/291. התקבל: 23.3
נוסח יוצא: 93.01/2180/14
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1703

New York, 22 March 1948

Executive discussed advisability immediate proclamation Provisional Council Government.[1] All agreed decision must be taken by Palestinian Executive in light local conditions. Silver, Neumann, Gold, feel strongly present is vital psychological moment internally, externally, for announcement, even if authority remains strictly limited until May 15. Such action likely favourably affect Security Council deliberations and later General Assembly. Particularly important /strengthening/ attitude small friendly states, public opinion generally emphasizing Jewish /determination/ statehood, impossibility any alternative. Delaying proclamation after conclusion Security Council and Assembly may involve us in direct conflict with either or both, therefore immediate action imperative. Moreover, upon proclamation of Provisional Council would be possible for us to introduce resolution in American Congress for approval and /recognition/. Shertok apprehensive British reprisals against rival authority during continuation Mandate, including suppression defence [and] other virtually governmental activities now tolerated, which formal establishment Council might render provocative /./ Regards announcement without exercise effective functions liable backfire by exposing purely demonstrative character proposed act. Proposes announce rejection trusteeship, determination establish State, and fact Provisional Council ready and will assume control upon termination Mandate. Greenberg also doubtful advisability view possible reactions. Halprin unable decide without fuller knowledge defence possibilities against possible reactions. Goldmann also doubtful, but believes decision could be deferred till April 1; announcement this week may affect adversely Palestine Commission and Security Council; agrees fully Shertok's arguments.

297
1. ראה הס"י — א"א, 21.3.1948 (אצ"מ Z 5/2384).

Should you decide to proclaim Provisional Council, Robinson suggests:[2] /1)/ There should be no /proclamation/ by us of Jewish State, this proclamation having been made by General Assembly November 29, and reference to such proclamation by U.N. of Jewish State should be included in preamble. /2)/ Provisional Council /should/ declare it will act under U.N. Commission if latter exercises /its functions/ and will assume full administrative responsibility on termination Mandate May 15.

Executive

298

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק. התקבל: 23.3
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1584

New York, 22 March 1948 (19.43)

Personal reference our impending coded cable.[1] Myself see fully validity arguments other side, but one of reasons my attitude is absence indication your line on formal question and unwillingness weight scales against it, in case you don't favour proposed course.

Moshe

299

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 100/20
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1703
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Tel Aviv, 22 March 1948 (20.50)

Consider advisabilit[y][1] introduction bill or resolution Congress, approving recommendations U.N. and, in case we decide establish Jewish Government, to recognise same.

Ben-Gurion

.2 ראה גם טיוטת מברק לירושלים במזכר רובינסון אל גיומן, 22.3.1948 (93.03/88/15).

298

.1 מס' 297.

299

.1 בנוסח היוצא כתוב: advisabilities. תוקן לפי הנוסח הנכנס.

300

מ. פישר אל מ. שרתוק (ניו יורק) [1]

M. Fischer to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 40/60
נוסח נכנס: 93.01/2180/12

Paris, 22 March 1948 (*19.40*)

Boisanger told me Parodi has been informed Thursday by U.S.[2] and telegraphed to Paris. Same day Georges Bidault and Schuman decided to follow American lead. Boisanger considers no chance in a short time France not to back up American decision to call Assembly. Tomorrow Old Man[3] presides at private meeting friendly minister[s][4] to discuss with me[5] situation. Shall try to see Bidault returning from Italy tomorrow.

Fischer

301

שיחת ח.ו. הרצוג — א.ר. רושר לונד (בירושלים, ב־22 במארס 1948)

Meeting: C. V. Herzog — A. R. Roscher Lund (Jerusalem, 22 March 1948)

דין־וחשבון: 93.03/125/16

Confidential

This was my first meeting with Colonel Lund after the announcement of the American withdrawal of support from partition.

Colonel Lund said that as he saw it, we should not be unduly upset about the business, as no radical change had taken place. If the United Nations had been unable to send an international force to implement partition, he could not see how they would do so to implement trusteeship. It was true that the Russians were not members of the Trusteeship Council,[1] but to obtain an international force the Trusteeship Council would have to apply to the Security Council, on which Russia had a seat and a veto. In any case, he

300

1. פישר שיגר מברק זהה אל ברמן בירושלים (אצ"מ S 25/1558).
2. בדבר הצעת הנאמנות שנציג ארצות־הברית במועצת־הביטחון עמד להגיש למחרת, יום שישי, 19 במארס.
3. ליאון בלום.
4. כך בנוסח שפוענח בירושלים.
5. בנוסח שפוענח בירושלים תוקן בכתב־יד: them (במקום me).

301

1. למעשה הייתה ברית־המועצות חברה במועצת־הנאמנות, אך נציגה לא השתתף בדיוני המועצה עד אפריל 1948. ראה גם מס' 204, הערה 17.

was sure that, to maintain a trusteeship, the United Nations could not afford to send a force of less than 100,000 men, and he could not see the U.N. paying a million dollars a day to maintain such a force. This, quite apart from the fact that from his own knowledge of affairs in Lake Success, he could not see an international force of this size being established. He did not consider that the British would remain in the whole of the country, but would not be surprised if they occupied a Haifa enclave, stretching possibly across the Emek to Transjordan.

Colonel Lund thought we still had the great moral backing of the decision of the 29th November. Nothing that could be done now within the U.N. would upset it. The Commission would continue its work, for it was bound solely by the decision of the Assembly, and he did not think that a new Assembly would be convened so rapidly or reach a decision so quickly, although it was obvious that this time America would turn the scales against us. The U.N. machinery was so cumbersome and slow that nothing would be effected by May 15th, in which case, as he had originally predicted, the matter would be fought out by Jews and Arabs and partition would be created de facto. The areas within the two States would be decided by force of arms.

Colonel Lund thought that while we should continue to make all the necessary preparations for partition, we would be ill-advised to declare the establishment of a Provisional Government. It was just possible that Russia and her satellites might recognise such a Provisional Government, and then we would be completely lost — certainly economically and financially.

He then showed me confidentially a cable which Azcarate had sent to Dr. Bunche at Lake Success.[2] The cable stated that the Advance Party would continue to work until instructions to the contrary were received, and stated that the Jews had received the news of the American reversal with dismay, while the Arabs had received it without enthusiasm. It appealed to Bunche to press with speed in bringing about some international arrangement for Jerusalem, stating that the Advance Party believe that an agreement on Jerusalem could serve as a basis for the Jews and Arabs to get together ultimately on a national basis. Finally, the cable stated that to suggest

2. הרצוג הודיע לשרתוק את תוכן מברקו של אסקאראטה, במברק מיום 23.3.1948 (אצ"מ S 25/1703).

trusteeship when both peoples were facing each other in armed camps poised for battle, was at least unreal.

Colonel Lund thought that since all efforts at peace had failed, the war between Jews and Arabs was absolutely inevitable, and that when we had expended energy and blood on both sides, he believes there will be a readiness to sit down and talk peace without outside intervention.

He told me that he had heard suggested the possibility of the establishment of Jewish and Arab States under trusteeship, following the example of Iraq and Transjordan. At all events, he was certain that we have to arm ourselves and be ready to defend the areas of the Jewish State, for it is only thus, did he feel, our State would rise.

Vivian Herzog

302

ד. בן־גוריון וד. רמז אל מ. שרתוק (ניו יורק)

D. Ben-Gurion and D. Remez to M. Shertok (New York)

מברק

נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1703

נוסח נכנס: 93.03/88/15

Tel Aviv, 23 March 1948 (20.00)

[Transmit following[1] to Security Council, Palestine Commission and Secretary United Nations:][2]

The Jewish Agency and the Va'ad Le'umi have learned with regret and astonishment of the attitude now adopted by the U.S. representative on the Security Council concerning the U.N.'s decisions on Palestine. The Jewish Agency and the Va'ad Le'umi declare that:

1) The Jewish People and the Yishuv in Palestine will oppose any proposal designed to prevent or postpone the establishment of the Jewish State.
2) We categorically reject any plan to set up a trusteeship regime for Palestine, even for a short period of time. A trusteeship would necessarily entail a denial of the Jewish right to national independence. It would leave Palestine under a foreign military regime.

302

1. נוסח המברק אושר בישיבה משותפת של הנהלת הסוכנות היהודית בארץ־ישראל והוועד הלאומי, ב־23 במארס.
2. המשפט בסוגריים מרובעים נוסף לפי הנוסח הנכנס.

3) The failure and disintegration of the Mandatory Administration, the continuation of which was unanimously rejected by the United Nations, necessitates the early arrival in Palestine of the U.N. Commission. The Jewish Provisional Council of Government should be recognised without delay by the U.N. Commission, so that authority may be transferred to it, as envisaged in the U.N. decision.

4) Upon termination of the Mandatory Administration, and not later than May 16th next, a Provisional Jewish Government will commence to function in cooperation with the representatives of U.N. then in Palestine.

In the meantime, we shall do our utmost to minimise the chaos created by the present Government, and we shall maintain, so far as lies in our power, the public services neglected by it.

5) The Jewish People extend the hand of peace to the Arab People. The Jewish State will be glad to cooperate with the neighbouring Arab States and to enter into permanent treaty relations with them to strengthen world peace and to advance the development of all the countries of the Near East.[3]

[Ben-Gurion
Remez][4]

303

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וד. רמז
M. Shertok to D. Ben-Gurion and D. Remez

מברק

נוסח יוצא: 93.03/88/15

[New York], 23 March 1948

Moment receipt your statement[1] was about cable you as my personal proposal following draft for incorporation. Begins: 1) On [17]/3[2]

3. המברק נדון באגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית, ב־23 במארס, והוחלט להטיל תיקונים אחדים בנוסח שנועד לאו"ם. הוכנסו שני תיקונים מהותיים: בפיסקה 3 (משפט שני) כתוב בנוסח המתוקן: "The Provisional Council of Government of the Jewish State" (במקום "The Jewish Provisional Government"); ובסוף פיסקה 5 נוסף הקטע הבא:
"and invites representatives of the Arab population of the Jewish State to take their rightful place in its organs of government."
שרתוק שלח את הנוסח המתוקן אל מזכיר האו"ם, לשם הפצה בין חברות מועצת־הביטחון, וכן אל יושב־ראש ועדת או"ם לארץ־ישראל (ראה מכתבים מיום 24.3.1948, 93.03/94/7).

4. שמות החותמים — לפי הנוסח הנכנס.

303

1. ראה מס' 302.

2. במקור כתוב בטעות: 18/3.

Agency acting in agreement with [Va'ad] Le'umi, officially submitted Commission proposals for immediate establishment Provisional Council Government for Jewstate,[3] accordance resolution which provided selection Council rapidly as possible. 2) Mandatory since reiterated terminate Mandate and relinquish control May 15. Impending dissolution Administration, in absence successor authority, threatens country chaos, and shortness period confronts Jewish institutions momentous responsibility. 3) Accordingly, members Provisional Council, as designated by Agency and [Va'ad] Le'umi in proposals to Commission, have constituted themselves as body which will immediately proceed undertake all effective preparations and will hold itself in readiness for assumption administration control soon as Mandatory ceases. Provisional Council will operate under general direction Commission long as Commission will exercise its functions. 4) Composition prospective Provisional Council is as follows (give names). As indicated in Agency's proposals to Commission, Council reserves right co-opt limited number additional members [to] represent groups which may wish share its work and responsibility. Ends. Urge this be issued as supplementary statement. Cable confirmation.[4]

Shertok

304

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק
נוסח יוצא: 93.03/88/15

[New York], 23 March 1948

Reference my nightletter yourself, Remez.[1] Most colleagues oppose suggestion present stage. Am deferring it pending conclusion Security Council.[2]

Shertok

3. ב־17 במארס הרצה שרתוק בישיבה של ועדת או"ם לארץ־ישראל על הבעיות הכרו־כות בהקמת מועצת ממשלה זמנית למדינה היהודית והציע הצעות להרכבה, בהתאם להנחיות שקיבל מארץ־ישראל (ראה מס' 266, הערה 1). [פרוטוקול הישיבה, מסמך או"ם, A/AC.21/SR. 54 מיום 25.3.1948 ; העתק בתיק 130.02/2380/5].
4. ראה גם מס' 304.

304

1. מס' 303.
2. המברק של שרתוק (מס' 303) נדון בישיבת האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית. אחדים מהמשתתפים הסתייגו מתוכנו, ושרתוק הסכים לבטלו. (ראה הס"י — א"א, 23.3.1948, אצ"מ Z 5/41).

305

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 3/35. התקבל: 24.3
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1703
נוסח נכנס: 93.01/2180/14

Tel Aviv, 23 March 1948 (21.40)

We have considered the question of date of announcement of Provisional Government. Decided May 16 and not April /1st/, following reasons: a) Impossibilit[y][1] take actual power as long as Mandatory in country. b) Undesire announce now, repeat now, anything which may be interpreted against U.N. while still deliberating.

Ben-Gurion

306

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 40/56. התקבל: 24.3
נוסח יוצא: 93.01/2180/14
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1703

New York, 23 March 1948

Your 100.[1] Emergency Council already pursuing line Congress Resolution.[2] Some believe best chance is for resolution to contain /recognition/ Council already proclaimed by us rather than approval /policy, which/ would mean conflict with Administration. /This/ adduced /as/ additional reason for immediate proclamation Council by us. Myself regard argument /hypothetical/.

Those favouring immediate action stress importance April first date.

Moshe

305

1. תוקן לפי הנוסח הנכנס.

306

1. מס' 299.
2. ראה אקצין אל סילבר, 22.3.1948, אצ"מ Z 6/4/5.

307

מ. שרתוק אל ר. זסלני
M. Shertok to R. Zaslani

מברק מוצפן 44/20. נשלח: 24.3; התקבל: 26.3
נוסח יוצא: 93.01/2180/14
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1703

New York, 23 March 1948

Suggest well documented brief be prepared, exposing British responsibility conspiracy creating present situation Palestine, for use as propaganda pamphlet.

Moshe

308

שיחות ב. לוקר בבריסל (ב־23 במארס 1948) [1]
B. Locker: Report on talks in Brussels (23 March 1948)

דין־וחשבון: ג"ו

Confidential *London, 24 March 1948*

I went to Brussels in order to see Messrs. Buset and An[s]eele, Socialist Party leaders in the Belgian Parliament. M. Buset was indisposed, and I saw M. An[s]eele alone at the House of Representatives first, and then went out to M. Buset's house in the country.

I told them both that while on March 3rd I had come to Brussels for the purpose of asking them to influence their Government to vote with America in the Security Council,[2] my object this time was to request them to use their influence in the opposite direction. I gave them an explanation of the change in America's attitude to Palestine, which appeared to be the joint result of war hysteria and the strong influence wielded by oil interests. Dropping or attempting to drop the Assembly's decision would deal a very heavy blow to UNO. Even if some of the democratic states voted against the American proposal, it might get the necessary seven votes, and a possible veto by Russia might not prevent the calling of a special session of the Assembly, by means of canvassing the views of UNO

308
1. לוקר הבריק לשרתוק ידיעה על תוצאות השיחות בבריסל, ב־24 במארס (93.01/2180/14), ולסוכנות היהודית בתל אביב, ב־25 במארס (אצ"מ S 25/1703).
2. ראה מס' 249.

members. Nevertheless, it was most important that Belgium, and if possible other states also, should vote against. It would be disastrous for UNO and for the prestige of the smaller nations if the latter just followed America's lead, without standing up for their own views.

I also drew their attention to the possibility of a situation arising if the small nations hesitated, for reasons of expediency, to vote against the American proposal, of 9 votes being returned for the American proposal and only those of Soviet Russia and the Ukraine being cast against. This would certainly be seized upon by reactionaries and anti-Semites to spread the legend of a Jewish–Communist alliance, which would only help anti-Semitism and Fascism in the democratic countries. Within the Jewish community this might promote the growth of Communist sympathies and influences — an eventuality which we would very much deplore. By now everyone understood that the reason given by the American representative for his Government's volte-face, i.e. that partition could not be implemented without the use of force, had no validity whatever, because trusteeship, too, could only be implemented by force — in this case, by force used against the Jewish people. They should make no mistake about it, we would reject trusteeship under any circumstances and, whatever happened, we would act according to the decision of November 29th. Those voting for the reversal of that decision should know that by so doing, they were taking upon themselves the responsibility for a war conducted against the Jewish people.

Both Mr. An[s]eele and Mr. Buset expressed their entire concurrence with my arguments. Mr. Buset said that he had one more argument, namely, that there must be some continuity in Belgian policy.

To my observation that Belgium should not be influenced by fear of any repercussions concerning Marshall Aid,[3] both categorically replied that they did not foresee any such danger. America was interested in the Marshall Plan no less than the European nations.

Mr. An[s]eele and Mr. Buset both emphasized that it would be more difficult to change the Prime Minister's attitude, now that he had already given his instructions, than it was on the previous occasion. They took credit for the withdrawal of the Belgian amendment in the Security Council,[4] which they ascribed to their intervention

3. בחודשים ינואר־מארס נידונה בקונגרס האמריקאי הצעת־חוק למתן סיוע לשיקומה של אירופה, על־פי "תכנית מארשאל", במסגרת ה־European Recovery Programme. הקונגרס אישר את תכנית הסיוע בתחילת אפריל.
4. השווה הערת־עורך, עמ' 380—381.

after my last visit. Mr. An[s]eele promised that he would see the Prime Minister, together with a few other members of the Parliamentary Socialist Party, in the afternoon, with a view to impressing upon him all the points raised in our talk. Mr. Buset, who could not leave his room, promised to telephone M. Spaak in the evening and put the matter to him very strongly.

309

א. הייט אל מ. שרתוק (ניו יורק)

U. Heydt to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 56/36
נוסח נכנס: 93.01/2180/14

London, 24 March 1948 (14.05)

For Shertok. American State Department officials arrived early negotiations for British support trusteeship. British attitude favourable, considering details. Stronger British military intervention against Arabs during last few days[1] intended help America prove British impartiality, effectiveness, in case of trusteeship.

Heydt

310

שיחת ז. ברודצקי — ב. קראטוחוויל (בלונדון) [1]

Meeting: S. Brodetsky — B. Kratochvil (London)

דין־וחשבון: ג"ו

[London], 24 March 1948

Dr. Brodetsky opened by saying that the American reversal of policy was naturally a great shock to the Jewish people. Besides proposing a Trusteeship, Mr. Warren Austin had proposed that the work of the Implementation Commission should be suspended. This was to be brought before the Security Council. The view of the Jewish Agency was that the decision of the last General Assembly

309

1. מדובר כנראה בפעולה של הצבא הבריטי לבלימת התקפות ערביות באיזור הרטוב, ב־22 במארס.

310

1. ברודצקי הבריק לסוכנות היהודית בתל אביב ידיעה על שיחה זו עם שגריר צ'כוסלובקיה בלונדון, ב־25 במארס (אצ"מ S 25/1703).

must stand, although a new General Assembly might decide otherwise. The Ambassador agreed with this view. Dr. Brodetsky then said that the Jewish Agency held that the Commission, which was set up by the Assembly, should, therefore, continue its work until a new situation may arise as the result of new Assembly, and that the Commission should not accept suggestions for suspending itself now. Since Mr. Lisicky, the Czechoslovakian delegate, was Chairman of the Commission, it was felt that he would have great influence in forming the Commission's policy. Dr. Brodetsky then asked the Czechoslovakian Ambassador to bring to his Government's notice the view of the Jewish Agency in this matter, so that they could contact Mr. Lisicky concerning it.

The Ambassador agreed with what Dr. Brodetsky had said, and promised to advise his Government of the Jewish Agency's view immediately.

The conversation then turned to more general channels. The Ambassador asked Dr. Brodetsky what reasons he thought America had for her change of policy. Dr. Brodetsky replied by saying that he was often very astonished at British policy in Palestine, and that there were probably many varied reasons for America's reversal of policy.

The Ambassador went on to mention the difficult position of small powers today, and the fact that policies were now justified merely by defining things in the desired way. He then mentioned very bitterly the way in which Mr. Jan Masaryk's death was presented in the newspapers here and in America.[2] He mentioned the attacks made on Czechoslovakia, and he spoke about the latest events with regard to Trieste.[3]

Dr. Brodetsky answered that the position of the Jewish people as regards world politics was a very modest one. They depended on UNO, and it had been as a member state of UNO that Czechoslovakia had been approached by the Jewish Agency now. Jewish leaders had often declared publicly and in private what the line was of the Jewish people with respect to world politics. That is why they had been so pleased when the United States and Russia had agreed to the decision

.2 יאן מאסאריק, שר־החוץ של צ׳כוסלובקיה, נהרג ב־10 במארס בנפילה מחלון משרדו. על־פי הגירסה הרשמית מאסאריק התאבד, ובמערב רווחה הדעה שההתאבדות הייתה תוצאה של תפיסת השלטון על־ידי הקומוניסטים בסוף פברואר.

.3 ב־20 במארס פורסמה הודעה רשמית מטעם ממשלות ארצות־הברית, בריטניה וצרפת, שבה הוצע כי האיזור החופשי של טרייסט יוחזר לאיטליה. ממשלת יוגוסלביה הגישה מחאה רשמית נגד הצעה זו ב־22 במארס.

to partition Palestine. The Jewish people as such did not wish to be categorised as being in one camp or another, and with respect to world politics, they took up a very modest position. The Ambassador said that he well understood the Jewish position, and again repeated his promise to convey the views of the Jewish Agency with regard to the Implementation Commission to his Government immediately.

311

מ. פישר אל נ. גולדמן (ניו יורק)
M. Fischer to N. Goldmann (New York)

מקור : אצ"מ Z 6/4/3

Paris, le 24 mars 1948

Cher Monsieur Goldmann,

J'ai bien reçu votre lettre du 17 mars.[1]

Je suis heureux de voir que votre opinion, au sujet de M. Parodi, est objective, et que vous avez constaté que son comportement n'est pas dû à ses initiatives personnelles mais à l'effet des forces qui l'entourent et auxquelles il ne peut pas échapper. Evidemment, comme l'écrit M. Shertok, c'est un homme qui n'a pas beaucoup de ressort personnel, mais on le considère ici comme très honnête et comme un excellent juriste, et il serait vain de tâcher de le discréditer.

Le point de vue qu'on adopte généralement ici maintenant est le suivant: "L'idée du partage était une idée américaine. Comme les Américains l'abandonnent, elle perd toute consistance." On estime que la défection américaine ne peut être compensée que par la réalité des faits en Palestine. En général, on vit dans l'euphorie de la nouvelle politique occidentale. L'idée même de faire défection à l'Amérique semble absurde. On prétend que la France a reçu des garanties très sérieuses en ce qui concerne son intégrité territoriale et celle de son Empire. Seule, la question d'Indochine ne serait pas encore réglée.

C'est dans ces conditions que j'ai dû aborder la question du vote français à la session du Conseil de Sécurité du 24 mars.[2] Je ne

311

1. המכתב באצ"מ Z 6/4/3. גולדמן כתב על מגעים שקיים עם פארודי: הלה נרתע מנקיטת יוזמה משלו, אבל מוכן להצטרף ליוזמה אמריקאית. יש לו ספקות בדבר אפשרות ביצועה של תכנית החלוקה, אך עם זאת הוא חרד ליוקרתו וסמכותו של האו"ם. רעיון ההפוגה יצא בראש ובראשונה ממנו.
2. באותו יום היה הנציג האמריקאי במועצת־הביטחון אמור להביא להצבעה את ההצעה בדבר כינוס מיוחד של העצרת הכללית לשם דיון נוסף בשאלת ארץ־ישראל. בסופו

connaîtrai les résultats de cette action que cette après-midi. J'ai reconnu bien vite que je ne pouvais espérer ni un vote négatif, ni une abstention, ni un refus de participer à la convocation d'une session spéciale de l'Assemblée Générale. Tout mon effort a donc été dirigé dans le sens suivant: La proposition de *Trusteeship* ne résout rien. Au contraire, elle se heurtera à l'opposition des deux parties et entraînera des troubles plus grands. Il n'est pas certain que les Etats-Unis ne reconnaîtront pas eux-mêmes que cette solution est impraticable. Il est douteux qu'une pareille proposition obtienne les deux tiers de la majorité à l'Assemblée. Pourquoi la France s'engagerait-elle donc, dès maintenant, sur la question de fond?

Au cours d'une réunion qui groupait hier plusieurs ministres, et à laquelle Jarblum et moi assistions, un plan d'action a été arrêté en ce sens, et je n'en connaîtrai le résultat que cette après-midi. D'ores et déjà, je puis vous dire que le Président du Conseil a été sensible aux arguments que j'ai avancés. Naturellement, la grande difficulté réside dans le fait que ce qui, en fin de compte, entraîne la décision, c'est de savoir ce qui est conforme au plan général de lutte contre le communisme. Dans ce sens, l'idée d'un *Trusteeship,* dont l'URSS est naturellement exclue, possède une grande force d'attraction.

Ce n'est qu'après la séance du Conseil de Sécurité que la question de Palestine pourra être encore une fois discutée ici à un Conseil des Ministres.[3]

Je vous prie de me faire savoir, aussi longtemps que possible à l'avance, votre passage par Paris. Nous pourrons essayer de voir Chauvel qui a, me raconte-t-on, évolué, et qui croit aujourd'hui que nous finirons par avoir un Etat juif.

Veuillez croire, Cher Monsieur Goldmann, à mes sentiments très dévoués.

M. Fischer

של דבר לא הוגשה ההצעה ולפיכך גם חל עיכוב בהגשת ההצעות הפורמליות למשטר נאמנות ולהפסקת פעילותה של ועדת האו"ם לארץ־ישראל. באותה ישיבה הביע הנציג הצרפתי אהדה לתכנית האמריקאית, אך הבהיר כי ממשלתו לא תוכל לנקוט עמדה סופית לגבי התכנית לפני שתעובד כדבעי.

3. פישר הודיע כעבור יומיים, כי בישיבה של מועצת־הקבינט שנערכה ב־24 במארס, הובעה תמיכה בהצעה האמריקאית, שהעצרת הכללית תדון מחדש בשאלת ארץ־ישראל; עם זאת נאמר, שהמשלחת הצרפתית באו"ם לא תנקוט עמדה לגבי השאלה העקרונית — אם יש להעדיף חלוקה או פתרון אחר. בשאלה זו יכולה להכריע רק מועצת־השרים. (פישר אל שרתוק, 25.3.1948, וקטע עיתון מצורף, 93.03/128/10).

312

שיחת ו. איתן — פ. אסקאראטה (בירושלים, ב־24 במארס 1948)

Meeting: W. Eytan — P. Azcarate (Jerusalem, 24 March 1948)

דין־וחשבון : 93.03/125/16

Confidential

In the morning, Mr. Azcarate telephoned to ask me to come and see him. (This was the first time he had asked to see me; previously I had always asked to see him.)

He started a long conversation about the situation in the light of America's reversal of policy. He fully understood the Jewish Agency's action in stating that a Jewish Provisional Council of Government would take over at the latest by May 16th in cooperation with the U.N. His thought is dominated by the realisation that the partition of Palestine is a fact, and that no amount of words or phrases or formulas can gloss over it. He would like to see the implementation of this fact with the minimum of bloodshed — for he has a strong sense of the futility of war. His whole thinking is dominated by his experiences in the Spanish Civil War, and he is desperately eager to save Palestine from the sufferings which Spain then underwent. On this occasion he spoke less about the specific problem of Jerusalem than he had done on previous occasions, but I do not think this indicated any weakening of his feelings on the subject. He writes off the Mufti as utterly hopeless, and would like to believe that he (the Mufti) has no real standing in Palestine. Azcarate is convinced that it should be possible to find people in Arab League circles sufficiently free of passion to take a realistic view of the facts of Palestine life. He felt it was all a matter of words. At present it is considered "patriotic" to fight partition; there is no reason why people could not be got into a frame of mind in which they would consider it at least equally patriotic to stop the fight and face the facts. The main fact which Azcarate has in mind is the fact of partition.

During the past week Azcarate has expressed a desire to be given a full picture of the extent of Jewish administrative machinery and services in Palestine. This I now proceeded to give him, explaining to him both what existed at present and what we had planned for the future, and showing how organically the latter would grow out of the former.

I took him through all the details of our planned government organisation, dealing with the various ministries, and showing their relationship to present departments of the Jewish Agency and the Palestine Government. The general impression I tried to convey to him was that the bulk of our administrative machinery existed in one form or another, and that the transition from our present status to the status of a Jewish Government would be effected rapidly and smoothly. I described to him also the functions at present performed by organisations such as the Keren Kayemet, the Histadrut, Solel-Boneh, and other Jewish public and semi-public bodies, all of which are relevant to Jewish independence and self-government.

The general impression made upon Azcarate's mind by this description was strengthened by a curious incident. The U.N. party's diplomatic bag from Lake Success had been handed over by the District Commissioner's Office in Tel Aviv to the Jewish Agency's office in that city, and it had been forwarded to me by the latter with the request to hand it to Mr. Azcarate, to whom it was addressed. When I handed him the bag, he was very puzzled about how it had got into my hands, so I told him that the District Commissioner had handed it over to us in Tel Aviv on the assumption that we would be able to deliver it more efficiently and rapidly than he would. I said that *noblesse oblige*, and that the Jewish Agency had been glad to send this bag up with its own bags. I think this confirmed Azcarate in his impression that the Jewish Agency was able to do efficiently a great variety of things with which a disintegrating Government machine was no longer able to cope.

I noticed on the table in Azcarate's room a letter from Brazil addressed to "José Tavares Pais, Palestine Commission, Jerusalem". In the course of our conversation, I asked Azcarate whether he was expecting any reinforcements. He said no, but he was thinking of asking for somebody to come out and join his party from the World Health Organisation, as none of the four officials at present here had any expert knowledge of health matters, and he considered them urgent. (I do not know who Mr. José Tavares Pais is.)

Colonel Lund joined in the latter part of our conversation.

Before I left, I handed to Mr. Ghosh a statistical compilation which Mr. Kaplan had promised him and had prepared.

Walter Eytan

313

ח.ו. הרצוג אל מ. שרתוק (ניו יורק)

C. V. Herzog to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 40/123
נוסח יוצא : אצ"מ S 25/1551
נוסח נכנס : 93.01/2180/14

Jerusalem, 24 March 1948 (*17.00*)

Following confidential. Gurney gave Azcarate impression he interprets proposal trusteeship as meaning practically appointment by United Nations Governor to take over administration Palestine for some months, until permanent arrangements possible. Under /such/ scheme, he considers body present Mandate Administration would stand. Present de facto partition should be maintained. Only difficulty he foresees concern[s] immigration and land transfer. Considers unlikely breaking [out][1] general war, but unavoidable local trouble. Under this scheme, Jerusalem could be spared. Considers necessary non-Palestine police and military force, but [in] his opinion would not be desirable for United Nations to employ British forces. Finally suggested that United Nations [?sends] Middle /East Peace/ Mission to negotiate with Arab and Jew[ish] representative bodies cease-fire agreement, if American proposal adopted on Security Council.

Herzog

314

ל. כהן אל מ. שרתוק (ניו יורק)

L. Kohn to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 39/75
נוסח יוצא : אצ"מ S 25/1551
נוסח נכנס : 93.01/2180/14

Jerusalem, 24 March 1948 (*20.00*)

Grimwood in lengthy informal conversation[1] suggested indirectly cause American change — possibility imminent preventive war against Russia. Strongly urges we make effort negotiate with Arabs, who felt very dubious their prospects armed conflict. Stressed Britain and

313

1. כך בנוסח הנכנס.

314

1. ראה דין־וחשבון על השיחה, שהייתה ב־22 במארס, באצ"מ S 25/7725. לדעת כהן שיקפו דברי גרימווד את הלך־הרוח הרווח בחוגי המימשל הבריטי בארץ־ישראל. (ראה מכתב־לוואי המצורף לדו"ח, מאת ר. המבורגר אל ג. מאירסון, 22.3.1948, שם).

America would put strong pressure Arab League come terms with us. Repeatedly assured me Arab Legion tied to Great Britain, which would no circumstances permit it fight against us in Palestine. Sasson believes this favourable moment for reaching honourable settlement with Arabs.

Kohn

315

מ. שרתוק אל יושב-ראש ועדת האו"ם לארץ-ישראל (לייק סאכסס)

M. Shertok to Chairman of United Nations Palestine Commission (Lake Success)

העתק: 93.03/94/7

[New York], 25 March 1948

Sir,

In pursuance of the oral representations made by me to the Commission on March 17,[1] on behalf of the Jewish Agency for Palestine and the National Council of the Jews of Palestine (Va'ad Le'umi), concerning the appointment of a Provisional Council of Government for the Jewish State, I have the honour now, as a matter of urgency, to reiterate the request that the Provisional Council of the Jewish State should be immediately established and that it be composed as follows:

Mr. David Ben-Gurion
Mr. Fritz Bernstein
Mr. Eliahu Dobkin
Rabbi Judah Leib Fishman
Rabbi Wolf Gold
Mr. Itzhak Gruenbaum
Mr. Eliezer Kaplan
Mr. Moshe Kolodni
Mrs. Goldie Meyerson
Mr. Moshe Shapiro
Mr. Moshe Shertok
Mr. Itzhak Ben-Zvi
Mr. Eliahu Berligne
Mr. Meyer Grabovski
Mrs. Rachel Kagan
Mr. Abraham Katznelson
Mr. Sa'adia Khuvashi
Mr. George Landauer
Mr. Zvi Lurie
Mr. Nachum Nir
Mr. David Pinkas
Mr. David Remez
Mr. Berl Repetur
Mr. Mordecai Shatner
Mr. Zorach Warhaftig

2. The above list comprises all the Palestinian members of the Executive of the Jewish Agency for Palestine, as well as the full membership of the National Council of the Jews of Palestine (Va'ad

315

1. ראה מס' 303, הערה 3.

Le'umi). Included are representatives of the following parties and groups:

Palestine Labour Party (Mapai)
General Zionists
Mizrachi (Orthodox Zionists)
Hapo'el Hamizrachi
Hashomer Hatzair } now merged[2]
Achdut Avoda }
Aliya Hadasha
Wizo
Yemenites Organization

3. It is proposed further, that the Provisional Council of Government thus designated be empowered in consultation with the United Nations Commission to co-opt additional members representing groups, both Arab and Jewish, not at present included in the membership of the Jewish Agency for Palestine or the Va'ad Le'umi. Negotiations with this object in view have been successfully concluded with some Jewish groups and are still in progress with others.

4. Upon the appointment of the Provisional Council of Government, it is suggested that the United Nations Palestine Commission should instruct the Provisional Council to proceed with the establishment of a central administrative organ of government, as indicated in Article 7 of Part I B of the Resolution of the General Assembly.[3]

5. I venture, in conclusion, to point out that under Article 4 of Part I B of the Resolution of the Assembly,[4] if by 1 April 1948 a Provisional Council of Government has not been set up, the United Nations Palestine Commission will be under the obligation to communicate that fact to the Security Council. It is earnestly hoped that the need for the Commission to report failure in this respect will be obviated by the immediate appointment of the Provisional Council of Government of the Jewish State.

Sincerely yours,

Moshe Shertok

2. במפ"ם.
3. ראה נספח א, עמ' 800.
4. ראה נספח א, עמ' 799—800.

316

ש. לנגנס אל הנהלת הסוכנות היהודית בארץ־ישראל
S. Langnas to the Jewish Agency Executive, Palestine

העתק: אצ"מ S 25/6661

ווארשה, 25 במארס 1948

ח. נ.

הנני מרשה לי בזה להודיעכם, שביום ה־20 למרץ ש"ז נתקבלתי לראיון על־ידי המיניסטר וירבלובסקי, המזכיר הראשי של המיניסטריון לעניני חוץ ומנהל המחלקה הפוליטית של אותו המיניסטריון.

בקשר עם הצהרתו הידועה של המיניסטר אולשבסקי מיום ה־19 לדצמבר 1947,[1] שנמסרה לי בנוכחותו של חבר ההנהלה הציונית מר ז. שרגאי, הבאתי לפני המיניסטר וירבלובסקי את עניין ההגירה מפולין לארץ־ישראל ולצרפת.

א. המיניסטר מסר לי, שעניין הפסקת ההגירה מפולין אינו בא לעת־עתה בחשבון. את התאריך של ה־1 לאפריל ש"ז אין לראות כתאריך מסוים להתחלת פוליטיקה חדשה של הממשלה בענייני ההגירה. אולם להבא יש להתחשב בזה, שבמצב היוצא מן הכלל — שבו הייתה נתונה יהדות פולין בשטח ההגירה ונהנתה מזכויות עדיפות ביחס ליתר אזרחי המדינה — עלול לבוא שינוי והוא יכול להיפסק, הן מסיבות פוליטיות והן מסיבות כלכליות. אי־אפשר, לפי דעת המיניסטר, ליצור מצב כזה, שבפולין יסתובבו אלפי יהודים עם דרכיות־הגירה בכיסיהם מבלי שיעזבו את פולין במועד הקבוע.

בדרך־כלל תתקבלנה גם להבא מאזרחים יהודיים בקשות בדבר קבלת דרכיות־הגירה במסגרת הכללית המחייבת את כל אזרחי המדינה, אם כי בקשותיהם תתקבלנה באדיבות מיוחדת.

בנוגע למפעלים מיוחדים (גיוס וכו') תתייחס הממשלה בהבנה יוצאת מן הכלל, שלא בגדר הכללים המחייבים.

ב. המיניסטר וירבלובסקי מסר לי כמו כן, שעמדת הממשלה הפולנית ביחס לביצוע החלטת האו"ם על הקמת שתי המדינות — עומדת בתוקפה.

ג. המיניסטר ביקש אותי לפנות להנהלת הסוכנות בארץ־ישראל בבקשה, שכוחות הביטחון היהודיים יגבירו את משמרתם על משרדי הקונסוליה הפולנית בתל אביב.

ד. כן הביע המיניסטר משאלה, שהנהלת הסוכנות תשתדל להסדיר עם הקונסוליה הפולנית באופן רצוי (מבחינה פורמלית) לשני הצדדים את כל השאלות הנוגעות ליהודי הארץ שהינם עדיין אזרחי פולין.

בכבוד רב

ד"ר ש. לנגנס
מנהל
[משרד העלייה של הסוכנות היהודית בווארשה]

316

1. ראה מס' 72.

317

הסוכנות היהודית בארץ־ישראל אל מ. שרתוק (ניו יורק)

The Jewish Agency, Palestine, to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 41/96
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1703
נוסח נכנס: 93.01/2180/14

Jerusalem, 25 March 1948 (*17.15*)

Top official states: 1) Arab massing large guerilla forces sever road communications, water supply, Jerusalem. /Open/ city negotiations impassed owing Jewish insistence democratic regime and Mufti's insistence Jerusalem his capital. 2) Negev untenable /owing/ Arab plans 8000 Egyptian volunteers under Egyptian commander. 3) No certainty Tel Aviv port /open/ after May 15th, as Army might regard entry arms prejudicing security British troops' evacuation. Matter under consideration. Cape.[1]

Following from Kohn. Wrote American Consulate Jewish Agency not interfering American citizens desiring leave Palestine, and instructions given accordingly all concerned. Requested him notify /us/ any incidents this connection.[2]

Jewagency

318

שיחת מ. שרתוק, א. אפשטיין — ג׳. מארשאל, ר. לווט
(בוואשינגטון, ב־26 במארס 1948) [1]

Meeting: M. Shertok, E. Epstein — G. Marshall, R. Lovett (Washington, 26 March 1948)

דין־וחשבון: 130.02/2414/22

The interview took place at the Secretary's invitation. I was accompanied by Mr. Epstein. Mr. Lovett was present.

317

1. ראה מס׳ 259, הערה 1.
2. המכתב נשלח לפי דרישת הקונסוליה האמריקאית בירושלים. (ראה דו"ח ל. כהן על שיחה עם ו. סטאבלר ב־18.3.1948, 68/576/35).

318

1. בראש המסמך כתוב: Draft. שרתוק הבריק לבן־גוריון תמצית של תוכן השיחה, ב־29.3.1948 (93.01/2180/14; ראה גם נוסח נכנס באצ"מ S 25/1703). בסוף המברק נאמר:

"Interview strangely cordial, utterly inconclusive. Ended with lavish compliments... My definite impression they are confused, groping, seeing no light." ראה גם מברק שרתוק אל בן־גוריון, 30.3.1948, אצ"מ S 25/1703.

The Secretary opened by saying that he was anxious to know our reaction to the truce proposal — whether we were ready for a truce and under what conditions. The U.S. Government was extremely anxious to produce a state of cease-fire in Palestine. They knew that the Jewish Agency had been cooperative, whereas the Arab Higher [Committee][2] had refused to attend the meetings of the Security Council. Nevertheless, they hoped that it might come around. He was eager to hear what I had to say on the subject.

I replied that we had already defined our attitude to the truce question when we were invited to attend the Conference of the four Permanent Members of the Security Council. We had formulated our position in a letter addressed to the Secretary-General of the U.N.[3] It was not we who had started the present fighting in Palestine; it was the Arabs. We had reacted in self-defence. If the fighting had remained limited to ourselves and the Palestine Arabs, cessation of Arab attacks would immediately have produced a cease-fire on our part, but the position was complicated by the presence in Palestine of considerable numbers of foreign troops who had invaded the country. This was an act of aggression, and there could be no real truce unless it was [. . . . .].[4] I put it to the Secretary as a General to judge whether it would be a fair proposition to accept a truce at a time when the invading forces of the enemy were in occupation of one's territory, and their number kept increasing. Our people, at any rate, would never consider it a truce. They would regard it as a capitulation. The first essential condition of a truce must therefore be the removal of the foreign armed forces now on the soil of Palestine.

Mr. Lovett inquired whether these forces could be located and distinguished.

At the same time, Mr. Marshall said that another question to be dealt with would be the prevention of more of such troops from entering Palestine.

I said that it was extremely grateful to the Secretary for having mentioned this most important point. This was actually our second condition, to which I was about to refer.

Answering Mr. Lovett's question, I said that these foreign elements were easily distinguishable, as they were mostly in uniform and they represented solid units.

2. במקור כתוב בטעות: Command.
3. מס' 283.
4. סוף המשפט חסר.

This brought forth an exclamation of surprise from the Secretary: "In uniform?"

I emphasized that this was the case.

The Secretary proceeded to inquire how such units could have entered Palestine at all. From the ensuing conversation it appears as if the full extent of the irregularity, to put it mildly, of the situation now prevailing in Palestine had dawned on him for the first time. He wanted to know what the British had to say about it all, whether we had taken the matter up with them and what their replies and explanations had been. He also inquired exactly from where those bands were coming.

I had to tell the full story for the 'nth time. The bands were coming from Syria and Iraq, in smaller numbers also from the Lebanon and Egypt. They were crossing into Palestine mostly through its northern and eastern borders. The whole movement was officially organized and financed by the Governments of the Arab States. We had taken up the matter with the British both in Jerusalem and in London.

Their reply was that they could not effectively control the frontiers. Yet the fact was that even when we had warned them in advance of an impending incursion and indicated the bridge by which the invading unit was about to cross in a close convoy formation, they failed to prevent the incursion. They had left that bridge in the charge of the Arab Legion — the Transjordanian force loaned to the British and forming part of the Palestine garrison under their orders — which naturally only welcomed entry of that Arab unit from outside.[5]

The expression on the Secretary's face was one of sheer amazement.

I added that I had given a full account of the position as regards the invasion of Palestine by Arab forces from outside in my statement to the Security Council,[6] and attacked the Mandatory Government for its obvious unwillingness or inability to prevent this invasion. The British Colonial Secretary, who had spoken subsequently, reacted very sharply to some of the points I had made, but he did not join issue on that particular subject, nor did he deny any of the facts I had brought up in that regard.[7]

5. ראה גם מס' 223 והערה 3 שם.

6. ב־27.2.1948. ראה *SCOR, Third Year*, Nos. 16-35, pp. 344-56. נוסח דברי שרתוק גם באצ"מ S 25/5354.

7. ראה דברי קריץ' ג'ונס במועצת־הביטחון ב־2.3.1948. (שם, עמ' 402—405).

The Secretary asked what the size of the invading force was.

I said that according to British sources and our own independent information, it was, at present, in the neighbourhood of 7,500.

Mr. Lovett asked whether the location of these foreign units was known.

I replied that even I, in New York, knew the exact location of two or three such units which were stationed in regular military camps. I took it for granted that our people on the spot, and particularly the Government, knew them all.

I instanced the case of an Iraqi unit camping at the source of the Jerusalem water supply.[8] For the time being, the unit kept quiet — it was probably under strict orders to refrain from mischief as long as the British were around — but it was obviously poised for attack which would cut off the water supply of Jerusalem.

The Secretary showed great interest in the case and wanted to know more about it, so I told him the full story based on the conversation between Mr. Graves, the Chairman of [the] Jerusalem Municipal Commission, and our Political Secretary, Dr. Leo Kohn.[9] The explanation how it had come about that a British official should be the head of the Jerusalem municipality also interested the Secretary very much.

Mr. Lovett here interjected a query as to whether all those forces from outside were located in the Jewish or in the Arab part of Palestine, but before I could address myself to deal with this rather intricate question, it was superseded by a much simpler one from the Secretary himself: "You mean to say that this Iraqi camp about which you have just told me is on British Mandated territory?"

I said of course it was, and so were all the other camps. It was open aggression — a regular invasion, in fact — tolerated and connived at by the British. I again put it to the Secretary, as a military man, to realize that unless the preliminary conditions of a truce were the removal of all these bands and the prevention of further such incursions, the truce would be a godsend to the aggressor. Under the cover of the truce and while being free from any fear of molestation or interference on the part of the Jews, the Arab command would be able to bring up reinforcements of men and arms from the outside, to perfect training and organization of its troops, to select the best

8. ראש העין.
9. ראה מס' 251.

possible positions, to complete its plans and to be ready for the resumption of their offensive under much more favourable conditions, either at any given moment when it would choose to break the truce or upon its termination in the event of its not leading — as I feared it would not — to any lasting settlement.

Mr. Marshall intimated that he fully realized the position.

Mr. Lovett wanted to know whether I would agree that the condition about the removal of the bands already in Palestine should apply to those which can be identified ("identifiable bands" was the expression he used).

I replied in the affirmative.

I then said that our next condition would be the full preservation of all our rights.

The Secretary asked what I meant by "our rights".

I said that we had certain rights under the Mandate which had been internationally recognized. We had also acquired a new fundamental right under the Resolution of the General Assembly — the right to statehood in a certain part of Palestine. These rights must be maintained.

The Secretary's comment was that he saw that we regarded the Resolution of the General Assembly as of a binding character.

I replied that we certainly did. I wondered whether if the Secretary were in our place, he would have taken a different line; whether if he had been a son of a people which for centuries past had prayed for the restoration of its statehood in its ancestral ho[m]e, and a member of a movement which, for decades, had toiled and struggled to achieve that end, he would have renounced this right after it had been acknowledged by the highest international tribunal in the world.

My last point, I said, as far as the truce conditions were concerned was something about which there need be no blowing of trumpets on our part but which nevertheless I had to make perfectly clear to the Secretary. It was that our preparations for the taking over of the Government of the Jewish State area on the appointed day would not be interrupted during the truce period.

The Secretary wanted this explained a little further.

I pointed out that the British Government had announced its decision to terminate the Mandate on the 15th of May, and its representatives had repeatedly stated that this decision was irrevocable. An Act of Parliament had been passed only the other day making

that decision final. During the debate, there had been an outcry from all the corners of the House for the expressed fixing of the date in the text of the bill, and this was done.[10]

We were therefore facing a complete disappearance of British rule on a date which was only a few weeks ahead, and it was a matter of elementary self-preservation for us, apart from being [an][11] action by virtue of a constitutional right acquired, to be ready to take over the administration of our territory on that date.

The Secretary wanted to know what our preparations consisted of.

I explained that it was planning preparation of blueprints for the various departments, selection of personnel — staffs to run the various services.

I added that in actual fact we had already taken over certain administrative functions. In the field of security we were the effective authority. The British helped us very rarely and interfered with our defences only too often. Were it not for our own defence force, we would have been lost. In other spheres of administration, too, the machinery of government of the Mandatory was disintegrating.

The Secretary interjected: "It is no longer effective, is it?"

I said that it was daily becoming less effective, and we were simply forced to take over in order to preserve a minimum of conditions of civilized life, and even to insure life itself.

All this was taken in without particular comment on the part of either Mr. Marshall or Mr. Lovett.

This more or less [completed][12] my answer to the Secretary's original query concerning the truce conditions, and as far as the Secretary's initiative was concerned, the conversation would have probably ended there.

I then said that though I know how precious the Secretary's time was, I had something on my heart which I would beg leave to clear up before leaving.

The Secretary said that the subject was too serious for him to rush me. There was plenty of time.

I said that I wanted to refer to the question of trusteeship, which had so suddenly been raised by the U.S. Delegation at the Security

10. הצעת־החוק לסיום המנדט אושרה על־ידי בית־הנבחרים הבריטי בקריאה שלישית ב־24 במארס. בהצעה המקורית לא נקבע מועד סיום המנדט והוא נוסף בשלב הדיונים בוועדה, ב־19 במארס, לפי הצעת־תיקון של שר־המושבות.
11. במקור כתוב בטעות : of.
12. במקור כתוב בטעות : complicated.

Council. It had come as a complete reversal of U.S. policy and we had been very much taken aback by it. We were determined to oppose the imposition of a trusteeship over Palestine. It meant to us, primarily, a denial of independence. We did not think that we were less ripe for independence today than the thirteen American Colonies had been 170 years ago. We could not conceive that, at this stage, and after all the bitter experiences of the British Mandate, a new attempt should be made to send people from outside to rule over us.

While any trusteeship was unacceptable to us, there was one aspect of the problem which was particularly alarming. Trying to think realistically, we could not but assume that when the U.S. Government talked of trusteeship, they had in mind Britain as a trustee or some form of collective U.N. trusteeship build around Great Britain as a main agent. To pursue this course would simply mean to court disaster. For one thing, the ordinary human relations between us and the British Administration and Army in Palestine have been destroyed beyond any hope of restoring them. The partnership had to be dissolved and any indications that it was about to be renewed would cause violent revulsion of feeling and a revival of anti-British feelings on an unprecedented scale.

Secondly, the disintegration of the British machinery of Government was in full swing. It was actually in a state of decay and nothing could regalvanize it into life.

Thirdly, and this was the main important point, while we doubt very much whether the British themselves would accept the role, we know that if they did, it would only be on their terms, and we were fully aware what those terms would be. Great Britain was pursuing a definite political line in the Middle East, based on an appraisal of her interests in that area to which she was fully entitled, but it was diametrically opposed to the most vital Jewish interests in Palestine. That line was sponsorship and support of the Arab League. Britain was firmly wedded to that orientation. The Arab League was her instrument of influence and power in the Middle East. What the Arab League stood for in Palestine, everybody knew. Allied with the Arab League throughout the Middle East, it was inconceivable that Britain should turn against it in Palestine. Just as one could not imagine a sudden change of heart on the part of the British in the sphere of human relationship with the Palestine Jews, so it was

impossible to envisage such a revolutionary somersault orientation of British policy in the Middle East as might bring it into some conformity with minimum Jewish requirements. The perpetuation of British rule in any form would sound the death-knell of all our hopes and would have to be resisted by whatever force we possessed.

Mr. Marshall said: "But what if it is not to be a British trusteeship at all? What if the U.N. would appoint a Governor-General?"

I replied that the whole conception of a trusteeship seemed to us utterly unreal.

"In what respect unreal?" asked the Secretary.

"In every single respect", I replied. "Where would the Administration come from? Could it seriously be proposed that people without any experience and knowledge of Palestine should be sent down to rule over us and that we should accept their authority?"

Mr. Lovett interjected that the Jewish personnel who were now being selected for administrative duties might do the job in the Jewish area.

I replied that we would not cooperat[e]. The main question was what policy would be followed by the Government. What would, for instance, be the position as regards immigration?

Mr. Marshall said: "Well, let's take immigration. Cannot you imagine some working agreement on that?"

I said: "Between the Jews and the Arabs? Certainly not. This is the crux of the whole difficulty. Nothing but a very substantial immigration would satisfy the Jews. Nothing but a complete stoppage of immigration would satisfy the Arabs. It was because of the fundamental disagreement on that basic issue that the problem of Palestine had proved insoluble by agreement and was referred to the U.N. for the imposition of a solution; and it was because the justice of the Jewish claim for free immigration had been admitted that the U.N. had decided on the plan of partition under which that claim could be satisfied in a limited part of Palestine but under full Jewish control."

Mr. Marshall still insisted on knowing whether it would not be possible to find a figure acceptable to both sides or in which both sides would acquiesce.

I said that I could not possibly imagine the Arabs acquiescing in anything above the present monthly quota of 1500, but in this the Jews would never acquiesce. Boats with unauthorised immigrants

were still crossing the Mediterranean and the tragedy would continue. There would be no peace and no solution.

Mr. Marshall wanted to know whether the admission of a large number of D.P.'s to the U.S. would not relieve the situation. Would the Jewish Agency be opposed to this?

I replied that there could be no question of the Jewish Agency opposing Jews being admitted wherever they wanted to go and could go. An increased admission of Jewish D.P.'s to America would solve for a time the problem of so many individuals. It would not begin to solve the problem of the Jewish people. It would not arrest the historic process of the Jewish return to Palestine. The need of the Jewish people for Palestine and the urge of Jews to go there and settle would remain unchanged. I referred to the position of Oriental Jewry and the dangers which they were facing. At the first outbreak of a wave of persecution, I said, those of them who will be able to escape will take to the boats and set sail for Palestine. It would never occur to them to go to the U.S. on their own, as they would to Palestine.

Mr. Lovett asked whether we would resist an international force if it were formed in connection with a trusteeship.

I said that I thought the setting up of an international force had proved impracticable.

Mr. Lovett said: "Assuming that a way could be found."

I said: "Jews would continue to go to Palestine under any circumstances."

From this the discussion veered back to the question of partition and what would happen if this remained the policy in view of the determined Arab resistance.

I said that the way this question was now being discuss[ed] made the impression as if at the time of the voting in the Assembly, the assumption was that partition could be implemented without difficulty and that this assumption had been disproved by subsequent events.

Mr. Lovett nodded assent to this.

I said that to my mind there had been no such assumption. Arab threats had been most violent throughout the discussion and the Resolution was adopted in the teeth of those threats. Moreover, if anyone had entertained the illusion of a completely peaceful implementation, the blame was not on the Jewish Agency. We had foreseen the present difficulty and had warned against it. Naturally it had

not been in our interest to shout about it from all the house-tops. Why should we have put unnecessary obstacles in our own path? But talking confidentially to responsible people we had never minimized the danger. I recalled our appearance before the Four Powers which during the session of the Assembly had met informally to discuss the problem of implementation.[13]

The Secretary asked: "You mean the consultation of the four permanent members the other day?"

With Mr. Lovett's help I corrected the wrong impression and explained that I was referring to the working group on implementation which deliberated during the session of the Assembly and which consisted of the U.S., the Soviet Union, Canada and Guatemala.

All this was complete news to the Secretary and he explained that he was away in England at the time. He was surprised at my mention of the four governments and must have thought it a queer combination.

I explained how it had happened. I continued that we asked for a hearing by that group, which was granted. I was privileged to appear for the Jewish Agency and made a statement somewhat as follows: I foresaw trouble in Palestine in connection with partition. If the trouble remained limited to the Arabs of Palestine, we thought we alone would be able to cope with it. But we had to envisage the possibility of the neighbouring States joining in by way of sending over men, arms and money. In that case, a far more serious situation would arise which we believe would call for interational intervention, and this for two reasons: first, it would mean an open act of aggression against the Jewish State from the outside and armed defiance of the U.N. — a challenge which it was for the U.N. to take up in order to assert its authority; second, the intervention of the neighbouring States would probably bring to bear on the military situation in Palestine arms, the kind of which we did not possess. I added that if, in spite of this proving necessary, an international force would prove impracticable — and it would not be for us to decide whether it would or not — we would not shrink from the responsibility which the adoption of the partition plan would impose on us and would be ready to carry the burden alone, but, in that case, we would require considerable assistance as regards the supply of arms. We thus made the position perfectly clear in advance and we did so well ahead of the final voting on the Resolution.

13- ראה מס' 75 והערה 2 שם.

Mr. Marshall said that he was very much interested to hear this explanation. It was new to him. His impression at the time had been that the Jews were sure they could manage it all alone and no serious difficulty need be anticipated. The views of his Department were different and so were his own. He knew that the Arabs were a warlike race and easily inflammable.

I said that it was a pity that the Secretary had not known the position we had taken up, but the fact was that we had not seen him for months past. The last occasion on which I had seen the Secretary was sometime in September, at the very beginning of the Assembly Session, when Dr. Silver and I called on him.[14] I had tried to see the Secretary since then, but I appreciated that he must have been very busy.

I had also tried hard to see Mr. Lovett several times during all these months, but I had only seen him a couple of weeks ago.

Mr. Lovett said that he had seen Mr. Epstein once or twice.

Continuing, I said that a contingency had arisen and that we needed arms. The very inaction of the U.N. had been a tremendous encouragement to the forces of disorder in the Middle East and we had now to face an invasion from outside and weapons superior to ours. Nevertheless we were convinced that we could control the situation if given the necessary equipment.

I recalled that in my last conversation with Mr. Lovett,[15] in reply to his question, I gave him the assurance that we would scrupulously observe the American embargo, though we thought its indiscriminate character was utterly unjustified; at the same time I had told Mr. Lovett that getting the necessary arms was to us a question of life and death and we were determined to get them. I therefore wanted the Secretary to know that we were now desperately casting about for field-guns and planes, and we hoped we would get them.

Mr. Lovett wondered if we could hope to hold out in the long run against the forces which the neighbouring states could mobilize.

I replied that potentially we were indeed faced with a tremendous numerical superiority; on the other side, such a comparison was misleading. The stakes for which the two sides were contending had to be taken into account. To them it was a matter of taking part in a military adventure. To us it was the defence of our very lives and

14. הפגישה נערכה ב־26.9.1947. (ראה דיווח שרתוק בישיבת האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית באותו יום, פרוטוקול בתיק 93.03/64/9).
15. ב־21 בפברואר. ראה מס׳ 220 והערה 1 שם.

of the future of our people. We would never give up the struggle, whereas they might soon get tired of it. The Arab Governments were already feeling the drain on their resources very much. Inside Palestine there was acute and widespread suffering among the Arabs which the Arab command was finding extremely difficult to relieve.

Mr. Lovett still thought that with the large influx of forces from outside, our position might become very critical indeed.

I replied that if this prospect materialized, there would also be a large influx of forces on our side. Jews from all parts of the world would flock to Palestine. [This][16] would involve Governments and cause serious international complications. On the other hand, the vacuum which would be created in Palestine in the international sense would open the way for all sorts of unauthorized interventions. In the end such a conflagration would compel the formation of the international force, but this might come too late to save a great deal of avoidable bloodshed and it would be too costly. Prevention was always better — and cheaper — than cure.

Mr. Lovett said that we still seemed to regard an international force as indispensable.

I replied that I did not. I was merely trying to visualize what the course of events would be if the prospect indicated by Mr. Lovett were to materialize.

The Secretary here rose to terminate the conversation. While standing, I begged leave to raise one more question which was of particular importance and urgency.

I referred to the position of Jerusalem and said that I was wondering whether the civilized world, including the U.S., realized what was going on. Something historically fatal was about to happen unless action were taken in time to prevent it. For 400 years Jerusalem, with its Holy Shrines, had been in the hands of an Islamic Power. Thirty years ago it was conquered by Great Britain. For all the bitterness that had accumulated in our hearts against the British, I would freely admit that their rule in Jerusalem had been that of a civilized European power. Now Jerusalem was being handed back to the most fanatical and fiendish type of Moslem gangsters that one could imagine.

During the Assembly we were admonished by various delegations, first and foremost by that of the U.S., to scale down our claims and

16. במקור כתוב בטעות: Would.

accept the transcendent world value of Jerusalem as necessitating a special international regime in that city. We accepted it, but now we find Arab bands in control of the Old City and of the highways leading to Jerusalem, with the whole civilized world looking on and doing nothing. I appealed to the Secretary to devote immediate attention to this burning problem, take it out of the context and devise means whereby the security of Jerusalem and of the main road leading to it could be assured.

The Secretary listened very intently and said he realized the gravity of the issue.

Mr. Lovett asked whether we would agree that Jerusalem should be treated as a separate problem, and I said that we would.

In seeing me off, the Secretary said: "You may remember that when I saw you last time I said that you were an excellent advocate of your case. I want to say this again and with greater emphasis. I was even more impressed by your presentation today than on the previous occasion."

The conversation lasted 75 minutes.

INSERTION[17]

We would seek to take over authority in the entire area of the Jewish State, though at the beginning we might not be in a position to do so in certain parts which would remain under British occupation till August 1st.

The Secretary asked what that date was and why the difference between the whole area and certain parts.

It appeared that he simply did not know.

I explained that the date set for the termination of the Mandate was May 15th, but that this would not see the end of British military occupation. The evacuation of British troops would only come to an end on August 1st, and in the period between May 15th and August 1st British troops would be concentrated in certain key positions. We assumed, for instance, that the port of Tel Aviv would be under our full control as from May 16th, but this would probably not be the case as regards the port of Haifa.

17. בתעודה לא צוין היכן יש לשלב קטע זה.

319

תזכיר מאת ו. איתן, א. לבבי, ח.ו. הרצוג, ה. ברמן וא. ששון [1]

Memorandum by W. Eytan, A. Levavi, C. V. Herzog, H. Berman and E. Sasson

S 25/9383 תזכיר : אצ"מ

[ירושלים], 26 במארס 1948

זכרון־דברים בשאלות מדיניות

החתומים מטה ראו חובה לעצמם, חובה הנובעת מתפקידם כעובדים אחראיים במחלקה המדינית, לדון במשותף על המצב המדיני אשר התהווה. לשם כך קיימנו שיחות ביום 24.3.48 וביום 25.3.48 והחלטנו לסכם ולהדגיש את עיקרי הדברים בכתב:

1. שאלה ראשית אשר הוצגה הייתה, אם יש לבסס את התקווה להגשמת מטרותינו על סיכוינו להכריע את העולם הערבי בכוח הנשק בלבד. הובעה הדעה כי סיכויים אלה הינם קלושים, במסיבות של העדר כל סיוע מצד מעצמות המערב השליטות עתה בחבל זה של העולם, ובמצב של נייטרליות בלתי־ידידותית מצדם, מן ההכרח שיחס כזה יפגע קשה באפשרויותינו להשיג אספקה של כלי־נשק, תגבורת באנשים, אמצעים כספיים, מזון וכו׳. מאידך לא יהיה במסיבות כאלו כמעט כל סייג למידת התערבותן של מדינות ערב בקרבות בארץ־ישראל. תנאים כאלה עלולים להיווצר במקרה שהאנגלים יפנו את רוב חלקי הארץ, בשעה שבמועצת־הביטחון יסתבכו הדיונים בשאלת ארץ־ישראל כליל, בעוד שיחסינו המדיניים עם ארצות־הברית יצטננו ויתרופפו באותה המידה כמעט כאשר קרה לגבי מערכת יחסינו עם בריטניה. במצב זה תהיה צפויה סכנת השמדה לחלקים גדולים של הישוב, ואין לראות כיצד נתגבר אף לאחר מאבק ממושך. יש על כן לחפש דרכים מדיניות כדי למנוע את היווצרותו של מצב עניינים כזה.

2. הפעולה המדינית, אשר תהיה מכוונת אל המטרה אשר הוגדרה בסעיף דלעיל, צריכה להיות מכוונת אל מעצמות־המערב מחד גיסא, ואל המדינות הערביות מאידך גיסא. אפשרויות התערבותו העצמאית של הגוש הסלאבי בחבל זה של העולם הינן מוגבלות ביותר בשעה זו. אם נקבל עזרה ממשית מגוש זה, נגרום לכך שארצות־הברית יעברו לגמרי לצד יריבינו ויגישו להם עזרה גדולה יותר. עם זאת, אין להתייחס בשלילה גמורה לנסיונות המגע בין גורמים ישוביים אופוזיציוניים לבין מדינות הגוש הסובייטי. במקרה שמלחמת־עולם תפרוץ בעתיד הקרוב, עלול המזרח־התיכון להיכבש על־ידי הצבא הסובייטי בשלבי המלחמה הראשונים.

319

1. על התזכיר רשום: "נשלח מירושלים לחברי ההנהלה בתל אביב בסוף מרץ 1948. ח. ב[רמן]."

3. התכנית המדינית והדרכים הארגוניים בקשר לפעולתנו כלפי המדינות הערביות תוארו בקצרה בתזכיר,[2] אשר הוגש על־ידי עובדי המחלקה לפני שחל המפנה במדיניות ארצות־הברית. הדחיפות שיש לייחסה להצעות שנוסחו בזמנן אף גברה. הכרחי הדבר כי ייעשו מאמצים מוגברים ליצור מגע מדיני עם ארצות ערב, גם תוך המשכת או הגברת הקרבות בארץ־ישראל. לעולם איננו רשאים להתעלם מה־בעיה, כיצד אפשר למצוא מוצא של כבוד בשבילנו ובשביל הערבים, פתרון שיוכל להביא את השלום.

4. באשר לקו המדיני שלנו כלפי מעצמות המערב, ובפרט כלפי ארצות־הברית, לאחר התמורה אשר חלה במדיניות הארץ־ישראלית של המעצמה הזו, הרי אסור לנו לשרוף את הגשרים. אנו חייבים כמובן לעמוד בכל תוקף על זכותנו למדינה עברית עצמאית ועל דחיפות הגשמתו של הפתרון הזה. אולם יחד עם זאת איננו רשאים לתפוס עמדה הקרובה להתנגדות פיסית לעומת כל נסיון להשהות את ההכרה הפומבית במדינה יהודית ריבונית, תוך קיום משטר זמני, אשר יאפשר את הגברתם המתמדת של היסודות הממשיים של ריבונותנו המדינית בשטח העלייה, ב[שטח] ההגנתי, בשטח המנהלתי ובשטח הכלכלי. זהו נושא למערכה מדינית, ואין ללכת בדרך של בידוד מדיני כולל.

5. המאמצים המדיניים שלנו אינם צריכים להחליש במאומה את הכנותינו המעשיות להגנה על הישוב ועל המדינה, ולהקמת המדינה בתאריך הקרוב ביותר האפשרי מבחינה מדינית־צבאית. להפך, יש להגביר את ההכנות הללו גם לאור העובדה, שאפשרי הדבר כי מאמצינו המדיניים לצאת מהמצב של בידוד פוליטי לא יוכתרו בהצלחה וכי נהיה נאלצים לפעול לגמרי על דעת עצמנו בלבד.

לגבי מהלך הכנותינו יש לקבוע ולהגשים עקרונות ברורים, ולא לקבוע דברים באופן מקרי או בהשפעת הלכי־רוח המשתנים והולכים. חייבים אנו להשתדל ולמלא כמיטב יכולתנו כל חלל ריק הנוצר תוך תהליך התפוררותו של מנגנון המינהל המנדטורי. כן עלינו לפתח ולחזק את הכלים המנהלתיים שברשותנו בתור מכשירים ממלכתיים מתאימים של המדינה המתהווה.

בקשר לזאת נשאלת השאלה: כיצד יתואר שהבניין הממלכתי יתקדם מבלי שיש־תמשו בעובדים ובמחלקות אשר משאירים אותם בירושלים, מתוך שגרה ואינרציה בלתי־מובנת? היקף התפקידים הוא עצום, וברור לכול שכמה וכמה שטחים מנהל־תיים מוזנחים כליל, לאחר שיש לבנותם בתוך השטח של המדינה היהודית, ולאחר שעד כה נקראו לפעולה רק בודדים מבין עובדי המנגנון המאורגן של המוסדות. אם אמנם קיבלנו את רעיון המדינה היהודית בחלק מארץ־ישראל, שוב אי־אפשר להטיל על מנגנון המוסדות את התפקיד לפעול כמעט מטעם ועד הקהילה הירושלמית.

יהיה אשר יהיה המשטר המדיני אשר יוטל בארץ בעתיד הקרוב — הסיכויים להקמת המדינה היהודית יהיו תלויים בראש וראשונה בזאת, באיזו מידה תהיה מדינה זו כבר פעילה למעשה בשטחים השונים של ההויה הממלכתית.

6. יסוד פעולתנו בשטח ההגנה חייב להיות: צבירת כוח, עריכת כוחות תכניתית ומחושבת לקראת אפשרות של התמודדות מכרעת פנים־אל־פנים עם העולם הערבי,

2. מס' 273.

שכלול מזורז של מערכת הפיקוד הגבוה תוך גיוס כל הכוחות המקצועיים היהודים שבארץ ובחוץ־לארץ. התכנון חייב להיות תכנון מלחמתי אמיתי. עלינו להכין את הכול, כדי שנוכל לתפוס קווי חזית מלוכדים וחסכוניים תוך שעות, במקרה שהמצב המדיני־הצבאי ימשיך להתפתח בכיוון להתמודדות צבאית כוללת. כבר עכשיו יש להשתחרר מעקרון השמירה על הפרסטיז'ה בכל מחיר, עיקרון המשולב לעתים בהעדר אומץ אזרחי והחלטיות.

דוגמה קיצונית של מחשבה וקו פעולה מוטעים מבחינה הנ"ל הוא מצב הדברים במחוז ירושלים. הפיקוד המקומי נתון במסגרת המונעת ממנו כל אפשרות לשאת כראוי באחריות כלפי ישוב יהודי של מאה־אלף נפש, הנתון בסכנת ניתוק, מצור והשמדה, וכלפי חייליו הנשלחים לעתים למות ללא הצדקה מספקת. הננו מצרפים הצעת תכנית (מאת ח. הרצוג),[3] הלוקחת בחשבון אפשרות של מלחמה ממש, את סכנת הרעב בירושלים, את הכוחות אשר כבר נכנסו למערכה משני הצדדים ואת אופיו המדיני הקיצוני של האויב הפועל באיזור ירושלים דווקא.

7. ברצוננו להצביע לבסוף על העובדה, כי הזמן דוחק וכי השהיית ההחלטות והפעולות "עד שהעניינים יתבררו לחלוטין" אינה מוצדקת כלל ועיקר. תהליך בירור העניינים אינו תלוי בנו, ועלולים אנו לאחר את המועד ולהזניח אפשרויות והזדמנויות אשר לא תחזורנה שנית. יש להעז ולפעול, גם אם אין ביטחון גמור, כי לא נהיה נאלצים לשנות את מגמת פעולתנו בעוד זמן מה. העדר פעולה במסיבות הקיימות לא יכופר.

ו. איתן　　　א. לבבי
ח. הרצוג　　　ח. ברמן
א. ששון

320

ח. ו. הרצוג אל מ. שרתוק (ניו יורק)
C. V. Herzog to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 42/41
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1551
נוסח נכנס: 93.01/2180/14

Jerusalem, 26 March 1948

Considered opinion U.N. party Jewish community Jerusalem facing total annihilation unless international force despatched /soonest/. Lund /considers/ that without Jerusalem problem, and given three months respite with open sea communications, we can defeat Arabs.

Herzog

3. המסמך הזה אינו נמצא בתיק.

321

ש. מאירוב אל מ. שרתוק (ניו יורק)
S. Meirov to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 6/31
נוסח נכנס : 93.01/2180/14

Geneva, 27 March 1948 (15.09)

Prague already shipped.[1] Foreign Minister[2] cabled Lisicky to follow the law and show initiative in supporting our case. If he will not fulfil these instructions, please inform us for necessary further steps.

Shaul

322

ד. בן-גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 14/44. נשלח 28.3
נוסח יוצא : אצ"מ S 25/1703
נוסח נכנס : 93.01/2180/14

Tel Aviv, 27 March 1948 (15.15)

Brown[1] approached Eytan behalf Gurney ascertain [our attitude][2] trusteeship. Emphasized possibility naval blockade against us in case our refusal, possibility acquisition equipment in case our acceptance. No answer was given as Golda, Kaplan, myself, are here. Awaiting your /talk with/ Secretary.[3]

Ben-Gurion

321

1. מדובר במשלוח הגדול הראשון של נשק שנרכש בצ'כוסלובקיה בשביל ה"הגנה". הנשק נשלח באניה "נורה", שהגיעה לארץ-ישראל ב-1 באפריל.
2. ו. קלמנטיס.

322

1. מונטגיו בראון, עוזר בכיר לענייני כספים למזכיר הראשי של ממשלת ארץ-ישראל.
2. תוקן על-פי הנוסח הנכנס.
3. ראה מס' 318.

323

ח. ברמן, ו. איתן, ל. כהן וא. ששון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
H. Berman, W. Eytan, L. Kohn and E. Sasson to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן —/45
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1558

Jerusalem, 28 March 1948

Top secret. Feel in duty bound inform you truth about present situation Jerusalem. Supply and equipment position verging on catastrophic. After Etzion disaster,[1] bulk of city's armoured transport destroyed. Communications with Atarot, Hadassa, even Talpiot, problematical. Jerusalem Emergency Committee wholly unequal its task, unable even arrange distribution of available neft supplies. Long bread queues in all parts of city. Public morale has reached nadir, and Dissidents energetically and understandably exploiting situation. All local truce efforts failed owing adamant Arab opposition, and international force more than doubtful. This we fear may result citizens taking law into own hands and coming to arrangement with British view their staying on. Authority of Agency in Jerusalem all but vanished. Urge you do everything possible expedite truce negotiations your end or other settlement to relieve extreme danger threatening Jerusalem.

Berman Eytan Kohn Sasson

324

ו. איתן אל מ. שרתוק (ניו יורק)
W. Eytan to M. Shertok (New York)

מברקים מוצפנים 44/99, 46/169. התקבלו: 29—30.3
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1551
נוסח נכנס: 93.01/2180/14

Jerusalem, 28 March 1948 (17.30)
29 March 1948 (16.40)

Top secret. Azcarate known to have drafted following plan. Begins: Resolution 29 November dead. For year beginning 15 May 1948[1]

323

1. ב־27 במארס הותקפה ליד נבי דניאל שיירת מכוניות של ה"הגנה", שחזרה מגוש עציון לירושלים. השיירה הושמדה כולה, 15 מאנשיה נהרגו והנותרים חולצו בעזרת הצבא הבריטי לאחר שמסרו את נשקם. בקרב זה אבד רוב הרכב המשוריין של ה"הגנה" ששימש לקיום הקשר בין ירושלים ותל אביב.

324

1. בנוסח הנכנס נשתרבבו כאן המלים: if they wish.

Palestine to be governed by Governor-General appointed by /U.N./ assisted by Advisory Council of twelve members — two Palestinian Arabs nominated by Arab Higher Executive; two non-Palestine Arabs nominated by Arab League; two Palestinian Jews nominated by Va'ad Le'umi; two non-Palestine Jews nominated by Jewish Agency; one each of America, British, French, Russian nationality, nominated by Security Council. /Governor/ to assume duties on 15 May, even if Advisory Council not yet constituted/./ Present administrative structure of Palestine to be preserved, public services presently run by Jews and Arabs to continue unchanged subject to control of Governor. Functions of Governor to include maintenance public security and following services: posts, railways, /road transport/, civil aviation, customs, frontier control. Arab and Jewish armed forces to be placed under command of two military commanders of non-Palestine nationality, nominated by Governor with approval of Security Council, it being understood neither Arab nor Jewish forces shall operate outside respective /territories/. Non-Palestinian military and police forces /to be/ placed at Governor's disposal until latter can organise special militia to maintain order in mixed districts. Governor to be responsible to U.N. Assembly to set up special commission to receive Governor's periodical reports and give Governor instructions. Whole scheme temporary, main aim to create calmer conditions in Palestine for reaching settlement /satisfying/ legitimate claims both parties. Governor to try above all to induce tranquility and restore to entire /population/ self-confidence in ability to resolve pacifically problems arising /from situation/ [for][2] which neither party responsible, but whose /consequences/ both will have to suffer in absence of pacific settlement. /Ends/. Presume above cabled to Lie or Bunche.

Eytan

[Acknowledge receipt. Jewish Agency.][3]

2. כך בנוסח הנכנס.
3. התוספת — על־פי הנוסח הנכנס.

325

א. אפשטיין אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית [1]
E. Epstein to members of the Jewish Agency Executive

תזכיר : אצ"מ Z 6/4/5

[Memorandum No.] 18, *[Washington], 29 March 1498*

Confidential

Subject: Interview with Loy W. Henderson, Director, Office of Near Eastern and African Affairs, Department of State, on March 26, 1948

I opened the interview by telling Mr. Henderson that the chief purpose of this call, before my departure for Palestine, was to obtain further clarification of the American Government's new policy, which I would convey to my colleagues in Jerusalem. Henderson cautiously inquired about the nature of my trip, and was apparently not convinced when I told him that I was going to Palestine to study the present situation on the spot.

When I turned the conversation to Austin's statement of March 19th, Henderson emphasized that the U.S. Government had not yet fully elaborated its trusteeship plan, and that the details were still vague and incomplete.

I then asked whether trusteeship would be backed by American troops and civil servants attached to the trusteeship administration. Henderson avoided a direct reply to this question. However, in the course of conversation, he twice repeated that United States troops would never be sent to Palestine to aid in the implementation of any policy, and added that a solution there would have to be achieved through mutual Jewish–Arab understanding. Although he denied that this implies the U.S. position on the subject coincides with Bevin's, Henderson defended the "conciliation" thesis as the only possible solution of the Palestine problem.

At this juncture I made it clear to Henderson that we will reject any move on the part of the U.S. Government to perpetuate British rule in Palestine, openly or disguised, in the name of a joint U.S.–British trusteeship, regardless of its object. British policy in the Middle East, I reminded him, is one of unconditional support for the Arab League, and under these circumstances it is not difficult to predict how we would fare under such an arrangement. He did not comment on this.

325

1. אפשטיין הבריק לבן־גוריון תמצית של תוכן השיחה ב־29.3.1948 (אצ"מ S 25/1703).

I called Henderson's attention to the fact that by seeking to prevent the United Nations from proceeding with the implementation of partition, the American Government was creating a situation in which the Jews, after May 16, will have to fight for their very existence under conditions even more unfavourable than before, and that the Truman Administration would bear a heavy share of the responsibility for what may happen to us after that date.

I stressed that the U.S. Government, in effect, is presently opposing a Jewish State which already exists in Palestine — a state whose commencement will be proclaimed formally in accordance with the schedule established by the U.N. The statement of the Jewish Agency and the Va'ad Le'umi on March 23[2] expressed this unequivocally, and I assured him, there would be no departure from this position.

In reply to Henderson's question regarding our attitude toward the truce proposals, I said that the moment the Arabs cease fire, disband the guerrillas, withdraw the foreign volunteers to their respective countries, and discontinue further military training in Palestine and elsewhere, a truce would automatically enter into effect. I also made it clear that we would proceed with our plans for implementing the U.N. decision of November 29, irrespective of whether a truce exists or not.

Avoiding a direct reply to my statement, Henderson returned to his previous argument that if trusteeship is not accepted by the Yishuv as a basis for a temporary settlement in Palestine, the Jews there will be massacred and face certain annihilation. Then, in an angry and accusing tone, he complained that we apparently wanted his government to send armed forces to defend us in Palestine, and that this is a very dangerous assumption on our part. Although these words were pronounced without any particular emphasis, they contained an obvious flavour of intimidation.

I denied emphatically that we have ever asked or expected that U.S. troops be dispatched to create and protect a Jewish State, but recalled that in the early deliberations of the Ad Hoc Committee, the Americans themselves proposed the creation of a volunteer international police force to effect the partition plan. Herschel Johnson discussed the establishment of such an international force and never once suggested that the U.S. would not participate with other members of the U.N. in such an undertaking. Partition, I continued, is

2. ראה מס' 302.

not a Jewish Agency plan, but a U.N. decision for which the U.S. is partly responsible. I added that if, however, the American Government shirks its responsibility in implementing partition, the Jews are determined to carry it out themselves. In this contingency, we would expect, at the very least, that the U.S. Government assist us by lifting the arms embargo, by applying appropriate diplomatic and economic pressure on the Arab States engaged in aggression and violation of the Charter, and by insisting that Britain scrupulously fulfil her duties and commitments as specified in the U.N. plan.

I reminded Henderson that in past conversations with him I had warned that the situation in Palestine should not be allowed to deteriorate, and that the trouble ought to be stopped at its source. One of these opportunities presented itself when the Syrians attacked Dan,[3] but the United States failed to lodge any sort of formal protest with the Syrian Government. If the Syrians intended that this assault serve as a trial balloon, they were undoubtedly encouraged in their belief that, as far as the U.S. Government was concerned, they could embark on such a course without restraint. Henderson interrupted me at this point, remarking that I was misinformed, and that the President personally, as well as the American Government, have made many representations to the Arab States. I accepted his correction, but expressed amazement that the Arab States should ignore U.S. protests with such impunity. Henderson let my remarks pass without comment.

Turning to the question of lifting the arms embargo, Henderson said that this would encourage further warfare in Palestine. The Arabs, reacting violently to such U.S. support for the Jews, might then massacre Christians, particularly Americans, as well as Jews living in the Arab States, he said. In such event, American institutions would be destroyed, American prestige ruined and American interests jeopardized.

I replied that I did not share his apprehensions on this score, and even assuming the worst, I could not see how his Government could leave defenceless a people fighting on its own territory against foreign aggression — a people whose right to independence has been recognized and endorsed by the U.S. Government — and take no steps to prevent and halt this onslaught through diplomatic and

3. ב־9 בינואר הותקפו כפר סאלד ודן על־ידי יחידות ערביות לא־סדירות שחצו את הגבול מסוריה. ההתקפות נהדפו בעזרת הצבא הבריטי. הבריטים הגישו מחאה לממשלת סוריה.

economic pressure. I reiterated that the Jews will defend themselves under any circumstances, but that America would be responsible if the grand total of six million Jews exterminated by Hitler is increased by several hundred thousand in Palestine.

Henderson did not care for this last, and felt compelled to assure me that if events took such a turn, the American people would not stand aloof and permit the Jews to be massacred. Thus, by implication, he reversed his earlier assertion that we must not expect American troops to come to our aid should we continue to reject a trusteeship arrangement.

Incidentally, I attempted to sound him out on what subjects Secretary Marshall intended to discuss with us in an interview scheduled an hour later.[4] He either did not know or pretended not to know. Immediately following our interview, it seems that he reported it fully to Marshall because when Mr. Shertok and I entered the Secretary of State's office, Marshall greeted me by saying that he had just heard about my conversation with Henderson. Undersecretary Lovett also knew about my trip to Palestine.

My interview with Loy Henderson lasted for 45 minutes.

326

ר. באנץ' אל מ. שרתוק (ניו יורק)
R. Bunche to M. Shertok (New York)

מקור: 93.03/88/15

[Lake Success], 29 March 1948

Dear Mr. Shertok,

I wish to inform you that the United Nations Palestine Commission has considered your letter of 25 March 1948,[1] addressed to the Chairman, concerning the immediate establishment of the Provisional Council of Government for the proposed Jewish State.

I am instructed by the Commission to convey to you the following views of the Commission on the several points raised in your letter.

1. The Commission is bound by the recommendations of the General Assembly as set forth in the Plan of Partition with Economic Union, and by such guidance and instructions as the Security Council

4. ראה מס' 318.

326

1. מס' 315.

may consider necessary to issue. As you are aware, the Commission, to date, has received no instructions from the Security Council. It continues, therefore, to rely solely upon the recommendations of the General Assembly. These recommendations consist of the steps necessary to be taken in order to implement the Plan. It has been and continues to be the Commission's intention to take every such step toward the implementation of the Plan as may be within the realm of practical possibility.

2. The Commission has noted the proposed composition of the Provisional Council of Government for the Jewish State, as set forth in paragraph 1 of your letter, and the proposal set forth in paragraph 3. In this connection, your attention is directed to paragraph 4, B, I of the Plan,[2] whereby the Commission is to select and establish the Provisional Councils for each state "after consultation with the democratic parties and other public organizations" of the respective States. You have been informed that on 20 February the Commission communicated directly with the representative Jewish democratic parties and other Jewish public organizations in Palestine, including those listed in paragraph 2 of your letter, with a view to ascertaining their wishes as to how and where they might desire to consult with the Commission on this matter.[3] While most of them indicated that the Jewish Agency was entitled to speak for them, certain of them wished to consult with the Commission directly, and the Commission is obligated to grant them the privilege of doing so.

3. The Commission has noted the request in paragraph 1 of your letter "that the Provisional Council of the Jewish State should be immediately established...". In this connection the Commission would call your attention to the following facts:

a. Paragraph 4, B, I of the Plan provides that the Provisional Councils of Government are to be selected and established "as rapidly as possible" and "after consultation with the democratic parties and other public organizations" of the respective States, and that the activities of such Provisional Councils are to be carried out under the general direction of the Commission. Moreover, the same paragraph provides that: "If by 1 April 1948 a Provisional Council of Government cannot be selected for either of the States, or, if selected, cannot carry out its functions, the Commission shall com-

2. ראה נספח א, עמ' 799—800. ראה באותו נספח לגבי הסעיפים האחרים המוזכרים להלן.
3. ראה מס' 213, הערה 2.

municate that fact to the Security Council for such action with respect to that State as the Security Council may deem proper...". There is, therefore, in the Plan a direct and particular connection between the selection of a Provisional Council by the Commission on the one hand, and the ability of that Council to undertake activities and carry out its functions, on the other. Furthermore, the immediately preceding paragraph 3 of the Plan refers to the activities which the Commission shall undertake "on its arrival in Palestine", and it is a reasonable conclusion that the Plan envisaged the Commission's presence in Palestine as a necessary condition to the active functioning of the Provisional Councils.

b. As the Commission has stated in its three Reports to the Security Council, the Mandatory Power has taken the position that the Commission is not to come to Palestine until two weeks prior to the termination of the Mandate, and that the Mandatory Power will exercise undivided control and authority in Palestine until the termination of the Mandate. Since these are circumstances beyond its control, the Commission has no authority which it could delegate to an active Provisional Council of Government in Palestine prior to the termination of the Mandate; nor would the Commission be in a position to exercise any supervision or control over a Provisional Council of Government before that date as required by the Plan, owing to the Commission's inability to be present in Palestine.

4. The Commission has also noted the suggestion in paragraph 4 of your letter that "upon the appointment of the Provisional Council of Government... the United Nations Palestine Commission should instruct the Provisional Council to proceed with the establishment of a central administrative organ of government as indicated in Article 7 of Part I, B of the Resolution of the General Assembly."

With reference to this suggestion the Commission takes into account the preceding paragraph 6, which provides that the "Provisional Council of Government of each State, acting under the Commission, shall progressively receive from the Commission full responsibility for the administration of that State in the period between the termination of the Mandate and the establishment of the State's independence." In the view of the Commission, paragraph 7 depends upon paragraph 6, since the former involves an important aspect of that authority which, under the provisions of paragraph 6, is to be delegated to the Provisional Councils. Were the Provisional Council

of Government for either State to proceed, as you suggest, with the establishment of a central administrative organ of government prior to the termination of the Mandate, that Council would come into direct conflict with the position taken by the Mandatory Government, a position which the Commission has reported to the Security Council. The Commission, which is responsible for the supervision and control of all activities of the Provisional Councils of Government, for the reasons stated, is at present in no position to authorize such activities.

5. With reference to paragraph 5 of your letter, the Commission calls to your attention paragraph 2 of Section E of its *Second Monthly Progress Report* to the Security Council,[4] which reads as follows:

> 2. On the basis of compelling evidence, the Commission has the duty to inform the Security Council now:
>
> a) that the attitude of the Arab Higher Committee and Arab resistance in Palestine preclude the possibility of selecting a Provisional Council of Government for the proposed Arab State by 1 April;
>
> b) that, while the Commission can take and has in fact taken some preliminary steps towards the selection of the Provisional Council of Government for the proposed Jewish State, that Provisional Council will not be able to "carry out its functions", in the sense of the Plan, prior to the termination of the Mandate.
>
> c) The position of the Mandatory Power, as indicated in the reply to a question of the Commission set forth below, precludes any possibility of fulfilling, by 1 April, Part I, B, 4 of the Plan, as regards either the Arab or the Jewish State.

The Commission had inquired:

> In what manner is the Mandatory Power prepared, prior to the termination of the Mandate, to facilitate the work of the Commission respecting measures it must take to establish the Provisional Councils of Government?

The Mandatory Power replied as follows:

> Subject to its overriding responsibility for the maintenance of law and order, the Mandatory Power would not impede any preliminary steps taken by the Commission with this object in

.PC Rep. 12.3.1948 .4

view, although such Councils could not exercise any authority prior to the date of the termination of the Mandate.

You will note that in this passage the Commission has already reported the fact to the Security Council that it will not be possible by 1 April 1948 to have a Provisional Council of Government carrying out its functions, for either the Arab or the Jewish State, owing to the position taken on the matter by the Mandatory Power. The immediate appointment by the Commission of the Provisional Council of Government for the Jewish State would not in any way obviate the need for the Commission to report to the Security Council, if it had not already done so, that paragraph 4, B, I of the Plan could not be fulfilled, since the Plan provides that the Provisional Council must be not only selected but able to "carry out its functions". It follows, therefore, that the date of 1 April 1948 has no further significance for the Commission, since the objectives envisaged by the Plan as regards Provisional Councils of Government could not be attained by that date, and nothing more in this respect remains to be reported to the Security Council.

6. The fact that the Commission has reported its inability to fulfil the provisions of paragraph 4, B, I of the Plan as regards the functioning of Provisional Councils of Government does not, however, prevent the Commission from continuing the preparatory steps it may be able to take looking toward the establishment and functioning of a Provisional Council of Government for the Jewish State, after the termination of the Mandate. It is the intention of the Commission, therefore, to continue its consultations with the representative of the Jewish Agency on such matters as the size, structure, composition and initial authority to be exercised by the Provisional Council of Government of the Jewish State, after the termination of the Mandate, and also to consult with those representative Jewish groups which have indicated a desire to consult directly with the Commission rather than through the Jewish Agency. On the basis of such consultations, the Commission can and will, in pursuance of its authority under the Assembly's resolution, reach decisions on the above matters on the understanding, however, that the Provisional Council of Government, acting under the Commission, can exercise no authority before the date of the termination of the Mandate.

Sincerely yours,

Ralph J. Bunche

Principal Secretary [Palestine Commission]

327

מ. שרתוק אל ר. זסלני
M. Shertok to R. Zaslani

מברק. התקבל: 30.3
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1703

New York, 29 March 1948 (*17.27*)

Turner[1] in *Tribune,* Sunday: "Etzion Bloc four settlements is Jewish stronghold in purely Arab country and thorn in Arab flesh. Low buildings of colonies dominate hill-tops in their area and constitute threat to Arab communications between Jerusalem and Hebron." Same version repeated today almost verbatim, referring settlements as manned by Haganah. Important obtain correction removing impression deliberate provoation, indicating old time character settlements as colonizational not military venture. Also important, subject David's[2] approval, stress in explanations foreign press both set-backs — north,[3] south[4] — occurred outside State area, don't reflect on our ability hold it.[5]

328

א. ששון אל ד. בן־גוריון, ג. מאירסון וא. קפלן
E. Sasson to D. Ben-Gurion, G. Meyerson and E. Kaplan

העתק: אצ"מ S 53/2078

[ירושלים], 30 במארס 1948

יש ערך לשיחות עם הערבים וסיכויים לתוצאות מניחות את הדעת אם הן תתנהלנה לפני כינוס עצרת־האומות ובאווירה שקטה. אני מציע לטלגרף למשה על כך ולבקש כי יסביר את הדבר לאמריקאים. הבאת השאלה מחדש לעצרת־האומות, לפני הפסקת־האש ולפני שיחות אמצעיות או בלתי־אמצעיות עם הערבים, לא תתקן את המצב ולא תפתור את הסבך.

נראה לי, כי דרך כזאת היא מוצא של כבוד לשני הצדדים. כן נראה לי, כי הליגה מעוניינת בפתרון של שלום. במקרה זה נוכל, לדעתי, להסתייע במאיר.[1] אני מוכן לנסוע לארצות־הברית.

327

1. פ. טרנר, כתב ה"ניו יורק הראלד טריביון" בארץ־ישראל.
2. בן־גוריון.
3. ב־27 במארס הותקפה שיירת מכוניות בדרך לקיבוץ יחיעם. בקרב נהרגו 46 מאנשי ה"הגנה" שליוו את השיירה.
4. ראה מס' 323, הערה 1.
5. בסוף המברק הזה חסרה חתימה. אולם שרתוק חתום על מברק אחר — אל זסלני ושרף — שנשלח יחד עם המברק הזה והוא מעין המשך, אף שעניינו שונה והוא לא הודפס כאן.

328

1. המלך עבדאללה.

329

מ. שרתוק אל ר. באנץ' (לייק סאכסס)

M. Shertok to R. Bunche (Lake Success)

העתק: 93.03/94/7

New York, 31 March 1948

Dear Dr. Bunche,

I want to thank you for your detailed communication of March 29th,[1] with reference to the Provisional Council of Government for the Jewish State. Permit me at the same time to express appreciation of your action in arranging for its delivery within a matter of hours after its consideration by the Commission. On behalf of the Jewish Agency I should like to offer the following observations:

1. From paragraph 1 of your letter we note with appreciation that the Commission continues to rely solely upon the Resolution of the General Assembly and plans to proceed, as far as possible, with the implementation of the Plan of Partition with Economic Union. Certain questions arise, however, in connection with the subsequent paragraphs of your letter, which we feel should be clarified without delay. In this connection I would like to point out that while your letter refers only to my letter of March 25th[2] as setting forth our representations to the Commission on the subject of the Provisional Council of Government, we assume that in considering the matter the Commission gave due consideration to my oral submissions to them of March [17]th,[3] in the course of which I dealt far more extensively with the subject than was possible in the space of a short letter, and, in fact, sought to anticipate some of the arguments advanced in your communication.

2. In paragraphs 3 and 4 of your letter emhpasis is placed on the use in my own letter of March 25th of the terms "establish" and "establishment" in regard to the request that a Provisional Council of the Jewish State and also a central administrative organ be set up. It would appear that a certain misunderstanding has arisen in this connection. Permit me accordingly, by way of clarification, to point out that what we had in mind and what was clearly explained in my oral statement was merely that action should be taken for the *selection* of the Provisional Council of Government, and for the

329

1. מס' 326.
2. מס' 315.
3. במקור כתוב בטעות: March 18th. ראה מס' 303, הערה 3.

selection in turn by the Provisional Council of Government of the central administrative organ. It was not intended that these bodies should immediately proceed to exercise their functions.

3. We had proceeded on the assumption — an assumption which was strongly reinforced by the position taken by the United States Palestine Commission itself in its conversations with the representative of the Mandatory Power, concerning the Commission's arrival in Palestine — that the Provisional Council of Government and the central administrative organ selected by it, would require a period of preparation covering all of the six weeks remaining until May 15th. It would obviously be difficult to compress these preparatory steps within a shorter period, as for example, the two weeks prior to the termination of the Mandate. The fact is that without the authority conferred upon a duly selected Provisional Council of Government and through it on the central administrative organ, the necessary preparations could hardly be efficiently undertaken. As I had the opportunity of explaining orally to the Commission, unless those who are to be entrusted with the task of preparing for the functioning of the Provisional Council on the termination of the Mandate have the assurance that they will, in due course, be responsible for the full exercise of administrative authority, their efforts cannot be fully effective.

4. We are, of course, fully aware of the attitude of the Mandatory Power and its insistence on an undivided control pending the termination of the Mandate; though, as it happens, this control is actually being relinquished not only in certain areas, but also in regard to certain functions, as witness the gradual liquidation, without alternative arrangements, of the postal services. The Mandatory Power, however, has offered no objection to preparatory steps being taken by the Provisional Council of Government, so as to enable it to assume responsibility immediately upon the termination of the Mandate. There is, therefore, nothing in the policy of the Mandatory Power to preclude the immediate selection of the Provisional Council.

5. We submit that the distinction made in the second paragraph of Part I B, 4,[4] of the Plan between the selection of the Provisional Council of Government and the carrying out of its functions is of great importance. It indicates that the authors of the Resolution were fully aware of the contingency that a Provisional Council of

4. ראה נספח א, עמ' 800.

Government might be selected, but unable to function. This is, in fact, what is happening in regard to the Jewish State, where a Provisional Council of Government can be selected, though it may be unable for the time being to carry out its functions. The situation is, of course, completely different as regards the Arab State, where there is no possibility even of selecting such a council. Under the above paragraph, the Security Council should, by April 1, be informed of these two quite distinct situations. It is suggested that the section of the Commission's second monthly report, referred to in paragraph 5 of your letter, hardly dispenses with the obligation of the United Nations Palestine Commission to proceed with the selection of the Provisional Council of Government. In fact the Commission did not in that report express its inability *to select* a Provisional Government for the Jewish State. All it did was to indicate that such Council, if selected, would not be in a position to exercise its functions pending the termination of the Mandate on May 15.

6. Reference is made in your letter to the fact that, while most of the representative Jewish democratic parties and other Jewish public organizations in Palestine have indicated that the Jewish Agency was entitled to speak for them, certain groups desire to consult directly with the Commission. We are in sympathy with this desire, but feel confident that the Commission will certainly not take the view that one or two such groups may be put in a position to hold up the formation of a Provisional Council of Government. That was certainly not the intention of the General Assembly when it recommended consultation with parties and organizations. The idea undoubtedly was, not to grant undue privileges to one or two groups, but to give to the Commission the opportunity to sound out opinion as broadly as possible among the democratic bodies as a whole — a step which can certainly be undertaken even while the Commission is in New York. Moreover, the suggestion made by us regarding the possibility of co-option of additional members, would, if accepted, completely obviate the difficulty arising from the fact that not all the groups have not [*sic*] been consulted. On the other hand, the Commission will no doubt bear in mind the possibility that parties with an established position in public life and representing considerable sections of the community, may refuse to share responsibility in a Provisional Council of Government with small and ephemeral groups which they regard as utterly unrepresentative.

7. In this connection, if we correctly understand paragraph 3a of your letter, the Commission is not of the opinion that the selection of the Provisional Council of Government must be postponed until the arrival of the Commission in Palestine, though it does take the view that the Provisional Council cannot function in the absence of the Commission as a supervisory organ. We are entirely in accord with this point of view, and would like to assure the Commission that the Provisional Council of Government selected by the Commission at Lake Success will not assume any powers without the authority of the United Nations Palestine Commission as long as the Commission will continue to exercise its functions, and will keep in closest possible touch with the Commission while undertaking its preparatory work. Therefore, the problem of delegating authority or exercising supervisory control need not arise until the Palestine Commission is on the spot. This, we believe, corresponds with the view expressed in the concluding sentence of paragraph 3a of your letter.

8. We note with gratification the intention expressed by the Commission, in the concluding paragraph of your letter, to proceed with the steps necessary for the selection of the Provisional Council of Government. We believe that the time has come for this selection to take place without further delay; and we are ready to provide any additional information or assistance that may be required to this end.

Sincerely yours,

Moshe Shertok

330

א. לוריא אל ד. ואהל [1] (ניו יורק)

A. Lourie to D. Wahl (New York)

העתק: 93.03/71/1

[New York], 31 March 1948

Dear Dave,

Thank you for your note of March 30th[2] regarding your meeting with Houdek.[3] I notice that he indicated to you that, in the course of his conversation with L[isicky], he had instructed him to make every plan necessary for recognizing the Provisional Government on

330

1. ד. ר. ואהל, מנהל הארגון "אמריקאים למען ה'הגנה'" (Americans for Haganah).
2. המכתב בתיק 93.03/71/1.
3. ו. הודק, נציג צ'כוסלובקיה באו"ם מאז אמצע מארס 1948.

May 16th.[4] I do not know whether Houdek had misunderstood Eliahu[5] and N[ahum] G[oldmann] when they spoke to him, but obviously your anxiety was to have the Provisional Council of Government appointed if possible by April 1st — and now that April 1st is already upon us, at the first possible opportunity. A number of pressures have been converging on L[isicky] from various quarters, but it is still uncertain whether he will be willing to take action. In any case, if you should see Houdek again, perhaps you will bear the above in mind.

I enclose a copy of a letter which Shertok today sent to the United Nations Commission in response to theirs of March 29th, which is also enclosed.[6]

Kind regards,

Sincerely yours,

Arthur Lourie

331

שיחת נ. גולדמן — ה. מקניל (בלונדון, ב־31 במארס 1948) [1]

Meeting: N. Goldmann — H. McNeil (London, 31 March 1948)

Z 6/17/21 אצ"מ : דין־וחשבון

Confidential *[London], 1 April 1948*

The conversation lasted about an hour. Both of us talked very frankly. I first asked Mr. McNeil two questions.

1. Is there any possibility that Great Britain would remain in Palestine in administrative responsibility after the 1st May, or in occupying the country after the 1st August, and has the U.S.A. negotiated with them or tried to iduce them to do so?

McNeil replied negatively. He said under no circumstances would public opinion tolerate any change of the timetable, nor would the Cabinet think of suggesting such a change to Parliament. He denied the U.S.A. having urged them to do so.

4. ואהל הוסיף במכתבו "Houdek is 100% devoted to seeing this thing through".
5. א. אפשטיין.
6. ראה מס' 326, 329.

331

1. גולדמן דיווח על השיחה בשיחת טלפון לניו יורק ב־31 במארס (ראה רישום בתיק 93.03/127/1). ראה גם מכתב גולדמן אל שרתוק, 2.4.1948 (93.03/65/17), שנשלח לידיעתו האישית בלבד.

2. I then asked him if, in his opinion, there was a chance that Great Britain might enter into a Trusteeship Agreement with the U.S.A. in case the U.S.A. would be ready to provide half of the necessary military forces and the bulk of the financial expenses. (From my talk in the U.S.A. Embassy a few hours before, I gathered the impression that the Americans feel that Great Britain may do this).

McNeil replied in the negative also to this question. He said that originally the U.S.A. suggested a joint tripartite trusteeship between Great Britain, U.S.A. and France, but that both France and Great Britain have turned it down. He then continued to say the only possibility for Great Britain to change its timetable would be a situation in which Jews and Arabs accept a truce and declare their willingness to start talks about an agreement. As such talks will have to last quite some time, Great Britain would in such circumstance be prepared to continue to administer the country if the responsibility will be shared by other Powers, but under no circumstances would Great Britain think of remaining in opposition to the wishes of one of the two parties. I told McNeil how the feeling is among Jews about their staying on, and stressed the point that from the point of view of future Jewish–British relations their getting out of the country was essential.

McNeil then proceeded to give me his views about the situation. He was highly critical of the American policy and mentioned that he had warned me many weeks ago of the double-cross in Washington, and said that if America would not have changed their policy so abruptly, there were increasing chances for Arab readiness to discuss with us an agreement. Now, naturally, the Arabs feel very sure. He, McNeil, does not believe that as things are today, the new Assembly will find a two-thirds majority for a Trusteeship, as the small states, in his opinion, will not accept American proposals this time without being sure about the implementation. The only chance for the U.S.A. to find a two-third majority would be if they would offer their own forces for implementation or some other adequate forces. If the truce would be established, he thinks that not immediately, but during the Assembly, when the Arab States will realize again that they cannot get 100% of what they want, they may be ready to start talks with the Jews about some agreement. It is more difficult to do now than a few weeks before when he had definite signs of the development

of some tendencies within the Arab League for some *rapprochement* with the Jews, but he still thinks that it is not impossible.

When I asked him on what basis such talks could take place, he said that at the moment it would have to be without any basis, as we would insist that the basis would be a Jewish State and the Arabs would insist on the opposite. Such talks, in his opinion, would have to be held under the sponsorship of some Powers, either appointed by the U.N. or selected by the two parties, or suggested by the International Court of Justice. Great Britain would be ready to be one of the sponsors, but certainly not the only one. I asked him how he assessed the situation and the further developments in case no truce and no such talks would be brought about. He said the following:

The British military experts do not expect the Arabs to be able to occupy the whole of the Jewish territory and certainly not the coastal zone. On the other hand, they do not think that the Jews will be able to hold the whole territory assigned to them in the U.N. decision, as it is too outstretched. Their experts do not think that the fight would be too bloody as the manpower on both sides is rather limited. They also do not think that the fight will last very long, as Palestine is a small country and a certain decision will be reached after a few weeks or a few months. Some of the British political experts believe that as the situation is now, a showdown is inevitable, and only after both parties will have realised in such a showdown how much they can hold, a basis will be established for an Arab–Jewish Agreement.

McNeil himself would prefer very much that it should not come to such a showdown with all its sacrifices and risks, and that talks between Jews and Arabs should start before a showdown. I asked him if he thinks that the Arab policy at the moment is to refuse any truce, any agreement, and to use the opportunity which they believe they may have to finish off the Jews in Palestine and make an end to Zionist aspirations once and for all. (I asked him this because I heard from other sources that this may be the Arab attitude at the moment.) He replied to this that the Mufti would like such a policy, but that the Arab League would not accept such a line, and it is the Arab League who decides and not the Mufti.

About [Anglo-] Jewish relations, McNeil said that he discussed the whole problem with Bevin just before he came to see me, and

therefore he could talk to me authoritatively about it. He said that the British Government takes it for granted that a strong Jewish Community will exist for ever in Palestine as an important element in the whole set-up of the Near East, and with the probability of gaining statehood either right now or later.

The British Government would like to be in cordial relations to this Jewish Community. It is not easy to establish such relations as long as the fight between Jews and Arabs goes on and after all that has happened in the last few years. The moment some *rapprochement* would be made possible between Jews and Arabs, the way will be open for much better relations with the British. He also hinted very vaguely to the question of Zionist leadership, but I diverted the talk from this point. Bevan, whom I saw too, was much more outspoken on this. If the British are asked to choose between Jews and Arabs while they fight, we must realise what the goodwill of the Moslem and Arab world means to Great Britain. He thinks that it was not very wise of the Jews to have relied so much on the U.S.A. so as to be ready to drop easily British goodwill and friendship in the hope to be backed in our demands by the U.S.A. Some of us, he said, may realise better now than before the importance of our relations to Great Britain for our future in Palestine. He, McNeil, will always be ready to be as helpful as he can in trying to improve these relations.

He asked me to see him, if possible, on my return from Palestine. He said at the end of the talk that it was purely private and unofficial, but mentioned again that before talking to me he had a long talk with Mr. Bevin, whom he told that he was going to see me, and with whom he discussed the Palestine problem.

332

הרב י. הלוי הרצוג אל סר ה. גרני (ירושלים)
Rabbi I. Halevi Herzog to Sir Henry Gurney (Jerusalem)

העתק : אצ"מ S 25/7723

[Jerusalem], 1 April 1948

Dear Sir Henry,

I beg to refer to our telephone conversation of Monday morning,[1] in the course of which you reiterated the suggestion which you

332
1. 29 במארס.

previously made to me, that I should use my influence with the competent Jewish authorities with a view to the Jewish self-defence personnel being withdrawn from the Old City.

I have given much thought to this question since you first spoke to me on the subject,[2] and in my previous letter[3] I made certain suggestions to which, however, I have not yet received any reply. I have now transmitted your suggestion to the competent Jewish defence authorities and in reply they have conveyed to me the following: The maintenance of Jewish defence forces in the Old City was found necessary because of the repeated occurrence of murderous attacks on the Jews living in these quarters by their Arab neighbours. The records of previous disturbances are conclusive on this point. During the present outbreak, too, the Jews in the Old City have, almost from the first day, been subjected to attack. Repeatedly, the convoys which had to be organised to convey them on their lawful business to the New Town and back were shot at, sometimes with fatal results. More than once the Arabs tried to break through the wall separating the Jewish quarter from the Arab quarter. In these circumstances, the withdrawal of the Jewish self-defence forces from the Old City could not be regarded as other than constituting an imminent danger to the lives and property of the Jews living in those parts. It might be followed by the wholesale slaughter of the Jewish community in the Old City. Threats of this kind have more than once been heard in recent weeks. If the Jewish defence forces were withdrawn, how is the safety of these people to be insured now, and how after May 15th?

This is the reply I have received. I should be grateful to be favoured with your reply both to the suggestions contained in my previous letter and to the last-mentioned questions addressed to me by the Jewish defence authorities in Jerusalem. I cannot bring myself to believe that one of the final acts of the British Administration in Palestine should be the liquidation of the Jewish community in the Old City, which has existed for so many centuries and which has

2. ראה מס' 139.
3. ראה הרב הרצוג על גרניי, 27.2.1948, אצ"מ S 53/2146. הרב הרצוג חזר על ההצעה שהשמיע בפגישה עם גרניי, ב־26 בינואר (ראה מס' 139) בדבר עריכת פגישה, בתיווך בריטי, בין נציגי הרשויות הדתיות של היהודים והמוסלמים לשם דיון בשביתת־נשק בעיר העתיקה, שתאפשר — לאחר שתקוים במשך פרק זמן — לדון בהוצאת כוח המגן היהודי מן העיר העתיקה, על בסיס של הדדיות. אם הצעה זו אינה בת־ביצוע, ביקש הרב הרצוג לדעת אם ננקטו צעדים כדי לוודא שהכוחות הערביים יוסגו בעת ובעונה אחת עם הכוח היהודי ואילו ערבויות ינתנו לבטחון הרובע היהודי ותושביו.

been the guardian of the holiest shrine of Judaism to which Jews in every land turn in their daily prayers.

Yours sincerely,

I. Herzog

333

מ. קומיי אל ג. מאירסון, ד. ב. יוסף ול. כהן

M. Comay to G. Meyerson, D. B. Joseph and L. Kohn

S 25/8176 העתק : אצ"מ

1 April 1948

Re: Food Situation, Jerusalem

1. Stories are featuring prominently in the American and British press regarding the food situation in Jerusalem. Some of them, I am told, indicate that we are reaching the starvation point here. The foreign correspondents are trained observers. They have noted our losses on the roads, the irregularity of convoys, the empty shelves in the shops, the queues whenever there is anything to buy, and the general panicky feeling which is evident in the community. The more responsible pressmen come to me in the hope of getting some reliable information instead of sending off alarmist stories, but I have been unable to tell them anything. I have spoken to various people, and the estimates I have been given about food reserves vary from three days to two months.

2. It is obvious that from the political and military point of view these hunger stories are very damaging to us. They discredit our talk about saving Jerusalem from hostilities, as the reaction is that we are trying to save ourselves from starvation. The Arabs are also exploiting the matter in their contacts with correspondents, and are encouraged to regard their attacks on the Jerusalem road as yielding highly successful results.

3. There is the more important question of the morale of our own people. On all sides one sees disquiet and depression amongst them because of the food position and the general uncertainty about the true state of affairs. It will be recalled that under somewhat similar circumstances, the British built up a great deal of confidence in their food ministry, which was a tremendous morale factor when things were tight during the war.

4. I would like to discuss as a matter of urgency, what information can be made available to the foreign press and to the local public.

Obviously, certain facts would have to be a matter of security, but I would be opposed to any propaganda statements which pretended that there were no difficulties, because this would be greeted with scepticism by the press and would have an adverse effect on morale.

M. S. Comay

הערת־עורך

Editorial Note

בישיבת מועצת־הביטחון, ב־30.3.1948, הגיש נציג ארצות־הברית (אוסטין) שתי הצעות־החלטה :

I

The Security Council,

In the exercise of its primary responsibility for the maintenance of international peace and security,

Notes with grave concern the increasing violence and disorder in Palestine and believes that it is of the utmost urgency that an immediate truce be effected in Palestine;

Calls upon the Jewish Agency for Palestine and the Arab Higher Committee to make representatives available to the Security Council for the purpose of arranging a truce between the Arab and Jewish communities of Palestine; and emphasizes the heavy responsibility which would fall upon any party failing to observe such a truce;

Calls upon Arab and Jewish armed groups in Palestine to cease acts of violence immediately.

II

The Security Council,

Having, on 9 December 1947, received the resolution of the General Assembly concerning Palestine dated 29 November 1947 and

Having taken note of the United Nations Palestine Commission's First and Second Monthly Progress Reports and First Special Report on the problem of security, and

Having, on 5 March 1948, called on the permanent members of the Council to consult, and

Having taken note of the reports made concerning these consultations,

Requests the Secretary-General, in accordance with Article 20 of the United Nations Charter, to convoke a special session of the General Assembly to consider further the question of the future government of Palestine.

בעניין הצעת ההחלטה הראשונה אמר אוסטין, שהפסקת־האש צריכה להיות כרוכה בהפסקת הפעילות המדינית והצבאית. אשר להצעת־ההחלטה השנייה הסביר אוסטין, כי לדעת ממשלת ארצות־הברית משטר נאמנות חיוני להחזרת הסדר בארץ־ישראל על כנו, אולם הצעת הנאמנות לא נכללה בהצעת־ההחלטה מפני שהדבר היה עלול לעכב את אישורה במועצה.

בדיון שנערך ב־30 במארס וב־1 באפריל תמכו נציגי ארגנטינה, בלגיה ובריטניה בה־צעות האמריקאיות. נציג מצרים הודיע כי הוא תומך בהצעת ההפוגה. נציג סוריה דחה

נקיטת עמדה סופית לגבי הצעה זו עד שיובהרו עמדות שני הצדדים; הוא תמך בהצעה לכנס את העצרת הכללית. נציג ברית־המועצות (גרומיקו) התנגד לקבלת ההצעות האמרי־קאיות. הוא חזר והביע תמיכה בתכנית החלוקה והתנגד לכינוס עצרת מיוחדת ולהפסקת פעילותה של ועדת או"ם לארץ־ישראל.

נציג הסוכנות היהודית (שרתוק) אמר, שהצעת־ההחלטה בדבר הפוגה מתעלמת מן התוקפנות הערבית וכי לא תיתכן הפוגה אמיתית אם לא יוצאו מן הארץ הכוחות הזרים שחדרו לתוכה. שרתוק הביע התנגדות נחרצת לתכנית הנאמנות, ואמר שיהודי ארץ־ישראל לא יוותרו על הקמת המדינה, ושדעתם נחושה להשיג את הנשק הדרוש להגנה עליהם ועל מדינתם.

בהצבעה שנערכה ב־1 באפריל נתקבלו הצעות־ההחלטה האמריקאיות, לאחר שנציג ארצות־הברית נענה להצעת נציג אוקראינה והסכים להשמיט את המלים "with grave concern" מן הפיסקה השנייה בהצעת־ההחלטה הקוראת להפוגה. הצעת־ההחלטה הרא־שונה (הפוגה) נתקבלה פה־אחד. בעד הצעת־ההחלטה השנייה (כינוס מושב מיוחד של העצרת הכללית) הצביעו: ארגנטינה, בלגיה, קנדה, סין, קולומביה, צרפת, סוריה, ברי־טניה וארצות־הברית; נמנעו: אוקראינה וברית־המועצות.

(נוסח דברי שרתוק — ראה *SCOR, Third Year*, No. 52, pp. 5–23).

334

האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית אל ד. בן־גוריון
The American Section of the Jewish Agency Executive to D. Ben-Gurion

מברק. התקבל: 2.4

נוסח יוצא: 93.03/128/4

נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1704

New York, 2 April 1948 (12.27)

Received following letter from President Security Council, addressed Shertok:[1] "Have honour communicate you following resolution adopted unanimously by Security Council" at 277[th] meeting, April first. Text resolution on truce follows.[2] Letter continues: "Wish attract your attention in particular para. 3 this resolution, which calls upon Jewish Agency make representatives available to Security Council, and request that names of these representatives be communicated to Secretary-General as soon as possible." Are replying communication transmitted Palestine, awaiting Executive's instructions.[3] Please cable urgently.[4]

Executive

334

1. ראה לופס אל שרתוק, 1.4.1948 (93.03/130/3).
2. ראה הערת־עורך לעיל.
3. ראה שרתוק אל לי, 2.4.1948 (93.03/130/3).
4. ראה מס' 337.

335

מ. פישר אל א.ג'. רונקאלי (פאריס) [1]

M. Fischer to Mgr. A. J. Roncalli (Paris)

העתק: 93.03/128/10

[Paris], le 2 avril 1948

Excellence,

L'Assemblée Générale des Nations Unies, dans son vote du 29 novembre 1949, prenant en considération le caractère sacré de la ville de Jérusalem et de ses environs, avait placé ce territoire sous l'autorité internationale, en dehors du domaine destiné à faire partie des Etats juif et arabe. L'Agence Juive s'était inclinée devant cette décision tandis que les Arabes maintenaient la revendication de voir Jérusalem incorporée dans une Palestine arabe unifiée.

L'autorité mandataire britannique s'était engagée à faire régner l'ordre dans tout le pays jusqu'à la prise en charge de l'administration par les organismes prévus par l'Assemblée des Nations Unies. L'autorité mandataire n'a cependant rien fait en vue de respecter le caractère sacré de Jérusalem, la décision des Nations Unies, et ses propres engagements. Une grande partie de la ville est livrée, depuis 4 mois, à des bandes fanatiques qui attaquent la population juive et qui ont transformé Jérusalem en un champ de bataille. Le Statut international, prévu pour Jérusalem, laisse cette ville en dehors de la responsabilité des autorités nationales juives, mais la carence de l'autorité mandataire et des Nations Unies oblige les Juifs à pourvoir à la défense de leurs vies et de leurs biens.

Malheureusement, aucune mesure pratique n'a encore été prise en vue de transmettre la responsabilité de l'administration de Jérusalem à une autorité internationale. La Grande-Bretagne procède déjà à l'évacuation de ses troupes sans qu'elles soient remplacées par une force de police neutre, susceptible d'arrêter une bataille engagée entre ceux qui veulent dominer exclusivement la ville et ceux qui ne désirent que se soumettre à la décision des Nations.

L'Agence Juive pour la Palestine est certaine que les autorités religieuses chrétiennes sont émues, non seulement par les luttes et l'effusion de sang dont Jérusalem est déjà le théâtre, mais également par la perspective des destructions qui ne manqueront pas de se

335

1. א. ז'. רונקאלי, נציג הוואתיקן בפאריס, לימים האפיפיור יוחנן ה־23. פישר כתב לשרתוק ב־2.4.1948: "The Nuncio... is a great friend of our cause" (93.03/128/10).

produire si le monde chrétien n'intervient pas à temps. Dans une guerre où il est fait usage d'armes à feu de gros calibre, il est hors de doute que les Lieux saints peuvent courir de graves dangers.

Il nous semble que, dans ces circonstances, notre devoir est de nous adresser à la plus haute autorité chrétienne. Nous croyons qu'une initiative du Saint siège pourrait faire sortir le monde chrétien d'une indifférence que seules expliquent les préoccupations multiples qui absorbent en ce moment l'attention des dirigeants de tous les états du monde civilisé.

Nous nous permettons encore de souligner que la protection de la vieille ville de Jérusalem ne saurait assurer à elle seule la sécurité des Lieux saints. La vie normale de la vieille ville dépend d'un régime d'ordre dans tout le territoire urbain et dans ses environs. En outre, le ravitaillement de la ville dépend de ses communications avec la côte et de la protection des sources d'eau qui se trouvent dans la plaine.

Certes, la constitution de l'Etat Juif en Palestine demeure l'objet de tous les efforts du Peuple juif. Mais quelle que soit la valeur que peuvent attacher les autres nations à cet effort, l'unanimité du monde civilisé doit se faire sur la nécessité de placer Jérusalem, dans le plus bref délai, en dehors de tout conflit.

Dans l'espoir que vous voudrez bien accorder votre bienveillante attention aux considérations que j'ai eu l'honneur de vous soumettre, je vous prie d'agréer, Excellence, l'assurance de ma très haute considération et de mon profond respect.[2]

Maurice Fischer

Secrétaire politique

336

שיחות ו. איתן עם חברי קבוצת־החלוץ של ועדת האו"ם לארץ־ישראל
(ירושלים, ב־2 באפריל 1948)

W. Eytan: Report on meetings with members of the Advance Party of the United Nations Palestine Commission (Jerusalem, 2 April 1948)

דין־וחשבון : 93.03/125/16

Confidential

I went down to see Mr. Stavropoulos in connection with one or two routine matters, and, as usual, a long conversation developed.

2. פישר שוחח עם רונקאלי באותו יום ומסר לו את המכתב הזה. רונקאלי הבטיח להע־ביר את המכתב אל שלטונות הוואתיקן ולצרף תזכיר משלו על הנושא. (ראה שם).

He told me, as he had done on a previous occasion, that he would probably have to return to Lake Success for the special session of the General Assembly, but he was very pessimistic about the whole thing. He said he thought trusteeship was an entirely unreal solution — in fact it was no solution at all, and he did not think it was being put forward as such. It was being put forward simply to gain time, because America had got itself so tied up in knots on the Palestine question and simply did not know what to do next. However, things being what they were, with America top nation, Stavropoulos thought we had no alternative but to accept trusteeship. We should certainly be crushed in one way or another if we don't. He regarded the partition of Palestine, and the virtual independence of the Jews in Palestine, as unalterable facts; and he thought that we would be well-advised to do everything possible to increase our manpower and economic strength within the framework of trusteeship as long as it lasts, as in the end the issue was sure to be settled by fighting, and we should use the quiet interval to gather as much strength as we could.

In the meantime, the Advance Party is continuing with its work, in the hope that it will bear fruit some day. Stavropoulos thought that whatever form of U.N. intervention in Palestine was decided on, the staff of the Palestine Commission, having gained so much knowledge and experience, would almost certainly be used to carry that policy out.

I also saw Mr. Ghosh, who asked to be put in touch with a banker who had experience of the day-by-day handling of foreign exchange problems. After taking advice, I put him in touch with Mr. I. H. Janovsky of the Anglo-Palestine Bank.

Walter Eytan

337

הנהלת הסוכנות היהודית בארץ-ישראל אל מ. שרתוק (ניו יורק)

The Jewish Agency Executive, Palestine, to M. Shertok (New York)

מברק. התקבל : 4.4
נוסח יוצא : אצ"מ S 25/1704
נוסח נכנס : 93.03/128/4

Tel Aviv, 4 April 1948 (23.25)

Following for Security Council:

"The Jewish Agency welcomes the efforts of the Security Council

to produce a cessation of hostilities in Palestine and to prevent a continuation of bloodshed in the future.

The Jews of Palestine were forced to defend themselves against the series of attacks launched against them by the Arabs since December 1st, 1947. Responsibility for the situation in Palestine falls also upon the Mandatory Power which despite its duties and its public declarations failed to preserve law and order, failed to prevent the invasion of Palestine by organized Arab guerilla bands from neighbouring states, provided arms to Arab states which have been sending these guerilla bands into Palestine and suffered these foreign invaders to establish themselves in military camps in Palestine, to disrupt communications in various parts of the country, and to besiege the Old City of Jerusalem.

The Agency will gladly agree to a military truce which will put an effective and immediate end to all acts of violence, reestablish freedom of movement throughout the land on all roads and highways, restore free access to the Holy Places, withdraw all foreign troops and guerillas, remove all units of the Arab Legion to Transjordan and prevent the incursion of such foreign forces and armed bands into Palestine in the future.

To make such a truce effective, provision must be made for an international commission to supervise its execution. The Jewish Agency cannot rely in this respect upon the British authorities.

It must be clearly understood that such a military truce shall not impede Jewish immigration and shall not effect preparations now in progress to assure essential public services and for the establishment of an autonomous government in the area of the Jewish State immediately after the termination of the Mandate on May 15th."[1]

Executive

337

1. תשובת הסוכנות היהודית להחלטת מועצת־הביטחון בדבר הפוגה (ראה הערת־עורך, עמ' 547—548), נדונה בישיבה של האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות (ראה הס"י — א"א, ללא תאריך [5.4.1948 ?], באצ"מ Z 5/2387). בדיון הסתייג שרתוק מאיזכור שאלת העלייה בפיסקה האחרונה של התשובה. הוא גרס כי אין להפוך את ההפוגה למנוף להגדלת העלייה, והציע שהסוכנות תתייחס לשאלה זו רק אם תועלה הצעה להפסיק את העלייה.
שרתוק קרא את נוסח המברק המלא בישיבת מועצת־הביטחון ב־15 באפריל. (ראה הערת־עורך, עמ' 634).

338

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וג. מאירסון
M. Shertok to D. Ben-Gurion and G. Meyerson

מברק מוצפן 76/23. התקבל : 5.4
נוסח יוצא : 93.01/2180/14
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1704

New York, 4 April 1948

Regarding Actions Committee,[1] consider imperative present juncture stick line joint declaration against trusteeship and do utmost defeat it Special Session, even /if/ chances extremely uncertain.

Moshe

339

מ. שרתוק אל א. ששון
M. Shertok to E. Sasson

מברק מוצפן 80/108. נשלח שנית : 14.4 (התקבל : 15.4)
נוסח יוצא : 93.01/2180/14
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1551

New York, 4 April 1948

Yourself, friends, excuse delayed reaction.[1] Fear your /appreciation/ Tel Aviv one-sided. They succeeded averting major catastrophe throughout country. Case for evacuation Etzion strong but would be precedent for all positions outside State, when its establishment yet most uncertain. Parallel Jewish Arab evacuation misleading, as Arabs will return. You do not sufficiently appreciate deep-rooted aversion Yishuv abandon any position to very last. Regarding Jerusalem, initiated separate treatment before receipt your telegram[2] and thereafter, but U.S. line resulted new merger Jerusalem [in] general /problem/, delayed possible action. Regarding truce, fully alive necessity respite, determined do utmost, but this depends also other

338

1. מושב הוועד־הפועל הציוני עמד להיפתח ב־6.4.1948.

339

1. נשלח בתשובה על מברק מאת ברמן, איתן, הרצוג וששון אל שרתוק מיום 30.3.1948 (אצ"מ S25/1558). מחברי המברק מתחו ביקורת קשה על ההנהגה הצבאית של הישוב. הם התלוננו על העדר תגובה מצד ההנהגה בתל אביב על הצעתם לפנות ישובים בודדים הנמצאים בשטח המיועד למדינה הערבית. המדיניות הדוגלת בהיצמדות לישובים אלה מתישה את כוחו של הישוב, והשמדת שיירת גוש עציון המחישה את נזקיה (ראה מס' 323, הערה 1). מחברי המברק גם הציעו לפנות את הנשים והילדים מירושלים הנצורה. הם ביקשו משרתוק שיפעיל את השפעתו על ההנהלה בתל אביב.
2. מס' 323.

party. Doubt readiness compromise after political advantage gained. Be strong, hold out. Wish were with you.

Shertok

340

מ. טוב אל מ. שרתוק (ניו יורק)
M. Toff to M. Shertok (New York)

תזכיר: 93.03/129/4

[New York], 4 April 1948

Subject: Bogota Conference[1] and Special Assembly

I have completed the necessary instructions to our representatives, liaison officers and Zionist Organizations with regard to the next meeting of the General Assembly on April 16th.[2] Appropriate steps have been taken in each capital, and we will be kept informed on the official reaction to the calling of the Special Assembly. I also appealed to the Committees for Palestine in Latin America to cooperate.

By phone, cable and letter I have reestablished contact with important people in the various countries where they are already working intensively for us.

Mr. Alberto Gerchunoff[3] has sent many letters and telegrams to Ministers, friends and important people (among them the Cardinal of Peru),[4] some of whom are already in Bogota.

Before their departure for Bogota, several members of the delegations were interviewed by our representatives and friends, who promised to give us their friendly collaboration during the conference.

We have considerably increased our press service both in the Palcor cables and the sending of some articles through Jadla and Eres News, of which good use is being made in the various countries.

340

1. הוועידה הפאן־אמריקאית התשיעית נערכה בבוגוטה בימים 30 במארס — 1 במאי 1948. בראש המשלחת האמריקאית עמד מזכיר המדינה מארשאל. הוועידה אישרה את מגילת ארגון מדינות אמריקה. ערב הוועידה יזמה מחלקת אמריקה הלטינית של הסוכנות היהודית בארצות־הברית פעילות אינטנסיבית בארצות אמריקה הלטינית, שנועדה למנוע ככל האפשר תמיכה של מדינות אלה בהצעת הנאמנות האמריקאית. (ראה טוב אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית, 25.3.1948, 93.03/129/4).
2. מדובר במושב המיוחד של העצרת הכללית, שזומן על־פי החלטת מועצת־הביטחון מן ה־1 באפריל כדי לדון בשאלת ארץ־ישראל.
3. א. גרשונוף, סופר ועיתונאי יהודי מארגנטינה. עורך *La Nación*.
4. ראה תשובת הארכיבישוף (חואן גואלברטו גווארה) מיום 5.4.1948, מצורפת למזכר מאת טוב אל לוריא מיום 10.5.1948 (93.03/129/4). הארכיבישוף כתב כי הוא סבור שהיה צריך להחזיר את כל ארץ־ישראל ליהודים, אבל הוא יודע שקשה להגשים את הרעיון הזה, והוא עצמו לא יוכל לסייע.

We have told our representatives to await our instructions from Bogota, where, after interviewing the Ministers, I will be able to get a better picture of the whole situation. In accordance with my instructions, our representatives in Bogota have been in touch with some of the delegations too.

Brazil: According to our telephone instructions, our representative interviewed Senator Hamilton Nogueirra (a Catholic) yesterday. He is a devoted friend of our cause and will probably promote some action in the Senate. Some representatives will do the same in the House of Representatives. He also interviewed the president of the most important newspaper syndicate in Brazil, who promised his support. Within the next few days he will try to establish contact with Dr. Aranha. It is not yet known who the Brazilian delegate to the next Assembly will be.

Uruguay: Our representative interviewed the Foreign Minister[5] on Friday. He gave her to understand that the Uruguayan attitude is unchanged. Professor Fabregat will be the delegate. The Vice-Chancellor and two Ministers continue to lend us all their support. Our representative will interview the President of the Republic[6] next week.

Chile: According to my instructions, our liaison officer interviewed the President of the Republic.[7] It was a long and frank interview. The President tried to justify Chile's attitude to our liaison officer, whose close friend he is, and he told him that he still has to overcome the tremendous pressure that was exercised on him which made him abstain, because he refused to accede to the Arab requests to vote against partition. Our liaison officer confirmed to me by phone that he thinks Chile will maintain its position. Attention is being given to some suggestions which might still make Chile change, but I think it is every unlikely that she will.

Bolivia: Bearing in mind the fact that the permanent delegate to the Little Assembly is not an advocate of partition, I have given the necessary instructions to our representative in La Paz. I have some friends in the Bolivian Delegation at Bogota.

Venezuela: Our representative interviewed the Foreign Minister[8] this week. I spoke to Dr. Zuloaga[9] here in New York. He has just

5. ד. קאסטליאנוס.
6. ל. באטל ברס (Batlle Berres).
7. ג. ג. וידלה (Videla).
8. א. א. בלאנקו.
9. פ. סולואגה, נציג־מחליף קבוע של ונצואלה באו"ם.

returned to Venezuela, and I think that this delegation will react favourably.

Paraguay: The Foreign Minister,[10] who played an important part in the Assembly last November, was given a farewell banquet by the Committee for Palestine before his departure for Bogota. On this occasion he repeated his will to help us. I will interview him in Bogota.

Peru: In view of the change of cabinet, I have instructed our liaison officer in Lima, who is working actively with Dr. Ulloa.[11] We shall try to make Peru adhere to the responsibilities it undertook in the Special Assembly, in UNSCOP and in the General Assembly. I also hope that Mr. Gerchunoff's letters to the Cardinal and other people will be effective. I have some friends in the Peruvian Delegation at Bogota.

Argentina: Within the past few days I have spoken to Buenos Aires by phone, where a strong effort is being made to interview the President[12] this week. I will give special attention to this country at Bogota.

Ecuador: The Vice-President of the Republic[13] will try to neutralize the new Foreign Minister,[14] who is no advocate of partition. The Vice-Foreign Minister is president of the Delegation at Bogota and is a very good friend of ours. Our liaison officer in Quito is taking various steps which we entrusted to him.

Guatemala: In accordance with our telephone instructions, our representative in Bogota interviewed Dr. Garcia Granados, transmitting to him my request that he come to the Special Assembly, as we had agreed before his departure for Guatemala. Today I received an answer, stating that Granados is ready and eager to come. He told that to the President of the Republic.[15] It will, however, be hard for him to leave Bogota before the 17th, and he asked me to intervene directly with the President and Minister of Foreign Affairs of Guatemala.[16] I sent the corresponding telegrams this morning. In Bogota I will try to do everything possible so that Garcia Grandaos

.10 ס. א. ואסקונסליוס (Vasconsellos).
.11 א. אויואה, ראש משלחת פרו למושב השני של העצרת הכללית של האו"ם.
.12 ח. ד. פרון (Peron).
.13 מאז ספטמבר 1947 כיהן ק. ח. ארוסמנה (Arosemena) כסגן־נשיא ונשיא בפועל של אקואדור. סגנו היה ח. ר. בוסטאמנטה (Bustamente).
.14 א. פארה ולאסקו (Parra Velasco).
.15 ח. ח. ארוואלו (Arevalo).
.16 א. מוניוס מאני (Muñoz Meany).

arrives in New York as soon as possible. Of course Guatemala's position with regard to our problem is the same as always.

Panama: Dr. Morgan[17] already spoke to the President of the Republic.[18] I am going to see the Foreign Minister,[19] who is a good friend of mine.

Costa Rica: I spoke to the delegate here in New York. His government still maintains its favourable position, although it is of course difficult to foresee now what the situation of this country will be on the 16th.

Nicaragua: A friend of the "dictator's"[20] is coming to New York specially at my request. He will interview the "dictator" again this week according to my instructions.

New York: During the past few days I have had several talks with Professor Fabregat and delegates of other countries on whose active collaboration we can rely.

Of course, we have sent all the material and documents which the Agency has been using since November 29th, in Spanish, to the Latin American delegations at Lake Success and to their respective governments. We have also sent specially prepared illustrative material.

Dr. Carlos Grunberg, who collaborated with Dr. Robinson and our Latin American Department during the recent Assembly, has agreed to come to New York to collaborate again during this period. He will be here on the 8th or 9th and will be at Dr. Robinson's service. He will also be in close touch with Professor Fabregat and the South American members of the Palestine Commission.

Arab Propaganda: We have been giving our special attention to this subject all along and we have been sending ample material and documents to counteract the effects of the Arab propaganda in the various South American countries.

I have arranged the office in such a way that activities will go on as usual and the office will be in close touch with Mr. Lourie and with me in Bogota.

Visits to some capitals: The impression I get in Bogota will enable me to decide whether to visit or to have some appropriate person visit some of the Latin American capitals.

Solidarity with the Yishuv: Since the Security Council began

17. א. מורגאן (פנמה), חבר בוועדת האו"ם לארץ־ישראל.
18. א. א. חימנס (Jimenez).
19. מ. דה דייגו (de Diego).
20. ה"דיקטטור" — א. סומוסה (Somoza), שכיהן באותו זמן כשר־המלחמה של ניקרגואה.

discussing the Palestine problem, we have been encouraging our communities, especially after the change of the attitude of the American Delegation. I am sure that each of the collaborators will work intensively in this new period. We suggested to our representatives in each country to set aside April 8th as a day of solidarity with the Yishuv and to act in accordance with the actions undertaken in the U.S.

341

א׳. גאס אל א. אפשטיין [1]
O. Gass to E. Epstein

מברק מוצפן 14/50. התקבל: 6.4
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1704

Washington, 5 April 1948

Persistent story here American plan dependent upon British acceptance interim responsibility after May to July inclusive. Presuming Palestine determination is reject such British role, full public case must be made demonstration British unsuitability. Detailed brief covering British failure maintain security, order, and British looting Palestine asset[s], would help. Regards.

Gass

342

מ. שרתוק אל ו. איתן
M. Shertok to W. Eytan

מברק מוצפן 45/48. התקבל: 7.4
נוסח יוצא: 93.01/2180/14
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1551

New York, 5 April 1948

Believe very important Azcarate send Commission immediately summary report his experience, emphasise: 1) Partition in fact exists. 2) Could have been implemented in accordance with Resolution if British genuinely neutral and not in fact obstructing. 3) Yishuv ripe independence, determined establish Jewish State. This will provide valuable background material Commission report [to] Special Assembly.[1]

Shertok

341
1. אפשטיין ביקר בארץ־ישראל בראשית אפריל.

342
1. איתן הודיע לשרתוק ב־8.4.1948, כי פעל על־פי הצעתו. (93.03/128/4).

343

מ. פישר אל ח. ברמן
M. Fischer to H. Berman

מברק מוצפן — 53/. התקבל: 7.4
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1558

Paris, 5 April 1948

Received spontaneous assurance de Gaulle['s] full political and practical support, regardless Anglo-Saxon attitude.

Fischer

344

י. בן־צבי אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית
I. Ben-Zvi to members of the Jewish Agency Executive

העתק: אצ"מ S 40/8/1

[ירושלים, 5 באפריל 1948]

על שביתת־הנשק הזמנית לאור המצב בירושלים

את קריאתו של הנציב העליון להפסקת־האש, קריאה בה פנה בגלוי אל כל תושבי הארץ שלשום,[1] מיד לאחר החלטתה של ועדת־הביטחון בלייק סאכסס,[2] אני מעריך כאקט מדיני וצעד אישי כאחד. מצד אחד ברור לי, שלא יכול היה נציב בריטניה לפנות בקריאה כזו בלי ידיעת הממשלה המרכזית, ומאידך גיסא זהו צעד אישי מצד שליט, אשר גילה יחס אנושי לתושבי הארץ ויחס ידידותי אלינו במקרים רבים.

שמחתי לשמוע אמש מפי דובר הסוכנות, שהאכסקוטיבה תדון בישיבתה הקרובה (היום) בקריאה זו. אולם מכיוון שנבצרה ממני היכולת הממשית והיכולת הנפשית לעזוב את ירושלים הנצורה והמנותקת ולבוא לישיבת האכסקוטיבה, החלטתי להביע את דעתי בכתב ולהמציא את הדברים לידיעתם של חברי האכסקוטיבה בהיכנסם לדיוניהם.

לא אכסה את דעתי: אני מביט מתוך חרדה רבה על מצבנו. ייתכן שאחת הסיבות לכך היא, שאני נמצא לא בתל אביב, בשטח המדינה היהודית, אלא בתוך ירושלים הנצורה, ומכיר את המצב כאן לא מפי השמועה. אני חי בכל שעות היום והלילה עם מאה־אלף יהודים, יהודי ירושלים, את חיי ירושלים הנצורה.

ירושלים מנותקה מבחוץ ומבותרה מבפנים.

כבר כיום אין גישה לירושלים ואין יציאה ממנה זה עשרה ימים, אלא על כנפי נשרים. אין אנו רואים כאן את עיתוני תל אביב. אין שירות, אין הספקת מזון

344

1. הקריאה שודרה ב"קול ירושלים" ב־3 באפריל. הובעה נכונות הממשלה לתווך בין הצדדים במשא־ומתן להפסקת־אש.
2. ראה הערת־עורך, עמ' 547—548.

יציבה, אין דואר סדיר, אין כמעט קשר טלפוני עם נקודות חוץ, ואם אמנם נעשו צעדים חשובים להבטחת הדרך לירושלים, אין סיכויים קרובים, גם לגבי האופטי־מיסטים, שהמצב ישתפר באיזו מידה שהיא. להפך, יש להניח שהמצב יורע הרבה.

ומבפנים ?

העיר מבותרת. ה ע י ר ה ע ת י ק ה — זה 4 חודשים שהיא נתונה תחת שלטון אויב, ושעריה תפוסים בידי ערבים מזוינים, אין יוצא ואין בא, ותושביה היהודים חיים על מנת הצידה הזעומה, המובאת בדרך עקלתון בעזרת הצבא, ומגיניה עומדים בגבורה לשמור על הקיים.

כן נתוקים מהעיר חלקיה הצפוניים והדרומיים.

מצפון — הדסה והאוניברסיטה נמצאים בטווח יריות האויב, המאיים לשרוף את האוניברסיטה ואת הדסה, ואף דרך קברות הר הזיתים חסומה וסגורה בפנינו, ומדרום — מקור חיים ותלפיות, רמת רחל וחוות־הלימוד [? קרועים] ומנותקים ובקושי רב מחזיקים אנשי המגן את הקשר עם חלקי העיר הללו, וסכנה מרחפת על ראש הנוסעים.

כל העיר מנותקה, וכבר מורגש מחסור בצידה, וכבר התחיל הרעב בירושלים לתת אותותיו, אותות [כך], כל ירושלים נתונה במצבה של העיר העתיקה.

ועוד דבר: הסכנה האורבת לירושלים כפולה היא — חיצונית ופנימית. אל נא נשכח, שמחצית תושביה של העיר שייכים לעדות המזרח, אשר בקרבם מצאה הפרישה מזמן קן לה, ואף מהישוב האשכנזי — מחציתו נגרר אחרי האגודה וכו׳. כל אלה הם אלמנטים שהמשמעת הלאומית לקויה בקרבם, וכבר התחילה הדמור־ליזציה — אל נתעלם ממנה. התחילה הסתה חריפה נגד המוסדות, וכבר היו איומים להקמת מוסדות נפרדים, ואף נסיונות לצאת בדגלים לבנים לבקש רחמים מהמושל ומהערבים.

אמנם בימים האחרונים נעשים מאמצים גדולים מצד המוסדות לליכוד כל הכוחות ולהכניס את כל האוכלוסיה למסגרת לאומית ולמשמעת הישובית הציונית, הן במובן הכלכלי והן במובן הארגוני, אולם אין להעלים עין מהסכנה הפנימית, ואין ביטחון שבגבור המצוקה נחזיק מעמד בחזית זו.

א נ ו ז ק ו ק י ם ל ש ב י ת ת ־ נ ש ק, ק ו ד ם ־ כ ו ל ב ש ב י ל ה צ ל ת י ר ו ש ל י ם.

לשם הצלת ירושלים אנו מעוניינים בהבאת צידה, תחמושת ואנשים. אנו זקוקים לביצורים, אשר בלעדיהם לא נעמוד. עם צאת האדמיניסטרציה הבריטית, המשטרה והצבא — תיפתח לפנינו חזית נוספת ארוכה, אורכה כ־4 קילומטר, וזה ידרוש כוחות נוספים, שלושת־אלפים או ארבעת־אלפים לוחמים. עלינו לזכור שלערבים ישנה גישה חופשית מהכפרים, וצידה, נשק ואנשים זורמים אליהם באופן חופשי, בלי שום מעצור.

בלי תוספת אנשים, צידה ונשק לא נוכל לעמוד, ו א נ ו צ פ ו י י ם ב י ר ו ־ ש ל י ם להכרעה פטלית נגדנו, הכרעה המבשרת כליה וחורבן לישוב היהודי בירושלים.

ירושלים היא ללא ספק נקודת־התורפה שלנו, וסוד זה גלוי וידוע גם לערבים וגם לאנגלים, ודווקא משום כך אין הערבים מעוניינים בהפסקת־האש.

נראה לי שגם האנגלים, וביחוד חברי המזכירות של ועדת־הביצוע בירושלים, מבינים את המצב. האנגלים לא מעוניינים שבזמן המנדט, לפחות, תטבע ירושלים בדם ואש. הם מעוניינים בהפסקת־האש לא רק מטעמים הומניטריים, אלא גם מטעמי פרסטיג'ה ומטעמים פוליטיים.

אני מסכם: אנו מעוניינים כעת בשביתת־נשק — בראש וראשונה למען הצלתה של ירושלים. הערבים אינם מעוניינים בכך. לאנגלים יש עניין בשביתת־נשק, והם לא יפסידו כלום מזה. אולם אין זו עבורם שאלת חיים.

ואם הם מציעים דיון ללא תנאי — אין לדחות את היד המושטה, אלא לגשת לדיון המוצע. אם הדבר לא יתגשם מתוך דחיית הערבים — האחריות והאשמה על הצד השני ולא עלינו. אסור לנו שנקבל עלינו גם האשמה זו — שאנו ה"תוקפים".

אולם, תישאל שאלה — אם המצב כה חמור הנהו, מה תועלת לנו בשביתת־נשק זמנית?

על זה תהיה תשובתי:

יש ויש תועלת רבה משביתת־נשק לפני העצרת.

אין אני יודע מה תהא החלטת העצרת.

אם תהיה לטובתנו — תגדל ההתקפה ותתגבר הסכנה. אולם אז יש לנו סיכויים ליהנות מעזרתה של או"ם, אם בצבא בינלאומי או בעזרה של נשק, או בשניהם.

אולם אם תהא ההכרעה לרעתנו — ייווצר מצב חדש. לא נוכל להילחם נגד כל העולם, מתוך תקווה קלושה לעזרתה של מדינה אחת מסוימת. אולם גם במקרה זה — אם תתקבל החלטה הדוחה לזמן את הקמת המדינה וקובעת משטר נאמנות, גם במקרה זה אין לנו להתעלם מסכנה איומה הצפויה לנו — נסיון מצד הערבים להכריע בכוח את איזור ירושלים. כוחות ערבים מזוינים נמצאים בארץ. הם אינם מעבר לים — בקרבנו הם יושבים, הם מזוינים היטב ומאומנים כצבא סדיר, הם ירשו הרבה מהציוד האנגלי — ועד שיבוא כוח ההכרעה מצד או"ם, יעשו מעשה מעשה [כך]. הכוחות הללו הם בראש וראשונה הלגיון הערבי של עבדאללה והצבא העירקי.

משום זה בלבד אסור לנו לדחות את הקריאה. עלינו לקבלה, ולהשיב בחיוב, בהתאם לתשובה שנתנו נציגינו בלייק סאכסס.[3] בקריאה של הנציב אין תנאים מדיניים, ועלינו לקבלה בלי תנאים מדיניים. על התנאים המדיניים ידונו באמריקה, ועלינו לשלוח הוראות לשליחינו; אולם ישנם תנאים מעשיים שאנו בקיאים בהם למדי, כגון הבטחת הגישה החופשית לירושלים והפסקת ההתקפות בדרכים, וזה בלי כל דחייה. זה יתן לנו נשימה ואפשרות לחזק עמדותינו בנקודות־התורפה, ובראש וראשונה — בירושלים.

3. ראה מס' 337.

345

שיחת ו. איתן — פ. אסקאראטה (בירושלים, ב־5 באפריל 1948)
Meeting: W. Eytan — P. Azcarate (Jerusalem, 5 April 1948)

דין־וחשבון: 93.03/125/16

Confidential

(N.B. This conversation was held before announcement of the details of the American trusteeship proposal[1]).

Mr. Azcarate started by emphasizing repeatedly that he spoke as a friend — which I fully believe. He said that the similarity between the situation in Palestine today and that in Spain in 1936 was becoming more striking every day. We had, however, at least the advantage of being able to learn from the Spanish example. If we resisted trusteeship, there would certainly be "non-intervention" — and we could not afford to fight both the Arabs and non-intervention by the Western Powers. He strongly advised us not to go all out against trusteeship as a principle, but to devote all our energies to securing a trusteeship that would be as compatible as possible with the ultimate creation of a Jewish State. He said several times that we should forget our bitterly critical mood, and concentrate for all we were worth on constructive suggestions. He said that in the course of debate at the General Assembly there would be plenty of opportunities for putting forward really valuable ideas for the future government of Palestine, and if we did all we could to put forward helpful proposals of this kind, we should have the sympathy and support of most of the delegations. The chapter of the British Mandate, he said several times, was closed, and, although our anti-British attitude was fully understandable, we would do ourselves no political good in the General Assembly or anywhere else by harping on our past grievances and indulging in recriminations.

He urged us to do two things:

(a) By constructive political work at Lake Success obtain the best possible trusteeship terms we could.

(b) Later on, within the framework of that trusteeship, use all our opportunities for building up our strength — the more effectively we do this, the sooner would we obtain a Jewish State. He strongly urged me to go to Lake Success and take part in the good work.

345

1. ראה הערת־עורך, עמ' 606—607.

Mr. Azcarate told me finally that he thought that the experience gained by members of the United Nations permanent staff in the matter of Palestine would not be wasted. There were some 20 or 25 officials who during the past year had specialized in the affairs of Palestine, and he was convinced that all the effort they had put in and all the knowledge they had gained would not be lost. As far as he himself was concerned, he very sincerely hoped that he would be allowed to play some part in the future administration of affairs in Palestine, as he regarded this as a task in which he would be proud to have a share.

Walter Eytan

346

שיחת ח.ו. הרצוג — א.ר. רושר לונד (בירושלים, ב־5 באפריל 1948)

Meeting: C. V. Herzog — A. R. Roscher Lund (Jerusalem, 5 April 1948)

93.03/125/16 : דין־וחשבון

Confidential

Colonel Lund evinced considerable interest in the Castel operation.[1] He was sure that any attempt which we made to open the road would have to be accompanied by strong forces who would be prepared to hold positions in the hills for a long time and could withstand strong counter-attacks. He considered that the Jerusalem–Tel Aviv road would yet require a major military operation on our part.

I asked him about the formation of the proposed International Police Force in Jerusalem and he said it was proceeding very slowly. The Palestine Commission had agreed in principle to the scheme of recruiting all available English policemen willing to stay in Palestine as a basis, and had informed him that they had requested permission from Mr. Trygve Lie to use funds allocated to the Palestine Commission for this purpose. They had, however, asked for exact numbers of volunteers. He, in reply, had cabled back that he could not give exact numbers until they had agreed that he offer conditions at least similar to those obtaining at present, with a minimum year's contract. He was now waiting for a reply.

346

1. ב־3 באפריל כבשה יחידה של הפלמ"ח את הכפר קסטל, במסגרת פעולות ההכנה למבצע נחשון, שנועד לפרוץ את הדרך לירושלים.

I asked him if he was going to Lake Success, and he said as far as he knew (yesterday afternoon) the Advance Party would remain here. However, he would be required to present a report in preparation for the General Assembly on the military potential and relative strengths of the two sides. With this in view, he proposed to visit Tel Aviv, and the Jewish State area this week.

We then discussed ways and means of reaching Tel Aviv. Mr. McGeagh, late Assistant District Commissioner in the Negev, and now Government Liaison Officer to the Advance Party, entered the room at this point and informed the Colonel that in principle it had been agreed to fly him from Kalandia to Lydda and thence it was assumed that the Jews would take over. Colonel Lund said he would not travel without me, as I had been duly accredited to him. Mr. McGeagh replied that as I was a Jew, I could not travel to Kalandia in a police car. Colonel Lund expressed surprise at this and asked why, whereupon he was informed that the Arabs might look into the police car at the many road blocks and take exception to my presence. McGeagh then asked me with a laugh: "Why don't you travel up in the Atarot convoy? Surely you have to feed those people some time." I replied I was not prepared to rely on a convoy, as it might inconvenience Colonel Lund. I then asked him, since in view of the fact that the main objection to my travelling seems to be the existence of Arab road blocks on the way, whether he could arrange for me to travel with Colonel Lund in a police car along the Jewish convoy route to Hulda, and from there I would make the necessary arrangements. McGeagh said this is a matter for the police, and suggested I talk directly with them, which I propose to do.

When McGeagh left, the Colonel launched out into a tirade against the inefficiency and unhelpfulness of the Government. He remarked that since their arrival, they had not even been invited by the Chief Secretary to tea, while at the same time the High Commissioner talked about maintaining the dignity of the U.N. I told him I felt the High Commissioner knew nothing about their actual living conditions and the way in which they were being treated, and suggested that he approach the High Commissioner (they seem to visit Government House very frequently) and give him a full report of what has been happening.

On the political side we had a short discussion and the upshot of his views was that we should handle our case extremely carefully,

and not jump to conclusions. If we do play our cards well, we might get much more out of the trusteeship than we had originally bargained for. At all events, we should do our best not to allow ourselves to be maneouvred by our opponents into a position of opposing the U.N.

Vivian Herzog

347

מ. שרתוק אל ג. מאירסון
M. Shertok to G. Meyerson

מברק מוצפן 83/126. התקבל: 7/13.4
נוסח יוצא: 93.01/2180/14
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1704

New York, 6 April 1948

Confidential. [In] /yesterday's/ Nine Power /meeting/ Austin presented scheme without exerting himself in its defence to obvious dissatisfaction State Department /boys/.[1] French sharply critical, doubted 2/3 majority, thought in its absence Resolution would stand. Belgian differed, advanced theory Resolution virtually nullified by Security Council refusal accept tasks; therefore, if no 2/3 — vacuum. Syrian assumed Arabs, Jews, would fight it out and in due course will get tired and compromise. Urged deletion reference immigration, land, and inclusion provision consultation /Arab/ states as directly concerned. Colombian stressed shortness time, urged truce and prolongation Mandate. /French/ supported. British non-committal, doubted whether his government would participate trusteeship negotiations. Chinese argued unilateral termination Mandate unlawful. Lie's impressions: confusion, absence leadership, learns American Ambassador London instructed negotiate British.

Shertok

347

1. ב־5 באפריל נערכה ישיבה לא־פורמלית של מועצת־הביטחון, שבה הגיש הנציג האמריקאי הצעת עקרונות כלליים למשטר נאמנות זמני בארץ־ישראל. (ראה הערת־עורך, עמ' 606—607). נציגי ברית־המועצות ואוקראינה לא השתתפו בישיבה זו.

348

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 81/29. התקבל: 7.4
נוסח יוצא: 93.01/2180/14
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1704

New York, 6 April 1948

Are encouraged by glaringly negative character American scheme,[1] which facilitates mobilisation opposition and their own possible retreat in event failure. Grom[yko] /informed me his group/ will vote against. We hope several Latin will do likewise.

Shertok

349

מ. שרתוק אל ק. ליסיצקי (לייק סאכסס)
M. Shertok to K. Lisicky (Lake Success)

העתק: 93.03/94/7

New York, 6 April 1948

Sir,

We are constrained to call the attention of the United Nations Palestine Commission to the increasing gravity of the food situation in Jerusalem, where 100,000 Jews are threatened with starvation as the result of the indifference of the Mandatory Government to the depredations of armed Arab gangs. Primary responsibility for the depletion of Jerusalem's food supply must rest with the Mandatory Power which, despite its pledges and protestations, has utterly failed to maintain law and order on the highways.

Press reports from Palestine emanating from official British sources allege that the Jewish Agency has refused to cooperate with the Mandatory Government in arranging for the adequate protection of such convoys.[1] Such reports are apparently inspired to divert attention from the facts and thus to exonerate the Mandatory Government from its responsibility. We have sought information on this subject

348

1. ראה הערת־עורך, עמ' 606—607.

349

1. מדובר בכתבות שהתפרסמו ב"ניו יורק פוסט" מיום 31.3.1948 וב"ניו יורק טיימס" מן הימים 3.4.1948 ו־5.4.1948. (ראה פרטים במברק שרתוק אל זלסני, 5.4.1948, 93.03/128/4).

from Jerusalem and are now able to inform the Commission that these reports are untrue.

The facts are as follows:

1. The Mandatory Government has not offered to escort food convoys in Jerusalem, nor has it stipulated any conditions under which such escort might be provided. Since November 29, the Mandatory Government has never acknowledged a duty to protect vehicles bringing food to Jerusalem. The Jewish vehicles undertaking this journey were for several weeks halted, searched and sometimes disarmed by British security forces. This practice has now ceased and the present position is that the Mandatory Government no longer obstructs the journey of food convoys to Jerusalem, but it takes no active measures to facilitate their safe arrival.

2. Whatever food now reaches Jerusalem for the Jewish population arrives through the efforts and usually through the self-sacrifice of Jewish defenders.

Only today it is reported from Jerusalem that a fifty-truck Jewish convoy finally entered Jerusalem after battling its way through Arab forces which attempted to block its path.[2]

3. Mr. R. M. Graves, a British official, Chairman of the Jerusalem Municipal Commission, appointed by the High Commissioner, informed the press on March 3, 1948, that the Commission had not taken any special steps to assure the food supply of Jerusalem. Mr. Graves expressed himself as satisfied by the statements of the Government Food Controller that the supply of foodstuffs was adequate for the next three months, i.e, till the end of May.

4. We are informed that the President of the Va'ad Le'umi[3] has called on Mr. Azcarate to communicate to him the facts about the dangerous depletion of Jerusalem's food supplies. The President of the Va'ad Le'umi has suggested that the Advance Party use its good offices to request the Mandatory Power to assume the responsibility of convoying supplies to Jerusalem until the termination of the Mandate. For the Mandatory Government to tolerate the free operation of Arab bands, whose avowed purpose is the starvation of the population of Jerusalem, is incompatible with the elementary obligations of any government worthy of the name. The Jewish Agency

2. השיירה הגיעה לירושלים במסגרת מבצע נחשון, שהתחיל ביום הקודם. לפני צאת השיירה נכבשו הכפרים חולדה ודיר מוחיסין ונתפסו המשלטים החולשים על שער הגיא.

3. י. בן־צבי.

fully supports the Va'ad Le'umi's suggestion and expresses the hope that the Commission will use its influence to secure the fulfilment of its request.

Sincerely yours,

Moshe Shertok

350

מ. שרתוק אל ג. מאירסון
M. Shertok to G. Meyerson

מברק מוצפן 88/76. נשלח: 7.4; התקבל: 8.4
נוסח יוצא: 93.01/2180/14
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1704

New York, 6 April 1948

Something seems seriously wrong our Office Jerusalem. Azca[rate] cabled Secretariat reaction our Political Secretary Jerusalem American trusteeship proposal mild. Have cabled this Leo, Walter.[1] Replying Commission's instructions consult Magnes, Ichud, regarding Provisional Council [of Government],[2] Azca[rate] now cables consultation superfluous, as according Jewish Agency[3] what is important now is truce and trusteeship /./ Although little prospect Council now being appointed, essential get all obstacles out of way. He should by all means consult Ichud and report.

Shertok

351

א. אבן אל מ. פישר (פארים)
A. Eban to M. Fischer (Paris)

העתק: 93.03/126/6

New York, 7 April 1948

My dear Fischer,

In a talk which we had with M. Parodi yesterday, Shertok and I received the most detailed exposition which we have yet heard of his point of view.

350

1. ראה שרתוק אל ל. כהן, 5.4.1948 (93.01/2180/14). שרתוק ציין כי "דו"חות כאלה מערערים את מעמדנו באורח חמור." הוא ביקש מכהן (המזכיר המדיני של הסוכנות היהודית) להודיע את תוכן מברקו לאיתן אם העניין נוגע לו.
כהן הבריק לשרתוק ב־8 באפריל, כי שוחח עם אסקאראטה בנוכחות איתן ואמר לו שהצעת הנאמנות האמריקאית נדונה עתה בהנהלת הסוכנות היהודית ולכן אינו יכול להגיב עליה. (68/576/35).
2. ראה מס' 213 והערה 2 שם.
3. במברק נוסף אל ג. מאירסון, מ־8.4.1948, הודיע שרתוק: "on further investigation find reference ... was not to Jewish Agency but to 'prominent personalities in Jewish community'." (אצ"מ S 25/1704).

He informed us that at the first informal meeting of Security Council representatives,[1] he had delivered a detailed criticism of the United States proposals.[2] This afternoon he indicated the nature of those criticisms in a statement to the press, of which I enclose a somewhat hasty and garbled version taken down by a newspaper correspondent.[3]

In his conversation with us, Parodi expressed the resentment of the French Government at being called upon to follow the Americans blindly into a cul-de-sac. He indicated that having voted for partition on the false assumption that American support would be steadfast, France could not again commit her vote to the United States if there were no certainty of an equitable and stable settlement. He objected to the American proposals because they evaded all questions of substance, for example, immigration, and shirked the crucial question of enforcement which had wrecked the partition solution. He could not envisage France voting for the proposal in its present form.

He thought that the objectives of the American policy were still obscure, but that it was not inconceivable that the United States might in three months traverse the whole journey which Britain had accomplished in 25 years. He meant the journey from the Balfour Declaration to the White Paper. If this possibility were realized, the Americans would then commit themselves to a frankly pro-Arab resolution. If that were so, he was sure that France would disengage herself. Despite all her interests in the Moslem world, France would not be a party to the violent suppression of Jewish rights which the General Assembly had so recently approved. If he received instructions from his government to vote for such a proposal, a most serious question of conscience would arise for him. He would probably find it necessary to go to Paris to discuss the matter with his Government.

We informed him of the process in Palestine whereby the Yishuv is inexorably moving towards statehood and of the impossibility of

351

1. ראה מס׳ 347, הערה 1.
2. ראה הערת־עורך, עמ׳ 606—607.
3. המסמך המצורף לא נמצא. בדבר הידיעה שהתפרסמה בעיתונות ראה ״הארץ״ מיום 8.4.1948: דובר המשלחת הצרפתית באו״ם מתח ביקורת על תכנית הנאמנות האמרי־קאית ומנה שלוש בעיות עיקריות שהתכנית לא פתרה: א) יש לקבוע איזו מדינה תישא באחריות העיקרית להגשמת התכנית. ב) שאלת העלייה. ג) הבעיה המנהלית והשגת הסכם בשאלת כוח־משטרה מיוחד לקראת סיום המנדט, שימנע מעשי איבה. הדובר הצרפתי הביע תקווה, שהמשלחת האמריקאית תבהיר את הטעון הבהרה.

turning the clock back to the *status ante quo* before November 29. He personally advised us to relax nothing of our vigilant preparation, but at the same time to work for improved provisions in the trusteeship agreement. He was not sure whether the trusteeship could muster two-thirds of the Assembly, but such a possibility could not be ruled out if there were no other plan available for adoption. He himself indicated a readiness to work for an agreement on immigration, within the terms of the trusteeship proposal, based on the admission of 200,000 Jews in three years. He was also responsive to our criticisms of the constitutional provisions of the plan which, against everything that experience and judgment have proved, are based on the unitary majority principle. He showed a positive attitude also to Shertok's exposition of the need to control economic policy if immigration was to be absorbed.

If I were asked to reconstruct his own proposals on the basis of these remarks, I should say that he favours a trusteeship superimposed upon a territorial partition within which Jews and Arabs exercised fairly complete autonomy. In a further remark he indicated that this territorial delimitation should be on the lines of the Assembly's plan. He is in brief a federalist with a desire to give maximum expression to Jewish interests without disrupting the unity of the country.

As you probably realize, we are more concerned with the defeat of the trusteeship proposal than with its improvement. It seems doubtful if any outside tribunal is now willing to grant us as much as we could achieve by asserting our independence in Palestine itself. From a tactical point of view, however, we could lose nothing and might gain something if the French delegation were conscientiously to pursue its efforts to fill the trusteeship framework with various pro-Jewish provisions. In the first place, the insertion of such provisions would reduce the already precarious chances of the trusteeship proposal, since it would involve open Arab hostility and thus reveal the new American proposals as being more difficult of enforcement than partition, which could at least rely on Jewish support. In the second place, if the worse came to the worst and the trusteeship proposal went through, then the inclusion of generous immigration provisions would reduce our area of conflict with the United Nations. We should then be fighting merely for independence in a context where the right of immigration was already conceded.

You might like to have these ideas in mind if you hear of French efforts in the immediate future to accept the principles of trusteeship but to render its terms more equitable. Our atttiude in this regard is not very simple. On the one hand, our opposition to trusteeship is absolute and unconditional. On the other hand, the efforts of certain governments to improve its provisions may be tactically valuable.

P[arodi] impressed us with his earnestness on this occasion. We had a clear impression that French *amour propre* will no longer allow a docile subjection to American interests. He told us very firmly that if the United States produced an obviously inequitable proposal or a proposal so weak in enforcement provisions that chaos would ensue — France would disengage itself from all responsibility, interest or concern in the Palestine problem. It is needless for me to emphasize the perspectives which this opens up. With Soviet opposition and British detachment, the great-power basis of United States policy would be seriously undermined and the task of enforcement would imply a unilateral responsibility which might not be palatable to public opinion here.

It was clear to us that the Americans in their confusion are turning to the French more and more for advice and consultation. It would be of great value to us to hear promptly of any new winds that might blow in Paris.

Sincerely yours,

Aubrey S. Eban

352

או. גאס אל א. אפשטיין

O. Gass to E. Epstein

מברק מוצפן 15/42, התקבל: 8.4
נוסח יוצא: 93.01/2180/14
נוסח נכנס: 130.09/2308/2

Washington, 7 April 1948

Conviction growing here American trusteeship proposals will not win two-thirds majority. In my opinion, outcome depends entirely on extent American pressure /./ Silver now very active Washington to secure Assembly meeting without determined American pressure. Collaboration cordial, but cannot predict /outcome/ Silver efforts. Regards.

Oscar Gass

353

שיחת ל. כהן — סר א. קאנינגהם (בירושלים, ב־7 באפריל 1948) [1]

Meeting: L. Kohn — Sir Alan Cunningham (Jerusalem, 7 April 1948)

דין־וחשבון : 68/576/35

Fox-Strangways rang me up this afternoon to say that the High Commissioner wished to see a responsible member of the Agency, and as he knew that the Executive were all away in Tel Aviv, he suggested that I should go and he would send a car to fetch me.

The High Commissioner began by saying that the "cease-fire" proposal which he had recently made[2] had been somewhat misunderstood, to judge from the rather negative reaction with which it had met from both Jews and Arabs. The appeal had been based exclusively on Para. 3 of the decision of the Security Council.[3] It was not an appeal for a truce, but merely a plea, purely on humanitarian grounds, for a "cease-fire" arrangement. He would have liked to use the words a "stand fast" arrangement. "My appeal", he said, "is without any prejudice to the larger issue of the truce." That was a matter for the United Nations to settle. All that he had wanted to do was stop the bloodshed. He had seen somewhere that Mr. Ben-Gurion had said he did not wish to negotiate with the British Government. He would ask in this matter not to be regarded as a spokesman of the Government but simply as General Cunningham who was making an effort to bring about the end of bloodshed. The political issues which might be raised in connection with the truce, such as immigration, etc., did not come into this matter. He knew they were complicated. His only concern was for purely humanitarian reasons to stop the fighting. He asked me to convey all this to the Executive in Tel Aviv.

I said I would do so, but I would like to raise one question: apart from the political issues there was one problem which, it seemed to me, might well be raised even in connection with the purely "cease-fire" arrangement. It could surely not be disputed that the

353

1. כהן הבריק תמצית של תוכן השיחה אל שרתוק ב־9.4.1948 (אצ"מ S 25/1704). במכתב־לוואי אל בן־גוריון מיום 7.4.1948 כתב כהן, כי הנציב העליון "היה מאוד נעים, אבל מצד שני היה תקיף ורציני מאוד. ברור היה שהוא יעשה מאמץ גדול מאוד להצליח. כשאמרתי מה יהיה אם כאלדי לא יקבל את הצעתו — ענה באופן חריף מאוד : 'אני לא אקבל את ה"לא" שלו'. הוא רמז שהצעד הבא צריך להיות מו"מ מפורט על תנאי הפסקת־האש."
2. ראה מס' 344 והערה 1 שם.
3. ראה הערת־עורך, עמ' 547.

.4 ב־6 באפריל פרצה יחידה של אצ"ל למחנה צבאי בריטי ליד פרדס חנה ותפסה כמות ניכרת של נשק. במהלך הפעולה נהרגו מפקד המחנה ועוד חמישה חיילים בריטיים.
.5 הוועד־הפועל הציוני.

initiative in starting the fighting had come from the Arabs and that during the past few months foreign Arab forces had come into the country and had established themselves here. It seemed to me that the removal of these forces might well be demanded by us as a condition of such a "cease-fire" arrangement.

The High Commissioner thought for a moment and said he saw what I meant, but he felt it would be difficult to bring this about. He indicated, however, that it was a matter for consideration.

The High Commissioner then said he was going to see Dr. Khalidi later in the afternoon and tell him what he had told me. He was going to put pressure on both the political and military leaders. I asked: "the Arab military leaders?" He said: "yes". I asked what would happen if he received a negative reply from Dr. Khalidi. The High Commissioner said he would not accept a refusal from Dr. Khalidi. He would tell him to go home and think it over.

He then asked me to let him have the reply of the Executive as soon as possible so that further steps could be taken.

He then said he had something very grave to speak to me about: the murder of the British military at Pardes Hanna.[4] He said he quite knew how I and and other responsible Jews felt about terrible things of this kind, but the average soldier did not draw any distinction between Jew and Jew, and for them it was the murder of their comrades by Jews. He said the consequences might be very grave and he wondered whether we realised that in the final phase we might have both the Army and the Arabs fighting us. I said he knew how we felt about this matter. For some weeks there had been no such attack and this thing had come as a great shock. He said he thought the present meeting of the General Council[5] offered an opportunity to put these people under control and he would strongly urge that we should do so. He spoke with some warmth and obvious anxiety on this point. He mentioned that the Commanding Officer who was killed at Pardes Hanna had been a personal friend of his and a brother-officer in his regiment. I said I would convey his remarks to the Executive.

The interview lasted for about half an hour.

L.K.

354

ל. כהן אל מ. שרתוק (ניו יורק)
L. Kohn to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן J412 N116
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1704
נוסח נכנס: 93.01/2180/14

Jerusalem, 7 April 1948 (11.55)

Situation Jerusalem fast moving towards crisis. All efforts truce so far failed owing adamant attitude Mufti. Only nucleus towards maintenance some order — proposal Lund creation international force. Matter however progressing very slowly, as Lund must obtain official authorization every successive step. Urge you press Bunche for speedy implementation this proposal by starting immediate inquiries Great Powers how many men each ready contribute, to be followed by their speedy mobilisation and transfer Palestine. Otherwise matter will drag on indefinitely.[1] High Commissioner Monday assured Chief Rabbi anxious for international force Jerusalem.

Kohn

355

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וג. מאירסון
M. Shertok to D. Ben-Gurion and G. Meyerson

מברק מוצפן 92/262. נשלח: 9.4; התקבל: 10.4
נוסח יוצא: 93.01/2180/14
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1704

[New York], 8 April 1948

Yesterday informal discussion with Lopez.[1] Myself /said/ with Arab community Palestine we ready conclude truce /immediately,

354

1. שרתוק ענה במברק אל כהן מיום 12.4.1948 (אצ"מ S 25/1551): "Concentrated all efforts past weeks New York, Washington, Paris, elsewhere, urging special separate treatment. Problem insoluble by [Palestine] Commission, being dealt with higher level, and is more complicated than you assume."

355

1. באותו יום (7 באפריל) נפגש נשיא מועצת־הביטחון (לופס) גם עם נציג הוועד הערבי העליון (ג'מאל אל־חוסייני) ולמחרת נפגש שוב לשיחות נפרדות אתו ועם שרתוק. (ראה מס' 357. פרוטוקולים של השיחות עם שרתוק בתיק 93.03/95/1, ושל השיחות עם ג'מאל אל־חוסייני בתיק 93.03/94/8). השיחות נערכו על־פי החלטת מועצת־הביטחון בעניין הפוגה. (ראה הערת־עורך, עמ' 547—548). השיחות נערכו בנפרד מפני שנציג הוועד הערבי העליון סירב לשבת ליד שולחן אחד עם נציג הסוכנות היהודית.

unconditionally/, on clear understanding all our rights preserved. Actually, if conflict limited Palestine Arabs, question our participation truce negotiations would not arise, as cessation attack would have terminated our reaction. Situation transformed by invasion from outside, constituting /permanent/ act aggression. Unless liquidated, truce godsend to Arabs. Bands must be removed, including Legion, and further incursions prevented. Stressed necessity international commission supervise observance. Lopez urged conciliatory spirit view truce leading political understanding, also raised question illegal immigration and newly-arrived immigrants among our armed forces, which according Arab viewpoint offsetting Arab infiltration. Myself emphasized Assembly Resolution /is our/ irreducible minimum, no question our renouncing established rights, immigration must go on — issue irrelevant to truce, as present aggression not connected with immigration. Illegality concerns British, not Arabs, /who oppose any immigration. Factually comparison untenable,/ as immigrants come to live /as of right/ and unarmed, none being brought for purpose fighting. Meeting ended inconclusively, Lopez indicated our attitude means /in effect/ truce in order facilitate implementation partition. Continuation today.

Shertok

356

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וג. מאירסון
M. Shertok to D. Ben-Gurion and G. Meyerson

מברק. התקבל: 9.4
נוסח יוצא: 93.03/128/4
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1704

New York, 8 April 1948 (15.38)

Sending two lengthy coded cables reporting developments.[1] Connection second, in conversation with both urged immediate action for implementation international regime Jerusalem with adequate security arrangements city and approach. After yesterday's Nine Power consultation French delegate issued statement in which, without opposing trusteeship in principle, indicated reservations regarding American attitude.[2]

Shertok

356
1. ראה מס' 355, 357.
2. ראה מס' 351 והערה 3 שם.

357

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וג. מאירסון
M. Shertok to D. Ben-Gurion and G. Meyerson

מברק. התקבל : 9.4
נוסח יוצא : 93.03/128/4
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1704

New York, 8 April 1948 (22.53)

Confidential. Second meeting Lopez today one hour, following i[t][1] two hour talk /Jamal/ [Husseini].[2] He raised question cessation political activity during truce. Myself: political standstill our part unthinkable while other factors, including U.S., U.N., fully active. He specified preparations for government. Myself: these must continue, would be imperative even if no resolution, view impending termination Mandate. Actually transfer authority already in progress. Indicated dangers administrative chaos, food catastrophe etc. He admitted impossible discontinue preparations suddenly, asked whether event truce we ready cooperate regarding food with Arab Higher Committee. Myself: yes, also other common services, though they probably wouldn't. Indicated same time we would assert control our area. Finally he again broached immigration. Myself: categorically no question linking it with truce. He: "you wouldn't agree limit immigration respect age groups?" Myself: on no account, this prejudging whole issue. Told him our resistance suspension 1936. He: it means you wouldn't sign truce if contained condition restricting immigration? Myself: no. He: "and you insist both removal bands and prevention further incursions?" Myself: yes. He: this is discouraging. Myself tentatively suggested separate truce regarding Jerusalem, which we would accept unconditionally subject preservation rights, provided included safety road and pipe. He concluded would report results informal talks colleagues tomorrow,[3] invite me again Saturday.[4]

Shertok

357

1. במקור כתוב בטעות : is. התיקון — על־פי הנוסח הנכנס.
2. ראה מס' 355, הערה 1.
3. בפגישה לא־רשמית של חברי מועצת־הביטחון, שהתקיימה ב־9 באפריל, דיווח לופס על כשלון השיחות עם נציגי שני הצדדים (נקודות־המחלוקת העיקריות היו : א) דרישת הסוכנות היהודית שבהסכם ההפוגה תיכלל התחייבות להוציא מארץ־ישראל את הכוחות הערביים שחדרו אליה מעבר לגבול. ב) תביעת הוועד הערבי העליון שההפוגה תהיה כרוכה בהפסקת העלייה). ראה גם הערת־עורך, עמ' 632—633.
4. לא נמצא דיווח על שיחה נוספת בין לופס ושרתוק.

358

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וג. מאירסון
M. Shertok to D. Ben-Gurion and G. Meyerson

מברק מוצפן 98/160, נשלח: 10.4; התקבל: 11.4
נוסח יוצא: 93.01/2180/14
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1704

[New York], 8 April 1948

Tuesday saw Canadian, French, delegates with Eban.[1] Explained /our/ opposition trusteeship, analysed American proposals. Canadian admitted weight some of our arguments, particularly concerning immigration and subjection Palestine trusteeship principles Charter, indicated considerable uneasiness /regarding/ American line. Myself flying Ottawa Monday, seeing Prime Minister.[2] French /fully/ accepted our criticism, but argued trusteeship may be way out if one of two chambers based parity and no decision valid without both; also if proper provisions made for immigration, mentioned 200,000 in first three–four years. Myself explained illusory character any immigration provision if not under free Jewish control, stated we going ahead with preparations statehood, /shall/ fight /trusteeship/ in Assembly. French agreed this was correct line present stage; added facts we /might/ create need not be incompatible with trusteeship /if/ otherwise satisfactory; stated if America eventually adopts definite pro-Arab line, he believes France will dissociate itself, /otherwise/ serious problem /conscience/ would arise /for him/ personally, would fly Paris argue with Government. Regarding yesterday's Nine Power meeting, received incomplete report /Syrian/ trying make most of American draft by amendments.[3]

Shertok

358
1. על השיחה עם פארודי ראה מס' 351.
2. ו. ל. מקנזי קינג.
3. בנוסח היוצא יש משפט נוסף, שנמחק ולא הוברק: "Cadogan stated Britain ready: cooperate trusteeship if accepted by Arabs, Jews, but added something vaguely implying British readiness cooperate if urged by U.N."

359

א. ה. סילבר אל צ׳. פאהי [1] (וואשינגטון)
A. H. Silver to C. Fahy (Washington)

העתק : 93.03/126/10

New York, 8 April 1948

My dear Mr. Fahy,

I am enclosing herewith a brief memorandum[2] of the general line which we have been following with our friends. You may wish to have it before you.

With all good wishes I remain,

Most cordially yours,

Abba Hillel Silver

נספח
APPENDIX

There is no enthusiasm anywhere for the new United States proposals of trusteeship. The press has reacted negatively. Many United Nations delegates have raised serious objections. They are not at all persuaded that the new proposals will either insure peace or take care of the vacuum which the President fears.

It is clear that if the United States Government will not pressure diplomatically for its proposals at the Special Assembly, they will not receive the required two-thirds vote. It is therefore suggested that the United States exercise no diplomatic pressure, either prior to or during the Special Assembly, on the member states. It should permit its proposals to take their normal course.

In November the United States Delegation maintained the position that the solution of the Palestine problem was a United Nations affair, not specifically a United States affair. It is this attitude which should be rigorously maintained in connection with the new Special Assembly. When the United States proposals are voted down, the United States should take the position that it accepts loyally the collective judgment of the Assembly. Immediately thereafter, the

359

1. צ׳. פאהי, לשעבר ה־Solicitor-General של ארצות־הברית (1941—1945), יועץ משפטי למחלקת המדינה (1946—1947) וחבר משלחת ארצות־הברית לעצרת הכללית השנייה של או״ם (1947). מאפריל 1948 ייצג את מועצת החירום הציונית האמריקאית במגעים עם חוגי הממשל בוואשינגטון.
2. העתק מהתזכיר נשלח אל מ. שרתוק.

Governor for the Jerusalem area should be appointed (in fact, serious thought should be given to this matter now and the proper person selected), an international police force for the Jerusalem area should at once be sent in, to which the United States, if it desires, should contribute a contingent of troops (the composition of this international police force for Jerusalem should be agreed on now or before the Assembly concludes its sessions, so as not to lose time). As far as the Jewish State is concerned, the Jewish Militia should be immediately legalized and adequately equipped. This means the immediate revision of the embargo so as to make it possible for the Jewish Militia to obtain what it requires, and the United Nations Commission should be instructed at once to proceed to Palestine.

If this is done by May 15th, there will be no vacuum. There will be a Governor and an international police force in the Jerusalem area. There will be a United Nations Commission in Palestine to take over, there will be a Jewish Militia equipped to maintain law and order in the Jewish State and to defend itself against possible attacks from without.

This procedure would be a face-saving device for the United States Government. It will restore the authority of the United Nations and will make possible the carrying out of the partition solution which the President of the United States, as well as the Secretary of State, still believe to be the correct solution for the Palestine problem.

360

ל. גלבר אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית

L. Gelber to members of the Jewish Agency Executive

93.03/127/1 : תזכיר

[New York], 8 April 1948

Strictly Confidential

PRE-ASSEMBLY TRENDS

A CONVERSATION WITH THE UNITED NATIONS REPRESENTATIVE OF SWEDEN

A lengthy conversation with Mr. Gunnar Hägglöf, Permanent Representative of Sweden to the United Nations, revealed pre-Assembly trends which may be worth reporting. Mr. Hägglöf holds the rank of Minister, and I called on him at his own suggestion here in town.

When I entered, he had before him a dispatch from the Swedish Minister in Ottawa and he asked me to explain the domestic background of an apparent tendency on Canada's part to retreat from the pro-partitionist line she had pursued at the General Assembly.

1. Dealing with the situation at Lake Success, he observed at the outset that at the General Assembly of 1947 the dominant preference of the delegates was not reflected in the vote. At bottom, what most of the Powers had desired was a more thorough attempt at "conciliation". The long, fruitless sequence of efforts in this direction, of which I reminded him, was familiar to the Minister; and these were matters he himself had discussed with his own countryman, Judge Sandström of UNSCOP. But some of the United Nations Delegates, with whom he talked, felt that they had been manoeuvred during the autumn either by the United States, by Mr. Evatt, or by both, into making a choice — for or against — between partition or some pro-Arab scheme, when they might have wanted to adopt neither or wished still to consider others. Out of these half-suppressed desires a further venture in the sphere of conciliation, at the opening of the new Special Assembly, is indicated.

2. From all that Mr. Hägglöf hears, if the United States will commit herself to the military enforcement of a trusteeship scheme, whatever its merits or demerits from the Zionist point of view, she can in the end, and whatever the difficulties, muster a two-thirds majority. The Assembly has the power technically to put such a proposal on the books; the elimination of Russia from so contentious a strategic zone as Palestine would thus be perfectly feasible. Some of Mr. Hägglöf's colleagues from other Delegations have been told in very high Washington quarters that the Marshall Plan and the entire international balance will be imperilled if they proceed with the United Nations Plan of Partition as it stands.

Mr. Hägglöf is under no illusions as to the haphazard manner in which policy is determined in Washington and how, to justify its reversal, it was imperative for the United States to make the flesh creep. I pointed out to Mr. Hägglöf the real nature of the task American forces would be compelled to undertake if a trusteeship scheme were adopted in the teeth of Jewish opposition. Had Washington contemplated the prospect of American naval and air units tracking down Jewish Displaced Persons on the high seas; of restricting Jewish colonisation to narrow White Paper limits of land

development; and denying to the mature Jewish community of Palestine its own American ideal of national freedom and independence? Quite apart from any question of the Jewish vote in this country, there was still such a thing as an American tradition of sympathy for the suffering, the oppressed and the down-trodden. The artificers of the State Department seem to know less about their own country and what it stood for, and less also about what its people would or would not do abroad, than the rest of us. At this point in our conversation Mr. Hägglöf admitted that, as far as he could see, the trusteeship proposals of the United States are not to be taken too seriously — not, at any rate, in their present form.

3. At that stage in the conversation an interesting piece of current history was disclosed. When the consuls recently discussed the question of a truce,[1] the Swedish Minister at Cairo was visiting in Jerusalem. Evidently he carried the truce proposal of the consuls back to Cairo and, on their behalf, approached the Mufti with it. In a letter described to me as one of the utmost violence, the Mufti rejected the proposed truce outright. His grounds were that to the Arabs the entire area of Palestine is a Holy Place to be protected against the intruder, and not just Jerusalem alone.

4. On what the policy of the Jewish Agency would be at the new Special Assembly, the Swedish Representative expressed curiosity and gave me some advice. He felt strongly that his fellow Delegates from other United Nations Member States did not sufficiently appreciate the extent to which the Jews had been put at a disadvantage in Palestine since November 29th on the security level. Several times he urged that we lay particular emphasis on this point in any presentation we submit to the Assembly. I had explained that from the very beginning the Jews themselves were prepared to fight for their own rights; that an international force, while very welcome to the Jews as an additional factor towards peace and stability, was not, despite the United Nations Commission's view, a *conditio sine qua non.* We canvassed the manner in which the British had continued their blockade; the imposition of the United States embargo, in the light of the principles that arms should be permitted to those who accept a United Nations recommendation and denied aggressors or

360

1. לאחר הפיצוץ ברחוב בן־יהודה (ב־22 בפברואר) הוקמה ועדה של הקונסולים הזרים בירושלים, שהחליטה ליזום משא־ומתן עם הצדדים בדבר שביתת־נשק בעיר. (ראה *Palestine Post,* 5.4.1948; בתיקי המחלקה המדינית לא נמצא תיעוד בנושא זה).

potential aggressors; the idea of recognizing a Provisional Council of Government or — if necessary — a de facto independent State, so that a Jewish army in the field could obtain international financial accommodation and not be merely dependent on private charity. Mr. Hägglöf seemed to imply there is special interest in this phase of our affairs; that the members of the United Nations, having fallen short on their own Plan of Partition, might be all the more disposed to remove barriers in the way at least of Jewish self-defence and self-liberation. Whether or not they would salve their consciences in this fashion one can only conjecture. But the Swedish Representative attached the highest importance to the clarification of a point, which he claimed was still obscure, so that there might be fuller understanding by the new Assembly and by the world at large.

5. As for the prospect of concrete results emerging from the new Special Assembly, he himself thought the best approach would be to get something done over Jerusalem. As noted above, Mr. Hägglöf does not believe that much will come of American trusteeship proposals for the whole area of Palestine. There is a chance, however, for obtaining the internationalization of Jerusalem. In his opinion, the United States, perhaps France and conceivably a third unspecified Power might then send forces to maintain the Jerusalem international zone. This at least, he added, would be a step in our favour. In expressing our intense anxiety to avert impending disaster in the Holy City, I warned against the small figure cited by Mr. Hägglöf as the number of the required personnel; I also emphasized the necessity, lest they be at cross-purposes, for adequate liaison with the Haganah engaged elsewhere in Palestine. But if the forces were large enough to take care of Jerusalem's water supply, its communications with Lydda and with either or both of the ports, the Haganah would not have to divert human and military resources from the main struggle into the protection of what, people and sites alike, is an overriding world responsibility.

6. Mr. Hägglöf confirmed, what is evident from other sources, that the Powers are no longer inclined, in the Palestine imbroglio, to give the United States what would be virtually a blank cheque. On the other hand, practical proposals from the United States, even if the Jewish Agency regards them as adverse, are capable of being seized upon as a way out, as a means for the Powers to extricate themselves from so baffling a situation.

361

מ. פישר אל מ. שרתוק (ניו יורק) [1]
M. Fischer to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 46/33
נוסח נכנס : 93.01/2180/14

Paris, 8 April 1948 (19.25)

Telegram being sent today Parodi, instructing him to tak[e] initiative re Jerusalem. Boisanger will be speaking to Assembly. He is honest but against partition. Will try to have Bonneau join with delegation.

Fischer

362

ו. איתן אל מ. שרתוק (ניו יורק)
W. Eytan to M. Shertok (New York)

מקור : 93.03/125/16

Confidential

Jerusalem, 8 April 1948

Dear Moshe,

I should like to write you this personal letter about the U.N. Advance Party in Jerusalem. I have written short reports on all my encounters with them, and I hope that copies of these reports have been reaching you.[1] But perhaps there are a few points on which I should supplement them.

[. . . .][2]

Our two real and sincere friends in the Advance Party are Azcarate and Roscher Lund. My liaison has been mainly with the first, Vivian Herzog's with the second. Both these men have been behaving like real bricks. Azcarate is a humanist and humanitarian, with much political wisdom gathered in the course of his work with the League of Nations and in the bitter school of civil war in Spain. Roscher Lund would like nothing better, I believe, than to be commander-in-chief of the Haganah. If there should ever be anything like an international police force in Jerusalem or Palestine, I think he would be an ideal man to command it.

361

1. פישר שלח ב־9 באפריל מברק זהה אל ברמן בירושלים (אצ"מ S 25/1704). תוכנו הועבר לידיעת ג. מאירסון בתל אביב.

362

1. ראה מס' 262, 287, 312. שני תזכירים נוספים של איתן על פגישות עם אסקראטה לא הודפסו כאן : מיום 5.3.1948 ומיום 31.3.1948 (93.03/125/16).
2. שתי פיסקאות לא הודפסו כאן.

By last night the party had not yet received any telegram recalling them to Lake Success, but Azcarate told me in confidence that he had decided what to answer if such a telegram should come. He said he would allow his three experts to return, but he himself would insist on remaining in Jerusalem, as he thought it essential that there should be a neutral U.N. observer here to report on events during the coming weeks. Colonel Roscher Lund, incidentally, told Vivian yesterday that he would strongly resist any attempt to recall him to Lake Success, so that perhaps only Stavropoulos (who will certainly travel) and Ghosh will return — that is, if the party is recalled at all.

Anything that you could do via Lisicky, Lie or Bunche to have Azcarate and Roscher Lund retained here would be well worth doing. There is only this further consideration: Roscher Lund at Lake Success would be a real support to us. He has a delightfully forthright and colourful way of expressing his views.

Azcarate has perfectly clear views on the Palestine situation. He considers the resolution of November 29th is dead and all but buried. But this does not alter the fact of partition, which becomes plainer every day. No solution that is not based on this fundamental reality has any chance of permanence or success. He has repeatedly stated this in his cables and letters to the Commission, some of which we have (through our own channels) seen. Nevertheless, he sees no hope nor even advisability of resisting the new American proposals, because if they are American policy, they cannot be resisted. Yesterday, almost with tears in his eyes, he made a really moving plea with me to urge our leaders to face this issue squarely. He thinks our policy of uncompromisingly opposing any trusteeship, whether temporary or permanent, will lead us straight to disaster. We should, he urges, use all our political skill to secure the best kind of trusteeship, and within its framework gather all our strength in order to be ready for the final struggle — political or military — when it comes.

He advises us to press for a limited trusteeship — not more than one or two years. He says he has reason to believe that the Arabs will not reject trusteeship out of hand, but will, for their part, attempt to secure a form of trusteeship that will be best from their point of view. Uncompromising rejection would put us hopelessly in the wrong, and this we cannot afford. Spain in its day had to fight not only Germany and Italy, but the "non-intervention" of the democracies, and the latter was the more powerful enemy. Spain,

however, had had no alternative — that was its tragedy. The Jews, if they fought trusteeship, would be defeated not by the Arabs, but by the "non-intervention" of the Western Powers. But they were fortunate in having an alternative — namely, trusteeship — which meant they could live to fight another day.

Azcarate begged me to do all I could to put these views, which he held as a sincere friend, to our leadership. He said he had been profoundly moved by what he had seen of our Haganah boys and of the spirit of Yishuv. If we persisted in our uncompromising ways, we should be hurled straight to disaster. I need not repeat here the various things I told him in the course of this talk, but the least I can do is to repeat what he told me. I should add that these views are shared, substantially, by Colonel Roscher Lund. Both these men have urged us repeatedly to forget all our grievances and even our most justified recriminations. In the present constellation of international affairs, all talk of this kind would get us nowhere. It was purely destructive criticism, and even, as they might be prepared to concede, if every word was true, it would avail us nothing.

I cannot reproduce these views with all the force and eloquence of Azcarate and Roscher Lund. Although Azcarate had said all this to me as recently as three days ago, he called me to him yesterday afternoon for the sole purpose of saying the same thing again in even stronger language.

Vivian Herzog and I have both been strongly impressed by the honesty and sincerity of Azcarate and Roscher Lund, and by the force of their arguments. Both men are very ready to admit the difficulties that lie in the way of a policy such as they would urge upon us, but they are convinced that the policy is right. Their views about the immediate future are identical, though I fancy they differ about the ultimate outcome. Azcarate tends to the belief that a trusteeship, lasting a year or two, may produce a genuine appeasement (in the proper sense of this word) and a settlement of the problem by Jewish–Arab agreement, which is what he regards as the most satisfactory course in the interests of everybody. Roscher Lund thinks the issue will ultimately be settled by fighting. But whether the settlement comes by military means, as Roscher Lund thinks, or by political means, as Azcarate certainly hopes, both men agree absolutely that we can only gain from the breathing-space.

If I have written about all this at such length, it is because Roscher Lund and Azcarate have spent many, many hours talking to us in

this sense. Whether there is any point in this letter depends, I suppose, upon the outcome of this week's meeting of the General Zionist Council; but in any case I think it has been worth writing.

I am sending you under separate cover a draft memorandum I have written for you on preparations for the Jewish State,[3] as requested by you.

With love to Zipporah, the children, Arthur and yourself,

Yours ever,

Walter

363

שיחת ח. ברמן — ר. נוויל
Meeting: H. Berman — R. Neuville

יומן ח. ברמן : אצ"מ S 25/6595

[ירושלים], 8 באפריל 1948

לאחר הפסקה ארוכה נפגשתי עם הקונסול הצרפתי לפי בקשתי.

בזמן האחרון הגיעוני שמועות שונות על שינוי ביחסו של הקונסול אלינו ולענייננו; חשבתי לנכון לחדש את קשרי אתו.

קיבלני בלבביות הרגילה, לאחר שעות המשרד, ובילינו יחד למעלה משעה וחצי.

טענותיו כלפינו רבות מספור. אעמוד להלן על הדברים ששמעתי ממנו, מבלי לנגוע במיוחד בדברים שהשמעתי לו.

1. יש לנו אמנם שירות אינפורמציה טוב, אולם אין אנו יודעים להשתמש בה.

2. אין אנו מבינים לרוח הערבים ואין אנו יודעים לנהל את המלחמה הפסיכו־לוגית.

3. רוב אומות העולם נגדנו — מתוך כל מיני סיבות ונטיות, והעובדה שאנו שנתנו לערבים חופש להתנהג כמו שהם נוהגים מזה ארבעה חודשים, הבהילה את העולם מכוח הערבים.

4. הערבים הראו כשרון ארגוני להפליא, ובמשך 4 חודשים הספיקו לחולל נפלאות בשטח זה, ובעיקר בשטח הפרסומת והתעמולה. אמנם שני אלה האחרונים מבוססים בעיקר על השקר וההגזמה, אבל זהו הדבר וזאת היא הדרך הטובה בשביל הערבים.

5. החולשה שהראנו בראשית המלחמה עולה לנו כעת ביוקר, ואין לו הביטחון כי אנו ננצח במערכה.

6. אין הוא מאמין כי ענייננו יוכרע על־יד השולחן הירוק תוך משא־ומתן פוליטי, ואת זאת היה עלינו לחזות מראש ולהתכונן לכך. לבסוף מצאה אותנו המלחמה בלתי־מוכנים וחלשים.

3. ראה תזכיר מאת ו. איתן — "Foundations of the Jewish State". (אצ"מ S 25/9048).

7. במקרה הטוב ביותר, נוכל להעמיד צבא בן 35 אלף איש. מספר זה לא יספיק לשמור על כל הישוב שלנו, המפוזר בארץ, וכן להשגיח על הגבולות. יש להניח כי עם התפתחות המערכה ימשיכו לזרום צבאות ערביים מרובים לתוך ארץ־ישראל.

8. חוסר התכנון הצבאי ורמתם הנמוכה של קצינינו מורגש יותר מדי. נעשות שגיאות שאין לסלוח אותן.

9. אי־היכולת של התנועה הציונית לבוא להסכם עם הארגונים הפורשים מראה על כך, שעוד לא הוחדרה בנו ההכרה שאנו במלחמה. בזמן מלחמה יש לדחות כל מיני שיקולים פוליטיים ולרכז את כל הכוחות המלחמתיים יחד.

10. העולם כולו עני באנשים דגולים, חסרים מנהיגים, אולם המנהיגות שלנו, אשר הראתה את יכולתה בימי שלום, אינה מתאימה לניהול מלחמה.

11. ידוע לו כי לח"י עומד בקשרים עם הקומוניסטים (ייתכן באמצעות הקונסוליה היוגוסלבית), ולכן עלינו למהר לבוא אתם לידי הסכם למען נוכל לשמור עליהם ועל התנהגותם.

12. חושב כי מ. שרתוק אינו נוקט קו דיבור ופעולה טוב בשבילנו בימים אלה. טוב יהיה אם נייעץ לו לשנות קצת את הטון של הצהרותיו וכו'.

13. מפחד כי עם התפתחות המערכה יחסר לנו נשק כבד, והוא חושש מאוד לכך.

14. עד הרגע האחרון אינו מאמין, כי האנגלים יעזבו, אם כי כבר הודיעו לו רשמית, שעוזבים את אחד הבניינים הגדולים שלו, התפוסים כעת על־ידי הצבא.

15. יש הרבה מהמשותף בין האינטרסים הצרפתים והיהודים. הוא וכן כל חבריו במזרח־התיכון מודיעים ומוסיפים להודיע לממשלתם בפאריס על כך — ואין מקשיבים להם.

16 לדעתו צריכה הייתה צרפת למכור נשק באופן רשמי ליהודים ולהודיע על כך, ולהראות בזאת יד חזקה כלפי הערבים, ולא ללכת בדרכי פיוס. אבל אין דעתו מתקבלת.

17. הוא מבין יפה, כי אנו הכוח אשר עלול לשמש תריס בפני התפשטות הקו־מוניזם בחלק זה של העולם.

— בעקיפין נודע לי, כי הוא ביחסים קרובים ביותר עם אסקאראטה, לפי רמז מפאריס.

— במשך כל זמן דיבורו הורגשה נימה של זלזול בכוחנו וכו'.

— אני בדברי הרחבתי את הדיבור על כוחנו ההולך וגדל ועל העניין שיש לעולם הדמוקרטי במדינה עברית בארץ־ישראל.

— שפעתי אופטימיזם, ונדמה לי כי הצלחתי להדביק קצת גם אותו.

— בסוף השיחה נגענו גם בקצרה בקשיים הנגרמים לקונסולים ולאנשי השירות הקונסולרי, מצד אנשי המגן השונים, בבואם לרובע היהודי, והסברתי לו את הקשיים שלנו.

— הוא הראה לי את רוב הכדורים שחדרו לבנייני הקונסוליה וההרס הרב שנגרם בהם. סיפר לי כי טילגרף למופתי וביקש ממנו להורות לאנשיו שייזהרו מפגוע בקונסוליה. עוד לא קיבל תשובה.

364

ח. וייצמן אל הנשיא טרומן (ואשינגטון) [1]

C. Weizmann to President Truman (Washington)

העתק : 93.03/67/6

[New York], 9 April 1948

Dear Mr. President,

I had intended to take the liberty of addressing you in writing immediately after the interview which you kindly accorded me on March 18th.[2] The events which followed, however, impelled me to wait until I could formulate some clearer impressions on the new situation which has developed. In inviting your consideration of my views at this time, I wish to thank you, Mr. President, for the personal kindness which you have so often shown me, and for the sympathetic interest which you have constantly devoted to the cause of our people in its grave ordeal.

I noted with satisfaction that in your statement of March 25[3] you indicated that the United States had not abandoned Partition as the ultimate political settlement in Palestine. I welcome this assurance because my long experience of this problem has convinced me beyond doubt that no more realistic solution exists. Palestine is inhabited by two peoples. These peoples have separate political aspirations and common economic interests. The settlement by Partition and Economic Union recognizes this logic. Partition is further reinforced by the support of two distinguished investigating Commissions (in 1937 and 1947), by the binding force of the General Assembly's Resolution and by the fact that a virtual partition is now crystallising in Palestine. Jews and Arabs are both mature for independence and are already

364

1. וייצמן שלח העתק של המכתב אל מזכיר המדינה מארשאל. במכתב־הלוואי, מיום 9.4.1948, הביע צערו על שלא ניתן לו להיפגש עם מארשאל לפני התפנית שחלה במדיניות ארצות־הברית, שכן היה בדעתו להגיש לו מידע שהיה עשוי להביא תועלת ולמנוע קשיים. ב־16 באפריל שלח וייצמן אל אוסטין העתקים ממכתביו אל טרומן ומארשאל. (כל התעודות בתיק 93.03/67/6).
2. ראה הערת־עורך, עמ' 474.
3. במסיבת־עיתונאים שנערכה ב־25 במארס קרא הנשיא טרומן הצהרה בעניין ארץ־ישראל. בהצהרה נאמר, בין היתר, כי הצעת הנאמנות מטרתה למנוע סכסוך מזוין בארץ־ישראל אחרי תום המנדט ; משטר הנאמנות לא יבוא במקום תכנית החלוקה ולא ישפיע על אופי ההסדר המדיני שיושג בסופו של דבר. בתשובה על שאלה אמר טרומן, כי הוא ממשיך לתמוך בחלוקת ארץ־ישראל. מזכיר המדינה מארשאל הס־ביר את הצעת הנאמנות בצורה דומה במסיבת־עיתונאים בלוס אנג'לס ב־20 במארס. (ראה *Public Papers of the Presidents of the United States, Harry S. Truman, 1948*, pp. 190-2; מובאות מדברי מארשאל ב־*FRUS*, 1948, V, pp. 748-9).

obedient in a large degree to their own institutions, while the central British Administration is in virtual collapse. In large areas Jews and Arabs are virtually in control of their own lives and interests. The clock cannot be put back to the situation which existed before November 29. I would also draw attention to the psychological effects of promising Jewish independence in November and attempting to cancel it in March.

It is the logic of Partition and of the present situation in Palestine which compelled me to go on record against the idea of Trusteeship. One fails to see how any of the admitted difficulties of Partition are avoided by Trusteeship. The problem of enforcement becomes even more acute, as neither the Arabs nor the Jews of Palestine have accepted Trusteeship, which appears likely to deprive each of them of Statehood. It is proposed to institute a Trusteeship in a country threatened by foreign Arab aggression, torn by internal warfare, and already moving inexorably towards partition under a valid international resolution. The proposal is made without any assurance that a trustee is available, that Arabs or Jews will cooperate, that the General Assembly will approve an agreement or that any effective measures can be improvised by May 15th.

The difficult but clear course of implementing Partition is thus replaced by a leap into the unknown, and I am forced to regret, Mr. President, the great increase of trouble, danger and responsibility which must ensue for the United States from the unfortunate reversal on March 19th, with its inauguration of new uncertainty and new political conflict.

If I may venture to leave you, Mr. President, with one or two reflections on the major aspects of the problem. I would sound a note of solemn warning against any prolongation of British rule in Palestine. As you may know, I have cherished the British-Jewish relationship all my life. I have upheld it in difficult times. I have been grievously disappointed by its recent decline. It is because I hope for its renewal that I tremble to think of the wave of violence and repression which would sweep Palestine if the conditions and auspices of the recent unhappy years were to be continued under British, or indeed any foreign rule. I also know how passionately the British people desire the end of this troubled chapter. Should your Administration, despite all this, press for any prolongation of British tenure, it would incur a responsibility for terrible events and,

almost certainly, the equal resentment of the British and Jewish peoples.

I recall that it is exactly two years since the Anglo-American Committee so emphatically endorsed your moving plea for the immediate admission of 100,000 Jews from the Displaced Persons Camps to Palestine. They are still in those camps. Reports have reached me of the grave effect produced on their dwindling resources of hope and morale by the United States declaration of March 19th. I cannot for a moment believe, Mr. President, that you would be a party to the further disappointment of pathetic hopes, which you yourself have raised so high. Their hope is solely for personal and national integration in a Jewish State in Palestine.

In conclusion, I am convinced that the present situation in Palestine is making a profound impact on the conscience of the American people. Having recognized the right of our people to independence last November, the great powers now expose them to the risk of extermination and do not even grant them the arms to provide for their own defence. Arab aggression is now more confident than ever. Arabs believe that an international decision has been revised in their favour purely because they dared to use force against it. Mr. President, I cannot see how this belief can honestly be refuted. The practical question now is whether your Administration will proceed to leave our people unarmed in the face of an attack which it apparently feels it is unable to stop; and whether it can allow us to come directly or indirectly under Arab domination which is sworn to our destruction.

The choice for our people, Mr. President, is between Statehood and extermination. History and providence have placed this issue in your hands, and I am confident that you will yet decide it in the spirit of the moral law.[4]

Respectfully yours,

Chaim Weizmann

4. טרומן לא ענה על המכתב הזה. (ראה *FRUS*, 1948, V, p. 809. ראה שם גם מובאה מתשובת לווט על המכתב אל מארשאל).

365

שיחת מ. שרתוק — ר. לווט, ד. ראסק (בוואשינגטון, ב־9 באפריל 1948) [1]

Meeting: M. Shertok — R. Lovett, D. Rusk (Washington, 9 April 1948)

דין־וחשבון : 130.02/2414/22

The conversation lasted for an hour and a quarter. By contrast with the conversation two weeks previously with Mr. Marshall and Mr. Lovett,[2] the initiative on this occasion was largely taken by the State Department representatives. During the first part of the conversation Mr. Lovett was rather stiff in his attitude, but as the conversation developed the atmosphere became less constrained and Mr. Lovett spoke with a certain freedom. That was noticeable, for example, in his references to the British.

Mr. Shertok started by analysing and attacking the trusteeship proposal. This took about a quarter of an hour, during which he subjected the plan to severe criticism. He was about to start talking on the subject of Jerusalem when Mr. Lovett intervened and said that he differed basically from Mr. Shertok on the latter's approach to the idea of trusteeship. Trusteeship was not necessarily an arrangement intended only for backward peoples. It had its uses in connection with specific international situations. He emphasized that it was not a question of "title". Referring to a remark of Mr. Shertok's that we had now come to a break with the past and could not go back to the idea of tutelage, Mr. Lovett said that they too realized that the time had come for a break and this had been recognized by the United States in its support of partition, but one must learn from the past in trying new remedies. Mr. Shertok suggested that partition is in fact a development from the past and is not reversing a trend. Mr. Lovett said that he was ready to discuss all things in this connection.

As regards Jerusalem, he went on to say he thought that Mr. Shertok was inconsistent in urging international trusteeship for that City and not for the whole of Palestine. He asked whether it was not really the case that the Haganah felt that they could not take

365

1. שרתוק הבריק לבן־גוריון את עיקרי דבריהם של ראסק ולווט בפגישה זו ובפגישה נוספת עם ראסק — ראה מס' 366. (המברק, מיום 11.4.1948, בתיק 93.01/2180/14). ראה גם מס' 371.
המסמך שלפנינו וכנראה גם תעודה מס' 372 נרשמו על־ידי לוריא על סמך דיווח בעל־פה של שרתוק. שרתוק לא בדק את הנוסח הכתוב. (ראה לוריא אל פ. לוי, 13.4.1948, 93.03/129/6).
2. ראה מס' 318.

care of Jerusalem, whereas they could take care of the rest of the country and were seeking to devolve responsibility for Jerusalem. If that was not so, why should we ask international trusteeship for Jerusalem and not for Tel Aviv? Mr. Shertok reacted sharply on this and said that the case of Jerusalem was in a totally different category. Jerusalem was a Holy City with international associations. Mr. Lovett said that was true not only of Jerusalem, and he mentioned Bethlehem. Mr. Shertok pointed out that Bethlehem in fact was included in the international area under the Peel Plan.[3] Under the Peel Plan Nazareth had also been made a separate enclave and it might indeed have been logical to do that also now. The Jews had insisted, during the session of the General Assembly, that Jerusalem should be a part of the Jewish State. This had been dropped under the pressure of international opinion. Mr. Shertok referred in this connection to the eloquence of Herschel Johnson and he also recalled that the Dutch had made their support of the Plan dependent on the internationalization of Jerusalem.

He went on to say that the Haganah could in fact, given proper equipment, take Jerusalem under control. It is true that this would force them to undertake what was ostensibly an offensive in Arab territory, though actually the operation would, in its essence, be defensive in character. The only alternative to this would be leaving the Jews of Jerusalem to be starved or wiped out. The fact was that they were now acting there in default of the British.

Turning to Mr. Rusk, Mr. Lovett questioned him about the food supply situation in Jerusalem and inquired whether he had cleared the matter up with the British. Rusk stated that the British simply had said that they were busy evacuating and that they just could not provide the necessary protection. To this Mr. Lovett remarked, "Damn it, isn't that a very thin reply! What the Haganah did the other day in reaching Jerusalem[4] they did with a handful of men. Why, the British could control the road with a few planes! I dislike that situation. I dislike it intensely." Mr. Lovett continued that when Mr. Shertok had raised the matter with the Secretary and himself last time they had regarded it as very much their concern and had been turning over in their minds the question of what action they could take. He added that they must be helped by other governments.

3. תכנית החלוקה שהציעה הוועדה המלכותית ("ועדת פיל") ב־1937.
4. ראה מס' 349, הערה 2.

In dealing with the matter of trusteeship, Mr. Shertok suggested that a way out could be found along the following lines: It was doubtful if a two-thirds majority could be achieved in the Assembly. There certainly would not be such a majority if the Americans did not exert themselves. The 15th of May would be here within a matter of weeks and the Jews would then take over. If the American Government would take the next action in regard to responsibility for Jerusalem and help the Jews with arms, the latter could certainly look after their territory. Once the force of the Arab attack was spent, the Jews would then be in a position to establish themselves and to come to some durable arrangement with the Arabs. From the American point of view, there were two difficulties as regards an international force in the whole of Palestine which did not apply in the case of such a force for Jerusalem. The first was that such a force might be regarded as implementing partition and therefore has been for the Jews and against the Arabs. The second was that it might let in the Soviets if the Soviets wished to participate, and that also was unacceptable to the American Government. If, however, the international force was intended only for Jerusalem, this would be neither for nor against the Arabs, but would be for the world and civilization and at the same time would, with its own consent, eliminate the Soviets. Mr. Rusk agreed with this point.

Mr. Lovett addressed himself at another point to the question of arms. He said that the embargo must be reconsidered sooner or later. It was a very complicated question, however, since it would be extremely difficult to give arms to the Jews only. Supposing the embargo were in fact dropped and the Jews were able to buy arms quickly (this would be best through the United Nations), but then the Arabs too were to get arms and the American Government were to send a force to Jerusalem and the Arabs attack that force. The situation might develop where American arms were being used to attack American troops. It would be like the sending of scrap to Japan and would certainly raise a howl in this country. Or again, suppose that the Jewish Dissidents refused to comply and we were to fight them and once again they were armed with American material.

Mr. Lovett then turned the conversation to the question of truce. He asked Mr. Shertok to inform him as to what was going on. Mr. Shertok gave an account of the attitude of the Jewish Agency and also reported, at Mr. Lovett's request, on the meetings with

Dr. Lopez.[5] Mr. Lovett asked what was the reaction of the Arabs, and when Mr. Shertok said that we had no knowledge on this he turned to Mr. Rusk, who apparently sought to evade the issue by saying that they were aware only of what the Arabs had said in the meeting of the Security Council.[6]

Mr. Shertok said that we had laid down no political conditions for a truce and, indeed, if we had only the Palestine Arabs to deal with, we would have made no conditions at all. Such conditions as we did seek were military conditions to afford a real and not a sham truce. Mr. Shertok referred to Dr. Lopez' proposal for a stoppage of political activity. He pointed out that the American Government, for example, was being very active politically on the Palestine issue at Lake Success and elsewhere. Under those circumstances it surely was not possible for us to sit back with folded hands. The General Council of the Zionist Organization was meeting at present, and obviously it was bound to react to such developments.

In answer to a further question by Mr. Lovett, Mr. Shertok said that Dr. Lopez had subsequently indicated that all that he had had in mind in this connection was that there should not be any preparations for taking over the Government. Mr. Shertok asked whether it was realized what the situation was likely to be on May 15th and whether we had in fact any alternative to exercising all possible authority. He asked whether the Americans would do any different in similar circumstances. He instanced the report which had just come through, that the Lydda Airport was about to be closed, and asked whether he expected the British withdrawal to produce an ethical revolution which would put an automatic end in the absence of any authority, for example, to petty theft and pilfering in Palestine.

Mr. Lovett interrupted to remark that Mr. Shertok was a most excellent advocate of the cause. Dean Rusk said that it was not this, but the execution of some overt political act which was meant. Mr. Shertok replied that if they had in mind an act of that kind before May 15th, nothing of the sort was contemplated, but if referred to after that date, there would in fact be a Jewish Government operating as from the 15th of May. The alternative would be chaos.

Dean Rusk said, naturally there would have to be Jewish authorities in the Jewish area and Arab authorities in the Arab area. These,

5. ראה מס' 355, 357.
6. ראה הערת-עורך, עמ' 547—548.

however, could be supervised as regards their political activities by a truce commission. Mr. Shertok said that we ourselves had urged the appointment of a commission in connection with any truce. There was already an organ available, the United Nations Commission, and they might be equipped with competent advisers — military, etc. — and given this task. To this suggestion there was no reaction.

In the course of the discussion on the possibility of a truce, Mr. Lovett spoke with the utmost seriousness. He said that he could not emphasize too strongly the importance which they had attached to it. Speaking as man-to-man and not as an official person, he said that it was absolutely essential that something be done to avoid anarchy on May 15th. The Jews would be putting themselves in the wrong if they did not help in this matter, and heaven knows what might not then develop.

Mr. Lovett asked Mr. Shertok whether in the event of a truce we thought we could control the Dissidents. Mr. Shertok said that the situation was a confused one. The Dissidents had made it clear that they would not accept any truce if in their view it jeopardized to any extent the possibility of Jewish statehood. Mr. Lovett questioned Mr. Shertok further with regard to the Dissidents — where they got their support, and did it come from the outside. He asked specifically about arms and money. Mr. Shertok said that he knew what Mr. Lovett had in mind. There was nothing whatsoever, however, in the suggestion that arms might be coming to them from the Soviet Union. As to funds, they were keeping themselves supplied by extortions and robberies in Palestine. Mr. Lovett said that he assumed that we realized that if the terrorists were responsible for putting an end to the truce, a situation might result in which we would lose everything.

During the talk about truce, Mr. Shertok made a reference to the existence of armed camps of Arabs from outside Palestine. He said that he now had further information on some of these troops and he referred specifically to a British military camp at Wadi Sarra[r], which had been taken over by such an Arab unit on its evacuation by the British. Mr. Lovett suggested that he should send him a note on this subject.

Earlier in the conversation, when dealing with the question of a reversal of policy, Mr. Lovett remarked, "You know what the President and General Marshall have said about partition remaining

our policy,[7] but we must have a breathing-spell, a cooling-off period which will prevent a terrible disaster, and then we will see what we can do."

When dealing with the embargo, Mr. Lovett said, "The embargo must be revised in the light of a definite situation." And he said again that he could not over-emphasize the importance which they attached to the truce. He stated further that if the parties did not comply, we might have to take action under Chapter 7 of the Charter, as in the case of Indonesia, and order them to do so. He warned that that would be very unpleasant for us.[8] Mr. Shertok said that we had not started the disturbances in Palestine, they had been started by the Arabs, and their termination also depended upon the Arabs.

Mr. Lovett inquired whether in fact there had not been continuing disturbances before November 29th. Mr. Shertok said that there had been an anti-British terror in Palestine, but that was quite different in character. Supposing the Arabs would stop today? The whole thing would fizzle out.

At the conclusion of the talk, Mr. Rusk indicated that he would like to have a further conversation with Mr. Shertok, possibly the following morning. Mr. Shertok said that he would have to return to New York that night, and it was agreed to meet at 8.30 p.m.

366

שיחת מ. שרתוק — ד. ראסק (בוואשינגטון, ב־9 באפריל 1948)

Meeting: M. Shertok — D. Rusk (Washington, 9 April 1948)

דין־וחשבון : 93.03/129/6

Mr. Rusk said that he wanted Mr. Shertok to know of the development of events from their angle. The American Delegation had wanted a resolution recognizing that there was a threat to the peace. France and China did not come along in the Four Power Conference on this proposal. From the beginning, China had placed on the same level the armed incursion of Arabs from outside Palestine and immigration. They contended that it was immaterial whether the immigrants came with arms or not, since they were potential soldiers.

7. ראה מס' 364, הערה 3.
8. בדיווחו לבן־גוריון (ראה הערה 1 לעיל) הוסיף שרתוק, כי לווט כנראה התכוון לכך, שהתנאים של הפוגה כפויה יהיו גרועים יותר מתנאיה של הפוגה מוסכמת.

He went on to say that they could not face the possibility of large-scale bloodshed on the 15th of May. They were a civilized government and would have to take action. Such action must be either unilateral or with the Soviets, but again, they could not accept either of those possibilities. If bloodshed were intensified in Palestine during this period of international crisis, the consequences would be incalculable. The Department therefore had decided that they must tide the situation over in some way, come what may. It was this that had led them to the trusteeship proposal. Mr. Shertok would be wrong if he thought that the idea was to maintain outside rule in Palestine indefinitely, and if today Jews and Arabs could come to an agreement, nothing would please them better.

He emphasized that there was no change in their basic attitude. Indeed, the statement of the Secretary in this connection[1] had come nearer to endangering the whole situation,[2] but that was in fact the case — there was no question of going back on the position which they had taken regarding the rights and wrongs of the situation. The whole purpose was to prevent a major conflagration.

Mr. Rusk went on to say that in that event the Jewish position would be extremely precarious. We might be able to hold out in the beginning, but in the long run we would be overpowered. He sought to stress that under a trusteeship all our rights would be preserved. "We are not scrapping any plan."

Mr. Shertok said that Mr. Rusk had indicated that the American Government was ready to take a stronger line but that the others had refused to support it. What if they had, in fact, be[en] ready to do so? Would the American Government have been ready to participate in an international force? Mr. Rusk said, not necessarily, but that in that event its influence could have been brought to bear in other ways. The whole position of the Arab states as members of the United Nations would have been different. Mr. Shertok said that the way in which the position had been explained implied that truce and trusteeship were in fact co-extensive.

Mr. Rusk as first refused to accept this but finally admitted that they in fact wanted the truce to go on during the trusteeship so that in the nature of things it amounted to the same.

366

.1 ראה מס' 364, הערה 3.

.2 כך במקור. אפשר שנשמטה שורה אחרי המלים "nearer to".

Mr. Shertok then said that while they talked of "temporary trusteeship", in the same breath they said that the trusteeship would be of indefinite duration. The Americans spoke of a trusteeship pending agreement. Mr. Rusk was speaking to one who knew something of the matter, and at this stage he could assure him that a political agreement between Jews and Arabs was outside the realm of practical politics. There might be all kinds of practical cooperation, but that was a different matter. Accordingly the trusteeship proposed was an indefinite trusteeship and that meant an indefinite truce which, in turn, implied an indefinite freezing of the situation.

Mr. Shertok went on to say that it had been suggested that our rights would be preserved. Those rights had in fact been [p]reserved for thousands of years, but the Jews had not been able to exercise them. They had not advanced one jot during those centuries to fulfilment, and under those circumstances rights became unreal. Jews would laugh at a preservation of rights which they could not exercise. They had one foot across the threshold of statehood and they could not now be pulled back. The fact was that the American proposal was a great prejudice to our position and he did not see how it could be accepted. There was no equality between Jews and Arabs in this respect. The Arabs were essentially a static force, they were interested in the *status quo.* To freeze the situation would suit them down to the ground. The Jews, on the other hand, were the dynamic element, the factor interested in change. The American suggestion, therefore, would be a death-knell to the Jewish hopes and a far-reaching concession to the Arabs.

Mr. Shertok continued that the Acting Secretary had inquired about the Dissidents. This matter was bound up with the implications of the proposal on our statehood. It was not a matter which effected exclusively merely the present Dissidents. It was a phenomenon of Jewish life that in the absence of state compulsion there was no authority to enforce discipline. Under favourable circumstances the number of those associated with the terrorist groups would contract, but if the circumstances were unfavourable, they might grow enormously. He asked Mr. Rusk to imagine what the situation would be if the great American Nation of 130,000,000 had to be kept together merely by moral appeals to a sense of duty and not by the iron frame of statehood. Could he imagine what proportions dissidence might, under these circumstances, assume in this country? The fact

was that our national discipline would be completely devoid if we were to sign a truce which our people felt would be forfeiting their right to statehood. Actually, Mr. Rusk, he thought, was exaggerating the Arab potentialities, and if we could get the necessary arms, we should be able to hold out. If they would take care of Jerusalem, we could manage the rest.

Regarding the Acting Secretary's statement that we must be helped by other countries, he was sure that such help could be forthcoming, as the idea of Jerusalem makes an enormous appeal. Mr. Rusk said that he was very much encouraged by what Mr. Shertok had said about putting forward only military and not political conditions. Mr. Shertok said that was certainly the case, but in fact it was political conditions that were being put to us. It was these conditions which we were resisting. As regards the Jewish and the Arab areas, he said that the situation was that in the Jewish area there would be a definite central authority, and to the extent that the British gave up, that authority would percolate into the central pool. Mr. Rusk said, you mean with reference to the area of the Jewish State? Mr. Shertok replied that that was so insofar as that lay in our power.

On the Arab side, went on Mr. Shertok, no attempt had been made to create a central authority. Some powers were being transferred to the municipalities, but the villages were being left to themselves. At the same time theirs was a relatively primitive organism and would not suffer as severely as might otherwise have been the case. Mr. Rusk then asked what would be our position if the truce were limited in time to six months. Mr. Shertok said that, other things being such, a limitation would make the proposal easier to accept, but it still leaves the question to be answered with regard to the setting up of the Jewish Government on the 15th of May, on which step the Jews are determined. Continuing, Mr. Shertok said that he would like to ask a blunt question. Could Mr. Rusk conceive any arrangement, however temporary, regarding immigration, which would be acceptable to Jews and also acceptable to the Arabs? Mr. Rusk said that so far as the Jews were concerned, no, but as regards the Arab question, he could imagine conditions where they might accept a continuance of immigration. The provision in the fifteen-point programme of the American Delegation regarding immigration[3] was not put in casually. The Arabs understand that what-

3. ראה הערת־עורך, עמ' 607 (סעיף 9).

ever happens, there must be immigration. As regards the truce conditions, Mr. Rusk said that a high military person would be appointed to supervise.

On the subject of Jerusalem Mr. Rusk, towards the end of the conversation, made an ominous comment. He warned that if they do something in Jerusalem which was strictly in accordance with the General Assembly's Plan, the Arabs would fight it as they would say that this would be carrying out partition. They therefore would have to produce something different and this might include, for example, access to a port, possibly Haifa. Such a provision would cut the Jewish State in two.

367

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וג. מאירסון
M. Shertok to D. Ben-Gurion and G. Meyerson

מברק מוצפן 94/59. התקבל: 10.4
נוסח יוצא: 93.01/2180/14
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1704

New York, 9 April 1948

Regarding my report second meeting Lopez.[1] If Executive considers advisable, might tomorrow informally and without prejudice probe possibilities dropping condition removal existing bands, and insist only prevention further incursions. Please advise me /immediately/. Myself see great advanatge in /securing/ truce by this concession should it prove possible. So far have maintained both conditions as absolute.

Shertok

368

צ'. פאהי אל א. ה. סילבר (ניו יורק)
C. Fahy to A. H. Silver (New York)

מקור: 93.03/126/10

Washington, 9 April 1948

My dear Dr. Silver,

Yesterday afternoon I had a somewhat lengthy discussion with Mr. Ernest A. Gross, the Legal Adviser of the State Department. I advised him that I wished to talk with him on behalf of the Jewish Agency.

367

1. ראה מס' 357.

From the discussion with Mr. Gross it is fairly clear that in his opinion the Government intends to press fully for the trusteeship plan. In his view, the question of United States commitment with respect to furnishing armed forces, if needed to sustain the trusteeship administration, is still not publicly explicit, but leans in the direction of such a commitment. He feels also that notwithstanding the misgivings which affected the Government subsequent to the Assembly recommendations, Ambassador Austin nevertheless sought Security Council agreement to assume its responsibility under the Assembly Resolution of November 29, and that resort to the present proposals followed the failure of the Security Council to assume its responsibilities. It is probable, I believe, that the United States will take the position before the forthcoming Special Session that this failure of the Security Council made new proposals necessary.

I pointed out the harm to the United Nations as a whole and to the United States' influence among its members in our having taken leadership in one direction on such an important matter, and now, with equal vigor, advocating an abandonment of the course we urged, especially if this reversal were now pressed with vigor; lack of confidence regarding our position generally, which might seriously affect our prestige and leadership in other important matters, would result. This, I think, troubles the Department; but other considerations in the overall international situation have prevailed, though it will be argued in mitigation that the change came only after the Security Council failed to agree to implement the Assembly resolution.

Mr. Gross also stated that no member of the United Nations has brought the Palestine problem to the Security Council as an existing threat to the peace. It is possible the Department will also rely upon this as justification for bringing the problem again to the General Assembly.

I pointed out the likelihood that the present proposals of the United States might turn many of the Jews in Palestine toward the Soviet Union, contrary to the interests of our people and of our policy in other respects; and the danger that the Soviet Union would not passively accept a solution which might bring American forces into Palestine in support of the trusteeship newly proposed; that is, I suggested that the adoption of such a plan might lead the Soviet Union to find an excuse to move their own forces into some part of the area, on the pretext of protecting the Soviet border, for

example. Mr. Gross said this would be unilateral action outside the Charter, but I suggested that under the circumstances it might occur. I plan to see Mr. Rusk late today.[1]

Yours sincerely,

Charles Fahy

P.S. Your special delivery note was delayed a little in reaching me due to error in address. I am glad to have the very helpful memorandum.[2]

369

ל. כהן אל ו. פוקס-סטרנגווייס (ירושלים)

L. Kohn to V. Fox-Strangways (Jerusalem)

S 25/5176 העתק : אצ"מ

[*Jerusalem*], *9 April 1948*

Dear. Mr. Fox-Strangways,

I should be grateful if you would kindly convey to His Excellency the High Commissioner the following reply of the Executive of the Jewsih Agency to the statement he made to me on Wednesday afternoon, April 7th: [1]

"In reply to the personal appeal of the High Commissioner for a cease-fire until the conclusion of the discussions in the Security Council about an armistice, the Jewish Agency states: [2]

The Arabs started attacking the Jews, and if they cease fire, we shall also do so. It is understood that a cease-fire implies freedom of movement on all roads in town and in country.

The Jewish Agency would take this opportunity to reiterate its demand to the Government that as long as it is in the country, it is its duty to prevent the invasion of armed bands from across the frontiers and to expel from the country those which have entered.

The Yishuv sees in the very fact of the invasion of military personnel and of foreign armed bands, as well as in the import of arms and ammunition from across the frontiers, an act of aggression and a danger to its security. If, in the course of the

368

1. ראה מס' 370.
2. מס' 359.

369

1. ראה מס' 353.
2. זסלני הודיע את תוכן התשובה לשרתוק במברק מיום 10.4.1948. (93.03/128/4).

negotiations which are now taking place in the Security Council about a truce, the expulsion of the foreign armed bands from Palestine and the prevention of their return to this country are not assured, the Yishuv will reserve for itself freedom of action to ensure its security."

Yours sincerely, Leo Kohn

370

צ׳. פאהי אל א. ה. סילבר (ניו יורק)

C. Fahy to A. H. Silver (New York)

מקור: 93.03/126/10

Washington, 10 April 1948

My dear Dr. Silver,

Late yesterday afternoon I talked with Mr. Dean Rusk at the State Department. From this conversation I gather that the essence of the United States' present position is the need for a truce. This is felt very strongly. The proposal for United Nations trusteeship, however, is not one for which the Government likely will make sustained efforts, unless trusteeship is essential to a truce. By a truce the Government seems to mean a suspension for the time being of the creation of the Jewish State, as well as a truce in fighting, believing the latter impossible without the former. The Government, as presently indicated, will seek a suspension of partition, with the Jews' and the Arabs' positions reserved. Partition or the creation of the Jewish State would not be repudiated by the United States.

The proposals for trusteeship are not considered by the Department, as I gathered from Mr. Rusk, as a trusteeship in the usual sense within the meaning of the Charter. It is proposed as a possible technique, without a strong feeling that it is the only method of administration which should accompany a truce. Some other arrangement would be acceptable under which essential governmental and economic activities could be administered. This might be joint Jew and Arab commissions or boards of some sort.

Mr. Rusk indicates that the Department feels very strongly that under all the existing circumstances failure to arrange a truce gravely endangers the Jewish population of Palestine; that the bloodshed which would result would set in motion a chain of events, the end of which cannot be foreseen in terms of world peace, creating a grave domestic and international problem for the United States.

I urged at the beginning of our conference that the United States should not use the pressures available to it to push through its current proposals. He suggested we were not in a good position to make this argument because of the influence exerted by the Jewish Agency for the Resolution of last November. I pointed out the difference in the circumstances so far as the United States is concerned, namely, that the Assembly had approved the Resolution, that it had not been given a good chance to work, that the United States now seemed to think it unworkable, that the new proposals certainly could not be said to be workable, and that the position of the United States would be doubly weakened if after abandoning the November Resolution it pressed through another which would be found to be unworkable. It was at this point that he said he would like to go back over the situation and emphasize the truce as the matter which must be pressed, not the proposals of trusteeship.

Mr. Rusk had just come from a conference with Mr. Shertok, which I believe was also with Mr. Lovett.[1] Perhaps I should next talk with Mr. Lovett; indeed, the talks with Mr. Gross and Mr. Rusk have been intended principally as preparation for talking with Mr. Lovett; but in view of Mr. Shertok's recent conferences with Mr. Lovett and Mr. Rusk,[2] I would like to have your further suggestions before I see Mr. Lovett, if there is anything with respect to those conferences which I should know before talking with Mr. Lovett myself.

Sincerely yours, Charles Fahy

371

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 3/192. נשלח: 12.4; התקבל: 13.4
נוסח יוצא: 93.01/2180/14
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1704

New York, 11 April 1948

My line Washington:[1] First — stated and /motivated/ our /uncompromising/ opposition trusteeship. Second — our conditions truce

370

1. ראה מס' 365.
2. ראה שם, ומס' 366.

371

1. נשלח בהמשך למברק מיום 10.4.1948, שבו דיווח שרתוק על פגישותיו עם לווט וראסק (ראה מס' 365 והערה 1 שם; מס' 366).

are military, not political, aiming ensure truce real, not sham, but we resist political conditions put by others. Third — point four[2] is like undertaking not to beat /wife/, but we might make declaration this regard. Fourth — no *coup d'état* contemplated before May 15, but /all/ preparations /and actual/ taking over as Mandatory disintegrates must go on, and May 16 central Jewish administration will function, seeking cover entire area /Jewish State/. Fifth — their conception seems truce involves freezing and coextensive with trusteeship which indefinite. This we oppose. Sixth — truce for fixed period easier, but unless May 15 we operate under Plan, we would regard /our/ rights prejudiced[3] despite formal assurances to contrary, /which would be/ meaningless in face facts. Seventh — they exaggerate Arab strength. If they take care of Jerusalem, we would hold our own, particularly if helped with arms. Eighth — 2/3 for trusteeship doubtful, and if they do not exert themselves — improbable. They then can /revert/ Plan. Ninth — international force Jerusalem does not involve difficulties force whole Palestine; they can face Arabs as safeguarding world asset. Tenth — ability control Dissidents and enforce truce discipline generally depends conviction truce does not affect statehood. Conversations inconculsive.[4]

Shertok

372

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק. התקבל: 14.4
נוסח יוצא: 93.03/95/1
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1704

New York, 11 April 1948 (*11.02*)

View not breaking off truce negotiations, strongly urge refrain from demonstrative acts, proclamations, pending May 15. Keep all resolutions regarding preparation taking over internal, except measures rendered imperative by necessity maintain essential services in interim.

Shertok

2. מוסב על סעיף 4 במברק אל בן־גוריון המוזכר בהערה 1 לעיל: "They [Lovett and Rusk] accept fundamental difference immigration and incursion, but view meeting issue perhaps we might undertake not bring in armed men."
3. בנוסח הנכנס פוענח בטעות: not prejudiced.
4. בנוסח היוצא תוקן המשפט האחרון. נוסחו הקודם היה: "Conversations inconclusive, but they emerged hopeful, which disquieting."

הערת-עורך
Editorial Note

להלן מובא נוסח ההצעה לעקרונות כלליים של משטר נאמנות זמני לארץ-ישראל, שהגישה משלחת ארצות-הברית לשאר החברות במועצת-הביטחון. תאריך המסמך: 5.4.1948; העתק נמצא בתיק 93.03/95/14.

The following general principles are advanced by the Delegation of the United States as tentative suggestions to other Members of the Security Council regarding a temporary trusteeship for Palestine. The submission of these tentative general principles is designed to elicit the suggestions of other Members on a similar tentative basis and does not at this stage commit the United States Government. The Delegation of the United States welcomes the comment and advice of the other Members of the Security Council on the following principles:

1. A Temporary Trusteeship Agreement for Palestine would be without prejudice to the rights, claims, or position of the parties concerned or to the character of the eventual political settlement.

2. The Agreement should be designed to be of indefinite duration, but subject to prompt termination whenever the Arab and Jewish communities of Palestine agree upon the future Government of that country.

3. The Agreement might designate the United Nations itself as administering authority. This responsibility could best be discharged by the Trusteeship Council. It would be undesirable for the Trusteeship Council to undertake day-to-day governmental functions. Administrative, legislative and judicial powers should be exercised in Palestine through a separate body called the Government of Palestine, acting in accordance with (1) the principles of Trusteeship contained in the Charter and (2) such instructions as the Trusteeship Council might find it necessary to give, in accordance with the terms of the Agreement.

4. A Temporary Trusteeship Agreement for Palestine could include many of the features developed by the Trusteeship Council for its draft statute for the proposed international territory of Jerusalem.

5. The Government of Palestine should be headed by a Governor-General appointed by and responsible to the Trusteeship Council.

6. The Government of Palestine should include a Cabinet and a democratically elected legislature, possibly in two Chambers. In the event, however, that such a legislature could not be assembled or if assembled could not function effectively, the Governor-General should have the authority to legislate by order.

7. The Trusteeship Agreement should provide for the maintenance of law and order within Palestine. In so far as possible, the Government of Palestine should be responsible for law and order through its locally recruited police and volunteer forces under Article 84 of the Charter. When the forces of the Government of Palestine are insufficient for this purpose, the Governor-General should be authorized to call upon such states as would be specified in the Agreement to assist in the maintenance of security in Palestine. A

separate protocol to this Trust Agreement would contain an undertaking by those named to accept such responsibility on specified conditions.

8. The Agreement should make it possible for the Government of Palestine to take over on a temporary basis existing arrangements in Palestine pending the establishment of the organs specified in the Agreement.

9. The Agreement should make specific provision for immigration and land purchase, on a basis to be negotiated in consultation with representatives of the Jewish and Arab communities of Palestine.

10. The standard of living and public services in Palestine under the Temporary Trusteeship should, in general, be those which can be supported by the resources of Palestine; large subsidies by the United Nations should not be anticipated. The costs of the Government of Palestine under the Trusteeship regime should, in general, be met from funds available to the Government of Palestine from Palestine revenues. This principle accords with the information which has been made available concerning the fiscal situation of Palestine under the mandate, which is to the effect that Palestine, except for extraordinary security expenditures, is budgetarily self-supporting.

11. Under a United Nations Trusteeship, expenditures arising in connection with the employment of forces of members of the United Nations to assist in the defense of Palestine or in the maintenance of law and order should be defrayed by those members.

12. The United Nations would presumably wish to pay the salaries and emoluments of certain principal officers of the Government, such as the Governor-General and the Chief Justice, as an evidence of the responsibility of these officers to the United Nations.

13. If the General Assembly, on the recommendation of the Trusteeship Council, considers that funds which cannot be raised by the Government of Palestine are essential to accomplish the minimum purposes of the Temporary Trusteeship, those funds should be supplied, as subsidies or recoverable loans, by the United Nations as a whole on the regular scale of contributions to the budget of the United Nations. The Palestine budget should be handled by the United Nations as a separate budget, not as a part of the ordinary budget of the organization.

14. The Agreement should contain adequate guarantees for the protection and preservation of the holy places in Palestine, for the settling of disputes pertaining to them and for assuring, subject to necessary safeguards of public order and security, freedom of entry into Palestine, for all foreign pilgrims and persons who desire to visit the holy places.

15. The Trusteeship regime for Palestine should terminate as soon as a majority of the members of each of the two principal communities in Palestine — Arab and Jewish — have agreed upon a plan of Government for Palestine. It should be a responsibility of the Governor-General to take all possible steps to bring about such an Agreement.

373

א. אבן אל ג'. רוס[1] (ניו יורק)
A. Eban to J. Ross (New York)

העתק: 93.03/95/14

New York, 12 April 1948

Dear Mr. Ross,

I enclose our observations on the general principles regarding a temporary trusteeship for Palestine formulated by the United States Delegation on April 5.[2] In commenting on these proposals, we have found it necessary to discuss not only the specific provisions of the United States proposal, but also the general applicability of trusteeship to Palestine.

We shall be glad to answer any queries that may arise in reading this paper.

Sincerely yours,

Aubrey S. Eban

נספח

APPENDIX

THE JEWISH AGENCY FOR PALESTINE

OBSERVATIONS ON GENERAL PRINCIPLES REGARDING A TEMPORARY TRUSTEESHIP FOR PALESTINE FORMULATED BY THE UNITED STATES (APRIL 5, 1948)

In discussing the United States proposal for a temporary trusteeship, it is necessary to examine:

A. The general applicability of the trusteeship system to Palestine;
B. The particular circumstances in which it is proposed to institute a trusteeship at this time;
C. The specific provisions for temporary trusteeship contained in the document submitted by the United States to other members of the Security Council on April 5, 1948.

373

1. ג'. ק. רוס, חבר משלחת ארצות-הברית באו"ם.
התזכיר נשלח גם אל המזכיר הכללי של או"ם ואל ועדת או"ם לארץ-ישראל. את התזכיר חיבר א. אבן (ראה מס' 432).
2. ראה הערת-עורך לעיל.

A. THE APPLICABILITY OF TRUSTEESHIP TO PALESTINE

1. It may be assumed that the authors of the Charter did not draft its trusteeship provisions with the purpose of prolonging foreign rule indefinitely over peoples inspired by a sense of maturity and an urgent desire for national freedom. Nor does the consensus of international opinion favour further tutelage for Palestine.

2. It is significant that during the second regular session of the General Assembly not a single voice was raised in favour of a solution involving any postponement of independence. In its report to the General Assembly, the United Nations Special Committee on Palestine unanimously declared:

a) Although sharply divided by political issues, the peoples of Palestine are sufficiently advanced to govern themselves independently.

b) The Arab and Jewish peoples, after more than a quarter of a century of tutelage under the Mandate, both seek a means of effective expression for their national aspirations.

c) It is highly unlikely that any arrangement which would fail to envisage independence at a reasonably early date would find the slightest welcome among either Arabs or Jews.*

None of these propositions are open to question. They are endorsed by all available experience and judgment.

3. The trusteeship system is designed either for the government of territories whose inhabitants are not yet sufficiently advanced to operate self-governing institutions or for strategic areas. To apply it to Palestine is thus to pervert its true function and to involve the system itself in the discredit arising from inevitable disorder. The movement to set aside the Resolution of the General Assembly has already weakened its moral authority, and has revealed the Security Council as a body unable either to secure Charter observance or to resist aggression. It is now proposed to embroil the Trusteeship Council in an effort to subject mature populations, placed by the General Assembly on the threshold of statehood, to outside rule of indefinite duration. Thus the prestige of the United Nations as a whole and the efficacy of its principal organs are likely to be impaired through this attempt to replace a solution involving independence by

* Report of the United Nations Special Committee, Vol. 1, p. 43.

a solution involving tutelage, in a territory where the principles and procedures of trusteeship appear to have no relevance at all.

4. Moreover, the maturity of the population is not the only reason why the trusteeship provisions of the Charter are incongruous in the context of a Palestine settlement. The basic objectives of the trusteeship system, as defined in Article 76 of the Charter, are "to promote the political, economic, social and educational advancement of the *inhabitants* of trust territories and their progressive development towards self-government or independence." Thus the trusteeship provisions of the Charter have no reference to the unique position of Palestine in history and law as a territory in which the interests of the present inhabitants are *not* the sole or even the predominant object of international concern. In contradistinction to other Mandates in neighbouring countries, the Palestine Mandate acknowledged rights in Palestine not only for the country's inhabitants, but also for the Jewish people throughout the world. Indeed it has been established that "unquestionably the primary purpose of the Mandate as expressed in the preamble and its articles is the establishment of the Jewish National Home."* Under Article 80 of the Charter, Jewish rights derived from the Mandate were preserved until such time as the Mandate was replaced by a new agreement. Later the General Assembly confirmed the validity of those rights and gave them formal expression through the establishment of a Jewish State. Thus, during three decades the special rights and interests of the Jewish people with regard to Palestine have three times been upheld through successive international instruments. No legal competence exists anywhere by which these rights can be annulled. It is quite inadmissible to brush them aside by assimilating Palestine to a political system in which they have no place. Yet such is the effect of basing the government of Palestine on the trusteeship provisions of the Charter, which acknowledge nothing but the interests of the country's present inhabitants as the guiding principle of administration.

5. The *sui generis* character of Palestine arising from its unique historical associations and its special relation to the purposes of Jewish national rehabilitation and freedom has been acknowledged on innumerable occasions by the United States through Presidential and Congressional statements. Indeed, its acceptance forms the cornerstone of the United States policy on Palestine as hitherto expressed.

---

* Report of the Royal Commission on Palestine, pp. 38-39.

6. This distinction between Palestine and those neighbouring countries in which the advancement of the inhabitants was the paramount consideration is completely obscur[ed] if Palestine is torn out of its legal and historical context and forced into the inappropriate framework of the trusteeship system. The special relation of Palestine to the Jewish people formally disappears if Palestine comes under the proposed trusteeship. But it will not disappear in actual fact. Palestine cannot be forced by an act of will to resemble Togoland or the Cameroons or the Pacific Islands, nor can it possibly respond to the processes and principles of government designed for those territories. The trusteeship provisions do not fit — and were never intended to fit — the most distinctive historical, cultural or ethnic realities affecting Palestine.

B. CIRCUMSTANCES AFFECTING TRUSTEESHIP TODAY

7. Palestine has been governed under a form of trusteeship (i.e. the British Mandate) for twenty-six years. Recently the conditions under which the British Mandate operated proved so intolerable to Jews, Arabs, British and American public opinion and the community of nations as a whole that the replacement of the Mandate by a form of immediate independence became the only common aspiration of all the parties concerned. The prospects of the new trusteeship cannot be unaffected by the discredit and unworkability of the old.

8. Those prospects would be particularly tragic if the trusteeship were built on or around British participation. British policy in the Near East is firmly wedded to the alliance with the Arab League, and has for that reason been sharply directed against those fundamental Jewish interests which the General Assembly has recently approved. It follows that any prolongation of British rule must involve a resumption of the "squalid war" whose disastrous effects forced the Palestine issue upon the attention of the United Nations. The war will be all the more squalid because both British and Jewish opinion have been recently buoyed up by the hope of imminent separation. The Jews would face British repression in the aftermath of a historic moment in which their independence was solemnly promised. The British Government, if it at all complied with American pressure in this regard, would have to fight its own public for the "right" to remain in Palestine and sustain a burden which the British people passionately longs to relinquish. The Arabs would also be deprived

of substantial advantage, however anti-Jewish the conditions of the trusteeship agreement might be. Under partition they were to obtain independence in a large part of the country; under trusteeship they obtain no independence at all. Even if there is Arab acquiescence in trusteeship on immediate tactical grounds, it must, by the very logic of Arab national sentiment, be short-lived.

9. In this atmosphere, it would be an irresponsible fantasy to imagine a trusteeship government establishing genuine authority throughout the country by May 15. Moreover, the lesson that a General Assembly Resolution can be revised by violence will further undermine the moral force of the new regime. If the General Assembly accepts a trusteeship policy in response to force, the Trusteeship Council will hardly come with increased authority to the task of administering an unwilling and restive population, to whom independence was promised but four months ago.

10. Although the prospects of disorder are greatest if the present mandatory power is pressed, against its judgment, to prolong its tenure, they are formidable enough irrespective of the identity of the trustee. The Jews will regard the trusteeship, to whomever it may be entrusted, as robbing them of their independence, to which they had looked forward poignantly after a quest of many centuries. The Arabs will find themselves saddled with a trustee after three decades of national struggle in the Near East against the maintenance of western control.

11. It is quite unrealistic to plan a new trusteeship regime on a clean slate, without regard to the effect of November 29 or the implications of May 15. The situation in Palestine has been radically transformed since November 29th as a result of the General Assembly's Resolution; and the transformation is entirely hostile to the prospects of trusteeship. The turn of events in the past four months has had both a psychological and a practical effect. The United Nations, having recognized the Jews of Palestine in November as a nation fit for imminent independence, is now being asked to regard them in April as a minority within the population of a non self-government territory to be held in tutelage for a period of "indefinite duration". The Jews themselves, however, are unlikely to adapt their thinking to this violent reversal. Nothing will ever divest November 29 of its significance as a momentous day in their history. Henceforward they will never again think in any other political idiom but that of national

sovereignty; and the trusteeship regime will be separated from the Jews by a widening gulf of mental and spiritual distrust. The Arabs too may awaken early to their loss of an objective which they had at least partially gained by the award of statehood in a part of Palestine on November 29.

12. But the trustee will not merely be called upon to swim against every current of political sentiment in the country. He will be faced with a process of virtual partition which has gathered such momentum in recent weeks that not even considerable armed force could now arrest it. This process has for long been inherent in the political and social realities of Palestine. Ten years ago the Royal Commission was already able to report that: "to maintain that Palestinian citizenship has any moral meaning is a mischievous pretence. Neither Arab nor Jew has any sense of service to a single State... There is little moral value of maintaining the political unity of Palestine at the cost of perpetual hatred." UNSCOP and the General Assembly merely recognised and expressed this political separation. They did not create it. Palestine is inhabited by two peoples. They have separate political aspirations, though common economic interests. The scheme of partition with economic union is such a full response to these basic realities that having once begun to operate it has inevitably crystallized very quickly into the receptive framework of Palestinian life.

13. The disintegration of the Mandatory regime since November 29th has given a spectacular impetus to this partition tendency, both in its functional and its territorial aspects. As the Mandatory relinquishes an essential governmental service in the Jewish area, the Jews begin to operate it. As the Mandatory virtually evacuates a certain zone, Jewish authority asserts itself. There are large populated areas of the country, both Jewish and Arab, in which the writ of the central administration does not run at all. The degree to which this process had developed can best be appreciated from the fact that the Jews themselves exercise full responsibility in their community for the most vital governmental function — that of defence. Meanwhile an existing tendency of Jewish autonomy has been accentuated in every field. In the coming days and weeks the Mandatory's disintegration will leave a widening vacuum in food supplies, communications, postal and telegraphic services, currency, police, etc., etc. The Jews, anticipating chaos, have worked out plans and prepared machinery to assure continuity and order in the daily routine of life. The entire

Jewish population reposes its trust and obedience not in any central government of the entire country, but in its own authorities, on the understanding that they will set up an administration for the Jewish State area. The provisional Jewish authorities are already endowed with that effective *internal* recognition which is the most vital test of independent nationhood.

14. In the Arab community a similar though less conscious or centralized process has taken place. In the central part of the country the invading forces of the Arab League under Fawzi al Kawukji exercise full administrative as well as military control. In other areas the local municipalities are becoming increasingly independent of the central government. The incoming trustee will thus find the country already organized into independent compartments of control and allegiance. The incentive of November 29th and the logic of May 15, both drawing their force from the facts of the situation, have done their work. Palestine is moving forward inexorably towards Partition in a pattern of growing decentralization.

15. In this situation, the United States proposal comes on the scene in an attempt to galvanize a dying mandate into life or to build a new trusteeship on the wreckage of the old. There is no precedent for such a *tour de force*. All other trusteeships have arisen as a smooth continuation of mandates previously held under conditions of unity and peace. To impose foreign rule by newly-arrived administrators over these two autonomous societies is technically far-fetched; and to create a new focus of authority and allegiance to which both Jews and Arabs will give the slightest attention is beyond human resource. The only United Nations authority which might play a constructive role in the new pattern of life would be one which is guided and animated by the logic of this spontaneous partition and by a desire to facilitate it.

16. It is because the very concept of trusteeship is so flagrantly out of accord with the general principles and current realities of the Palestine situation that no improvement of the United States proposals can make them a useful starting-point in the quest for a political settlement. With this reservation, however, it may be useful to comment on the fifteen general principles now before us.

C. COMMENT ON UNITED STATES PRINCIPLES FOR TEMPORARY TRUSTEESHIP

Comment on Paragraph 1 (Non-prejudice of Rights)

There is no device whereby a temporary trusteeship can fail to "prejudice the rights, claims or position of the parties concerned"; nor can the trusteeship fail to determine "the character of the eventual political settlement." The rights of all parties are affected by the very institution of a trusteeship at this time. For example, the General Assembly recognised the Jewish claim to statehood, conferred certain rights on the basis of that claim, and envisaged a position of full sovereignty by October 1.[3] Under the new proposal, October 1 will find the Jews of Palestine not as a State within fixed frontiers, but as a minority within the Arab population and under outside rule. The theory that such a spectacular change from imminent independence to indefinite subjection leaves the "rights, claims and position" of the Jews unprejudiced is untenable. "The character of the eventual political settlement" is also bound to be affected at every turn by the operation of the trusteeship regime. Even if there is substantial Jewish immigration and land settlement, the prospects of Jewish statehood will still be prejudiced by postponement. If there is not, the growth of Arab population will cause a proportional weakening of the Jewish position and adversely affect Jewish prospects when "the eventual political settlement" is determined. There can be no standstill in a process of life; each party is either becoming relatively stronger or weaker at every moment. The effect of this paragraph is merely to define the effects of the trusteeship proposal in misleading terms. The constitutional provisions of Paragraph 6 are sufficient to show how drastically Jewish rights are prejudiced by this plan.

Comment on Paragraphs 2 and 15 (Duration of Trusteeship)

The trusteeship is defined in paragraph 1 as *"temporary"* and in paragraph 2 as of *"indefinite duration"*. Since according to paragraph 15 it can only be terminated by Arab–Jewish agreement, the word "permanent" would perhaps give a more realistic view of its duration. It is a fact that 25 years of tutelage have failed to produce agreement. On November 26, 1947 the representative of the Mandatory Power stated in the General Assembly:

> After years of strenuous but anavailing effort, His Majesty's Government have reached the conclusion that they are not able

3. מועד כינונן של המדינה היהודית והמדינה הערבית לפי החלטת ה־29 בנובמבר.

> to bring about a settlement in Palestine based upon the consent of both Arabs and Jews, and that the Mandate is no longer workable.

On the same occasion the representative of the United States declared:

> No plan has ever been presented either here or in any other place which would meet with the acceptance of both the Arabs and the Jews. No such plan has ever been presented and I do not believe that any such plan will ever be presented.

It is not a mere coincidence that agreement has not emerged from a long period of trusteeship. The very fact that a third party stood between Jews and Arabs while the respective limits of Arab and Jewish independence were not finally determined, created the conditions of perpetual discord. It is an axiom of the Palestine question that political uncertainty is the enemy of Arab–Jewish agreement. The Arabs will seek no agreement until they are confronted with the Jews as a permanent and equal factor with which they have to come to terms. The Jews will accept no position of subjection to the Arabs and will continually press on towards independence. In abandoning a settlement which gave partial satisfaction to the desire of each party for independence, the United States has thus set back the clock of Arab–Jewish agreement. The termination of the trusteeship is made dependent on conditions which can never mature as long as trusteeship lasts. The unpopularity of trusteeship will be greatly increased in both communities by the fact that it is of indefinite duration with no visible end in view. This has an obvious bearing on the question of enforcement.

Comment of Paragraph 4 (Jerusalem as Analogy)

The statute of Jerusalem was not bound in any way by the trusteeship provisions of the Charter. Its authors had complete freedom to determine its conditions according to the realities which confronted them. Because it was not based on the trusteeship provisions of the Charter, the Statute did not have to be initiated by the Mandatory Power. It is difficult to see how the authors of a trusteeship agreement, bound as they are by the Charter's specific procedures and requirements, can be free to embody at will the features of the Jerusalem Statute. Nor is it clear how a trusteeship agreement can legally be initiated by the United States. This casual reference to the Statute of Jerusalem does not make it clear whether or not the Statute would

remain in force if a trusteeship agreement were recommended by the General Assembly for the country as a whole. The Statute of Jerusalem in any case rests on the exceptional basis that the city's population is called upon to let the city's universal association have precedence over its civic and secular interests. This unique arrangement obviously provides no precedent or justifiction for establishing permanent foreign rule over the country as a whole.

Comment on Paragraphs 3, 5 and 6 (Constitution)

These paragraphs contain the constitutional provisions of the projected trusteeship. It is proposed that a new regime, called the Government of Palestine, should be established forthwith in order to assume the "administrative, legislative and judicial powers" which have either become inoperative during the mandatory's disintegration, or were to have devolved automatically upon Jewish and Arab authorities. The Government is to act in accordance with the principles of Trusteeship as defined in the Charter, and with instructions from the Trusteeship Council which must in the nature of things be in conformity with those principles. This may amount to an injunction to the Government to ignore or suppress the rights of the Jewish people with respect to Palestine, since these are not covered explicitly or implicitly in any of the Articles dealing with the trusteeship system.

The provision for a "democratically elected legislature" is the gravest feature of the entire proposal, and raises disquieting questions as to its intentions. This provision appears to involve the application of majority rule to Palestine as a whole, and to ignore the dual character of its national composition. The most widely accepted principle in the Palestine question is the irrelevance of formal democracy, based on majority domination, to a country composed of two separate nations which do not hold the ends of life in common or agree on the central purposes of the state. In such conditions, to apply democracy to the population as a whole is to deny it to the Jews entirely, by subjecting them to minority status. The essence of the Palestine question lies in the need to apply self-determination not to a fictitious single entity, but to the two separate groups, so that each is free and sovereign within the widest limits compatible with the freedom and sovereignty of the other. The Royal Commission, the Permanent Mandates Commission, the Anglo-American Committee, UNSCOP, and the General Assembly have all emphatically rejected

the application of a unitary majority principle to the constitution of Palestine. Its revival here illustrates the degree to which these proposals are cut adrift from all the accumulated lessons of history and experience.

The position would be in no way improved if a Chamber based on parity were set up alongside the Chamber based on "democracy" with a virtual power of veto. The objectives most essential to the Jews all require authority for positi[ve] action (i.e. immigration, development, settlement). If one Chamber obstructs these measures and the other reaches deadlock, the result is that those measures are not authorised. The noes have it. Deadlock and a negative decision are identical with reference to any scheme of positive action. The constitutional provisions of this proposal are thus a complete surrender to the Arab desire to block all change and development required in the Jewish interest.

The provision that the Governor-General may have "to legislate by order" in the almost certain contingency that the "legislature could not be assembled" emphasises the dictatorial implications of this proposal. A Governor-General placed between the opposing pressures of Jews and Arabs and therefore tending to yield to the strongest pressure and to the *status quo,* is an exact replica of the conditions which led the Mandate to chaos and disorder.

Comment on Paragraph 7 (Enforcement)

Since neither the Arab nor the Jewish community seems inclined to help impose a trusteeship upon itself, it is unlikely that the Governor-General will be able to rely on locally recruited forces. It is clear therefore that a heavy and permanent burden of enforcement will fall upon such Member States as may voluntarily adhere to the protocol envisaged for this purpose. This burden will probably not be less than that which the Mandatory Power has been called upon to bear in circumstances very similar to those arising from this trusteeship proposal. It will certainly be a heavier burden than that involved in the implementation of the General Assembly's Resolution, which had elements of self-enforcement through its militia provisions. Moreover, enforcement of the partition resolution would only have been necessary until such time as the two States were firmly established and functioning. In the trusteeship proposal, on the other hand, there is no end of enforcement in sight. The question arises whether Member States who were unwilling to use their forces to establish independence for Jews and Arabs within authoritatively

defined limits will now commit their forces to military rule "of indefinite duration" for the purpose of suppressing aspirations for independence recently approved by the United Nations. The scope and spirit of this enforcement task are an ironical commentary on the plea that partition had to be set aside because it involved enforcement.

The problem of enforcement will be most acute in the months immediately following May 15. The whole basis for this plan therefore collapses, unless it can be shown capable of producing adequate forces by that date. The protocol will presumably be open for the adherence of Member States only when the General Assembly has accepted the principle of a trusteeship regime. Even then it is not clear whether the General Assembly or the Trusteeship Council will automatically accept the services of any Member States which choose to volunteer for participation in enforcement. It is conceivable, for instance, that the Arab States may be the only states to adhere to the protocol. If their adherence were accepted, the trusteeship would merely legalise the existing Arab invasion of Palestine and future invasions contemplated.

It would be extravagantly sanguine to expect that the procedure laid down in paragraph 7 will lead to the recruitment and dispatch of forces within a matter of weeks. It is significant that no agreement between Member States on the use of armed forces in accordance with Article 43 has been reached during three years of continuous negotiations. It is a legitimate conclusion that this plan contains no enforcement provisions likely to take effect from the date of the termination of Mandate.

Comment on Paragraph 8 (Existing Arrangements)

The existing arrangements in Palestine insofar as they relate to central governmental machinery are rapidly falling apart; and the only orderly processes of government on May 15 may well be those organized by the Jewish State. The main problem facing the Government of Palestine, even on the remote assumption that it could be called into existence by May 15, would be that of recapturing the allegiance of the population from the Jewish and Arab authorities which now command it.

Comment on Paragraph 9 (Immigration and Land Settlement)

The association of the Arab community in the task of fixing a basis for Jewsih immigration and land purchase is a grave prejudice to the existing claims, rights and position of the Jews. Under the

Mandate, there was a positive injunction to facilitate Jewish immigration and encourage close settlement by Jews on the land, irrespective of Arab political consent. Under the General Assembly's Resolution, full control of immigration and land settlement was conferred upon the Jewish Provisional Council of Government for the area under its jurisdiction. In other words, there is an established international practice which denies any formal validity to the Arab desire to obstruct Jewish immigration.

The provisions envisaged for immigration and land purchase are not specified in this proposal. The scheme as a whole, however, would seem to determine that those provisions will be meagre. In the first place, the constitutional provisions of paragraph 6 are predominance to the Arabs in all legislative and consultative processes; and this alone must operate against the authorisation of any substantial immigration or land purchase by Jews. In the second place, mere formal provisions for immigration can have no real effect unless there is a regime in Palestine which is able to so shape economic and development policies as to create conditions in which mass immigration can be absorbed. Immigration is encouraged not by the mere issue of permits, but by the opening up of economic opportunities and facilities. This fact explains the inseparable connocetion between the concepts of Jewish statehood and Jewish immigration. Recent Palestinian history proves that a government torn indecisively between two pressures, the one claiming and the other opposing immigration, cannot be the agent of a progressive development policy. Still less can conditions favourable to immigration be created by a legislature whose majority is concerned to make immigration impossible. Experience has conclusively proved to the Jews that the only effective guarantee of continued and substantial Jewish immigration lies in the placing of immigration and development policies under Jewish control.

Comments on Paragraph 10 (Standard of Living)

The effort to peg down Palestine's standard of living and public services to that "which can be supported by the resources of Palestine" is particularly remarkable at a time when sixteen countries in Europe have been declared as unable to subsist on their own resources. Palestine's budgetary independence and relatively high standard of living derive largely from the interest of world Jewry in the development of an expanding society in Palestine. The whole trend of the present proposal is to withdraw recognition of that interest and

therefore impoverish the resources of Palestine, arrest its development and force down its living standards.

Comment on Paragraph 14 (Immunity of Holy Places)

The guarantees contained in the General Assembly's Resolution for the protection of the Holy Places and the assurance of free access are now likely to be violated through the failure of the United Nations to assume its responsibilities in Jerusalem. It would be more fruitful at this stage to provide for the effective carrying out of those guarantees than merely to repeat them in the texts of a new agreement.

374

מ. שרתוק אל ג. מאירסון
M. Shertok to G. Meyerson

מברק מוצפן 11/57. נשלח: 14.4; התקבל: 14.4
נוסח יוצא: 93.01/2180/14
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1704

New York, 12 April 1948

Gather H[igh] C[ommissioner] recommended C[olonial] S[ecretary] "every endeavour be made reduce Cyprus detainees before May 15, and other transfers to Palestine, outside quotas, of categories for which plausible case can be made out on humanitarian grounds. Every diplomatic means to be taken persuade Arabs to be reasonable, and if their acquiescence not forthcoming, ensure trusteeship document gives scope entry Cyprus detainees."

Shertok

375

שיחת ז. הופיין, י. לינטון — ק. ליסיצקי, ג'. רידמן [1]
(בלייק סאכסס, ב־12 באפריל 1948)
Meeting: S. Hoofien, I. J. Linton — K. Lisicky, J. Reedman[1]
(Lake Success, 12 April 1948)

דין־וחשבון: 93.03/88/11

We opened by saying that the Commission in their letter of 9th April to the British Delegation[2] had dealt with most of the questions

375
1. ג'. נ. רידמן, יועץ כלכלי ראשי לועדת האו"ם לארץ־ישראל.
2. בתיקים לא נמצא העתק. תוכן המכתב התפרסם בעיתונות (ראה למשל "הארץ" ו"דבר" מיום 11.4.1948). ועדת או"ם לארץ־ישראל תבעה מהמשלחת הבריטית לקיים מיד התיעצויות בנוגע לעניינים שאינם סובלים דיחוי ויש להסדירם כדי למנוע משבר בשירותים החיוניים בארץ־ישראל אחרי ה־15 במאי.

which we had intended to raise. There were, however, two or three problems which we desired to consider in greater detail. We then dealt with the Lydda Airport, airmail, surface mail, Haifa port and customs, railways and economic services generally.

Dr. Lisicky throughout showed a strong disinclination to enter into argument with the British about the legal rights of the Commission. He said that time was short and their best course was to face the realities of the situation in each case, and to attempt to obtain as much as possible from the Mandatory by negotiations. No doubt this would mean that sometimes the Commission would obtain less than was due to it, but it would save time and energy which would otherwise be lost in legal arguments.

We received the impression that apart from such correspondence as was known to us, it had been intimated to the Commission by implication that the Mandatory Power was not willing to settle practical issues of importance with the Commission a week before the special session of the General Assembly. Dr. Lisicky referred to a recent letter in which the British Delegation had indicated that discussions in regard to currency and the Currency Board should properly be carried on between the Mandatory Power and the future Economic Board, rather than with the Commission. Dr. Lisicky stated that the Commission would list in its report to the General Assembly a number of problems which must be settled before the 15th May,[3] whatever may be decided by the special meeting of the General Assembly.

Before we could raise the points on our agenda, Dr. Lisicky asked us what information we had in regard to the procurement of food, and showed considerable anxiety about the situation.[4] All we could do was to read to him the last cable from Mr. D. Horowitz, in which he referred to an agreement which has "almost" been completed with Steel Brothers.[5]

LYDDA AIRPORT

We drew attention to the report which had appeared in the *New York Post* that the Palestine Government intended to close Lydda

3. ראה PC Rep. 10.4.1948, p. 39.
4. על המצב החמור בתחום אספקת־המזון לארץ־ישראל והמשא־ומתן שניהלה ועדת או"ם לארץ־ישראל עם ממשלת בריטניה ראה שם, עמ' 28—31.
5. ראה טיוטת הסכם בין הסוכנות היהודית לבין חברת האחים סטיל ליצוא וליבוא, מיום 4.4.1948, לפיו תפעל החברה כסוכנת של הסוכנות היהודית ליבוא מצרכים חיוניים לארץ־ישראל אחרי ה־15 במאי. (הטיוטה באצ"מ S 40/8/1).

Airport to civilian flying on the 18th April. We said that we had mentioned the matter to a member of the British Delegation who had not been able to confirm the report, but said that if such a decision had been made, it was probably due to the lack of personnel at the Airport. Dr. Lisicky stated that he has also seen the report, but the Commission has received no information. He doubted whether lack of personnel would be the reason for closing the Airport to civilian traffic. The probability was that the military might desire to have the exclusive use of their Airport. We pointed out that if civilian facilities were withdrawn, it would mean an end to all postal communication with Palestine on the 18th April, since there was no surface mail service at present, and that would create a great deal of hardship. As an illustration we said that the import trade would be deeply affected since importers would not be able to obtain their shipping documents in advance and would therefore not be in a position to claim the goods consigned to them. We suggested that if the reason for the proposed action was as Dr. Lisicky had surmised, then negotiations must be started with the British authorities to see that the Airport should not be left for the exclusive use of the military, but that space and time should be reserved for civilian planes so that airmail and passenger traffic could continue. Dr. Lisicky said that this matter would be taken up.

We then drew attention to the danger that the British might evacuate Lydda Airport without informing the Commission or the Jewish Agency, and that the Arabs would thus be given an opportunity of invading the Airport and stealing or damaging the valuable instruments there. If such a thing were to happen, the Airport would be out of commission for a considerable period, for it is not easy in these days to obtain instruments of that kind. Dr. Lisicky was glad that we had raised this point and stated that it was a serious matter and would receive the attention of the Commission.

POSTAL COMMUNICATIONS GENERALLY

We asked whether it would not be possible to resume surface mail immediately. Dr. Lisicky said that he doubted whether that would be possible, and they were concentrating their efforts for resumption of surface mail after the 15th May.[6] He said that they

6. שירותי דואר חבילות (ים ויבשה) אל ארץ־ישראל וממנה הופסקו ב־15 במארס ושירותי מכתבים (ים ויבשה) — ב־15 באפריל.

had recently sent instructions to the Advance Party, based on the advice which they had received from the Postal Union, to look for some impartial economic body which, under the auspices of the Commission, would take over responsibility for postal administration.[7] They were thinking of bodies like the Chamber of Commerce. We suggested that the Jewish authorities should be entrusted with the task under the auspices of the Commission. Dr. Lisicky said that they must act within the framework of the advice given by the Postal Union. Any departure from that advice would lead to further correspondence and months would pass before something could be achieved. It had taken the Postal Union six weeks to answer the first inquiry from the Commission.

HAIFA PORT

We argued that in regard to the Haifa Port, the British authorities will have no rights after the 15th May, and therefore it was for the British to ask for facilities from the United Nations Commission or the successor authorities rather than for the United Nations Commission to ask facilities from the British Military. We had to avoid the danger of the British military authorities making it difficult for the Port of Haifa to be used for civilian commercial purposes and for the collection of customs. It was at this point that Dr. Lisicky reiterated his view that it was useless to argue with the British about legal rights and that the best course was to adopt a realistic attitude and to try and get the best conditions possible in the circumstances. He stated that the Commission naturally saw the importance of Haifa for the economic life of Palestine. They would deal with the question of facilities in Haifa for commercial purposes and for the undisturbed co[ll]ection of customs.

RAILWAYS

We raised the question of the Repair Shops in Haifa and security measures for other installations and rolling-stock. Dr. Lisicky said that he had reasons to believe that the British military would desire to continue the use of the railways after the 15th May, and that, of course, would simplify the security problem. The points we had raised would, however, be borne in mind.

7. ראה גם מזכר מאת הופיין מיום 15.4.1948 (93.03/88/11), שבו הוא מדווח כי אחרי השיחה עם ליסיצקי ראה את המכתב שוועדת האו"ם קיבלה מאיגוד הדואר העולמי, וכי אין בו זכר להגבלת הרשויות המבצעות ל"גופים כלכליים בלתי־תלויים".

הערת־עורך

Editorial Note

ב־9 באפריל כבשו יחידות של אצ"ל ולח"י את הכפר דיר יאסין, ממערב לירושלים, אחרי קרב קשה מבית לבית. בפעולה זו נהרגו רבים מתושבי המקום.

ב־11 באפריל פורסמה הודעת־גינוי לפעולה זו מטעם הנהלת הסוכנות היהודית (ראה תמציתה במס' 376), ולמחרת פירסמה גם ה"הגנה" בירושלים הודעת־גינוי.

בהודעות שפרסמו אצ"ל ולח"י בתגובה על הודעות ה"הגנה" והסוכנות הוכחשו מכל וכל האשמות בדבר טבח בתושבי הכפר. הובע צער על שבין הנפגעים היו נשים וילדים והוסבר שלפני תחילת הקרב נקראו הנשים והילדים באמצעות רמקול לעזוב את המקום. התושבים נפגעו במהלך הקרב בתוך הכפר. כן הודגשה בהודעות האצ"ל והלח"י החשיבות הצבאית של הכפר והוכחשה הקביעה שלא היו בו כנופיות זרים. בהודעת אצ"ל מובא נוסח מכתב מאת מפקד המחוז של ה"הגנה" בירושלים (ד. שאלתיאל), מיום 7.4.1948, שבו נאמר כי תפיסת דיר יאסין והחזקתה הם "שלב אחד בתכנית הכללית שלנו" וכי אינו מתנגד לכיבושה בידי האצ"ל, בתנאי שיהיה מסוגל להחזיק בה. אם לאו — הוא מזהיר את אצ"ל מפני פיצוץ הכפר, שיביא לתפיסתו בידי כוחות ערביים זרים.

(ראה נוסח הודעות ה"הגנה", האצ"ל ולח"י בספרה של י. גולני, המיתוס של דיר־יאסין, עמ' 79 ואילך).

376

הסוכנות היהודית אל המלך עבדאללה (עמאן)

The Jewish Agency to King Abdallah (Amman)

מברק

נוסח יוצא (בערבית) : אצ"מ S 25/1704

[ירושלים], 12 באפריל 1948

לאחר עיון בהצהרת ד"ר ח'אלדי בקשר לפנייתו אל הוד־מלכותך בעניין תקרית דיר יאסין,[1] מתכבדת הסוכנות היהודית להגיש להוד־מלכותך את תמצית גילוי־הדעת שפורסם על ידה אתמול.

הסוכנות היהודית גינתה בחריפות את תקרית דיר יאסין [2] שבוצעה על־ידי ארגונים יהודיים פורשים, והגדירה אותה כמעשה ברוטלי וברברי שאינו מתיישב עם רוח העם היהודי ועם מסורתו ומורשתו התרבותית.

הסוכנות היהודית התעלמה ממספר מעשים דומים שבוצעו על־ידי ערבים במשך ארבעת החודשים האחרונים וקבעה שמעשים אלה אין בהם, בשום פנים ואופן, כדי להצדיק מעשי ברוטליות מצד יהודים.

בסוף גילוי־הדעת קראה הסוכנות היהודית לכל הנוגעים בדבר לפעול, כדי שהסכסוך הארצישראלי הנוכחי — אם לא ניתן [עוד] למנעו או לעצור בעדו — יתנהל בהתאם לכללי המלחמה המקובלים אצל עמים תרבותיים.

376

1. חוסיין ח'אלדי, מזכיר הוועד הערבי העליון, אמר ב־11 באפריל, כי בפעולת דיר יאסין נהרגו כ־250 ערבים, כמחציתם נשים ונערות; הוא תיאר את הפעולה כ"שחיטה איומה". ח'אלדי טען שבין דיר יאסין ושכניה היהודיים שררו יחסי אי־תוקפנות.
2. תמצית ההצהרה מובאת בתעודה להלן. ראה נוסח (אנגלי) מלא באצ"מ S 25/4150.

הסוכנות היהודית הביעה את נכונותה להשקיע את מירב מאמציה למען יישום עקרונות אלה.

בהביאה דברים אלה בפני הוד־מלכותך, חוזרת הסוכנות היהודית ומגנה את מעשה הזוועה אשר הפתיע באותה מידה את העם היהודי וכל אדם באשר הוא שם, [וגרם לכולם] אותו צער.[3]

והאלהים עד על [כנות] דברינו

בכבוד ויקר
הסוכנות היהודית

377

ה. ברמן, ו. איתן אל מ. שרתוק (ניו יורק)
H. Berman, W. Eytan to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 53/135
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1551
נוסח נכנס: 93.01/2180/14

Jerusalem, 13 April 1948

Feel bound transmit you personal opinions friendly French, Belgian, consuls,[1] also French Minister Amman, who consider present handling our /case unwise and unlikely/ yield results because non-constructive, based only on past grievances, vindication our rights, claims for justice etc. Their friendly advice you try change /tune/ without changing gist. They consider great deal depends on you and your way of handling, since Silver not regarded by U.N. as true representative Palestine Jewry. Suggest concentrate on statement of facts, for example partition fact, trusteeship neither solution nor can pave way for solution, mass immigration Palestine only solution D.P. problem, iron determination of Yishuv to achieve statehood and why, etc.

Berman

Azcarate expressed /repeatedly/ friendly views identical /with above/, specifically referring to /presentation/ our case at U.N. See report my conversation with him April 5.[2]

Eytan

3. ראה תשובת ראש לשכת המלך בעמאן, מברק מיום 12.4.1948 (אצ"מ S 25/9038; תרגום עברי מקורי בתיק S 25/5634). במברק נאמר כי מן המוסכמות שהסוכנות היהודית מנהלת את הפעולות הציוניות בכל מקום וכי שום יהודי לא יעשה דבר המנוגד למדיניותה. "מקרה דיר יאסין הוא אחד הגורמים העשויים לתת לעניינים כי ילכו שלא לפי עצותיהם של אלה המטיפים באמריקה ובארצות אחרות לשביתת־נשק." בסיום המברק נאמר שהמלך סבור, "כי הסוכנות היהודית תעשה כל מה שדרוש כלפי מעשי הזוועה אשר לא יעשם איש בתקופה זו" וכי האצ"ל והאחרים "חייבים לעיין היטב במסקנה הנעוצה במעשיהם הפראיים ובתוצאות הרעות ההכרחיות, אם הם ימשיכו בדרכם זו."

377

1. ראה גם רישום ברמן על שיחתו עם הקונסול הצרפתי — מס' 363.
2. מס' 345.

378

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק. התקבל: 19.4 [1]
נוסח יוצא: 93.03/95/1
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1558

New York, 14 April 1948 (18.54)

Draft truce resolution communicated me by Lopez[2] been palcored.[3] Draft discussable Security [Council] meeting tomorrow afternoon. My informal offhand reaction to Lopez follows. General query: Is this intended merely pending termination Mandate May 15? Answer: Yes, intention is enable Assembly meet not under pressure violence. Third recital Preamble — word "continue" objectionable as implying Mandatory hitherto outcarried responsibility. Point A — "Activities military, para-military nature" is too wide. We cannot cease training. B — Phrase "capable of bearing arms" unacceptable in relation our distribution permits to immigrants. C — Reserved comment. D — As stands, unacceptable. Might consider accepting wording "which might prejudice rights or position of other communities under Mandate and Resolution Assembly." E — While ready cooperate with Mandatory regarding specific activities subject our selection, cannot pledge general cooperation view Mandatory's patent defaults. F — Should be amended: "endanger safety of and access to Holy Places." Paragraph Two suggests Mandatory is charged supervision truce. This utterly unacceptable. Lopez replied there will be further clause regarding supervisory authority; its absence present draft due lack complete agreement this regard. Paragraph Three — Outpointed no reference removal bands already in Palestine. Answer: This found impracticable view shortness period. Myself reserved position. Please cable comments immediately.

Shertok

378

1. תאריך קבלת המברק — לפי חותמת־הדואר של חברת המברקים בתל אביב. על העתק המברק שנשלח לירושלים רשום: "התקבל: 22.4". (ההעתק בתיק 68/577/36).
2. נוסח הצעת־ההחלטה שהגיש נציג קולומביה (לופס) בישיבת מועצת־הביטחון ב־15 באפריל — ראה הערת־עורך, עמ' 632—633.
3. דהיינו, הוברקה באמצעות סוכנות הידיעות "פלקור".

379

ק. גרינברג אל מ. שרתוק (ניו יורק)
C. Gruenberg to M. Shertok (New York)

דין־וחשבון: 93.03/129/4

14 April 1948

Subject: Summary of an interview I had with Professor Enrique Rodriguez Fabregat[1] on April 12, 1948.[2]

The change in the United States attitude cannot be attributed to any one cause, nor to all of them together: oil, bases, appeasement. It can only be explained as the result of a strategic Anglo-American military agreement precipitated by the proximity or the possibility of a war with Russia, which implies coldly sacrificing the Jewish people and their State.

All sorts of speeches can be given in the Assembly. One can point out that the U.N. is yielding to threats and to force; that the U.N. is losing all its prestige; that the United States is motivated by interests, not by justice, and that on the contrary, she tends to deprive the Jewish people of the justice recently granted to them and to convert it into the most wicked injustice; that the partition plan is, both legally and morally, definitive and irrevocable; etc. The U.S. will not even condescend to answer these points; as a good powerful State, it will limit itself to procuring votes, not to giving reasons.

The fact that the United States trusteeship plan is not yet ready or published could still mean that it cannot yet count on the necessary votes. But it will be able to count on them later. Or perhaps the dangerous federation plan, which Arce[3] and others prefer, and which still has a fascinating power, will count on them.

In theory, the Jews have the relatively easy task of getting one-third of the votes in order to assure the survival of the partition plan. But, assuming that there will be no abstentions, a third will mean 20 votes, and they cannot hope to get them.

If it is proved in the Assembly that there are votes to assure the triumph of the new plan (trusteeship, federation), some delegates will

379

1. א. ר. פאברגאט, הנציג הקבוע של אורוגוואי באו"ם.
2. ככל הנראה התקיימה הפגישה בבוגוטה, שבה נערכה באותם הימים הוועידה הפאן־אמריקאית. (ראה תכתובת בתיק 93.03/129/4).
3. ח. ארסה, הנציג הקבוע של ארגנטינה באו"ם. השווה במס' 1.

have no other recourse but to use delaying tactics, such as maintaining that if the partition plan required a special commission and long study and discussion, a new plan will require at least as much.

The Jews ought to understand that any new victorious plan means that sooner or later the Yishuv will be completely liquidated. They also ought to understand that accepting a truce, i.e., the first part of the U.S. plan, means accepting the rest of the plan. Some delegates, friends of ours, are afraid that the Jews will not understand this, and they anxiously hope that they will. The Jews, therefore, have no other solution but this one: to maintain the legality, bindingness and irrevocability of the partition plan, without yielding one inch in that respect, since to do otherwise will be to implicitly admit its total revocability, and to reject every truce and fight with their arms, being convinced that not to fight is to die and that, on the other hand, not all those who fight die. Any other attitude will be suicidal.

380

תזכיר מאת מ. פישר
Memorandum by M. Fischer

93.03/128/10 : תזכיר

Paris, le 15 avril 1948

1. Démarche faite à Paris par un émissaire de l'Anglo-Jewish Association, David Kessler.

D'après des informations qui semblent être très sûres, la mission de M. Kessler était encouragée par le gouvernement britannique. Le but de cette mission était d'obtenir l'adhésion d'éléments influents du judaïme français en faveur de la solution de *Trusteeship* pour la Palestine.

M. Kessler a pris contact avec l'Alliance Israélite Universelle et notamment avec son président, René Cassin, et son secrétaire général, Eugène Weill.

In semble qu'une adhésion de principe ait déjà été donnée par René Cassin, et il reste à vérifier s'il a déjà entrepris une démarche au Quai d'Orsay.

J'ai immédiatement pris contact avec l'Alliance et j'ai essayé de faire comprendre à M. Eugène Weill que la prise de position qui était envisagée était une trahison à l'égard des combattants juifs en

Palestine. Je lui ai dit que si l'Alliance ne voulait pas se prononcer en faveur du maintien de la décision des Nations Unies de novembre 1947, il n'était pas nécessaire qu'elle se prononce en faveur d'une autre solution émanant de nos adversaires. Il lui était loisible de ne pas se prononcer sur la question de fond, et si elle jugeait indispensable de faire une démarche individuelle, elle pouvait se borner à demander que Jérusalem soit placée, dans le plus bref délai, en dehors du conflit. M. Weill a semblé être sensible à mes arguments.

D'autre part, j'avais demandé qu'une délégation représentative de la totalité du judaïsme français fasse une démarche auprès du gouvernement. L'Alliance Israélite fait partie du C[onseil] R[eprésentatif des] I[sraélites de] F[rance] qui est cet organisme représentatif, et une réunion aura lieu après-demain en ma présence. J'espère que je pourrai les décider à constituer une délégation qui présentera des revendications acceptables pour tous, même pour l'Alliance.

2. Notre position ici est très menacée. Elle est exactement l'inverse de celle qui existait en novembre 1947, c'est-à-dire que ceux qui se préoccupent de politique internationale sont disposés à nous lâcher, et que nos seules alliances se trouvent dans le camp de ceux qui se préoccupent des affaires arabes et musulmanes. Autrement dit, le gouvernement et la presse sont très réticents, et nos seuls appuis se trouvent dans le Département d'Afrique-Levant du Quai. En ce qui concerne le gouvernement, j'ai nettement l'impression que tout se passera, en fin de compte, sous forme d'obéissance à des mots d'ordre donnés par d'autres puissances. Nous ne pouvons espérer que quelques tempéraments portés par les ministres qui se préoccupent de nous.

Aujourd'hui a eu lieu un Conseil des Ministres dont l'ordre du jour comprenait la question de Palestine; M. Bidault a voulu soulever le problème avant son entrevue avec Bevin. Je pense que l'absence de Paris de René Mayer[1] et de Depreux[2] n'est pas étrangère aux motifs qui ont déterminé le choix de la date de la discussion. Le résultat de ce Conseil marque toutefois un avantage *momentané* pour nous: il a été décidé que la France "fera échec aux nouvelles propositions américaines dans la mesure du possible."

En ce qui concerne la presse, Najar a engagé un effort considérable en vue d'obtenir des prises de position susceptibles d'influencer

380

1. ר. מאייר, שר־הכספים והכלכלה בממשלת צרפת.
2. א.ג. דפרה, שר־החינוך בממשלת צרפת, פברואר־אפריל 1948.

l'opinion publique et le gouvernement. Il se heurte presque partout à une attitude très prudente. Il est évident que nul journal d'orientation occidentale ne veut aujourd'hui prendre position contre des tendances que tous considèrent comme irrésistibles. Inutile de vous dire que l'extrême-gauche n'est que trop encline à se faire nos défenseurs, ce qui ne peut que renforcer les arguments de nos adversaires.

Le seul vrai succès que je puisse enregistrer, c'est d'avoir obtenu que M. Bonneau, ministre plénipotentiaire et directeur d'Afrique-Levant, se rende à Lake Success pour compléter l'équipe française. Je vous ai déjà parlé de la loyauté de cette personne et je ne saurais trop insister pour qu'on entretienne avec lui les meilleures relations. Je me permets d'exprimer l'opinion que ces relations doivent, de notre côté, être entretenues par l'échelon supérieur de notre représentation. M. de Boisanger est un brave homme, mais il n'a pas été un résistant, tandis que M. Bonneau était un résistant gaulliste de la première heure et, chez lui, c'est la corde du résistant qui est sensible.

3. J'ai vu ici le Père Joseph Awad[3] dont la visite m'avait été annoncée par Ruffer. Mon impression de lui est très favorable quoique je doute de l'efficacité de ses faibles moyens. Il a été très bien accueilli au Quai d'Orsay par des personnes qui sont d'ailleurs mes amis et par le Nonce, que je lui avais demandé d'aller voir. Il part dimanche pour le Liban et j'ai télégraphié à Touvia[4] pour lui demander de le rencontrer à Lydda. Il vaut certainement mieux, s'il entreprend des démarches à Rome, qu'il ait d'abord pris des contacts avec le Nonce de Beyrouth et avec des personnalités et le clergé libanais. Il ne songeait d'ailleurs pas à se rendre à Rome en premier lieu.

En ce qui concerne Rome, j'ai constaté, à mon grand regret, que le Dr. Eliash ne s'y était pas rendu. Les dispositions n'y sont d'ailleurs probablement pas très bonnes, comme le prouve l'ordre qui a été donné à l'archevêque Moubarak de quitter le Liban pour quelques mois.

M. Fischer

3. ז'. א. אואד, רקטור הכנסיה המארוניטית בוואטרוויל, מיין, ובעל הטור Free Forum בעיתון הערבי (לבנוני) "אל הודה" שיצא לאור בניו יורק.
4. טוביה ארזי.

381

ח. ברמן אל מ. שרתוק (ניו יורק)
H. Berman to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 56/61
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1558
נוסח נכנס: 93.01/2180/15

Jerusalem, 15 April 1948 (*16.40*)

French Consul today[1] friendly /advised us to/ accept truce, even if imposed only morally, because shall be unable withstand united international pressure. Shall have time prepare for future war and choose our time and tactics; otherwise we play into hand of British, who wish us continue long war of attrition giving them upper hand, in the end impose their will.

Berman

הערת־עורך

Editorial Note

בישיבת מועצת־הביטחון שנערכה ב־15 באפריל הודיע יושב־ראש המועצה (לופס) כי שיחותיו עם נציגי הצדדים בעניין הפוגה בארץ־ישראל לא נשאו פרי. לפיכך התייעץ עם נציגי החברות הקבועות במועצת־הביטחון, ובעקבות התייעצויות אלו נוסחה הצעת־ההחלטה הבאה, שהוא מגיש למועצה בשם משלחת קולומביה:

Considering the Council's resolution of 1 April 1948 and the conversations held by its President with the representatives of the Jewish Agency for Palestine and the Arab Higher Committee with a view to arranging a truce between Arabs and Jews in Palestine;

Considering that, as stated in that resolution, it is of the utmost urgency to bring about the immediate cessation of acts of violence in Palestine, and to establish conditions of peace and order in that country;

Considering that the United Kingdom Government, so long as it remains the Mandatory Power, is responsible for the maintenance of peace and order in Palestine and should continue to take all steps necessary to that end; and that in so doing it should receive the co-operation and support of the Security Council in particular, as well as of all the Members of the United Nations;

The Security Council

1. Calls upon all persons and organizations in Palestine, and especially upon the Arab Higher Committee and the Jewish Agency, to take immediately without prejudice to their rights, claims, or positions, and as a contribution to the well-being and permanent interests of Palestine, the following measures:

381

1. פרטי השיחה ביומן ח. ברמן, 15.4.1948 (אצ"מ S 25/6595).

(a) Cease all activities of a military or para-military nature, as well as acts of violence, terrorism and sabotage;

(b) Refrain from bringing into Palestine armed bands or individuals, whatever their origin, armed or capable of bearing arms, and from assisting or encouraging the entry into Palestine of such armed bands and individuals;

(c) Refrain from importing or acquiring or assisting or encouraging the importation or acquisition of weapons and war materials;

(d) Refrain, pending further consideration of the future government of Palestine by the General Assembly, from any political activity which might prejudice the rights, claims, or positions of either community;

(e) Co-operate with the Mandatory authorities for the effective maintenance of law and order and of essential services, particularly those relating to transportation, communications, health, and food and water supplies;

(f) Refrain from any action which will endanger the safety of the Holy Places in Palestine.

2. Requests the United Kingdom Government for so long as it remains the Mandatory Power to use its best efforts to bring all those concerned in Palestine to accept the measures set forth under paragraph 1 above and subject to retaining the freedom of action of its own forces to supervise the execution of these measures by all those concerned and to keep the Security Council and the General Assembly currently informed on the situation in Palestine.

3. Calls upon all Governments, and particularly those of the countries neighbouring Palestine, to take all possible steps to assist in the implementation of the measures set out under paragraph 1 above, and particularly those referring to the entry into Palestine of armed bands, individuals armed or capable of bearing arms and weapons and war materials.

4. Requests the Secretary-General to appoint three members of the Secretariat who will proceed to Palestine and who will act in co-operation with the Mandatory Power as observers in the execution of the truce and report to him thereon.

בדיון שנערך במועצה תמכו נציגי ארצות־הברית וקנדה בהצעת־ההחלטה. נציגי מצרים וסוריה הביעו גם הם תמיכה עקרונית; נציג סוריה (פארס אל־ח׳ורי) התנה את תמיכתו בכך, שלא יוטלו שינויים בהצעה ושפירושם של הסעיפים (b) 1, (c) 1 ו־(d) 1 יהיה, כי תיאסר לחלוטין עלייה יהודית לארץ־ישראל. בדיון השתתף גם נציג הסוכנות היהודית (שרתוק. ראה דבריו, במס׳ 382 להלן) וכן נציג הוועד הערבי העליון (ג׳מאל אל־חוסייני), שאמר כי לא תיתכן הפוגה על יסוד תכנית החלוקה וכל עוד נמשכת העלייה היהודית, וכי הקמתו של מימשל יהודי בחלק מארץ־ישראל מונעת את מימושה של ההפוגה.

נציג ברית־המועצות (גרומיקו) מתח ביקורת על הצעת ההחלטה. הוא טען, בין היתר, כי סעיף (b) 1 וסעיף 3 מתעלמים מזכויותיהם של היהודים, בעיקר בשאלת העלייה. הוא הודיע כי ברית־המועצות לא תוכל להסכים לסעיף (c) 1 אלא אם יתוסף אחריו סעיף שיצווה על הוצאת הכנופיות המזוינות, שחדרו לארץ־ישראל, אל מחוץ לגבולות הארץ ויאסור על חדירתן של קבוצות דומות בעתיד.

נציג ארצות־הברית (אוסטין) הציע, לאור הערותיו של נציג הסוכנות, שורת תיקונים לסעיפים (b) 1, (f) 1 ולסעיף 3 (כל התיקונים האלה אושרו על־ידי המועצה — ראה להלן).

אור ליום 17 באפריל אישרה המועצה נוסח החלטה המבוסס על הצעת קולומביה, לאחר שהוכנסו בה השינויים הבאים:

א) שנוי לא מהותי בפתיחת המבוא.

ב) סעיף 1 (b) נוסח מחדש כדלקמן:

"(b) Refrain from bringing and from assisting and encouraging the entry into Palestine of armed bands and fighting personnel, groups and individuals, whatever their origin."

ג) בסעיף 1 (f) נוספו המלים הבאות:

"...and from any action which would interfere with access to all shrines and sanctuaries for the purpose of worship by those who have an established right to visit and worship at them."

ד) החלק האחרון של סעיף 3 שונה. בנוסח המתוקן נאמר:

"...referring to the entry into Palestine of armed bands and fighting personnel, groups and individuals and weapons and war materials."

ה) סעיף 4 לא אושר ולא נכלל בנוסח שהתקבל. (נציגי ארגנטינה ובלגיה טענו, שממשלת המנדט חייבת לשאת באחריות בלבדית לפיקוח על ההפוגה עד תום המנדט. שרתוק הודיע כי הסוכנות היהודית תראה בזאת הימנעות מנקיטת אמצעי פיקוח כלשהם.

הצעת־התיקון של נציג ברית־המועצות בדבר הוספת סעיף נוסף אחרי סעיף 1 (c) (ראה לעיל) נדחתה. בעד נוסח ההחלטה השלם הצביעו 9 מחברות המועצה (בכלל זה סוריה), ו־2 נמנעו (ברית־המועצות ואוקראינה).

ראה *SCOR, Third Year*, Nos. 57, 58; תמצית הדיונים ראה *Yearbook of the United Nations, 1947/48*, pp. 412-15.

להלן (מס' 382) מובא החלק השני של דברי שרתוק במועצת־הביטחון, ב־15 באפריל, שבו הוא דן בפרטי הצעת־ההחלטה של קולומביה. בחלק הראשון של נאומו הודיע שרתוק, שהסוכנות היהודית מוכנה להסכים להפוגה, אף על פי שזו הוצעה כחלק מתכנית כללית לביטול החלטת ה־29 בנובמבר — תכנית שהסוכנות היהודית דוחה מכול וכול. בהסכימה להפוגה שואפת הסוכנות להבטיח שתי מטרות עיקריות: א) שההפוגה תהיה יעילה ולא תחפה על הכנות לתוקפנות נוספת. ב) שההפוגה לא תסכן את האינטרסים היהודיים הלגי־טימיים לטווח ארוך, ושלא יהיו לה השלכות על השאלה המרכזית העומדת להכרעה. בהמשך נאומו קרא שרתוק את נוסח מברק הסוכנות היהודית מן ה־4 באפריל (מס' 337 לעיל). בסיכום החלק הראשון של נאומו אמר שרתוק, כי התנאים שמציגה הסוכנות להסכמתה להפוגה הם בעלי אופי צבאי גרידא — הוצאת הכוחות הזרים שפלשו לארץ־ישראל ומניעת חדירות בעתיד. אולם הצד האחר הציג תנאים מדיניים, ולתנאים אלה מוכרחה הסוכנות להתנגד.

382

דברי מ. שרתוק במועצת־הביטחון (15 באפריל 1948)

M. Shertok: Address before the Security Council (15 April 1948)

פרוטוקול מודפס:

SCOR, Third Year, No. 57, pp. 11-15

[.....]

In the light of these general observations,[1] I now propose, with the permission of the President, to deal in some detail with the provisions

382

1. ראה הערת־עורך לעיל.

regarding the truce included in the draft which was communicated to us yesterday and which is now before the Security Council.[2]

As a first general observation, I would point out that the scheme of the truce here outlined is founded on the assumption that the present mandatory Administration in Palestine would discharge its functions under the Mandate to preserve law and order. Quite apart from the question of whether the present Mandatory can be relied upon to do so in view of its recent record, it is clear that the truce arrangement proposed is thus, by its very terms, limited in its duration to the very short period which remains between now and 15 May, on which date, according to the mandatory Government's decision, which it announced to be irrevocable, the Mandate is to be terminated. It is on this definite assumption that we now discuss the truce proposals.

I now address myself to the preamble of the draft resolution. Its third recital states: "that the United Kingdom Government, so long as it remains the mandatory Power, is responsible for the maintenance of peace and order in Palestine and should continue to take all steps to that end."

We must, with all due respect to the Security Council, take exception not merely to the word "continue" which implies that the mandatory Administration in Palestine has hitherto discharged its responsibilities in maintaining peace and order — this is most lamentably not the case — but must raise objection to the mandatory Administration's being given the sanction of the Security Council in advance for whatever step it might deem fit to take in the field of security.

The recent record of the mandatory Administration makes it impossible for us to repose any trust in that regard, and we would consider it as nothing short of calamitous if, in the light of that record, it were thus formally assured of full international support for whatever, in its own wisdom, it might do or leave undone.

Therefore, we would respectfully urge that the recital should be limited to the recognition of the fact that the mandatory Power is responsible for the maintenance of peace and order while the Mandate lasts, and that the remaining part of the recital after the word "Palestine" should be deleted.

2. ראה גם נוסח מתוקן של הצעת־החלטה שהגישה הסוכנות היהודית — מס׳ 383 להלן.

In regard to paragraph 1, sub-paragraph (a), I would observe that the requirement that all activities of a military or para-military nature should cease is far too wide to be practicable. It may be interpreted as involving the discontinuation of all normal defence arrangements without which the Jewish population of Palestine would be seized by a feeling of insecurity which would be inimical to any truce. The Jewish Agency would therefore propose that the clause should read: "cease all acts of violence, terrorism and sabotage."

A point of fundamental importance arises in connection with sub-paragraph (b), which contains the most important and most welcome injunction against the bringing into Palestine of armed bands or individuals from outside. With the injunction so formulated, I need hardly say, we are heartily in agreement, but what we cannot accept is that it should be extended to include "individuals... capable of bearing arms", as this would affect Jewish immigration. We cannot possibly agree that Jewish immigrants into Palestine, whatever their age group or physical condition, should be put on the same footing with those elements that are now being sent into Palestine in violation of its land frontiers with the deliberate purpose of upsetting the peace of the country and committing acts of aggression against the Jews and against the authority of the United Nations. These people have not a vestige of any legal or political right to be in Palestine. They come there with the avowed object of breaking the law and disturbing the peace.

By contrast, Jewish immigrants come to Palestine by virtue of an internationally recognized right. Palestine is their home in which they come to live. The equation of these two categories is untenable. We would urge that the words "capable of bearing arms" be deleted and that instead they be replaced by the wording "armed or entering Palestine with the purpose of taking part in the fighting."

Coming to sub-paragraph (c), I would point out that as worded, it goes much too far and in a most sweeping manner. It may be interpreted as imposing, during the truce period, a world embargo on the acquisition of arms for future Jewish defence, while leaving it free to the Arab States to accumulate any quantities of arms they may be able to purchase, even during the truce period, for future fighting in Palestine. We therefore urge that this sub-paragraph should read, "refrain from importing weapons and war materials", and that all reference to acquisition should be deleted.

A point of a most far-reaching significance arises in connection with sub-paragraph (d). Here each party is called upon to "Refrain, pending further consideration of the future government of Palestine by the General Assembly, from any political activity which might prejudice the rights, claims, or positions of either community." The mere introduction of a political subject into the question of a military truce is liable to vitiate the issue, and we would urge that this whole sub-paragraph be deleted. Should the deletion of the sub-paragraph not commend itself to the Security Council, we would urge that it should be amended in the following manner: to begin with the term "political activity" seems to us to be inappropriate; it is too loose and might be interpreted to refer to any meeting, any public address, any article in the Press, any resolution. We would suggest the substitution of the word "action" for the words "political activity".

Further, the question of prejudicing claims does not arise at all. My claim can be prejudiced only if I myself renounce or compromise it. It cannot possibly be prejudiced by whatever the other party does. We suggest therefore, that the word "claims" should be deleted altogether. But the main difficulty arises in connection with the word "rights". The position, in so far as rights are concerned, cannot be left in its present vague form, liable to be interpreted at will. The Arab community may claim, as its right, the spreading of its domination over the whole of Palestine and the subjugation of the Jewish community. Can the Jews be expected to refrain from any action which might prejudice that alleged right which they categorically deny and whose exercise would affect the very roots of their existence? An objective, internationally recognized criterion is here imperative. We therefore suggest that the sub-paragraph should be amended to read: "Refrain . . . from any action which might prejudice the rights or position of either community under the Mandate and the resolution of the General Assembly." It cannot be a moot point in an organ of the United Nations that, pending further consideration of the future government of Palestine by the General Assembly, the existing resolution of the General Assembly stands and is fully valid.

With regard to sub-paragraph (e), I must state that the mandatory Administration, by its own record, and by what we would describe as its sins of omission and commission, about both of which enough has been said in our previous statements to the Security Council, has forfeited its title to Jewish cooperation. Nevertheless, in the interests of preservation of life, we would be prepared to cooperate with the

various organs of the present Palestine Government in certain spheres where we would regard cooperation as necessary and warranted; but there can be no question of our pledging general cooperation to the British Administration of Palestine, which has so manifestly disregarded and even acted contrary to its most basic responsibilities.

Sub-paragraph (f) seeks to secure the safety of the Holy Places. We submit that this is not sufficient. What has to be secured is also free access to all shrines and sanctuaries for those who have an established right to visit and worship at them. It is not enough, for instance, to lay down that the Wailing Wall must not be blown up. Free access to the Wailing Wall must be guaranteed for the Jews, in accordance with the immemorial practice which has been internationally sanctioned.

I now come to paragraph 2. Despite the unquestionable default of the British mandatory Administration in the maintenance of law and order and its particularly lamentable and most alarming failure to prevent the invasion of Palestine by armed forces from outside, this paragraph proposes to charge that administration with the duty of supervising the execution of the truce provisions. The Jewish Agency cannot possibly agree that the mandatory Administration is impartial in the present conflict and can properly be entrusted with this highly responsible task which requires complete objectivity. I note that a further paragraph will be submitted to the Security Council in regard to the setting up of some organ, but in the ignorance of that additional provision and in the light of the draft before me, I must say that if the draft is left in its present form and no authoritative United Nations organ is set up to supervise and ensure the observance of the truce, we would consider that no adequate provision at all has been made in this regard.

Paragraph 3 seeks to prevent further infiltration into Palestine of armed forces from outside. What I said in regard to the expression "capable of bearing arms" with reference to paragraph 1, subparagraph (b), applies equally to the same phraseology in paragraph 3. The injunction itself against the mere entry into Palestine of armed bands, etc. does not go far enough. We would urge that the Governments of States neighbouring to Palestine should be called upon to prohibit in their territories the recruitment and preparation of forces for eventual incursions into Palestine. Moreover, there is no reference in the paragraph or anywhere else in the draft to the fate of the foreign armed units already in Palestine. They all live in special camps,

the location of which is common knowledge. By omission, the draft resolution suffers them to remain where they are or even to change their location and select better sites for their future activities. I have already stated that the mere presence of these bands on the soil of Palestine is regarded by the Jews as a permanent act of aggression. They are indeed a constant irritant and a perpetual source of danger. The absence of a clear provision to evacuate or at least to immobilize these bands forces the Jewish Agency to reserve its position in this regard.

In conclusion, I would take the opportunity of emphasizing again that foreign invasion is the crux of the whole difficulty, and the fact that the mandatory Government has allowed it to proceed unchecked mars its record more than anything else. The Security Council has not so far deemed fit to place on record in clear and unequivocal terms the responsibility of either the Arab Governments or the Government of the United Kingdom for the present intolerable situation which has been created by this continued process of invasion. No doubt encouraged by such inaction of the Security Council, the Governments of the Arab League, members of the United Nations, are now reliably reported to be preparing plans for the occupation of the whole area of Palestine by their armies, which would cross its frontiers from north, east and south immediately after the termination of the United Kingdom Mandate. To face this issue squarely is, I submit, the most urgent duty of the Security Council.

383

מ. שרתוק אל א. לופס (לייק סאכסס)

M. Shertok to A. López (Lake Success)

העתק משוכפל: 93.03/94/5

[New York], 16 April 1948

Dear Mr. President,

In pursuance of the statement made by me at yesterday's meeting of the Security Council,[1] I have the honour, on behalf of the Jewish Agency for Palestine, to enclose herewith a formulation of the Draft Resolution on Truce in Palestine, in modification of the text before the Security Council.

383

1. ראה הערת־עורך, עמ' 634 ומס' 382.

The Jewish Agency attaches the utmost importance to the proposed modifications, since their adoption would greatly enhance the prospects of the acceptance and effective observance of the truce.

In connection with the comments made by certain members of the Council at yesterday's meeting, it may be appropriate to submit that the status of the Jewish Agency in the truce discussions is not, in our judgment, governed merely by Rule 39 of the Provisional Rules of Procedure of the Security Council,[2] but also by the Resolution S/704 of the Security Council, which called upon the Jewish Agency "to make representatives available to the Security Council for the purpose of arranging a truce between the Arab and Jewish communities of Palestine."[3]

With reference to paragraph 2 of the Draft Resolution, in the event of its present wording being retained by the Security Council, the provision that the Mandatory Power shall "retain the freedom of action by its own forces" would appear to us to call for some clarification from the Chair, since its connotation seems obscure. Unless some clarification to the contrary is forthcoming, the Mandatory Power may be deemed to be authorized by the Security Council to carry out operations or activities even to the prejudice of the conditions upon which the maintenance of the truce depends. Some reassurance on this point would be greatly appreciated.

Yours faithfully, Moshe Shertok

נספח

APPENDIX

Truce in Palestine – Draft Resolution

As Amended by the Jewish Agency[4]

Considering the Council's Resolution of 1 April 1948 and the conversations held by its President with the representatives of the Jewish Agency for Palestine and the Arab Higher Committee, with a view to arranging a truce between Arabs and Jews in Palestine;

2. הסעיף הזה מסמיך את מועצת־הביטחון להזמין חברי מזכירות או"ם ואנשים אחרים לספק לה מידע או לסייע לה בבדיקת נושאים שבתחום סמכותה.
3. החלטת מועצת־הביטחון מיום 1.4.1948 — ראה הערת־עורך, עמ' 547—548.
4. ההחלטה להגיש למועצת־הביטחון נוסח מתוקן של הצעת־ההחלטה בעניין הפוגה נתקבלה בישיבת האגף האמריקאי של הסוכנות היהודית על־פי הצעתו של היושב־ראש (סילבר). [ראה הס"י — א"א, 16.4.1948, אצ"מ Z 5/42].
השווה עם נוסח הצעת־ההחלטה של קולומביה, הערת־עורך, עמ' 632—633. בנוסח שלפנינו הודפסו באותיות שמנות המלים שהוצע להשמיטן. שינויי נוסח ותוספות הודפסו באותיות קורסיב.

Considering that, as stated in that Resolution, it is of the utmost urgency to bring about the immediate cessation of acts of violence in Palestine, and to establish conditions of peace and order in that country;

Considering that the United Kingdom Government, so long as it remains the Mandatory Power, is responsible for the maintenance of peace and order in Palestine **and should continue to take all steps necessary to that end; and that in so doing, it should receive the cooperation and support of the Security Council in particular, as well as of all the members of the United Nations;**

The Security Council:

1. Calls upon all persons and organizations in Palestine, and especially upon the Arab Higher Committee and the Jewish Agency, to take immediately, without prejudice to their rights, claims, or positions, and as a contribution to the well-being and permanent interests of Palestine, the following measures:

(a) Cease all activities of a military **or para-military** nature, as well as acts of violence, terrorism and sabotage.

(b) Refrain from bringing into Palestine armed bands or individuals, whatever their origin, armed or **capable of bearing arms** *entering Palestine with the purpose of taking part in the fighting,* and from assisting or encouraging the entry into Palestine of such armed bands and individuals;

(c) Refrain from importing **or acquiring** or assisting or encouraging the importation **or acquisition** of weapons and war materials;

(d) Refrain pending further consideration of the future government of Palestine by the General Assembly, from any political activity which might prejudice the rights, claims or positions of either community;

(e) *Assist to the best of their ability in the effective maintenance of law and order, and* cooperate with the Mandatory Authorities for the effective maintenance **of law and order and** of essential services, particularly those relating to transportation, communications, health, and food and water supplies;

(f) Refrain from any action which will endanger the safety of *and the access* to the Holy Places in Palestine.

2. Requests the United Kingdom Government for so long as it remains the Mandatory Power, to use its best efforts to bring all those concerned in Palestine to accept the measures set forth under

Paragraph 1, above, **and subject to retaining the freedom of action of its own forces to supervise the execution of these measures by all those concerned,** and to keep the Security Council and the General Assembly currently informed on the situation in Palestine.

3. Calls upon all governments, and particularly those of countries neighbouring Palestine, to take all possible steps to assist in the implementation of the measures set under Paragraph 1, above **and particularly those referring to** *to refrain from permitting* the entry into Palestine *from their countries* of armed bands, individuals armed or **capable of bearing arms** *entering Palestine with the purpose of taking part in the fighting,* and of weapons and war materials, *and to recall their nationals who are now in Palestine for that purpose.*

4. (As proposed by the President.)

384

ב. אקצין אל ע. ניומן (ניו יורק)
B. Akzin to E. Neumann (New York)

העתק : 93.03/95/1

[New York], 16 April 1948

I understand from Manson[1] that no thought has been given this morning[2] to the fundamental question: once the Security Council adopts a truce formula on unfavorable terms, is this to be regarded as a binding decision, or is it merely a proposal with which the Council comes to the two parties and which would lead to a truce upon acceptance by the parties, but would not lead to anything if either party rejected?

I believe the second fact to be correct. In this case, the question before us is whether it is to our interest to accept the truce or to reject it. You will notice from today's *Times* Editorial[3] and the expression of Protestant opinion[4] that people generally expect the Jews to reject the truce formula, and therefore urge that a truce be declared at least for Jerusalem.

384

1. ה. מנסון, מנהל יחסי ציבור והסברה של מועצת החירום הציונית האמריקאית.
2. בדיון שנערך באותו יום בישיבת האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית.
3. במאמר הובעו ספקות בדבר האפשרות לממש את התכנית להפוגה בארץ־ישראל. מחבר המאמר סבור כי ניתן יהיה להשיג הסכם הפסקת־אש בירושלים, וזהו לדעתו תנאי חיוני לכל בחינה מחדש של בעיית ארץ־ישראל.
4. ב־16 באפריל התפרסם בעיתונות מכתב אל ו. אוסטין מאת צ'ארלס טאפט, נשיא ה־Federal Council of Churches of Christ. טאפט הציע להחיל לאלתר את משטר הנאמנות על ירושלים ולהעניק לה מעמד של "עיר פתוחה".

It seems to me that this would indeed be a far better solution from our viewpoint. If you agree, why don't you bring up this question with your colleagues, so that they might verify with the U.N. Secretariat whether my assumption is correct, and cable Palestine the recommendations of the American Section as to acceptance or rejection?

385

שיחת צ'. פאהי — ר. לווט (בוואשינגטון, ב־16 באפריל 1948)

Meeting: C. Fahy — R. Lovett (Washington, 16 April 1948)

דין־וחשבון: 93.03/126/10

Mr. Lovett explained in considerable detail the development which led to the United States' proposals for a trusteeship and a truce. In this review of events since the November Resolution, Mr. Lovett emphasized the efforts made by the United States to obtain Security Council acceptance of its responsibilities, including consideration of questions under Chapter VII of the Charter, involving threats to the peace. The United States was faced with the reports of the Palestine Commission, the firm position of the Mandatory Power to lay down the Mandate May 15th, the unwillingness of that Power to assume helpful responsibilities, the dire prospect of deterioration of the situation in Palestine, etc. He explained further that every possible method of reaching a peaceful solution consistent with the November Resolution was explored by the Government, and likewise [were] explored all possible methods which held any hope of what might be termed "filling the vacuum" which would occur May 15th. The United States felt that it could not simply stand aloof; that to do so and let the situation develop without some resumption of initiative by the United States would be irresponsible, especially as no initiative was being taken by any other nation. The result was to conclude, after exploring all alternatives, that a truce and trusteeship seemed the best possible proposals to avoid the likelihood of increasing violence and chaos as the weeks approached toward May 15, without in any manner intending this as an abandonment by the United States of the November Resolution as the ultimate solution it desired. During this review by Mr. Lovett, he mentioned the advice that had been obtained from participants of the San Francisco Conference[1]

385

1. ועדת האומות־המאוחדות בסאן פראנציסקו ב־1945, שבה אושרה מגילת האו"ם.

on the powers of the United Nations with respect to the enforcement of a recommendation of the General Assembly.

I pointed out that the advice which seemed to have been given overlooked the distinguishing factors in the Palestine situation, not present with respect to recommendations of the Assembly generally, such as the recommendation in the South African case[2] which he mentioned. These factors were the peculiar situation of Palestine in relation to the Mandate, and the fact that here was a case not merely of non-compliance with the recommendation of the Assembly, but with the use of force, including external force, against such recommendations. In regard to the Mandate I pointed out that while the Mandatory Power had stated its refusal to cooperate in implementing the Resolution, that Power had accepted the Assembly Plan and announced it would lay down the Mandate May 15; that this created a substitute of the Assembly Plan for the Mandate. Mr. Lovett did not altogether agree that the British had "accepted" the Resolution. I referred to the statements made by the Government in England and by the representatives of Great Britain to the United Nations, which had been quoted by Ambassador Austin to the Security Council.[3] I think it was about at this point that Mr. Lovett mentioned that the Plan was not merely partition but was economic union. I pointed out that the Jews had accepted economic union.

I also pointed out, with respect to his statement that no other proposals had been available to the United States, that a truce proposal might have been made without also proposing a trusteeship; but he said this would not have been a substitute, for the time being, of the Plan of the Resolution.

After his review of events which led to the strong feeling within the Government that initiative was necessary to be taken by the United States after the Plan failed of peaceable acceptance, and chaotic conditions threatened, with the Security Council unwilling to assume the position the United States urged, I pointed out that the position of the President, Secretary Marshall and himself regarding partition as the ultimate solution was being weakened by the position

2. העצרת הכללית המליצה בדצמבר 1946, ושוב בנובמבר 1947, שהמנדט של דרום־אפריקה על דרום־מערב אפריקה יומר במשטר נאמנות. ממשלת דרום־אפריקה דחתה את ההמלצה הזאת והודיעה כי תוסיף לנהל את דרום־מערב אפריקה ברוח המנדט.

3. אוסטין דיווח ב־19 במארס למועצת־הביטחון על ההתייעצויות בין החברות הקבועות במועצה לבין נציג ממשלת בריטניה (קאדוגן). הלה אמר, בין היתר, כי ממשלתו קיבלה את תכנית החלוקה והאיחוד הכלכלי, אך מסרבת להשתתף בביצועה. (ראה *SCOR, Third Year*, Nos. 36-51, p. 161).

taken by the United States at the United Nations, where the public position there taken failed to emphasize the responsibility of the Arabs, and made difficulties for the Jews; that this seemed inconsistent with the position of the Government that it still favored the November Resolution; that this Resolution had been accepted by the Jews and was being opposed with force by the Arabs. I said that I thought the United States should "call" the Arabs for their Charter violations and armed measures against the Plan. He said in effect that the United States was taking a strong position with the Arabs. I commented that it did not seem publicly evident.

I said that I hoped the United States might abandon the trusteeship proposal; that it was unlikely to be approved; that it was complicated and difficult; and that the United States should not press it, etc. I said in this connection that assuming, for the reasons he had outlined, that the United States was justified in its original proposal of trusteeship, for the United States to continue to press for it was unwise from our own standpoint. He said that since the trusteeship proposal led to the call for the Special Session, the United States would be obliged to submit it. He said that there would be no unusual exertion for its approval and the matter was up to the Assembly.

At about this point we turned more directly to Jerusalem. He was first to mention a trusteeship for Jerusalem alone. I warmly supported his approach in that regard, saying that the Arabs could not hold out against an international regime for Jerusalem or a truce in Jerusalem; that the whole world would support this, and it might be the nucleus of a spreading pacification in Palestine. Mr. Lovett seems to feel that should trusteeship for all of Palestine not reasonably soon move toward acceptance by the Assembly, a trusteeship for Jerusalem to protect the Holy Places should be urged, and indicated the United States might move in that direction at the appropriate time. He pointed out that arguments had been advanced against this, because it favored the Jewish situation on the whole. I again pointed out that from the President's statement[4] the position of the United States was fundamentally in favor of the Jewish situation growing out of the November Resolution, and certainly a proposal which on its own independent merits was so valid as was that for an international regime in Jerusalem and a truce in Jerusalem could not be withheld because it also might improve the Jewish situation in Palestine

4. ראה מס' 364, הערה 3.

generally. With this he agreed. He said it would be opposed by the Arabs, who claimed that for years they had protected the Holy Places. I said that they were now shelling Jerusalem with field artillery. I also said that the conduct of Arab States, their use and threats of force, should cause them to be brought before the Security Council under Article VII of the Charter. He did not disagree, but said this could not well be done now by the United States.

My impression is that the Department is at least moving in the direction of proposals for a truce and trusteeship for Jerusalem if developments indicate a trusteeship for all of Palestine is not likely to obtain agreement, so that when May 15 arrives, at least that much will have obtained agreement. Although I cannot be precise on this, I believe the United States contemplates the possibility, if need be, of furnishing assistance to a Governor in Jerusalem.

Mr. Lovett feels that the activities of some Jewish organizations in the United States, including activities among delegations of other nations, and their pressure tactics, are harmful. He mentioned the recent influx or parade into Washington of the large group which seemed to be extremely Leftish. But his concern about tactics was not limited to this obvious harmful incident. I think that behind Mr. Lovett's real concern in this regard is the feeling that the United States is doing all that it can under the circumstances, and that more confidence by the Jewish elements in the United States is desirable. During our discussion of this, I said that it must be remembered that many Americans are deeply concerned and have the right to seek to influence their Government, although I entirely agreed with him that the recent parade into Washington was harmful and very undesirable.

The above is a rather cursory summary. My net impression is one of some encouragement; that is, that the Government is seriously considering moving towards concentration upon the Jerusalem aspect of the matter, around which to build a policy, although it will not withdraw from laying its trusteeship proposals before the Assembly.

386

מ. פישר אל מ. שרתוק (ניו יורק) [1]
M. Fischer to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 48/23
נוסח נכנס: 93.01/2180/14

Paris, 16 April 1948 (13.05)

On Wednesday Council of Ministers provisional decision: France makes maximum objection American plan, but finally vote in favour. Informal meeting friendly ministers next Tuesday.

Fischer

387

מ. רוזטי [1] אל מ. שרתוק (ניו יורק)
M. Rosetté to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 59/33
נוסח נכנס: 93.01/2180/14

London, 16 April 1948 (17.46)

Following for Shertok. Our Dutch friends interviewed Netherlands Foreign Minister.[2] Stated in confidence, informally and unofficially — wanted urgently favour State, but cannot support [due] absence of force to implement. Impression Holland support any solution accompanied effective implementation.

Rosetté

388

ד. בן-גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מקור: 93.03/117/20

תל אביב, 16 באפריל 1948

למשה,

מלים אחדות על המצב כרגע. לאחר שקיבלנו חלק קטן מהציוד [1] ותכננו פעולות התקפה אחדות, שונה המצב, לעת-עתה, באופן רדיקלי לטובתנו. מהעיתונות ידועים

386

1. מברק זהה נשלח אל ברמן בירושלים.

387

1. מ. רוזטי, מנהל מחלקת ההסברה של הסוכנות היהודית בלונדון וראש המחלקה המדינית של פועלי-ציון באנגליה.
2. הברון ואן בוצלאר ואן אסטרהאוט (van Boetzelaer van Oosterhout).

388

1. ראה מס' 321, הערה 1.

לך דברים על דרך ירושלים וסביבות משמר העמק, אבל היות שייתכנו הגזמות, אם לכאן או לכאן — אתן לך את המצב כמו שהוא במלים אחדות:

א) אנו שולטים — קרי שולטים — בהרי ירושלים ובדרך מחולדה לבאב־אל־ואד. מיום ליום אנו מרחיבים את הכיבושים שלנו פה. כובשים כפרים נוספים ועוד ידנו נטויה. שיירות ענקיות, שאנו מארגנים עכשיו, יבטיחו מזון לירושלים לפחות לחודש ימים. לאחר שנשלח עוד שתיים־שלוש שיירות, ישוחרר חלק מהכוח הפועל בדרכים, ואולי נצליח לשים מצור על ירושלים הערבית.

חוזק במידה ניכרת כוחנו בתוך ירושלים, גם באנשים, גם בציוד, וגם בחומר פיקודי.

ב) הנחלנו מפלה לכוחות קאוקג׳י בסביבות משמר העמק ואנחנו באופנסיבה גם שם, וייתכן שנשתלט על כל הטריזים הערביים התקועים בעמק ובהרי הגלבוע. כל זה ייתכן אם לא יופיעו גורמים חדשים: או התערבות הצבא הבריטי נגדנו, או כניסת הלגיון הערבי במלוא כוחו למערכה.

לפי כל הסימנים, הייתה יד הצבא בטבח של אנשי ״הדסה״,[2] כמובן לא באופן אקטיבי אלא: א) במניעת גישת כוחות ה״הגנה״. ב) באי־מניעת פעולת הכנופיות במשך שעות.

דבריך בביקורת הצעת שביתת־הנשק [3] קולעים כולם למטרה מאין כמוהם. שתי הנקודות המסוכנות ביותר בהצעה זו — שנראית לי כהצעה מנוסחת על־ידי משרד־החוץ בלונדון — היא הפנייה לממשלה ״שלנו״, שהם ישגיחו על כשרות שני הצדדים, והאיסור המוסתר על עלייה של בוגרים.

כאשר כתבתי לך — נדמה לי לא פעם — גורלנו תלוי לא כל כך במה שיתרחש בלייק סאכסס, אלא בהשגת הציוד. השגה זו במקצת תלויה בנו — במקצת בידי שמים.[4]

חזק

ד.ב.ג.

389

ל. כהן אל גנרל ג. מקמילן (ירושלים) [1]
L. Kohn to General G. MacMillan (Jerusalem)

העתק: 68/577/36

[Jerusalem], 16 April 1948

Sir,

I am directed by the Executive of the Jewish Agency to bring the following matter to your notice:

2. ראה מס׳ 389.
3. הכוונה מן־הסתם לדברי שרתוק במועצת־הביטחון. (ראה הערת־עורך, עמ׳ 634 ומס׳ 382). המברק של שרתוק מ־14 באפריל (מס׳ 378), שבו דיווח על דברי הביקורת שהשמיע באוזני לופס, עדיין לא היה בידי בן־גוריון.
4. במקור נוסף מתחת לחתימה משפט בכתב־יד, שאינו קשור בנאמר בגוף המכתב ולא הודפס כאן.

389

1. העתק המכתב נשלח אל הנציב העליון (ראה ל. כהן אל המזכיר הפרטי של הנציב, 16.4.1948, באותו תיק). ראה גם תיעוד בתיק 93.03/127/4, בכלל זה — התכתבות

The Jewish Agency has received detailed reports about the terrible massacre of personnel of the Hebrew University and the Hadassah Hospital, which occurred on Tuesday, April 13th, on the road to Mount Scopus.[2] From eye-witness accounts, it appears that military forces, which were stationed about 200 yards away from the spot where the attack occurred, were on the scene soon after 10 a.m., but that no effective action was taken by the Army to rescue or protect the trapped victims. For over five hours, British soldiers witnessed at close quarters univesrity professors, doctors and nurses being shot down or roasted alive in the burning vehicles without doing anything to stop the slaughter. Similarly, police cars which came to the scene left shortly after their arrival without taking any action whatever. Appeals for help by the wounded to passing military vehicles were ignored. About mid-day, a Jewish Liaison Officer informed the Army Adjutant that a Jewish rescue party was about to go out to the assistance of the victims, but was told that everything was quiet at the moment and that the arrival of such a party would result in a renewal of the attack. It was only when Brigadier Jones[3] appeared on the scene after 3 p.m., in response to urgent representations made to him by the Jewish Liaison Officer, that the Army took up positions and began to disperse the attackers.

I am directed by the Executive of the Jewsih Agency to lodge an emphatic protest with you against the callous attitude adopted by the Security Forces in the face of this appalling slaughter before Brigadier Jones appeared on the scene. Their non-intervention, which resulted in the murder of leading members of the medical profession, scientists and nurses, is all the more culpable as a specific responsibility had been undertaken by the Army to protect transport to the Hadassah Hospital, and repeated assurances had been given by the Government that adequate protection would be granted. On the morning of April 13th, before the convoy left, telephonic inquiries at the Me'a She'arim Police Station as to whether it was safe for the convoy to proceed, elicited an affirmative reply.

I am further directed to request that an inquiry be instituted into

בין מאגנס ומקמילן ודיווחי שיחות עם המזכיר הראשי של ממשלת ארץ־ישראל, סר ה. גרני, ועוזרו — פוקס־סטרנגוויים. בתיק גם פרוטוקול ישיבת מועצת "הדסה" מ־15.4.1948.

2. בהתקפה על השיירה להר הצופים נהרגו 76 איש מתוך 98 הנוסעים שהיו בה.
3. צ'. פ. ג'ונס, מפקד חטיבת החי"ר הבריטית השנייה.

the circumstances of this tragic incident, and that we may be informed of the results of the investigation.

I am, Sir,
Your obedient servant,

L[eo] K[ohn]
Secretary
Political Department

הערת־עורך

Editorial Note

ב־16 באפריל 1948 התכנסה העצרת הכללית המיוחדת השנייה של או"ם, שזומנה על־פי החלטת מועצת־הביטחון מיום 1.4.1948 (ראה הערת־עורך, עמ׳ 547—548), לשם דיון נוסף בשאלת ארץ־ישראל. באותו יום כונסה הוועדה הכללית של העצרת, שהמליצה לאשר את סדר־היום הזמני ולהעביר את שאלת ארץ־ישראל לוועדה הראשונה של העצרת (הוועדה לעניינים מדיניים ובטחוניים), לשם דיון ודיווח. בעד המלצות אלה הצביעו 11 מתוך 14 חברי הוועדה, ואילו 3 נמנעו מהצבעה (נציגי ברית־המועצות, יוגוסלביה ואורוגוואי, שטענו כי אין צורך במושב מיוחד של העצרת לדיון בשאלת ארץ־ישראל). העצרת קיבלה את המלצות הוועדה הכללית ב־19 באפריל, ולאחר מכן התנהלו מרבית הדיונים בוועדה הראשונה. מליאת העצרת קיימה 3 ישיבות שהוקדשו לדיון בשאלת הבטחת שלומה של ירושלים (אחת ב־26 באפריל ושתיים ב־6 במאי), וישיבה אחת נוספת וסופית לדיון בשאלת ארץ־ישראל (14 במאי). בישיבה זו הוחלט על מינוי מתווך ועל הפסקת פעולתה של ועדת האו"ם לארץ־ישראל (ראה הערת־עורך, עמ׳ 786). על דיוני העצרת המיוחדת והוועדה הראשונה ראה סקירה ב־*Yearbook of the United Nations, 1947/48*, pp. 257-81.

390

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברקים מוצפנים 22/180, 23/172. החלק השני נשלח : 18.4
נוסח יוצא : 93.01/2180/14
נוסח נכנס : 130.09/2337/4

Urgent

New York, 17 April 1948

U.S. delegation communicated to us confidentially draft Trusteeship Agreement,[1] stating this is working paper which does not commit /them/. Basic /elements/ as follows: 1) Trustee U.N., acting through

390

1. ראה הטיוטה, מיום 13.4.1948, בתיק 93.03/95/14. טיוטה קודמת, מיום 2.4.1948, נמסרה לל. כהן על־ידי הקונסול של ארצות־הברית בירושלים ביום 21 באפריל (ראה מזכר מאת ל. כהן, 21.4.1948, וטיוטת הסכם הנאמנות באצ"מ S 25/5354. הנוסח מיום 2 באפריל הודפס במלואו ב־*FRUS*, 1948, V, pp. 778-96). הנוסח הסופי, השונה משתי הטיוטות הללו רק בפרטים קטנים, הוגש לוועדה הראשונה של העצרת הכללית המיוחדת על־ידי אוסטין ב־20 באפריל (מסמך או"ם A/C1/277; ראה *GAOR, 2nd Sp. Sess., Annex*, pp. 12-31. ראה גם תזכיר מאת מ. עליאש על טיוטת ההסכם, 19.4.1948 (93.03/95/14).

Trusteeship Council represented by Governor-General having /full/ powers administration, legislation, jurisdiction. 2) Objectives: article 76 Charter[2] and maximum cooperation two communities, leading self-government acceptable both. 3) Beginning immediately after approval Assembly. 4) /Termination either approval General Assembly anytime new plan/ agreed by two communities, or after three years /if/ approved by majorities communities expressed plebiscite.[3] 5) Territorial integrity guaranteed by U.N. Case aggression — appeal by Governor-General to Trusteeship or Security Council. Volunteer force for local defence and assistance to be pledged by powers willing adhere special protocol. 6) Regime formally parliamentary democracy, House elected from single-member districts, Senate — parity two communities with casting vote Governor-General. Cabinet responsible Parliament, but Governor given sweeping powers suspend these organs, govern dictatorially with assistance appointed Advisory Council. Foreign affairs, defence, immigration, Holy Places — exempt from competence Parliament. Independent judiciary competent reviewing constitutionality laws. 7) Trusteeship Council /supervising/ Governor-General, issuing instructions, receiving petitions /inhabitants/. 8) Immigration on non-discriminatory basis accordance absorptive capacity, annual limit to be fixed by Trusteeship Agreement, left blank in draft. Special provision for admission Jewish D.P.'s first two years, number blank, /to be fixed/ in Trusteeship Agreement. Immigrants selected resettlement administered by I.R.O., regulated /by Governor/-General. 9) Land /system/ non-discriminatory basis to be established by group impartial experts, /with protection small owners, tenants. 10) Following omissions significant: 1. No mention historical connection, Balfour Declaration, National Home, World Jewry, Jewish representative organ, while frequent references Jewish, Arab communities with registered membership. 2./ Jerusalem not singled out. /3./ Article 79 Charter[4] ignored. 4. No provision official languages. 5. No provision colonization development. 6. Activities U.N. last year ignored in preamble. Formal/ly/ American delegation expected submit Political Committee resolution on Trusteeship; and following approval Committee and Assembly, Trusteeship Committee of Assem-

2. סעיף 76 של מגילת האו"ם מונה את מטרות־היסוד של שיטת הנאמנות.
3. בטיוטת ההסכם (סעיף 47) נאמר: "...by a majority of both the Arab and Jewish communities of Palestine by means of a plebiscite..."
4. בסעיף 79 של מגילת האו"ם נאמר כי תנאי הנאמנות, בכלל זה שינויים ותיקונים, צריכים להיקבע על דעת המדינות הנוגעות בדבר במישרין, בכלל זה מעצמת המנדט, וזאת כאשר מדובר בשטח המוחזק על־ידי חברת או"ם בתוקף מנדט.

bly will be charged final drafting agreement. Considerable efforts Washington prevail State Department not exert itself for /⅔ and retreat from whole/ scheme.

Shertok

391

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון [1]

M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 20/7, התקבל: 18.4
נוסח יוצא: 93.01/2180/14
נוסח נכנס: 130.09/2337/4

New York, 17 April 1948

Assume we do not shoot now if other side does not.

Shertok

392

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון

M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 21/45
נוסח יוצא: 93.01/2180/14
נוסח נכנס: 130.09/2337/4

New York, 17 April 1948

Learn /France/ about propose Assembly immediate formation police force consisting British, U.S., French units for Jerusalem and roads. According information, proposed units ridiculously small. Proposal agreed by other parties and will not mean implementation international regime under Resolution but *ad hoc* arrangement.

Shertok

393

ו. איתן אל מ. שרתוק (ניו יורק)

W. Eytan to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 57/41, התקבל: 19.4
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1558
נוסח נכנס: 93.01/2180/15

Jerusalem, 18 April 1948 (16.10)

Greek Government has instructed its Jerusalem Consulate to discover Jewish attitude towards Christian Holy Places in Jewish State. We are supplying required information, but suggest you include

391

1. המברק נשלח בעקבות החלטת מועצת־הביטחון בדבר הפוגה, שנתקבלה אור ליום 17 באפריל (ראה הערת־עורך, עמ' 632—634).

unequivocal declaration in your speech before General Assembly, since other Governments also interested.[1]

Eytan

394

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן
נוסח יוצא: 93.01/2180/14

[New York], 19 April 1948

Have conducted truce negotiations not in order to provide ourselves with alibi for non-compliance, but in earnest effort achieve truce, which believed we needed badly. Consider vital we should avoid impression deliberate flouting truce, to expose other party. Observance truce our part does not involve evacuation Arab positions we occupy, as no such condition was set, while our condition regarding evacuation outside forces was not accepted. Please cable your line, also position regarding Dissidents *per se* and connection truce.

Moshe

395

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק. התקבל: 20.4
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1551

New York, 19 April 1948 (13.35)

Your handwritten letter from diary 28/3[1] received today. Also received yours typewritten 16/4,[2] for which deeply grateful. Reference last passage, first page — your assumption regarding origin[3] unfounded.

393

1. ראה גם מס' 403 והערה 1 שם.

395

1. ראה בתיק 93.03/117/20. המכתב, שנכתב לפני שנודע גורלה הסופי של שיירת גוש עציון (ראה מס' 323, הערה 1), פותח במלים: "זהו היום האיום ביותר מאז החלה המלחמה." בהמשך המכתב כתב בן־גוריון: "דאגתי וחרדתי הראשית היא כמקודם — הציוד, ובמידה שאנו מתקרבים לאפריל — החרדה גדלה והולכת. לפי שעה לא חל כל שינוי." (השווה מס' 321, הערה 1).
2. מס' 388.
3. מדובר בהשערתו של בן־גוריון, שהצעת־ההחלטה בעניין הפוגה נוסחה על־ידי משרד־החוץ בלונדון. (ראה שם).

Succeeded some extent eliminate second point.[4] Anyhow, apart formal amendment, received public assurances in Council immigration unaffected.[5] Failed regarding second[6] owing American abstention, but emphatically reserved our position before voting. Believe fact six voted for U.N. supervisory organ[7] partly due my reservation.

Moshe

396

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק) [1]
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק. נשלח: 20.4; התקבל: 20.4
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1558
נוסח נכנס: 93.03/128/4

Tel Aviv, 19 April 1948

We informed H[igh] C[ommissioner] on 10/4[2] that if Arabs cease fire, we shall act likewise. So far received no intimation from H[igh] C[ommissioner] that Arabs agreed. In fact, attacks continue without respite, particularly in Jerusalem. If fire ceases throughout country, we shall naturally refrain from shooting. This does not mean acceptance proposed truce conditions.[3]

David Ben-Gurion

4. האיסור המוסווה על עליית בוגרים. ראה שם, וכן הערת־עורך, עמ' 634.
5. הנציג הבריטי (קאדוגן) הודיע בישיבת מועצת־הביטחון ב־16 באפריל, כי הממשלה הבריטית תתיר בכל מקרה את כניסת העולים המותרת על־פי המיכסה החודשית האחרונה בתקופת המנדט. (ראה *SCOR, Third Year*, No. 58, p. 23).
6. הכוונה מן־הסתם לראשונה בין שתי הנקודות בהצעת־ההחלטה בעניין הפוגה אשר בן־גוריון תיארן במלים "המסוכנות ביותר": הטלת הפיקוח על ההפוגה על ממשלת ארץ־ישראל.
7. ראה הערת־עורך, עמ' 633—634. מדובר בסעיף 4 בהצעת־ההחלטה שהגישה משלחת קולומביה, שלא קיבל את הרוב הדרוש (2/3). הצביעו בעדו: קנדה, סין, קולומביה, צרפת, אוקראינה וברית־המועצות; נמנעו: ארגנטינה, בלגיה, סוריה, בריטניה וארצות־הברית.

396

1. המברק נשלח כנראה בתשובה על מס' 391, ואולי גם על מברק נוסף ששלח שרתוק אל בן־גוריון ב־18 באפריל, שבו ביקש ממנו להגיב (על החלטת ההפוגה והכרוך בה). המברק בתיק 130.09/2337/4.
2. ראה מס' 369, שתאריכו: 9.4.1948.
3. שרתוק שלח את נוסח המברק, למעט המשפט האחרון, אל יושב־ראש מועצת־הביטחון (לופס) במכתב מיום 20.4.1948 (93.03/94/5).

397

י. פרוסקאואר — משא־ומתן עם ר. לווט וד. ראסק [1]

J. Proskauer — Negotiations with R. Lovett and D. Rusk

93.03/85/16 : דין־וחשבון

19 April 1948

On Friday[2] Judge Proskauer drew Lovett's attention by wire to certain material on Jerusalem.

On Saturday he sent Lovett a further wire asking him to be sure to read editorials in the *New York Times*[3] and *Herald Tribune* on Jerusalem.

On Monday Lovett phoned — had tried unsuccessfully to reach him over the week-end; wanted him to see Dean Rusk in redrafting a statement on Jerusalem. He added that they had been considering the military aspects of Jerusalem. Rusk had already phoned Proskauer before that. Proskauer met Rusk at 5.00 p.m. Rusk already had mailed maps — green and red dots indicating Arab and Jewish population areas. Rusk said he wanted to discuss military aspects. Military felt they would require:

1. Seaport in Jaffa
2. Airport in Lydda
3. Road
4. Water pipeline

for communications with Jerusalem.

5. In addition, felt it would be good to *be able* to say they are protecting Arab minority included in Jaffa.

For this would require 1 division.

Proskauer — "God-damn nonsense, etc."

40 or 50 tanks (? or less)

Rusk stressed secondly essential to have a truce. If only Jewish Agency wouldn't insist on declaring *State* on May 15.

Proskauer — "Sick and tired of hearing you ask Jewish Agency to give up without indicating what Arabs are to give. Jamal refused to sit down at same table with Shertok."[4]

397

1. על מגעים קודמים של פרוסקאואר עם מחלקת־המדינה בעניין ארץ־ישראל ראה התכתבות פרוסקאואר־לווט מפברואר ומארס 1948, באותו תיק. ראה גם Joseph M. Proskauer, *A Segment of My Times*, pp. 248-59.
2. 16 באפריל.
3. במאמר שהופיע ב"ניו יורק טיימס" ב־17.4.1948, הובעה תמיכה בהצעתו של צ'. טאפט להכריז על ירושלים כ"עיר פתוחה" (ראה מס' 384, הערה 4).
4. ראה מס' 355, הערה 1.

Towards end of conversation Rusk suggested there were 2 reasonable people whom Jewish Agency might sit down with —

a. Turkish representative.

b. Fawzi of Egypt.

Urged meeting of Shertok, Proskauer, Rusk and these 2.

Proskauer must ring Lovett tomorrow morning (4/20). Will wait for Shertok's call before leaving his house. Suggests 8.45 a.m.

398

מ. שרתוק אל א. לופס (לייק סאכסס)
M. Shertok to A. Lopez (Lake Success)

העתק משוכפל: 93.03/94/5

[*New York*], *19 April 1948*

Sir,

1. At the meeting of the Security Council on April 16th last, I had occasion, on behalf of the Jewish Agency for Palestine, to draw the attention of the Council to the situation created by the presence in Palestine of units of the Arab Legion, and to emphasize the continuing danger which this force represents to the Jewish community there.[1] The anxiety of the Jewish Agency and of the Jews of Palestine in this regard has been expressed on numerous occasions in representations to the Mandatory Power, and has formed the subject of previous communications to the Security Council.

2. In the course of the few days that have elapsed since that meeting, news which has reached us direct, as well as reports which have been prominently featured in the general press, indicate that units of the Arab Legion have actively participated in an attack on a Jewish settlement,[2] and are giving aid and protection to Arab bands operating in different parts of Palestine. The King of Transjordan himself is reported to have stated that he will send his Army, i.e., the Arab Legion, to help the Arabs in Palestine. The Foreign Minister of Transjordan, Fawzi al Mulki Pasha, has also indicated, according to the Associated Press, that the regular forces of his country "will intervene very soon" in Palestine.

3. The units of the Arab Legion in Palestine form an integral part of the British forces. The Legion as a whole is commanded by a

398

1. ראה *SCOR, Third Year,* No. 58, p. 36.
2. ב־18 באפריל התקיפה יחידה של הלגיון את נוה יעקב.

British officer and maintained by a subsidy from the British Exchequer. The position in this regard is governed by the Anglo-Transjordan treaty, which was renewed as recently as March 1948, whereby the United Kingdom Government is responsible for financing and equipping the Legion and the appointment of certain personnel of its command. Responsibility for the Arab Legion thus rests squarely on the United Kingdom Government. It is astonishing that the British authorities should continue to maintain in Palestine a force which constitutes a menace to the Jewish community, and tolerate its participation in attacks on Jews and Jewish settlements.

4. At the meeting of the Security Council above referred to, Sir Alexander Cadogan, representing the British Government, stated that units of the Arab Legion will be withdrawn from Palestine before the termination of the Mandate on May 15th. This undertaking must, in the light of the above facts, be regarded as inadequate and unsatisfactory. It provides no explanation of the Legion's present activities, nor does it dispose of the potential threat which it represents.

5. Moreover, in view of the provisions of the Treaty, the responsibility of the United Kingdom for the activities of the Arab Legion does not end with the termination of the Mandate, but obtains as long as the Treaty is valid. It imposes an obligation on the United Kingdom Government, even after May 15th, to ensure that this force abstain from lawless acts.

6. Nor can the Transjordan Government escape its responsibility in the matter merely because it is not a member of the United Nations. Article 2, paragraph 7, of the Charter leaves it no freedom to act in violation of the United Nations Purposes and Principles, as laid down in that Article. The Security Council has the full right to enjoin certain action upon the Government of Transjordan, as it has previously done in the case of Albania and Bulgaria, both of which are states not represented in the United Nations.

7. Apart from its imperative legal duty to restrain Transjordan from aggression, the Security Council has a moral right to require a candidate for admission to the United Nations to act in conformity with the organization's Purposes and Principles. The Security Council may wish to consider Transjordan's action in the light of Article 4, paragraph 1, of the Charter, which awards membership only to "peace-loving" states "able and willing to carry out the obligations . . . contained in the Charter."

8. It would thus appear essential both that all units of the Arab Legion be removed from Palestine forthwith, and that thereafter and following the termination of the Mandate, the Legion be precluded from interfering in any way whatsoever in Palestine. The responsibility both of the United Kingdom Government and of the Government of Transjordan in this respect is obvious and inescapable. We would respectfully urge that immediate consideration be given to this matter, and that such action as the Security Council may deem proper be taken to call upon the United Kingdom Government to take the steps indicated, and to warn the Government of Transjordan against an improper use of its armed forces.

Yours faithfully,

Moshe Shertok

399

א. אבן אל ב. לוקר (לונדון)
A. Eban to B. Locker (London)

העתק: 93.03/126/6

[New York], 20 April 1948

My dear Berl,

I had a long talk on Friday with Senator Herman Vos, Belgian representative at the General Assembly. He is a man of patriarchal appearance, with a white beard of rabbinical dimensions and an amiable outlook on life. In all these respects, he differs fundamentally from his predecessor.

I outlined our views on trusteeship, in accordance with my memorandum, of which I enclose a copy.[1] He listened with interest and made no attempt whatever to defend the trusteeship idea. He told me, however, that he had seen Spaak in Washington a few days previously and had formed the conclusion that it would be unrealistic to expect Belgium to become an enthusiastic advocate of partition. His own mind ran on the lines of a federal scheme, embodying the frontier delimitations of the Assembly's Resolution and granting immigration control to the provinces. I asked him how his differed in substance with the Assembly's Resolution itself, and he answered, rather inconclusively, that the idea of a central government responsible for law and order would be more popular with the United Nations at this time of international tension, and that the federal formula

399

1. ראה מס' 373.

would make Arab consent more likely. He asked whether the Jews would in all circumstances be opposed to such a scheme. I proposed to him that when he had secured Arab consent to this proposal, we might have another talk.

Our feeling here is that the defeat of trusteeship must be our primary aim, especially in view of the character the trusteeship proposal is assuming. From that point of view, the greater the number of divergent resolutions, the better, and while insisting on the full implementation of the Assembly's Resolution, I did not dissuade the Belgian from trying his luck on the Arabs with Spaak's formula. I had the impression that one of the reasons for their caution about trusteeship is the feeling that the United States may call upon them for troops at a time when a Belgian refusal of an American demand is extremely difficult. These ideas may help you to understand the Belgian position when you visit Brussels.

I would again suggest that you include in your itinerary M. Walter Loridan, head of the Political Department of the Foreign Office, with whom I established close relations here last winter. It would be enough to send around a note mentioning me in this connection.

I had a long session with Beeley Sunday. The upshot is that the United Kingdom Delegation will take the same formal position as last time. They will take no part in formulating any proposal, and if they hear a proposal made implicating them in responsibility for implementation, they will get up and "play the gramophone record" which Creech Jones put on so many times last winter, that is, a complete and unqualified *non possumus* in relation to any proposal lacking the prior consent of both parties. He indicated the British view that the American proposals were a careful selection of all the difficulties which had made the Mandate unworkable, and I came away with the impression that Great Britain is in favour of an Arab–Jewish showdown resulting in a truncated partition or federal scheme, arising from a display of Arab superiority. My impression is that Great Britain would prefer this outcome, which would leave the Arab League as the dominant Middle Eastern power, rather than a trusteeship agreement bringing America on the scene in place of Britain. I also gathered from this and other conversations, that Great Britain was dubious about trusteeship since it might involve the return of France to the Middle East, which British policy still wishes to avoid. I should be glad to know how far your impressions in London bear out these views.

I am in constant communication with Fischer about the French situation and assume that he sends copies of the correspondence to you. A French translation of the trusteeship memorandum is now being prepared and will be sent to you for use in Paris and Brussels.

I lunched with the Australian representative yesterday. Both he and the New Zealander will act in the spirit of Evatt's recent statement,[2] and both have the impression that the American proposal has very doubtful prospects. A possible outcome of the Assembly, according to their view, is that the United Nations will take the responsibility for Jerusalem and leave the Jews to fend for themselves in the rest of the country.

With greetings to all the colleagues,

Very sincerely yours,

Aubrey S. Eban

400

שיחת ח.ו. הרצוג — א.ר. רושר לונד (בירושלים, ב־20 באפריל 1948)
Meeting: C. V. Herzog — A. R. Roscher Lund (Jerusalem, 20 April 1948)

דין־וחשבון : 93.03/125/16

Confidential

I found Colonel Lund in a very dispirited mood and soon learnt that the reason was that his Jerusalem Force plan had fallen through. He laid the blame on the Palestine Commission at Lake Success which, he said, was an ineffective organ. He had asked for permission soon after his arrival to set up an international police force, and planned to recruit a couple of hundred Britishers as the experienced kernel, to which could be added recruits from abroad. The matter had been so delayed by the Commission at Lake Success that, when final approval was received to recruit, only some 50 men were available, most of them [—][1] and inexperienced, as against over 200 who would

2. אוואט, שר־החוץ וסגן ראש־הממשלה של אוסטרליה, ולשעבר יושב־ראש ועדת אד־הוק של העצרת הכללית לעניין ארץ־ישראל, פרסם ב־22 במארס הצהרה שבה מתח ביקורת חריפה על הנסיון להסתלק מתכנית החלוקה ולכונן משטר נאמנות בארץ־ישראל. בהצהרה נאמר, בין היתר, כי החלטת החלוקה הייתה החלטה צודקת ולא־משוחדת ואסור לבטלה כלאחר־יד ; הגשמתה לא הייתה קשה אילו דבקו בה המעצמות הגדולות שתמכו בקבלתה. אוואט טען כי "החלטת האו"ם עורערה בהדרגה על־ידי תככים המכוונים נגד העם היהודי." (ראה נוסח ההצהרה בתיק 93.03/125/17).

400

1. במקור חסרה מלה.

have been available ten days earlier. In addition, the Commission had not sent money from the Palestine Commission Fund of over two million dollars, but instead had obtained a small grant from a central fund which Mr. Trygve Lie administers. Lund had asked for permission to offer conditions of service at least equal to those prevailing at present, for a minimum period of one year. The Commission had replied by authorising him to recruit for a period beginning on May 16th and concluding on the 1st July, 1948. They had not specified the conditions of service. Lund had, therefore, given up the whole matter in disgust.

He reiterated what both he and Azcarate had said a few days earlier to me that part of the responsibility for the chaos which might now prevail in Palestine lay with the Palestine Commission. The British had shown here in the administrative and executive levels a desire to hand over intact organizations. Despite its repeated requests, the Advance Party had never been given executive powers and were therefore unable to assume any responsibility whatsoever.

Colonel Lund showed me a draft of his report to Lake Success, explaining his failure to set up a police force. It was in the main a recrimination of the Palestine Commission's dilatoriness and inability to come to a decision.

Colonel Lund said he was very interested in the Arab Legion's activities and proposed to send a telegram on the subject to the U.N. I gave him full details of the Neveh Ya'acov attack.[2] He was also interested in the voluntary mass migration of Arabs from the Jewish State area which is taking place at present. He apparently mentioned it in a cable which he was sending to America.

He intimated to me that he would leave before the 1st of May for America via Norway. Azcarate would remain here as a U.N. observer. The latter still had hopes of being able to do something about Jerusalem.

In general Colonel Lund received a very favourable impression from his visit to the Jewish State area. A number of things impressed him more than others, in particular the determination of the people to win through, the lack of hostility towards the Arabs and the intense dislike and mistrust of the British. He was much impressed by the military units to which he had been taken, and pointed out in his report that the Jews, by virtue of the large reserve of trained and

2. ראה מס' 398, הערה 2.

war-experienced army officers, have an incalculable advantage over the Arabs. He is still worried about the Negev, and his visit to headquarters there did not allay his fears that some of our people are over-optimistic and are not thinking sufficiently along military, as opposed to political, lines. His view is that the Negev can only be held by concentrating forces, meeting the Arab invading force in a decisive battle and defeating it. He believes the key to success in the Negev is, more than anything else in the country, an efficient intelligence service, and a commander who knows how to use his intelligence. This would enable us to concentrate forces and surprise the Arabs before their attacks on isolated settlements. When discussing this, he said: "If your people spent less money on delegates to Lake Success and more on an efficient military intelligence service against the Arabs, the money would be more wisely spent."

Colonel Lund sticks to his original theory that no solution can be reached in Palestine until the Jews and Arabs have fought it out. His opinion of our military prowess and capabilities had risen, and he thinks that given a fair chance, e.g., a port, we should pull through successfully. He is perplexed and bewildered by the British attitude, e.g., in the matter of the Arab Legion, and by the treatment which the Advance Party received. He has never forgiven the Palestine Administration for the living accommodation which was allotted to him and his colleagues, and for the manner in which they were treated as regards food supplies, etc.

The British Administration strikes him as not being very efficient, while his experience with the Army, where he was flatly refused any information, has left a bad impression on him. The only organisation which had cooperated with him more or less whole-heartedly was the Palestine Police.

To sum up, Colonel Lund's views are that the issue in Palestine will be decided by force and that we have a reasonable chance of success. He has his doubts about our political approach to problems. Thus, he maintains, the Jewish leadership continues to behave too much like the leadership of the Jewish Agency and too little like the leadership of the future Jewish State. He points out that, despite the fact that we are desperately short of friends in the world, every speech by Jewish leaders seems to concentrate on alienating other nations rather than attempting to create better relations. He is of the opinion that there are still hopes of creating better relations with

Britain on a high level, provided that a long and systematic view is taken of the matter, and considers that our policy should be to cease public attacks against the British, while at the same time attempting by devious channels to come to some understanding. He appreciates that we have every reason to hate the British, but at the same time he points out that in conversations which he had with the highest behind-the-scenes-men in England, he found more understanding for the Yishuv as a de facto factor than in America or anywhere else. This is not because the British desire particularly to be friendly with the Jews, but for reasons of expendiencey.

As he puts it: the Jewish State must decide sooner or later to which bloc it is going to adhere. It is no use talking glibly nowadays about remaining neutral. If we decide for the Eastern Bloc, well and good, but we must be prepared to take the consequences. If we do not make such a decision, we should begin to adopt a constructive policy towards the West, and our best way, he considers, still lies with Britain. He emphasises that this can be done only by means of a planned long-term policy based on personal contacts by able men at the highest level with behind-the-scenes personnel, e.g., top-ranking intelligence personnel. In this he was speaking from his own experience in Britain. The member of the Executive visiting the Foreign Minister was all to the good, but the real powers-behind-the-scenes did not seem to be appreciated by us. (In all this he was speaking as a man who was Chief of Norwegian Intelligence during the war and in close liaison with British Intelligence during all that period). If, he points out, we should adopt such a policy, then our leaders must "stop kicking Britain or America in the pants every time they open their mouths", swallow some of the injustices which have been done to them, and stick to their policy. In the present world no small state (and he was speaking of Norway's experience) can afford to be without friends, and we must decide now whether we want friends in the East or in the West. It is impossible to exist for very long if we choose to sit on the fence.

Vivian Herzog

401

ח. ו. הרצוג אל מ. שרתוק (ניו יורק)
C. V. Herzog to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 59/75
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1551
נוסח נכנס: 93.01/2180/14

Urgent *Jerusalem, 20 April 1948 (15.40)*

Lund's Jerusalem Police plan failed because of Commission being /too/ slow and too late.[1] He proposing leave shortly for U.S.A. via Norway. Eytan and self consider advisable you urge Lie recall him immediately to U.N., as his personal report will be valuable. He is cabling today about increasingly offensive tactics of Arab Legion and about voluntary Arab migration from Jewish State area,[2] already estimated region one hundred thousand. Suggests you publicise Arab Legion activities.

Herzog

402

מ. שרתוק אל ד. בן-גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 33/81. התקבל: 22.4
נוסח יוצא: 93.01/2180/14
נוסח נכנס: 130.09/2337/4

New York, 21 April 1948

Would appreciate your comment on following: 1) We continue urge Security Council action against military intervention Arab states, including and primarily Transjordan, also urging immediate separate arrangement Jerusalem; but our attitude signifies in fact we ready, if necessary, face Arab world alone. French particularly interested know whether we are really certain we can manage. They are not unhopeful international force Jerusalem, but see no prospect have it ready May 15. 2) If American trusteeship proposal referred committee for detailed examination, feel we should participate such committee, continue argue unworkable and unacceptable.

Shertok

401
1. ראה גם מס' 400.
2. ראה הערת-עורך, עמ' 666.

403

ו. איתן אל מ. שרתוק (ניו יורק)
W. Eytan to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 61/99. נשלח: 22.4 (שעה 11.00)
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1558
נוסח נכנס: 93.01/2180/15

Urgent *Jerusalem, 21 April 1948*

Your enquiry re my 57.[1] What is required is impressive unequivocal general declaration about Jewish respect for inviolability Holy Places, wherever situated, and Jewish consent to maintenance *status quo.* Doubt whether Greek Government had specific places /in mind/, but shared widely-held vague suspicions of Jewish intentions regarding Holy Places. Am certain some governments pay lip-service to anxiety about Holy Places, which good stick with which to beat Jews and subtly create prejudice. We gave Greek consulate full assurances, which we learned they cabled same day to Athens and Lake Success delegation.

Eytan

404

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק. התקבל: 25.4
נוסח יוצא: 93.03/95/1
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1551

Urgent *New York, 22 April 1948 (11.08)*

Following formula submitted us by President Assembly: "Representatives Arab Higher Committee and Jewish Agency today agreed to call for cease-fire order in Palestine during meetings present Special Session of Assembly, with each party reserving its right to rescind this agreement if in its view situation so requires. All this without prejudice to the respective positions of the parties regarding future government of Palestine." Cable immediately.[1]

Shertok

403

1. ראה מס' 393. שרתוק הבריק בתשובה, כי לא הבין באילו מקומות קדושים מדובר. (ראה מברק מיום 19.4.1948, 93.01/2180/14).

404

1. תשובת בן־גוריון — ראה מס' 413.

הערת־עורך

Editorial Note

במחצית השנייה של אפריל החלה בריחה המונית של תושבים ערבים ממקומות מגוריהם בארץ־ישראל, בעקבות היוזמה ההתקפית שנקטה ה"הגנה" בטבריה ולאחר מכן גם במקומות אחרים, וההצלחות שנחלה באיזורים שונים, ובעקבות המתקפה של האצ"ל נגד יפו וכיבוש מנשיה בסוף אפריל.

ב־18 באפריל השתלטה ה"הגנה", לאחר כמה ימי קרבות, על כל טבריה. האוכלוסיה הערבית עזבה את העיר מיד לאחר הכניעה. כעבור שלושה ימים פתחה ה"הגנה" במתקפה כללית בחיפה, לאחר שהצבא הבריטי הוסג לאיזור הנמל. בתום שני ימי קרבות היתה כל העיר, פרט לאיזור הבריטי, בידי ה"הגנה". הערבים סירבו לקבל את תנאי הכניעה, שכללו התחייבות להענקת זכויות שוות לתושבים הערבים, והחלה בריחה המונית של האוכלוסיה הערבית.

ב־22 באפריל הודיע הנציג הסורי באו"ם (פארס אל־ח'ורי) בישיבה של הוועדה הראשונה של העצרת הכללית, כי ה"הגנה" עורכת טבח בערביי חיפה. הוא טען, כי היהודים אימצו מדיניות שמטרתה — השמדת האוכלוסיה הערבית בשטח שיועד למדינה היהודית וכי הם התחילו להגשים מדיניות זו, ביחוד בטבריה.

שרתוק ביקש מיד מידע מארץ־ישראל. נוסף על המברק המודפס להלן (מס' 405), שיגר באותו יום מברק אל זסלני, שבו ביקש לדעת אם הערבים ברחו מטבריה מחמת לחץ או מרצונם החופשי; למחרת הבריק שוב וביקש פרטים על ממדי הבריחה הערבית מאיזור תל אביב, מהשרון, מטבריה ומחיפה. זסלני דיווח לשרתוק על כיבוש חיפה במברק מיום 23.4.1948. הוא ציין כי ננקטו אמצעים מיוחדים כדי למנוע פגיעה בנשים ובילדים, והביא מדברי קצינים בריטיים בכירים, ששיבחו את אופן ביצועה של מתקפת ה"הגנה", ובמיוחד את המספר הקטן של נפגעים בקרב הערבים. ב־26 באפריל הבריק זסלני לשרתוק מידע על כיבוש טבריה. במברק נאמר, בין היתר, כי "הפינוי [של התושבים הערבים] נוהל על־ידי המשטרה והצבא הבריטיים, תוך הסדרים נאותים עם גופים יהודיים."

שרתוק ענה על ההאשמות, שהשמיע פארס אל־ח'ורי, בישיבה של מועצת־הביטחון, ב־23 באפריל, ושוב בישיבה של הוועדה הראשונה של העצרת, ב־26 באפריל. במועצת־הביטחון אמר שרתוק, כי היהודים לא יזמו את הבריחה הערבית אלא הערבים עצמם, ובכך אף נטלו חלק הרשויות הערביות והפיקוד הערבי. שרתוק הסביר את המניעים המשוערים של מדיניות זו ברוח מברקו של ששון מאותו יום (מס' 408 להלן). בישיבת הוועדה הראשונה אמר שרתוק, כי היהודים אינם שואפים לגרש את הערבים מבתיהם, אדרבא — הם רוצים שהתושבים הערבים יחיו בביטחון מלא במדינה היהודית. הפינוי ההמוני של האוכלוסיה הוכתב על־ידי מפקדים ערבים בתורת הפגנה מדינית וצבאית. (ראה: דברי פארס אל־ח'ורי ושרתוק בוועדה הראשונה, *GAOR, 2nd Sp. Sess., Main Committees*, pp. 110-11; דברי שרתוק במועצת־הביטחון, *SCOR*, Third Year, No. 62, pp. 25-6; מברקי שרתוק אל זסלני: 22.4.1948, 130.09/2337/4; 23.4.1948, 93.03/128/4; מברקי זסלני אל שרתוק: 23.4.1948, 93.03/128/4; 26.4.1948, שם).

405

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק. התקבל: 25.4
נוסח יוצא: 93.03/128/4
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1551

New York, 22 April 1948 (22.12)

According reliable but unauthentic source, American, British, French, experts prepared plan six to twelve month trusteeship, with semi-independent Jewish area comprising 2500 square miles, excluding Galilee, Negeb. Six division enforcement army, composed two divisions each Britain, America, two divisions France, Brazil, possibly Sweden etc. UNO Governor wide discretionary powers. Subsequently small Jewish coastal state establishable, Arab areas divisible surrounding states. Jerusalem open city under trusteeship.

View Khoury's allegations regarding Haifa,[1] cable immediately details nature fighting, civilian casualties, surrender and reasons, character wholesale evacuation.

Moshe

406

א. ששון אל ראש לשכת המלך עבדאללה (עמאן)
E. Sasson to Chief of the Royal Cabinet, Amman

העתק נוסח עברי מקורי: אצ"מ S 25/1704 [1]

[ירושלים], 22 באפריל 1948

אבקשך להביא לידיעת הוד־מלכותו המלך את הבא:

השלום המקווה בארץ־ישראל ובמזרח וההבנה ההדדית בין הערבים והיהודים, לא ייתכן שיושגו בדרך האיומים,[2] הנשענים על תעמולה משוחדת ומטעה. וכן לא יושגו על־ידי הכתבת תנאים מצד אחד. ההבנה ההדדית האמיתית, שהיא לטובת

405

1. ראה הערת־עורך לעיל.

406

1. הנוסח הערבי — באצ"מ S 25/9038.
2. ביום שבו נשלח המברק הזה, פורסמה בעיתונות הצהרה שמסר המלך עבדאללה לכתב של סוכנות הידיעות הערבית. בהצהרה נאמר, כי אחרי מאורעות דיר יאסין, חיפה וטבריה אפסה תקוות המלך שיימצא פתרון לבעיית פלסטין. אם יוזמן להגן על פלסטין, יעשה זאת. ליהודים יש עדיין שהות ליישב את הסכסוך אם יסכימו לכינונה של פלסטין כמדינה ערבית, שתעניק ליהודים שלטון־בית באיזורים שבהם הם מהווים רוב.

הכול והרצויה מאוד, אפשר להשיגה על־ידי משא־ומתן שקט וישיר סביב שולחן עגול — משא־ומתן שיודרך על־ידי כוונה כנה ונכונות לערוב לשאיפותיהם, זכויותיהם ועצמאותם גם של הערבים וגם של היהודים כאחד. הנני מאמין שהי־הודים יקדמו בברכה כל צעד בכיוון זה, והריני מעמיד את שירותי האישי לרשות ביצועו של מפעל גדול זה, הצופן בחובו טובת המזרח והעולם כולו. בסיום, הריני מבקש שהוד־מלכותו לא ישים לב למה שאנשים משוחדים — ערבים וזרים — מנסים בימים אלה לצוד במים עכורים, על חשבון דמיהם הנקיים של היהודים והערבים.[3]

אליאס ששון

407

מ. קומיי אל חברי הנהלת הסוכנות היהודית

M. Comay to members of the Jewish Agency Executive

דין־וחשבון : 93.03/126/3

[New York], 23 April 1948

Re: Talks with Beren[dsen] and Hood

1. *Australian Resolution*: [1] Hood feels it is useful to have it tabled at this stage in order to have the alternative to trusteeship before the eyes of the delegates. He will not, however, allow it to be voted upon until after trusteeship has been disposed of. (While I was talking with him, Granados came up to ask about it and got the same assurance.)

2. *Jerusalem*: I stressed to both of them in the Delegates' Lounge that the Arabs were converging on Jerusalem, that we had rushed reinforcements there, and that a major battle was looming up. They

3. ראה תשובת ראש לשכת המלך, מברק מיום 23.4.1948 (אצ"מ S 25/9038 ; תרגום עברי ב־S 25/1704). המברק פותח במלים : "לא מצאתי במברקך דבר שיעודדני להביאו בפני הוד־מלכותו." בהמשך המברק יש חזרה על עיקרי הדברים שאמר עבדאללה בהצהרתו. (ראה הערה 2 לעיל).

407

1. המשלחת האוסטרלית לעצרת הכללית המיוחדת הגישה ב־21 באפריל הצעת־החלטה לוועדה הראשונה. בחלק האופרטיבי הוצע :
1. שהעצרת תבקש מאת ועדת או"ם לארץ־ישראל : א) להמשיך מיד בהקמתן של מועצות הממשלה הזמניות ושל המיליציות. ב) לקבל עליה ב־15 במאי, בשיתוף־פעולה עם מועצות הממשלה או עם אחת מהן, את המינהל האזרחי באיזור או באיזורים הרלוואנטיים של ארץ־ישראל. ג) לבצע, בשיתוף־פעולה עם מועצות הממשלה או עם אחת מהן, את השלבים הנותרים אחרי ה־15 במאי, כפי שנקבעו בהחלטת ה־29 בנובמבר.
2. שהעצרת תקרא למדינות הליגה הערבית לאסור על נתיניהן לפעול למען הכשלת ההחלטה של ה־29 בנובמבר.
3. לקרוא למדינות החברות באו"ם להימנע ממתן סיוע או עידוד לפעולות של הצ־דדים בארץ־ישראל שלא אושרו על־ידי ועדת האו"ם ושכוונתן לחבל בהחלטת ה־29 בנובמבר. (ראה מסמך או"ם A/C.1/279).

agreed to back up the French proposal,[2] but will leave it to Parodi to continue to take the initiative regarding procedure.

3. *Canada*: General McNaughton told Hood that the Canadians have not yet made up their minds, and were waiting to see how things developed.

4. *South Africa*: Hood confirms that Andrews[3] has not received any definite instructions from Smuts, and is therefore lying low for the time being, and will not commit himself to anything.

5. *New Zealand*: Beren[dsen] said it was easy enough for him to say what was wrong, but he was at a loss to know what it was now practicable to do in a positive way to maintain peace. He suggested that I should meet his delegation and himself for a talk.

6. *De facto Partition*: Both of them were impressed by an account of the present situation in the country, but said that the facts were insufficiently known.

M.S.C.

2. ב־22 באפריל הגיש נציג צרפת (פארודי) לוועדה הראשונה של העצרת הכללית המיוחדת הצעת־החלטה הממליצה בפני העצרת לבקש ממועצת־הנאמנות לנקוט צעדים להגנת ירושלים. (מסמך או"ם A/C.1/280). הוועדה דנה בהצעה הצרפתית ב־26 באפריל. נציג פולין אמר שאין להטיל את התפקיד על מועצת־הנאמנות והציע להקים ועדת־משנה מיוחדת לצורך זה. בדעה זו תמכו נציגי ברית־המועצות, אורוגוואי, צ'כוסלובקיה ואוסטרליה, והשינוי המוצע נכלל בהצעת־תיקון שהגיש נציג אוסטרליה. (מסמך או"ם A/C.1/282). הוועדה דחתה את הצעת־התיקון הזאת וכן הצעת־תיקון של נציג צ'כוסלובקיה, שביקש לפתוח את נוסח ההחלטה במלים: "על־פי החלטת העצרת הכללית מיום 29 בנובמבר 1947 . . .". הוועדה אישרה את הצעת־ההחלטה הצרפתית, לאחר שהוכנסו בה כמה תיקונים על־פי הצעתו של נציג שוודיה. (מסמך או"ם A/C.1/281). להלן הנוסח המתוקן של הצעת־ההחלטה הצרפתית, המלים שב־סוגריים מרובעים הושמטו והמלים המודגשות נוספו על־פי הצעת־התיקון השוודית. נוסח זה אושר ברוב של 44 נגד 3, עם 6 נמנעים, ובאותו יום אושר על־ידי מליאת העצרת הכללית:

The First Committee,

Considering that the maintenance of order and security in Jerusalem is an urgent question which concerns the United Nations as a whole,

Recommends the General Assembly

To ask the Trusteeship Council to study [and, in consultation] with the Mandatory Power and the interested parties [take] suitable measures for the protection of the city and its inhabitants, *and to submit within the shortest possible time proposals to the General Assembly to that effect.* (*GAOR, 2nd Sp. Sess., Main Committees*, pp. 75-82; *GAOR, 2nd Sp. Sess., Annex*, pp. 31-3).

3. ה. ת. אנדרוז, ציר דרום־אפריקה בארצות־הברית ונציגה הקבוע באו"ם.

408

א. ששון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
E. Sasson to M. Shertok (New York)

מברק

נוסח יוצא: אצ"מ S 25/8182 [1]

[Jerusalem], 23 April 1948

Mass flight of Arabs now witnessed here there Palestine, as Tiberias, Haifa, and elsewhere,[2] is apparently not consequence of mere fear and weakness. Flight is organised by followers of Husseinites and outcarried cooperation foreign "fighters" with object: 1) Vilifying Jews and describing them as expellants who are out outdrive Arabs from territory Jew[ish] State. 2) Compelling Arab states intervene by sending regular armies. 3) Create in Arab world and world opinion in general impression that such invasion undertaken for rescue persecuted Pal[estine] and not in defiance of UNO Charter or international decision. Fact that commanders foreign "fighters" disappear in initial stage every serious battle, under pretext they going bring reinforcements, and leave inhabitants to own fate and "fighters" to act own hand, indicates there high level instruction to spread chaos, panic, among Arabs, which bound cause flight and speedy evacuation. Noteworthy that British likely benefit from such situation, because this makes fugitives absolutely dependent British mercy, and enables British appear *vis-à-vis* Arab world as saviours and supporters of Arabs in their struggle against Zionism. By such appearance, British be able demand of Iraq, Egypt, other Arab countries that they improve their relations with Britain, which they hitherto unsucceeded secure by other methods.

Iraqi Regent arrive Amman tomorrow discuss with Abdullah situation Palestine and coordinate action by both states.[3] To Shertok from Sasson.

הערת־עורך
Editorial Note

מועצת־הביטחון, בישיבתה ב־23 באפריל, דנה בביצוע החלטת המועצה בדבר הפוגה בארץ־ישראל (ראה הערת־עורך עמ' 632—634). נציג הסוכנות היהודית (שרתוק) הודיע, כי היהודים יפסיקו את האש אם גם הערבים יעשו זאת. נציג הוועד הערבי העליון (ג'מאל

408

1. בתיק גם נוסח עברי של המברק.
2. ראה הערת־עורך, עמ' 666.
3. בפגישה זו, שזומנה ל־24 באפריל, היו מיוצגות גם סוריה ולבנון. בפגישה נדון תיאום מדיני וצבאי בין מדינות הליגה הערבית לקראת סיום המנדט הבריטי בארץ־ישראל.

אל־חוסייני) אמר כי היהודים אינם ממלאים אחרי הוראות הפסקת־האש וממשיכים בהכנות להקמת מדינתם. הערבים יפסיקו את האש רק אם היהודים יכבדו את תנאי ההפוגה, המחייבים הקפאת המצב בתחום הצבאי והמדיני.

הדיון הסתיים בקבלת החלטה בדבר כינון ועדת הפוגה קונסולרית (להלן: ועדת ההפוגה), שתפקידה לסייע למועצת־הביטחון לפקח על ביצוע ההפוגה. הצעת־ההחלטה הוגשה על־ידי נציג ארצות־הברית והוכנסו בה כמה תיקונים שהציעו נציגי בלגיה, לבנון, סוריה, הסוכ־נות היהודית והוועד הערבי העליון. בעד ההחלטה הצביעו נציגי 8 מחברות המועצה (ארגנ־טינה, בלגיה, קנדה, סין, צרפת, סוריה, בריטניה וארצות־הברית); 3 נמנעו (קולומביה, אוקראינה, ברית־המועצות); להלן נוסח ההחלטה:

Referring to its resolution of 17 April 1948, calling upon all parties concerned to comply with specific terms for a truce in Palestine,

The Security Council

Establishes a truce commission for Palestine composed of representatives of those members of the Security Council which have career consular officers in Jerusalem, noting, however, that the representative of Syria has indicated that his Government is not prepared to serve on the Commission. The function of the Commission shall be to assist the Security Council in supervising the implementation by the parties of the resolution of the Security Council of 17 April 1948;

Requests the Commission to report to the President of the Security Council within four days regarding its activities and the development of the situation, and subsequently to keep the Security Council currently informed with respect thereto.

The Commission, its members, their assistants and its personnel, shall be entitled to travel, separately or together, wherever the Commission deems necessary to carry out its tasks.

The Secretary-General of the United Nations shall furnish the Commission with such personnel and assistance as it may require, taking into account the special urgency of the situation with respect to Palestine.

ועדת ההפוגה התחילה לפעול ימים ספורים אחרי קבלת ההחלטה במועצת־הביטחון. חבריה היו: הקונסולים של בלגיה (ז'. ניואנהויס), של ארצות־הברית (ת. ואסון) ושל צרפת (ר. נוויל). הקונסול הבלגי כיהן כיושב־ראש הוועדה.

409

שיחת ח. ברמן — ר. נוויל (בירושלים, ב־24 באפריל 1948)
Meeting: H. Berman — R. Neuville (Jerusalem, 24 April 1948)

S 25/6595 יומן ח. ברמן: אצ"מ

[ירושלים], 24 באפריל 1948

נפגשתי היום עם הקונסול הצרפתי לפי בקשתו. ההזמנה באה לאחר ההודעה ברדיו, כי הוחלט במועצת־הביטחון למנות את הקונסולים האמריקני, הצרפתי והבלגי בתור ועדה לשביתת־נשק בארץ.[1]

409

1. ראה הערת־עורך לעיל.

הקדים ואמר כי השיחה היא בהחלט פרטית ואינפורמטיבית, לפני כניסתו לתפקיד רשמי. בינתיים עדיין לא קיבלו כל ידיעה רשמית על התמנותם, חושבים כי זה יגיע אליהם מחר בדרך הממשלה. במקרה הייתה היום אסיפת קונסולים לדון בעניינים שוטפים שונים, בלי קשר עם ההודעה. בתום הישיבה נשארו השלושה לדון ביניהם על סדר עבודתם לאחר שיקבלו את המינוי. החליטו — כי לשם קביעת סדר זה, עליהם לחכות ולדעת את הסמכות אשר תינתן להם.

מכאן עבר לנקודות אינפורמטיביות אחדות, לניתוח המצב ומסקנותיו: הוא סעד אתמול ביריחו עם חברו מעמאן. הכוח של חלק הלגיון הנמצא בארץ כמוהו כאפס, ואין לנו לחשוש מפניו כלל ועיקר. הדמורליזציה בקרב צבאות קאוקג׳י רבה. מעשי דיר יאסין — טבריה — חיפה השפיעו על הערבים הרבה יותר ממה שאנו משערים לעצמנו.[2] הבריחה מיפו, ובעיקר בירושלים, היא בממדים עצומים.

הוא כבר נפגש הבוקר עם ערבים רשמיים ובלתי־רשמיים. גם אתם נפגש באופן פרטי. המורל שלהם ירוד. שלא כבפברואר — בזמן שהקונסולים ניסו להשכין שלום בירושלים [3] — הרי הם מטים כעת אוזן הרבה יותר קשבת לדיבורים על שביתת־נשק. מאידך, אל לנו להיות שיכורי ניצחון מהצלחותינו האחרונות במערכה.

לדעתו, התפתחות הדברים תהיה בערך כזאת: הם יקבלו את המינוי ויתבקשו להגיש תוך ימים ספורים דין־וחשבון על המצב. הם יפגשו את שני הצדדים למען לעמוד על דעתם הסופית, ויגישו את הדין־וחשבון המבוקש בעיקר על סמך האינ־פורמציה אשר בידיהם. גם הבלגי וגם הוא בקיאים במצב, והאמריקני אף הוא מקיף כבר את עיקרי הדברים. הוא מקווה כי שני הצדדים יסכימו להפסקת־האש ללא תנאים וללא ויכוחים ובסטטוס־קוו. כאן העירותי לו, כי בתנאים המיוחדים בהם מתנהלת המערכה אצלנו, צריך להיות ברור, כי פירוש הסטטוס־קוו הוא פתיחת העיר העתיקה וכביש ירושלים־תל אביב. זה הוסכם. לאחר שישתרר השקט, יתחילו במשא־ומתן עם הצדדים על תנאי שביתת־הנשק. המשא־ומתן הזה עלול להימשך 2—3 חודשים, ושביתת־הנשק שתבוא בעקבותיו תהיה לתקופת זמן של 6—12 חודש. תנאי שביתת־הנשק עלולים להיות בערך כאלה: 1) בעיר העתיקה נשארים שני הכוחות מזוינים אבל לא פעילים. 2) צבא ה״הגנה״ נשאר על נשקו, וכן יישאר צבא קאוקג׳י. (כאן היה לנו ויכוח ארוך, אשר ראשי־פרקיו הם: הערבים טוענים כי ה״הגנה״ היא 80% אנשים זרים והם תובעים את יציאתם; היהודים טוענים כי צבא קאוקג׳י הוא זר — אולם לגבי הערבים צבא זה מורכב מערבים וכו׳; צריך למצוא דרך פשרה. מבחינה צבאית אין לנו לחשוש מפני כוחו של ק[אוקג׳י], ולא כדאי לעמוד על זה הרבה). לאחר שיחה ארוכה בשאלת הלגיון, סוכם על ידו כי 3) דרישתנו להוצאת הלגיון יש בה מן ההצדקה, ובדעתו להעמיד את הדרישה כתנאי בל יעבור. אמנם, לדעתו, אם אנו נהרוס את הדרך בין ירושלים ליריחו, הרי אנו חותכים להם את העורק העיקרי של תחבורתם, וערכו של הלגיון מתבטל אז. 4) כניסתם לארץ של צבאות מכל המינים ובכל הדרכים — תיאסר. כן תיאסר כניסתם של אלה המסוגלים לשאת נשק. כאן הסברתי לו, כי

2. ראה הערת־עורך, עמ׳ 666.
3. ראה מס׳ 360, הערה 1.

תנאי זה אינו יכול בשום־פנים להתקבל על־ידינו. לאחר ויכוח הגיע הוא לכלל מסקנה, כי מן ההכרח לתת לנו קונצסיה בשטח זה, אשר הוא מתאר אותה לעצמו בערך כך: העלייה החוקית בגבול של 1500 לחודש תימשך, נוסף לזה יועלו במשך הזמן הזה כל הנמצאים בקפריסין, אשר אותם יש לראות כעולים אשר נשארו תקועים שם והם שייכים בעצם לארץ־ישראל. זה נותן לנו בערך מספר של קרוב לחמישים־אלף עולים לשנה הקרובה — מקסימום שאנו יכולים לקוות לקלוט בתנאים הנוכחיים. 5) ייתכן כי אחד התנאים יהיה החזרת הכפרים הערביים אשר נכבשו על ידינו, בתנאי שהערבים יחזרו לשם בלי נשק. 6) לשאלת ההתיישבות וייסוד נקודות חדשות אינו רואה פתרון ואינו מחשיב אותה ביותר למשך שנה זאת, ולדבריו אין צורך ללחוץ בנקודה זאת. 7) יוטל איסור חמור על הבאת נשק וציוד צבאי.

ההנחה היא, כי שני הצדדים יקבלו את התנאים ברצון טוב ויקבלו על עצמם להקפיד על מילוים. על כל פנים, תעמוד לרשות הוועדה הקונסולרית קבוצה גדולה של פקידים בינלאומיים, אשר תפקח על ביצוע התנאים, תשגיח על הגבולות, תפקח על הכפרים הערביים המוחזרים של[א] יזדיינו וכו׳. הוועדה תהווה את השלטון בארץ־ישראל ותעסוק בעניינים הבינלאומיים, כמו דואר וכו׳.

מה יקרה אם צד אחד לא ישמור על התנאים? — על כך אין לו תשובה ברורה, היות ולרשותם לא יעמוד כוח צבאי.

לאחר הדברים האלה, האריך את הדיבור על הנושא — מדוע אנו צריכים להראות מקסימום רצון־טוב וללכת לפשרות בעניין קבלת תנאי שביתת־הנשק:

1) כרגע אנו עומדים על בסיס החלטת או״ם וסימפטיות כל העולם לצדנו. 2) אם העולם החליט על שביתת־נשק, ואנו לא נקבל — יקומם הדבר את העולם כולו נגדנו ואז ״תישארו עם התנגדות והכעס הברורים של העולם כולו, ועם הידידות המפוקפקת של הבלוק הסלאבי.״ 3) אם לא תקבלו — הרי תיכנסו למלחמה ארוכה, אשר עלולה להימשך שנים רבות, נגד ערביי ארץ־ישראל, ואחר־כך נגד צבאות קאוקג׳י, אחר־כך הלגיון הערבי — ואם תתגברו על כל אלה, הרי ייתכן כי העולם יצא נגדכם בפועל החל מהאמברגו על נשק, כסף, מזון, עד למלחמה גלויה של האנגלים בכם. 4) אם גם נניח שאתם עלולים לנצח במלחמה ולכבוש את חלק ארץ־ישראל שהוקצב לכם על־ידי או״ם, הרי לא תוכלו להחזיק בו לאורך ימים מול התנגדות העולם בכללו, והמדינות הערביות בפרט. 5) לעומת זאת, אם תסכימו להפסיק את המלחמה לשנה אחת — אם גם בתנאים לא כל כך קלים בשבילכם — הרי תהיה מאחוריכם אהדת העולם, תוכלו להשתמש בתקופת ההפוגה הזאת לחיזוק שורותיכם והגברת כוחכם, בו בזמן שהכוחות הערבים הלוחמים יימסו ויימוגו מאין להם מלאכה.

בסיכום הדברים, אשר ארכו שעה וחמישים רגע, העיר כי עם כל תקוותו שהוועדה תוכל למצוא שפה ודרך ממוצעת עם שני הצדדים, הרי אין לתלות תקוות רבות בסידור יעיל של הדבר, כי אל לנו לשכוח שמאחורינו ומלפנינו עומד ״אויב מספר אחד, שהיא בריטניה האדירה.״

בסוף השיחה עוד ניתחנו את היחסים שלנו עם צרפת, עד כמה צרפת צריכה להיות מעוניינת בהקמת ובקיום מדינה עברית בארץ־ישראל אשר, יחד עם לבנון

נוצרי, תהווה משענת חזקה עבורה בחלק זה של העולם. הוא בוכה מר על העובדה שפאריס אינה מתחשבת עם דעותיהם של הנציגים שלה במזרח־התיכון, ועושים את ההיפך ממה שהם מייעצים להם. זה כתוצאה מחולשתה הגדולה של צרפת ומתלותה באמריקה — והדברים ידועים.

410

מ. שרתוק אל ר. זסלני
M. Shertok to R. Zaslani

מברק מוצפן 52/34. נשלח : 26.4 ; התקבל : 3.5 [1]
נוסח יוצא : 93.01/2180/15
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1558

New York, 25 April 1948

Suggest consider issuing warning Arabs /now/ evacuating — cannot be assured of return. Also warning King privately — if Legion go into action, we have means wipe out whole units, shall use them. Cable.

Shertok

411

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 51/77. התקבל : 26.4
נוסח יוצא : 93.01/2180/15
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1704

New York, 25 April 1948

My query regarding Dissidents unanswered.[1] Connection I.Z.L. attack Jaffa and alleged penetration /mile/ deep,[2] State Department

410

1. על הנוסח היוצא רשום : "undelivered as of May 4 — recabled via Tel Aviv", אולם על הנוסח הנכנס רשום שהמברק התקבל ב־3 במאי.

411

1. ראה מס' 394.
2. ב־25 באפריל נפתחה מתקפה של האצ"ל נגד יפו. התוקפים נתקלו בהתנגדות עזה, שנסתייעה באש חיפוי מצד יחידות בריטיות. אולם אחרי כמה ימי קרבות הצליחו יחידות האצ"ל לבצע את השלב הראשון בתכנית המתקפה — ניתוקה ואחר־כך טיהורה של שכונת מנשייה, שהיוותה טריז ערבי בין דרום תל אביב והים. המתקפה נגד יפו יצרה חיכוכים בין מפקדת האצ"ל ומפקדת ה"הגנה", בין היתר מפני שזו חששה מהתערבות צבאית בריטית למניעת כיבושה של יפו. (ראה זסלני אל שרתוק, 25.4.1948, 93.01/2180/15). תוך כדי הקרבות — ב־26 באפריל — נערכה פגישה בין נציגי ה"הגנה" (י. גלילי וי. ידין) לבין נציגי האצ"ל (מ. בגין וח. לנדאו) וסוכם כי יופעל מיד ההסכם בין שני הארגונים (ראה הערה 3 להלן). על הפגישה ראה גם זסלני אל שרתוק, 27.4.1948, שם. ב־28 באפריל פתחה ה"הגנה" בפעולה לכיבוש

inquiring whether we in control situation. Irrespective above, consider majority decision Actions Committee must be implemented,[3] and on merits believe implementation worthwhile if prevents outrages and separate action. Necessity admit limitation our authority knocks bottom out of our whole status in truce negotiations, makes my position untenable and appearance useless. Please cable and please answer all my enquiries.

Shertok

412

ח. ברמן אל א. קפלן
H. Berman to E. Kaplan

דין־וחשבון : אצ"מ S 25/5634

ירושלים, 25 באפריל 1948

נפגשתי היום עם הקונסול הבלגי,[1] כדי לבדוק את הקרקע בעניין הוועדה הקונ־סולרית לשביתת־הנשק. בחלק מהשיחה השתתף גם ה' איתן.

הכפרים הערביים סביב יפו ("מבצע חמץ"). בתוך כך החלה בריחה המונית של תושבי העיר, וגם המפקד העירקי המקומי הסתלק מן המקום עם חייליו. הצבא הבריטי קיבל את יפו לחסותו, ועם פינויו — ב־13 במאי — נכנעה העיר לכוחות ה"הגנה". ראה גם מס' 436.

3. ב־11 במארס הגישו י. גרינבוים ומ. שפירא להנהלת הסוכנות היהודית בארץ־ישראל הצעת הסכם אופרטיבי בין ה"הגנה" והאצ"ל. ההסכם אושר על־ידי ההנהלה ב־29 במארס (הצביעו בעד : פ. ברנשטיין, י. ל. פישמן, מ. קולודני, מ. שפירא. הצביעו נגד : ד. בן־גוריון, א. קפלן), והוא אושר על־ידי הוועד־הפועל הציוני ב־12 באפריל (הצביעו בעד : 39 צירי הציונים הכלליים, המזרחי, הפועל־המזרחי והרוויזיוניסטים. הצביעו נגד : 32 צירי מפא"י, מפ"ם ועליה־חדשה). ההסכם נכנס לתוקף אחרי פגישת נציגי ה"הגנה" והאצ"ל ב־26 באפריל (ראה הערה 2 לעיל).
להלן נוסח ההסכם שאושר בישיבת הנהלת הסוכנות ב־29 במארס (ראה בתיק 93.03/88/12) :
א. עם הקמת שלטון יהודי, הארגון מתפרק בתור כוח צבאי מזוין.
ב. שיתוף בהגנה מקומית — עמדות של אצ"ל תהיינה נתונות למרותו של מפקד החזית הממונה מטעם ה"הגנה", אשר יעביר למפקדיהן את הוראותיו באמצעות מפקד אשר יתמנה על ידי אצ"ל.
ג. תכניות ההתקפה בחזית הערבית ותכניות תגובה בחזית האנגלית תהיינה טעונות אישור מוקדם של ה"הגנה". פרטים יתבררו ויסודרו בפגישה של נציגים ומומחים. כמו כן יהיו אנשי אצ"ל מוכנים לבצע תכניות שתוטלנה עליהם.
ד. במקרה של פירוק נשק יתחשבו חברי אצ"ל הניצבים בעמדות המגן במסיבות מיוחדות במצבן של עמדות ה"הגנה" הקרובות.
ה. לא תבוצענה פעולות החרמה של כסף בשטח יהודי או בשטח מעורב ; מאידך לא יופרע אצ"ל באיסוף כספים חופשי, בלי כל אמצעי לחץ ; והמוסדות יאשרו, הן בארץ והן בתפוצות הגולה, כי אין אצ"ל מקבל מהם כל הקצבה מהמגביות הנערכות לצרכי ההגנה הכלליים.
ו. תכניות לרכישת נשק תעובדנה מתוך התייעצות משותפת ותבוצענה מתוך הסכמה הדדית.
ז. אם יחול שינוי במצב המדיני, יהיה כל צד רשאי לעורר שאלה של הכנסת שינויים מתאימים בהסדר או ביטולו.
נוסח שונה במקצת, אך זהה בעיקרו, ראה בספרו של מ. בגין, המרד, עמ' 423—424.

412

1. ז'. ניואנהויס, יושב־ראש ועדת ההפוגה.

הדברים נסבו בדרך־כלל בקו שיחתי אתמול עם הקונסול הצרפתי (ראה היומן המצורף).[2] הדברים המיוחדים שכדאי לציינם הם שניים:

1. אם כי מדובר על הכרזת הפסקת־האש בלי תנאים, הרי צריך להיות ברור שיש לראות בהפסקת־האש מין סטדיה מוקדמת של שביתת־נשק יותר ממושכת, אשר זו כבר לא יכולה להתקבל בלי תנאים, ולנו יש כמה תנאים יסודיים אשר הם בבחינת "ייהרג ובל יעבור". את זאת צריכה הוועדה שלו לשוות לנגד עיניה בבואה לדון על תכנית עבודתה.

2. צריך לראות סוף מעשה במחשבה תחילה, ועל הוועדה לדעת מראש את אשר לפניה, באם יוטל עליה לטפל בפתרון בעיית ארץ־ישראל בכללותה. ברור הדבר, כי אנו נעמוד על החלוקה והחלטת או"ם כעל הפתרון הסופי, והערבים יעמדו על דרישתם למדינה ערבית אחידה. אין לחכות ולקוות לתוצאות ממשיות ומעשיות מהמשא־ומתן הזה, עם כל הכבוד שלנו לשלושת החברים הנכבדים שמהם מורכבת הוועדה. ישנו אולי זיק תקווה אחד והוא: אם האנגלים אמנם יחסלו את האדמיניס־טרציה שלהם ב־15 במאי וצבאם יתרכז רק בחיפה ואולי מקצתו בירושלים, או אז יש להניח כי השפעתם בארץ תרד, והתערבותם בענייני הארץ אם גם לא תבוטל, הרי על כל פנים תוקטן בהרבה, ובלי הפרעתם ייתכן שתשרור רוח קצת יותר טובה, ואולי בכל־זאת אפשר יהיה להידבר על משהו.

הקונסול עורר את הצעתו בדבר שדה־התעופה.[3] להלן ראשי־פרקים מדבריו, אשר נאמרו בתור מחשבות ראשונות ובאופן בלתי־רשמי. הוא רוצה לדעת את תגובתנו עליהם, ואז יבדוק גם אצל הערבים ואחר־כך יפנה לאנגלים.

1. מדינות בנלוקס תקבלנה את הנהלת שדה־התעופה לידיהן לזמן המעבר, ויחזירו אותו אחר־כך למדינה שתשלוט בארץ־ישראל, לפי כל הנראה — ליהודים, היות — א) השדה נמצא בגבולות המדינה העברית המוצעת, ב) אין כל ספק שאנו נקים את המדינה שלנו ונשלוט בה.

2. המדינות תביאנה כמה מאות ז'נדרמיה בינלאומית (כפי הנראה מלוקסמבורג), אשר תהווה את המשמר הצבאי של שדה־התעופה.

3. קבוצת מנהלים ועובדים טכניים, מורכבת מהולנדים ובלגים, יובאו מחוץ־לארץ לנהל את שדה־התעופה.

4. תקן עובדים, מורכב מיהודים וערבים (אולי מאלה שעובדים כיום), יישאר לשרת את המקום.

5. חוקי המכס וכו' יישארו אותם הקיימים כיום.

6. דמי המכס שייגבו — א) או יישמרו בקרן ברזל ויוחזרו אחר־כך ליורש, ב) או ישתמשו בהם לתשלום שכרם של העובדים והז'נדרמים.

7. החשבון הסופי ייעשה בזמן מסירת השדה לבעלים.

בינתיים הודיע הרדיו הערב, כי שדה־התעופה נמסר על־ידי האנגלים לערבים. הקונסול התקשר בטלפון ואמר לי, שכעת העניין נעשה עוד יותר אקטואלי. הוא

2. ראה מס' 409.
3. שדה־התעופה בלוד.

ילך להגיד לערבים, כי הם לא יוכלו בין־כך לנהל את העסק, וכי פירושו של ד[בר] ששדה־התעופה יהיה סגור, וטוב יעשו אם ימסרו אותו לידי כוח נייטרלי. הוא מקווה להצליח לשכנע אותם. יחד עם זאת, יש לו תיקון להצעתו הקודמת, והוא — שכל העניין יילקח על־ידי בלגיה, הולנד, שוודיה ושוויצריה בלי לוקסמבורג.

הוא מבקש את תשובתנו בהקדם.

413

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק. התקבל : 1.5
נוסח נכנס : 93.03/128/4

Jerusalem, 26 April 1948

On receipt your cable twenty-second,[1] Executive convened, resolved inform Assembly that if Arabs cease fire in whole Palestine, we will cease fire immediately, it being clearly understood that free access Holy Places and free movement all roads be guaranteed. In our view, second part formula granting each side right rescind agreement if in its view situation so requires, nullifies effect call for cease-fire during Special Assembly sessions.

Ben-Gurion

הערת־עורך
Editorial Note

לאחר שמועצת־הביטחון קיבלה ב־17 באפריל החלטה הקוראת להפוגה צבאית ומדינית בארץ־ישראל, השתדלה מחלקת־המדינה של ארצות־הברית להשיג את הסכמת הצדדים להסכם חתום. את מחלקת־המדינה יצג במגעים אלה בעיקר ד. ראסק — מנהל המשרד לענייני או"ם, את הצד היהודי — מ. שרתוק וכן, בשלבים שונים, י. פרוסקאואר (נשיא הוועד היהודי האמריקאי), נ. גולדמן וא. ה. סילבר, ואת הצד הערבי — נציגים של מדינות הליגה הערבית, ובמיוחד מ. פאוזי והאמיר פייצל (יושבי־ראש של משלחות מצרים וערב הסעודית לעצרת הכללית).

נמצאו 5 טיוטות הסכם, המודפסות בנספח ב, עמ' 821—832. ראה גם דיווחי ראסק על מגעים אלה, ב־*FRUS*, 1948 V, pp. 858ff.

413
1. מס' 404.

414

תזכיר מאת י. רובינסון וא. אפשטיין
Memorandum by J. Robinson and E. Epstein

93.03/95/1 : תזכיר

[*New York*], *26 April 1948*

OBSERVATIONS ON THE 11-POINT PROGRAMME FOR A TRUCE[1]

Points 1–4: No comment.

Points 5–7: These three paragraphs are inter-related and inter-connected and must be considered together. *Prima facie* they may be thought to provide for a standstill. In fact, however, their effect is to bring about new situations which may be practically incapable of reversal.

Dealing first with paragraph 5, which refers to the suspension of "the declaration of a Jewish State in a part of Palestine or the declaration of an Arab State in the whole of Palestine", it must be noted that a fundamental distinction must be made between these two declarations. The Resolution of November 29, 1947, declared the establishment of a Jewish State in a part of Palestine. On the other hand, the establishment of the whole of Palestine as an Arab State was defeated by the overwhelming majority of the Ad Hoc Committee of the Assembly, and did not even reach the plenary meeting. In addition to this legal difference, there is also a difference in fact. While the Jewish element concentrated its efforts in the past five months, both in regard to defence and organizational matters, in such a way that the Jewish State should become a reality in accordance with the Resolution of the General Assembly, no such efforts and preparations were made by the Arabs. Accordingly, it may be a simple task for the Arabs to accept a standstill position and not to proclaim a State. On the other hand, for the Jews at this stage it may be psychologically, as well as practically, extremely difficult, if not impossible, to put a sudden stop to the developments now far advanced. Moreover, while the nature and character of the Arab population is such that the lack of a central authority may not in these circumstances seriously affect them, the economic and social structure of the Jewish sector is such that the "vacuum" created by the absence of an alternative government once the present

414

.1 טיוטה להסכם הפוגה ששלח ד. ראסק אל י. פרוסקאואר ב־22 באפריל (ראה מכתב־לוואי בתיק 93.03/85/16). ראה נוסח הטיוטה בנספח ב, עמ' 821—822.

administration ceases to function, could have the most serious results. It should be added that although the decision of the governing bodies of the Jewish State is to proclaim complete independence on May 16, an attempt may well be made within the framework of a general settlement to postpone the formal act without, however, postponing the assumption of powers.

Point 6: Proceeds on assumptions which likewise fail to reflect the realities of the situation in Palestine. It is true that in the past there was a duplication of authority and services in Palestine. On the one hand, as regards the Jewish community there was the Mandatory Administration, and on the other there was a self-government of the Jewish community, whose authority was limited to that community. No such parallel organization existed in the Arab community, though to a limited extent a separate authority on a purely religious basis did exist, embracing not the totality of the Arab community, but only its Moslem part. Despite the November 29th Resolution, no central Arab communal organization has been set up and certainly no territorial forms on an organizational basis established in the part of the country allocated to the Arab State. Within the Jewish community, on the other hand, a transition has taken place from a community based on ethnic principles to a territory based on definite frontiers and carrying out normal functions of government intended for the benefit of both the Jewish and the Arab populations within that area, without any discrimination as to race or religion. These functional services are of such a nature that they cannot be discontinued without causing irreparable harm to the total population of the areas under Jewish control, as for instance in regard to sanitation, medical services, postal services, water supplies, security, local police, etc.

Point 7: Again is based on the same non-existing assumption of autonomous units on an exclusively communal basis. This is unacceptable. Should, however, the Security Council Truce Commission limit itself to supervision of the collaboration of the Jewish and Arab authorities in their respective territorial areas, that would be welcomed.

Points 8 and 9: No comment.

Point 10: Without entering into discussion whether the figure indicated in the paper is satisfactory or not, the provision contains a discriminatory element in so far as it confines the immigrants to "displaced persons" only. While, of course, high priority is being given and will be given to displaced persons, cases may arise when Jews, others than

displaced persons, may require to be brought to Palestine on a priority basis. Such cases have arisen all along. Thus, along with the displaced persons, an emigration has been carried out of Jews from various countries, namely, from Yemen, Roumania, Hungary, Shanghai and other parts of the world, where the Jewish situation has become intolerable and emigration to Palestine was the only possible salvation.

Point 11: We understand that while points 1–10 refer to a general truce in the whole of Palestine, point 11 deals with the possibility of a truce limited to the Jerusalem area only. If under this arrangement an enclave will be established, it should be clearly understood that it must insure unrestricted passage, including military, between the northern and southern parts of Jewish Palestine. A different interpretation of this point could jeopardize the existence of some 75,000 Jews living south of the highway in such areas as Rehovot, Rishon Le-Zion and the Negeb. To facilitate the work of the Security Council Truce Commission, it is suggested that intersection points somewhere in the vicinity of Tel Aviv should be established, which would serve as clearing points without interfering with the normal connection between the Jewish parts outside the truce area.

415

א. לוריא אל מ. שרתוק (ניו יורק)
A. Lourie to M. Shertok (New York)

מזכר: 93.03/126/10 — *[New York], 26 April 1948*

I received a telephone call from Mr. Charles Fahy on Saturday morning, April 24th. He said that he had just come back from a brief conversation with Mr. Lovett. He discussed with him the question of Jerusalem. Mr. Lovett indicated that the French proposal[1] was too vague, and went on to say that the matter of the road and access to Jerusalem was a military problem. It was essential that an international force should have security of transport and supply lines. Mr. Fahy said that he understood that that must be so, but urged that there must be flexibility in the formula so as to enable free transit between the Jewish areas in the north and the south.

It was Mr. Fahy's impression that the Department would be open to accommodation of some sort on this issue. A.L.

415

1. ראה מס' 407, הערה 2.

416

שיחת ב. לוקר — פ. א. ספאק (בבריסל, ב־24 באפריל 1948)[1]
Meeting: B. Locker — P. H. Spaak (Brussels, 24 April 1948)

פרוטוקול : ג"ו

London, 26 April 1948

Mr. Locker reported on his visit to Brussels. He had seen M. Spaak on Saturday morning.[2] M. Spaak's attitude was very friendly, and more especially than the last time Mr. Locker had seen him. Mr. Locker told M. Spaak that the whole idea of Trusteeship was unacceptable to the Jewish people. If the Trusteeship proposal was rejected, and if the Palestine Commission was allowed to go to Palestine, Mr. Locker thought that the Arabs would think twice before sending their armies to attack the Yishuv. M. Spaak disagreed. He added, however, that he had never been in favour of Partition, but had decided to vote for it in the last Assembly on the supposition that both parties would agree after the 29th of November. The Arab opposition meant that force would have to be used to implement Partition, and to this he could not agree, nor would he send troops. He did not think that any of the Great Powers or the Small Powers would send forces to implement Partition. Mr. Locker answered that Trusteeship would also need force. M. Spaak said that he was against Trusteeship as both the Jews and the Arabs believed that they were ri[pe] for independence, and that he too believed it. He thought that the best solution for Palestine was something of a Federal State, with a Federal Government having limited powers, made up of a Jewish State and an Arab State. Mr. Locker said that this idea had been considered before, and the Commission which considered it had come to the conclusion that it was not feasible. The real problems were immigration, land transfer, and what the Jewish and Arab areas of the country were to be. M. Spaak said that the immediate problem was one of 200,000 D.P.s, and he did not think that this problem could not be solved. If the Powers would each have a few of them, the matter would be settled very quickly. Mr. Locker replied that the Powers had not taken D.P.s, that the D.P.s themselves wanted to go to Palestine, and he thought that their views should be considered.

416

1. מתוך פרוטוקול של ישיבה שנערכה במשרד הסוכנות היהודית בלונדון ב־26.4.1948.
2. תוכן השיחה הוברק לסוכנות היהודית בתל אביב ולשרתוק בניו יורק ב־19 באפריל (93.01/2180/15 ; 130.09/2318/4).

He said that there were not merely 200,000, but many hundreds of thousands of Jews both in Europe and in the Arab countries who wanted to go to Palestine.

Mr. Locker said that the Jews must grow by immigration in Palestine. The question was whether they were going to have immigration in their hands. M. Spaak asked how this immigration would be regulated. Mr. Locker answered that it would be regulated according to three things: 1) the need of the Jews in the Diaspora; 2) the need of the Jews in Palestine to grow by immigration; 3) the economic absorptive [capacity] of Palestine. M. Spaak thought that this was fair. M. Spaak mentioned the fact that the Negev was more an Arab territory than a Jewish one. Mr. Locker answered that in the Negev there was a Jewish minority, but that the 50,000 or 60,000 Bedouins there were a smaller minority of the population possible. That was the reason why UNSCOP had given the Jews the Negev. M. Spaak thought that this too was a fair decision.

Mr. Locker then said that if the Arabs agreed to all this, there would not have been any trouble, but that the Arabs wanted no immigration at all. He also said that as regards the acquiring of land, the Jews would have to have the same possibility of acquiring land in the Arab State as the Arabs had of acquiring land in the Jewish State. M. Spaak agreed to this. Mr. Locker then said that the first step that was needed in order to have any chance at all of these things being carried out, was that the Trusteeship proposal should be voted against. M. Spaak answered that he would not agree to Trusteeship until he was sure how it could be implemented, and he would definitely not send any troops to Palestine. Mr. Locker said he thought more was needed than this assurance, and that the case must be judged on its merits, and not merely on whether a force would be needed to implement it.

M. Spaak asked whether Mr. Locker thought that there was a possibility of a force being sent to implement Trusteeship. Mr. Locker said that America had said that she would be prepared to send a force, and that there were signs in Brussels that the British Government would be prepared to send a force. M. Spaak said that he could not give an assurance that the Belgium delegate would vote against the Trusteeship proposal, but Mr. Locker's argument had made a strong impression on him, and he was definitely against force being used.

On the supposition that the newspaper allegation is true, I am to say that this Government notes that the Jewish Agency, as responsible for the Haganah, will also be responsible for future actions of the Irgun Zvai Le'umi.[2]

I am, Gentlemen,

Your obedient servant,

V. Fox-Strangways

f. Chief Secretary

435

ל. כהן אל סר ה. גרני (ירושלים)

L. Kohn to Sir Henry Gurney (Jerusalem)

העתק: 68/577/36

[Jerusalem], 29 April 1948

Sir,

I am directed to reply to your letter of today's date[1] and to state as follows:

The paragraph in the *Palestine Post* of April 28th was inaccurate. The I.Z.L. has no representation whatsoever in the Haganah command. The purpose of the agreement between the Haganah and the I.Z.L. is primarily intended to prevent the occurrence in the future of attacks by the I.Z.L. against Jews, Britons, and Arabs.

The Haganah is the security force of the Yishuv and responsibility for it lies with the organised Yishuv. Naturally, the Jewish Agency lends its moral support to the defence efforts of the Yishuv, but I am to emphasise that the Yishuv is an autonomous body and as such bears responsibility for its actions and those of its defenders.

I am, Sir,

Your obedient servant,

Leo Kohn

Jewish Agency for Palestine

2. תשובת הסוכנות היהודית — ראה מס' 435.

435

1. מס' 434.

Jews,[4] the Jewish Agency must insist that the Arab Legion should be withdrawn from Palestine in the same way as the other Arab forces from foreign countries now operating in Palestine, and that the withdrawal of these forces and the prevention of their return must form an integral part of the conditions of the proposed armistice.

(b) As regards the terms of the proposed cease-fire arrangement which, as stated by the Jewish Agency Delegation, must include freedom of movement on the roads, the Jewish Agency Executive would request — in order to be able to formulate a reply to the questions addressed to them — to be informed how the representatives of the Security Council visualize the protection of highways and traffic and the supervision of movement on the roads. As stated in the course of the interview, the Jewish Agency Executive proposes that whatever arrangement is made on this subject should be equally binding on both sides under the proposed cease-fire arrangement. I am to add that as long as no effective protection and supervision of highway traffic is fixed up, the Haganah must retain responsibility for the protection of Jewish traffic on the roads which Jews are using.

Yours faithfully,

E. Kaplan
Executive of the Jewish Agency

434

ו. פוקס־סטרנגוויים אל הסוכנות היהודית (ירושלים)
V. Fox-Strangways to the Jewish Agency (Jerusalem)

S 25/7725 מקור : אצ"מ

Jerusalem, 29 April 1948

Gentlemen,

I am directed to invite your attention to a paragraph in the *Palestine Post* of the 28th of April, which is headed "Haganah–I.Z.L. Pact in Force", and which indicates that the illegal organization known as the Irgun Zvai Le'umi will operate as a unit under the overall direction of the Haganah supreme command, in which it will have proportional representation.[1]

4. ב־28 וב־29 באפריל הפגיזה ארטילריה של הלגיון הערבי את קיבוץ גשר. בלילה שבין ה־27 וה־28 באפריל ירו יחידות של הלגיון, שתפסו קודם את מחנה אל־עלמיין בדרום ירושלים, על השכונות תלפיות ומקור־חיים. ראה גם מס' 398, הערה 2.

434

1. השווה מס' 411, הערה 3.

together with the apparent unwillingness of the Americans to provide troops themselves, makes them rely on some arrangement which recognizes the de facto situation in Palestine, including the actual control by Jews of the greater part of the Jewish State area.

These are at the moment tentative proposals, and we do not know yet how far the United States will be driven back along the road which it began to take on the 19th of March. The lesson for Paris seems to be obvious. It seems absurd for France to devote energy and pressure in furtherance of a scheme which its original sponsors do not seem to regard very highly themselves. We find evidence of Parodi having devoted much effort to the persuasion of other West European delegations. Surely there is everything to be said at this stage for a "watch and see" attitude.

I am sending you under separate cover a memorandum in which I have formulated our views on the trusteeship idea and proposal.[4]

Yours very sincerely,

Aubrey S. Eban

433

א. קפלן אל ז׳. ניואנהויס (ירושלים)

E. Kaplan to J. Nieuwenhuys (Jerusalem)

העתק: אצ"מ S 25/5176

[Jerusalem], 29 April 1948

Sir,

Pursuant to the appearance of a Delegation of the Jewish Agency before the representatives of the Security Council on April 27th,[1] I beg to transmit to you three copies of the reply of the Jewish Agency to the "cease-fire" proposal of the High Commissioner for Palestine[2] and of the telegrams exchanged between Mr. Shertok and the Jewish Agency on the subject of the proposed armistice.[3]

2. With regard to the two questions on which the Delegation of the Jewish Agency promised to consult its Executive, I beg to reply as follows:

(a) In the light of the latest reports concerning hostile acts committed by members of the Arab Legion stationed in Palestine against

4. ראה מס׳ 373.

433

1. ראה מס׳ 421.
2. ראה מס׳ 369.
3. ראה מס׳ 404, 413.

during that meeting in Rusk's room. There have been few things during my stay in this country which I appreciated as much as I do your wisdom, keenness of interest and sense of responsibility.[4]

Very sincerely yours,

Moshe Shertok

432

א. אבן אל מ. פישר (פארים)
A. Eban to M. Fischer (Paris)

העתק: 93.03/126/6

[New York], 29 April 1948

Dear Fischer,

I don't know how far you are kept informed of the course of the debate here. The French delegation took the initiative in the Jerusalem matter,[1] but has unfortunately not pressed it hard enough. For the time being, Garreau[2] was content, under pressure to make provision for a truce in the Old City alone.[3] At our insistence, he has agreed not to rest on this achievement but to pursue further the question of Jerusalem as a whole. It would be very useful indeed if your pressure on the Quai d'Orsay were renewed and continued until the original conception of "greater Jerusalem" is brought within the framework of the truce arrangement.

With regard to the main issue of trusteeship, our chief complaint about Parodi is that he is showing greater enthusiasm for the scheme than its American sponsors. The latter have watched silently as the wave of criticism grew, and at the moment of writing it seems likely that they will content themselves with a measure of temporization which would leave the juridical basis of partition intact and merely suspend its application under the provisional regime. This is of course more like a truce than a trusteeship arrangement, but it may be as much as the Americans could persuade the Assembly to confirm, unless they are able to satisfy the delegations on the matter of enforcement. The British delegation here informs us that all pressure to persuade their government to prolong its tenure has failed. This,

4. בתשובתו מיום 30.4.1948 דחק פרוסקאואר בשרתוק לחתור להשגת הסכם הפוגה (ראה מכתבו בתיק 93.03/85/16). ראה גם מס' 439.

432

1. ראה מס' 407, הערה 2.
2. ר. גארו, נציג צרפת במועצת־הנאמנות.
3. ראה מס' 423.

431

מ. שרתוק אל י. פרוסקאואר (ניו יורק)
M. Shertok to J. Proskauer (New York)

העתק: 93.03/85/16

[New York], 29 April 1948

Dear Judge Proskauer,

I was all day at Lake Success yesterday and came back to town at 8.00 p.m. The meeting of the Executive started at 8.15. During that quarter of an hour's interval I tried to call you up and found you engaged. When you returned the call and mentioned a letter you had sent me,[1] I did not know what you were referring to. It was only late at night, when I went up to my room after the meeting was over, that I found your letter on the desk and read it.

May I say first of all that I deeply appreciate its tone and the spirit of personal friendship and confidence in which it was written. I want to assure you that I understand your approach down to the finest nuance. At the same time, you yourself say that you realize how grave my responsibility is. It cuts both ways: not to forfeit a chance, yet not to pay too dearly for it.

What I told you yesterday on the telephone may have conveyed the impression that I had given up the whole proposition. This is by no means the case. I had to react to Marshall's statement yesterday, which was most misleading because he himself had been misled, and I attach, for your personal information, a copy of my letter to him sent this morning.[2] I do not know whether I succeeded, but I tried in that letter, which by its very nature had to be esesntially negative, not to close any avenue. The position is that the matter is still in a very active stage — more active now than it was a few days ago. The Executive here is reviewing the whole position on Sunday morning.[3] The Executive in Palestine has been very fully apprised of the state of things — all the facts and aspects, all the pros and cons. Theirs will be the final decision, but as soon as any definite opinion crystallizes here, I shall let you know and consult again.

May I say, in conclusion, that I am full of admiration for the remarkable degree of constructive inventiveness which you showed

431

1. מס' 418.
2. מס' 428.
3. מדובר בישיבה משותפת של האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית ושל הוועדה המדינית המייעצת שליד הנציגות של הסוכנות לעצרת הכללית המיוחדת (ראה הס"י — א"א, 2.5.1948, אצ"מ Z 5/43).

429

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון [1]
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 41/104 ; 60/136. התקבל : 30.4 ; 2.5
נוסח יוצא : 93.01/2180/15
נוסח נכנס : 130.09/2337/4 ; אצ"מ S 25/1558

New York, 29 April 1948

Further contacts State Department, not through me, elicited assurances they still convinced partition is solution, but determined get truce present juncture. If succeed, may drop trusteeship, deferring matter next Assembly. If we opposed, they would publish White Paper incriminating all three parties, with grave effects for us. Financial reprisals also intimated. Myself explained to State Department official and wrote Marshall: [2] 1) Gravity deferment statehood. 2) We assume they would entrust Britain execution truce, which she would accept in view Jewish–Arab agreement. This prospect disastrous. 3) Arab states free continue buy arms, train volunteers, while we precluded. Cable reaction.

Shertok

430

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 42/32. התקבל : 30.4
נוסח יוצא : 93.01/2180/15
נוסח נכנס : 130.09/2337/4

New York, 29 April 1948

Further contacts State /Department/ — they ready drop injunction on acquisition arms.[1] In view inequality regarding importation, they ready consider giving us pledge assistance in event Arab invasion after truce.

Shertok

429

1. המברק נשלח לתל אביב ולירושלים. בתל אביב התקבל ב־2 במאי, בירושלים — ב־30 באפריל. הנוסח שנשלח לירושלים כולל פיסקה נוספת, שהוברקה לתל אביב בנפרד ומודפסת כאן כתעודה מס' 430.

430

1. אך ראה מס' 440.

yesterday you are reported to have said that an agreement for truce had virtually been reached between the Jewish Agency and the Arab League on 13 out of 14 points, the outstanding point, on which a reply from the Arab League is yet due, being that of immigration.[1]

I regret to have to say that this is not the case. I was shown on Monday night, April 26th, a draft on which I made my comments.[2] I indicated a number of difficulties and objections which it involved from our point of view. On the substance I remained non-committal and made it clear that I would have to consult my colleagues and that the final decision would be taken by the Executive in Palestine. Indeed, having given further thought to the matter, the difficulties grew in my estimation and yesterday morning I explained them to a member of the United States delegation at Lake Success, when I expressed great scepticism whether the whole arrangement in its present form would be acceptable. The draft and my comments have been telegraphed to Palestine,[3] and the reply is awaited.

The main objections as I saw them were: first, that the proposed truce entails the deferment of statehood and renders its attainment in the future most uncertain, thereby gravely prejudicing our rights and position; second, that as the effective operation of the truce obviously involves the presence and the use in Palestine of a considerable force, we cannot but assume that the intention is to keep the British forces in occupation and control of Palestine. I was also greatly concerned about the gross inequality under which we would be placed as regards arms and military training: the Arab states would be entirely free to acquire arms and stockpile them for eventual use in Palestine against us; Palestinian and other Arabs would be free to train *en masse* in any of the neighbouring countries; we would be precluded from either acquiring arms abroad or from any large-scale training — training which we could only organize in Palestine.

We are most vitally interested in a truce, but, with every desire to be helpful, I am sure you will appreciate our anxiety to protect ourselves from the grave dangers with which it may confront us.

Very sincerely yours,

Moshe Shertok

428

1. מדובר בטיוטת הסכם ההפוגה מ־27 באפריל (ראה נספח ב, עמ' 825—828). דיווח מפורט על דברי מארשאל ראה *FRUS*, 1948, V, p. 875, n.1.
2. טיוטת הסכם הפוגה מ־25 באפריל — ראה נספח ב, עמ' 822—824.
3. ראה מס' 422 והערה 2 שם.

426

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

הודעה טלפונית: 93.03/95/1 [1]

[Tel Aviv], 29 April 1948

To Moshe from Amitai:[2] Amazed reported agreement truce walled City[3] leaving Jews there remain besieged, cut off from Jerusalem, all points leading Old City being held by Arabs. Desirable no agreement these matters without previous consultation.[4]

427

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון [1]
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק. התקבל: 30.4
נוסח יוצא: 93.03/95/1
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1704

New York, 29 April 1948 (12.19)

We couldn't assume attitude we continue firing even if other side ceases, but made clear practicability must be determined locally, and we await confirmation enabling me announce acceptance subject all vital terms, which please specify.

Moshe

428

מ. שרתוק אל ג'. מארשאל (ואשינגטון)
M. Shertok to G. Marshall (Washington)

העתק: אצ"מ Z 4/20029B

[New York], 29 April 1948

Dear Mr. Marshall,

I hasten to clear up a serious misunderstanding which seems to have arisen. I understand that at an off the record press conference

426

1. המסר התקבל מפלקור בטלפון.
2. כינויו של ד. בן־גוריון.
3. ההודעה שלפנינו נשלחה כנראה לפני שבן־גוריון קיבל את המברק של שרתוק מיום 28 באפריל (מס' 423). ב־29 באפריל הופיעו בעיתונות ידיעות בדבר הסכמתם של שרתוק וג'מאל אל־חוסייני להפסקת־אש בעיר העתיקה.

427

1. נשלח כנראה בתשובה על ההודעה הטלפונית של בן־גוריון מאותו יום (מס' 426).

424

מ. פישר אל מ. שרתוק (ניו יורק)
M. Fischer to M. Shertok (New York)

מקור: 93.03/128/10

Paris, 28 April 1948

Dear Shertok,

I am sending to you herewith clippings from today's press.[1] We have now absolute unanimity in our favour, including formerly pro-Arab papers like *L'Aurore, Ce Matin* and *Le Pays*. The new stand of these papers is the result of General de Gaulle's attitude.

My question may be a little premature, but may I ask whether a decision has been taken regarding formal steps by the Jewish Government's representatives on May 16th? It seems to me that provisional representatives should be appointed formally.

Yours faithfully,

M. Fischer

425

א. קפלן אל מ. שרתוק (ניו יורק) [1]
E. Kaplan to M. Shertok (New York)

מברק
נוסח נכנס: 93.03/128/4

Tel Aviv, 29 April 1948 (22.00)

Please cable whether cease-fire Old City[2] also means opening into Old City and normal communications. Is it clear Old City won't serve base future attacks? What if Arabs fire at Yemin Moshe from wall on Mount Zion?

Arab edition Palestine Broadcasting Service last night threatened blow up Jerusalem water supply if attack on Jaffa[3] not called off. Are we bound such case refrain hitting Arab water supply Old City?

Difficult visualise workability cease-fire Old City only.[4]

Kaplan

424

1. קטעי־העיתונות — מצורפים למכתב בתיק.

425

1. תוכן המברק אושר על־ידי בן־גוריון — ראה קפלן אל ג. מאירסון, 29.4.1948, אצ"מ S 25/8176.
2. ראה מס' 423.
3. ראה מס' 411, הערה 2.
4. תשובת שרתוק — ראה מס' 448.

and centralization administrative functions; building up income tax /machine/; preparations run ports, railway, airports, etc. Decision most urgent.

Shertok

423

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק
נוסח יוצא: 93.03/95/1
נוסח נכנס: 68/576/35

Lake Success, 28 April 1948

Have agreed following formulation worked out in Trusteeship Council and read at public session by President: "Representatives Arab Higher Committee and Jewish Agency in consultation with Trusteeship Council agreed recommend to their respective communities Palestine: 1) That all military operations and acts violence shall cease forthwith within walled City Jerusalem. 2) That cease-fire orders be issued to take effect in walled City at earliest possible moment. 3) That keeping of truce be observed by an impartial commission, which shall report to Trusteeship Council, and 4) Specific terms of truce be elaborated in consultation with two parties." After reading formula, President stated "Trusteeship Council will continue its efforts give effect to Assembly's Resolution in order that suitable measures be speedily taken for protection of whole City of Jerusalem and its inhabitants. This provision about Old City doesn't discharge our full responsibility, it is only first step." Replying query, President stated cessation acts violence within walled City applies also firing from it outwards and vice-versa. Please cable immediate approval, indicate terms, propose zero hour.[1] Consular Commission Security Council informed by Secretary. Inform Ben-Gurion from Shertok.

423

1. הנוסח המובא בתעודה זו סוכם בעת הפסקה קצרה בדיוני מועצת־הנאמנות, שנקבעה לשם קיום התייעצות לא־רשמית, שבה השתתפו נציגי הסוכנות היהודית והוועד הערבי העליון (מ. שרתוק וג׳מאל אל־חוסייני). עם חידוש הדיונים הרשמיים קרא היושב־ראש את הנוסח והודיע כי שרתוק יבריק אותו אל הסוכנות היהודית בארץ־ישראל ולאחר קבלת התשובה ייערכו התייעצויות בין נציג מועצת־הנאמנות, חוסייני ושרתוק, כדי לקבוע את פרטי הסכם ההפוגה בירושלים. חוסייני הודיע כי הוא אינו זקוק לאישור נוסף מן הוועד הערבי העליון וכי מיד לאחר שתתקבל התשובה לשר־תוק יבקש מן הוועד הערבי העליון לצוות על הפסקת־אש. (ראה *TCOR, 2nd Sess., Third Part*, pp. 34-5).

422

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 58/234.[1] נשלח: 29.4; התקבל: 5.5
נוסח יוצא: 93.01/2180/15
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1558

New York, 28 April 1948

Very urgent

State Department pressing acceptance truce in accordance draft communicated Leo Kohn by American Consul.[2] Their case: 1) If no truce, Jewish and Arab States after 15 May will obtain recognition certain governments, which will assist them leading war. 2) If truce, U.S., U.K., will prevent invasion; if not — not. 3) By rejection we alienate friends U.N., who deeply concerned but unable assist, therefore anxious truce. 4) Truce may lead understanding which will make trusteeship unnecessary. 5) If no results, we defer formal statehood only three months,[3] during which de facto administration and immigration go on. They assert Arabs nearing acceptance. Am incredulous, unable verify, myself believe despite distasteful, unacceptable features, draft merits serious consideration. Advantages acceptance, if mutual: 1) Respite. 2) Financial alleviation. 3) Consolidation gains. 4) Development autonomous administration. 5) Arab submission to immigration. 6) Prevention invasion. 7) Break in Arab military effort. 8) Relief Jerusalem. Disadvantages: 1) Deferment statehood. 2) Possible acceleration Trusteeship, though truce by removal pressure may defer it. 3) Possible interruption shipments.[4] 4) Collaboration Arab Higher Committee. To results rejection add on debit side: vindictiveness State Department, possibly reprisals United Jewish Appeal. Cable reaction immediately.[5] Anyhow, consider imperative immediate maximum practical progress: occupation further key positions; extension

422

1. כך רשום על הנוסח היוצא. בנוסח הנכנס: 58/214.
2. מדובר בטיוטת הסכם הפוגה מ־27.4.1948 (נוסח מתוקן) — ראה נספח ב, עמ' 825—828. הטיוטה נמסרה לל. כהן ב־30 באפריל (ראה מזכר שלו מיום 7.5.1948, אצ"מ S 25/5176).
3. בסעיף 14 של הטיוטה נקבע, כי הסכם ההפוגה יהיה בר־תוקף לתקופה של 3 חודשים לפחות. לאחר מכן יהיה כל צד — הוועד הערבי העליון או הסוכנות היהודית — רשאי לבטלו על־ידי מתן הודעה מראש, 30 יום לפני מועד ביטולו.
4. משלוחי נשק.
5. לא נמצאה תשובה על מברק זה, שנשלח לירושלים והתקבל אך ב־5 במאי, והשווה מס' 461.

בכלל, השיחות בינינו כאן מתנהלות על רקע של שאלות צבאיות, מבלי לנגוע בשום עניין פוליטי, כי לדעתנו יהיה העניין הפוליטי נידון כאשר ידונו בשאלת פתרון הפרובלמה הארץ־ישראלית. בשום מצב לא נקבל את התנאי לאי־פעילות פוליטית.

הקונסול הצרפתי: אתם אינכם מקבלים את הדעה כי לכם יש כוחות לוחמים זרים?

ה' קפלן: בוודאי לא. (וכאן הביא כמה וכמה דוגמאות על לוחמים זרים שנפלו בזמן הקרבות במקומות שונים בארץ.)

היושב־ראש: בשאלת כוחות לוחמים — האם לא תתנו זכות־קדימה בעלייה לאלה מאחיכם הנמצאים במחנות אשר עברו אימון צבאי?

ה' קפלן: אנו רוצים להביא לארץ־ישראל בזמן שביתת־הנשק עלייה באותו הרכב כפי שאנו רגילים להביא באופן נורמלי. אנו מביאים הרבה ילדים ונשים, אולם כמובן גם הרבה כוחות צעירים הבאים לבנות את הארץ ולהיבנות בה.

בתשובה לשאלה, הבטיח ה' קפלן להגיש רשימה על הרכב העולים הנמצאים כרגע בקפריסין.

היושב־ראש מסכם:

א. הפסקת־האש — תוך חופש התנועה בדרכים ופתיחת העיר העתיקה.

ב. שביתת־נשק — עם הוצאת הצבאות הזרים, סגירת הגבולות בפני כוחות לוחמים, המשך עלייה עברית.

השיחה נסבה אחר־כך על פירוש המונח חופש תנועה בדרכים. ביחס לזאת אמר ה' קפלן, כי היות ושביתת־הנשק איננה כרוכה בפירוק הזיון, והיות ולנו יש כבר צבא שאין אנו מוכנים לבטלו, ברור הדבר כי יהודים מזוינים יסעו בין תל אביב וחיפה בדיוק באותו אופן כמו שיסעו ערבים מזוינים בין רמאללה ושכם. אולם על כל השאלה הזאת של תנועה מזוינת בדרכים עוד נשוב לדון לאחר התייעצות בינינו.

אשר לשאלת העלייה, איננו מוכנים לקבל משום צד שום הנחות ושום הגבלות. אשר להוצאת הצבאות הלוחמים, הרי ברור כי קאוקג'י וצבאו צריכים לצאת, כי אין הם ארץ־ישראליים. בנוגע להוצאת הלגיון הערבי — אמנם הבטיח הגנרל שהוא יוציא אותו מהארץ יחד עם צאת האנגלים, ואני מוכן להאמין להבטחתו. אולם בשאלה זאת עוד נשוב לדון וניתן לכם את תשובתנו.

אחרי כן הוקרא כתב הסמכות שקיבל הקונסול האמריקני מממשלתו והובטח לשלוח לנו העתק ממנו.

ולאחר שיחה כללית בנקודות שונות הקשורות בעניין, נסתיימה הישיבה, שארכה שעה ו־15 רגע.

לפני שלושה שבועות פנה אלינו הנציב העליון בעניין הפסקת־האש. ד"ר ל. כהן נפגש אתו וענה לו למחרת היום במכתב רשמי, בשם הסוכנות היהודית, את תשובתנו החיובית.[2]

ד"ר כהן מדגיש כי הנציב העליון דיבר אז בעיקר על הפסקת־האש ולא על שביתת־נשק.[3] (מוסר בעל־פה את תוכן מכתבנו אל הנציב.)

ה' קפלן: אותם הדברים קיימים גם כיום. הננו מוכנים להפסקת־האש בכל הארץ, באם יובטח חופש התנועה בדרכים ופתיחת העיר העתיקה. אלה בעצם אינם תנאים כי אם תוצאה טבעית מהפסקת־אש, אולם טוב שהדברים יודגשו במיוחד בעניין זה. אין לנו שום תנאי נוסף.

הקונסול הצרפתי: חופש תנועה — כוונתכם ציווילית או צבאית?

ה' קפלן: על זה צריך ואפשר לדבר. (מוסר את תוכן שיחתו האחרונה עם גנרל מקמילן).[4] אם לא תהיינה שיירות ערביות מזוינות, גם אנו לא ניסע בשיירות מזוינות. אולם אם הגנרל מודיע כי הוא מעוניין וישמור רק על דרכי הפינוי שלו, ודרך תל אביב—ירושלים אינה מעניינת אותו, הרי יהיה עלינו לפתוח את הדרך הזאת בכוח הנשק, אם כי לא נתקיף הראשונים.

ד"ר לופס פנה באותה השאלה לה' שרתוק, אשר מצדו פנה אלינו ואנו ענינו לו. (נשלח לכם העתקים של חילופי המברקים.) ד"ר לופס רצה הפסקת־אש בזמן אסיפת או"ם. ענינו את דעתנו.[5]

כאשר אנו מדברים על חופש התנועה בארץ, איננו מתכוונים כרגע לדרך שכם. אנו מתכוונים לדרכים אשר יש לנו עניין חיוני בהן. כן אנו מתכוונים לעיר העתיקה.

איננו מבינים את המשפט השני בדברי ד"ר לופס: שכל צד רשאי לשבור את הפסקת־האש. מה תועלת אז בכל העניין?

בתשובה לשאלתו של הקונסול הצרפתי ענה מר קפלן, כי אין אנו מתנים תנאים על כך, מי יפסיק קודם את האש. מספיק שהוועדה, אם יש בכוחה לאחר המשא־ומתן, תודיע כי ביום מסוים, בשעה מסוימת, תיפסק האש, ושני הצדדים יקיימו את הדבר בבת־אחת.

על שאלתו של ה' קפלן, אם הוועדה פנתה לערבים ומה הייתה התשובה — לא ניתנה תשובה.

בהמשך השיחה נגעו בשאלה — מה ההבדל בין הפסקת־אש לבין שביתת־נשק. מר קפלן ענה כי על שאלה זאת ענינו במועצת־הביטחון ואין לנו מה להוסיף על כך. אפשר רק להגיד שאין אנו רואים הבדל גדול בין השניים. נוסיף רק זאת: 1) כתנאי לשביתת־נשק צריך לראות את הוצאת הכוחות הלוחמים שאינם בני ארץ־ישראל ואינם חושבים להיות בני ארץ־ישראל, וסגירת הגבולות בפני כוחות לוחמים. 2) כל שאלת העלייה אינה צריכה להיות קשורה לעניין שביתת־הנשק.

2. ראה מס' 353, 369.
3. המונחים האנגליים המקבילים: cease-fire ו־truce. בהערות תורגם truce — הפוגה.
4. ראה מס' 420.
5. ראה מס' 404, 413.

ד. האווירונים ברבת עמון — של הצי האווירי המלכותי האנגלי, ואין צי אווירי עבר־ירדני.

הוא ביקר בחיפה והתרשם מהתנהגותנו שם. רוצה מאוד להיפגש עם ראשי מטה הארגון בארץ בכדי להסביר מצבו.[2]

בקשר לפינוי הארץ מוכן לבוא עם נורמן לכל מקום שנקבע.

נא לענות על זה.

421

פגישת נציגי הסוכנות היהודית עם ועדת ההפוגה (בירושלים, ב־27 באפריל 1948) [1]

Meeting: Representatives of the Jewish Agency — Consular Truce Commission (Jerusalem, 27 April 1948)

פרוטוקול : אצ"מ S 25/5634

השתתפו: ה"ה א. קפלן, ל. כהן, ח. ברמן, הקונסולים הכלליים של ארצות־הברית, בלגיה וצרפת, הקולונל ר. לונד — המשמש עתה נציגו האישי של המזכיר הכללי של או"ם בארץ־ישראל.
כיושב־ראש הוועדה משמש הקונסול הכללי הבלגי.

היושב־ראש פתח ואמר: הנני בטוח כי אתם יודעים בדיוק את אשר אנו רוצים מכם. אני מניח כי לא תבקשו מאתנו את ה־credentials שלנו. הנידון הוא שביתת־נשק בארץ־ישראל אשר, כפי שאני מבין היטב, כרוך בפרובלמות פוליטיות מסוימות. אנחנו מבינים כי אתם בוודאי תודיעו, שיש לכם תנאים ידועים בעניין זה. תפקידנו הוא לבדוק ולברר היטב את הדברים אשר תשמיעו. אנחנו גם מוכנים לענות על שאלות.

אפשר לסכם את תפקידנו במלים אלה: עלינו לבדוק עם שני הצדדים מה תגובתם על ההכרזה בדבר שביתת־הנשק ומה הם התנאים.

ה' קפלן מוסר כי הוא ממלא את מקומו של יושב־ראש הנהלת הסוכנות היהודית, אשר מקוצר הזמן לא יכול היה להגיע לירושלים ולהשתתף בפגישה הזאת. מקבל על עצמו למסור את עיקרי הדברים והלכי־הרוח בשאלה זו וייתכן כי ליושב־ראש ההנהלה יהיה מה להוסיף או לשנות בפרטי הדברים.

2. על־פי זכרון־הדברים המוזכר בהערה 1, מקמילן אמר כי הוא רוצה לבצע את פינוי הצבא בצורה חלקה ומהירה ככל האפשר והיה רוצה להסביר זאת אישית למפקדי הכוחות היהודיים.

421

1. פגישה זו, שהתקיימה במסגרת הישיבה השלישית של ועדת הקונסולים, נערכה במשרדי הקונסוליה האמריקאית בירושלים. באותו תיק נמצא גם זכרון־דברים אנגלי מהפגישה — כנראה זכרון־הדברים הרשמי של הוועדה. זכרון־הדברים המודפס כאן נרשם על־ידי ח. ברמן.

Mr. Mayhew refused to discuss these events until they have happened. He could not say what the attitude would be, although he could conceive of the impossibility of British officers being in a force carrying out an attack of this nature.

Dr. Brodetsky said that all questions of officers and finance were of secondary importance. Transjordan could not invade Palestine with[out] preparations, and all that was connected with the Treaty of Alliance.

After a few more minutes silence, Mr. Mayhew said a statement would be made by Mr. Bevin the next day covering all points[7] which Dr. Brodetsky had raised, and that he could add no more.

Dr. Brodetsky then asked whether Transjordan would be informed that it had broken the Treaty if it had prepared a war on Palestine.

Mr. Mayhew said that everything that could be said would be said the next day in the House of Commons. He was sorry, but he could not add anything further.

The interview was terminated.

420

ח.ו. הרצוג אל ד. בן־גוריון
C. V. Herzog to D. Ben-Gurion

שדר: 130.11/2513/14

[ירושלים], 27 באפריל 1948

קפלן ואני שוב התראינו אמש עם מקמילן, הייתה שיחה ארוכה. דו"ח יבוא.[1] נקודות בתוכה:

א. הוא אינו אחראי כעת לכביש תל אביב ויש לנו חופש־פעולה בו.
ב. הוא מוציא את הלגיון במהירות מהארץ.
ג. בשיחתו עם עבדאללה לפני שבוע אמר לו המלך, שהוא חרד לגורל המקומות הקדושים בארץ ומעוניין בהשכנת שלום.

7. שר־החוץ בווין הודיע בפרלמנט ב־28 באפריל, כי הלגיון הערבי אמור לעזוב את ארץ־ישראל לפני תום המנדט. הוא אמר כי בריטניה מחויבת על־פי חוזה לשלם לעבר־הירדן סובסידיה לאחזקת הלגיון ולספק לו סגל שירותים מסוים, והתחייבות זו תהיה תקפה גם אחרי תום המנדט. בווין גם ציין כי בחוזה־הברית בין בריטניה ועבר־הירדן הותנה כי שום דבר הנאמר בו לא יפגע בזכויות הצדדים ובחובותיהם על־פי מגילת האומות המאוחדות. (ראה *450 H.C. Deb. 5s*, col. 373).

420

1. ראה זכרון־דברים על פגישה עם גנרל מקמילן (מפקד הכוחות הבריטיים בארץ־ישראל), ב־26.4.1948 (אצ"מ S 25/5634). בפגישה השתתף גם ליטנאנט־קולונל נורמן, קצין־מודיעין במפקדת הצבא הבריטי. בסוף זכרון־הדברים יש גם סיכום שיחה שהייתה ביום הקודם בין אותם משתתפים.

Mr. Mayhew said that British obligations and resources in Palestine were well known. Great Britain accepted its obligations, but its resources being so small, could not carry out these obligations.

Dr. Brodetsky answered that the administration refused to share the responsibility for law and order, and yet they admitted that they themselves could not keep law and order. He did not see how the two things were compatible.

Mr. Mayhew said that the actions of the Jews and Arabs had made it impossible for any force to keep law and order.

Dr. Brodetsky replied that if the statement that Britain was responsible for law and order until May the 15th was a futile one, how was it possible to go on making it?

Mr. Mayhew said that at present all talk of Transjordan attacks on Palestine was hypothetical.

Dr. Brodetsky mentioned that [for] the 100,000 Jews in Jerusalem, which was not very far from the border, the question was not a hypothetical one, but a matter of life and death. It would be simple to inform Transjordan that in the event of them attacking Palestine in the next few days, the British Security Forces would take steps to stop them. However, the action of Transjordan after the 15th May was just as important. King Abdullah had written to the High Commissioner that he had intended to attack the Jews of Palestine after the 15th May.[6]

Mr. Mayhew intervened that this was quite proper.

Dr. Brodetsky went on to say that in view of the fact that [Transjordan] had a Treaty of Alliance with Great Britain, and that the Transjordan forces were financed, officered and armed by Great Britain, Great Britain had a certain responsibility for the Transjordan forces.

Mr. Mayhew replied that he had nothing to add to the statements of policy already made concerning Transjordan and the Arab States. Great Britain was bound by the Treaty. The Government would obviously have to go into the question of the British officers serving with the Transjordan forces.

Dr. Brodetsky said that if Transjordan acted against Palestine, it would be doing something affecting the Government, because of the Treaty of Alliance.

6. ידיעה על פניית המלך עבדאללה אל הנציב העליון פורסמה בעיתונות. ראה למשל "דבר" מיום 26.4.1948, המוסר כי המלך הבריק לנציב ב־23 באפריל והודיע לו, כי הוא חרד לגורלם של ערביי ארץ־ישראל וכי אפשר שייאלץ להתערב.

were here, so that they could sense, as you and I do, the imponderables of this situation. If I can be of any further service in the way of guidance or advice or contact, please let me know.[3]

With kindest personal regards, I am

Yours faithfully,

Joseph M. Proskauer

419

שיחת ז. ברודצקי — כ. מייהיו [1] (בלונדון, ב־27 באפריל 1948) [2]
Meeting: S. Brodetsky — C. Mayhew (London, 27 April 1948)

דין־וחשבון : ג"ו

Dr. Brodetsky said that Mr. Mayhew probably knew that he had had an interview with Lord Listowel,[3] and raised the other question of Transjordan's threat to attack the Jews of Palestine.[4] Although a spokesman in Amman had since denied these threats which had been made, Dr. Brodetsky still thought that it would be useful to discuss the matter, as it raised the whole problem of the Treaty of Alliance between Great Britain and Transjordan.

Mr. Mayhew has said [*sic*] that he had not heard from the Ministry in Amman and that there was nothing official to go on.

Dr. Brodetsky said that nevertheless the question of the Arab States intervening was worthy of discussion. It was a fact that the Arabs had met in Amman, and they must have discussed this question.[5] He believed that Major-General Glubb Pasha had been present at these talks. Dr. Brodetsky went on to say that he took it for granted that during the next few weeks, before the Mandate comes to an end, the British Forces had the duty of opposing an intervention from Transjordan.

3. תשובת שרתוק — ראה מס' 431.

419

1. תאריך השיחה — לפי מברקי לוקר אל שרתוק ואל ג. מאירסון מ־29.4.1948, שבהם דיווח על פגישה זו (93.01/2180/15, אצ"מ S 25/1551).
2. כ. מייהיו, סגן שר־החוץ הבריטי.
3. לורד ליסטוול, השר הזוטר (Minister of State) במשרד־המושבות.
4. ב־26 באפריל התפרסמה בעיתונות הודעה של המלך עבדאללה שבה נאמר, כי אם לא יקבלו היהודים את הצעתו לחיות כאזרחים במדינה ערבית, יפול בחלקו הכבוד לשחרר את פלסטין וכי הוא יעמוד בראש צבאות עבר־הירדן, סוריה ולבנון שייכנסו לארץ־ישראל. באותו יום הודיעה העיתונות על החלטת הפרלמנט של עבר־הירדן לשגר את הלגיון הערבי לארץ־ישראל. ראה גם מברק זסלני אל שרתוק מיום 27 באפריל, שבו הודיע לו על החלטת הפרלמנט והוסיף שנודע ממקורות מהימנים, כי המלך ביקש את הסכמת הממשלה הבריטית להחלטה זו, וכי הסכמתה צפויה תוך שעות מעטות. (המברק בתיק 93.03/128/4). ראה גם מס' 406, הערה 2.
5. ראה מס' 408, הערה 3.

(d) Also, I think, you must take into account the divided state of public opinion in Palestine as I get it. On the one hand you have the Irgun at variance with the Agency; at the other extreme you have dissension elements such as the Magnes group; some Orthodox rabbis, from whom I have telegrams this morning, forwarded to me with a letter urging me to urge you to unconditionally agree to an immediate truce, and from other elements of which you are more cognizant than I am. You have not got an undivided house, and I think a breathing-space would probably save you from a good deal of the danger of a breakdown in the morale of your people in Palestine, which is always a threatening possibility in the face of bloodshed.

(e) I believe it is good political strategy to give acquiescence. The Jewish Agency cannot fight the world, and brave words may result only in the death of brave men. You have got to continue the course you have so skilfully pursued of winning and maintaining the confidence of the American Government and of the United Nations delegates. Whatever criticism there may be of the American Government's conduct, it still remains true, I think, that it is a major consideration for you to have their good will and the consequent good will of other members of the United Nations.

If the Arabs acquiesce in this proposal, even though it be only lip-service, and you do not acquiesce in it, you are put in a most unfortunate public relations situation. If, on the other hand, you acquiesce in it and the Arabs do not, I think you have made a substantial gain. Finally, if both acquiesce in it, for the reasons I have above indicated, I think there has been a gain for Palestine and for humanity.

Finally, I make this plea to all of you who have the responsibility for the decision, that your conclusion be not unduly influenced by the enthusiasm and fervor for your cause. I have never seen a situation which called more utterly for calm, cold, reasoned strategy.

I add this personal word — my objective last night was, as I think you must have sensed, to get this proposal put into the most favorable form for your consideration that it was possible to get it. I think you will agree with me that I achieved something along that line. I refer to this because I fear that some of your associates will not understand, as I hope and believe you do, how earnestly I have been trying to help. I wish only that your associates in Palestine

418

י. פרוסקאואר אל מ. שרתוק (ניו יורק)
J. Proskauer to M. Shertok (New York)

מקור: 93.03/85/16

Personal

New York, 27 April 1948

My dear Shertok,

I am keenly sensitive to the fact that our conference last night with Ross and Rusk[1] places on you a very heavy responsibility. My respect and regard for you and my keen desire to be of service in solving the main problem prompt me to set down for you my reactions to that conference in the hope that they may aid your own thinking.

1. I gain comfort from their ready acquiescence in my request that no indication of assent by the Agency should be given to the Arabs until a similar indication has been received from the Arabs. I believe that these two men are genuinely trying to effect a truce and are not trying to put you in an unfortunate trading position.

2. My tentative reaction to the proposed terms was favorable, particularly as they acquiesced in my re-draft of the paragraphs relating to the status of the de facto governmental organization and to other changes, which you will remember I asked for[2] on the ground that this truce should not be a concealed trusteeship, and that the time to talk about trusteeship in detail had not yet come.

3. I am convinced that a truce limited in duration, as this one is, should be acceded to for the following reasons:

(a) It would stop bloodshed.

(b) It would allow cooling time for working out some modification of the partition plan, which I am satisfied is probably the price you will have to pay for preserving a good part of its gains.

(c) I can think of no military loss which would come from such a truce. On this I should write tentatively from lack of knowledge, but it would seem to me that a breathing-space would help rather than hurt militarily, because it would come at a time of Jewish success, and that picture might change in the next week or two.

418

1. ראה דיווח ראסק על פגישה זו ב־ *FRUS*, 1948, V, p. 864.
2. ראה טיוטות הסכמי הפוגה מ־25.4.1948 ו־27.4.1948 בנספח ב, עמ׳ 822—827. ראה גם בתיק 93.03/95/1 — הצעות בכתב־יד לנוסח חדש של סעיפים 7, 8, 15 בטיוטה של ה־25 באפריל (תוך השמטת סעיף 6). נוסח זה נכלל, בשינויים קלים, בטיוטה של ה־27 באפריל (סעיפים 6, 7, 14).

Mr. Locker asked whether the Benelux countries were working together on the Palestine issue. M. Spaak answered that they were not working officially together, but that they had had discussions. He knew that the other Benelux countries were of the same train of opinion as his.

[. . . .][3]

417

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק. התקבל: 29.4
נוסח יוצא: 93.03/95/1
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1704

New York, 27 April 1948 (22.55)

Today Trusteeship Council question truce Jerusalem.[1] Agency, Arab Committee, invited define attitudes. Myself stated — ready immediate cease-fire, provided extends road, water-line, free movement City. Jamal — Old City impossible unless Haganah withdrawn, whole City impossible unless truce whole country, latter impossible unless political situation frozen as before disturbances. Myself replied obviously. As alternative to cease-fire urged international force for Jerusalem. To this no response. Meeting instead concentrated truce Old City alone. Myself stated would agree immediate cease-fire if other side same, added certain obvious conditions, but warned Council this would mean New Jerusalem remained battlefield with untold bloodshed, destruction. Jamal personally yielded on withdrawal Haganah, but stated must inquire his Committee. Cable your reaction immediately.[2]

Moshe

3. החלק האחרון של הפרוטוקול, שאינו עוסק בשיחת לוקר־ספאק, לא הודפס כאן.

417

1. ראה *TCOR, 2nd Sess.*, Third Part, pp. 10ff. בדבר הסמכתה של מועצת־הנאמנות לנקוט צעדים להגנת ירושלים ראה מס' 407, הערה 2.
2. בן־גוריון ענה על מברק זה ב־29 באפריל: "Cease-fire Old City ... impossible unless free access to, from, guaranteed." (ראה הודעה טלפונית מפלקור, 93.03/95/1). על כך ענה שרתוק באותו יום: "Freedom access and exit is obviously to be included in terms." (ראה מברק מיום 29.4.1948 [התקבל: 30.4], 130.09/2337/4).

436

סר ה. גרני אל ד. בן־גוריון
Sir Henry Gurney to D. Ben-Gurion

מקור : ארכיון בן־גוריון 1536

Jerusalem, 29 April 1948

Sir,

I am directed by the High Commissioner to address you on the subject of the attacks which have been made by Jews on the Arabs of Jaffa during the past three days.[1]

2. It is His Excellency's desire that it should be made clear once more that the Government is concerned to prevent attacks both by Arabs on Jews and by Jews on Arabs, and to take appropriate action in each case if such attacks do not cease. In the case of the present Jewish attacks on Jaffa and neighbouring villages, the Army and the Royal Air Force will take full action against the areas of Tel Aviv and other places from which these attacks are launched, if they do not cease immediately.

This warning is given since the action so far taken by the Army and the Royal Air Force in this area has been on the minimum scale necessary to prevent further incursions, but considerably stronger measures will, if necessary, now be taken.[2]

3. A copy of this letter is being sent to the Chairman of the Truce Commission of the Security Council for information.

I am, Sir

Your obedient servant, H. Gurney

Chief Secretary

437

ל. כהן אל סר ה. גרני (ירושלים)
L. Kohn to Sir Henry Gurney (Jerusalem)

העתק : 68/577/36

[Jerusalem], 29 April 1948

Sir,

I am directed to acknowledge the receipt of your letter of today's date.[1]

436

1. ראה מס' 411, הערה 2.
2. תשובת הסוכנות היהודית — ראה מס' 437.

437

1. מס' 436.

2. I am to state that the Jewish action on the outskirts of Tel Aviv does not constitute an offensive against Jaffa, but is merely intended to stop the attacks made from Jaffa and the neighbouring villages on Tel Aviv, and to open the road to Jewish communciations between Tel Aviv and Jerusalem.

3. I am further to point out that in spite of the repeated assurances given by the Government to the Jewish Agency to the effect that until the end of the Mandate they remained responsible for the maintenance of law and order in Palestine, no effective action has been taken by the forces at their command to end the Arab hostilities against Jews and to restore the security of communications between Tel Aviv and Jerusalem and between the Jewish settlements in the country. The result of this failure has been to expose Tel Aviv to continuous attack and Jewish Jerusalem to the danger of starvation. In the course of an interview which Mr. Kaplan of the Jewish Agency had with the General Officer Commanding on the 27th instant,[2] he was told that the Army was not able to open the Jerusalem–Tel Aviv highway, and that it was for the Jews to do it, the army being concerned merely to keep open the Jerusalem–Nablus and the Jerusalem–Hebron roads.

4. I am further to point out that on two occasions His Excellency the High Commissioner invited the Jewish Agency to agree to a cease-fire arrangement and that an affirmative reply was immediately given.[3] It is understood that the Arabs have refused to cease fire, but the Jewish Agency has never been informed of what action the Government proposed to take against the continued Arab attacks. If the Government is not prepared or not able to stop Arab aggression, the Jews clearly have no choice but to do it themselves. In these circumstances the statement contained in the second paragraph of your letter cannot but be interpreted as other than implying that the Army and the R.A.F. would join hands with the Arab bands which for the past five months have attacked the Jewish Community of Palestine.

5. I am directed to reiterate that Jews will cease fire throughout the country as soon as the Arabs do so. Your letter states that the Government is concerned to prevent attacks both by Arabs on Jews

2. הפגישה הייתה ב־26 באפריל. ראה מס׳ 420 והערה 1 שם.
3. ראה מס׳ 344 והערה 1 שם ; מס׳ 353, 369. הנציב העליון חזר על הצעתו להפסקת־אש בפגישה עם בן־גוריון ב־25 באפריל (ראה יומן בן־גוריון, 25.4.1948). ראה גם מס׳ 251, 260.

and by Jews on Arabs. The Jewish Agency would appreciate being informed what action the Government is taking to compel the Arabs to cease fire and to restore the safety of the roads and the freedom of movement throughout the country.

6. A copy of this letter is being sent to the Chairman of the Truce Commission of the Security Council for information, and to the Assembly of the United Nations.

I have the honour to be,

Sir,

Your obedient servant,

Leo Kohn
Political Secretary
Jewish Agency for Palestine

438

ד. בן־גוריון אל משרד הסוכנות היהודית בניו יורק

D. Ben-Gurion to the New York Office of the Jewish Agency

מברק
93.03/128/4 : נוסח נכנס

Urgent *Tel Aviv, 30 April 1948 (14.00)*

We agree[1] on condition that free access to walled City from Jewish quarters outside walls and vice versa, also free access to Holy Places within, effectively guaranteed. If agreed, zero hour any time.

Ben-Gurion

439

י. פרוסקאואר אל ד. בן־גוריון [1]

J. Proskauer to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 44/103. התקבל : 2.5
93.01/2180/15 : נוסח יוצא
S 25/1558 נוסח נכנס : אצ"מ *New York, 30 April 1948*

Following from Proskauer: Strongly urge Agency to advise State Department it will /accept/ truce. My reasons are: 1) It will strengthen public relations position with Department and American public,

438

1. ראה מס' 423.

439

1. פרוסקאואר רשם את השדר במהלכה של שיחה עם גולדמן באותו יום, וביקשו להעבירו לבן־גוריון. (ראה פרוסקאואר אל שרתוק, 30.4.1948, 93.03/85/16).

which will otherwise be gravely threatened. 2) It will avoid the most serious Jewish dissension. I have done my utmost to avoid it in important quarters, but it is an important factor, which you must not overlook. 3) The defects which you find in the truce plan are at most temporary, and must be taken as a calculated risk of minor and temporary importance. 4) If the Arabs indicate acquiescence and you do not, you are /in a/ desperate inferior position. Refusal by you may result in serious financial embargo. 5) If the Arabs indicate refusal and you indicate acquiescence, your position is enormously strengthened in all future negotiations. 6) This is particularly important in view of Hilldring's re-entry into the picture.[2] 7) Brave words without cold calculated strategy mean merely the death of brave men. You cannot fight the whole world. Give your friends the opportunity to continue to work to save Palestine.[3]

440

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 44/103. התקבל : 2.5
נוסח יוצא : 93.01/2180/15
נוסח נכנס : 130.09/2337/4

New York, 30 April 1948

On reflection State Department not dropping [injunction on] acquisition [arms],[1] as unable /change/ wording Security Council resolution.[2] Regarding immigration, Arabs apparently prepared /acquiesce/ 4000,[3] but refuse formally agree. Therefore arrangement proposed is — both sides accept authority Truce Commission regarding immigration, and there will be assurance to us, outside text agreement,

2. גנרל הילדרינג הודיע ב־28 באפריל, כי הוא מסכים לקבל את מינויו לעוזר מזכיר־המדינה לענייני ארץ־ישראל. (כעבור חודש חזר בו בנימוק של בריאות לקויה). [ראה *FRUS*, 1948, V. p. 879]. על עמדתו הידידותית של הילדרינג בזמן דיוני העצרת הכללית, בסתיו 1947, ראה ד. הורוביץ, בשליחות מדינה נולדת, עמ' 275.
3. בתשובתו מיום 7.5.1948 הסביר בן־גוריון כי חל עיכוב במסירת מברקו של פרוסקאואר וכי הנהלת הסוכנות היהודית תדון בעמדתו בכובד־ראש; הוא הביע הערכה לפעלו של פרוסקאואר למען הישוב והסוכנות היהודית במאבק להקמת המדינה. (ראה מברק אל לוריא, בשביל פרוסקאואר, בתיק 93.03/85/16).

440

1. ראה מס' 430.
2. ראה החלטת מועצת־הביטחון מיום 17.4.1948 (סעיף [C] 1) — בהערת־עורך, עמ' 633.
3. המספר הזה נקבע בסעיף 10 של טיוטת הסכם ההפוגה מ־27 באפריל ובסעיפים המקבילים בטיוטות הקודמות. הסעיף הושמט בטיוטה מיום 29 באפריל. (ראה נספח ב, עמ' 826).

/that immigration/ will be 4000. Myself believe one of main considerations is whether we see hope during truce achieve understanding, relying on: 1) Assembly's resolution. 2) Failure /trusteeship/ in Assembly /if this is/ case. 3) Our de facto territorial authority. 4) Our military successes. 5) Arab fear our potentialities. /6)/ Arab reluctance resume struggle. Your reaction most urgent.

Shertok

441

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 63/42. התקבל: 1.5
נוסח יוצא: 93.01/2180/15
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1558

New York, 30 April 1948

Suggest you publish modest communiqué, stating factually activities present authority, indicating government actually exists, so that if by accepting truce terms we precluded from proclamation May 16, our position not prejudiced, and we can argue government was already in full working order when truce concluded.

Shertok

442

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון[1]
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק. התקבל: 1.5
נוסח יוצא: 93.03/95/1
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1710

New York, 30 April 1948 (13.39)

Trusteeship Council today[2] — after communicated your reply[3] — very strong, practically unanimous pressure on me to agree immediate cease-fire Old City, pending negotiations truce terms, which would include freedom exit, access, on understanding if no agreement within few days, each side resumes freedom action. Myself stated — according my information, no firing now Old City, and Jews will not restart

442
1. תוכן המברק הועבר גם בטלפון — ראה רישום מ־1.5.1948 בארכיון בן־גוריון, תיק 204.
2. הדיון במועצת־הנאמנות ראה *TCOR, 2nd Sess., Third Part*, pp. 53ff.
3. מס' 438.

if Arabs don't, but cannot undertake formal cease-fire order unless siege lifted, as purpose Arab firing been siege, which it is now proposed maintain without firing. Explained glaring inequality and intolerable anomaly our position. Pressure for temporary cease-fire order pending fixation terms persisted, been repeatedly challenged by President. Myself undertook transmit gist discussion, my statement and President's appeal to Executive Palestine. Resisted pressure myself should recommend such temporary cease-fire order. Report on today's session ends. Must outpoint refusal issue such order would place us most disadvantageous position. Cable your decision immediately, repeat immediately. Promised reply tomorrow. Regarding truce terms, urged strongly negotiations Jerusalem via Truce Commission, not here. Several delegates concurred. Hope this be accepted.

Moshe

443

מ. שרתוק אל ד. בן-גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק. התקבל : 1.5
נוסח יוצא : 93.03/95/1
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1710

New York, 30 April 1948 (14.26)

Without changing my conclusion, for your information — today's discussion reported my previous cable completed before publication news present Jerusalem operations.[1]

Moshe

444

א.ה. סילבר אל ד. בן-גוריון
A. H. Silver to D. Ben-Gurion

מברק. התקבל : 1.5
נוסח יוצא : 93.03/95/1
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1710

New York, 30 April 1948 (14.27)

Believe essential, when accepting truce, to indicate condition allow freedom of access, otherwise impractical and impossible situation created.

Silver

443
1. בלילה בין ה־29 וה־30 באפריל החלה מתקפה של כוחות־ה"הגנה" בירושלים לכיבוש שכונת קטמון, ונתפס מנזר סנט סימון. ראה גם מס' 453, הערה 2.

הערת־עורך

Editorial Note

בישיבת מועצת־הנאמנות שנערכה ב־30 באפריל הציע נציג בריטניה, פלצ'ר־קוק, כי ימונה יושב־ראש נייטרלי לוועדה העירונית (הקרואה) של ירושלים, שירכז את הטיפול בקיום השירותים החיוניים. הוזכרה האפשרות שנציג הצלב האדום ימונה לתפקיד זה, אך בישיבת המועצה ב־3 במאי הודיע פלצ'ר־קוק, כי התברר, שתקנות הצלב האדום אינן מתירות לו לקבל את המינוי. בישיבת אחר־הצהריים של אותו יום שינה פלצ'ר־קוק את נוסח הצעתו, אחרי שהתברר לו כי הוועדה הקרואה מתחסלת למעשה ; עתה הציע למנות נציב עירוני מיוחד (Special Municipal Commissioner). הצעה זו נכללה בדין־וחשבון שהגישה מועצת־הנאמנות לעצרת הכללית, וזו החליטה ב־6 במאי להמליץ שמעצמת המנדט תמנה אדם נייטרלי, המקובל על הערבים ועל היהודים, כנציב עירוני מיוחד, שימלא את התפקידים שהיו מוטלים עד אז על הוועדה העירונית, וזאת בעזרת הוועדות העירוניות הקיימות באיזור הערבי ובאיזור היהודי. ב־8 במאי הודיע קריץ' ג'ונס, כי הנציב העליון לא הצליח למצוא אדם מתאים, וב־14 במאי מונה הארולד אוואנס לנציב עירוני מטעם האו"ם. (ראה *TCOR, 2nd Sess., Third Part*, pp. 72, 76, 84-5; החלטת העצרת הכללית מיום 6.5.1948 [החלטה מס' (S-2) 187], *Yearbook of the United Nations, 1947/48*, p. 267.

445

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון

M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק. התקבל : 1.5
נוסח יוצא : 93.03/128/4
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1710

New York, 30 April 1948 (20.09)

In Trusteeship Council proposal mooted — Jews, Arabs, should agree present Red Cross delegate be asked act as Chairman Municipal Commission, view maintaining essential services far as practicable. Cable your reaction immediately. Cabling Jerusalem.

Moshe

446

א. לוריא אל ו. איתן

A. Lourie to W. Eytan

העתק : 93.03/126/9

[New York], 30 April 1948

Dear Walter,

I had begun a letter to you at home last night when I suddenly realized there was no longer any mail service with Palestine. It was

a minor, but forcible reminder of current developments. I now understand that Mr. Hollander will be leaving for Palestine on Sunday and I am taking this opportunity of sending you these few words.

I was glad to have your letter of April 14th[1] and am, as usual, full of admiration for your capacity to find the time and energy to write the warm personal and informative notes that you do, burdened as I know you are by many and varied responsibilities.

Regarding your return to your old *métier* as Jewish Agency spokesman, I imagine that you have no opportunity now of seeing the results of your work in terms of newspaper clippings from this country. For your information I would say, therefore, that your remarks are quoted with fair frequency and that they are effective and to the point.

Azcarate has now arrived here and presumably you have had some cabled reports of his statements here. He was particularly strong in emphasizing that partition is no longer a theory, but a fact, and that the question is not whether it will be enforced, but how long it will be before the fact is recognized. In the meantime discussions go on in the Political Committee of the Assembly, which are almost incredible in their apparent futility. For days there was wrangling over questions of procedure, and over the whole meeting hangs an atmosphere of cynicism and gloom.

Behind the scenes the Americans are making frantic efforts to produce a truce agreement, and we are finding ourselves under increasing pressure in this regard. At one interview Lovett is reported to have said that if we do not accept the truce, we should not imagine that American dollars will be available to carry on a fight in Palestine. Apparently the State Department regards with great alarm the possibility that on May 16th the Jews will announce formally the establishment of a State in a part of Palestine, while the Arabs on that date would declare the establishment of their State in the whole of Palestine and thereupon compete for recognition by outside countries. This, it is feared, may in due course lead to a competition in the supply of arms to the two parties and a new Spain, with all its grave implications for a more general outbreak.

The one bright spot on the local horizon (I do not include the heartening news of the improvement in the military situation in Palestine) in the last few days has been the appointment of Hilldring

446
1. המכתב בתיק 93.03/126/9.

as special assistant to the Secretary of State. It is too early yet to assess the real meaning of this. There are some who take the view that instead of serving to modify the policy of the State Department he is liable to be used rather to soften up the opposition of the Jews. In so far as it may be regarded as a good omen, however, I should add that his appointment was made in the face of bitter opposition by our enemies in the Department. Hilldring's responsibility will be to both the President and to the Secretary of State and he will rank superior to Loy Henderson.[2]

447

מ. שרתוק אל א. פארודי (ניו יורק) [1]

M. Shertok to A. Parodi (New York)

מברק

נוסח יוצא: 93.03/94/5

[New York], 1 May 1948

Beg draw your most urgent attention to reports of invasion Palestine by regular forces of Syria and Lebanon crossing northern borders, and Egypt southern border.[2] Syrian, Lebanese forces reported attacking Jewish settlements north-eastern Galilee, with use tanks and artillery. Transjordan Arab Legion continuing attack on Jewish settlement Gesher in Jordan Valley. Reliably informed strong column Iraqi troops *en route* towards Palestine border via Transjordan, with intention joining in invasion. Jewish defence forces determined resist this new phase invasion at all costs. Unless Security Council intervenes immediately, effectively, to arrest invasion in initial stages, war situation inevitable, with large-scale bloodshed, destruction, leading major conflagration with incalculable consequences. We appeal to you as President Security Council to promote appropriate action with greatest urgency. Respectfully.

Moshe Shertok
Jewish Agency for Palestine

2. על העתק המכתב רשום: "sent by hand, with supplementary handwritten paragraph."

447

1. באותו יום הבריק שרתוק לטריגווה לי את נוסח המברק אל פארודי. א. סובולב אישר קבלת המברק ב־8 במאי והודיע, כי הוא הופץ בין חברי מועצת־הביטחון כמסמך או״ם S/730. (ראה בתיק 93.03/130/3).
2. ראה פרטים במס׳ 470. לאחר מכן התברר, כי הידיעה על חדירת כוחות מצריים לא הייתה נכונה (ראה שם).

448

מ. שרתוק אל א. קפלן
M. Shertok to E. Kaplan

מברק
נוסח נכנס: אצ"מ S 53/205

New York, 1 May 1948

Your coded[1] crossed with my cables. First question — this is our condition, but we are now pressed agree cease[-fire] pending fixation terms. Second question already answered by President Council affirmatively, this cabled.[2] Third question — assume you are, but depends conditions. Made difficulties workability abundantly clear, but our refusal cease[-fire] even during negotiations — whereafter in event failure we free — makes our position morally untenable. Heaven's sake expedite reply this point.

Moshe

449

מ. שרתוק אל ר. זסלני [1]
M. Shertok to R. Zaslani

מברק
נוסח יוצא: 93.03/128/5

[ניו יורק], 1 במאי 1948

ידיד ברל במפגש השליחים נכנס בשיחה מיזמתו.[2] ביטל רעיון הנאמנות, הביע הנחתו הגמורה שלמועד נקימנה ניתקל בצרות בתוך הארץ, רמז שוודאי נתגבר. מעניינם לאתר הפורענות ולמנוע פלישות מפחד התלקחות רבתי. הכחיש נמרצות חשדותינו במזימותיהם, לרבות רציני; טען שטורחים הרבה לבלום השכנות. המאיר מרבה איומים, כוונתו להסתפק בנחלת ישמעאל, כלום לא שווה לנו. אל נירא קרבת בבל המתבוססת בחולשתה ובסיבוכי פנים. המכביד מאמציהם — מעשי עיר־כינרת, שקמונה, עיר־יונה,[3] שהרתיחו הבירות. התחנן שננהג מתינות ולמען השם נעצור

448

1. הכוונה מן־הסתם למס׳ 425, אף־על־פי שמברק זה לא נשלח בצופן.
2. ראה מס׳ 423.

449

1. במקור כתוב המברק באותיות רומיות. להלן רשימת השמות הפרטיים, הכינויים ומלות־הצופן המופיעים במברק, ופירושם: ברל — ב. לוקר; ידיד ברל — א. קריץ׳ ג׳ונס (שר־המושבות הבריטי וראש המשלחת הבריטית לעצרת הכללית המיוחדת השנייה); מפגש השליחים — העצרת הכללית של או"ם; רציני — א. בווין (שר־החוץ הבריטי); המאיר — המלך עבדאללה; נחלת ישמעאל — השטח שהוקצה למדינה הערבית בארץ־ישראל; בבל — עירק; עיר־כינרת — טבריה; שקמונה — חיפה; עיר־יונה — יפו; מעשי יבוס — כיבוש שכונת קטמון בירושלים.
2. על שיחה זו ראה גם במס׳ 483, עמ׳ 758—759.

בעיר־יונה. טען לנחיצות שלטון מרכזי ליבוס למנוע התפוררות. הערותי: א) השיחה לפני פרסום מעשי יבוס. ב) לא פירש גבולותינו. ג) רשמי ממנו ומזולתו במשלחת: ראשית, נתמלאו דרך־ארץ להישגים בחוזק־יד. שנית, אולי שאיפתם להשתהות ביבוס. [.....].[4]

משה

450

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וא. קפלן [1]
M. Shertok to D. Ben-Gurion and E. Kaplan

מברק
נוסח יוצא: 93.03/95/1
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/8176

[New York], 2 May 1948

For transmission Ben-Gurion. Absence reply regarding cease-fire Old City makes my position impossible. Please cable immediately whether agreed cease-fire order, pending determination truce conditions Old City in negotiation within few days, on condition that if no agreement reached, each side resumes its freedom of action. Negotiations will probably take place Jerusalem, but Council insists immediate preliminary cease-fire order. Our refusal liable make our position morally untenable, whereas absence reply makes it utterly discreditable.[2]

Moshe

451

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק
נוסח נכנס: 93.03/128/5

Tel Aviv, 2 May 1948 (13.48)

Cease-fire order Old City issued today, pending negotiations truce terms to include freedom access, on understanding if no agreement, each side resumes freedom of action.

Ben-Gurion

3. ראה הערת־עורך, עמ' 666; מס' 411, הערה 2.
4. במקור נוסף משפט אחד שעניינו שונה ולא הודפס כאן.

450

1. הנוסח המודפס כאן הוברק באמצעות פישר בפאריס. מברק דומה נשלח כבר בערב הקודם ישירות לירושלים, ובאותו יום גם דרך לונדון. (ראה באצ"מ S 25/5176, S 25/8176).
2. שרתוק ורופר הבריקו באותו יום לזסלני ודרשו במפגיע תשובה מיידית. בתשובתו מיום 4 במאי הסביר זסלני, כי העיכוב נגרם בגלל פיזורם של אלה שהיו צריכים לענות וקשיי הקשר החמורים. (ראה שרתוק אל זסלני, 2.5.1948, 93.03/95/1; רופר אל זסלני, 2.5.1948, 93.03/128/5; זסלני אל רופר, 4.5.1948, שם).

452

י. לינטון אל ז. ברודצקי (לונדון)
I. J. Linton to S. Brodetsky (London)

העתק : אצ"מ Z 4/20029B

New York, 2 May 1948

Dear Dr. Brodetsky,

It is difficult on the telephone to give in a few sentences a satisfactory account of what is happening here, and of the present situation. I shall endeavour to do so in telegraphic style in this note. We have been trying in the last couple of days to come to some conclusion as to the intentions of the Americans. It is not easy. Either there is no clear and definite line of policy, or it is purposely or inadvertently blurred. Possibly another explanation is that there are a number of trends both inside and outside the State Department. Whatever the explanation, we have heard the following contradictory stories:

(1) The Chief[1] has been in touch with friends close to the *Nasi*.[2] They have spoken to the *Nasi* recently and said that he still stood by *Chalukah,* and that when he had seen the Chief, he had had no idea of the kind of speech their representative would make the following day.[3] He had been told about the effort to obtain a truce, but nothing about Trusteeship. Similarly, the *Skan Chuz*[4] said recently that he had been absent at the time, and that had he been available, that speech would never have been made. To come back to the *Nasi,* his intentions were reported to be to pull his delegation back to *Chalukah* by two steps: (a) by the appointment of H[illdring];[5] (b) to recognise the *medinah* after the *yud heh.*[6] The first steps ha[ve] already been taken. The Chief had occasion recently to tell his friends to warn the *Nasi* that he must act at once, as in the meantime his people were pushing ahead with their scheme and were endeavouring to get as many *Zirim* as possible to commit themselves in the course of the detailed examination of the plan. Their excuse would then be either that the matter had gone too far to be withdrawn or that the initiative had passed from their hands to others.

452

1. ח. וייצמן.
2. הנשיא טרומן.
3. ראה הערת־עורך, עמ' 474—475.
4. סגן מזכיר־המדינה, ר. לווט.
5. ראה מס' 439, הערה 2.
6. ה־15 במאי.

(2) The *Machleket Hamedinith* [*sic*] knows that their plan is all but dead, and is not likely to be passed. Secondly, they doubt whether they would be in a position to use their forces to implement, even if it were adopted. The *Nasi* is said to be opposed to the sending of his men for any purpose whatsoever, even in collaboration with others. That being so, they are prepared to drop their plan for a new scheme based on a temporary truce.

(3) In contradiction to (2), they want to push through a truce because they see in that the only possibility of putting over a Trusteeship.

To add to the confusion, a report has reached us that the *Nasi* is behind the truce policy wholeheartedly.[7]

So much for the background.

The debate on the Trusteeship has gone its weary way. It became more and more clear, as time went on, that without a strong lead from America, the plan could not be forced through. The Jews rejected it on principle, and the Arabs riddled it with detailed criticism. With very few exceptions, nobody had a good word to say for it. When the scheme was examined in detail, the Americans limited themselves to legal explanation, but they were not ready to negotiate on substance. Eban's speech on Saturday drove a good many nails in the coffin.[8] The head of a friendly delegation said afterwards that "Trusteeship was so dead that if it were dropped on the floor, it would not bounce." But we must not be too sure. One never knows what may happen in a gathering of 55 delegates. The Americans have started something which now has a momentum of its own, and, of course, the Arabs are keen on Trusteeship as a means of killing Partition. At all events, the debate on the scheme will continue on Monday morning (tomorrow), and the President has already announced that he would subsequently come back to the resolution of the Guatemalan delegate as amended by the Americans (reference to a Sub Committee).[9]

7. השווה דיווח ראסק על שיחתו עם הנשיא טרומן ב־30 באפריל, ב־ *FRUS*, 1948, V, pp 877-9.

8. אבן דיבר בוועדה הראשונה של העצרת הכללית ב־1 במאי. הוא מתח ביקורת חריפה על הצעת הנאמנות, הן במישור העקרוני והן ביחס לפרטיה, ותיארה כנסיון להחזיר את הגלגל אחורנית, בשעה שלמעשה מתבצעת החלוקה בקצב מהיר. אבן הזהיר שביצוע תכנית הנאמנות יחייב שימוש בכוחות זרים לשם כפייתה. (ראה *GAOR, 2nd Sp. Sess., Main Committees*, p. 267).

9. משלחת גואטמלה הגישה ב־27 באפריל לוועדה הראשונה של העצרת הכללית הצעת־החלטה (מסמך או"ם A/C.1/284), שבה נאמר כי תוקם ועדת־משנה שתברר אם תושבי ארץ־ישראל רוצים במשטר נאמנות או מוכנים לקבלו, ואם ניתן להגשים את

Whatever the motives of the Americans may be in the final run about Trusteeship, they have informally approached Moshe about a temporary truce arrangement. I enclose herewith *2 drafts* of the 27/4 and 29/4.[10] The second is an amended edition after the talk with Moshe. You will see that it shows a far greater realisation and acceptance of the fact that Partition has been proceeding and that authorities, certainly Jewish, and to some extent also Arab, now exist which are taking over from the Mandatory as it pulls out. You will further notice that articles 4 and 11 have been dropped. On the other hand, article 10 has also disappeared with its reference to 4,000 per month, and in the new draft immigration (without numbers) is mentioned *derech agav* in Article 8. The reason for this, I believe, is that the Arabs objected to any figure for immigration. They said that they could not agree to any immigration off their own bat, but that it was a different matter if immigration is imposed. The Americans, therefore, think that it could be arranged by leaving immigration to the Truce Commission, and that the Commission should inform the Jewish Agency separately that the monthly rate would be 4000 per month during the period of the truce.

Moshe informed the Americans who approached him that he would have to submit the proposals to the Executive in Palestine, but in the meantime gave an informal personal reaction. This was to the effect that though we desired a truce, nonetheless we regarded the proposal to postpone the proclamation of the Jewish State as being prejudicial to our rights, and that even if the other conditions were satisfactory, which they are *not,* then the draft would be unacceptable on this count alone. He pointed out that there was the assumption that there should be a Power to enforce some of the provisions of the truce, and that the Power the Americans had in mind was Great Britain. This was unacceptable. Further, that the proposals regarding the acquisition of weapons and the training of fighting personnel [were] unsatisfactory to us. The Arab States could continue to acquire

תכנית הנאמנות הלכה למעשה; ועדת־המשנה תדווח לוועדה הראשונה על ממצאיה. בהמשך הדיונים הגישה משלחת ארצות־הברית הצעת־החלטה מתוקנת (מסמך או״ם A/C.1/285), שבה הוזכרה במפורש טיוטת הסכם הנאמנות שהגישה המשלחת (ראה מס׳ 390 והערה 1 שם), כבסיס לדיוני ועדת־המשנה. בהצעת־ההחלטה הוטלו תיקונים נוספים עד שהתגבש נוסח סופי, שאושר בישיבת הוועדה הראשונה ב־4 במאי (מסמך או״ם A/C.1/292). הוחלט שתוקם ועדת־משנה ("ועדת־משנה 9") שתנסח הצעה למשטר זמני בארץ־ישראל, בהביאה בחשבון את השיקולים הבאים: א) האם ההצעה עשויה להתקבל על דעת שני הצדדים. ב) האם ההצעה בת־ביצוע. ג) המחיר המ־שוער. (ראה *GAOR, 2nd Sp. Sess., Annex*, pp. 33-5).

10. ראה נספח ב, עמ׳ 825—830.

arms for fighting in Palestine, whereas the Jewish Agency would be debarred from so doing. Arab bands and armies for subsequent fighting in Palestine could be trained in the Arab States, whereas the Jews would be prevented from doing so in Palestine itself. The Americans made some suggestions about the first point, but though they recognise also the seriousness of the second point, they have found no answer yet.

We have received no reply yet frorm Palestine — cable communications with the Executive [are] very bad. And so the matter rests for the moment. Moshe feels very urgently the need of discussing this and other matters with B[en]-G[urion], and has suggested that they might perhaps meet at some half-way point for a day.[11] Moshe can't be away too long from the scene here. But I doubt whether it can be arranged.

A few days ago, we suddenly heard that Mr. Marshall had told the Press in an off the record talk that a truce between the Jews and Arabs was well on the way and was held up only by one point, and that this point too, he had hopes, would soon be settled.[12] Of course, this was not the case, as you will see from what I have written above. It has since been explained to us that Mr. Marshall's mistake was due to confusion which arose when information was transmitted to him from the American Delegation at Lake Success through a third person. Be that as it may, Moshe found it necessary to write to Mr. Marshall, and I enclose a copy of the letter.[13]

Now perhaps a few words on what the Americans told us why they are now pressing — and they are pressing — their truce proposals. They say that if there is no truce, then the Jews will proclaim their state on the 16/5, and the Arabs the independence of Palestine, basing themselves on the Mandate and Article 22 of the Covenant.[14] Governments will be formed which will recognise either one State or the other [*sic*], and a general conflict may ensue. The U.S. cannot tolerate such a possibility. Whatever party brings about such a conflict will be held responsible by the U.S. If it is the Jews, it will reflect badly on American Jews. Many prominent American Jews who now support Zionism may fall away. Finally, there is the question

11. באותו יום ביקש שרתוק מבן־גוריון להודיעו אם ניתן יהיה להטיסו מאתונה לארץ־ישראל וחזרה או, לחילופין, אם בן־גוריון יוכל להיפגש אתו באתונה לצורך התייעצות דחופה. (ראה מברק אל פישר בשביל בן־גוריון, 2.5.1948, 93.03/95/1).
12. ראה מס' 428 והערה 1 שם.
13. מס' 428.
14. סעיף 22 בספר־הברית של חבר־הלאומים, שבו נקבעה שיטת המנדטים.

of dollars. On the other hand, if there is a truce, there will be a responsibility on the U.S. to see that there is no invasion of Palestine. But if there is no truce, experience has shown that we cannot rely on the machinery of the U.N. Finally, that Trusteeship was for them but a consequence of the truce. They want to see the truce established, and they had thought it could only be done by means of a Trusteeship. If, however, the truce can be attained without Trusteeship, well and good. They are not prepared to give up Trusteeship altogether. If the truce did not work, they reserved the right to come back to it.

I have tried as succinctly as possible to bring your information up to date. I shall write again soon.

Yours ever, J.L.

453

שיחת א. קפלן — סר ה. גרניי (בירושלים, ב־2 במאי 1948) [1]
Meeting: E. Kaplan — Sir Henry Gurney (Jerusalem, 2 May 1948)

דין־וחשבון : אצ"מ S 25/7725

[Jerusalem], *2 May 1948*

The Chief Secretary made the following statement, which Mr. Kaplan promised to submit to his people, in the form of a statement on behalf of the Chief Secretary, and not as an agreement.

Both sides, Jews and Arabs, should stay at Katamon on their present line (or on Brigadier Jones' line, which, as the Chief Secretary thinks, is the same).[2]

Any advancement from any side will be opposed by the Army. There should be cease-fire on both sides from 4 o'clock this afternoon, 2nd of May, 1948, for a period of 48 (forty-eight) hours. Such cease-fire is proposed in order to negotiate a truce in the whole city of Jerusalem and surroundings.

To Mr. Kaplan's question as to the bombardment from Nebi Samuel,[3] the Chief Secretary stated: "There can be no promise, unless cease-fire is agreed upon at Katamon, and no action can be taken now. If there should be cease-fire in Katamon, the question would be brought up by him with the G.O.C."

453

1. בכותרת המקורית של התעודה נאמר, שזוהי תמצית מוסכמת של השיחה.
2. כוחות ה"הגנה" סיימו את כיבוש חלקה הגדול של שכונת קטמון בירושלים בבוקר ה־1 במאי. בשלב זה הופסקה ההתקדמות בגלל התערבות הצבא הבריטי, בפיקודו של בריגאדיר ג'ונס.
3. ראה מס' 464.

2. The question was put by the Chief Secretary in regard to the Jaffa area. If the foreign army troops will leave and there will be no Arab shooting from Jaffa, would the Jews be ready to guarantee that Jaffa will not be attacked?

Mr. Kaplan made it clear that he is not authorised to speak in the name of the city of Tel Aviv, but he could give the Chief Secretary the assurance that under above conditions there would be no firing by Jews to attack Jaffa, which, however, does not include our activities in the direction of the Jerusalem road. We shall take all steps to open this road, as long as Government has done nothing in this direction.

3. With regard to the Old City, the Chief Secretary mentioned that Government has taken all steps to assure free access to the Old City, but if this cannot be accomplished, Government will do its best to continue the present system of food convoys. The Chief Secretary is unable to give more definite assurance in this matter, because he has to discuss this with the Arabs. During the discussion a lot of other questions were covered, such as the behaviour of Government, the strength of Government, its attitude towards Jews and Arabs, negotiations with various Arab countries, and others. In the discussion, the Chief Secretary stated that an R.A.F. detachment was sent to the north, and they made it clear to the Arab States that they will not tolerate further invasion into Palestine as long as they are responsible for this country. Government is substantially increasing its military forces in Palestine.

The Chief Secretary discussed at length the attack on the Iraqian Consulate,[4] and warned strongly against the possible consequences and complications here and at Baghdad.

4. במהלך הקרבות בקטמון נפגעה הקונסוליה העירקית, שבה התמקם כוח של הלגיון הערבי.

454

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 48/65. התקבל: 4.5
נוסח יוצא: 93.01/2180/15
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1553

New York, 3 May 1948

New American proposal.[1] Presidential plane to fly direct Palestine with representatives ourselves, Arabs, United States, also possibly French, Belgians, view ascertaining on spot conditions general truce in terms American proposal. Assembly would adjourn ten days, pending results. In order give meeting time thereafter complete its work, termination Mandate be deferred ten days. During ten days — complete unconditional cease-fire. Our reaction expected most urgently.[2]

Moshe

455

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וא. קפלן
M. Shertok to D. Ben-Gurion and E. Kaplan

מברק. התקבל: 4.5
נוסח יוצא: 93.03/128/5
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1710

New York, 3 May 1948 (12.34)

Rush report regarding new Red Cross negotiations your end regarding Jerusalem.[1] Reference British proposal regarding neutral Chairman municipality: Since Red Cross is now excluded,[2] cable whether agree other neutral Chairman internationally appointed or mutually agreed.

Shertok

454

1. את ההצעה הזאת יזם ד. ראסק והיא אושרה על־ידי נשיא ארצות־הברית. ההצעה הוגשה באותו יום לנציגים היהודים, הערבים והבריטים בניו יורק והוברקה לקונסול האמריקאי בירושלים, שנתבקש למסרה לנציגי הסוכנות היהודית בארץ־ישראל. (ראה הנוסח המלא של ההצעה במזכר מיום 4.5.1948, אצ"מ S 25/5176; ראה גם קפלן אל שרתוק, 5.5.1948, אצ"מ S 25/1559; *FRUS*, 1948, V, p. 891, n.1).
2. ראה מס' 462.

455

1. בישיבה סגורה של מועצת־הנאמנות, שהתקיימה באותו יום, מסר הנציג הבריטי, פלצ'ר־קוק, פרטים על המשא־ומתן להפסקת־אש בירושלים המתנהל בתיווכו של הצלב האדום (ראה מס' 466 והערה 1 שם). התברר שנציגי הסוכנות היהודית והוועד הערבי העליון באו"ם לא ידעו דבר על כך. (ראה *TCOR, 2nd Sess., Third Part*, pp. 77-8; "הארץ", 4.5.1948).
2. ראה הערת־עורך, עמ' 709.

456

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון וא. קפלן
M. Shertok to D. Ben-Gurion and E. Kaplan

מברק. התקבל : 4.5
נוסח יוצא : 93.03/95/1
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1710

New York, 3 May 1948 (15.09)

Have agreed — in fact had urged — terms truce Old City be settled by negotiations in Jerusalem. Also that High Commissioner should mediate.[1]

In communicating to Council our agreement cease-fire pending negotiation, President read full text your (Ben-Gurion) telegram specifying freedom access as essential condition truce.[2]

Moshe

457

ר. זסלני אל מ. שרתוק (ניו יורק)
R. Zaslani to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 81/96. נשלח : 7.5
נוסח יוצא : אצ"מ S 25/1553
נוסח נכנס : 93.01/2180/15

Tel Aviv, 3 May 1948

Colonel Gold[ie], assistant to Glubb, sought meeting with Haganah representatives to discuss position after May fifteen.[1] Meeting held Saturday, Shlomo represented Haganah. Gold[ie] claimed speaking behalf Glubb; /emphasised/ they — as British and as Legion — do not desire fight us; enquired whether Jaffa indication we intend

456

1. בישיבת הבוקר של מועצת־הנאמנות, ב־3 במאי, הציע שרתוק שוועדת ההפוגה תתווך במשא־ומתן על פרטי הסכם ההפוגה בעיר העתיקה, ואילו ג'מאל אל־חוסייני הציע שהמשא־ומתן יתנהל באמצעות הנציב העליון. בפתיחת הישיבה של אחר־הצהריים הודיע נשיא המועצה כי סוכם על דעת הצדדים, שהמשא־ומתן יתנהל באמצעות הנציב העליון, שיפעל מטעם מועצת־הנאמנות. (ראה *TCOR, 2nd Sess., Third Part*, pp. 75-9).
2. ראה מס' 451.

457

1. הפגישה נערכה בנהריים, ב־2 במאי. השתתפו בה מטעם הלגיון : קולונל דסמונד גולדי ומייג'ור צ'ארלס קוקר ; ומטעם ה"הגנה" : שלמה רבינוביץ (שמיר) ונחום שפיגל (קצין המבצעים של חטיבת גולני). ראה דו"ח של רבינוביץ על הפגישה בתיק 130.11/2513/2.

occupy whole country;[2] claimed Gesher unfortunate local misunderstanding,[3] particularly anxious for arrangements in Jerusalem /which/ avoid clashes with us while not appearing as /betrayal/ Arab cause. Meeting inc[onc]lusive,[4] they anxious for regular contact. Macmillan /also/ asked for secret unofficial meeting Haganah staff to discuss evacuation problems.

Zaslani

458

ח. ו. הרצוג אל מ. שרתוק (ניו יורק) [1]
C. V. Herzog to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 69/247. התקבל : 6.5
נוסח יוצא : אצ"מ S 25/1710
נוסח נכנס : 93.01/2180/15

Jerusalem, 4 May 1948

Parodi cabled Lund, asking for /information/ facts your letter to Security Council about Arab invasions.[2] Suitable reply drafted. Lund prepared send Council material provided by us. In strict confidence he informs me General MacMillan gave following information to Consular Truce Commission:[3] 1) Believes Arabs will agree to truce if /talked to firmly by/ major powers. 2) Legion will not enter Palestine before May 15th. 3) Despite /bitter/ opposition by Mufti and /Syrians/, Arab League decided permit Abdullah operate here. 4) Believes /Arab Legion/ will not advance much north of Nablus or south Hebron. /Does/ not know if will attack Jerusalem. 5) Considers Arabs will agree to limited /immigration/ during truce. 6) Considers preferable Arab regular army occupy /Arab areas/ during truce in place "Kaukji's filthy rabble", as this will save prestige Arab States, and Jews will know exactly where stand with Arab armies.

Arab Consuls hinted to Truce Commission prepared consider Jewish immigration under strict supervision during truce. Commission

.2 על שאלה זו השיב רבינוביץ בשלילה. הוא אמר כי הפעולות של הכוחות היהודיים באיזור יפו באו בתגובה על הטרדתה של תל אביב ולצורך אבטחת הדרך לירושלים. (ראה שם).
.3 ראה במס' 470, עמ' 740.
.4 תוקן לפי הנוסח הנכנס.

458
.1 הרצוג שלח מברק דומה (בעברית) אל ר. זסלני ב־3 במאי (אצ"מ S 53/2078).
.2 הכוונה כנראה למברק אל פארודי מיום 1.5.1948 (מס' 447).
.3 בנוסח הנכנס נשתרבבו כאן בטעות המלים : strongly objects to.

informed them minimum /Jews could/ agree during truce would be immigration from Cyprus plus 1500 monthly. Meeting with Arab /Consuls/ ended inconclusively. American Assistant Military Attaché Damascus informs me Arab politicians unwilling send forces to Palestine, but mob enthusiasm which they roused for volunteer army now turning against them, urging them send Arab forces. He of opinion that Abdullah proposed preserve his forces, as latter hopes Syrians /will suffer debacle/ in Galilee, thus enabling Legion enter Syria as saviours.

Herzog

459

הערות המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית לטיוטת הסכם ההפוגה של מחלקת-המדינה [1]

Comments of the Poltical Department of the Jewish Agency on the State Department's draft articles of truce for Palestine

תזכיר: 130.02/2424/18

[? 4 May 1948][2]

Preamble: It was the general feeling that it should be made perfectly clear in the Preamble that the British have no share in administering or enforcing the Truce. It was accordingly suggested that the Preamble should begin by stating:

> Whereas the British Government have declared that they are laying down the Mandate and leaving Palestine, the Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine have accepted the following articles of the Truce and assume exclusive responsibility for ensuring compliance, etc.

Article 2. It is proposed that the Article should read as follows: "Armed forces, armed bands, and armed individuals, whatever their origin, etc." (The reason: this ensures that young immigrants should not be classified as fighting personnel and therefore excluded).

Article 3. It is suggested that either the whole article should be deleted, which would imply the lifting of the arms embargo on either side, or, that if the article is retained, the prohibition of importation shall apply not merely to the Arab Higher Committee but also the Arab States.

459

1. טיוטה מיום 27.4.1948 (נוסח מתוקן) — ראה גם נספח ב, עמ' 825—828.
2. במקור רשום בטעות: 5.4.58.

Article 4. Instead of the word "immobilized" it should read: "Shall remain within the respective Jewish and Arab areas" (the reason: there is no ground for preventing Jewish and Arab armed elements from moving within their respective areas as long as they do not cross frontiers).

Article 6. On the meaning of this article opinions were divided. Some thought that the Arab and Jewish authorities referred to in the article were only local authorities and that the article, therefore, implied the prevention of the emergence of any Jewish national administration for the Jewish State area. Others felt that the term did not apply merely to local authorities and that the article merely prevented the *proclamation* of a sovereign Jewish State but not the effective establishment of a national administration.

Article 7. This article is welcomed inasmuch as we alone have set up essential public services.

Article 9. Should be interpreted in the light of Article 4, as amended above.

Article 10. The second sentence should read as follows: "The selection and administration of such immigration shall rest with the Jewish Agency in consultation with the Security Council Truce Commission. The selection of the Jewish immigrants shall be based, as regards age-groups, on the average of the past ten years, preference being given to the D.P.'s. As regards non-Jewish immigrants, the quota shall be based on the average of the past ten years." One member of the Department suggested that it should be laid down that Jewish immigrants should go to the Jewish, and non-Jewish to the Arab area. This, of course, would raise the problem of the Negev, and it was urged that the Negev should be regarded as part of the Jewish area.

Article 11. Because it was feared that this might lead again to the British intervening (especially by sea) as a controlling agency, it was suggested that the control in respect of the Jewish area should rest with the Arabs and vice versa.

* * *

Several members felt very strongly that the articles of truce, when read in conjunction with the American Government's Trusteeship Proposals, clearly indicated an intention to smuggle in Trusteeship through the intermediary of the proposed truce, and that the truce was in effect a design to kill Partition. For this reason, they rejected the whole scheme. Others did not feel so strongly. It was also realised

that anything which implicitly accepted partition would be unacceptable to the Arabs.

460

תזכיר מאת צ'. פאהי אל ר. לווט (ואשינגטון) [1]
Memorandum by C. Fahy for R. Lovett (Washington)

העתק: 93.03/126/10

[Washington], *4 May 1948*

PALESTINE

1. The United States should recognize the fact that the Jewish State will be proclaimed May 15th or 16th. No position should be taken between now and then which commits the United States to oppose such a State or which would encourage the Arab States to seek to overthrow it. In other words, we must be very careful not to substitute ourselves for the British as opponents of Jewish aspirations for independence.

2. It is probable that the Arabs will also proclaim an Arab State for all of Palestine on May 15 or 16.

3. Since trusteeship will not be accepted by the General Assembly, the United States should guard against committing itself to any new plan which is inconsistent with the actual existence of a Jewish State on May 16th. This situation will not only include the proclamation of the Jewish State but the reality of the partition of Palestine, as the British statement yesterday in the Political Committee seemed to recognize.[2]

4. The United States should make known publicly before the Security Council and otherwise that the use of force by the Arab States against the November 29th Resolution constitutes a violation of the Charter and threatens world peace. Our failure to do this contributes to the continuation of such threats. Clarification of our position in this respect is needed. This would not be a commitment by the United States to use armed force to prevent aggression. Other means would be available to the United Nations.

5. Every effort should be made to extend the Jerusalem truce and the international trusteeship for Jerusalem, with free access of supplies and communications. If a trusteeship for Jerusalem is

460

1. התזכיר נשלח גם אל הנשיא טרומן באמצעות ר. להמן (ראה Z. Ganin, "The Diplomacy of the Weak", p. 448).
2. ראה מס' 483 והערה 7 שם.

not now possible, the creation of a neutral authority for Jerusalem should be supported.

6. Efforts should continue for a general truce, but on terms entirely consistent with separate and independent Jewish and Arab States. Since it is clear that no general solution which would override the November 29 Resolution is possible, our policy should now revert to support for that Resolution.

7. The course of events obviated the need for the U.N. to implement partition by force. Rather the U.N. needs to make clear to the Arab States that they must not use force against it.

8. With a trusteeship or neutral authority for Jerusalem, then a Good Offices Commission for the whole of Palestine should be created to deal with the two proclaimed States.

461

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 51/280. התקבל: 5.5
נוסח יוצא: 93.01/2180/15
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1559

New York, 4 May 1948

In view distressing absence any reaction your part all cables regarding American truce proposal, stopped reporting further developments. /Matter/ discussed Executive and Advisory [Committee].[1] Crux was whether proclamation State 16 May is condition *sine qua non*. In Executive Silver, Neumann, Halprin, Gold, for; Goldmann, myself, against. Greenberg unwell. Cabling separately regarding Advisory [Committee].[2] Unanimous absolute opposition trusteeship any form and prolongation Mandate, even if practicable. My views: 1) After signal success Palestine, virtual defeat trusteeship here, and in view

461

1. ראה סיכום ישיבות מן ה־3 וה־4 במאי, אצ"מ Z 5/43. ראה גם מס' 477 והערה 1 שם.
2. בוועדה המדינית המייעצת הצביעו 4 בעד, 6 נגד. הצביעו בעד: י. שכטמן (רוויזיוניסטים, ארצות־הברית); צ. הרמן (ציונים כלליים — העובד הציוני, ארץ־ישראל); י. גולדשטיין (ציונים כלליים, ארצות־הברית); א.ל. גלמן (המזרחי, ארצות־הברית); הצביעו נגד: א.י. גרינברג (הפועל המזרחי, ארץ־ישראל); י. ריפתין (מפ"ם, ארץ־ישראל); ל. סיגל (איחוד פועלי־ציון התאחדות, ארצות־הברית); י. וולפסברג (הפועל המזרחי, ארץ־ישראל); ז. מוזס (עליה חדשה, ארץ־ישראל); ב. צוקרמן (איחוד פועלי־ציון התאחדות, ארצות־הברית). [ראה מברק שרתוק אל בן־גוריון, 5.5.1948, אצ"מ S 25/1710].

excessive Arab suffering, bitterness against leaders and ourselves, it is our vital interest make serious peace /gesture/ before invasion. 2) Despite limitations imposed by truce, believe we can prepare ourselves face invasion later better than now. 3) Unlike others, who consider American truce plan trial balloon, believe it reflects deeply-rooted /orientation/ State Department on major issue, /therefore/ outright rejection liable gravely antagonize, lead serious consequences connection invasion and otherwise. All this assuming Provisional Government already living reality and truce can only help strengthen it. My unknowns: 1) Extent we wield full territorial control. 2) Exactly what you intend proclaim May 15. Missed this point among your conditions transmitted Truce Commission Jerusalem.[3] 3) Dissidents problem under truce. 4) Balance psychological effect truce on Yishuv. Main arguments majority Executive: 1) /Whole/ scheme is trap for killing Jewish State. 2) We would be in same, if not worse, position in terminating three months' truce as in rejecting it now.[4] Changed mind regarding flying home now,[5] but will come if you ask. Anyhow, cable whether should return before May 15.[6]

Moshe

3. בן־גוריון הודיע בישיבה הראשונה של מועצת־העם שנערכה באותו יום (4 במאי), לאחר שהזכיר את הקמתה של ועדת ההפוגה, כי היהודים מתנים את הסכמתם להפוגה ("שביתת־נשק") בשני תנאים: "א) שום תנאי פוליטי לצמצום או להגבלת העלייה ולצמצום ושיתוק פעולתנו בבניין המדינה; ב) הרחקת הכנופיות המזוינות הזרות ומניעת פלישתן לארץ." (ראה: מועצת־העם, מועצת־המדינה הזמנית, פרוטוקול דיונים, כרך א, ישיבות מועצת־העם, עמ' 7). הדיון בנוסח הכרזת המדינה נדחה בגלל העדרותם של חברי המועצה שהיו בירושלים, והוא נערך ב־14 במאי. ראה גם מס' 468.

4. הסבר נוסף של שרתוק ראה במס' 469.

5. בישיבת האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית, ב־3 במאי, הוחלט ברוב קולות לדחות את הצעתו של ראסק בדבר הטסת נציגים שונים לארץ־ישראל כדי לסכם שם את פרטי הסכם ההפוגה (ראה מס' 454). כמו כן דחתה ההנהלה הצעה של גולדמן, לשגר לארץ־ישראל משלחת שחבריה יהיו שרתוק, ניומן וגולדמן. הוסכם שביקורו המתוכנן של שרתוק בארץ (ראה מס' 452, הערה 11) לא יהיה קשור בשום אופן בהצעת ההפוגה, וכי החלטה סופית בעניין נסיעתו תתקבל מיד לאחר שתימסר התשובה לראסק. (ראה הס"י — א"א, 3.5.1948, אצ"מ Z 5/43). בן־גוריון הבריק לשרתוק ב־6 במאי והציע שיבוא מיד לארץ־ישראל. (המברק בתיק 93.03/128/5).

6. בן־גוריון ענה ב־6 במאי, כי יש קשיים חמורים בתקשורת עם חברי הנהלת הסוכנות היהודית ומנהלת־העם היושבים בירושלים וכי אינו יכול לענות על דעתו הוא בלבד. בן־גוריון הוסיף כי הוא אישית חולק על דעתו של שרתוק, וחזר על בקשתו כי שרתוק יבוא להתייעצויות. (ראה מברק באצ"מ S 25/1559). קפלן הבריק לשרתוק מירושלים ב־5 במאי וביקש להודיע לו את הנימוקים לדחיית ההצעה האמריקאית "מפני שאחדים מאיתנו אינם מצדדים בדחייה מכול וכול." (שם).

462

מ. שרתוק אל ד. ראסק (ואשינגטון)
M. Shertok to D. Rusk (Washington)

מברק
נוסח יוצא: 93.03/95/1

[*New York*], *4 May 1948*

I have now had an opportunity of consulting my colleagues with reference to the suggestion that Arab and Jewish representatives as well as representatives of the United States and possibly France and Belgium be flown to Palestine immediately in an airplane to be furnished by the President of the United States.[1] We understand that the purpose of this mission is to achieve a truce in Palestine.

I do not need to repeat that the Jews were not the aggressors and that we are keenly anxious for the restoration [of] peace. But we do not consider that the somewhat spectacular proceeding now suggested is warranted. Peace can in present circumstances best be achieved by an unconditional agreement for an immediate "cease-fire". The Jewish authorities in Palestine have previously indicated their readiness for such an arrangement, and we desire now in the most formal way to state that we are ready forthwith to agree to a "cease-fire" order, provided the Arabs do likewise.

The procedure now indicated apparently ignores the action already taken by the Security Council in regard to the appointment of a Truce Commission, and bases itself on the proposals privately advanced by the American delegation. It would involve us in a moral responsibility in respect of those proposals which we cannot possibly accept.[2] Nor could we lend ourselves to the suggestion that the British Mandate should be prolonged, whether de jure or de facto, beyond the appointed date.

Permit me to add that insofar as consideration on the spot in Palestine is called for, the Truce Commission appointed by the Security Council could no doubt be relied upon to undertake any consultations with Jewish representatives there. Indeed, our fully authorized representatives in Palestine are in close contact with that Commission.

462
1. ראה מס' 454.
2. ראה מס' 461, הערה 5.

With regard to the Arabs, it must be observed that not a single member of the Arab Higher Committee remains in Palestine, whereas Mr. Jamal Husseini, Chairman of the Arab Higher Committee and its accredited representative, is of course available in New York, as well as representatives of the other Arab states.

Permit me again to emphasize our sincere desire to do all that we properly can to restore peace and order in Palestine.[3]

Moshe Shertok

463

ד. בן־גוריון אל מ. שרתוק (ניו יורק)
D. Ben-Gurion to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 85/45. התקבל: 6.5
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1553
נוסח נכנס: 93.01/2180/15

Tel Aviv, 4 May 1948

We must resist any prolongation Mandatory regime, even for ten days.[1] The plan for truce may be imperilled, as Jews will have to oppose it if it means prolongation present Mandatory regime, which is responsible for bloodshed in Palestine, armed invasion of country and wrecking U.N. decisions.[2]

Ben-Gurion

464

ל. כהן אל מ. שרתוק (ניו יורק)
L. Kohn to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 68/204. התקבל: 5.5
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1559
נוסח נכנס: 93.01/2180/15

Jerusalem, 4 May 1948

Security Council Truce Commission now inactive. Met us once,[1] could not find Arab representative, but saw Arab consul/s/ in-

3. ראה גם תגובת ראסק על המברק הזה ב־ *FRUS*, 1948, V, pp. 894-5. ראסק ראה בדחיית הצעתו הוכחה לכוונת היהודים להקים את מדינתם בכוח הנשק ולהרחיב את גבולותיה מעבר לשטח שהוקצה לה.

463

1. ראה מס׳ 454.
2. במברק אחר מאותו יום הודיע בן־גוריון לשרתוק, כי אפשר להסכים להפסקת־אש בת 10 ימים, אך ההצעה לדחות את מועד תום המנדט מדאיגה מפני שהיא עלולה לפתוח פתח להישארות הבריטים בארץ. (המברק באותו תיק).

464

1. ראה מס׳ 421.

formally, who promised contact their government/s/. They met G.O.C., who promised Arab Legion will not act as long British responsible. French, Belgian, complain British sabotaging, as uninterested truce because[2] /want Abdullah enter Palestine, which unable do if truce established. French bitter on American as being British agent wholly dependent on them and acting upon their instructions. Arabic press, Palestine Broadcasting Service, attacking Commission, accusing them being bought by Jews.

Almost all Katamon our hands, substantial booty arms, ammunition, small number casualties. Saturday, Sunday,[3] northwest Jerusalem shelled heavy guns from Nebi Samuel. Army promised stopping, we warned retaliate if unstopped.

Pursuant interview Kaplan–Gurney[4] — 48 hours cease-fire and standfast declared Sunday afternoon for Katamon. Monday afternoon Gurney informed Kaplan Arabs probably ready cease-fire whole Jerusalem. Kaplan replied we agreeable, provided Tel Aviv–Jerusalem road included. Upon Government's insistence, Consular Truce Committee meeting today (Tuesday) Azzam Pasha outside Jerusalem to discuss cease-fire and truce for Jerusalem.[5] Received Red Cross proposal placing entire Jerusalem under Red Cross flag.[6] Cabling you details./

Kohn

465

שיחת ח. ברמן — ז'. ניואנהויס (בירושלים, ב־3 במאי 1948)
Meeting: H. Berman — J. Nieuwenhuys (Jerusalem, 3 May 1948)

יומן ח. ברמן : אצ"מ S 25/5176

ירושלים, 4 במאי 1948

אמש, בשעה 10 בערב, נפגשתי עם הקונסול הבלגי. מטרת הפגישה הייתה לחזור על הדברים העיקריים בעניין שביתת־הנשק בירושלים, לפני צאתה של הוועדה לפגישה עם הערבים. מתברר כי השתלשלות הפגישה היא כדלקמן:
מתוך חוסר מנהיגות ערבית במקום נפגשה הוועדה בזמנו, באופן פרטי, עם אחדים מהקונסולים הערבים ותבעה מהם שיפנו לממשלותיהם ויקבלו תשובה

2. מכאן ואילך לא הצליחו לפענח את המברק במשרד הסוכנות היהודית בניו יורק (ראה נוסח נכנס).
3. 1—2 במאי.
4. ראה מס' 453.
5. ראה גם מס' 465.
6. ראה מס' 466.

בעניין שביתת־הנשק בירושלים. אתמול בבוקר הוזמן יושב־ראש הוועדה הקונ־סולרית למזכיר הראשי, והלה הודיע לו כי קיבל פנייה מקירקברייד,[1] שעבדאללה פנה אליו, שעזאם פחה מוכן להיפגש עם הוועדה. לאחר דין־ודברים הוסכם, כי הפגישה תהיה ביריחו (הוועדה אמנם פרסמה שהיא נוסעת לעמאן).

הקונסול הבלגי סיפר לי, כי הוא נוסע לפגישה הזאת בלב כבד מאוד, מכיוון שהוא נוכח יותר ויותר בתסבוכת הגדולה מסביב לשביתת־הנשק בירושלים. הוא רואה את העניין מסתבך יותר ויותר, חושד כל יום יותר, כי לבריטים תכנית שטנית בכל העניין הזה, מבלי שיוכל להצביע על דבר־מה מסוים. קבל מרה לפני על ההפרעה המתמדת והגדלה והולכת מצד הממשלה לעבודתם. הרגשתם מתגברת, כי מה שהאנגלים רוצים זה לבזבז הוועדה ולפרטה לפעולות חלקיות, מבלי לתת להם את האפשרות לפעול ולהתרכז בעניין הגדול — שביתת־נשק בכל הארץ. כך רצו למשוך אותם לפעולה רק בשביל העיר העתיקה, אחר־כך קטמון, עכשיו רק ירושלים וכו׳.

המזכיר הראשי לא חסך כל עמל במשך יום אתמול להשפיע על הוועדה שתיסע לפגישה, טלפן במשך היום בלי סוף לכל אחד מהם, והתרוצץ והשמיע ודיבר.

אני עמדתי בעיקר על שתי נקודות:

1. על כך ששביתת־נשק בירושלים קשורה ובלתי נפרדת עם פתיחת הדרכים, אספקת המים והחשמל, ושום סידור אחר לא בא בחשבון, ולו אף לזמן הקצר ביותר. מהערותיו של הקונסול בעניין זה הבינותי, כי הוא התרשם מהמזכיר הראשי, שהאנגלים אינם חושבים בדיוק כך, ונדמה לו כי הממשלה מתארת לעצמה, שאפשר להגיע לשביתת־נשק בירושלים לפי סטטוס־קוו ושהעיר תישאר נצורה. כמובן שאחרי הערות אלה הארכתי את הדיבור בשאלה זאת, ונדמה לי שהצלחתי להסביר יפה את המומנט הזה.

2. עמדתי בקצרה על אישיותו של עזאם פחה. הצגתיו כאיש תרבותי לבנטיני הנראה לראשונה מתון, והתריתי בו שלא יושפעו מדבריו החלקים.

בשולי הדברים נגענו גם בעניין שביתת־הנשק בכל הארץ ושוחחנו על 14 הנקודות שנתקבלו במועצת־הביטחון.[2] הצבעתי על כמה וכמה מהקשיים הכלליים בדוקומנט זה.

בסוף השיחה סיפר לי על פגישה פרטית שקיים עם הגנרל.[3] בשיחה זאת התאונן הגנרל מרה על הערבים וקבל על אי־כושרם הצבאי, שהנהו למטה מכל ביקורת, ״כל האימון והעזרה שנתנו להם לא עמדו להם.״ בכלל השתמש בכל מלאי הביטויים הגסים של המילון הצבאי ביחס לערבים מרוב כעסו עליהם.

חזר על הדברים ששמענו כבר מפי הקונסול הצרפתי — כי הוא מתפלא על החוסיינים, אשר לא הבינו בשלב זה לקרב ולהתקרב אל הוועדה הקונסולרית, מתוך כך שלא ניתחו כראוי את המצב, כי האנגלים משחקים עכשיו על קלף עבדאללה,

465

1. סר א. קרקברייד, ציר בריטניה בעמאן.
2. טעות של הרושם. למעשה מדובר כאן בטיוטת הסכם שביתת־הנשק מיום 27.4.1948, שהוכנה במחלקת־המדינה של ארצות־הברית — ראה נספח ב, עמ׳ 825—828.
3. גנרל ג. מקמילן, מפקד הכוחות הבריטיים בארץ־ישראל.

ועל־ידי השגת שביתת־נשק "חוסיינית" היו יכולים כאן להכות את האנגלים ואת עבדאללה גם יחד.

בכל השיחה עברה כחוט־השני הנימה של כעס על הממשלה, חשדות גדולים בתכנית שטנית בלתי־ידועה, וחוסר יכולת מצד הוועדה לקדם את פני הרעה או להתגבר עליה.

466

ל. כהן אל ד. בן־גוריון
L. Kohn to D. Ben-Gurion

העתק: 68/576/35

ירושלים, 4 במאי 1948

מר בן־גוריון היקר,

אני מעביר לך את התכנית שמסר לי אתמול בא־כות הצלב האדום הבינלאומי, בדבר הכנסת כל העיר ירושלים תחת חסות הצלב האדום הבינלאומי.[1] הוא אמר לי שהנציב מביט בעין־טובה על התכנית הזאת, והוא מניח שגם הערבים יקבלו אותה. הוא דיבר על זה עם הגב' מאירסון ועם ד"ר קצנלסון בתל אביב. הוא הדגיש שלפי התכנית שלו מוכרחים גם האנגלים להוציא את צבאם מירושלים. שאלתי אותו: האם זה לפי רוח האנגלים, הואיל והם כעת מחזירים את הצבא הנה? על כך ענה, שדיבר שלשום עם הנציב, והנציב קיבל את הצעתו בעין טובה וברך אותו על יוזמתו. שאלתי אותו: ומה בדבר כביש ירושלים—תל אביב? ענה לי, שהוא בטוח שאם תתקבל התכנית בנוגע לירושלים, יוכל במשך מספר ימים להשיג את הסכמתם של הערבים גם להכנסת כביש ירושלים—תל אביב תחת חסותו של הצלב האדום. עד כאן דברי נציג הצלב האדום. הוא היה מאוד אופטימי בדבר השגת הסכמתם של כל הגורמים לתכניתו.

אנחנו עוד לא דנו בדבר. מצד אחד, עלולה תכנית כזאת להביא לחלוקה אמיתית של ירושלים ולהצטרפותה למדינה העברית, שתהיה קשורה אתה בפרוזדור בינ־אומי, שיעמוד תחת פיקוח הצלב האדום. מצד שני, יש בתכנית זו מידה מסוימת של גיבוש מלאכותי. כפי שהוא הסביר לי, יהיו שני חלקי העיר סגורים אחד בפני השני. כפי שאתה רואה מהסעיף 2, הוא מתכוון גם כן להגביל את סמכותנו לאותו

466

1. ראה טיוטת תכנית להקמת איזור ביטחון בירושלים תחת דגל הצלב האדום, 5.5.1948, 134/778/2. תוכן ההצעה הוברק לניו יורק ב־5 במאי (93.03/95/1). להלן הנקו־דות המרכזיות בתכנית הזאת: א) ייכונו איזור ערבי ואיזור יהודי שגבולותיהם יחפפו את גבולות השטחים שבשליטתם של הכוחות הערביים והכוחות היהודיים במועד שבו ייכנס ההסכם לתוקף. ב) כל איזור ינוהל על־ידי הרשויות האזרחיות שלו (סעיף 2). ג) האיזורים יפורזו והסדר יישמר על־ידי משטרה אזרחית. ד) יאורגנו שיירות להובלת מזון ונוסעים אזרחיים מן העיר העתיקה ואליה. ה) שיירות מובילות מזון ודלק ינועו בכביש ירושלים—תל אביב תחת דגל הצלב האדום (סעיף 9). ו) צינור המים מראש העין לירושלים ותחנות השאיבה, וכן בריכות עין־פארה ובריכות שלמה יהיו בחסות הצלב האדום והצדדים מתחייבים שלא לפגוע בהם. ז) ההסכם יהיה תקף כל עוד נמשכים מעשי־האיבה, אלא אם יסכימו שני הצדדים לבטלו.

חלק שעומד תחת השלטון האזרחי היהודי. לפי סעיף 2,[2] התחבורה לירושלים תהיה חופשית, בשיירות שתיסענה תחת דגל הצלב האדום הבינלאומי. מובן מאליו שזה יתן אפשרות להביא אספקה וסחורות אחרות אל העיר, אבל קשה יהיה להעביר בצורה זו אנשים בצורה חופשית, ואין לומר נשק ושאר דברים מסוג זה.

467

מ. קומי אל הנהלת הסוכנות היהודית
M. Comay to the Jewish Agency Executive

תזכיר: 93.03/126/3

[New York], 5 May 1948

NOTE FOR DISCUSSION ON THE U.S. TRUCE PLAN[1]

1. GENERAL

Having been unavoidably absent from the Executive discussion on the American truce proposals,[2] I am setting down a few thoughts on them.

I assume, for *purposes of discussion*, that we do not reject a truce in principle, but insist on preserving the substance of the partition scheme under a truce.

In my opinion, we are in a fairly strong bargaining position (assuming once more that we bargain at all). The following factors bolster our position:

(a) *The military position* — even the State Department cannot have any confidence left in Arab strength or morale, and must be very anxious to avoid further defeats for them. For instance, the following remark, made privately by Loy Henderson, was repeated to me afterwards: "The bad showing of the Arabs against the Haganah is a very serious and disturbing thing, which may have revolutionary consequences in the Near East."

(b) *Signs of a change of heart in Washington* — to the outsider, the Palestine policy in Washington appears to be a series of pendulum swings between the bureaucracy, which does not want to fight the Arabs, and the Democratic Party, which does not want to fight the Jews. The anti-Zionist bureaucracy lost out in November, re-asserted itself by March, and is now losing ground again because it has failed

2. כך במקור. הכוונה מן־הסתם לסעיף 9 (ראה הערה 1 לעיל).

467

1. טיוטת הסכם הפוגה מיום 29.4.1948 — ראה נספח ב, עמ' 828—830.
2. ראה מס' 461 והערה 5 שם.

to make an alternative policy stick. People like Dean Rusk seem deseprately anxious to get a truce, the pendulum is swinging against them now and they have reason to believe that if a Jewish State were proclaimed in spite of everything, the White House would accept it.

(c) Although it is not quite clear what we intend proclaiming on May 16 (see note by Dr. Eliash),[3] it is now generally believed that we intend proclaiming a *Sovereign State* on that date. Skilfully used, this gives us some room for manoeuvre. Some recognition of our provisional governmental authority, in respect of the November 29 area, could be made to appear as a tremendous concession by us. On the other hand, this postponement of statehood need not necessarily cause the internal disruption which we all fear from it, because we are not really entitled to more than this at the present stage of the partition plan.

(d) The acceptance of a Truce Commission or any other kind of provisional caretaker authority, means the elimination of the *U.N. Commission*. We must point out that this in itself means a big concession on our part, since it would be another breach in the original partition plan.

During the truce talks, the utmost importance will attach to the handling of our public relations — firstly, because publicity will be a constant source of embarrassment to the tricks and threats of the State Department; secondly, because we will be blamed for any breakdown in peace talks, and will have to forestall this by building up public understanding of our position. We are on difficult terrain, as the general public is more concerned about stopping bloodshed in the Holy Land than about preserving Jewish political rights. All the bargaining we do, must be with an eye to public justification.

2. MILITARY ARMISTICE (Articles 1–4)

In talks with friendly delegations (e.g. South Africa and Australia), they accept fully that it would be unfair to freeze our arming and training, while permitting the Arabs to carry on unhindered all around the borders of Palestine. If we made our acceptance conditional on the Arab States making similar undertakings and agreeing to a

3. ראה תזכיר מיום 4.5.1948 (93.03/126/5). התזכיר נועד להבהיר שורת שאלות משפטיות-חוקתיות הכרוכות בהקמת מדינה יהודית על-פי החלטת האו"ם מיום 29.11.1947, בהקשר להצעת ההפוגה בארץ-ישראל.

United Nations Control Commission in order to insure compliance, this would appear to most people a reasonable demand. There is little prospect of its acceptance, but it is a good tactical position.

3. AREAS (Article 5)

The test of a "de facto" existing authority would limit us to the maritime plain, from Rehovot to Haifa, plus the Emek and the Lake Tiberias area — i.e. less than the Morrison-Grady boundaries.[4] The Huleh is a mixed area, in which our authority only functions for the Jewish settlements, which represent a minority in both population and land holdings. In the cultivable area of the Beersheba sub-district, which even the Colonial Office partitionist school would like to see reserved for the Arabs, our settlement points represent maybe 5% of the total area and population. Our claim to this area rests on future development plans, and not on the existing state of affairs. The southern Negev, which the State Department has been so determined to exclude from the Jewish State, contains no Jews at all and is in no sense subject to any de facto Jewish authority. In other words, the current loose talk about the area of de facto Jewish Authority, "roughly corresponding" to the November 29 frontiers, is most misleading. Since even those British and American officials who already accept the prospect of a Jewish State are still hoping to prune it down in area, Article 5 of the truce document is dangerous. We should try to counter it by arguing that since the partition area includes mixed areas and unoccupied areas, the Truce Commission should not be vested with the discretion to allocate areas between Jewish and Arab authorities, and so in effect redraw the future political map of Palestine. We should stipulate that it should be accepted, or assumed, that the Jewish authority is already functioning in respect of the November 29 Jewish area, plus Jewish Jerusalem and Jewish colonies in the proposed Arab State. I would point out that on the face of Article 5, the latter colonies would be subject to Arab local authorities, but in practice I do not think that we need worry much about this.

4. STATEHOOD (Article 6)

Since the document is silent about the November 29th decision, it is a moot point whether we should insist upon it being mentioned,

4. ראה מס' 45, הערה 7.

as it is obviously useless to insist upon its re-affirmation. Nevertheless, some specific mention of it would serve two purposes:

(a) It may make it easier for us, from the point of view of public opinion, to proclaim a State at a later stage, under the authority of the November 29th decision, even if this means terminating the truce.

(b) If we have to accept a truce, a specific reference to November 29th will make it more palatable to the Yishuv and the movement, and will make it easier to hold our own ranks together. The formula for such reference could be "each party reserves its position with regard to the General Assembly decision of November 29th", or something similar.

5. IMMIGRATION

If we are compelled to give up free immigration after May 15th, as part of a truce, we must at least insist that immigration should not be *lower* than that which has prevailed during the few months prior to May 15th. I have not the exact figures, but I am under the impression that it would average in the neighbourhood of five thousand per month. (Figure for January–February–March is about 4200).

6. DURATION OF TRUCE (Article 11)

The three-month period is misleading, as it is only a minimum. After that the agreement is not self-liquidating but self-perpetuating.

Presumably, the State Department has in mind that it should be made to last at least until October–November, which would (a) give an opportunity to push through an alternative to partition at the Paris session of the General Assembly, and (b) reduce the election pressure on the White House. Any attempt by us, in the meantime, to unfreeze our political position will be met by the same battery of arguments and threats as at present, reinforced by the responsibility thrown upon us of breaking the truce and starting the war up again. We have to stipulate that the truce must be for a definite period, and must end automatically in the absence of any fresh agreement negotiated between the parties. The essence of our argument should be that we cannot for an indefinite period leave a "cease-fire" dependent upon a political standstill.

M.S. Comay

468

מ. שרתוק אל ר. זסלני
M. Shertok to R. Zaslani

מברק מוצפן 60/33. נשלח: 6.5; התקבל: 7.5
נוסח יוצא: 93.01/2180/15
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1559

New York, 5 May 1948

Ben-Gurion's reference to truce[1] in Palcor's version anachronistic, as American plan — which we have not accepted — provides 4,000 immigrants per month and prevention further armed infiltration. Missed in address any reference proclamation 16 May. Cable comments.

Moshe

469

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 56/56. התקבל: 6.5
נוסח יוצא: 93.01/2180/16
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1559

New York, 5 May 1948

Further my 51/280.[1] My absolute condition was of course — undisturbed functioning Jewish Authority. As saw no prospect this being accepted by Arabs, regarded whole arrangement as illusory. Therefore problem facing us /merely/ tactical — whether we agree explore wider truce or not. Believed we should agree indicating — if by fifteenth no agreement effected, /we/ proceed as intended.

Moshe

468
1. ראה מס' 461, הערה 3.

469
1. מס' 461.

470

מ. שרתוק אל א. פארודי (לייק סאכסס)
M. Shertok to A. Parodi (Lake Success)

העתק : 93.03/94/5

New York, 5 May 1948

Sir,

1. On May 1st I addressed to you a telegram,[1] copy of which is attached, in which I drew your attention to press reports of the invasion of Palestine by the regular forces of Syria and Lebanon crossing the northern border, and by Egyptian forces crossing the southern frontier.

2. The report concerning the invasion from Egypt was subsequently denied by the Egyptian authorities. Credence was originally given to it in view of a previous report dated April 27, according to which the Egyptian Communications Minister had stated in Cairo that large Egyptian army forces had been dispatched to the Palestine frontier.

3. With regard to the reported invasion from Syria and Lebanon across the northern borders, authentic information is now to hand as to the actual course of events, which I would beg leave to summarize in the following paragraphs for the information of the Security Council.

4. In the early hours of Saturday, May 1st, an attack was launched from Syria against two Jewish settlements, Dan and Dafne, in the extreme north-eastern corner of Palestine, by regular Syrian army troops stripped of their insignia. Their equipment included armoured vehicles and field guns, the latter comprising two-pounder and twenty-five-pounder cannon. Later in the day the attacks spread to the settlement of Kfar Szold, where the central building was severely damaged by shell-fire, as well as the settlement of Lehavoth Habashan. On the same date, forces from the Lebanon, likewise using armour and artillery, attacked the settlement of Ramot Naftali, where they caused destruction and inflicted several casualties. In all these settlements Jewish defence forces went into action and the raiders withdrew.

5. On the same day, May 1st, at 8:00 a.m., radio broadcast from Cairo stated that three Syrian mechanized brigades were attacking Jewish settlements in Upper Galilee. The following morning, the Arab radio stations were denying the attack. British planes, which flew over the northern zone on Sunday afternoon, May 2nd, reported

470
.1 ראה מס' 447.

no sign of an invasion. Eyewitness accounts, damaged buildings and several wounded belie all these denials.

6. Since my telegram to you of May 1st, there have been renewed attacks on Palestinian territory by the regular troops of its northern neighbours.

7. On May 4th, Lebanese army forces again entered Palestine. One unit equipped with light artillery crossed the border near Udeissa village (Metullah area) heading towards Ramot Naftali. Another, using Lebanese army vehicles, crossed near the Malikya customs office in the Huleh area. At the same time, reports were received that a force of the Syrian army set out from Damascus and was assembling at Batika, on Palestine's north-eastern border.[2]

8. According to reliable sources, the "hit and run" attacks so far carried out are intended to probe the strength of Jewish defences in anticipation of a full-scale invasion.

9. The above account has to be set against the background of the conference of leaders of Arab states, held on April 26th at Amman,[3] the capital of Transjordan, and the announcements made on that and other occasions of a concerted plan for the invasion of Palestine by the regular Arab armies. Extracts from these statements, as published in the press, are submitted in the enclosure.[4]

10. My telegram of May 1st referred *inter alia* to a report from a reliable source, concerning the movement of a strong column of Iraqi troops towards Palestine via Transjordan, with the intention of joining in the invasion. On May 3rd, the Associated Press reported from Amman that advance guards of the Iraqi army expeditionary force for Palestine had encamped that day at Mafrak, Transjordan. The message added that Mafrak would be the Iraqi military centre until the eve of the termination by Britain of the Palestine Mandate on May 15th. "The Arabs are apparently convinced", the report went on, "that open invasion must wait until the Mandate ends. Responsible Arab military men are emphatically opposed to risking a clash with the British." The Arab News Agency reported from Amman on May 1st, that Iraqi military planes dropped leaflets to the Iraqi troops stationed in Transjordan in readiness for the battle of Palestine. The leaflets bore a message of encouragement from the Iraqi Regent.

2. המקומות המוזכרים בפיסקה זו הם: עדיסה, מלכיה ובטיחה.
3. ראה מס' 408, הערה 3.
4. הנספח מצורף לתעודה המקורית, אך לא הודפס כאן. בדבר הצהרת המלך עבדאללה עם סיום הוועידה בעמאן ראה מס' 419, הערה 4.

11. A subject of special gravity is the role already played and destined to be played by the Arab Legion of Transjordan in the invasion of Palestine and the aggression against the Jews. The responsibility devolving on the United Kingdom Government in this connection has already been emphasized in the Jewish Agency statements to the Security Council. On April 16th, Sir Alexander Cadogan stated at a meeting of the Security Council that the Arab Legion forces would be removed from Palestine before May 15th. This assurance was repeated by the British Foreign Secretary in the House of Commons on April 28th.[5] On that same date, ignoring British denials, the King of Transjordan stated in an interview that his legionnaires had occupied Jericho as "scout troops had always preceded the regular army." A week before, a large unit of the Arab Legion occupied Alamein Camp on the outskirts of Jerusalem to replace British troops.

12. The recent movements of the Arab Legion were not limited to the occupation of military camps. On April 28th, the Transjordan Legation in Beirut announced the capture by the Arab Legion of the Jewish settlement of Gesher on the Palestine–Transjordan frontier. The report was false. What is true is that for 48 hours, beginning the 28th of April, a unit of the Arab Legion shelled the settlement and threatened to wipe it out completely unless it surrendered. No surrender was forthcoming and the attack was beaten off. Two settlers were killed. According to a report from Amman by the Arab News Agency, the heir-presumptive to the throne of Transjordan, Amir Talal, personally directed the operations.

13. On May 4th, the Arab Legion took an active part, with its armour and artillery, in a large-scale battle against Jewish settlements in the Kfar Etzion area south of Bethlehem. Jewish defenders suffered 11 killed and over 20 wounded. The attack was beaten off.

14. In the last few days, British forces were rushed to Palestine from Malta and elsewhere. Their purpose, according to the statement of an official British spokesman, was to provide reinforcements in view of Jewish action in Jaffa. No aggressive act on the part of Arabs had eve[r] been deemed a sufficient reason for such a step. Thus, no action whatsoever was taken by the British military when Kaukji's forces launched a full-scale attack on Mishmar Ha'emek.

5. ראה מס' 419, הערה 7.

On arrival, some of the new British units were reported to have taken action against Jewish defence forces at Haifa and in the vicinity of Tel Aviv. They did nothing to prevent or curb the activities of the Arab Legion at Kfar Etzion.

15. The Jewish Agency begs to submit that the foregoing facts and those reported in the enclosure leave no room for doubt that acts of aggression against Palestine by the forces of the neighbouring Arab states have already occurred, and that offensive operations on a larger scale by these forces are imminent upon the termination of the British Mandate on May 15th. The Jewish Agency appeals, therefore, to the Security Council to take all appropriate action under the Charter against the states concerned.

16. The Jewish Agency begs to draw special attention to the responsibility attaching to the Government of the United Kingdom for the behaviour of the Arab Legion of Transjordan, in the light of the submissions made in this regard in the letter addressed by the undersigned to Ambassador Lopez, as President of the Security Council, on April 19th,[6] copy of which is attached.

17. In view of the urgency of the issue, we would be grateful for your bringing the matter to the Council's attention at your earliest possible convenience.

Faithfully yours,

Moshe Shertok

471

מ. פישר אל מ. שרתוק (ניו יורק)
M. Fischer to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 55/29
נוסח נכנס : 93.01/2180/15

Paris, 5 May 1948 (12.20)

Quai [d'Orsay] told me Parodi demoralised by Arab threatening us.[1] Quai advises rejection 3 month[s] proposal[2] unless [–][3] and international guarantees against invasion.

Fischer

6. מס' 398.

471

1. ראה גם דיווח פישר על שיחה עם ג. בונו, מנהל מחלקת אפריקה־לוואנט במשרד־החוץ הצרפתי, ב־4 במאי. (פישר אל בלום, 6.5.1948, 93.02/183/7). לדברי פישר אמר לו בונו, לאחר שפישר הביע תמיהה על תמיכתו של פארודי בתכנית הנאמנות, כי הלה לא פעל בהתאם להנחיות שקיבל. ראה גם מס' 484 והערה 1 שם.
2. הצעת ההפוגה האמריקאית.
3. טעות פיענוח במקור.

472

א. קפלן אל מ. שרתוק (ניו יורק)
E. Kaplan to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 88/126. התקבל: 6.5
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1559
נוסח נכנס: 93.01/2180/15

Tel Aviv,[1] *5 May 1948*

Following latest developments. Truce Commission prevented /by/ British proceed Amman meet Azzam, /on grounds/ telephones disconnected and /lack/ confirmation of previously arranged meeting. Gurney insisted continuing cease-fire Katamon because of Commission meeting Azzam, although himself advised Commission not proceed Amman. We remaining steadfast Katamon. British /reinforcements/, commandos, tanks, arrived Jerusalem; believed intention prevent Jewish advance. Gurney stated confidentially: "If Jews advance one inch, we will crush them." Warned by friends British seeking excuse to down Haganah, especially in Jerusalem. /Informed/ confidentially Gurney envisages truce Jerusalem providing for Jewish supply convoys only, under Red Cross, and evacuation of Katamon to Arab municipal police. Have told Consuls this out of question.

Kaplan

473

א. קפלן אל מ. שרתוק (ניו יורק)
E. Kaplan to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן —/70
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/1710

Jerusalem, 5 May 1948

Discussed your cable[1] with our Municipal Committee,[2] who unanimously agreed Municipal Commission composed representatives

472

1. קפלן היה באותם הימים בירושלים. ככל הנראה חובר המברק בתל אביב על סמך מידע שהבריק קפלן לבן־גוריון מירושלים ביום הקודם — 4 במאי. (ראה טיוטת מברק באצ"מ S 25/9390).

473

1. מדובר כנראה במס' 445. ראה גם מס' 455, שנתקבל בתל אביב ב־4 במאי, אך כנראה לא הגיע עדיין לידי קפלן בירושלים. ראה גם הערת־עורך, עמ' 709.
2. ועדת ירושלים הוקמה באפריל 1948 על־ידי הנהלת הסוכנות היהודית. הוועדה הוסמכה לפעול בענייני אספקה, תחבורה, גיוס כוח־אדם לצרכי ביטחון ומשק, ופיקוח על משמר־העם והמשטרה. דב יוסף היה יושב־ראש הוועדה.

appointed by proper authorities both sides, our side by Jewish Municipal Council already functioning, recognised by Government, headed by Auster. Our Municipal Committee insisted jurisdiction Commission be limited joint essential services, and not impair Jewish Municipal Council's activities. Re Chairman, strong misgivings felt impartial[ity] present representative Red Cross,[3] but would accept *faute de mieux*. Cabling Ben-Gurion for his opinion.

Kaplan

474

מ. שרתוק אל ד. בן־גוריון
M. Shertok to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 65/84. נשלח והתקבל : 7.7
נוסח יוצא : 93.01/2180/15
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1559

New York, 6 May 1948

Following Robinson's opinion. Provided no explicit revocation or supersession Plan Partition voted by this Special Session, following procedure suggested May 15, on basis resolution [Zionist] General Council, April 12:[1] 1) Communiqué stating first meeting Provisional Government Jewish State discussed current matters. 2) Issuance declaration /according/ Part 1, Section C.[2] 3) Undertaking addressed United Nations regarding Economic Union and transit, accordance Part 1, Section D.[3] Term "provisional" suggested since Government can be established only by Constituent Assembly. Under this procedure, minimum opposition may be expected legal grounds against activities Government.

Shertok

3. ז'. דה רנייה.

474

1. ב־12 באפריל החליט הוועד־הפועל הציוני כי "עם תום מועד שלטון המנדט תקום הרשות העליונה של המדינה היהודית." הוועד־הפועל גם אישר את ההודעה של הנ־הלת הסוכנות היהודית והוועד הלאומי מיום 23.3.1948 (ראה מס' 302), שבה נאמר בין היתר, כי "מיד עם ביטול משטר המנדט, ולא יאוחר מ־16 במאי ש.ז., תפעל ממשלה יהודית זמנית, והיא תשתף פעולה עם נציגי או"ם שיהיו אז בארץ." (ראה הנהלת ההסתדרות הציונית והנהלת הסוכנות היהודית, דין וחשבון על הפעולות בשנים תש"ז—תשי"א, מוגש אל הקונגרס הציוני הכ"ג, ירושלים אב תשי"א, עמ' 78).
2. ראה נספח א, עמ' 802.
3. ראה נספח א, עמ' 806.

475

שיחת ג. מאירסון, א. קפלן — סר א. קאנינגהם (בירושלים, ב־6 במאי 1948) [1]
Meeting: G. Meyerson, E. Kaplan — Sir Alan Cunningham (Jerusalem, 6 May 1948)

דין־וחשבון : אצ"מ S 25/5634

הנציג שוחח על שביתת־הנשק בעיר העתיקה. הסביר שישנן שלוש שביתות־נשק שונות והן :

1) בעיר העתיקה.
2) בכל איזור ירושלים ובארץ — מטפלת בה הוועדה הקונסולרית.
3) בכל איזור ירושלים — הצעת ראש משלחת הצלב האדום.[2]

הדגיש שאין ידו בהצעת הצלב האדום, אלא משתתף בדיונים עליה כצד אחד משלושה הצדדים הנוגעים בדבר — היהודים, הערבים והאנגלים. הוא אינו חושב שהצעה זו ממשית, ונדמה לו שגם דה רנייה עצמו התייאש ממנה אחרי יריות הערבים על קטמון בשעת הוצאת ההרוגים.[3] את דבר שביתת־הנשק בירושלים כולה קשה עתה לברר, היות ואין במקום ערבי בעל עמדה שיטול לידיו את האחריות של משא־ומתן. הוא נתבקש על־ידי מועצת־הביטחון לתווך ולהגיע לידי שביתת־נשק בעיר העתיקה.[4] כבר נפגש עם חברי המועצה המוסלמית, שהציגו את הצעות הליגה הערבית בקשר עם שביתת־נשק בעיר העתיקה. והן :

1) להחזיר את המצב בה ליושנו.
2) שמירה על המקומות הקדושים בעיר העתיקה ובארץ כולה באמצעות נציגות דתית.
3) הליגה מוכנה להשתתף בהוצאות של השמירה.
4) היא מבטיחה את שלום הקהילה היהודית הקיימת בעיר העתיקה.
5) תבטיח ליהודים דתיים גישה לכותל המערבי.

כשנשאל מה בדבר הגישה החופשית, ענה שזוהי השאלה הקשה ביותר ולא מצא לה פתרון. פתרון יימצא לה רק אם אפשר יהיה להגיע לשביתת־נשק בכל איזור ירושלים.

הוסבר לנציב ששביתת־נשק פירושה שוויון־זכויות לשני הצדדים, ובתוך זה גם גישה חופשית. דבר זה גם הושג ביפו בשעה שהוסכם על שביתת־נשק. לדעתו לא יסכימו הערבים לתנאי של גישה חופשית, והוא חושב שעניין יפו אינו דומה לירושלים, היות ויפו עיר ערבית טהורה. אבל הערבים יסכימו אולי להבטיח שיירות אוכל וצורכי רפואה לעיר העתיקה, או אפילו לשיירות קבועות בשעות קבועות כל יום. הוא רוצה לקבל תשובה סופית להצעה זו.[5]

475

1. תוכן השיחה נמסר לשרתוק במברק מיום 7.5.1948 (אצ"מ S25/1559).
2. ראה מס' 466 והערה 1 שם.
3. התקרית אירעה ב־5 במאי, בעת פינוי ההרוגים מקטמון בחסות הצלב האדום.
4. ראה מס' 456, הערה 1.
5. ראה מס' 476.

קפלן הציע הצעה מעשית נגדית: להבטיח את שער יפו וכ־400 מטר של הדרך הלא[ה]. דבר זה עלול לספק את דרישותינו לדרך חופשית כפי שנוסחה על־ידו פעם: מתל אביב לכותל המערבי. הנציב העיר שפירושה של דרישה זאת היא ביקורת יהודית מזוינת על כבישים באיזור ערבי טהור, והערבים מוכרחים להתנגד לה. הוסבר לו שדרישה זו באה מתוך הכרח. אם השמירה על הכביש לירושלים לא בידינו, אז ישתלטו הערבים על הדרך ולא תהיה עוד גישה חופשית לעיר, ולא נוכל להסכים שישוב יהודי יהיה תלוי בעניין אוכל בחסדם של הערבים.

הנציב הבטיח לבוא שוב בדברים עם הערבים, ויקרא לנו שנית לדיונים על שביתת־נשק בעיר העתיקה.

לבסוף חזר כמה פעמים, שמנוי וגמור עם האנגלים לעזוב את הארץ בהתאם לתכנית הקבועה מראש. דבר הבאת תגבורת צבאית לארץ אינו משנה את החלטתם, ואין לפרש אותו כשינוי החלטה. על האנגלים לשמור על השקט בארץ עד ל־15 במאי, אבל לא יכלו לעשות זאת עם הכוחות המדולדלים שהיו להם פה. עם בואה של התגבורת השתנה המצב, והם ינקטו צעדים חריפים נגד מפירי השקט. הזהיר פעם ועוד פעם שלא נעשה שום התקפה בירושלים עד גמר המנדט, כי הדבר יביא לתוצאות חמורות ביותר.

476

ג. מאירסון אל סר א. קאנינגהם (ירושלים)
G. Meyerson to Sir Alan Cunningham (Jerusalem)

העתק: אצ"מ S 25/5634

7 May 1948

Your Excellency,

I should like briefly to restate our attitude to the proposed truce for the Old City of Jerusalem as outlined in the course of our interview yesterday.[1]

The Jewish Agency agrees to a truce for the Old City on the following conditions:

1. All hostilities within the walled city shall cease.
2. The Old City shall not be used as a base for any hostilities directed against the quarters outside the walls, nor shall any quarter within the Old City be made the object of an attack from outside.
3. Jews, whether living within or without the Old City, shall have the right of free entry and exit to the Jewish Quarter of the Old City and from there to the Wailing Wall. Such entry and exit, however, shall be effected only through one specific gate to be agreed upon.

476

1. ראה מס' 475.

4. The truce area shall include the principal street leading from the Jewish quarters of the New City to the gate of the Old City agreed upon under the previous article.

These are the minimum conditions which we regard as essential for a truce for the Old City. We could not accept a truce under which the Jews of the Old City would continue in the state of siege which has been imposed upon them for the past five months.

Yours respectfully,

G. Meyerson

Executive of the Jewish Agency

477

הסוכנות היהודית בארצות־הברית אל הסוכנות היהודית בארץ־ישראל

The Jewish Agency (United States) to the Jewish Agency (Palestine)

מברק מוצפן
נוסח יוצא: 93.01/2180/15

[New York], 7 May 1948

Following summary main views joint meetings Executive, Political Committee, May 5 and 6,[1] discussing political aspects American proposal three months truce. Agreed final decision yours, in view military considerations involved. Agreed proposals present form unacceptable. But views expressed in favour consideration truce proposals if requisite amendments introduced and no prejudice Resolution November 29th. Supporters these views felt should consider in what eventuality most likely receive aid against invasion. Stressed our dependence dollars for weapons and consequences further antagonization Americans through non-acceptance, also repercussions support American Jewry. Pointed out we at liberty do whatever not expressly forbidden by truce agreement. Implies recognition de facto control, which meantime have been extending. Argued revival Arab warring spirit after interval difficult. Goldmann proposed as two indispensable conditions dissociation of truce from trusteeship and American guarantee help event invasion Arab states, because latter's freedom acquire arms during truce. Those opposing deferment May 15 proclamation argued no development requiring revision declaration

477

1. כך בטעות במקור. מדובר בישיבות של האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית ושל הוועדה המדינית המייעצת שליד נציגות הסוכנות, שהתקיימו ב־3 וב־4 במאי — ראה סיכום הישיבות באצ"מ Z 5/43.

מדינת ישראל
הגנזך והספרים

Executive, Va'ad Le'umi, March 23,[2] and Actions Committee resolution;[3] position actually improved. Believed Washington attitude changeable, including possibility recognition Jewish State after May 15. Doubt whether economic threats emanating from highest levels and whether fulfillable. Truce proposals constitute provisional political settlement with provisions variously interpretable, involving imposition international authority. We, but not Arab states, surrender freedom of action. They could augment military potential, while we prohibited by truce from doing so. Declaration of Provisional Government not necessarily followable by immediate applications for State recognition, allegedly feared by Americans. Contended that with failure trusteeship, object of postponement to enable State Department find new formula. No assurance regarding Jewish State at end three months. Goldmann's requirement American guarantee unrealistic. Doubted whether all sections Yishuv would abide by truce. Stressed psychological expectation Jewish public and world opinion created by declaration our intentions May 15. Neumann suggested possibility earlier establishment Provisional Government for exercise such functions as relinquished by Mandatory.[4] Opposed to any deferment: Silver, Neumann, Halprin, Gold, Goldstein, Schechtman, Gellman. Prepared consider, under stated conditions: Shertok, Goldmann, Zuckerman, Segal, Wolfsberg, J. Greenberg, Moses, Riftin, also Rabbi I. M. Lewin. Herman's position not coincidental either group. Riftin suggested initiative by Haganah in proposing cease-fire.

Jewish Agency

478

ע. ניומן אל ד. בן־גוריון והנהלת הסוכנות היהודית בארץ־ישראל

E. Neumann to D. Ben-Gurion and the Jewish Agency Executive in Palestine

מברק מוצפן 70/174. נשלח : 10.5 ; התקבל : 12.5
נוסח יוצא : 93.01/2180/15
נוסח נכנס : 130.09/2337/5

New York, 7 May 1948

In view of the possibility that the Assembly may in the course of the next few days adopt a resolution which may prejudice our

2. ראה מס' 302.
3. ראה מס' 474, הערה 1.
4. ראה מס' 478.

legal position, I urge most earnestly that you anticipate May fifteenth date by having a public declaration made immediately with all formality, announcing that after consultations among all political parties, the Provisional Government of the Jewish State has now been definitely constituted, that it has already assumed administrative responsibility for public services and governmental functions which have devolved upon it, and that it will assume all other functions promptly on the termination of the Mandate. In setting forth reasons for taking this step prior to May fifteenth declaration, should cite /disintegration/ attendant upon liquidation of the Mandate, danger of chaos, and imperative necessity of safeguarding the vital interests of the State and its population. It should also declare that the integrity of the Jewish State will be protected and defended against all aggression by its armed forces if necessary. It should add that the Provisional Government seeks peace and is prepared to negotiate for immediate cessation of hostilities and honorable peace with all its neighbors. Silver fully concurs. Shertok, Goldmann, authorize me to say in their view this step merits your serious consideration.

Neumann

479

א. אפשטיין אל משרד הסוכנות היהודית בניו יורק
E. Epstein to the New York Office of the Jewish Agency

הודעת טלקס : 93.03/126/7

[*Washington*], *7 May 1948*

From Epstein. Yesterday I explained fully the situation to Dave,[1] who knows also about Shertok's letter to Marshall.[2] I urged Shertok to write immediately another letter to Marshall,[3] explaining the Agency's and his personal position, and leaving no doubts in Marshall's mind about the different stages of conversations with Rusk from the very start. I shall hand over a copy of the letter to Dave for his chief.[4] I also advise Shertok shall have before his departure talks with Proskauer, Lehman and Rosenman, urging Proskauer and

479

1. ד. ניילס.
2. מס' 428.
3. מס' 480.
4. השווה מס' 480, הערה 1.

Lehman to strengthen their line according with ours,[5] otherwise expect serious handicap for our work in Washington. This is especially true regarding Proskauer who, according Goldmann, has the impression that Moshe agreed in princip[le] Rusk proposals at their first conversation on the subject of truce[6] [and later changed his position.][7]

480

מ. שרתוק אל ג׳. מארשאל (ואשינגטון) [1]

M. Shertok to G. Marshall (Washington)

העתק: 93.03/72/29

[*New York*], *7 May 1948*

Dear Mr. Marshall,

I apologize for troubling you again in an attempt to clear up what seems to be a persistent misunderstanding. I gather that reports are still current both in the State Department and in the White House to the effect that I had agreed to conditions for a military truce and political standstill in Palestine, informally proposed by representatives of the United States Delegation. In my letter to you of April 29, I took the opportunity to point out that this was not the case. Indeed, I must emphasize that I had indicated all along that the provision for deferring the proclamation of a sovereign state was a major obstacle, particularly if it were interpreted as precluding the coming into existence of a provisional government for the area of the Jewish State.

It was my sincere desire to explore all avenues for an acceptable truce consonant with the preservation of essential Jewish interests.

5. השווה דברי שרתוק בישיבת מנהלת־העם, ב־12 במאי: ״האנשים המטפלים בדבר עשו בינתיים הכול כדי לרופף את העמדה היהודית בדרך של מלחמת־עצבים, להבקיע פרצות בתוך החזית היהודית. הם, למשל, הפיצו שמועה שאני הסכמתי לדבר הזה [לנוסח של הסכם הפוגה שהציעה מחלקת־המדינה]. כתבתי מיד מכתב בעניין זה. הם השיגו מפרוסקאואר הסכמה לשביתת־נשק. הם הצליחו להשיג הסכמה לכך מלימן. ובכוח הדברים האלה השיגו ברכה מהנשיא. הם הביאו את לימן לנשיא והוא יצא ופרסם הודעה שהוא מסכים.״ (ראה מנהלת־העם, פרוטוקולים, עמ׳ 55). על שיחת להמן־טרומן ב־4 במאי והצהרת להמן בזכות הפוגה לתקופה של 3—4 חודשים ראה ״ניו יורק הראלד טריביון״ מיום 5.5.1948.
6. מדובר כנראה בפגישה שהתקיימה ב־26 באפריל — ראה *FRUS*, 1948, V, p. 864
7. המלים בסוגריים המרובעים מחוקות במקור.

480

1. שרתוק מסר את המכתב הזה למארשאל בעת פגישתם ב־8 במאי (ראה מס׳ 483). ש. רוזנמן שלח ב־9 במאי העתק של המכתב אל קלארק קליפורד, היועץ המיוחד של הנשיא טרומן, וצירף גם העתקים של מכתב שרתוק אל מארשאל מ־29 באפריל (מס׳ 428) ושל מברקו אל ראסק מן ה־4 במאי (מס׳ 462). [ראה רוזנמן אל קליפורד, 9.5.1948, תיקי א. אילת].

The fact, however, that with this in view I continued to take part in the informal conversations, could not be interpreted as implying acceptance of the scheme proposed. There were some provisions to which I did not raise serious objections; but there were others to which I took strong exception; and I repeatedly indicated that the decision on the proposal as a whole would have to be taken in Palestine.

Our contacts with Palestine have unfortunately been very irregular, and in response to an urgent call from the Jewish Agency Executive there, I am flying to Palestine for consultation. As things stand, I see no prospect of an agreement which would preclude the setting up of a Provisional Government for the Jewish State or entail the prolongation of British rule.

I know that individual Jews who have been in touch with the State Department or the President recently, have differed from the line taken by the Jewish Agency in this matter.[2] All I can say is that while those concerned are perfectly entitled to their own private views, they do not represent the Jewish people of Palestine, they bear no constitutional responsibility for its future, and they are not in a position to give effect to the policy which they advocate.

At the same time, I must make it clear that it would be utterly wrong to impute to the Jewish Agency a refusal to enter into a truce arrangement. From the moment when, at the instance of the Mufti, the disturbances broke out, we declared repeatedly that we are ready to accept an immediate cease-fire throughout Palestine provided the Arabs do likewise. We are likewise ready to negotiate a more comprehensive truce agreement, on the understanding that it would not jeopardize fundamental Jewish rights and place us, in relation to our defence preparedness, at a disadvantage *vis-à-vis* the Arabs.

I regret to have had again to obtrude on your time, but I felt obliged, in the interest of truth and clarity, to write you this letter.[3]

Faithfully yours,

Moshe Shertok

2. ראה מס׳ 479, הערה 5. ראה גם תזכיר על שיחה במחלקת־המדינה בין מארשאל, מקלינטוק ומאגנס ב־4 במאי (*FRUS*, 1948, V, pp. 901-4). על־פי דיווח זה הציע מאגנס שארצות־הברית תכפה הפוגה על הצדדים, אף אם לשם כך תצטרך למנוע מהם סיוע כספי. מאגנס גם טען בזכות תכנית הנאמנות.

3. גולדמן הודיע לרוזנמן ב־10 במאי כי הוא מסכים עם הנאמר במכתב ששיגר שרתוק אל מארשאל ושמעולם לא ניתנה הסכמה לנוסח הסכם ההפוגה שהציעו האמריקאים. (ראה מכתבו בתיקי א. אילת).

481

שיחות ב. לוקר בשטוקהולם, אוסלו וקופנהאגן (29 באפריל — 5 במאי 1948)

B. Locker: Report on meetings in Stockholm, Oslo and Copenhagen (29 April — 5 May 1948)

דין־וחשבון : 93.03/129/6

Confidential *London, 7 May 1948*

Arrived in Stockholm in the evening of April 29. I was received by the Prime Minister, Mr. Erlander, on Friday, April 30. The Foreign Minister, Mr. Unden, was present, and in fact conducted the conversation, Mr. Erlander confining himself to listening to us. I had a more personal talk with the Prime Minister on the occasion of a lunch in celebration of May Day, which was attended by about ten of his colleagues with their wives.

On May 3rd I saw the Norwegian Foreign Minister, Mr. Lange, at his home at Oslo, and on May 4th met the Danish Premier, Mr. Hedtoft, and his Foreign Minister, Mr. Rasmussen, in the Chamber of Deputies in Copenhagen.

In Stockholm, I had been given to understand that I should be very welcome to attend the May Day demonstration in the Prime Minister's company, and although the local Zionists pressed me to do so, I declined. I felt that my decision had been justified when the Prime Minister delivered his speech with its references to Russia.

My statement on the occasion of all three interviews was identical and was based on the latest information which I had obtained by telephone from New York.

I said that discussions at Lake Success were remote from Palestine realities. While U.N. were debating whether they should adhere to their decision to create a Jewish State in Palestine, the real problem was whether they should allow the Jewish State, which was already in being, to continue to exist, or whether they should destroy it. The way I put it was: The child is born, the question is whether you will give it a birth certificate. I told them how things looked in Palestine, that there was no British civil authority in the Jewish area any longer, that a provisional Parliament and Government had already been set up[1] and a central authority had begun to function in addition to local authorities and that, most important of all, the entire Jewish population had given its allegiance to the new bodies.

481

1. מועצת־העם ומנהלת־העם.

I also told them about the general situation, the Negev and life in Tel Aviv.

Speaking of the war, I said that the expectations of many that the Jews would collapse under the Arab onslaught had been proved wrong. These expectations had been due to the deliberately spread impression that, prior to the decision of November 29th, we had said we could defend ourselves, but afterwards had screamed for international aid. I explained that we had said then, and were still saying, that an international force would be very desirable from the military, political and moral point of view, but that if for some reason it proved impracticable, we would manage alone; of course, on the assumption that we were not hampered and were allowed to acquire arms.

We had not collapsed, and indeed were on the offensive on the whole front. The Arabs had hoped to reduce us by three methods. Their expectation of breaking the Yishuv's morale by fear had been disappointed, and indeed I found that its morale was at least as high as I had witnessed in Britain during the war, and for the same reason — because it is engaged in a life-or-death struggle. As for their hope to capture and either destroy or hold Jewish settlements, this had completely miscarried, as not a single one had been taken or evacuated, and even exposed positions which friends had advised us to leave had been held, not so much for strategic as for political reasons. On the other hand, at least 100,000 Arabs had left the area of the Jewish State; in this connection I mentioned Haifa, Tiberias and so forth. Finally, the Arabs hoped to drive a wedge between different parts of the country and so atomise the Yishuv. This, too, had proved vain, although for some 2½ weeks Jerusalem was cut off, but recently the Jerusalem highway had been opened up — an enterprise which many had considered hopeless.

I told them my feeling was that, with some goodwill and no interference, we should be able to stand up not only to the Palestinian Arabs, whose heart was not in the fight, but also to invading regular troops. Of course, it would be different if the Great Powers decided to destroy us; but were they likely to take such a decision?

I went on to emphasize the importance of the small nations acting on the merits of the case and not in compliance with the wishes of the Great Powers, and reminded them that Scandinavia was particularly connected with the partition decision: Trygve Lie of Norway was surely anxious to uphold UNO prestige by having the decision

carried out; Sweden's Judge Sandström had been chairman of UNSCOP; Denmark had a member in the Palestine Commission in Mr. Federspiel; and Thor Thors of Iceland had been rapporteur of the Ad Hoc Committee at the last General Assembly.

Speaking of the American reversal, I pointed out that although America's main argument was that partition could not be implemented without the use of force, the fact was that UNSCOP had reported that force would have to be used (it was then that we said we would do it ourselves if UNO could not), and that trusteeship would require even more force. About the American latest plan for a 3 months' truce on the basis of the *status quo,* with an immigration of 4000 or less per month, without prejudice to the rights and claims of the parties concerned, I said that we could not agree because (1) the very words "without prejudice" etc. prejudiced the decision of November 29; (2) it was clear that the embargo on arms for us would continue, while the Arabs would continue to bring in arms; (3) further restrictions on immigration were inacceptable at the present time; (4) the arrangement required a third party to supervise it, and this was liable to be Great Britain, in whose civil or military administration, in view of our experiences, we could place no confidence whatever.

The Swedish Foreign Minister appeared not too friendly. He asked whether a temporary trusteeship was not the reasonable thing in view of the blooshed. I replied that trusteeship in itself was a temporary conception, but the American working paper spoke of 3 years, which could be extended to 6, and then for as long as the Jews and Arabs took to agree. All the Commissions had admitted that Jews and Arabs could not agree, so that trusteeship might well mean another 30 years of tutelage. Any tutelage, whatever the goodwill with which it begins, must end disastrously. We were ripe for independence, and so were the Arabs, and we certainly would not accept tutelage. We could not agree to restrictions on immigration, which must be free.

Asked how many immigrants we meant to admit when the State is established, I said we would be guided by three considerations: the need of Jews throughout the world (and many hundreds of thousands in Europe and the Arab countries must enter within the next 5 to 12 years), the Yishuv's need for increase by immigration, and economic absorptive capacity. Since the two first considerations were paramount, we would do our utmost to extend that capacity, for

which purpose we should need a kind of Marshall Plan in the shape of international loans.

The Foreign Minister objected that the Arabs would oppose this, to which I replied that UNO should proclaim the decision of November 29th valid, should warn the Arabs not to sabotage it and threaten them with economic sanctions, possible exclusion from UNO, the supply of arms to the Jews and the imposition of an embargo on arms for them. If America were to promise funds to develop that part of the world, with those states who wanted to be able to join [*sic*], there would be a great popular reaction so that the Arab Governments could not object.

I made no attempt to evade the question of Russia, about which all three Governments were worried. I said there was no question that Russia wanted a say and perhaps a foothold in the Middle East. Alliance with Arab Governments who had no popular support and might be swept away quicker than they thought, was the wrong way to go about to prevent her. I described the appalling poverty and backwardness so obvious even in the centre of Cairo, and yet Egypt was the most progressive of those States. The way to gain the friendship of the Middle Eastern peoples was by facilitating great reforms which would improve their lot, and in this the Jews of Palestine could be of great help.

At the end of our talk, Mr. Unden and the Prime Minister said they had been greatly interested, and would consider the matter. They could not commit themselves. In any case, all three Scandinavian Governments would have to act in concert.

Judge Sandström, whom I visited, said that Mr. Unden always appeared worse than he was, and that I could feel assured he would be all right. Sandström observed that he could not approach the Government, but that if they asked him, he would say that he still firmly adhered to the UNSCOP report. When I saw the Prime Minister at lunch, I suggested that he might call him in, and he seemed to agree.

The Norwegian Foreign Minister also asked me to explain the reasons for Russia's attitude, and I gave the following motives: desire to have a say or foothold in the Middle East, recognition of the justice of our cause, desire to show a constructive attitude in at least one issue before UNO, desire to win sympathy — and even Jewish sympathy was worth something. Asked for an explanation

of the British policy, I said it was appeasement of the Arabs, for which I blamed Mr. Bevin personally a great deal. [.....].[2] Mr. Lange also said at the end of our talk that he would have to consult his Government.

In Denmark, I was asked whether it was true that the Russians were fighting with us, and replied that this was a permanent Zinovieff letter.[3] I told them the story of the alleged Russian agents on board the *Pan* ships,[4] explaining how ridiculous it was that such agents should be sent with all incriminating documents, as was alleged, and after sketching in the facts, dismissed it as sheer nonsense. The Danish Ministers, too, were friendly, and Mr. Hedtoft said: "You may rely on us."

I had press conferences in Oslo and Copenhagen, and the papers carried very full reports. In Oslo I also broadcast a 4-minute talk. In all three capitals I met Zionists and responsible Jews generally, and asked for money and men.

482

ח. ו. הרצוג אל ג. מאירסון

C. V. Herzog to G. Meyerson

S 25/5176 תזכיר : אצ"מ

Confidential

[Jerusalem], *7 May 1948*

Yesterday evening, Colonel Norman invited me to visit him at the General's[1] residence. The purpose of the visit was to inform me that the General had been infuriated by the murder of the seven British soldiers near Nethanya,[2] and that in the event of any recurrence of such acts or any form of attack against British soldiers by Jews, the full force of the Army now in Palestine would be used against the Jewish forces, and as a first step all armoured vehicles in the country would be confiscated and destroyed.

.2 משפט אחד לא הודפס כאן.
.3 מסמך מזויף, שפורסם ערב הבחירות הכלליות בבריטניה באוקטובר 1924, ובו הוראות שנתן כביכול זינובייב (יושב־ראש הקומינטרן) לקומוניסטים בבריטניה, לחבל במשק המדינה.
.4 ראה מס׳ 171 והערה 1 שם.

482
.1 גנרל מקמילן.
.2 החיילים הבריטיים נהרגו בהתקפה של יחידת לח"י על שתי מכוניות צבא בריטיות סמוך למשטרת תל מונד. אחת המכוניות נתפסה על־ידי אנשי לח"י.

I expressed my disgust at these outrages, but protested against the fact that the entire Yishuv was to be made responsible. I assured him that the Haganah would do all in its power to prevent such outrage if it had any advance knowledge.

Colonel Norman then asked me if I did not consider that Abdullah's statement of two days ago[3] was not a statesmanlike one. I did not give him a direct answer. I said that I often had the feeling that the latest spate of statements was merely a whitewashing prelude to invasion.

Colonel Norman then asked me if we had any contact with Abdullah. I replied that at one time we had been in very close contact with him, but that lately it had obviously become physically difficult to meet him. He then said that if we had any such difficulty, he was sure the Army would be glad to assist us to meet the King. I did not comment on this but merely murmured my appreciation.

Colonel Norman said Abdullah was very unhappy about invasion because he realised that he stood to lose his position if his forces were defeated, and he was not over-enthusiastic about the gamble. I pointed out to him that the Jews would not bother him if he merely set down in Nablus and kept quiet, but, of course, we should have to resist any attempt to encroach on Jewish State territory. He replied that Abdullah's difficulty was that he had now to satisfy public opinion in the Arab world. Of course he would not dream of attacking Tel Aviv or Haifa, but he had to show something for himself. I replied I thought that if the King made use of his propaganda machine as he has been doing until now, he could easily turn his entry into Nablus and Hebron into a victorious march, thus satisfying Arab aspirations.

On the subject of the Truce Commission, he said they had the impression that this body was inexperienced and amateurish. For instance, they were annoyed that they had met fourth-rate leaders in Jericho,[4] but they did not realise that this is the way of the Orient, and that one has to bargain.

3. הכוונה כנראה למברק ששיגר המלך עבדאללה למזכיר הכללי של האו״ם ב־4 במאי. עבדאללה קרא לאו״ם למנוע טבח בארץ־ישראל אחרי ה־15 במאי. הוא הביע צער על מעשי ההרג חסרי־התכלית שמבצעים שני הצדדים והציע ליהודים אזרחות ערבית מלאה במדינה מאוחדת ומינהל נפרד באיזורים יהודיים.

4. מאחר שהפגישה המתוכננת בין ועדת ההפוגה לבין מזכיר הליגה הערבית, עזאם פאשה, לא התקיימה, נערכה ב־5 במאי פגישה ביריחו, שבה השתתפו: א) מטעם הוועדה — הקונסול האמריקאי (ואסון) ומזכיר הוועדה (רושר לונד). ב) מטעם הליגה הערבית — תאקי אל־דין צולח (יועץ במזכירות הליגה) וחוסיין סראג׳ (סגן שר־החוץ של עבר־הירדן). הנציגים הערביים הביעו נכונות להפוגה בירושלים כולה,

Later in the evening, I met Colonel Lund, who told me that a great many British officers were looking forward to operations by the Stern Group, as they hoped to settle accounts once and for all with the Jews. He begged us not to deceive ourselves, and that this time the British were really serious and meant to use the tanks they had brought into the country in order to make us suffer for all we had done to them in the past few years. He therefore suggested we should take the strongest possible measures to curb the Stern Group.

V.H.

483

שיחת מ. שרתוק, א. אפשטיין — ג׳. מארשאל, ר. לווט, ד. ראסק (בוואשינגטון, ב־8 במאי 1948)[1]

Meeting: M. Shertok, E. Epstein — G. Marshall, R. Lovett, D. Rusk (Washington, 8 May 1948)

דין־וחשבון : אצ״מ Z 6/4/15

Secret

I had asked to see Secretary Marshall before leaving, at the urgent request of the Executive there, for Palestine.[2] The meeting was fixed for Saturday, May 8th, at 2.00 p.m., at the State Department. When I arrived with Eliahu Epstein, Mr. Rusk informed us that the Secretary had been detained by the President's birthday party and invited us to Mr. Lovett's room.

Mr. Lovett proceeded to put to me questions about the state of things in Palestine. We talked for over a quarter of an hour and the conversation was almost purely informative. From the very first, the references to the British were full of spite, distrust and resentment. He confessed to being completely confused by conflicting reports and was particularly at a loss to account for the vagaries of

בתנאי שהעיר לא תשמש בסיס לפעולות צבאיות ושהצדדים יפנו את השטחים שכבשו מאז פרוץ מעשי־האיבה. סולח סירב להסכים לפתיחת כביש ירושלים—תל אביב כל עוד אין הפוגה בתל אביב ; הוא גם לא הסכים להתחייב שתובטח אספקת מזון ומים ליהודי ירושלים, אך טען שאין סכנה שתנותק אספקת מים משותפת לשני האיזורים. הנציגים הערביים הסכימו שתובטח לשני הצדדים גישה למקומות הקדושים, בכלל זה לכותל המערבי. סולח הציע לכונן גוף מורכב מראשי שלוש הדתות, שיטפל בענייני העיר ויפקח על ההפוגה. (ראה פרוטוקול הישיבה, 134/778/1).

483

1. ראה גם דיווח שרתוק על שיחה זו בישיבת מנהלת־העם, ב־12 במאי. (מנהלת־העם, פרוטוקולים, עמ׳ 55—56).
2. בן־גוריון ביקש משרתוק לשוב מיד ארצה (ראה מברקו מיום 6.5.1948, אצ״מ S 25/1559). שרתוק עזב את ארצות־הברית מיד לאחר פגישתו עם מארשאל והגיע לתל אביב ב־11 במאי.

British behaviour. It told him about the truce problem in Jerusalem and the general situation. I stressed particularly the collapse of Arab morale and the astounding phenomenon of Arab mass evacuation. Stressing the main problem of the coming few days — the line that Abdullah would take and the way he would use the Arab Legion — I reported briefly on Creech Jones' conversation with me,[3] in which he assured me that Abdullah would get hold of only the Arab part of Palestine and not attack the Jewish State, and read to him the telegram[4] which we had just received from Palestine about a meeting between a high British officer of the Arab Legion and the representative of the Haganah, in which the former assured the latter that the Arab Legion had no desire to fight us.

At this stage, at about 2.20 p.m., Secretary Marshall came in. I was about to introduce the subject the way I had intended, but Mr. Lovett forestalled me by suggesting that I might tell the Secretary what I had just told him about the way I thought things were shaping with regard to the Arab Legion and the whole Transjordanian attitude.

I said that I might start from that end as well as from any other, and repeated to Mr. Marshall what Creech Jones had to say to me in a little greater detail. He had come up to me in the delegates' lounge at Lake Success and engaged me in conversation. He said that he knew that we were going about thinking that they, the British, were full of sinister design on us, inciting the Arab states to swoop down on us after the termination of the Mandate and what not. He wanted to assure me that this was fantastically untrue. They had in mind nothing of the sort. On the contrary, they were exerting their influence to the utmost in the Arab capitals to prevent anything of that kind happening. For himself he saw clearly what the course of events would be; nothing would come out of the trusteeship idea. On the 15th of May, we would set about establishing a Jewish State. We will probably have to face serious trouble inside Palestine. They, for their part, were extremely anxious to localize the trouble and to prevent its spreading into a major conflagration. That is why they were so anxious to keep the Arab states out of the fray. I could take it from him that this was Mr. Bevin's line. As for Abdullah and the Arab Legion, speaking between him and me, he was sure that all Abdullah's grandiloquent statements notwithstanding, what

3. ראה מס' 449.
4. מס' 457.

he actually intended to do was to get hold of the Arab part of Palestine, and it was not part of his design to attack us. Creech Jones wondered whether this did not suit us. On my saying that Abdullah might any day fuse with Iraq, and that we did not relish the prospect of having that large Arab empire right on our doorsteps, he proceeded to assure me that our fears of Iraq were quite groundless; it was an extremely weak country, unable to cope with her own internal difficulties, always on the brim of an internal revolution, with no army to speak of and no government ever stable.

I then read to Mr. Marshall the telegram from Tel Aviv about a meeting between Major Gold[i]e of the Arab Legion, Glubb's Second-in-Command, and an officer of the Haganah, which had taken place at the former's request. The gist of it was that according to Gold[i]e, they of the Arab Legion had no desire to fight us, the attack on the Gesher settlement had been a pure local misunderstanding, they wondered whether the Jaffa operation meant that we were contemplating the occupation of the whole of Palestine, they were anxious particularly to avoid any clash with us in Jerusalem, and they wanted very much to maintain contact with us.

I said that we were by no means certain whether all these assurances could be taken at their face value, but that the fact that they had been forthcoming and their coincidence seemed to us significant. I indicated that this was, however, a side issue as far as my main subject was concerned, which was to clear up the main points at issue between us and the United States Government.

I proceeded to say that when I had been approached by members of the State Department in New York on the truce question, I had entered into those informal conversations with a very keen desire fully to understand the attitude of the United States Government, and to see whether we could adapt ourselves to it without sacrificing any fundamental Jewish interest. I need not say how vitally we were anxious to be in line with the United States policy and to have that major progressive power on our side at the present turning-point in our history. This could not, however, be bought at any price, and we would not commit suicide to gain friendship. Actually my concern as to whether an understanding on the lines proposed by the United States representatives in the talks which had taken place, and in the light of the drafts produced, had deepened from stage to stage,[5] and

5. החלק הזה של המשפט אינו שלם במקור.

today I found myself much farther away from any hope in that regard than I was at the beginning of these conversations. The paramount question in our minds to which we had so far no satisfactory answer was whether the United States Government wanted or did not want a Jewish state to arise. Everything depended on that issue. If the United States was determined to help us achieve statehood in Palestine, but was looking for a way of getting over certain transitory difficulties which were involved in the process, then it was one thing; if, however, the United States Government was not sure whether it wanted a Jewish state at all, and was trying to work out a certain temporary arrangement which eventually might lead to the complete abandonment of the Jewish state idea, then the position was totally different and no common language would be possible.

The main point of the truce proposal was that we should forego proclaiming a Jewish state immediately the Mandate was ended on May 15th. This was tantamount to asking us to renounce our most fundamental right. How can we possibly do it? Not to exercise our right now means to us a complete uncertainty as to whether we shall ever be able to exercise it. How can we of our own free will accept such uncertainty? We were on the threshold of the fulfilment of the hopes of centuries — a consummation of continuous strivings of generations past. The State was within our physical grasp. To let go now might be fatal. Moreover, the tension around the date of May 15th was mounting daily, I might even say hourly, not only in Palestine but among the Jews throughout the world. There was a feeling of either now or never. Any attempt to hold up the swift course of events might in itself provoke disaster by completely destroying discipline and making it impossible for any leadership to maintain its position. Who can say what would happen during and after the three months' period? How can we be expected to be a party to our own undoing?

I went on to describe the position in Palestine: the process of territorial and functional taking-over was in full swing. It was impossible to break its momentum. The first phase of Arab invasion and aggression had been liquidated. Arab morale was at the lowest possible ebb both in Palestine and outside. Something quite unprecedented and unforeseen was going on — the mass evacuation of the Arab population from the Jewish state and even from some adjoining districts. The estimates about the extent of the evacuation

which had so far taken place varied between 150,000 to 200,000. It was partly the result of fright and partly deliberately stimulated by the defeated foreign Arab forces, in an attempt to cover up the shame of their defeat by representing the Jews as a far more formidable force than they actually were. These fleeing multitudes felt terribly bitter about the Arab leadership which had brought this calamity upon them. The Arab governments found themselves saddled with far greater liabilities than they had ever budgeted for. When they made their financial allocations, they thought only of direct military commitments — recruiting, training and maintenance of forces in the field. The pay was low, but they consoled their mercenaries with promises of the loot of Tel Aviv and of the Jewish colonies. They were no[w] groaning under the burden of feeding, clothing and sheltering masses of refugees — a task for which they were utterly unprepared. As things stood, there was a very real hope that the Jewish state might be established without any further serious attempt being made by the neighbouring states to interfere with the process. What if the assurances regarding the Arab Legion were true? The whole outlook would then be completely transformed.

It was at this stage that the United States Government wanted us to call a halt. I repeated, to break the momentum might be fatal. The truce would be a double score for the Arab side. First, its conclusion in itself would mean that they had succeeded to hold up the establishment of the Jewish state. Secondly, it would mean a most welcome respite which they could use to the utmost for reorganizing and consolidating their forces for a further trial of strength. I pointed out that we had achieved our present position without any help from outside. We had fought alone and unaided. We had asked the United States Government for arms, but they were not forthcoming. We asked for military expert advice and even that was withheld. There was an occasion when we asked for the release of armour plate to protect passenger buses against attack and even that was refused.[6] Not having helped us, why should the United States Government now try to prevent us from attaining what was so imminently within our reach? I should have thought that the United States has now a most excellent case *vis-à-vis* the Arab world. They had originally supported Partition — not without considerable hesitation. Then the doubts grew stronger and they tried an alternative

.6 ראה מס' 229 והערה 1 שם.

course, that of trusteeship, which was certainly a most far-reaching concession to the Arab viewpoint, but the idea did not commend itself to the United Nations, and perforce the United States Government had to give it up. In the meantime, the sands had been running out, and events in Palestine had taken an inevitable course. There was no way now for the United States but to revert to the original position, which in the meantime had been translated into facts in Palestine.

It might seem grotesque, I said, in view of our relations with the British and all the bitterness that had accumulated in our hearts against them, but actually of all the alternative courses which were now being discussed at Lake Success, the least objectionable was that proposed by Creech Jones, namely, to accept partition as an accomplished fact and to save what could still be saved by way of United Nations authority.[7] I did not see why the United States Government should not support this proposal. Later in the conversation, I again mentioned the Creech Jones proposal, and said that when he speaks of a "humble" international agency he does not mean himself. At any rate the British have assured us that they have no ambition to participate. Mr. Rusk said, of course they do not mean themselves, they mean us. To which I said, you need not accept, you can agree to the proposal, on condition that the committee should be formed of small powers.

I then proceeded to an examination of the truce proposals as contained in the last ("3rd Provisional") draft.[8] I made it clear that I could deal with them only very briefly. The major sacrifice entailed, which overshadowed the whole issue, was the development of state-

7. קריץ' ג'ונס הציע בישיבת הוועדה הראשונה של העצרת הכללית, ב־3 במאי, שתוקם רשות ארעית נייטרלית מטעם האו"ם. רשות זו תקדם את עניין התיווך בארץ־ישראל ותקבל לידיה נכסים מסוימים מאת ממשלת ארץ־ישראל עם תום המנדט. קריץ' ג'ונס ציין כי משטר נאמנות אינו מקובל על הצדדים ומשמעותו לגבי דידם תהיה — דחיית העצמאות. הוא אמר כי המשטר הזמני שהוא מציע לא יפגע בזכויות, בתביעות ובעמדות של הצדדים ויוכל להתקבל על דעתם של אלה המצדדים בחלוקה. (ראה .(*GAOR, 2nd Sp. Sess., Main Committees*, pp. 209-10
בישיבת מנהלת־העם ב־12 במאי סיכם שרתוק את הקו הבריטי כפי שהצטייר בעיניו: "א) הם נגד נאמנות. ב) הם בעד חלוקה. ג) הם בעד מלחמה בארץ־ישראל. ד) הם בעד שביתת־נשק מן השפה ולחוץ — מקווים שלא יצא מזה דבר. ה) הם סבורים שהמלחמה תחליש גם את היהודים וגם את הערבים. אולי קודם היו סבורים שרק את היהודים, עכשיו הם מבינים שגם את הערבים. הם מוכנים עכשיו גם להביא בחשבון אפשרות שהמדינה היהודית תקום בשטחה כפי שהוחלט ואולי קצת יותר. מכל ההצעות שנשמעו באו"ם... אז אם לא לחשוב על הדרך הרוסית, שהיא הדרך הציונית הגמורה, הצעת האנגלים היא היותר מתקבלת על הדעת..." (ראה מנהלת־העם, פרוטוקולים, עמ' 58).
8. טיוטת הסכם מיום 6.5.1948 — ראה נספח ב, עמ' 830—832.

hood. Lest one might think that this did not preclude the setting up of a provisional Jewish government, it was said expressly that whatever temporary authority might function in the interim would be called "temporary truce regime." We might not mind so much what other people would call it, but for us to agree formally and expressly that this and no other should be its title, meant again to sign away our rights under the Resolution, and to agree of our own free will that it should remain inoperative. I felt sure that the Secretary realized of what tremendous historic importance the Resolution of November 29, 1947 had been for us. Would any people agree of its own accord to depart from this historic act confirming its right to immediate independence by the decision of a majority of $\frac{2}{3}$ of the Assembly plus 7? Then there was the clause about the maintenance of all the present, British-made, laws, with the exception of such as the Truce Commission might agree to abrogate or modify. This was quite an unthinkable prospect. We immediately saw in it the spectre of the racial land-law being maintained.[9] Quite apart from that, a tremendous amount of work had been done by us in recent months in overhauling the whole body of Mandatory legislation and sorting out the various laws and ordinances as between those which we would keep up and those which we would change or abolish or supersede by new legislation. For us to forego the long-awaited chance of making our own laws was alarming in the extreme. Then there was the most important question of immigration, which was the crux of the whole problem. The claim for Jewish control of immigration was the central pivot of all our political efforts and struggles in the last few years. This too was now within our grasp. From the 15th of May we were at long last to have been the masters of the situation in that regard, holding the keys to the gates of our country in our own hands and deciding on our own how many and whom we should admit. This, too, we were expected to forego without any certainty as to what would happen in the future. Formally the Truce Commission is to decide, again subjecting Jewish immigration

9. הכוונה לתקנות העברות קרקע שהתקינה ממשלת ארץ־ישראל בפברואר 1940. בתקנות אלה הוטלו איסורים והגבלות על מכירת קרקעות, בחריגים מסוימים שאינם משמעותיים לגבי עצם ההפליה בין ערבים ליהודים. נקבעו שני איזורים: באיזור א׳ נאסרה מכירת קרקע למי שאינו ערבי פלשתינאי; באיזור ב׳ נאסרה מכירת קרקע על־ידי ערבים פלשתינאים למי שאינם ערבים פלשתינאים אלא אם כן נתן הנציב העליון רשות בכתב להעברת הקרקע. רוב שטחה של ארץ־ישראל נכלל באיזורים אלה. רק במפרץ חיפה, בשפלת החוף מטנטורה עד תל אביב, באיזור שמדרום ומדרום־מזרח לתל אביב ובירושלים לא הוטלו שום איסורים והגבלות.

to outside control. I knew what was the practical solution envisaged: formally the maintenance of the present monthly quota of 1500, plus in actual fact the bringing over of about 20,000 refugees now in Cyprus within the truce period. Numerically speaking, this volume of immigration would be quite satisfactory, but as regards the immigration regime it would again mean no change from the present, as even now the British were bringing in thousands of people from Cyprus each month over and above the 1500 quota. When I mentioned what I understood to be the practical solution envisaged, Mr. Lovett hastened to interject that this was a suggestion which had to have the approval of the British and the Arabs. I said that if this was the case, then even if all the other elements of the scheme were in themselves acceptable, it would be categorically rejected on that score alone. No claim had ever been resisted by the Jews with greater determination than that of the Arabs to have a say in controlling Jewish immigration. There would never be a compromise on that issue. I then referred to the inequality as regards arms. I noted that in the last draft the point of acquisition had been omitted. This still left us unable to import arms, while the Arab states would be free to pile up any quantity of arms at Palestine's borders. The same applied to training. As I had already indicated in a letter to the Secretary,[10] our people could train only in Palestine whereas Arab training was carried on only outside Palestine. At any stage when the Arabs decided to restart fighting, they would be able to do so in a position superior to ours.

Finally I indicated that though there was no express provision in the scheme for any use of force to implement it, this still seemed to be the underlying assumption. How otherwise would immigration from Europe be kept within the 1500 limit, who would expel or arrest offenders against the truce? I concluded by saying that the final decision would be taken by the Executive in Palestine. I would faithfully report the viewpoint of the United States Government and all the arguments I had heard adduced in favour of this truce proposal, which was actually not a truce in the real sense of the term but a certain political arrangement. I felt it my duty, however, before leaving to explain to the Secretary and to Mr. Lovett how I see the position and what I thought the attitude of the Executive would probably be, so that no false prospects should be entertained. I said

10. מס' 428.

that apparently the determination of the Jewish people to achieve statehood was not fully realized; that determination was unshakeable. The Jewish people can be overpowered by superior forces, but it never can be prevailed upon to give up striving. I was particularly anxious to achieve clarity in view of the wrong impression which had apparently spread in Washington as to my personal attitude. I had already written once to the Secretary on the subject, and before I knew that I would have a chance of seeing him, I had written another letter which I have now brought with me and was leaving with him.[11] That impression might have arisen from the fact that I showed willingness to talk. This I did in my anxiety to explore every possible avenue in order to reach an understanding with the United States Government at the present juncture. I was as anxious as before to achieve this, but I saw little hope of it if the position of the United States Government remained as formulated in the present draft.

Mr. Lovett here took the floor. He said that when they had lent their hand to the November Resolution, they did so on the assumption that it could be peacefully implemented. This was to them a cardinal point. Their aim in regard to Palestine was peace for the sake of the country and its people and for the sake of the international situation. As to my question what was the policy of the United States in regard to Palestine, he could only refer me to the recent statements of the President and the Secretary,[12] who had made clear that an independent Palestine state (these were the words he used: independent Palestine state) remained the primary object of this policy, and that in point of justice they still considered partition with economic union the right solution. But the difficulties of implementation had to be taken into account. To him it seemed that I was taking a gamble. Originally I was very effective in calling attention to the threat of Arab invasion. Now that I saw a possibility of coming to an arrangement with the Arab Legion that they should merely abut on the Jewish state but not aggress against it, I changed my tone. Mr. Lovett said that I appeared to place all my reliance on Creech Jones' proposal and on the alleged peaceful intentions of the Arab Legion, to which I replied that I placed far more reliance on the actual position in Palestine, of which both Creech Jones' proposal and Abdullah's alleged attitude are the result.

11. ראה מס' 428, 480.
12. ראה מס' 364, הערה 3.

I replied that we were continuing to warn the United Nations against the threats of Arabs invasion and to urge international action against it. It was true, however, that the position today was quite different from what it was not such a long time ago. The present assurances on behalf of Transjordan were to be regarded as the direct result of recent military events in Palestine. The Arab Legion was not anxious to fight us because of fear that it would be beaten. I myself did not doubt that it would, although I did not minimize the seriousness of the struggle which we would in the end have to face.

Mr. Lovett asked whether I was basing myself on an agreement with King Abdullah which I was asking the American Government to endorse. I replied that we had no such agreement. On the contrary, the King was extremely bellicose against us in his recent utterances. It was only a question of assessing and weighing prospects. We had always said that if forced, we shall fight alone no matter what the concentration of forces against us are. [*sic*].

Mr. Lovett thought that the American truce proposals offered us a chance of a breathing-spell in which we might try to work out a reasonable arrangement with Abdullah. I replied that the American truce proposals referred us to the Arab Higher Committee with which I did not see the slightest chance of an agreement prior to the establishment of the Jewish State. The only thing which could force them to acquiesce would be an accomplished fact, and it was this that the truce proposal sought to prevent. We had a much better chance to create that accomplished fact now than by accepting a truce at the end of which we might find ourselves facing much more serious disadvantages. One such serious disadvantage would be the termination of the truce itself. Some of us definitely felt that it was preferable to go on fighting than have to restart it after the truce period. Mr. Lovett admitted that, as things stood, military superiority was on our side, but this may not last. In particular we have to reckon with a very prolonged guerilla campaign on the part of the Arabs, which would be extremely costly to us and lead to incalculable difficulties. He went on to argue that in any case truce was preferable to the continuation of the war. He did not accept my view as to the chances of the trusteeship. They had not so far taken any determined steps to secure the acceptance of their trusteeship proposals, but their information was to the effect that the necessary majority would be forthcoming if it was made clear that this be their definite policy.

He asked Mr. Rusk to corroborate this, which he naturally did by repeating the bald assertion.

Mr. Lovett also said something to the effect that they were for the time being leaving public opinion alone, but that if they would explain properly how they viewed the position, public opinion would undergo a marked change to our detriment, and this might have serious repercussions on unity in the United States. (He probably meant Jewish unity, but he was careful not to say it).

He also referred to the extraordinarily heavy financial burden which we were no doubt carrying. He said that he figured out that the operation of the Haganah must be costing us several million dollars a month.[13] (The reference to public opinion in the United States was a clear threat, while the mention of the Haganah expenditure a veiled one. There were no threats or allusions of threats beyond this and no mention at all of any "sanctions" as regards dollars, oil, financial blockades, etc., throughout the conversation). Mr. Lovett also repeated the arguments that if we proclaimed the Jewish state, the Arabs would proclaim an Arab state all over Palestine, each state would seek international recognition and the area of conflict would be widened, and the position of the Jewish state rendered most precarious. If we were accepting the gamble, we should do so with our eyes open. We would not be able to claim United Nations protection, which meant primarily that of the United States in the future. The truce was a better course for us to safeguard the interests of the Jewish state of the future than the continuation of warfare.

I replied that we were not a movement given to hunting after formal shibboleths; we were usually careful not to put the cart before the horse. Recognition can only apply to something which effectively exists. It would not be our first step to rush headlong into the quest for recognition. We would first have to do some work in building up the State properly. What we could not possibly accept was a state of vacuum or suspense. On the termination of the Mandate, the Provisional Government for the Jewish State would have to be set up immediately. Mr. Rusk observed that even in this we would not be acting in accordance with the Resolution. What the Resolution contemplated was the setting up of a Provisional Government by the

13. השווה דברי מאגנס בשיחה עם מארשאל ומקלינטוק ב־4 במאי (*FRUS*, 1948, V, p. 902).

United Nations Commission and the coming into existence of the State in connection with the Economic Union. I replied that the United Nations Commission had defaulted, and that we believed we would certainly be acting in the spirit of the Resolution if not in full accordance with each letter of it. As both Mr. Rusk and I were interrupting Mr. Lovett, I could not develop the argument any further. Mr. Lovett went on to stress the risks we were taking. I replied that to us the risk of forfeiting the chance of statehood was graver. I repeated the argument about the renunciation of rights and stressed again that we had no assurance from the United States Government as to their support for the Jewish State in the future. I added that such assurance might not in itself prevail upon the Executive to accept the truce, but it would certainly be a most vital consideration.

Mr. Lovett, who previously refrained from giving any assurance, here said, how can I possibly accept an assurance if I could not even indicate that it would prove decisive? Before I could parry this thrust, Mr. Marshall joined in the conversation. He had so far maintained complete silence but listened very intently. The hour by then was 3.25; and I was due to catch the plane at 3.45. I explained my predicament with all apologies. Mr. Marshall said he would be very brief. Mr. Rusk undertook to call up the airport and ask the company to hold up the plane. Mr. Marshall said I could have his car to go to the airport.

Mr. Marshall made three points. First, the difficulties they had experienced with American Zionists. There was an initiative now on foot to have a hearing on Palestine by the Foreign Affairs Committee. They themselves were dead set against it, but it was not in their hands, and once the hearing was decided upon, they would have to comply and then they would speak out. It was precisely their reluctance to speak out that was the reason why they were against the hearing. Yet speak out they will. They will give their own story, and their files were full of it — all the political pressure, the blustering, the misleading assurances, etc., etc., that was going on. (Some very strong expressions were used here, not all of which I remember). He added that at the time of the Assembly, before he left for London, he had heard from so many Jews (he knew I took a different line) that there would be complete peace and quiet in Palestine if partition were decided upon, and this turned out to be quite untrue.

His second point was about illegal immigration, and here he accused the Jewish Agency, which was, he said, most unhelpful. It had caused them no end of difficulty. He intimated that while they were trying to impress a certain course of action upon Great Britain, Great Britain was all the time throwing back into their face this charge that they were aiding and abetting in illegal immigration. He said that at a certain stage he thought he had succeeded in bringing the situation under control but then it again deteriorated.

His third and main point was about our present dilemma. We had scored an initial military success; we should beware of relying on it. He could not help thinking about his experience in China when he went there as an intermediary. The analogy was striking. He had almost succeeded in arranging for a truce for a certain period, during which time the Government was supposed to absorb the other people. But at that time the Government forces had just scored a success in the field and they were afraid that they would lose more than they would gain by the truce. Then the same thing happened on the other side and they too had the same fear. As a result the truce did not come off, and here, two years since then, the outbreak of war in China, it was still continuing and the Government in the meantime had lost Manchuria. He himself was a military man, but he wanted to warn us against relying on the advice of our military people. He indicated that flushed by victory, their counsel was liable to be misleading. If we succeed, well and good. He would be quite happy; he wished us well. But what if we failed? He did not want to put any pressure on us. It was our responsibility and it was for us to face it. We were completely free to take our decision, but he hoped we do so in full realization of the very grave risks involved.

He said again and again that if we succeeded in setting up a Jewish state and maintaining it, he would be only too happy, but, etc., etc.

By the time he finished, all possible time limits had been exhausted and I could reply only very briefly. I said that my inability in view of the shortness of time to discuss the line of conduct of American Zionists should not be taken as meaning that I thought they had no case. I thought that much of what he had said had reached him in exaggerated and distorted form, and anyhow American Zionism had a very good case. As to his last point, I said that I deeply appreciated his sincerity and his wisdom. If the Executive of the Jewish Agency took a position which would seem contrary to what he thought was right, it would not be because they would not heed his advice.

484

מ. פישר אל מ. שרתוק (ניו יורק)
M. Fischer to M. Shertok (New York)

מברק מוצפן 56/25. התקבל: 9.5
נוסח נכנס: 93.01/2180/15

Paris, 8 May 1948 (10.12)

1) René Meyer making strong representation Bidault re attitude Parodi.[1] 2) He advise[s] proclamation Jewish State regardless eventual decision U.N.[2]

Fischer

הערת־עורך
Editorial Note

ב־7 במאי נפגש הנציב העליון עם מזכיר הליגה הערבית, עזאם פאשה (בהודעה הרשמית נאמר שהפגישה הייתה ביריחו, לפי מקורות אחרים היא התקיימה במלון המלך דוד בירו־שלים). בפגישה זו נתן עזאם פאשה הסכמה מותנית להפוגה בירושלים, וב־8 במאי הת־פרסמה הודעה מטעם ממשלת ארץ־ישראל בדבר הפסקת־אש שתיכנס לתוקף בצהרי אותו יום. הודעה זו פורסמה ללא התייעצות מוקדמת עם נציגי הסוכנות היהודית. מפקדת ה״הגנה״ בירושלים הורתה לכוחותיה להפסיק את האש בשעה שנקבעה, אולם דובר הסוכנות הבהיר כי זוהי הפסקת־אש זמנית וכי תנאי הסוכנות להפוגה הם: תנועה חופשית בכביש ירושלים—תל אביב, גישה חופשית לעיר העתיקה והוצאת הכוחות הערביים הזרים מאיזור ירושלים.

הנציב העליון ביקש להיפגש עם חברי הנהלת הסוכנות היהודית ב־9 במאי. מאחר ששלושת חברי ההנהלה שיכלו לייצג את הסוכנות בפגישה זו — בן־גוריון, ג. מאירסון וקפלן — לא היו בירושלים, הוצע כי ל. כהן וו. איתן ישוחחו עם הנציב, אולם הלה סירב להיפגש עם פקידים ודרש שיבואו אליו חברי ההנהלה. בערב של אותו יום נמסר נוסח טיוטת ההסכם לנציגי הסוכנות היהודית בטלפון. בסופו של דבר לא יצאה הפגישה אל הפועל. ליסטוֹול ומארטין, ממשרד־המושבות הבריטי, הראו את הטיוטה ללוקר, שהעיר כמה הערות ביקורת. (ראה לוקר אל בן־גוריון, 10.5.1948, 130.09/2318/2). הפסקת־האש בירו־שלים קוימה בדרך־כלל עד צאת הבריטים, ב־14 במאי. ראה גם מס׳ 485 והערה 1 שם; מס׳ 489.

484

1. ראה גם מס׳ 471 והערה 1 שם. פארודי הציע בוועדת־המשנה 9 של הוועדה הראשונה של העצרת הכללית, שיוקם מטעם האו״ם ארגון ממשלתי מרכזי בארץ־ישראל, שיקבל עליו תפקידי מימשל חיוניים עם תום המנדט. נציגי הסוכנות היהודית, א. אבן ונ. גולדמן, התנגדו להצעה זו בשיחות שניהלו עם חברי ועדת־המשנה, ולעומת זאת גילו יחס אוהד לעמדתו של קריץ׳ ג׳ונס, שבדבריו הסתמנה מגמה לקבל את החלוקה כעובדה קיימת, ובמיוחד לאחר שהציע בוועדת־המשנה להקים ״סוכנות״ מטעם האו״ם במקום ה״רשות״ שהציע במליאת הוועדה (ראה מס׳ 483, הערה 7). [ראה דיווחי אבן וגולדמן, בכלל זה דיווח גולדמן על שיחה עם פארודי, הס״י — א״א, 10.5.1948 (ישיבת בוקר), אצ״מ Z 5/2388].
2. פישר שיגר כעבור שעות אחדות מברק נוסף אל שרתוק, שבו הודיע כי בעקבות התערבותו של רנה מאייר הורה בידו לפארודי, שלא יתמוך באורח פעיל ״בתכניות החדשות״. (המברק באותו תיק).

485

ל. כהן אל ד. בן־גוריון, ג. מאירסון וא. קפלן [1]

L. Kohn to D. Ben-Gurion, G. Meyerson and E. Kaplan

מברק

נוסח יוצא : אצ״מ S 25/9390

[ירושלים, 9 (?) במאי 1948]

להלן תוכן הצעת הממשלה להפוגה, לא לפרסום, כמצע לדיון, מבקשים תשובתנו. 1) ירושלים, פירושו איזור בניין ערים. 2) מעשי איבה בירושלים וסביבתה ייפסקו. 3) אין להביא נשק וחומרי מלחמה לירושלים. 4) מצרכים אזרחיים חיוניים יובאו לעיר תחת פיקוח גוף נייטרלי שיתקבל על־ידי ערבים ויהודים. 5) לתנועה של מצרכים חיוניים ואנשים בלתי־מזוינים לירושלים ייפתחו לפחות אחד הכבישים הבאים: תל אביב—ירושלים דרך שער הגיא, כאשר אפשרי, או דרך רמאללה, וכן הכבישים הראשיים ירושלים—רמאללה, ירושלים—יריחו, ירושלים—בית לחם, בתנאי שהאוכלוסיה היהודית או הערבית בעיר לא תוגדל במידה רבה ושלא תהיה החלפת אוכלוסין אשר תגביר כוחם הצבאי של אחד הצדדים. 6) תנועה חופשית אל ומהרובע היהודי דרך שער ציון. הגוף הנייטרלי יקבע נקודת ביקורת על־יד השער לשם מניעת הכנסת נשק. 7) פינוי קטמון. 8) הגוף הנייטרלי יפסוק בכל סכסוך הנוגע לפירוש התנאים, כולל המונח ״מצרכים חיוניים״.

486

פגישת ח. ברמן עם ועדת ההפוגה (בירושלים, ב־9 במאי 1948)

Meeting: H. Berman — Consular Truce Commission (Jerusalem, 9 May 1948)

יומן ח. ברמן : אצ״מ S 25/5634

[ירושלים], 9 במאי 1948

נקראתי להופיע בפני הוועדה הקונסולרית לשביתת־נשק. השיחה התנהלה בצורה של חקירת שתי־וערב ושאלות ותשובות. בעיקר נסבו הדברים על מה שהם קראו: סירובנו להיפגש עם הנציב־העליון לדון על תנאי שביתת־הנשק.[1] ״הזמן קצר ואנחנו רוצים להספיק לעשות משהו עד ה־15 במאי, ואיננו רואים מצדכם את

485

1. באותו תיק נמצא נוסח מקורי אנגלי של טיוטת הסכם הפוגה בירושלים ומצורף אליו מזכר מיום 9.5.1948, שבו כתוב כי הטיוטה חסויה ואין לפרסם את תוכנה ללא רשות מאת ממשלת ארץ־ישראל. על העתק אחר (אצ״מ S 25/5176) רשום בכתב־יד : ״נמסר ביד ע״י פוקס־סטרנגווייס לל. כהן ביום 12 במאי 1945״ [צ״ל 1948]. זהו כנראה העותק שנמסר לסוכנות באורח רשמי ביום שבו פורסמה הצעת הממשלה. ראה גם הערת־עורך לעיל.

486

1. ראה גם הערת־עורך, עמ׳ 770 ; מס׳ 485.

הנכונות המלאה לכך." אני בדברי עמדתי על הפרעות אטמוספריות שאינן מאפש-רות לאוירון לבוא מתל אביב, על כך שאתמול נשבר אווירון שלנו וכו'.[2] אולם אחר־כך כיוונתי את הדברים לכיוון כזה, שהאשמתי את הנציב בכך, שלא רצה לקבל את אותם האנשים שצוינו על־ידינו. הסברתי כי שניים מהפקידים הגבוהים של המחלקה המדינית קבלו יפוי־כוח והוראות למשא־ומתן, והנציב סירב לקבל אותם. אם הוא לוקח לו את הרשות לבחור את האנשים אשר אתם הוא רוצה לנהל משא־ומתן, עליו לחכות עד אשר האנשים יוכלו להופיע. לא אנו אשמים בזה שהממשלה לא רצתה ולא יכלה לפתוח את דרך תל אביב—ירושלים.

הוועדה התעניינה בדעתנו על הצעת הצלב האדום לקבלת ירושלים תחת חסותו.[3] הודעתי להם כי אין לנו החלטה. וכשלחצו לדעת את דעתי הפרטית, אמרתי כי אין לי אמון רב שהדבר יסתדר. הם ידעו כי גב' מאירסון נסעה לתל אביב, וחשבו כי נסעה לשם דיון על הצעה זו.

חקרו לדעת באיזה הוראות היו ד"ר כהן ואיתן מופיעים בפני הנציב לו נתקבלו. אמרתי להם כי שתי הנקודות העיקריות הן פתיחת הדרך והוצאת הכנופיות — כמאז ומתמיד.

הדגשתי את הנקודה, כי ד"ר כהן כבר נתקבל פעם על־ידי הנציב וניהל אתו משא־ומתן.[4] התעניינו לדעת את הסטטוס של העובדים השונים במחלקה המדינית.

סיכום השיחה בעניין זה היה, כי אמנם הוסכם על דעת כולם, כי משונה הדבר שהנציב יכתיב את מי הוא רוצה לקבל.

487

ל. כהן אל ד. בן־גוריון, ג. מאירסון וא. קפלן
L. Kohn to D. Ben-Gurion, G. Meyerson and E. Kaplan

מברק

נוסח יוצא : אצ"מ S 25/9390

[ירושלים, בקירוב 9 במאי 1948]

הקונסולים מסרו לנו את דלקמן באופן סודי ביותר כמצע לדיון אם אנו נחשוב כי יש על מה לדון. תוכנו אינו ידוע עדיין לא לערבים ולא לממשלה, ולא ידובר בו אלא אם אנו נודיע כי מצדנו הוא מהווה מצע לדיון.[1] הקונסולים מבקשים ותובעים תשובה תוך עשרים וארבע שעות.[2] הבטחנו והתחייבנו לזאת. וזה התוכן: הסוכנות והוועד הערבי אחראים להגשמת התנאים. ירושלים פירושה איזור בניין

2. ראה גם רישום הודעה טלפונית מבן־גוריון אל ל. כהן, 9.5.1948, אצ"מ S 25/9390.
3. ראה מס' 466, הערה 1. ראה גם פרוטוקול של ישיבת ועדת ההפוגה ב־9 במאי, בהשתתפות הנציב העליון והמזכיר הראשי, שבה נדונה הצעת הצלב האדום (134/778/1).
4. ראה מס' 353.

487

1. ראה נוסח מלא של טיוטת ההסכם באצ"מ S 25/8176.
2. בציגי הסוכנות היהודית הגישו ב־15 במאי לוועדת ההפוגה הצעה מתוקנת, המבוססת על טיוטת הוועדה. (ראה באצ"מ S 25/5176).

ערים. 1) משטרות עירוניות יהודיות וערביות יקיימו סדר וחוק בשכונות שלהם בהשגחת הוועדה הקונסולרית. 2) הוועדה תפסוק בכל סכסוך בין הצדדים בזמן ההפוגה. יהודים וערבים יקיימו בעזרתה שירותי ציבור. 3) שלושה יהודים ושלושה ערבים יסייעו לוועדה בפעולתה כנ"ל. 4) הגנת המקומות הקדושים. 5) גישה למקומות הקדושים בדרכים מסוימות. 6) החזרת נכסי דלא ניידי בירושלים לבעליו. הוועדה תפקח על אי־הכנסת נשק למקומות מוחזרים. 7) דרך ירושלים—תל אביב תיפתח לתנועה אזרחית של אנשים וסחורות תחת פיקוח הוועדה. איסור פעולה צבאית על הכביש ובשטח של קילו[מטר] מצדדיו לאורכו. אי־הפרעה בתיקוני הכביש יובטחו. שיירות בכביש יסעו תחת דגל או"ם בלווית עובדי או"ם, שיבטיחו אי־הובלת נשק, תחמושת וחומרי נפץ. הכפרים הערבים לאורך הכביש שנכבשו על־ידי היהודים יוחזרו לבעליהם תוך שבוע אחרי חידוש התנועה בכביש. הוועדה תבטיח על־ידי פיקוח מתמיד אי־הכנסת נשק וכו' לכפרים אלה. נוסעים ואספקה יובלו אל ומהרובע היהודי בעיר העתיקה תחת פיקוח או"ם. 8) ייפתחו הכבישים הבאים לתנועה אזרחית: ירושלים—שכם, ירושלים—רמאללה—יפו, ירושלים—גשר אלנבי, ירושלים—חברון. הערה: בשיחה נאמר כי הוועדה מוכנה גם כאן להשגיח על אי־הובלת נשק וכו'.[3] 9) אי־פגיעה באספקת המים לירושלים. 10) הוועדה תצייד בסימני היכר יהודים וערבים העובדים בסביבה זרה. 11) ההפוגה היא לשלושה חודשים ותימשך אם אין הודעת ביטול של חודש. סוף התוכן.

488

א. לוריא אל ד. בן־גוריון
A. Lourie to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 71/73. התקבל: 11.5
נוסח יוצא: 93.01/2180/15
נוסח נכנס: 130.09/2337/5

New York, 10 May 1948

American branch,[1] Neumann, Halprin, absent, suggests Executive Palestine issue immediately, prior meeting May 15th, communiqué that first meeting Provisional Government /Jewish State/ be called into session for Saturday night, May 15th, to consider following agenda: 1) Elections to Constituent Assembly. 2) Declaration concerning religious and minority rights, protection Holy Places, financial obligations, international agreements. 3) Consideration Economic

3. הדבר נאמר במפורש בטיוטת הוועדה המוזכרת בהערה 1 לעיל.

488
1. ראה הס"י — א"א, 10.5.1948 (ישיבת בוקר), אצ"מ Z 5/2388.

Union and transit problems. 4) Establishment /national/ militia. 5) /Appeal/ Arab population of Jewish State to return to their homes under protection Government.

Lourie

489

ש. אייזנברג אל סר ה. גרני (ירושלים)

S. Eisenberg to Sir Henry Gurney (Jerusalem)

העתק : אצ"מ S 25/5634

[Jerusalem], 10 May 1948

Sir,

I am directed by the Executive of the Jewish Agency[1] to lodge a formal protest against the manner in which the "cease-fire" arrangement for Jerusalem was fixed for May 8th at 12 p.m., without the Jewish Agency having been consulted.[2] The Jewish Agency has accepted and will honour the arrangement. It must, however, protest against the arrangement having been put into force on the basis of consultations with the Arab side only. The Agency expressed its readiness to agree to a cease-fire all over Palestine if the other side agreed to it. The Government has not imposed any such country-wide cease-fire upon the Arabs. The Jews for their part cannot agree that the Arabs should select one particular place in which they are concerned for a cease-fire arrangement, and that the cease-fire should thereupon be imposed on the Jews by the Government without their even having been consulted.

I am to add that if there is no agreement beforehand on arrangements of this kind, the Jewish Agency must reserve to itself freedom of action.

I have the honour to be,
Sir,
Your obedient servant,

General Secretary
Executive of the Jewish Agency

489

1. ראה רישום הודעה טלפונית מבן־גוריון אל ל. כהן, 9.5.1948 (אצ"מ S 25/9390).
2. ראה הערת־עורך, עמ' 770.

490

צ'.ד. גינסבורג אל א.ה. סילבר (ניו יורק)

C. D. Ginsburg to A. H. Silver (New York)

תזכיר: 93.03/69/5

11 May 1948

Subject: Current Program and Recognition.

1. Bart Crum[1] made these points after his conversations in Washington on Monday, May 10.[2]

a. In general he struck a note of cautious optimism.

b. The essential thrust of his recommendations here had to do with recognition. There was wide awareness that recognition on the part of Russia and her satellites might follow quickly on the establishment of a State. That it would be advisable for the United States to be the first to recognize the new State was conceded.

c. Assurances were received that what Crum called the "arm twisting" — threats of reprisals — would cease. It was clear that a misunderstanding had existed as to the meaning of the phrase "truce". In the White House truce meant "cease-fire"; in the State Department "truce" meant considerably more.

d. In the White House great stress was placed on the fact that personal attention could not be given to all aspects of the Palestine problem; that current developments were not followed and could not be followed in detail; that there were other equally and even more important problems to be dealt with.

e. Crum further stated that assurances had been received that the Zionist Organization would not be required to register under the Foreign Agents Registration Act.

2. In Washington, with our limited information regarding daily developments, we favor a two-point program, particularly for the next few days.

a. A holding maneuver at Lake Success. No action can be taken this week which would be of benign character. Any action would almost surely be injurious. Although the basic program should be

490

1. בארטלי קראם. ב־1946 היה חבר ועדת החקירה האנגלו־אמריקאית בעניין ארץ־ישראל; יושב־ראש המועצה הארצית של ארגון "אמריקאים למען ה'הגנה'" וחבר המועצה האכסקוטיבית של הוועד האמריקאי הנוצרי למען ארץ־ישראל. ב־5.5.1948 הבריק קראם לבן־גוריון:

"Earnestly urge on basis Washing[ton] talks and appraisal political situation, against any political retreat, firm rejection any truce proposal regarding commitment non-proclamation Jewish State."

(המברק בתיק 93.01/2180/15).

2. ראה מס' 491.

the preservation of the integrity of the 29 November 1947 resolution, any supplementary resolution at this critical time would be bound to confuse the legal position.

b. Recognition of the new State by the United States. This, it is agreed on all sides, is the vital objective. Its importance is underlined by the probability that the new State will be speedily recognized by Russia and her satellites.

i. From the viewpoint of the United States, sound policy clearly dictates that it should by diplomatic balm seek to heal the grievances which have developed during the past few months. A sound Middle Eastern policy would include not merely recognition of and assistance to the new State, but the establishment of the closest possible ties of all kinds.

ii. From the viewpoint of the President, he could welcome the inevitable by a magnanimous gesture which to a considerable degree would heal the wounds of the last few weeks.

iii. From the viewpoint of the Jews in Palestine and in the United States, in the light of the world situation, it would be tragic if the history of the new nation were required to record on its first page that the birth of freedom in Palestine was first welcomed by the Soviet Union. This would strengthen the position of the small extremist group in Palestine, and give them a rallying point and a propaganda slogan.

491

א. לוריא אל מ. שרתוק
A. Lourie to M. Shertok

מברק מוצפן 76/58. התקבל : 12.5
נוסח יוצא : 93.01/2180/15
נוסח נכנס : אצ"מ S 25/1553

New York, 11 May 1948

Crum saw President yesterday,[1] returned fairly optimistic. Clifford[2] advised we go firmly forward with planned announcement of State, has definite impression President considering recognition. Meanwhile understand Lovett, Rusk, doing utmost against /us/. Moe's draft[3] —

491
1. ראה מס' 490.
2. ק. קליפורד, יועץ מיוחד לנשיא ארצות-הברית.
3. בישיבת ועדת-המשנה 9 של הוועדה הראשונה של העצרת הכללית, ב־10 במאי, הגיש

combination American effort at freeze and British mediation based agreement both parties. Draft was subjected severe criticism.

Arthur

492

א. לוריא אל מ. שרתוק
A. Lourie to M. Shertok

מברק מוצפן 77/31. התקבל: 12.5
נוסח יוצא: 93.01/2180/15
נוסח נכנס: 130.09/2337/5

New York, 11 May 1948

Rusk /informed/ Fahy American delegation will not press further truce or other proposals. They /reconciled to/ inevitable Jewish State will be proclaimed. Warns if Legion attacks, would be difficult for U.S. to intervene.

Lourie

493

א. אפשטיין אל ד. בן־גוריון
E. Epstein to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 74/41. התקבל: 12.5
נוסח יוצא: 93.01/2180/15
נוסח נכנס: אצ"מ S 25/1553

New York, 11 May 1948

Sumner Welles warned us against consent to postponement termination Mandate and establishing provisional regime. He has reliable information postponement intended for establishment Anglo-American condominion /Palestine/ along Morrison-Grady lines.[1] Lord Mountbatten planned by Bevin as Head such administration.[2]

Epstein

המדווח (rapporteur) של הוועדה, פין מו מנורבגיה, מסמך־עבודה, שבו הוצע להקים ועדה מרכזית זמנית מטעם האו"ם שתקבל לחסותה את נכסי ממשלת ארץ־ישראל ותדאג לשירותים החיוניים, תבדוק את הסיכויים למציאת פתרון של קבע ותדווח לעצרת הכללית בסתיו. הוצע שחברי הוועדה יהיו: יושב־ראש ועדת האו"ם לארץ־ישראל, מושל ירושלים וחברי ועדת ההפוגה. פתרון ארעי זה יהיה כרוך בהסכמת הצדדים להפוגה ולהימנעות מצעדים מדיניים וציבוריים העשויים לחבל בה. רוב חברי הוועדה מתחו ביקורת על ההצעה. נציג צרפת הציע שהאו"ם ייוצג בארץ־ישראל על־ידי ועדת ההפוגה, שתגביל עצמה לתפקידי תיווך. הנציג האמריקאי טען שתכנית הנאמנות עדיפה על פתרונות אחרים, שאינם מעוגנים במגילת האו"ם. ראה "ניו יורק טיימס", 11.5.1948).

493

1. ראה מס' 45, הערה 7.
2. לורד מאונטבטן עמד לסיים את כהונתו כמושל כללי (נציג הכתר הבריטי) בהודו.

494

ד. בן־גוריון אל א. אבן (ניו יורק)

D. Ben-Gurion to A. Eban (New York)

מברק מוצפן 101/38
נוסח נכנס: 93.01/2180/15

Tel Aviv, 11 May 1948 (21.00)

Top secret. In course secret conversation Meyerson and Meir last night,[1] he made it clear Arab invasion with his forces spearhead will begin on termination Mandate. Invasion expected Friday or Saturday.

B.G.

495

שיחות ח.ו. הרצוג — א.ר. רושר לונד, פ. אסקאראטה (בירושלים, ב־11 במאי 1948)

Meetings: C. V. Herzog — A. R. Roscher Lund, P. Azcarate (Jerusalem, 11 May 1948)

דין־וחשבון: אצ"מ S 25/5634

Confidential

[. . . . .][1]

As far as Colonel Lund could make out, the High Commissioner had not come to a final decision with Azzam Pasha about the Jerusalem truce proposals. They were in fact waiting for the Jewish Agency to begin discussions. He mentioned again a number of points in the Government proposal[2] which he thought were weak, e.g., the complete omission of mention of the Jerusalem water supply. He could not forget how at Jericho, when the water supply was discussed with the Consular Commission, Taki Adin es-Solh had said with a broad grin on his face: "But, of course, the Arabs will always be glad to sell water to the Jews." He said we must be careful to get the water supply point down in writing. He also thought the Red Cross plan[3] was somewhat impracticable, and pointed out that de

494
1. על פגישת עבדאללה וג. מאירסון ראה גם מס׳ 506.

495
1. החלק הראשון של הדין־וחשבון לא הודפס כאן. הרצוג הבריק את תוכן השיחה אל שרתוק וזסלני בתל אביב, ב־12 במאי (ראה המברק בתיק 130.02/2443/1).
2. ראה מס׳ 485.
3. ראה מס׳ 466, הערה 1.

Reynier had in fact become a tool in the hands of Gurney. What Gurney was driving at now was (quite successfully, he thought) to drive the Jews into the position, in the eyes of the world, of holding up truce discussions for Jerusalem, and finally, turning down the proposals made by that most respected of institutions — the Red Cross. This would serve to place the Jews in very bad odour in the world.

While we were talking, firing broke out in the distance, and Haganah headquarters phoned to inform me that the Arabs were firing at Mekor Haim [from][4] Beit Safafa and Baka'a and at Katamon from Zone A. I immediately reported this to the Colonel and made a minute of it in writing, which I handed to him. (It now transpires that the firing was caused by Arab nervousness as a result of the employment by Jews of the psychological warfare loud-speakers).

Earlier in the evening I had a short talk with Mr. Azcarate, who said that the people in America were completely oblivious of the Palestine situation.[5] His remark that partition already existed had created headlines in the press. He seemed dubious about the wisdom of our declaring a sovereign state on May 16th, and suggested that it would be a good thing to lessen the tempo and give the Arabs a chance to recover some form of prestige. In the meantime we could go ahead creating the State de facto with a view to having it recognised after, say, six to eight months. He was a bit worried about the Arab reaction to the establishment of a state, and thought this would give the Arabs no way out but to attack. On the other hand, he was all in favour of letting things quieten down a bit. It is worthy of note that in Lake Success he had had long discussions with Jamal Husseini and has brought a number of letters of introduction back from him to Arab notables. In reply to my question what he proposed to do here, he was very vague and suggested he might be some form of successor to the Mandatory Government in order to take over all the necessary functions which have to be transferred.

Vivian Herzog

4. במקור כתוב בטעות : and.
5. אסקאראטה חזר באותו יום מביקור קצר בארצות־הברית. הוא עזב את הארץ ב־24 באפריל לצורך התייעצויות במרכז האו"ם בניו יורק.

496

שיחת נ. גולדמן — ה. מקניל (בלונדון, ב־11 במאי 1948) [1]

Meeting: N. Goldmann — H. McNeil (London, 11 May 1948)

פרוטוקול : ג"ו

Secret

Dr. Goldmann reported that he had seen Mr. McNeil. He had approached the subject of King Abdullah by mentioning that the Security Council was extremely interested in the action which he might take in Palestine. Mr. McNeil said that Great Britain had warned the Arab States not to take official large-scale action against the Jews, as this would lead to trouble not only with regard to the world, but internally in the Arab States themselves. He thought that the warning would this time be effective. In his opinion, there was no doubt that King Abdullah desired to take over the Arab part of Palestine. He now thought that he could not gain full victory over the Yishuv, and in many respects did not desire it. Naturally, he had to declare that he was going to liberate the whole of Palestine, because of his position *vis-à-vis* the other Arab States. Mr. McNeil here added that this was all his very personal opinion; that he had been away some time and was not fully cognizant of all the facts, and that he would have to have a talk with Mr. Bevin before he could convey any sort of an official or semi-official view. King Abdullah, he added, had undertaken a big task. The Arab League held him as leader of the Arab Forces at present, but many of the countries [of] the Arab League feared him very much, and if he ever hinted that he wished to take over only the Arab part of Palestine, he would be dropped immediately. Dr. Goldmann then said that he would like to raise the following matter with Mr. McNeil as a personal friend. If King Abdullah did march on the 16th May, the Jews would take all steps possible to see to it that the Security Council would act against him. He believed that the Jews could get the support of the necessary seven countries. He added that naturally Great Britain would be involved in any action which the Transjordan Forces took against the Yishuv. Mr. McNeil answered that as soon as Transjordan

496

1. פרוטוקול של ישיבה במשרדי הסוכנות היהודית בלונדון, ב־11 במאי. גולדמן הגיע ללונדון באותו יום מארצות־הברית ונפגש מיד עם מקניל. הוא חזר לארצות־הברית ב־14 במאי.

moved against the Yishuv, Great Britain would withdraw all its officers who were serving with the Arab Legion. He believed that this would weaken the Legion tremendously. Of course, he could not give an official guarantee, as this was his own personal view. However, he was sure that one country or another would raise the question in the Security Council, even without great Jewish pressure. Mr. McNeil then said that he was sure that Britain would not veto the decision of the Security Council if it did vote to take steps against King Abdullah, and declare Transjordan as an aggressor State.

When Dr. Goldmann asked if it were not possible for Great Britain to do more with King Abdullah, Mr. McNeil replied that he understood that the Jews would be interested in King Abdullah taking over the Arab part of Palestine. He then asked Dr. Goldmann if he had heard the rumour that the Arab Legion wished to open negotiations with Haganah, as the Legion did not want to fight in Jerusalem, and wished to know if Haganah was ready to open discussions. Dr. Goldmann said that if the Legion wished peace, he could not understand why they had attacked Gesher. The reply was that this was a pure mistake. Mr. McNeil again repeated that King Abdullah had to declare publicly that he was going to save Palestine, but that he did not really want to fight.

Dr. Goldmann then asked about Egypt. Mr. McNeil replied that he did not think that Egypt would march, as they had too much trouble internally. He did not have a very high opinion of the Egyptian Army.

Mr. McNeil declared that on the 15th May, the Jewish Agency would no longer exist as far as Great Britain was concerned, that they would not deal with English Zionists concerning Palestine, and that Great Britain wished to appoint a political representative to deal with the Jews. He also said that they wished the Jews to appoint a political representative in London with the same standing as the English representative in Palestine.[2] His Majesty's Government wished to keep contact with the Jews of Palestine, but did not wish to deal with an English Zionist, but with a full representative of Jewish Palestine.

2. לוקר הבריק לבן־גוריון ב־12 במאי ידיעה על דברי מקניל בעניין זה. (המברק בתיק 130.09/2318/2).

497

א. לוריא אל מ. שרתוק
A. Lourie to M. Shertok

מברק מוצפן 81/54. התקבל 13.5
נוסח יוצא: 93.01/2180/16
נוסח נכנס: 130.09/2337/5

New York, 12 May 1948

Announcement Provisional Government immediately raises questions local status. Logically future representation U.N. must be /by/ Palestinian citizens. Moreover, continuing /representation/ by Agency would raise serious problems regarding funds. Believe your immediate return essential.

Please consider desirability, connection Saturday's announcement, designation Weizmann first citizen new state and President Designate.

Arthur

498

ח. ברמן ול. כהן אל ר. זסלני
H. Berman and L. Kohn to R. Zaslani

מברק
נוסח יוצא: אצ"מ S 25/9390

[ירושלים], 12 במאי 1948 (18.30)

ממקור מוסמך [1] נודע, כי מדינות ערב החליטו סופית להתקיף יחד ובבת־אחת בחמישה־עשר במאי. החליטו לעשות זאת גם אם הדבר כרוך בריזיקו של כישלון. סומכים על העדר נשק כבד ואווירייה עברית. תל אביב תותקף מיד מן האוויר על־ידי המצרים. להלן רשימת הצבאות שישתתפו. מצרים: שמונה עד עשרה אלפים איש, מורכב מבריגדה משוריינת, בריגדה חיל רגלי ממונע, רגמינט תותחנים, שלוש יחידות מפציצים. עירק: שישה עד שמונה אלפים, מורכב מבריגדה משוריינת, בריגדה חיל רגלי ממונע, שלוש בטריות תותחנים, יחידה אווירית אחת עבר־הירדן: חמשת־אלפים איש מהלגיון. סוריה: כשלושת־אלפים איש, מורכב משניים עד שלושה גדודי רגלים, שלוש בטריות תותחנים, ארבעים משוריינים, אווירונים. לבנון: אלפיים איש, מורכב משני גדודים רגלים ואלמנטים שונים. המצרים מרוכזים באל עריש, העירקים במפרק, הסורים בקונייטרה, והלבנונים על הגבול. הלבנונים יסתפקו כנראה בפעולות הסוואה. ידוע כי עבדאללה היה ראש המתנגדים להארכת המנדט לעשרה ימים.[2]

498

1. במברק נוסף מאותו יום הודיעו השניים לזסלני, כי "הידיעות על הצבאות הערביים נמסרו על־ידי ידידינו הצרפתים מבירות. בדרך־כלל ידיעותיהם מדויקות." (המברק באותו תיק). ראה גם מס' 505.
2. השווה מס' 454.

499

ו. איתן וח. ברמן אל ר. זסלני
W. Eytan and H. Berman to R. Zaslani

מברק

נוסח יוצא: אצ"מ S 25/9390

[ירושלים], 12 במאי 1948 (21.30)

מפי הצרפתי שלי:[1] הנציב מנחיל לוועדת הקונסולים ירושת המשא־ומתן על שביתת־הנשק.[2] הם מורגזים, בטענה כי השעה מאוחרת. חוששים כי לא יספיקו להגיע לשום תוצאה עד 15. הבלגי ואסקאראטה יוצאים מחר לעמאן, דמשק, לחפש אחרי עזאם. אם יגיע מחר חבר ההנהלה, בוודאי לא יתקבל על־ידי הנציב,[3] אולם רצוי שיופיע בפני הוועדה כדי להציל את כבודנו, שיושמץ בעולם על־ידי האנגלים.

500

י. ל. פישמן אל סר ה. גרניי (ירושלים)
J. L. Fishman to Sir Henry Gurney (Jerusalem)

העתק: אצ"מ S 25/5634

[Jerusalem], 12 May 1948

Sir,

I have the honour to draw your attention to the fact that this morning detachments of the Arab Legion stationed in Palestine began a full-scale attack with armoured cars and cannon on the Jewish settlement of Kfar Etzion.[1] The Jewish Agency have always been advised by the Government that sections of the Arab Legion stationed in Palestine are under the orders of the General Officer Commanding British Troops in Palestine. The Jewish Agency would accordingly be grateful if it could be informed what action the Government is

499

1. הקונסול הצרפתי, ר. נוויל. על השיחה עמו ראה גם יומן ברמן, 12.5.1948, אצ"מ S 25/5634.
2. הנציב העליון נפגש עם ועדת ההפוגה באותו יום. הוא הודיע כי לא הצליח להיפגש עם נציגי הסוכנות היהודית (ראה הערת־עורך, עמ' 770), ושאל אם הוועדה מוכנה לקבל עליה להמשיך במאמצים להשגת הפוגה בירושלים. (ראה פרוטוקול הישיבה בתיק 93.03/125/15).
3. ראה הערת־עורך, עמ' 770.

500

1. הלגיון כבש את כפר עציון, לאחר שני ימי קרבות, בלילה שבין ה־13 וה־14 במאי. שאר ישובי גוש עציון נכנעו.

taking to put an end to the attack on Kfar Etzion and to prevent the recurrence of similar attacks.[2]

I have the honour to be,
Sir,
Your obedient servant,

J. L. Fishman
Executive of the Jewish Agency

501

שיחת ו. איתן — פ. אסקאראטה, א.ר. רושר לונד (בירושלים, ב־12 במאי 1948)

Meeting: W. Eytan — P. Azcarate, A. R. Roscher Lund (Jerusalem, 12 May 1948)

דין־וחשבון : אצ"מ S 25/5634

Confidential

During the early part of the conversation, Colonel Lund was also present, as he wished to discuss the question of Jaffa. He said the Truce Commission had received a request from the new Jaffa Emergency Committee for a neutral observer or commissioner to come to Jaffa for the purpose of ensuring and supervising its status as an open city. The Truce Commission regarded this as wholly within their province, and were thinking of sending Colonel Lund to Jaffa in this capacity. I was asked whether I thought the Jewish Agency would be agreeable to this course, as the Truce Commission would not want to make a decision only to find afterwards that it was not acceptable to the Jewish Agency. Colonel Lund said that they had been informed that the Jews had refused any mediation between themselves and the Arabs from Jaffa, and he wanted to know if this was so. I said that as far as I knew, *British* mediation had been refused, but the question of a neutral person to supervise the status of Jaffa as an open city had not been discussed by the Executive. I said that in any case I was sure that if the principle were accepted, there would be no objection whatever to Colonel Lund personally. I promised to try to discover the Executive's attitude by the following day (and cabled to Tel Aviv accordingly).[1]

Colonel Lund then left, and Mr. Azcarate told me that he had

.2 לא נמצאה תשובה על המכתב הזה.

501

.1 למחרת, ב־13 במאי, חתמו חברי ועדת־החירום של יפו על כתב־כניעה, וב־14 במאי נכנסו כוחות ה"הגנה" לעיר.

had a very interesting but depressing time in New York. There was such a parcellation of the Palestine question at Lake Success that it was impossible for any one person to exercise control over everything that was going on. The various organs of the U.N., such as the Security Council, the General Assembly, the Trusteeship Council and their various committees and sub-committees, were each proceeding on a course of their own, and these courses, in the absence of central control, were diverging more and more. There was also a general atmosphere of unreality hanging over all of the discussions, as so few of the delegates concerned had any first-hand knowledge of the problem, and as some of them were simply using it as a good opportunity for making themselves heard. Mr. Azcarate was therefore very pleased to be back in Palestine, where he hoped he would be able to do some good.

Mr. Azcarate said he had come to work with the Truce Commission — at least in the first instance — as this was the most urgent and immediate job. He told me that he was very conscious of the gravity of the decisions that would have to be made this week-end in Tel Aviv, and if we proclaim the establishment of a fully sovereign Jewish State he, for one, would understand it, as we had moved forward during the past six months with such momentum that it was natural for the impetus to carry us to the final logical stage. He hoped, nevertheless, that we were well aware of the dangers inherent in the proclamation of a State now. He thought, particularly, that the establishment of full Jewish sovereignty now would be a slap in the face for the Arab States, and would greatly reduce our chances of establishing normal neighbourly relations with them later on. He, in our place, would content himself with establishing and declaring effective Jewish independence now, and waiting for six months before issuing a proclamation of statehood.

Mr. Azcarate brought with him two new U.N. officials — one Mr. J. McCabe (British), who was here with UNSCOP last year, and an American clerk. McCabe is in a position of obvious subordination to Azcarate. When Azcarate thought that McCabe was trying to remain in the room while Colonel Lund and he were talking with me, he explicitly asked him to leave. He calls McCabe "McCabe", while McCabe calls him "Sir". It was my impression that McCabe had been brought to Palestine to prepare accommodation and other facilities for a much larger U.N. staff that may come shortly.

Walter Eytan

הערת־עורך

Editorial Note

בישיבה של ועדת־המשנה 9 של הוועדה הראשונה של העצרת הכללית, ב־13 במאי, הגיש הנציג האמריקאי הצעת־החלטה שעיקרה — מינוי נציב לארץ־ישראל מטעם או״ם וביטולה של ועדת או״ם לארץ־ישראל. ועדת־המשנה והוועדה הראשונה הטילו שנויים שונים בהצעה האמריקאית, ובין היתר שונה התואר מ״נציב״ ל״מתווך״. ההצעה המתוקנת התקבלה בישיבה האחרונה של מליאת העצרת הכללית המיוחדת, ב־14 במאי אחרי־הצהריים. (במהלך הדיונים במליאה הודיע הנציג האמריקאי, כי ממשלת ארצות־הברית העניקה הכרה דה פאקטו לממשלה הזמנית של מדינת ישראל). להלן נוסח ההצעה שהתקבלה במליאת העצרת:

The General Assembly:

Taking account of the present situation in regard to Palestine,

I

Strongly affirms its support of the efforts of the Security Council to secure a truce in Palestine and calls upon all Governments, organizations and persons to co-operate in making effective such a truce;

II

1. Empowers a United Nations Mediator in Palestine, to be chosen by a committee of the General Assembly composed of representatives of China, France, the Union of Soviet Socialist Republics, the United Kingdom and the United States of America, to exercise the following functions:

(a) To use his good offices with the local and community authorities in Palestine to:

(i) Arrange for the operation of common services necessary to the safety and well-being of the population of Palestine;

(ii) Assure the protection of the Holy Places, religious buildings and sites in Palestine;

(iii) Promote a peaceful adjustment of the future situation of Palestine.

(b) To co-operate with the Truce Commission for Palestine appointed by the Security Council in its resolution of 23 April 1948.

(c) To invite, as seems to him advisable, with a view to the promotion of the welfare of the inhabitants of Palestine, the assistance and co-operation of appropriate special agencies of the United Nations, such as the World Health Organization, of the International Red Cross, and of other governmental or non-governmental organizations of a humanitarian and non-political character;

2. Instructs the United Nations Mediator to render progress reports monthly, or more frequently as he deems necessary, to the Security Council and to the Secretary-General for transmission to the Members of the United Nations;

3. Directs the United Nations Mediator to conform in his activities with the provisions of this resolution, and with such instructions as the General Assembly or the Security Council may issue;

4. Authorizes the Secretary-General to pay the United Nations Mediator an emolument equal to that paid to the President of the International Court of

Justice, and to provide the Mediator with the necessary staff to assist in carrying out the functions assigned to the Mediator by the General Assembly;

III

Relieves the Palestine Commission from the further exercise of responsibilities under resolution 181 (II) of 29 November 1947.

בעד הצעת-ההחלטה הצביעו נציגי 31 מדינות; נגדה הצביעו 7 (מדינות הגוש המזרחי וקובה); 16 נמנעו (מדינות ערב, אחדות מארצות אמריקה הלטינית, אוסטרליה, יוון וסיאם).

502

חברי האגף האמריקאי של הנהלת הסוכנות היהודית אל ד. בן-גוריון

Members of the American Section of the Jewish Agency Executive to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 85/57. התקבל: 14.5
נוסח יוצא: 93.01/2180/15
נוסח נכנס: 130.09/2337/5

New York, 13 May 1948

Latest American proposal, introduced today,[1] attempts to becloud legality our action and may be adopted by the Assembly tomorrow, Friday. Since you are planning issue proclamation tomorrow, /might we earnestly/ recommend it be done latest tomorrow morning New York Time, which can be explained because of Sabbath and avoids appearance of acting contrary to new U.N. resolution? Warmest greetings.

Silver, Neumann, Greenberg, Halprin, Gold

503

מ. שרתוק אל א.ה. סילבר (ניו יורק)

M. Shertok to A. H. Silver (New York)

מברק
נוסח יוצא: 130.09/2328/3
נוסח נכנס: 93.03/88/15

Tel Aviv, 13 May 1948

Proclamation State Friday afternoon, four p.m. our time, Tel Aviv. Name "Israel". 37 be Provisional State Council, 13 — Provisional Government.[1] Manifesto under preparation, releasable for Saturday morn-

502
1. ראה הערת-עורך לעיל.

503
1. דהיינו, מועצת-העם (הל"ז) תהפוך למועצת-המדינה הזמנית, ומנהלת-העם (הי"ג) — לממשלה הזמנית.

ing abroad, Sunday morning Palestine. Breakers ahead. *Chazak Venitchazek*. [Not for publication].[2]

Shertok

504

ח. וייצמן אל הנשיא טרומן (ואשינגטון)

C. Weizmann to President Truman (Washington)

תצלום מקור : ג"ו

New York, 13 May 1948

Dear Mr. President,

The unhappy events of the last few months will not, I hope, obscure the very great contributions that you, Mr. President, have made toward a definitive and just settlement of the long and troublesome Palestine question. The leadership which the American Government took under your inspiration made possible the establishment of a Jewish State, which I am convinced will contribute markedly toward a solution of world Jewish problems, and which, I am equally convinced, is a necessary preliminary to the development of lasting peace among the peoples of the Near East.

So far as practical conditions in Palestine would permit, the Jewish people there have proceeded along the lines laid down in the United Nations Resolution of November 29, 1947. Tomorrow midnight, May 15th, the British Mandate will be terminated, and the Provisional Government of the Jewish State, embodying the best endeavours of the Jewish people and arising from the Resolution of the United Nations, will assume full responsibility for preserving law and order within the boundaries of the Jewish State; for defending that area against external aggression; and for discharging the obligations of the Jewish State to the other nations of the world in accordance with international law.

Considering all the difficulties, the chances for an equitable adjustment of Arab and Jewish relationship are not unfavourable. What is required now is an end to the seeking of new solutions which invariably have retarded rather than encouraged a final settlement.

It is for these reasons that I deeply hope that the United States, which under your leadership has done so much to find a just solution, will promptly recognize the Provisional Government of the new

2. המלים בסוגריים מרובעים לקוחות מן הנוסח הנכנס.

Jewish State. The world, I think, would regard it as especially appropriate that the greatest living democracy should be the first to welcome the newest into the family of nations.

Respectfully yours,

Chaim Weizmann

505

ישיבת האגף הערבי של המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית (כ־13 במאי 1948)

Meeting of the Arab Section of the Political Department of the Jewish Agency (13 May 1948)

פרוטוקול: אצ"מ S 25/5634

סודי

ש מ ע ו נ י: אני יכול רק לסכם הרגשות, אך לא ידיעות מוסמכות. אין ספק שבשבת תהיה פלישה של הלגיון הנעזר על־ידי עירקים. החודש האחרון הביא את הערבים והבריטים לתמיכה בפלישת עבר־הירדן—עירק. זה יצא לפועל משום שגם העולם הערבי וגם הבריטים הגיעו להכרה, שעבדאללה צריך לפלוש. בוודאי שיפלשו גם סורים וגם משהו סמלי מהלבנון. ביחס למצרים, נראה שיספקו כספים ועצות, ומאידך ירכזו כוחות על הגבול. ייתכן, מה שאינו בטוח, כי גם המצרים יפלשו. בישיבת דמשק הקודמת [1] היה נראה שמצרים, סוריה וסעודיה יבכרו שביתת־נשק שתבוא מהאו"ם על פלישה של עבדאללה. נראה שהישיבה הנוכחית בדמשק [2] מביאה בחשבון, שמאמצי שביתת־הנשק נכשלו ויש צורך לפלוש.

בשבועיים האחרונים ניסינו לבוא במגע עם הוד־מלכותו. ההרגשה היא שהוד־מלכותו לא בגד לגמרי בהסכם ואף לא נאמן לו לגמרי, אלא משהו באמצע. לא יישאר נאמן לגבולות 29 בנובמבר, אך לא ינסה לכבוש את כל מדינתנו. א[ליאס] שלח אליו שני מברקים [3] והוד־מלכותו פרסם אותם, וכך נכשל נסיון לשזור חוטים. כן נשלח מכתב לפני שבוע בערך באמצעות עיתונאים,[4] ואין עדיין תשובה. ניסו להתקשר אתו דרך אדם בנהריים. הנסיון נכשל. אחר־כך נפגש אתו רוטנברג,[5] והוא קיבל הוראה לארגן פגישה. לא ידוע עדיין התוצאות, אך נראה שהפגישה התקיימה,

505

1. מדובר כנראה בישיבה של הרמטכ"לים הערביים ונציגיהם בדמשק, בתחילת מאי 1948 — ראה מ. פעיל, "הפקעת הריבונות המדינית על פלשתין מידי הפלשתינאים", במאסף הציונות, ג', תל אביב תשל"ד, עמ' 458.
2. הוועדה המדינית של הליגה הערבית התכנסה בדמשק בימים 11—14 במאי. בדבר החלטותיה ראה בספר "מאחורי הפרגוד" (תרגם ש. שגב), תל אביב 1954, עמ' 62—63.
3. מדובר במברק מיום 22.4.1948 (מס' 406) וכן, כנראה, במברק בעניין דיר יאסין מיום 12.4.1948 (מס' 376).
4. ראה מכתב מאת ששון אל אחד ממקורבי המלך עבדאללה (שם הנמען אינו רשום), 7.5.1948, אצ"מ S 25/9038. במכתב כלולה התראה, שהיהודים יגיבו בכוח על כל נסיון לפגוע בהם, והצעה להגיע להסדר מוסכם ברוח ההסכם הקודם עם המלך.
5. א. רוטנברג, מנהל חברת־החשמל הארצישראלית.

וא[ליאס] וגולדה נסעו לתל אביב.[6] אם נבוא לידי הסדר, אפשר יהיה למנוע התנגשויות בכפר עציון, נוה יעקב ופיצוץ כביש יריחו.

בפגישה עם עיתונאי אמריקאי אמר העיתונאי לשמעוני, שהוא בטוח כי עבדאללה יעמוד על הגבול. רושם זה הוא קיבל משיחות עם עבדאללה וקצינים עבר־ירדנים ואנגלים. קציני לגיון אנגליים נפגשו עם אנשינו. בפגישה זו היה איזה רמז, שנבוא לידי הסדר. העיתונאי הנ״ל מוסר, שהקצינים הבריטיים אמרו לו, שיפלשו יחד עם הלגיון. קציני אינטליג׳נס צרפתיים אמרו, שכל ההכנות הצבאיות הם בלוף. הם אומרים שאין לא נכונות ולא תחמושת. אתמול מסרו אותם הקצינים אינפורמציה הפוכה, ובכל מקום הם מרגישים בהכנות ממשיות. אומרים: הפלישה של כל המדינות ב־15/5, 10,000 — מצרים, 8,000—6 עירקים, 5,000 לגיון, 3,000 סורים, 1,000 לבנונים. התכנית הערבית היא מעין ״בליץ״, ולא לתת ליהודים להתארגן. רוצים לכבוש את כל ארץ־ישראל, וירכזו את חציהם על תל אביב. הם אומרים שצפוואת התפטר מפני שהבריטים הודיעו לערבים, שחיפה היא איזור שלהם ולא ירשו לפלוש לשם; צפוואת התנגד לכך, בעוד שעבדאללה והעוצר הסכימו. נור־אל־דין מחמוד, לעומת זאת, הוא איש העוצר.[7]

גוי [שטדט]: האם יש איזה פירוש להודעת מקמילן על איזורי כיבוש? [8]

שמעוני: אין.

לאובר: האם אין להתחשב בכך שעבדאללה הכריז, כי הוא מסלק את המנ־היגות המקומית, ו[ל]הדגיש שיש כאן פלישה זרה?

שמעוני: היינו כבר קשורים עם החוסיינים. לדעתי, עלינו ללכת עם עבדאללה עד הסוף ואי־אפשר עכשיו לשנות מהר את המדיניות. הרושם שלי הוא שלא יצא למלחמה טוטאלית במדינת[נ]ו. אי־אפשר להתחיל בשזירת חוטים בשעה 11:59.

לנדאו: עצם העובדה אם לא נצליח להיפגש עם עבדאללה יכול לדרדר את כל העניין למדרון. אם ניפגש, נוכל לעשות איזה ג׳סטה שתציל את כבוד עבדאללה בעולם הערבי ותשאיר אותו בגבולותיו.

שמעוני: עכשיו העניין ברור. מאחר שנפגש אתו אדם, אם ירצה להיפגש, תימצא הדרך לכך, ולא — לא תתקיים פגישה. אסקאראטה חזר לארץ וסיפר שמע־מדנו התחזק ללא שיעור. היום מעמדנו חזק ללא שיעור. יחד עם זה מייעץ אסקא־

6. ראה מס׳ 506 והערה 1 שם.

7. בישיבת הוועדה המדינית של הליגה הערבית בדמשק (ראה הערה 2 לעיל) הוחלט למנות את האמיר נור אל־דין מחמוד מעירק ל״מפקד כללי של הכוחות הסדירים והאחרים הפועלים להצלת פלסטין״, במקומו של גנרל אסמעיל צפוואת.

8. ב־12 במאי פורסמה סדרה של 7 מנשרים מטעם מפקד הצבא הבריטי בארץ־ישראל בדבר סמכויות המימשל הצבאי הבריטי בתחום שהוגדר כ״איזור מוחזק״ (Occupied Area) לתקופה המתחילה ביום סיומו של המנדט, ב־15 במאי, ומסתיימת במועד הצפוי של הפינוי הסופי, ב־1 באוגוסט או לפני כן. למימשל הצבאי הוקנו סמכויות נרחבות למטרת הגנה על בטחון הכוחות המזוינים הבריטיים וקוי התחבורה שלהם, והפעלת נמל חיפה ומסילות־הברזל ב״איזור המוחזק״, וכן לצורך שמירה על הסדר הציבורי שם. למנשר מס׳ 1 צורפה מפה שבה סומן ה״איזור המוחזק״ — שכלל את שפילת החוף ממפרץ חיפה עד רפיח, להוציא רצועה צרה לאורך החוף — שהשתרעה מאיזור כפר ויתקין עד איזור אשדוד. כן נכללו ב״איזור המוחזק״ הכרמל ועמק יזרעאל המערבי. ראה *Proclamations Published by the Authority of the General Officer Commanding His Britannic Majesty's Forces in Palestine*, May 1948, בתיק 93.03/65/9.

ראטה לא להכריז על מדינה סוברנית. את העובדות שאתם קבעתם לא יבטלו. תנו לאו"ם ולערבים להתרגל למחשבה שאתם שולטים, ואחר־כך תכריזו. אם תכריזו מיד, תחייבו את עצמכם למלחמת מאה שנים.

506

מ. שרתוק אל נ. גולדמן (לונדון)
M. Shertok to N. Goldmann (London)

מברק מוצפן 27/84
נוסח יוצא: 130.09/2318/1

Tel Aviv, 13 May 1948

Golda secretly visited King Amman,[1] offered him peace with Jewish State. King stated his programme whole Palestine under him, with Jewish region autonomy. Upon Golda refusing even discuss this, King declared will have no choice but fight us as he no longer alone, but one of five. He did not deny previous agreement with us, based his intention annexing only Arab territory and friendly cooperation with us. Conversation, though friendly in itself, ended as between two warring parties. King looked worried, harassed, conversation strengthened Golda's impression King's ultimate behaviour depends on Great Britain.

Shertok

507

מ. שרתוק אל א. לוריא (ניו יורק)
M. Shertok to A. Lourie (New York)

מברק
נוסח יוצא: 130.09/2328/3
נוסח נכנס: 93.03/128/5

Tel Aviv, 13 May 1948 (19.40)

Urge immediate, strongest effort secure immediate, direct, sternest warning by President personally to King view his desisting from impending invasion and onslaught on Jewish population Palestine by Arab Legion and Iraqi troops, now jointly under his command. Cable should be addressed Amman direct. Hours count.

506

1. ראה גם דין־וחשבון של ג. מאירסון בישיבת מנהלת־העם ב־12 במאי. (מנהלת־העם, פרוטוקולים, עמ' 40—44). בפגישה שהייתה ב־10 במאי, השתתף גם ע. דנין. א. ששון, שהיה אמור להשתתף גם הוא, לא הצליח להגיע במועד מירושלים.

Senior British staff officer Jerusalem[1] today informed our liaison officially that Arab Legion no longer under British command. This position is in glaring contradiction Cadogan's assurance Security Council Legion be withdrawn from Palestine before May 15th.[2] Legion these very hours engaged storming, reducing, Kfar Etzion and neighbouring settlements. Cable action taken.[3]

Shertok

508

מ. שרתוק אל א. לוריא (ניו יורק)
M. Shertok to A. Lourie (New York)

מברק
נוסח יוצא : 130.09/2328/3
נוסח נכנס : 93.03/128/5

Tel Aviv, 13 May 1948 (16.48)

Kfar Etzion bloc under continuous heavy all-out attack by Arab Legion,[1] which still under command G.O.C. British Forces Palestine. Imperative raise immediately, as matter crucial urgency, question British responsibility for Arab [Legion] in Political Committee and Security Council, rejecting indignantly fantastic, preposterous, fabrication about Jews having fired first. Far more serious developments feared after fifteenth.

Please give Fahy minute my Saturday interview.[2]

Shertok

507

1. קולונל נורמן (ראה מברק אל קאדוגן המוזכר בהערה 3 להלן).
2. ב־16 באפריל.
3. סילבר שלח העתק של המברק הזה אל יושב־ראש מועצת־הביטחון (פארודי) וצירף מכתב־לוואי (מיום 14.5.1948 ; בתיק 93.03/94/5). ראה גם שרתוק אל קאדוגן, 14.5.1948 (130.09/2328/3).

508

1. ראה מס' 500 והערה 1 שם.
2. ראה מס' 483.

509

נ. גולדמן אל ד. בן־גוריון
N. Goldmann to D. Ben-Gurion

מברק מוצפן 85/124. התקבל: 15.5 (?) [1]
נוסח נכנס: 130.09/2318/4

London, 13 May 1948

Ben-Gurion. Talked Minister State.[2] Impression Abdullah wants avoid serious fight, may intend take Arab parts, then negotiate. His Majesty's Government decided recall officers if invasion, but some might leave British Army, join Abdullah. His Majesty's Government warned Arabs, including Abdullah, not to get involved long struggle. Saw some cables most outspoken, firm, our impression Government regard Jewish State inevitable. McNeil advises act cautiously regarding proclamation, in line with November resolutions. Intend advise Parodi if Abdullah enters Palestine, put immediately agenda Security Council for Monday. If receive information Abdullah ready negotiate after talking Nablus, may advise if can get Council go easy. Raised question petrol allocation from stock refineries Haifa with Bev[a]n.[3] He promised help. Please cable Executive here details (of) petrol [.....].

Goldmann

510

א. דובקין אל סר א. קאנינגהם (ירושלים)
E. Dobkin to Sir Alan Cunningham (Jerusalem)

העתק: אצ"מ S 25/9392

[Jerusalem], 13 May 1948

Your Excellency,

In the absence from Jerusalem of the Chairman of the Jewish Agency Executive, I desire to extend to you, in the name of the Executive, a heartfelt God-speed on your departure from Jerusalem and from Palestine.

509

1. במקור כתוב בטעות: 15.4.48.
2. על פגישת גולדמן עם מקניל ב־11 במאי ראה מס' 496. ראה גם איזכור דיווחו על פגישה שנייה עם מקניל, בפרוטוקול של ישיבה בלונדון מיום 13.5.1948 (ג"ו).
3. במקור כתוב בטעות: Bevin.

We sincerely trust that in spite of the unsettled conditions under which you leave Palestine, you will retain friendly memories of this country and of its people, and that you will continue to take an interest in its development and fortunes.

The Executive of the Jewish Agency extends to you its sincere good wishes for your journey home and for the future. We very much regret that circumstances over which we have no control have prevented our Chairman from taking leave of you personally and wishing you God-speed.

Yours respectfully,

E. Dobkin

Executive of the Jewish Agency

נספחים

APPENDICES

נספח א

APPENDIX A

החלטת העצרת הכללית של האומות המאוחדות [(II) 181] מיום 29 בנובמבר 1947
Resolution of the General Assembly of the United Nations [181(II)] of 29 November 1947

The General Assembly

Having met in special session at the request of the mandatory Power to constitute and instruct a special committee to prepare for the consideration of the question of the future government of Palestine at the second regular session;

Having constituted a Special Committee and insrtucted it to investigate all questions and issues relevant to the problem of Palestine, and to prepare proposals for the solution of the problem, and

Having received and examined the report of the Special Committee (document A/364) including a number of unanimous recommendations and a plan of partition with economic union approved by the majority of the Special Committee,

Considers that the present situation in Palestine is one which is likely to impair the general welfare and friendly relations among nations;

Takes note of the declaration by the mandatory Power that it plans to complete its evacuation of Palestine by 1 August 1948;

Recommends to the United Kingdom, as the mandatory Power for Palestine, and to all other Members of the United Nations, the adoption and implementation, with regard to the future government of Palestine, of the Plan of Partition with Economic Union set out below;

Requests that

(a) The Security Council take the necessary measures as provided for in the plan for its implementation;

(b) The Security Council consider, if circumstances during the transitional period require such consideration, whether the situation in Palestine constitutes a threat to the peace. If it decides that such a threat exists, and in order to maintain international peace and security, the Security Council should supplement the authorization of the General Assembly by taking measures, under Articles 39 and 41 of the Charter, to empower the United Nations Commission, as provided in this resolution, to exercise in Palestine the functions which are assigned to it by this resolution;

(c) The Security Council determine as a threat to peace, breach of the peace or act of aggression, in accordance with Article 39 of the Charter, any attempt to alter by force the settlement envisaged by this resolution;

(d) The Trusteeship Council be informed of the responsibilities envisaged for it in this plan;

Calls upon the inhabitants of Palestine to take such steps as may be necessary on their part to put this plan into effect;

Appeals to all Governments and all peoples to refrain from taking any action which might hamper or delay the carrying out of these recommendations, and

Authorizes the Secretary-General to reimburse travel and subsistence expenses of the members of the Commission referred to in Part I, Section B, paragraph 1 below, on such basis and in such form as he may determine most appropriate in the circumstances, and to provide the Commission with the necessary staff to assist in carrying out the functions assigned to the Commission by the General Assembly.

The General Assembly

Authorizes the Secretary-General to draw from the Working Capital Fund a sum not to exceed $2,000,000 for the purpose set forth in the last paragraph of the resolution on the future government of Palestine.

PLAN OF PARTITION WITH ECONOMIC UNION

Part I. Future Constitution and Government of Palestine

A. *Termination of Mandate, Partition and Independence*

1. The Mandate for Palestine shall terminate as soon as possible but in any case not later than 1 August 1948.

2. The armed forces of the mandatory Power shall be progressively withdrawn from Palestine, the withdrawal to be completed as soon as possible but in any case not later than 1 August 1948.

The mandatory Power shall advise the Commission, as far in advance as possible, of its intention to terminate the Mandate and to evacuate each area.

The mandatory Power shall use its best endeavours to ensure that an area situated in the territory of the Jewish State, including a seaport and hinterland adequate to provide facilities for a substantial immigration, shall be evacuated at the earliest possible date and in any event not later than 1 February 1948.

3. Independent Arab and Jewish States and the Special International Regime for the City of Jerusalem, set forth in part III of this plan, shall come into existence in Palestine two months after the evacuation of the armed forces of the mandatory Power has been completed but in any case not later than 1 October 1948. The boundaries of the Arab State, the Jewish State, and the City of Jerusalem shall be described in parts II and III below.

4. The period between the adoption by the General Assembly of its recommendation on the question of Palestine and the establishment of the independence of the Arab and Jewish States shall be a transitional period.

B. *Steps Preparatory to Independence*

1. A commission shall be set up consisting of one representative of each of five Member States. The Members represented on the Commission shall be elected by the General Assembly on as broad a basis, geographically and otherwise, as possible.

2. The administration of Palestine shall, as the mandatory Power withdraws its armed forces, be progressively turned over to the Commission, which shall act in conformity with the recommendations of the General Assembly, under the guidance of the Security Council. The mandatory Power shall to the fullest possible extent coordinate its plans for withdrawal with the plans of the Commission to take over and administer areas which have been evacuated.

In the discharge of this administrative responsibility, the Commission shall have authority to issue necessary regulations and take other measures as required.

The mandatory Power shall not take any action to prevent, obstruct or delay the implementation by the Commission of the measures recommended by the General Assembly.

3. On its arrival in Palestine the Commission shall proceed to carry out measures for the establishment of the frontiers of the Arab and Jewish States and the City of Jerusalem in accordance with the general lines of the recommendations of the General Assembly on the partition of Palestine. Nevertheless, the boundaries as described in part II of this plan are to be modified in such a way that village areas as a rule will not be divided by state boundaries unless pressing reasons make that necessary.

4. The Commission, after consultation with the democratic parties and other public organizations of the Arab and Jewish States, shall

select and establish in each State as rapidly as possible a Provisional Council of Government. The activities of the Arab and Jewish Provisional Councils of Government shall be carried out under the general direction of the Commission.

If by 1 April 1948 a Provisional Council of Government cannot be selected for either of the States, or, if selected, cannot carry out its functions, the Commission shall communicate that fact to the Security Council for such action with respect to that State as the Security Council may deem proper, and to the Secretary-General for communication to the Members of the United Nations.

5. Subject to the provisions of these recommendations, during the transitional period the Provisional Councils of Government, acting under the Commission, shall have full authority in the areas under their control, including authority over matters of immigration and land regulation.

6. The Provisional Council of Government of each State, acting under the Commission, shall progressively receive from the Commission full responsibility for the administration of that State in the period between the termination of the Mandate and the establishment of the State's independence.

7. The Commission shall instruct the Provisional Councils of Government of both the Arab and the Jewish States, after their formation, to proceed to the establishment of administrative organs of government, central and local.

8. The Provisional Council of Government of each State shall, within the shortest time possible, recruit an armed militia from the residents of that State, sufficient in number to maintain internal order and to prevent frontier clashes.

This armed militia in each State shall, for operational purposes, be under the command of Jewish or Arab officers resident in that State, but general political and military control, including the choice of the militia's High Command, shall be exercised by the Commission.

9. The Provisional Council of Government of each State shall, not later than two months after the withdrawal of the armed forces of the mandatory Power, hold elections to the Constituent Assembly which shall be conducted on democratic lines. The election regulations in each State shall be drawn up by the Provisional Council of Government and approved by the Commission. Qualified voters for each State for this election shall be persons over eighteen years of age who are:

(*a*) Palestinian citizens residing in that State and

(*b*) Arabs and Jews residing in the State, although not Palestinian citizens, who, before voting, have signed a notice of intention to become citizens of such State.

Arabs and Jews residing in the City of Jerusalem who have signed a notice of intention to become citizens, the Arabs of the Arab State and the Jews of the Jewish State, shall be entitled to vote in the Arab and Jewish State respectively.

Women may vote and be elected to the Constituent Assemblies.

During the transitional period no Jew shall be permitted to establish residence in the area of the proposed Arab State, and no Arab shall be permitted to establish residence in the area of the proposed Jewish State, except by special leave of the Commission.

10. The Constituent Assembly of each State shall draft a democratic constitution for its State and choose a provisional government to succeed the Provisional Council of Government appointed by the Commission. The constitutions of the States shall embody chapters 1 and 2 of the Declaration provided for in section C below and include *inter alia* provisions for:

(*a*) Establishing in each State a legislative body elected by universal suffrage and by secret ballot on the basis of proportional representation, and an executive body responsible to the legislature;

(*b*) Settling all international disputes in which the State may be involved by peaceful means in such a manner that international peace and security, and justice, are not endangered;

(*c*) Accepting the obligations of the State to refrain in its international relations from threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any State, or in any other manner inconsistent with the purposes of the United Nations;

(*d*) Guaranteeing to all persons equal and non-discriminatory rights in civil, political, economic and religious matters and the enjoyment of human rights and fundamental freedoms, including freedom of religion, language, speech and publication, education, assembly and association;

(*e*) Preserving freedom of transit and visit for all residents and citizens of the other State in Palestine and the City of Jerusalem, subject to considerations of national security, provided that each State shall control residence within its borders.

11. The Commision shall appoint a preparatory economic commission of three members to make whatever arrangements are possible for ecomonic cooperation, with a view to establishing, as soon as

practicable, the Economic Union and the Joint Economic Board, as provided in section D below.

12. During the period between the adoption of the recommendations on the question of Palestine by the General Assembly and the termination of the Mandate, the mandatory Power in Palestine shall maintain full responsibility for administration in areas from which it has not withdrawn its armed forces. The Commission shall assist the mandatory Power in the carrying out of these functions. Similarly, the mandatory Power shall cooperate with the Commission in the execution of its functions.

13. With a view to ensuring that there shall be continuity in the functioning of administrative services and that, on the withdrawal of the armed forces of the mandatory Power, the whole administration shall be in the charge of the Provisional Councils and the Joint Economic Board, respectively, acting under the Commission, there shall be a progressive transfer, from the mandatory Power to the Commission, of responsibility for all the functions of government, including that of maintaining law and order in the areas from which the forces of the mandatory Power have been withdrawn.

14. The Commission shall be guided in its activities by the recommendations of the General Assembly and by such instructions as the Security Council may consider necessary to issue.

The measures taken by the Commission, within the recommendations of the General Assembly, shall become immediately effective unless the Commission has previously received contrary instructions from the Security Council.

The Commission shall render periodic monthly progress reports, or more frequently, if desirable, to the Security Council.

15. The Commission shall make its final report to the next regular session of the General Assembly and to the Security Council simultaneously.

C. *Declaration*

A declaration shall be made to the United Nations by the provisional government of each proposed State before independence. It shall contain *inter alia* the following clauses:

General Provision

The stipulations contained in the declaration are recognized as fundamental laws of the State and no law, regulation or official action shall

conflict or interfere with these stipulations, nor shall any law, regulation or official action prevail over them.

Chapter 1. Holy Places, Religious Buildings and Sites

1. Existing rights in respect of Holy Places and religious buildings or sites shall not be denied or impaired.

2. In so far as Holy Places are concerned, the liberty of access, visit and transit shall be guaranteed, in conformity with existing rights, to all residents and citizens of the other State and of the City of Jerusalem, as well as to aliens, without distinction as to nationality, subject to requirements of national security, public order and decorum. Similarly, freedom of worship shall be guaranteed in conformity with existing rights, subject to the maintenance of public order and decorum.

3. Holy Places and religious buildings or sites shall be preserved. No act shall be permitted which may in any way impair their sacred character. If at any time it appears to the Government that any particular Holy Place, religious building or site is in need of urgent repair, the Government may call upon the community or communities concerned to carry out such repair. The Government may carry it out itself at the expense of the community or communities concerned if no action is taken within a reasonable time.

4. No taxation shall be levied in respect of any Holy Place, religious building or site which was exempt from taxation on the date of the creation of the State.

No change in the incidence of such taxation shall be made which would either discriminate between the owners or occupiers of Holy Places, religious buildings or sites, or would place such owners or occupiers in a position less favourable in relation to the general incidence of taxation than existed at the time of the adoption of the Assembly's recommendations.

5. The Governor of the City of Jerusalem shall have the right to determine whether the provisions of the Constitution of the State in relation to Holy Places, religious buildings and sites within the borders of the State and the religious rights pertaining thereto, are being properly applied and respected, and to make decisions on the basis of existing rights in cases of disputes which may arise between the different religious communities or the rites of a religious community with respect to such places, buildings and sites. He shall receive full cooperation and such privileges and immunities as are necessary for the exercise of his functions in the State.

Chapter 2. Religious and Minority Rights

1. Freedom of conscience and the free exercise of all forms of worship, subject only to the maintenance of public order and morals, shall be ensured to all.

2. No discrimination of any kind shall be made between the inhabitants on the ground of race, religion, language or sex.

3. All persons within the jurisdiction of the State shall be entitled to equal protection of the laws.

4. The family law and personal status of the various minorities and their religious interests, including endowments, shall be respected.

5. Except as may be required for the maintenance of public order and good government, no measure shall be taken to obstruct or interfere with the enterprise of religious or charitable bodies of all faiths or to discriminate against any representative or member of these bodies on the ground of his religion or nationality.

6. The State shall ensure adequate primary and secondary education for the Arab and Jewish minority respectively, in its own language and its cultural traditions.

The right of each community to maintain its own schools for the education of its own members in its own language, while conforming to such educational requirements of a general nature as the State may impose, shall not be denied or impaired. Foreign educational establishments shall continue their activity on the basis of their existing rights.

7. No restriction shall be imposed on the free use by any citizen of the State of any language in private intercourse, in commerce, in religion, in the Press or in publications of any kind, or at public meetings.[1]

8. No expropriation of land owned by an Arab in the Jewish State (by a Jew in the Arab State)[2] shall be allowed except for public purposes. In all cases of expropriation full compensation as fixed by the Supreme Court shall be paid previous to dispossession.

Chapter 3. Citizenship, International Conventions and Financial Obligations

1. *Citizenship.* Palestinian citizens residing in Palestine outside the

1. The following stipulation shall be added to the declaration concerning the Jewish State: "In the Jewish State adequate facilities shall be given to Arabic-speaking citizens for the use of their language, either orally or in writing, in the legislature, before the Courts and in the administration."

2. In the declaration concerning the Arab State, the words "by an Arab in the Jewish State" should be replaced by the words "by a Jew in the Arab State".

City of Jerusalem, as well as Arabs and Jews who, not holding Palestinian citizenship, reside in Palestine outside the City of Jerusalem shall, upon the recognition of independence, become citizens of the State in which they are resident and enjoy full civil and political rights. Persons over the age of eighteen years may opt, within one year from the date of recognition of independence of the State in which they reside, for citizenship of the other State, providing that no Arab residing in the area of the proposed Arab State shall have the right to opt for citizenship in the proposed Jewish State and no Jew residing in the proposed Jewish State shall have the right to opt for citizenship in the proposed Arab State. The exercise of this right of option will be taken to include the wives and children under eighteen years of age of persons so opting.

Arabs residing in the area of the proposed Jewish State and Jews residing in the area of the proposed Arab State who have signed a notice of intention to opt for citizenship of the other State shall be eligible to vote in the elections to the Constituent Assembly of that State, but not in the elections to the Constituent Assembly of the State in which they reside.

2. *International Conventions.* (*a*) The State shall be bound by all the international agreements and conventions, both general and special, to which Palestine has become a party. Subject to any right of denunciation provided for therein, such agreements and conventions shall be respected by the State throughout the period for which they were concluded.

(*b*) Any dispute about the applicability and continued validity of international conventions or treaties signed or adhered to by the mandatory Power on behalf of Palestine shall be referred to the International Court of Justice in accordance with the provisions of the Statute of the Court.

3. *Financial Obligations.* (*a*) The State shall respect and fulfil all financial obligations of whatever nature assumed on behalf of Palestine by the mandatory Power during the exercise of the Mandate and recognized by the State. This provision includes the right of public servants to pensions, compensation or gratuities.

(*b*) These obligations shall be fulfilled through participation in the Joint Economic Board in respect of those obligations applicable to Palestine as a whole, and individually in respect of those applicable to, and fairly apportionable between, the States.

(*c*) A Court of Claims, affiliated with the Joint Economic Board, and composed of one member appointed by the United Nations, one representative of the United Kingdom and one representative of the State concerned, should be established. Any dispute between the United Kingdom and the State respecting claims not recognized by the latter should be referred to that Court.

(*d*) Commercial concessions granted in respect of any part of Palestine prior to the adoption of the resolution by the General Assembly shall continue to be valid according to their terms, unless modified by agreement between the concession-holders and the State.

Chapter 4. Miscellaneous Provisions

1. The provisions of chapters 1 and 2 of the declaration shall be under the guarantee of the United Nations, and no modifications shall be made in them without the assent of the General Assembly of the United Nations. Any Member of the United Nations shall have the right to bring to the attention of the General Assembly any infraction or danger of infraction of any of these stipulations, and the General Assembly may thereupon make such recommendations as it may deem proper in the circumstances.

2. Any dispute relating to the application or interpretation of this declaration shall be referred, at the request of either party, to the International Court of Justice, unless the parties agree to another mode of settlement.

D. *Economic Union and Transit*

1. The Provisional Council of Government of each State shall enter into an undertaking with respect to Economic Union and Transit. This undertaking shall be drafted by the Commission provided for in section B, paragraph 1, utilizing to the greatest possible extent the advice and cooperation of representative organizations and bodies from each of the proposed States. It shall contain provisions to establish the Economic Union of Palestine and provide for other matters of common interest. If by 1 April 1948 the Provisional Councils of Government have not entered into the undertaking, the undertaking shall be put into force by the Commission.

The Economic Union of Palestine

2. The objectives of the Economic Union of Palestine shall be:

(*a*) customs union;

(*b*) A joint currency system providing for a single foreign exchange rate;

(*c*) Operation in the common interest on a non-discriminatory basis of railways; inter-State highways; postal, telephone and telegraphic services and ports and airports involved in international trade and commerce;

(*d*) Joint economic development, especially in respect of irrigation, land reclamation and soil conservation;

(*e*) Access for both States and for the City of Jerusalem on a non-discriminatory basis to water and power facilities.

3. There shall be established a Joint Economic Board, which shall consist of three representatives of each of the two States and three foreign members appointed by the Economic and Social Council of the United Nations. The foreign members shall be appointed in the first instance for a term of three years; they shall serve as individuals and not as representatives of States.

4. The functions of the Joint Economic Board shall be to implement either directly or by delegation the measures necessary to realize the objectives of the Economic Union. It shall have all powers of organization and administration necessary to fulfil its functions.

5. The States shall bind themselves to put into effect the decisions of the Joint Economic Board. The Board's decisions shall be taken by a majority vote.

6. In the event of failure of a State to take the necessary action the Board may, by a vote of six members, decide to withhold an appropriate portion of the part of the customs revenue to which the State in question is entitled under the Economic Union. Should the State persist in its failure to cooperate, the Board may decide by a simple majority vote upon such further sanctions, including disposition of funds which it has withheld, as it may deem appropriate.

7. In relation to economic development, the functions of the Board shall be planning, investigation and encouragement of joint development projects, but it shall not undertake such projects except with the assent of both States and the City of Jerusalem, in the event that Jerusalem is directly involved in the development project.

8. In regard to the joint currency system, the currencies circulating in the two States and the City of Jerusalem shall be issued under the authority of the Joint Economic Board, which shall be the sole issuing authority and which shall determine the reserves to be held against such currencies.

9. So far as is consistent with paragraph 2(*b*) above, each State may operate its own central bank, control its own fiscal and credit policy, its foreign exchange receipts and expenditures, the grant of import licences, and may conduct international financial operations on its own faith and credit. During the first two years after the termination of the Mandate, the Joint Economic Board shall have the authority to take such measures as may be necessary to ensure that — to the extent that the total foreign exchange revenues of the two States from the export of goods and services permit, and provided that each State takes appropriate measures to conserve its own foreign exchange resources — each State shall have available, in any twelve months' period, foreign exchange sufficient to assure the supply of quantities of imported goods and services for consumption in its territory equivalent to the quantities of such goods and services consumed in that territory in the twelve months' period ending 31 December 1947.

10. All economic authority not specifically vested in the Joint Economic Board is reserved to each State.

11. There shall be a common customs tariff with complete freedom of trade between the States, and between the States and the City of Jerusalem.

12. The tariff schedules shall be drawn up by a Tariff Commission, consisting of representatives of each of the States in equal numbers, and shall be submitted to the Joint Economic Board for approval by a majority vote. In case of disagreement in the Tariff Commission, the Joint Economic Board shall arbitrate the points of difference. In the event that the Tariff Commission fails to draw up any schedule by a date to be fixed, the Joint Economic Board shall determine the tariff schedule.

13. The following items shall be a first charge on the customs and other common revenue of the Joint Economic Board:

(*a*) The expenses of the customs service and of the operation of the joint services;

(*b*) The administrative expenses of the Joint Economic Board;

(*c*) The financial obligations of the Administration of Palestine, consisting of:

i The service of the outstanding public debt;

ii The cost of superannuation benefits, now being paid or falling due in the future, in accordance with the rules and to the extent established by paragraph 3 of chapter 3 above.

14. After these obligations have been met in full, the surplus

revenue from the customs and other common services shall be divided in the following manner: not less than 5 per cent and not more than 10 per cent to the City of Jerusalem; the residue shall be allocated to each State by the Joint Economic Board equitably, with the objective of maintaining a sufficient and suitable level of government and social services in each State, except that the share of either State shall not exceed the amount of that State's contribution to the revenues of the Economic Union by more than approximately four million pounds in any year. The amount granted may be adjusted by the Board according to the price level in relation to the prices prevailing at the time of the establishment of the Union. After five years, the principles of the distribution of the joint revenue may be revised by the Joint Economic Board on a basis of equity.

15. All international conventions and treaties affecting customs tariff rates, and those communications services under the jurisdiction of the Joint Economic Board, shall be entered into by both States. In these matters, the two States shall be bound to act in accordance with the majority of the Joint Economic Board.

16. The Joint Economic Board shall endeavour to secure for Palestine's exports fair and equal access to world markets.

17. All enterprises operated by the Joint Economic Board shall pay fair wages on a uniform basis.

Freedom of Transit and Visit

18. The undertaking shall contain provisions preserving freedom of transit and visit for all residents or citizens of both States and of the City of Jerusalem, subject to security considerations; provided that each State and the City shall control residence within its borders.

Termination, Modification and Interpretation of the Undertaking

19. The undertaking and any treaty issuing therefrom shall remain in force for a period of ten years. It shall continue in force until notice of termination, to take effect two years thereafter, is given by either of the parties.

20. During the initial ten-year period, the undertaking and any treaty issuing therefrom may not be modified except by consent of both parties and with the approval of the General Assembly.

21. Any dispute relating to the application or the interpretation of the undertaking and any treaty issuing therefrom shall be referred, at the request of either party, to the International Court of Justice, unless the parties agree to another mode of settlement.

E. *Assets*

1. The movable assets of the Administration of Palestine shall be allocated to the Arab and Jewish States and the City of Jerusalem on an equitable basis. Allocations should be made by the United Nations Commission referred to in section B, paragraph 1, above. Immovable assets shall become the property of the government of the territory in which they are situated.

2. During the period between the appointment of the United Nations Commission and the termination of the Mandate, the mandatory Power shall, except in respect of ordinary operations, consult with the Commission on any measure which it may contemplate involving the liquidation, disposal or encumbering of the assets of the Palestine Government, such as the accumulated treasury surplus, the proceeds of Government bond issues, State lands or any other asset.

F. *Admission to Membership in the United Nations*

When the independence of either the Arab or the Jewish State as envisaged in this plan has become effective and the declaration and undertaking, as envisaged in this plan, have been signed by either of them, sympathetic consideration should be given to its application for admission to membership in the United Nations in accordance with Article 4 of the Charter of the United Nations.

Part II. Boundaries

A. *The Arab State*

The area of the Arab State in Western Galilee is bounded on the west by the Mediterranean and on the north by the frontier of the Lebanon from Ras en Naqura to a point north of Saliha. From there the boundary proceeds southwards, leaving the built-up area of Saliha in the Arab State, to join the southernmost point of this village. There it follows the western boundary line of the villages of 'Alma, Rihaniya and Teitaba, thence following the northern boundary line of Meirun village to join the Acre–Safad sub-district boundary line. It follows this line to a point west of Es Sammu'i village and joins it again at the northernmost point of Farradiya. Thence it follows the sub-district boundary line to the Acre–Safad main road. From here it follows the western boundary of Kafr I'nan village until it reaches the Tiberias–Acre sub-district boundary line, passing to the west of the junction of

the Acre–Safad and Lubiya–Kafr I'nan roads. From the southwest corner of Kafr I'nan village the boundary line follows the western boundary of the Tiberias sub-district to a point close to the boundary line between the villages of Maghar and Eilabun, thence bulging out to the west to include as much of the eastern part of the plain of Battuf as is necessary for the reservoir proposed by the Jewish Agency for the irrigation of lands to the south and east.

The boundary rejoins the Tiberias sub-district boundary at a point on the Nazareth–Tiberias road southeast of the built-up area of Tur'an; thence it runs southwards, at first following the sub-district boundary and then passing between the Kadoorie Agricultural School and Mount Tabor, to a point due south at the base of Mount Tabor. From here it runs due west, parallel to the horizontal grid line 230, to the north-east corner of the village lands of Tel Adashim. It then runs to the north-west corner of these lands, whence it turns south and west so as to include in the Arab State the sources of the Nazareth water supply in Yafa village. On reaching Ginneiger it follows the eastern, northern and western boundaries of the lands of this village to their south-west corner, whence it proceeds in a straight line to a point on the Haifa–Afula railway on the boundary between the villages of Sarid and El Mujeidil. This is the point of intersection.

The south-western boundary of the area of the Arab State in Galilee takes a line from this point, passing northwards along the eastern boundaries of Sarid and Gevat to the north-eastern corner of Nahalal, proceeding thence across the land of Kefar ha Horesh to a central point on the southern boundary of the village of 'Ilut, thence westwards along that village boundary to the eastern boundary of Beit Lahm, thence northwards and north-eastwards along its western boundary to the north-eastern corner of Waldheim and thence north-westwards across the village lands of Shafa 'Amr to the south-eastern corner of Ramat Yohanan. From here it runs due north-north-east to a point on the Shafa 'Amr–Haifa road, west of its junction with the road to I'Billin. From there it proceeds north-east to a point on the southern boundary of I'Billin situated to the west of the I'Billin–Birwa road. Thence along that boundary to its westernmost point, whence it turns to the north, follows across the village land of Tamra to the north-westernmost corner and along the western boundary of Julis until it reaches the Acre–Safad road. It then runs westwards along the southern side of the Safad–Acre road to the Galilee–Haifa district boundary, from which point it follows that boundary to the sea.

The boundary of the hill country of Samaria and Judea starts on the Jordan River at the Wadi Malih south-east of Beisan and runs due west to meet the Beisan–Jericho road and then follows the western side of that road in a north-westerly direction to the junction of the boundaries of the sub-districts of Beisan, Nablus and Jenin. From that point it follows the Nablus–Jenin sub-district boundary westwards for a distance of about three kilometres and then turns north-westwards, passing to the east of the built-up areas of the villages of Jalbun and Faqqu'a, to the boundary of the sub-districts of Jenin and Beisan at a point north-east of Nuris. Thence it proceeds first north-westwards to a point due north of the built-up area of Zir'in and then westwards to the Afula–Jenin railway, thence north-westwards along the district boundary line to the point of intersection on the Hejaz railway. From here the boundary runs south-westwards, including the built-up area and some of the land of the village of Kh. Lid in the Arab State to cross the Haifa–Jenin road at a point on the district boundary between Haifa and Samaria west of El Mansi. It follows this boundary to the southernmost point of the village of El Buteimat. From here it follows the northern and eastern boundaries of the village of Ar'ara, rejoining the Haifa–Samaria district boundary at Wadi 'Ara, and thence proceeding south-south-westwards in an approximately straight line joining up with the western boundary of Qaqun to a point east of the railway line on the eastern boundary of Qaqun village. From here it runs along the railway line some distance to the east of it to a point just east of the Tulkarm railway station. Thence the boundary follows a line half-way between the railway and the Tulkarm–Qalqiliya–Jaljuliya and Ras el Ein road to a point just east of Ras el Ein station, whence it proceeds along the railway some distance to the east of it to the point on the railway line south of the junction of the Haifa–Lydda and Beit Nabala lines, whence it proceeds along the southern border of Lydda airport to its south-west corner, thence in a south-westerly direction to a point just west of the built-up area of Sarafand el Amar, whence it turns south, passing just to the west of the built-up area of Abu el Fadil to the northeast corner of the lands of Beer Ya'aqov. (The boundary line should be so demarcated as to allow direct access from the Arab State to the airport.) Thence the boundary line follows the western and southern boundaries of Ramle village, to the north-east corner of El Na'ana village, thence in a straight line to the southernmost point of El Barriya, along the eastern boundary of that village and the southern boundary of 'Innaba

village. Thence it turns north to follow the southern side of the Jaffa–Jerusalem road until El Qubab, whence it follows the road to the boundary of Abu Shusha. It runs along the eastern boundaries of Abu Shusha, Seidun, Hulda to the southernmost point of Hulda, thence westwards in a straight line to the north-eastern corner of Umm Kalkha, thence following the northern boundaries of Umm Kalkha, Qazaza and the northern and western boundaries of Mukhezin to the Gaza district boundary and thence runs across the village lands of El Mismiya, El Kabira, and Yasur to the southern point of intersection, which is midway between the built-up areas of Yasur and Batani Sharqi.

From the southern point of intersection the boundary lines run north-westwards between the villages of Gan Yavne and Barqa to the sea at a point half-way between Nabi Yunis and Minat el Qila, and south-eastwards to a point west of Qastina, whence it turns in a south-westerly direction, passing to the east of the built-up areas of Es Sawafir, Esh Sharqiya and Ibdis. From the south-east corner of Ibdis village it runs to a point south-west of the built-up area of Beit 'Affa, crossing the Hebron–El Majdal road just to the west of the built-up area of Iraq Suweidan. Thence it proceeds southwards along the western village boundary of El Faluja to the Beersheba sub-district boundary. It then runs across the tribal lands of 'Arab el Jubarat to a point on the boundary between the sub-districts of Beersheba and Hebron north of Kh. Khuweilifa, whence it proceeds in a south-westerly direction to a point on the Beersheba–Gaza main road two kilometres to the north-west of the town. It then turns south-eastwards to reach Wadi Sab' at a point situated one kilometre to the west of it. From here it turns north-eastwards and proceeds along Wadi Sab' and along the Beersheba–Hebron road for a distance of one kilometre, whence it turns eastwards and runs in a straight line to Kh. Kuseifa to join the Beersheba–Hebron sub-district boundary. It then follows the Beersheba–Hebron boundary eastwards to a point north of Ras Ez Zuweira, only departing from it so as to cut across the base of the indentation between vertical grid lines 150 and 160.

About five kilometres north-east of Ras Ez Zuweira it turns north, excluding from the Arab State a strip along the coast of the Dead Sea not more than seven kilometres in depth, as far as Ein Geddi, whence it turns due east to join the Transjordan frontier in the Dead Sea.

The northern boundary of the Arab section of the coastal plain runs from a point between Minat el Qila and Nabi Yunis, passing between

the built-up areas of Gan Yavne and Barqa to the point of intersection. From here it turns south-westwards, running across the lands of Batani Sharqi, along the eastern boundary of the lands of Beit Daras and across the lands of Julis, leaving the built-up areas of Batani Sharqi and Julis to the westwards, as far as the north-west corner of the lands of Beit Tima. Thence it runs east of El Jiya across the village lands of El Barbara along the eastern boundaries of the villages of Beit Jirja, Deir Suneid and Dimra. From the south-east corner of Dimra the boundary passes across the lands of Beit Hanun, leaving the Jewish lands of Nir-Am to the eastwards. From the south-east corner of Beit Hanun the line runs south-west to a point south of the parallel grid line 100, then turns north-west for two kilometres turning again in a south-westerly direction and continuing in an almost straight line to the north-west corner of the village lands of Kirbet Ikhza'a. From there it follows the boundary line of this village to its southernmost point. It then runs in a southerly direction along the vertical grid line 90 to its junction with the horizontal grid line 70. It then turns south-eastwards to Kh. el Ruheiba and proceeds in a southerly direction to a point known as El Baha, beyond which it crosses the Beersheba–El Auja main road to the west of Kh. el Mushrifa. From there it joins Wadi El Zaiyatin just to the west of El Subeita. From there it turns to the north-east and then to south-east following this wadi and passes to the east of 'Abda to join Wadi Nafkh. It then bulges to the south-west along Wadi Nafkh, Wadi Ajrim and Wadi Lassan to the point where Wadi Lassan crosses the Egyptian frontier.

The area of the Arab enclave of Jaffa consists of that part of the town-planning area of Jaffa which lies to the west of the Jewish quarters lying south of Tel Aviv, to the west of the continuation of Herzl street up to its junction with the Jaffa–Jerusalem road, to the south-west of the section of the Jaffa–Jerusalem road lying south-east of that junction, to the west of Miqve Yisrael lands, to the north-west of Holon local council area, to the north of the line linking up the north-west corner of Holon with the north-east corner of Bat Yam local council area and to the north of Bat Yam local council area. The question of Karton quarter will be decided by the Boundary Commission, bearing in mind among other considerations the desirability of including the smallest number of its Arab inhabitants and the largest possible number of its Jewish inhabitants in the Jewish State.

B. *The Jewish State*

The north-eastern sector of the Jewish State (Eastern Galilee) is bounded on the north and west by the Lebanese frontier and on the east by the frontiers of Syria and Transjordan. It includes the whole of the Hula Basin, Lake Tiberias, the whole of the Beisan sub-district, the boundary line being extended to the crest of the Gilboa mountains and the Wadi Malih. From there the Jewish State extends north-west, following the boundary described in respect of the Arab State.

The Jewish section of the coastal plain extends from a point between Minat el Qila and Nabi Yunis in the Gaza sub-district and includes the towns of Haifa and Tel Aviv, leaving Jaffa as an enclave of the Arab State. The eastern frontier of the Jewish State follows the boundary described in respect of the Arab State.

The Beersheba area comprises the whole of the Beersheba sub-district, including the Negeb and the eastern part of the Gaza sub-district, but excluding the town of Beersheba and those areas described in respect of the Arab State. It includes also a strip of land along the Dead Sea stretching from the Beersheba–Hebron sub-district boundary line to Ein Geddi, as described in respect of the Arab State.

C. *The City of Jerusalem*

The boundaries of the City of Jerusalem are as defined in the recommendations on the City of Jerusalem (See Part III, Section B, below).

Part III. City of Jerusalem

A. *Special Regime*

The City of Jerusalem shall be established as a *corpus separatum* under a special international regime and shall be administered by the United Nations. The Trusteeship Council shall be designated to discharge the responsibilities of the Administering Authority on behalf of the United Nations.

B. *Boundaries of the City*

The City of Jerusalem shall include the present municipality of Jerusalem plus the surrounding villages and towns, the most eastern of which shall be Abu Dis; the most southern, Bethlehem; the most western, Ein Karim (including also the built-up area of Motsa); and the most northern Shu'fat, as indicated on the attached sketch-map (annex B).

C. Statute of the City

The Trusteeship Council shall, within five months of the approval of the present plan, elaborate and approve a detailed Statute of the City which shall contain *inter alia* the substance of the following provisions:

1. *Government Machinery; Special Objectives.* The Administering Authority in discharging its administrative obligations shall pursue the following special objectives:

(*a*) To protect and to preserve the unique spiritual and religious interests located in the city of the three great monotheistic faiths throughout the world, Christian, Jewish and Moslem; to this end to ensure that order and peace, and especially religious peace, reign in Jerusalem.

(*b*) To foster cooperation among all the inhabitants of the city in their own interests as well as in order to encourage and support the peaceful development of the mutual relations between the two Palestinian peoples throughout the Holy Land; to promote the security, well-being and any constructive measures of development of the residents, having regard to the special circumstances and customs of the various peoples and communities.

2. *Governor and Administrative Staff.* A Governor of the City of Jerusalem shall be appointed by the Trusteeship Council and shall be responsible to it. He shall be selected on the basis of special qualifications and without regard to nationality. He shall not, however, be a citizen of either State in Palestine.

The Governor shall represent the United Nations in the City and shall exercise on their behalf all powers of administration, including the conduct of external affairs. He shall be assisted by an administrative staff classed as international officers in the meaning of Article 100 of the Charter and chosen whenever practicable from the residents of the city and of the rest of Palestine on a non-discriminatory basis. A detailed plan for the organization of the administration of the city shall be submitted by the Governor to the Trusteeship Council and duly approved by it.

3. *Local Autonomy.*

(*a*) The existing local autonomous units in the territory of the city (villages, townships and municipalities) shall enjoy wide powers of local government and administration.

(*b*) The Governor shall study and submit for the consideration and decision of the Trusteeship Council a plan for the establishment

of special town units consisting, respectively, of the Jewish and Arab sections of Jerusalem. The new town units shall continue to form part of the present municipality of Jerusalem.

4. *Security Measures.*

(*a*) The City of Jerusalem shall be demilitarized; its neutrality shall be declared and preserved and no para-military formations, exercises or activities shall be permitted within its borders.

(*b*) Should the administration of the City of Jerusalem be seriously obstructed or prevented by the non-cooperation or interference of one or more sections of the population, the Governor shall have authority to take such measures as may be necessary to restore the effective functioning of the administration.

(*c*) To assist in the maintenance of internal law and order and especially for the protection of the Holy Places and religious buildings and sites in the city, the Governor shall organize a special police force of adequate strength, the members of which shall be recruited outside of Palestine. The Governor shall be empowered to direct such budgetary provision as may be necessary for the maintenance of this force.

5. *Legislative Organization.* A Legislative Council, elected by adult residents of the City irrespective of nationality on the basis of universal and secret suffrage and proportional representation, shall have powers of legislation and taxation. No legislative measures shall, however, conflict or interfere with the provisions which will be set forth in the Statute of the City, nor shall any law, regulation or official action prevail over them. The Statute shall grant to the Governor a right of vetoing bills inconsistent with the provisions referred to in the preceding sentence. It shall also empower him to promulgate temporary ordinances in case the Council fails to adopt a bill deemed essential to the normal functioning of the administration.

6. *Administration of Justice.* The Statute shall provide for the establishment of an independent judiciary system, including a court of appeal. All the inhabitants of the City shall be subject to it.

7. *Economic Union and Economic Regime.* The City of Jerusalem shall be included in the Economic Union of Palestine and be bound by all stipulations of the undertaking and of any treaties issued therefrom, as well as by the decisions of the Joint Economic Board. The Headquarters of the Economic Board shall be established in the territory of the City.

The Statute shall provide for the regulation of economic matters not

falling within the regime of the Economic Union, on the basis of equal treatment and non-discrimination for all Members of the United Nations and their nationals.

8. *Freedom of Transit and Visit; Control of Residents.* Subject to considerations of security, and of economic welfare as determined by the Governor under the directions of the Trusteeship Council, freedom of entry into, and residence within, the borders of the City shall be guaranteed for the residents or citizens of the Arab and Jewish States. Immigration into, and residence within, the borders of the City for nationals of other States shall be controlled by the Governor under the direction of the Trusteeship Council.

9. *Relations with the Arab and Jewish States.* Representatives of the Arab and Jewish States shall be accredited to the Governor of the City and charged with the protection of the interests of their States and nationals in connection with the international administration of the City.

10. *Official Languages.* Arabic and Hebrew shall be the official languages of the city. This will not preclude the adoption of one or more additional working languages, as may be required.

11. *Citizenship.* All the residents shall become *ipso facto* citizens of the City of Jerusalem unless they opt for citizenship of the State of which they have been citizens, or, if Arabs or Jews, have filed notice of intention to become citizens of the Arab or Jewish State respectively, according to part I, section B, paragraph 9, of this plan.

The Trusteeship Council shall make arrangements for consular protection of the citizens of the City outside its territory.

12. *Freedoms of Citizens.*

(*a*) Subject only to requirements of public order and morals, the inhabitants of the City shall be ensured the enjoyment of human rights and fundamental freedoms, including freedom of conscience, religion and worship, language, education, speech and Press, assembly and association, and petition.

(*b*) No discrimination of any kind shall be made between the inhabitants on the grounds of race, religion, language or sex.

(*c*) All persons within the City shall be entitled to equal protection of the laws.

(*d*) The family law and personal status of the various persons and communities and their religious interests, including endowments, shall be respected.

(*e*) Except as may be required for the maintenance of public order

and good government, no measure shall be taken to obstruct or interfere with the enterprise of religious or charitable bodies of all faiths or to discriminate against any representative or member of these bodies on the ground of his religion or nationality.

(*f*) The City shall ensure adequate primary and secondary education for the Arab and Jewish communities respectively, in their own languages and in accordance with their cultural traditions.

The right of each community to maintain its own schools for the education of its own members in its own language, while conforming to such educational requirements of a general nature as the City may impose, shall not be denied or impaired. Foreign educational establishments shall continue their activity on the basis of their existing rights.

(*g*) No restriction shall be imposed on the free use by any inhabitant of the City of any language in private intercourse, in commerce, in religion, in the Press or in publications of any kind, or at public meetings.

13. *Holy Places*

(*a*) Existing rights in respect of Holy Places and religious buildings or sites shall not be denied or impaired.

(*b*) Free access to the Holy Places and religious buildings or sites and the free exercise of worship shall be secured in conformity with existing rights and subject to the requirements of public order and decorum.

(*c*) Holy Places and religious buildings or sites shall be preserved. No act shall be permitted which may in any way impair their sacred character. If at any time it appears to the Governor that any particular Holy Place, religious building or site is in need of urgent repair, the Governor may call upon the community or communities concerned to carry out such repair. The Governor may carry it out himself at the expense of the community or communities concerned if no action is taken within a reasonable time.

(*d*) No taxation shall be levied in respect of any Holy Place, religious building or site which was exempt from taxation on the date of the creation of the City. No change in the incidence of such taxation shall be made which would either discriminate between the owners or occupiers of Holy Places, religious buildings or sites, or would place such owners or occupiers in a position less favourable in relation to the general incidence of taxation than existed at the time of the adoption of the Assembly's recommendations.

14. *Special Powers of the Governor in Respect of the Holy Places Religious Buildings and Sites in the City and in Any Part of Palestine.*

(*a*) The protection of the Holy Places, religious buildings and sites located in the City of Jerusalem shall be a special concern of the Governor.

(*b*) With relation to such places, buildings and sites in Palestine outside the city, the Governor shall determine on the ground of powers granted to him by the Constitutions of both States whether the provisions of the Constitutions of the Arab and Jewish States in Palestine dealing therewith and the religious rights appertaining thereto are being properly applied and respected.

(*c*) The Governor shall also be empowered to make decisions on the basis of existing rights in cases of disputes which may arise between the different religious communities or the rites of a religious community in respect of the Holy Places, religious buildings and sites in any part of Palestine.

In this task he may be assisted by a consultative council of representatives of different denominations acting in an advisory capacity.

D. *Duration of the Special Regime*

The Statute elaborated by the Trusteeship Council on the aforementioned principles shall come into force not later than 1 October 1948. It shall remain in force in the first instance for a period of ten years, unless the Trusteeship Council finds it necessary to undertake a re-examination of these provisions at an earlier date. After the expiration of this period the whole scheme shall be subject to re-examination by the Trusteeship Council in the light of the experience acquired with its functioning. The residents of the City shall be free to express by means of a referendum their wishes as to possible modifications of the regime of the City.

Part IV. Capitulations

States whose nationals have in the past enjoyed in Palestine the privileges and immunities of foreigners, including the benefits of consular jurisdiction and protection, as formerly enjoyed by capitulation or usage in the Ottoman Empire, are invited to renounce any right pertaining to them to the re-establishment of such privileges and immunities in the proposed Arab and Jewish States and the City of Jerusalem.

נספח ב

APPENDIX B

טיוטות להסכם הפוגה בארץ־ישראל, 22 באפריל — 6 במאי 1948
Draft articles of truce for Palestine, 22 April — 6 May 1948

חמש הטיוטות המודפסות כאן נוסחו מטעם מחלקת־המדינה של ארצות־הברית, תוך התייעצות בין ד. ראסק לבין נציגי הסוכנות היהודית ונציגי מדינות הליגה הערבית. לטיוטה מס' 1 אין כותרת; היא צורפה למכתב ששיגר ראסק אל י. פרוסקאואר ב־22.4.1948 (בתיק 93.03/85/16). טיוטות מס' 2, 4, 5 נמצאות בתיק 93.03/95/1 וטיוטה מס' 3 באצ"מ Z4/20029. בתיק 93.03/95/1 מצוי עוד נוסח של טיוטה זו (מס' 3) שהוכנסו בו תיקונים בכתב־יד. הנוסח המתוקן פורסם במלואו ב־ *FRUS*, 1948, V, pp. 866-8. כאן הודפסו רק שלושת הסעיפים שהוטלו בהם שינויים. (מס' 3a).

The five drafts printed here were prepared by D. Rusk of the State Department, in consultation with representatives of the Jewish Agency and of member states of the Arab League. Draft No. 1 has no heading; it was enclosed with a letter from D. Rusk to J. Proskauer dated 22 April 1948 (in file 93.03/85/16). Drafts No. 2, 4 and 5 are in file 93.03/95/1, and draft No. 3 is in C.Z.A. Z4/20029. Another copy of draft No. 3, including handwritten amendments, is in file 93.03/95/1. Only the amended paragraphs of this version ("No. 3a") are printed here. For the full text see *FRUS*, 1948, V, pp. 866-8.

1 [22 April 1948]

1. Immediate and complete cessation of all military activities, acts of violence, terrorism and sabotage.
2. Cessation of movement into Palestine of armed bands and fighting personnel, groups and individuals, whatever their origin.
3. Cessation of the importation of weapons and war materials into Palestine.
4. Immobilization of all armed elements, bringing their activities under the control of a Security Council Truce Commission.
5. Indefinite suspension of formal political steps (such as the declaration of a Jewish State in a part of Palestine or the declaration of an Arab State in the whole of Palestine) which would prejudice an eventual political settlement of Palestine.

6. Jewish community to continue its preparation for the administration of Jewish life in Palestine; the Arab community to continue its preparation for the administration of Arab life in Palestine; Jews not to attempt to assert their authority over Arabs and Arabs not to attempt to assert their authority over Jews.

7. Collaboration by central and local Jewish and Arab authorities, under the supervision of a Security Council Truce Commission, to maintain public order and essential public services and to adjust administrative problems where Jewish and Arab mixed communities make concerted action necessary.

8. Maximum effort by all communities to preserve the Holy Palces and all activities connected therewith.

9. Freedom of passage and communications throughout Palestine for all categories of traffic declared by the Security Council Truce Commission to be peaceful and non-prejudicial in character.

10. Immigration of 4,000 displaced persons per month during the period of the truce.

11. Temporary international administration of a Jerusalem–Jaffa enclave, with boundaries to include the Holy Places, the Jerusalem water supply, the airfield at Lydda, the Jerusalem–Jaffa highway and railroad, and the city and port of Jaffa.

2

Confidential April 25, 1948

Articles of Truce for Palestine

The Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine, hereinafter referred to as the Signatories, accept the following articles of truce for Palestine effective midnight, April 30–May 1, 1948; and accept responsibility for insuring compliance by the Arab and Jewish communities of Palestine therewith:

Article 1

All military or para-military activities, not authorized by the Security Council Truce Commission, as well as acts of violence, terrorism and sabotage, shall cease immediately.

Article 2

Armed bands and fighting personnel, groups and individuals, whatever their origin, shall not be brought into Palestine nor be assisted or encouraged to enter Palestine during the period of the truce.

Article 3

Weapons and war materials shall not be acquired or imported into Palestine by the Signatories, nor shall any assistance or encouragement be given to the importation or acquisition of such weapons and war materials.

Article 4

All Jewish and Arab armed elements in Palestine shall be immobilized and their activities during the truce shall be under the control of the Security Council Truce Commission.

Article 5

Any person or group of persons of non-Palestinian citizenship found by the Security Council Truce Commission, after proper investigation, to have committed acts of violence, terrorism or sabotage contrary to the terms of this truce, shall be immediately expelled from Palestine.

Article 6

All formal political steps (such as the declaration of a Jewish State or an Arab State in any part or in all of Palestine) which would prejudice an eventual political settlement of Palestine shall be suspended during the truce.

Article 7

During the truce, and without prejudice to the future governmental structure of Palestine, the Jewish community shall be responsible for the temporary organization of Jewish life and the Arab community shall be responsible for the temporary organization of Arab life; Jewish authorities shall not attempt to assert control over Arabs and Arab authorities shall not attempt to assert control over Jews, except as arranged under Article 8, below.

Article 8

The Signatories accept responsibility for mutual collaboration for the purpose of maintaining public order and essential public services and to adjust administrative problems where Jewish and Arab mixed communities make concerted action necessary; the Security Council Truce Commission shall supervise such collaboration.

Article 9

All persons, groups and organizations in Palestine pledge their maximum effort to preserve the Holy Places and to protect all activities connected therewith.

ARTICLE 10

All traffic and communications throughout Palestine of the nature declared by the Security Council Truce Commission to be peaceful and non-prejudicial in character shall be allowed complete freedom of movement and operation by all parties in Palestine.

ARTICLE 11

During the period of the truce, 4,000 Jewish displaced persons shall be allowed to enter Palestine each month, the selection and administration of such immigration to be assumed jointly by the Jewish Agency for Palestine and the International Refugee Organization, in consultation with the Security Council Truce Commission. All other immigration shall, during the period of the truce, be subject to the agreement of the Security Council Truce Commission, the Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine.

ARTICLE 12

The Signatories agree to the institution of patrols both by land and by sea to ensure that immigration into Palestine does not exceed the agreed number; such patrols to be coordinated by the Security Council Truce Commission.

ARTICLE 13

The Signatories agree to the establishment of a temporary international security zone for the protection of the City of Jerusalem and to the establishment of other security zones if the Security Council Truce Commission finds that the presence of large Jewish and Arab populations within a single municipality requires such action to preserve the peace.

ARTICLE 14

The Signatories agree to the establishment of a Palestine Truce Council, composed of three representatives of each Signatory, to effect the joint action necessary for the execution of this truce and to assist the Security Council Truce Commission in carrying out its functions.

ARTICLE 15

This truce shall remain effective until the Security Council signifies by the withdrawal of the Security Council Truce Commission that the truce agreement is no longer required by the situation.

3

Secret

First provisional draft April 27, 1948

Articles of Truce for Palestine

The Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine accept the following Articles of Truce for Palestine, effective midnight, April 30–May 1, 1948, and accept responsibility for insuring compliance by the Arab and Jewish communities of Palestine therewith:

Article 1

All military or para-military activities, not authorised by the Security Council Truce Commission, as well as acts of violence, terrorism and sabotage, shall cease immediately.

Article 2

Armed bands and fighting personnel, groups and individuals, whatever their origin, shall not be brought into Palestine nor be assisted or encouraged to enter Palestine during the period of the truce.

Article 3

Weapons and war materials shall not be acquired or imported into Palestine by the Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine, nor shall any assistance or encouragement be given to the importation or acquisition of such weapons and war materials.

Article 4

All Arab and Jewish armed elements in Palestine shall be immobilised and their activities during the truce shall be under the supervision of the Security Council Truce Commission.

Article 5

Any person or group of persons of non-Palestinian citizenship found by the Security Council Truce Commission, after proper investigation, to have committed acts of violence, terrorism or sabotage contrary to the terms of this truce shall be immediately expelled from Palestine or placed in custody under arrangements to be made by the Security Council Truce Commission.

Article 6

During the truce, and without prejudice to the future governmental structure of Palestine, existing Arab and Jewish authorities shall accord full and equal rights to all inhabitants of the area in which such authorities are functioning; further, no steps shall be taken by Arab or Jewish authorities to proclaim a sovereign State during this truce.

Article 7

The Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine accept the Security Council Truce Commission during this truce as a mediator to maintain by mutual collaboration public order and essential public services and to adjust administrative problems.

Article 8

All persons, groups and organisations in Palestine pledge their maximum effort to preserve the Holy Places and to protect all activities connected therewith.

Article 9

All traffic and communications throughout Palestine of the nature declared by the Security Council Truce Commission to be peaceful and non-prejudicial in character shall be allowed complete freedom of movement and operation by all parties in Palestine.

Article 10

During the period of the truce, 4,000 Jewish displaced persons shall be allowed to enter Palestine each month. The selection and administration of such immigration shall be assumed jointly by the International Refugee Organisation and the Jewish Agency for Palestine, in consultation with the Security Council Truce Commission and the Arab Higher Committee. The Security Council Truce Commission and the Arab Higher Committee shall determine, in consultation with the Jewish Agency for Palestine, the quotas and selection of all non-Jewish immigration.

Article 11

The Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine accept the institution of patrols, both by land and by sea, to insure that immigration into Palestine does not exceed the agreed number and conforms with the selection requirements set forth in Article 10 above; such patrols shall be arranged and co-ordinated by the Security Council Truce Commission.

ARTICLE 12

The Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine undertake to assist the United Nations in the establishment of a temporary international zone, as a matter of emergency, for the protection of the City of Jerusalem, and in the establishment of other temporary international zones if the Security Council Truce Commission finds that the presence of large Arab and Jewish populations within a single municipality requires such action to preserve the peace in Palestine.

ARTICLE 13

The Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine undertake to participate in the establishment of a Palestine Truce Council, composed of three representatives of each, to effect the joint action necessary for the execution of this truce, and to assist the Security Council Truce Commission in carrying out its functions.

ARTICLE 14

This truce shall remain effective for three months, and thereafter unless either the Arab Higher Committee or the Jewish Agency for Palestine gives at least thirty days' notice of termination to the Security Council Truce Commission. The Security Council Truce Commission shall immediately notify the Security Council of the receipt by it of any such notice of termination.

3a

[ARTICLES OF TRUCE FOR PALESTINE — AMENDED ARTICLES IN REVISED DRAFT OF 27 APRIL 1948]

ARTICLE 5

Any person or group of persons found by the Security Council Truce Commission, after proper investigation, to have committed acts of violence, terrorism or sabotage contrary to the terms of this truce, shall be immediately expelled from Palestine or placed in custody under arrangements to be made by the Security Council Truce Commission.

ARTICLE 11

The Security Council Truce Commission shall institute or arrange patrols both by land and by sea to insure that immigration into Palestine does not exceed the agreed number and conforms with the selection requirements set forth in Article 10 above.

ARTICLE 12

The Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine undertake to assist the United Nations in the establishment of a temporary international zone, as a matter of emergency, for the protection of the City of Jerusalem.

4

Confidential

Second Provisional Draft April 29, 1948

ARTICLES OF TRUCE FOR PALESTINE

PREAMBLE

The Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine accept the following Articles of Truce for Palestine effective midnight, April 30–May 1, 1948, and accept responsibility for insuring compliance by the Arab and Jewish communities of Palestine therewith.

ARTICLE 1

All military or para-military activities, except police functions authorized by the Security Council Truce Commission, as well as acts of violence, terrorism and sabotage, shall cease immediately.

ARTICLE 2

During the period of the truce, armed bands and fighting personnel, groups and individuals, whatever their origin, shall not be brought into Palestine nor be assisted or encouraged to enter Palestine.

ARTICLE 3

During the period of the truce, weapons and war materials shall not be acquired or imported into Palestine by the Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine, nor shall any assistance or encouragement be given to the importation or acquisition of such weapons and war materials.

ARTICLE 4

Any person or group of persons found by the Security Council Truce Commission, after proper investigation, to have committed acts of violence, terrorism or sabotage contrary to the terms of this truce, shall be immediately expelled from Palestine or placed in custody under arrangements to be made by the Security Council Truce Commission.

ARTICLE 5

During the period of the truce, and without prejudice to the future governmental structure of Palestine, existing Arab and Jewish authorities shall accord full and equal rights to all inhabitants of the area in which such authorities are functioning.

ARTICLE 6

During the period of the truce, no steps shall be taken by Arab or Jewish authorities to proclaim a sovereign state in a part or all of Palestine.

ARTICLE 7

During the period of the truce, the Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine accept, as a matter of emergency, the authority of the Security Council Truce Commission to arrange the necessary collaboration between Arab and Jewish authorities required for the maintenance of public order and essential public services.

ARTICLE 8

During the period of the truce, the Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine accept, as a matter of emergency, the authority of the Security Council Truce Commission to adjust administrative problems such as the repatriation of Arabs and Jews displaced from their homes in Palestine, immigration, the applicability of existing laws, and such other questions as may be agreed between the Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine.

ARTICLE 9

All persons, groups and organizations in Palestine pledge their maximum effort to preserve the Holy Places and to protect all activities connected therewith; to this end the Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine accept, as a matter of emergency, the authority of the Security Council Truce Commission to establish special security arrangements for the protection of the City of Jerusalem and of the Holy Places.

ARTICLE 10

The Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine undertake to participate in the establishment of a Palestine Truce Council, composed of three representatives of each, to effect the joint action necessary for the execution of this truce and to assist the Security Council Truce Commission in carrying out its functions.

ARTICLE 11

This truce shall remain effective for three months, and thereafter unless either the Arab Higher Committee or the Jewish Agency for Palestine gives at least thirty days notice of termination to the Security Council Truce Commission. The Security Council Truce Commission shall immediately notify the Security Council of the receipt by it of any such notice of termination.

5

Confidential

Third Provisional Draft May 6, 1948

ARTICLES OF TRUCE FOR PALESTINE

PREAMBLE

The Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine accept the following Articles of Truce for Palestine effective midnight, May 12–13, 1948, and accept responsibility for insuring compliance by the Arab and Jewish communities of Palestine therewith.

ARTICLE 1

All military or para-military activities, except police functions authorized by the Security Council Truce Commission, as well as acts of violence, terrorism and sabotage, shall cease immediately.

ARTICLE 2

During the period of the truce, armed bands and fighting personnel, groups and individuals, whatever their origin, shall not be brought into Palestine nor be assisted or encouraged to enter Palestine.

ARTICLE 3

During the period of the truce, weapons and war materials shall not be imported into Palestine nor shall any assistance or encouragement be given to the importation into Palestine of such weapons and war materials.

ARTICLE 4

Any person or group of persons found by the Security Council Truce Commission, after proper investigation, to have committed acts of violence, terrorism or sabotage contrary to the terms of this truce,

shall be immediately expelled from Palestine or placed in custody under arrangements to be made by the Security Council Truce Commission.

ARTICLE 5

During the period of the truce, and without prejudice to the future governmental structure of Palestine, existing Arab and Jewish authorities shall function as Temporary Truce Regimes in the areas in which such authorities are now exercising control and shall accord full and equal rights to all inhabitants in such areas.

ARTICLE 6

During the period of the truce, and without prejudice to the future governmental structure of Palestine, no steps shall be taken by Arab or Jewish authorities to proclaim a sovereign state in a part or all of Palestine or to seek international recognition therefor.

ARTICLE 7

During the period of the truce, the Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine accept, as a matter of emergency, the authority of the Security Council Truce Commission to arrange the necessary collaboration between Arab and Jewish authorities required for the maintenance of public order and essential public services.

ARTICLE 8

During the period of the truce, freedom of movement and communications shall be accorded all persons and traffic throughout Palestine except as may be declared by the Security Council Truce Commission to be in violation of the truce or prejudicial to a final political settlement.

ARTICLE 9

All persons displaced from their homes in Palestine by recent disorders shall be permitted to return to their homes and resume their normal occupations unless the Security Council Truce Commission shall decide in specific cases that such repatriation would jeopardize these truce arrangements.

ARTICLE 10

During the period of the truce, existing Arab and Jewish authorities shall continue to apply the existing laws of Palestine unless otherwise authorized by the Security Council Truce Commission.

ARTICLE 11

During the period of the truce, and without prejudice to future decisions on the question of immigration, the Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine accept, as a matter of emergency, the authority of the Security Council Truce Commission to deal with the question of immigration into Palestine.

ARTICLE 12

All persons, groups and organizations in Palestine pledge their maximum effort to preserve the Holy Places and to protect all activities connected therewith; to this end the Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine accept, as a matter of emergency, the authority of the Security Council Truce Commission to establish special security arrangements for the protection of the City of Jerusalem and of the Holy Places.

ARTICLE 13

The Arab Higher Committee and the Jewish Agency for Palestine undertake to participate in the establishment of a Palestine Truce Council, composed of three representatives of each, to effect the joint action necessary for the execution of this truce and to assist the Security Council Truce Commission in carrying out its functions.

ARTICLE 14

This truce shall remain effective for three months, and thereafter unless either the Arab Higher Committee or the Jewish Agency for Palestine gives at least thirty days notice of termination to the Security Council Truce Commission. The Security Council Truce Commission shall immediately notify the Security Council of the receipt by it of any such notice of termination.

מפתח השמות והעניינים

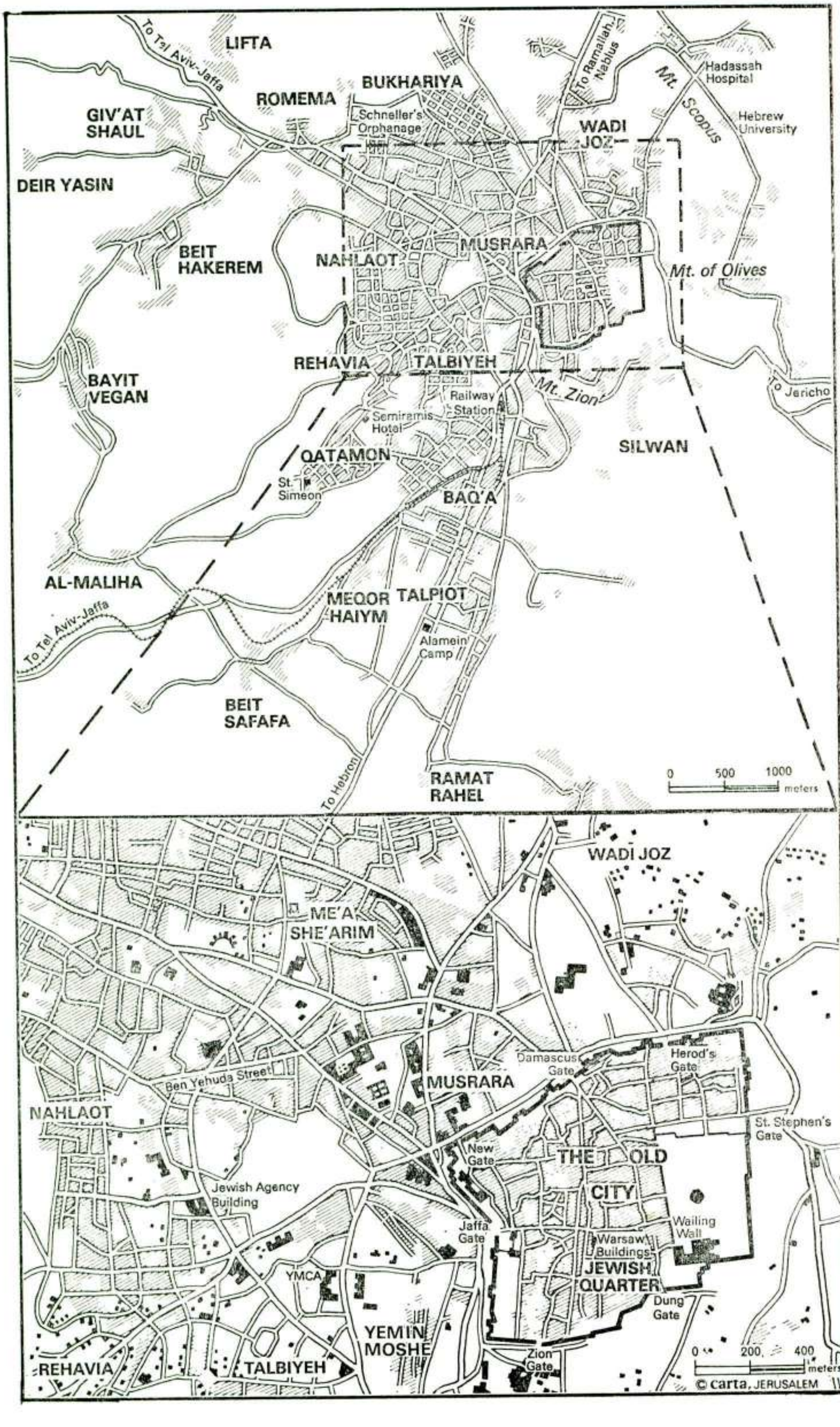
מפתח השמות והעניינים *

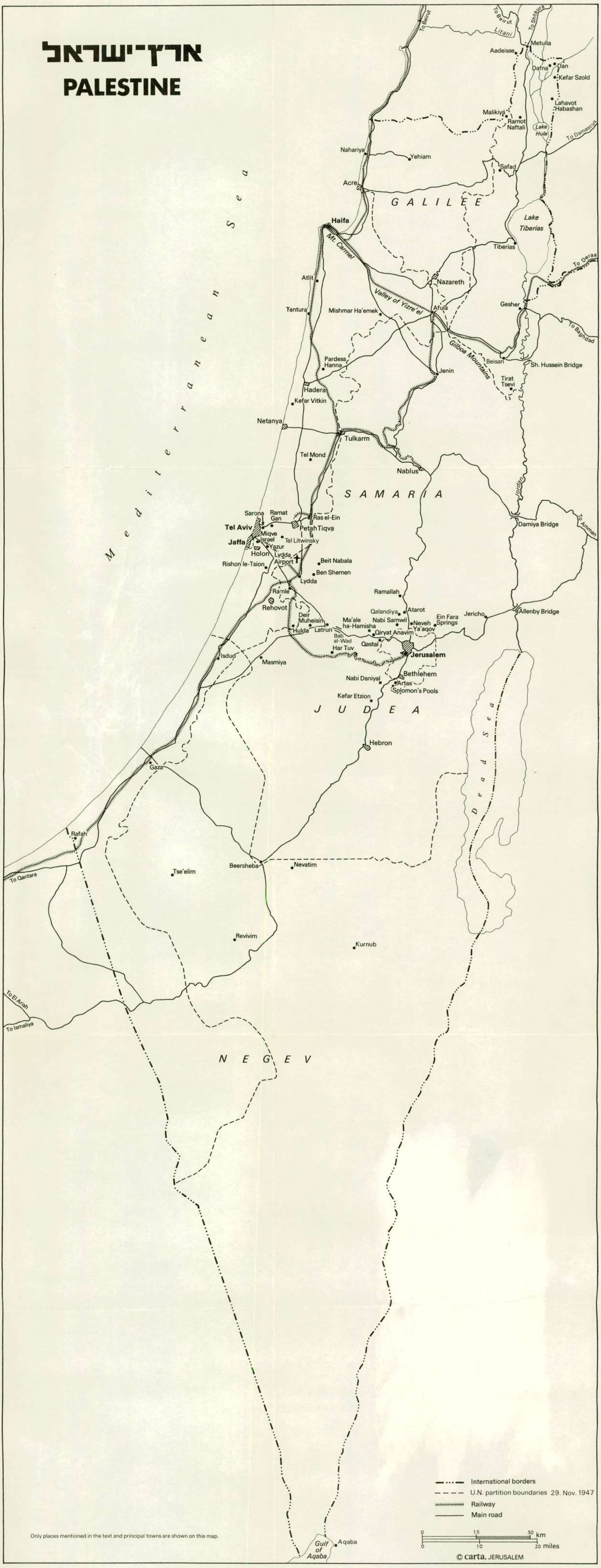
---

* קיצורים
הע — הערה
העע — הערת־עורך
נ. — נולד(ה)

JERUSALEM

ירושלים





© carta, JERUSALEM

CONTENTS

MAIN VOLUME

MAPS

ENGLISH COMPANION VOLUME

Editorial Staff

General Editor: GEDALIA YOGEV

Assistant General Editor: YEHOSHUA FREUNDLICH

MICHAL ENGEL

YEMIMA ROSENTHAL

©
All Rights Reserved

Printed in Israel
by the Government Printer
at Ahva Press, Jerusalem

STATE OF ISRAEL
ISRAEL STATE ARCHIVES

WORLD ZIONIST ORGANIZATION
CENTRAL ZIONIST ARCHIVES

POLITICAL AND DIPLOMATIC DOCUMENTS

DECEMBER 1947 – MAY 1948

מדינת ישראל
הגנזך והספרים

JERUSALEM 1979